

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

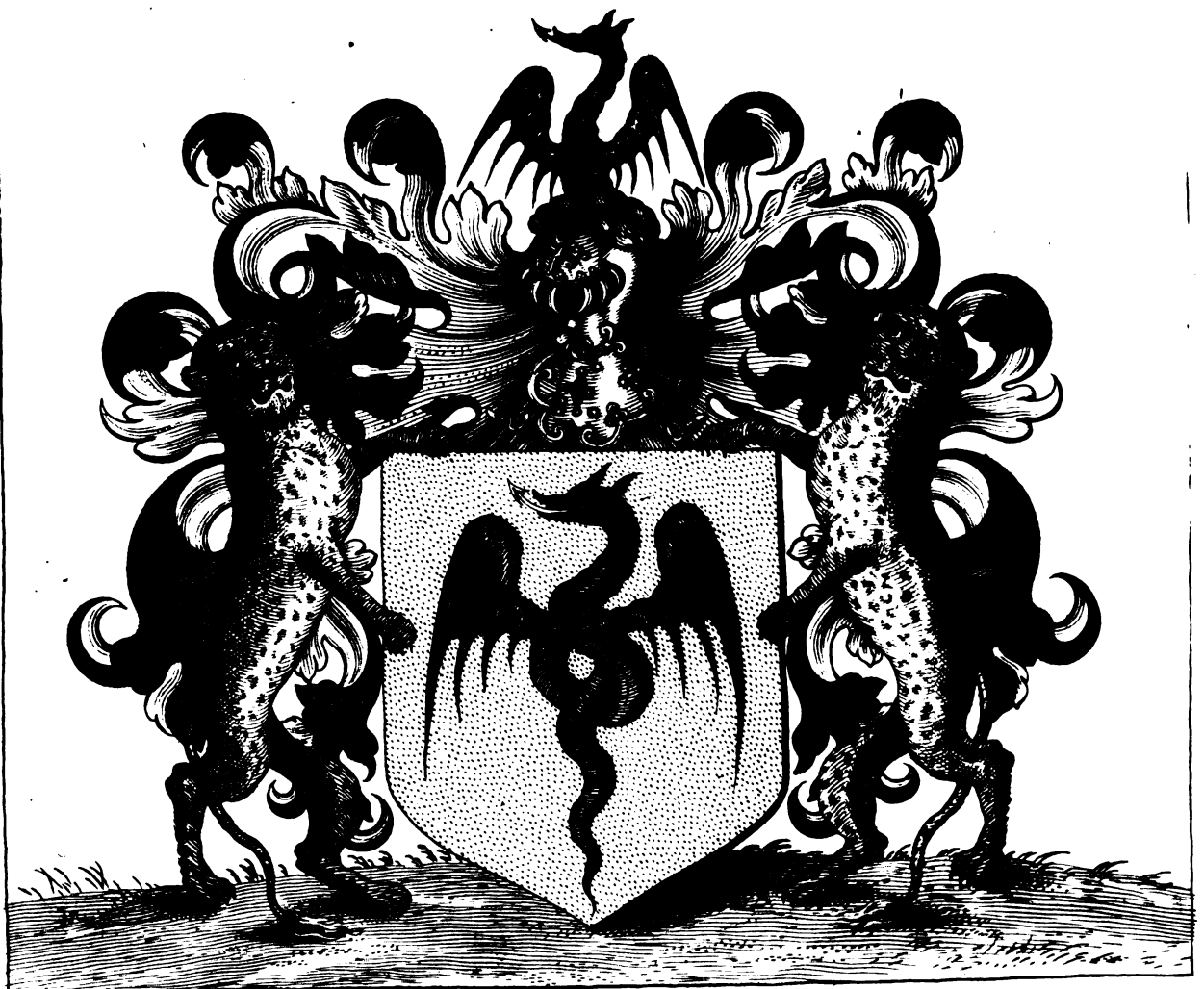
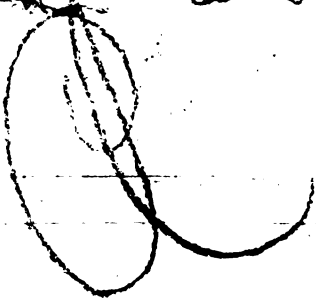
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

MONVMENTO- RVM ITALIAE,

Quæ hoc nostro sæculo & à Christianis
posita sunt,

LIBRI QVATVOR.

Editi à
LAVRENTIO SCHRADERO
HALBERSTADIEN:
Saxonc.

Cum Gratia & Priuilegio Cæsareo.

HELMAESTADII
Typis Iacobi Lucij Transyluani.
M. D. XCII.

ILLVSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO IN CHRISTO PRINCIPI AC DOMINO,
Domino Iohanni Adolpho, postulato Archiepiscopo Bremensi, Electo Lubecensi, heredi Noruegiæ, Duci Slesuicensi, Holsatiæ, Stormariæ ac Dithmarschorum, Comiti in Oldenburg & Delmenhorst, Domino suo clementissimo.

TRIGESIMVS SEXTVS IAM EST AN-
nus, Illustrissime & Reuerendissime Princeps, Domine mi clementissime, quum Italiam studiorum caussa accessi, iuuenis admodum; vix enim decimū octauum ætatis annum attigeram, & cum per triennium integrum in ea sumptu meo commoratus essem, flagrantiq; studio visendi eius vrbes, prouinciam fermè totam peragraissem, multas præclaras inscriptiones promiscuè hinc inde collegi, & quæ conspicienda venirent, ubiuis singulariter obseruau; vt peregrinationis istius meæ memoria aliqua saltem apud me extaret. Verum cum ea apud me esse intelligerent clarissimi & doctissimi viri DD. Philippus Melanchton, Ioachimus Camerarius, Iohannes Sturm, & Georgius Fabricius, nostræ huius ætatis Germaniæ præclara lumina, authores mihi fuere, vt eo quo peregrinatus fuisssem ordine, eas collocarem, atq; in publicum ederem, nulloq; modo paterer apud me priuatim delitescere aut interire. Sic autoritate & monitione ipsorum primùm inductus, in quatuor itinera diuisi: Romanum, Neapolitanum, Venetum, & Insubricum: atque anno M. D. LXVII. Italiam repetens, omnia illa quæ in decennio acceperant, studiosè prioribus collectionibus, ijs in locis quæ transij, addidi, librosq; ita auxi, vt statim post reditum edi potuissent. Sed quia pro voluntate vt volebam non poteram omnia perficere & attingere; (vetabant enim hoc negotia publica, quorum caussa ab Illustrissimo & Reuerendissimo D. Episcopo Monasterien. Administratore Osnaburgen. & Padebornen. Iohanne Comite de Hoijs, principe laudatissimo, mihiq; beneuolentissimo cramablegatus) libri mansere

mutili atq; latitarunt denuò: & antequàm pro voluntate complerem anni lapsi sunt plures. Tandem proprium alicui studiosum, qui omnia & singula, tempore illo intermedio posita & erecta, ipsq; in locis quæ præterieram colligeret, describeret, atq; ad me referret, libriq; vsq; in annum XCI perfecti essent. Illis itaq; receptis & in ordinem redactis, Illustrissimæ & Reuerendissimæ Cels. tuæ legendos præbui, & cum valdè gratos animaduernerem, typographo dedi, ut muniti Cæsareo priuilegio in quinquennium, prodirent in publicum. Primus itaq; liber cum semper à me Bremen. Archiepiscopo destinatus esset, tuq; in locum Illustrissimi & Reuerendissimi Principis & Domini, Domini Henrici de Saxonia, Principis lectissimi, & nunquam satis laudati, successisses, teq; declarasses eius nuncupationem non fore ingratam; pro obseruantia mea, qua Cels. tuam, parentemq; tuum Illustrissimum & Serenissimum Ducem Adolphum, Principem excellentissimum, cuiq; per viginti & plures annos operam meam fidelem nauaui, totamq; domum Holsaticam colui & colo; atq; etiam pro more, quem omnes, qui aliquid edere statuunt, obseruant; primam hanc & potiorem partem Cels. tuæ dedo dicoq;. Quem si grato & beneuolo animo susceperit, meq; sua gratia & beneuolentia, parentis & fratrum Illustrissimorum vestigijs inherendo, complexa fuerit; est quod mihi gratuler & gaudeam; meq; Cels. tuæ simili fide obstrictum & deuotum sentiam. Deus opt. max. Cels. tuam florentem conseruet, & omnia prospera & felicia largiatur. Osnabrugæ Calen. Septemb. Anno M. D. XCII.

Celsitud. tuæ

Obser.^{um} & deuotiss:

Laurentius Schradæus.

PRAE-

PRÆSTANTI DIGNITATE ET
ERVDITIONE DOCTRINAE, DN.

LAVRENTIO SCHRADAE,

JOACHIMVS CAMERARIVS.

LAurenti, lepidum tuum libellum,
Dignum Piëridum choro sororum,
Et dignum Clarij fauore Diui,
Reliquisti heri quem mihi legendum,
Euoluens hodie statim peregi.

Nunc quos ingenuos tuos labores
Communes placuit tibi esse mecum
Priuatim, hos quoq; proferas, rogamus,
Tantis diuitijs tot vt bonorum
Dehinc plebs Musica publicè fruatur.
Exoptans animis subinde gratis,
Plura vt mox studio tua afferantur
Adiumenta suo eruditione,
Nec vano studio, nec improbando,
Et iuncta vtilitate cum sua; tum
Vt laus nominis ac decus Scradæi
Multorum simul ore prædicetur.

IOANNES STVRMIVS LAVRENTIO
SCHRADAE SALVTEM.

ITALIAE TVAE, SCHRADAE, *Algondu*, heri
vesperi percurri: Valdè me delectauit. Vtile opus futurum est &
gratum ijs, qui Italiam nunquam viderunt: Sed & ijs, qui aliquando
in illis locis fuerunt, iucundum erit recognoscere: Etiam qui illuc
proficisci cogitant, non ingratum erit præcognoscere: vt quod in
libro tuo legendo intellexerunt, idem in ipsis locis intuendo cogno-
scant, & sciant, quid quibus in vrbibus sit visendum. Ac sanè autor tibi essem, vt pri-
mo quoq; tempore prodire in publicum sineres, nisi tibi eodem proficiscendum es-
set, vnde hæc deportasti. Habent enim ipsæ profectiones magnum momentum ad
cogitandum & commentandum acutius atq; perfectius. Nescio enim quo pacto
ambulationes magis mentis aciem excitent, quàm sessiones domesticæ. Quod si de-
nuò Italiam visere constitueris, opto vt bonæ alites & dextræ oscines te in Italiam
deducant: valetudo firma corporis, animi mentisque sanitas: & vitæ prosperitas, ijs-
dem quibus proficisceris, ad nos reuertaris, Vale.

IN SEPVL CRA A LAVRENTIO SCHRADAE O
COLLECTA, ALEXANDRI GRAPHAEI
CARMEN.

*V*ideras heic illic neglecta iacere per orbem
Virum sepulcra plurima Immortalitas
Commendata sibi. Non isthac passa, quod ipsis
Cum rebus ipsa & interirent nomina.
SCHRADAE O diua hanc mittis pulcerrima mentem,
Ea ut absitu atq; iniuria omni vindicet.
Sedulus hac praestat monitis accensus honestis,
Externa dum per regna, longè dissipta
Sedibus à patris, perlustrans singula quarit,
Moresq; discis urbium, atq; gentium.
Collapsas igitur properans sarcire ruinas,
Fragmenta dispersa undequaq; colligit.
Mox collecta suo disponit is ordine quaq;
Plurimaq; culta illa sua reparat manu.
Et, veluti sollers aliquis cum suscitatur ignes
Alitè sepultos, & leni cinere obrutos;
Sic, ne cernantur alta tellure sepulta
Multoq; rudere obruta atq; puluere,
In medium profert dias sub luminis oras,
Totiq; mundo perlubens communicat.
Et facit assidub ut uiuant, claraq; ferantur
In luce clara nunc videnda ab omnibus.
SCHRADAE O ingepses tanto pro munere Manes
Referunt py, magnas aguntq; gratias:
Ipsa as? pro meritis Diua hand ingrata, perenne
Vino sepulcrum ponis immortalitas.

AD LAVRENTIUM SCHRADÆVM I. C.
IOAN. POSTHIVS. M. D.

*V*id cunctaris adhuc veterum monumenta sepulcrum
Edere victuris sculpra voluminibus?
Quæ tibi sunt nullo quondam congesta labore,
Dum facis huc illuc irrequietus iter.
Ne, rogo, ne tenebris sine longius illa premantur
LAVRENTI, hoc ipsis manibus officium
Gratum erit: atque olim simili decorabit honore
Posteritas cineres officiosa tuos.

IN ITALIAM LAVRENTII SCHRADAEI
JOANNES CASELIUS.

*V*i iuuenes solet, hic me ætatis feruor agebat,
Ut cupidè patrio lustrarem dissita coelo
Regna procul, nec erat mihi tanti aurumvè, laborvè.
Difficiles facile est Alpes transcendere, si quis,
Sicut ego, Ausonia tanto teneatur amore.
Quin etiam nisi Turca ferox omnem Hellada duro
Imperio premat, & longè nos arceat omnes:
Cecropias arces & Spartæ culmen adissem.

Vidi ite-

Vidi iterum Italiam studio maiore, nec ædem
 Præterij, quam caussa aliqua spectare iuuaret.
 Et iam nunc animo, quæ vidi, singula inhærent,
 Quin, mihi si libeat, facili sermone tenerem
 Suspensum, qui non illæc audire recuset:
 Nec tamen omnia quæ SCHRADAEVS pluribus annis,
 Nec tenui sumptu, duroq; inuenta labore,
 Subijcit hîc oculis, lustraui lumine aperto,
 Ipso animo quæ nunc contemplor littore nostro,
 Cimbrica Parrhasiam quâ Balthe suspicit Arcton.
 Non opus est efferre pedem, non carpere fesso
 Longum iter, & cellas trepidè transire per Alpes.
 Iam nunc Italiam cunctam, veteremq; nouamq;
 Funditus euersam, restauratamq; vicissim,
 Vna opera exigua & benè tuta, temporeq; vno,
 Largifico docti scriptoris munere cernes.
 Quod tibi dat tanto studio, quæso accipe, contrâ
 Vnum animum præter memorem nil postulat à te.

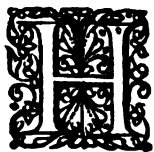
Rostochij Mense Martio Anno M. D. LXXXVIII.

IACOBVS CELLARIVS AVGVSTANVS.

*En vagus ad varias oras penetravit Vlysses,
 Vt mores hominum nosceret innumeros;
 Sic quoq; SCHRADAEVS regionum illectus amore
 Cognoscendarum per loca plura ruit.
 Naturamq; loci perquiris sedulus omnem,
 Quidquid & eximium mœnia quæq; tenent.
 Pernigili ac studio signat monumenta virorum
 Clarorum, quos nunc Ausonia ora tegit.
 Vt quos mors rapuit, vita reddantur ijdem,
 Et passim volitent docta per ora virum.
 Ergo quisquis aues peregrinas visere terras,
 Hoc duce carpe viam, qui benè monstrat iter.
 Cui non Italiam contingit adire celebrem,
 Ex isto fiet doctior ille libro.
 Multa igitur debent tibi, quos mors sustulit atra,
 Plura etiam quos nunc mobilis aura fouet.
 Semper honos SCHRADAEI tuus, nomenq; manebit,
 Sydera dum cælum, dum tenet Ister aquas.*

ADOLPHVS OCCO MED: DOCT: PHYSIC: AVGVST.

*ÆC lege, præcipuas visu quæ digna per vrbes
 Quosq; habeat celebres qualibet ora viros:
 Quæq; viatori fugienda sequendaq; cautè,
 Nôris vt longum carpere tutus iter.*

IN HODOEPORICON DN. LAVRENTII SCHRADAEI, Tobias Filsterus, Siles. Mathem. & Medicus.

*Cilicet eximium est peregrinas visere terras,
 Perpetuoq; pudor consensuisse domi.
 Fama etenim atq; decus, rerum experientia, nomen,
 Gloriaq; externo maior ab orbe venit.*

*Classe nisi Æolides adisset Colchida Iason,
 Vellus inaurata non retulisset ouis.
 Notam Alcida vigeat super æthera virtus,
 Perpetuò in patria si latuisset, iners:
 Quiq; hominum mores multorum vidit & vrbes,
 Orbe peregrino per duo lustra vagans:
 Sed tibi quæ potior regio spectanda probetur,
 Clarior ingenijs, Marte, mari, ære, manna.
 Quam quæ ter geminum frenauit legibus orbem,
 Terrarum genitrix dicta, Deumq; locus.
 Hanc igitur quicumq; cupis vel cernere præsens,
 Aut animo, librum hunc perlege, certus eris.
 Ille tibi Ausonias vrbes describit & arces:
 Rura, domos, montes, flumina, stagna, lacus.
 Et veterum monumenta patrum, sacrataq; Musis
 Atria, Diuorum templaq; stracta choro.
 Et varijs quæcunq; locis discenda, vel ære
 Vel tabulis fixa aut marmore sculpta refert.
 Quem tibi dat Latio SCHRADÆVS ab orbe reuersus,
 SCHRADÆVS generis fama decusq; sui.
 Hunc dat mente pia, grato nunc suscipe vultu,
 Autori sat erit complacuisse tibi.*

E I V S D E M.

*Rdua Pyramidum fileat fastigia Memphis,
 Nec Parias ultra Nilus honoret opes.
 Nec grandem assidui iacent Babylona labores,
 Extollat turrim nec Paphos alta-suam.
 Mausolei etiam pomposa theatra sepulcri:
 Et Triuiz cessent templa superba Deæ.
 Terra triumphales Italùm, quos extulit, arcus,
 Fixaq; Migdonio marmore signa, canat.
 Et circos memoret, varijsque extructa columnis
 Atria Pontificum, templa Deumq; domos.
 Hinc fora cum campis, cum porticibusq; colossos,
 Cumq; mari montes, stagna, lacusque ferat.
 Et Capitolini penetralia celsa Tonantis,
 Et digna æthereis amphitheatra locis.
 Ast horum omne decus rebus malefida vetustas
 Fregit, & arbitrio sors violenta suo.
 Rude sola manent, miserandaque restat imago,
 Et reliquum est, nomen præter inane, nihil:
 Si tamen est animus tantas lustrare ruinas,
 Splendorem hinc priscum colligere atque decus.
 Rara liber rerum hic pandit spectacula, situmque
 Quem quondã, aut habeant nunc loca cuncta docet.
 Illecebratas fama vrbes, mœnia, & arces,
 Et cum porticibus celsa theatra refert.*

Ille fo-

Ille fora, ille domos, campos, circosque recenset,
 Fanaq; & officijs templa dicata sacris.
 Ille triumphales arcus, & ab hoste fugato
 Victrici memorat fixa trophæa manu.
 Quæq; haud tempus edax, nec vi violare vetustas
 Aut dubia valuit fors abolere vice.
 Priscorum monumenta Ducum, Regumq; sepulcra
 Marmore vel tabulis cæsa vel ære refert.
 Postuma quas statuas defunctis lumine proles,
 Quæ dederit luctus signa videnda sui.
 Et quibus illorum verbis memorauerit acta,
 Virtutes, meritum, res, studia, officium.
 Quæ spectanda velut coram, tua sedulus autor
 Singula dat proprijs picta sub ora notis.
 Nec caruit varijs hæc res, mihi crede, periclis,
 Constitit hic sumptu nec leuiore liber.
 At vicit pietas & amor studiosus honesti,
 Mensque suis multos prompta iuuare bonis.
 Tutius est animo hæc spectare, vbi nec magis æstus,
 Nec pluuiæ, aut rabidi vis metuenda Noti.
 Non ardor Solis, Boreo nix sparfa nec axe,
 Dexterâ latronum nec violenta nocet.
 Digna ergo auctori meritum mercede laborem
 Compensent, veterum qui monumenta colunt.
 Ipse sed interea placidos precor exigat annos,
 Et studijs pergat ritè fauere bonis.

PHALÆCIVM EIVSDEM.

IL toto validum stat orbe rerum,
 Edax omnē rapit decus vetustas,
 Et fors cuncta sibi putans licere
 Princeps eloquij id quoq; ora sensit,
 Bellatrice manu, togaq; præstans,
 Et victrix triplicis, caputq; mundi.
 Maiestas perijt, leues ruinæ,
 Ac nomen reliquum est inane, & vmbra.
 Quæ sic ne tenues volent in auras;
 Priscum at dent, aliquo decus legentis
 Obseruari animis modo ac honorem
 Raptum sydereas *SCHRA DAEVM* in arces
 Iussit reliquias tueri auitas,
 Ac succurrere Iupiter: secutus
 Autor iussu Dei pius, libellum hunc
 Cura multiplici, graui periclo,
 Nec sumptu exiguo aut labore partum
 Offert: grata igitur, benigne lector,

Illum suscipe mente, seduliq;
Auctoris studium & pios fauore
Conatus rogo promouere perge.

IN LIBROS MONUMENTORVM LAVRENTII
SCHRADÆI, BERNARDVS
MOLLERVS.

Vid sapimus gentile, Deum quicumque fatemur?
Diuidua docti religione sumus.
Myriades scripti passim prodire videntur,
Labilis in calamum fabula sponte fluit.
Multa replent chartam sterili conflata labore:
In medium paruo multa sapore volant.
Scribimus & facimus, Patrum quod ineptijt ætas:
Ætas stare loco nescia, lege carens.
Qualia vesanæ debebant promere gentes,
Christicolæ gaudent inscriuisse libris.
Ex postliminio reuocant, quæ perdidit ætas
Sanior, & veterum somnia more notant.
Damnatis inscripta notant commenta sepulcris,
Styx animas quorum torquet amica malis.
Cedite vanarum scriptores, cedite, rerum:
Cum Stygia nobis esto palude nihil.
Quid mihi cum Deni tumulto? quid & Hectoris umbram,
Mortis & Hectoreæ vana quid ossa moror?
Nostra sapit cœleste fides, gentile relinquat.
Fallere quis poterit, qui regit astra, Deum?
Ergo tuis extare fidem SCHRADÆE libellis
Efficis: haud veterum somnia more refers.
Christigenis inscripta refers monumenta sepulcris,
Qui Latijs passim scripta fuere rogis.
Funereos horum fidei virtute parentes,
Quorum lux animas cingit in arce poli.
Vade liber: sancto pietas te mancipat orbi,
Liber & auspitijs Cæsaris ito liber.

IN IV. LIBROS MONUMENTOR: ITALICO-
RVM, MAG^{ti}: CLAR^{mi}: ET CONSVLTISS: VIRI,
DN. LAVRENTII SCHRADÆI,
OTTO GRVMMERVS.

*Isa sacer Canonum, triplici cui flumine labra
Sermonis culti Peitho operosa rigat.
Inde Ducum & Regum vultorum honor amplius habetur,
Inde fauet summi curia Pontificis.
Felix! nam cessat feliciter improbus omnis
At teneris labor & consilium vnguiculis.
En monumentorum libri extant Ausonicorum,
Mirificè populi re tituloq; placens.*

Quæ pas-

*Qua passim aspectu & memoratu digna feruntur,
 Succincta ante oculos hi breuitate locant.
 Quam benè Parrhasius pinxit res pollice docto,
 Lysippus finxit signa animosa manu.
 Tam benè SCHRADAEVS studio observanda fidelis
 Obuiamq; hospitibus persequitur calamo.
 Vt regionis si iustranda agit ardor amena,
 Quem non instruxit limida fors opibus.
 Primis his animum sitientem pascit abundè,
 Nosces & è tabulis ceu sibi visa forent.
 Sic ego, sic alij durum quibus usq; morari est,
 Fortiter & blanda spe superata mora.
 Suenimus auctoris traducere tempora scriptis,
 Splendida pro meritis premia Mnemosynes.
 Ergo LAURENTI cinges noua laurea fronem,
 Nominis & famam gloria ad astra vehet.*

DE MONVMENTIS ITALIAE SCHRADAEI,
 IOAN: GRVTERVS.

*Rodit vt pugnax abiegnis Græcia costis,
 Et dabat in cinerem Laomedontis opes,
 Et medio Æneas pius eripit igne penates,
 Fertq; humeris Vestam cum armipotente Dea.
 Tu quoq; tu cultor rerum Scradæe piarum
 Cernis vbi sensim pessum Italum ire decus,
 Barbariemq; iterum comitatam Inscitia agressi
 Tentare Ausony's imperitare focis;
 Felici transfers raptu Germaniæ in vrbes
 Conspectum quidquid Romuleo orbe fuit,
 Hocq; adeò nato Veneris felicius, eius
 Numina cum longa quod pericre die.
 At Scradæe tuæ, crescenti ætate, rapinæ
 Æstimj & formæ, nobilioris erunt.*

IN
 LAURENTII SCHRADAEI
 V. CL.
 MONVMENTORVM ITALICORVM
 LIB. IIII.

M. ANDREAE DITMARI BRVNSVICENSIS
 Phalæcium.

*Vltos multam operam, SCHRADAEI, certum est
 Omnemq; ingenij sui vigorem
 Scrutando Latij vrbium ruinas
 Consumsisse, vetustiora nobis
 In lucem vt monumenta collocarent,*

Olim

Olim Romulidæ suorum honorum.
 Et parti imperij solo falloq;
 Quæ fixere trophæa gloriosa.
 Artis pleraq; plena sumptuumq;
 Sed longè tamen à Dei remota
 Vera luce, salutis & beatæ.
 Quò fit, quanquam oculos suauiore
 Aspectu recreent, tamen salubri
 Doctrina, vt nequeant iuuare quenquā
 Ad vitæ melioris institutum.

Rectè ergo facis, ò SCHRADAE, Phoenix
 Nostri climatis inter cruditos,
 Quòd gentilia mittis vniuersa,
 Istorumq; loco exhibes legendum
 Quicquid suaue, venustum, & expolitū
 In templis, domibusq; curijsq;
 Totius Latij recentiore
 Sæclo Christiades pij locarunt.
 Index vt fidei id, suiq; amoris
 In CHRISTVM esset, & elegans sacratæ
 Virtutis typus, æmulandus omni,
 Qui famam memorem in polo soloq;
 Diuino ac hominum fauore quærit.

Hoc SCRADAE tuum volumen ergo
 Voluer postérité (futura si qua est.)
 Et viuo tibi, mortuoq; grates
 Exsoluet grauium memor subinde,
 Quæis illud tibi constitit, laborum.

IOANNES SLVTERVS BREMENSIS IN LI-
 BROS MONVMENTORVM D. LAVRENTII
 SCHRADAE I.

*Quàm benè de studijs Schradæ mereris honestis,
 Dum tua difficili scripta labore micant.
 Viderat hac Erato, nuper mirata laborem,
 Iste liber multa est utilitatis ait.
 Conuocat hinc iunctas sibi sanguine & arte sorores,
 Atq; unam ex illis soluere labra iubet.*

Melpo-

*Melpomena partes ista creduntur, at illa,
 Vox mea non par est digna referre, refert.
 Deniq; per breuibus lingua titubante profatur,
 Inquirens rebus commoda verba suis
 Ecce nouum tibi, rursus opus donante Schradao,
 Quo benè pars Musis grata fruare, venit.
 Qui petis Italiam dilectus amore videndi
 Hoc opus officio seruiet omne tuo.
 At te si forsan, visis qua digna, labascens
 Vox aut priuati, aut pagina manca tulit;
 Aut si scire cupis certò, qua fama susurrat
 Ambigua, hoc certum per lege lector opus.
 Quiq; per Ausonidum vagabundus sapius agros
 Carpsisti plenus speq; metuq; vias:
 Qua loca, quid dignum deduxeris inde relatu
 Si memori rursus mente videre placet.
 Si renouare inuat quondam qua visa legendo
 Hoc opus officio seruiet omne tuo.
 Si placet Italicas inuisere tutius oras,
 Quote nec Boreas, nec ferus imber agat.
 Hunc lege quem gelidus Boreas contraxit, haberet
 Consuleret studio quo tibi ritè suo.
 Si puer in castris tibi pendet ab ore docenti
 Scriptaq; doctorum vertere cura virum
 Praesens, quo minùs inuisus reddatur uterq;
 Autor & auditor, consule lector opus.
 Quando sua doctos extinxerit arte celebres,
 Et tumulto dederit parca seuera viros.
 Ut mores fuerint signandi, ut vita, obitusq;
 Exemplar varium, crede Schradaus habet.
 Non fuit intentus numerum complere soluto,
 In describendo carmine, falsa locans,
 Sed quod consuluisse fideliter omnibus aequum est,
 Ut legeret rectè maxima cura fuit.
 Quam benè de studijs Schradae mereris honestis
 Munere dum tanto Bibliotheca nitet.
 Attingit si quem laudabilis ardor Vlissis
 Ut cupiat facto nomina clara suo.*

Ante si-

*Ante sibi ignotas quàm se committat ad oras,
 Aut malè longinquas tentet adire plagas.
 Hoc opus adnota per nobile voluere dextra
 Fas erit, & studiograta referre pio.
 Dixerat, in medio sermone silentia iussa est
 Sistere, & autorem querere; iussa silet.
 Quem primum ut cernit dissoluens ora, Schradae
 Tenè indonatum Phœbus atire finat?
 Sunt mæcenates, qui compensare labores
 Longè alijs donis, quàm pia Musa, solent.
 Hac tibi cum proprio constent sudore, laboris
 Accipe, ait, studiopræmia digna tuo.
 Perpetuum nomen, nunquam moritura perennis
 Gloria sit scriptis magna parata tuis.*

LAV-

LAVRENTII SCHRADAEI HALBERSTADIENSIS

MONVMENTORVM ITALIAE,
QVAE HOC NOSTRO SAECVLO ET A
CHRISTIANIS POSITA SVNT,

LIBER PRIMVS.

CONTINENS ITER
ROMANVM
EX
TRIDENTO.

NOM: ANTIQ:	RECENTIA.	MILL.	REGIO.	DITIO.
Tridentum	Trient			Imperatoris.
	Leuigo	II.		
	Borgo	II.	Rhetia.	
	Grigna	III.		
	Primolan	III.		Venetorum.
Bassanum	Bassan	IV.		
	Citadella	II.		
Patauium:	Padoa	IIII.		
	S.MariadelVlmo	XII.		
Athesis traiectus	Anguillara	V.		
	Mardimago	II.		
Rodigium	Rouigo	V.	Transpadana.	
	Passodel ponte- sco	III.		
	Polisella	VII.		
Ferraria.	Garofola	II.		Ducis Estensis.
	Ferrara	VIII.		
	S. Piero	XVI.		
	S. Zorgi	IV.		
	Cortisella	VII.		
Bononia	Bologna	III.		
Bianorum	Pianora	VIII.		
	Loiano	VIII.	AEmilia	Pontificis.
	Scharkalafino	IV.		
	Piera mala	VI.		
Fidentia	Fiorenzola	IV:		
	Pogio	IV.		
	Scarparia	X.		
	Pirasella	II.		
	Fontaglia	VI.		Magni Ducis Flo-
Florentia	Fiorenza	VI.		tentini.
	Pogio	VI.		
	Signiola	V.		

Pistori-

NOM. ANTIQ.	RECENT:	MILL:	REGIO.	DITIO.
Pistorium	Pistoia	V.	Hetrumia	Libera.
	Seraualle	III.		
	Burgo	V.		
	Pelcia	III.		
	Lunada	V.		
Luna	Luca	III.	Hetrumia	Magni Ducis Floren: olim Senens. Reip.
Lucca	Pifa	X.		
Pisæ	Liorno	XVI.		
Labro portus	Pifa	XVI.		
Pisæ	Caschina	VI.		
Era flum.	Pontera	III.	Hetrumia	Magni Ducis Floren: olim Senens. Reip.
	S. Maria del Montoculi	VII.		
	Scala	III.		
	Ponte del Arno	II.		
	Castel Fiorentio	VI.		
Elsa flu:	Certaldo	III.	Hetrumia	Magni Ducis Floren: olim Senens. Reip.
Certaldum	Pesiponte	VI.		
Pesa flu:	Stagio	III.		
Opp: & fl:	Siena	IX.		
Senæ	S. Angelo	V.		
	Monterone	I.	Hetrumia	Pontificis.
	Lusignano	II.		
	Ponte de rena	II.		
Beneconuentum	Bonconuent	III.		
	Turniero	III.		
	S. Quirico	V.	Hetrumia	Pontificis.
	Scala	V.		
	Socorzo	III.		
Vrcius fl:	Lorza	III.		
	Paglia	II.		
	Ponte Centino	II.	Pontificis.	Pontificis.
Aqua pendens	Aqua pendente	IV.		
	S. Lorenzo	V.		
Vulturna	Bolsena	III.		
	Arlena fiume	III.		
Mons Faliscorū	Monte fiascon	III.	Pontificis.	Pontificis.
Longula	Viterbum	II.		
Lacus Vadimonis	Lago di Viterbo	V.		
Lacus Ciminus	Lago di Vico	IV.		
Roncilionum	Roncilion	I.		
	Monterose	VII.	Pontificis.	Pontificis.
Sylua Arfia	Bacchano	II.		
	Ifola	VI.		
ROMA.	ROMA.	VI.		

TRI.

TRIDENTVM.

VRBS RHETIÆ PRIMÆ, A GAL-
lis condita, intra montes in profundissima valle sita, ad rio-
pam Athesis; spacio non magna, sed pulcra, Italis Germa-
nisq̃ mixtim habitata: domos habet humiles, & ab Illmo. &
Reuerendiſſ. Cardinale Madrucio, eius loci Episcopo am-
pliſſimo regitur, sub Imperio Romano, ad Germaniam &
Comitatum Tyrolensem adhuc spectans. Arx in ea pulcerri-
ma, à Bernhardo Clesio Cardinale ad ornatum magis &

splendorem, quàm ad tuendam urbem edificata, in qua varia conclauia, ex quibus
in superiori parte.

I. Cum tabula Stadij, in qua expressa genealogia Cæsaris Maximiliani & insi-
gnia antiquorum, ex solido niueoq̃ marmore supra caminum.

II. Rotundum, cum tabulatis & insigni fornace.

III. Cum pauimento marmoreo, cui adiunctum Muscum, in quo depictæ sacræ
historiæ.

IIII. Cum tabulatis, in eo imagines Ferdinandi regis & vxoris, & regionum
liberorum, Episcopi Tridentini, & Pauli Morionis.

V. Habet pauimentum fictile.

VI. Tabulatum, in quo fornax & speculum insignia.

VII. Cæteris amplius cum picturis, In eodem Mirandula arx, ex ligno facta
magno artificio.

VIII. In quo picturæ venantium & saltantium.

In inferiori:

IX. Sacellum in quo sacra fiunt.

X. Cœnaculum.

XI. Cum mensa cupressina, opere vermiculato, in quo aliquot Imperatorum ve-
terum, & hæ doctorem imagines:

Apollodori.

Grammatica.

Gorgia.

Rhetorica.

Chrysippi.

Dialectica.

Berosi Atlantis.

Astrologia.

Amphionis.

Musica.

XII. In quo Imp. Caroli, Ferdinandi regis, imagines.

XIII. Fornax ex fictili materia cum viro & muliere; puero & puella, ex quo
emitti calida aqua potest.

XIIII. In quo aulea & alia ornamenta, quibus ad instruenda cætera vtuntur.

XV. Hortus cum fonte, in quo urbium, virorum, animalium, locorum rationes
expressæ, quæ ab aqua cum admiratione intuentium moueri possunt. Labrum in quo
Apollo æneus Daphnen persequens, & Actæon in ceruum mutatus: ab vtraq̃ parte
leones, qui ita facti quasi ex labro biberent. De hoc & alijs huius ciuitatis ornamen-
tis ac delitijs Albericus Longus Salentinus ad Vincentium Fontanam ita cecinit.

A

Ne per

T R I D E N T V M.

NE perconteris Vincenti (qui tuus est mos)
 Quàm angulus hic terra nobis arrideat, aut quod
 Sit genus hoc hominum, quod cælum, qui situs urbis
 Scribentur tibi cuncta rudi crassaq; Minerva.

Continua est vallis, mediam quam dissecat amnis,
 Nescius aduerso nautarum cedere remo,
 Splendidior vitro, ripaq; decorus opaca.
 Alluit hic laeum latus urbis sanè opulenta,
 Sed cauea similis, qua multas continet, atq;
 Diuersas volucres, varia qua voce Latinis
 Auribus insolitum reddunt strepitumq; modumq;
 At quamuis varia, coeunt tamen, utq; gemelli
 Concordes viuunt, generosi principis ergo.
 Hinc atq; hinc montes, numerosa cacumina quorum
 Ferratos properant postes attingere cæli:
 Adiacet hic collis, cuius de vertice purus
 Atq; perennis aqua fons sese effundit, & agros
 Cum tetigit, geminum in rostrum se findit: eorum
 Alterum in urbanos usus descendit, & unam
 Quamq; domum lambens spaciatur, perq; cloacas
 Contiguas muris, & amenos irrigat hortos.
 Alterum inaequali decurrens sorte propinqua
 Influit arboribus varijs loca consita primum,
 Mox iter ad villam Maeruti principis amplam
 Arripit, & frutices inter vinearum, serpens,
 Cum valida celsas turres circumdedit arcis
 Oppositas glebas, & arenas leniter vrgens
 Sese precipitem committit fluminis alueo.
 Temperies incunda quidem, ni Ianus & alter
 Qui Ianum sequitur, glaciem cum sanguine venas,
 Nunc liquefaciant medium qui diuidit annum
 Mensis, & à primo qui ducit Cæsare nomen.
 Fortia sunt iuuenum proceraq; corpora, quorum
 Lacteam inauratur flaua lanugine mentum.
 Forma puellarum mediocris: nam neq; turpis
 Nec nimis egregia est: sed qua nec perdat amantes
 Nec modicè aspectu sensum delectet inancem,
 Anseris aut tentam videantur habere crumenam.
 Quare deprendes infestas fluminis undas
 Esse gula salebrosas prouidus incola rupes,
 Et quidquid vacui est, facundis vitibus implet,
 Factus & inde opulentus amici munere Bacchi
 Cautius euitat serpentum sanguine lymphas.
 O utinam tellus me talis prima tulisset,
 Non alius sciret meliores pangere versus,
 Si tamen efficiunt facundos vina Poëtas.
 Nunc ad rem redeo: fuerint utcunq; puella
 Formosa, aut penitus deformes, certè apud illas
 Summa pudicitia laus extat: siue quod unam
 Virtutem prae se tantum admirantur amantiq;
 Seu quod fallendi spes omnis prorsus adempta est.
 Quippe urbs permodica est, ubi flagitium haud valet ingens

Delit.

Delituisse diu: sanos his adde maritos,
 Atq; propinquorum turbam, quos barbara quadam
 Impellit feritas, non tantum à pene procorum,
 Verum oculis etiam cunnum defendere ferro.
 Restat, ut huc quicumq; salax aduenerit hospes,
 Aut pereat miser, aut certe immiserabilis usq;
 Rumpatur dura sentigine: quorum ego magna
 Pars sum. Cur etiam celem fortasse maligna?
 Qua nobis natura nota non usus inussit.
 Nam quod sit vitium natura, si neget ille
 Qui me cumq; notat, concedam. hac lege tamen, si
 Diram idem ventris rabiem patiatur, & undas
 Cum iecur admordet rabiosa cunicula vires.
 Vitabit, dices, quisquis ratione gubernat
 Sensus: vitabit: Sed me sapientia ad istum
 Peruenisse gradum nondum concessit Apollo.
 Syrenum cantus patiens effugit Ulysses
 Nempe, sed indomitum violenter vincula corpus
 Continuere: fugax animus volitauerat illuc.
 Quod si persapiens multumq; exercitus heros
 Rebus in aduersis olim terraq; marisq;
 Per se non potuit sensus compescere vires,
 Quid facerem non sanus ego, & male nauta peritus?
 Quamuis inuitus rumpam vel ferrea claustra,
 Imperiosa Venus quoties vehementius urget.
 Verum agè peccatum atq; nefandum quamlibet esto, &
 Nostrium, haud natura: iccircone tegam id, velutiq;
 Archilochi vulpis virtutis vestiar umbra,
 Introrsum turpis? certe hoc vitiosius esset.
 Nam si Socratica perpendas lance, quid ipsum
 Sit rectum, quid honestum, quid turpe, inuenias quid
 Dissimulare salus non est sapientis, at illud
 Euitasse quidem, quae sunt admissa cauendum est
 Ne reperantur, erunt animo vel si insita sic ut
 Auelli haud penitus possint, limitanda, vel arte
 Qualibet obstandum est, ne congeminentur, & omne
 Occupet immunda scabies porrigine corpus.
 Debilibus tardam membris habitare podagram
 Nempe malum est: at si renes tententur acuto
 Præterea morbo, vexet præcordia febris
 Et fauces tussis, nares pituita, nec ulla
 Pharmaca querantur quæ adimant uel leuent uel dolorem,
 Nil est quod vitæ moribundum vendicet. esse
 Non me Chrysippum fateor, nec Crantoræ: at idem
 Pernego me obscæni lutulentum porcum Epicuri.
 Nam licet hac culpa nolens vitioq; laborem,
 Nemo tamen Diuûm templis me sacra legentem
 Dixerit, aut inopis segetes, agrosq; propinqui
 Adieciisse meis: non ambitione nec ira
 Nec tristi inuidia rumpor, nec amicus amicum
 Garrulus absentem verbis insector iniquis:
 Non alicuius opes frango, famam uel laceffo.

A 2

Et quam

TRIDENTVM.

*Et quamvis Venerem violento percitus astro
Non tamen immundam sector, nec semper inertem
Spero me haustum fallacis pocula Cyrces:
Et me Mercurij seruabunt gramina quondam,
Cum me vel reprimet ratio, aut maturior aetas
Damnosam minuet rabiem cum sanguine. Iam me
Qui affectatorem Veneris compellat, eadem
Si se perpendat trutina cessabit amicum
Ledere, cum excutiet quanta est qua mantica tergu
Vlcerat ignotum, & quanto sua tubera nostris
Verrucis maiora premunt humerosq; latiusq;
Simia cum ranam vidisset forte palustrem
Incepit naso miseram suspendere adunco, &
Iam illam risura cauda quod honore carere
Oblitaq; sui steterant vix verba palato,
Cum nudas clunes male rostro musca momordis:
Quam cum sensisset, multa persusa rubore
Conticuit, gladio iam iam peritura suopte.
Quare animo memori, Fontana, hac accipe verba,
Qui bene se nouit, certe hic vel iudice Phæbo
Et bonus & sapiens est, & rex deniq; regum
Hac tibi dictabam sub amana valle ludenti,
Excepto quod amore laboro, cætera sanus.*

IN TEMPLO CATHEDRALI S. VIGILII.

Vilabrij de Fronsberg. Episcopi Tridentini monumentum
marmoreum.

ROBERTI DVCIS SEVERINATIS.

*Italia victor, Senerina stirpe Robertus
Sigsmundi Australem sensit in arma Ducem.
Ter proceres Veneti bello petiere Tridentum
Ter victi, hic vincens ecce Robertus adest.*

SIGISMVNDI ducis Austriae filius M. CCCC. LXXXIII.

BERNHARDO NAGAROLAE COMITI.

Ferdinando regi à Consilijs, supremo principum cubiculario, Tergesti præfecto,
ac legationibus multis honorificè perfuncto, coniugi opt. mer. Vrsula Derfi vxor &
filij moestis. pos.

OBIIT PATAVII anno à Christo nato M. D. XLII.

VIXIT annos XLII. dies IIX mens. III.

HIERONIMVS A ROCCABRUNA.

Archidiaconus & summus Scholasticus Ecclesiae Trident. atq; eiusdem & Brixinen. Canonicus, mortis memor sibi monumentum hoc parauit, nec non auitum
longo senio laxatum restituit.

CARDINALIS CLESII.

Bernardino Clesio S.R.E. tit. Sancti Stephani in Coelio monte presby. Cardinali,
Epis. Tridentino, & administratori Brixinen. ob multa magnaq; in hac Ecclesiam me-
rita aeterna memoria digno positum. Obijt xxix. Iul. M. D. xxxix. sedit xxv. an.
M. i. D. xxiv. Vixit annos LIV. M. IV.

IN-

TRIDENTVM.
INSCRIPTA EIVSDEM TEMPLI.

3

VLDARICVS A FREVNDSPERG.

Hic est ille Vldaricus à Freundsperg non magis nobilitate generis quam rebus gestis & magnitudine animi insignis, qui cum magnis difficultatibus identidem premeretur, nihilominus dignitatem suam & iura Episcopatus constantissimè retinuit, singulariq; pietate sibi commissam Ecclesiam non modò defendit, verùm etiam auxit & ornauit. Obijt anno domini 1493. 10. Augusti.

Veterem lapidem (quippe pauimentum extuberans non paruo erat rebus diuinis incommodo) pia prouidentia Ludoici Madrucij Cardinalis & Ecclesiæ Trident. vigilantiss. Præsulis hoc cōmodiore mutauit, anno 1574. prima Iulij

APVD S. MARCV M.

DOROTHEAE TONNAE.

Pudicitia, prudentia, venustate atque moribus insigni vxori cariss. & benemeritæ Andreas Burgus Cremonen. eques & Cæsareus consiliarius maritus moestiss. posuit. Vixit an: XXX. Mens. II. dies III. Obijt die X. Octob. M. D. XX.

*Quid gemis heu tanto felicia funera luctu,
Turbantur lacrimis gaudia nostra tuis.
Parce precor tristes questus effundere, vixi.
Non erat in fatis longior hora meis.
Imatura peris, sed tu diuturnior annos
Vive meos coniux optime vive tuos.*

NICOLAI ZOLYOMI VNGARI.

Ornatissimo adolescenti Nicolao Zolyomi Hungaro, Illustrissimi & Reuerendissimi D. Georgij Episcopi Quinq; Eccles. sac. Cæs. Regiæq; Maiest. pro inclyto Hungariæ regno ad Sac. concil. Trident. Oratoris, fido ac perito Secretario, magnapietate vita functo: P. Vixit ann. xxxiii. Obijt ann. M. D. Lxiii. vi. Ian.

HYERON. SERIPANDI.

Hieronimo Seripando Cardin. Conc. Trident. Legat. Christophorus Pataunus Sodalitij eremit. P.

*V. A. LXX. M. V. D. XI.
Si quis honos tumuli quantum Sol lampade lustrat
Terrarum cæliq; tuum est Seripande sepulcrum.*

APVD S. BERNHARDINVM.

COMITIS DE QVIGNONES.

Claudio Fernando de Quignones comiti de Luna, nobilitate generis & rerum prudentia clarissimo, Philippi Hispaniarum regis Catholici apud Concilium Trident. oratori splendidissimo, Executores testamenti moestissimi posuere. Obijt die xxix. Decemb. M. D. Lxiii.

APVD S. MARIAM MAGDALENAM.

CHRISTO RESVSCITATORI.

DOMINI A POPEL.

Bartholomæo Desiderio Popel Baroni à Lobkovvitz, domino in Billenkost & Beskovvitz, Illustrissimi & Reuerendissimi domini Ludouici Madrucij S. R. E. Card. & Episcopi Trident. Pincernæ iuueni ob vitæ innocentiam morumq; integritatem omnib; caro. P. Obijt die xxix. Decemb. M. D. Lxxx. Vixit annos xvii. menses x. dies.

A 3

IN SI.

TRIDENTVM.
IN SIMONE MARTYRE.

LEONARDO LANG.

A VVellendorff Auguftano Mufarum & Philofophiæ alumno, eq. aurato, forma præftanti, om̃ibus iucundo, D. Cæſaris Maximiliani dapifero, cum quo luſit pugnam equeſtrem, qui Bauarico, Boëmico, Vngarico, Geldrenſi, & Italico bellis interfuit, Sed dum Patauium oppugnat, bellico tormento iſtus, heu immeritam mortem obiit, frater pientis. Matthæus hoc mœſtus pos.

I B I D E M.

*Forma, iuuenta, animus, uegetoq; in corpore virtus,
Spem dederant longas viuere poſſe dies.
At nimis infauſti rapior dum ſydere faſi,
Heu periire ſimul forma, iuuenta, animus.
Sic ſolet exigua ſpes vana eludere vitam,
Eſt aliquid viuos ſic meminiffe mori.*

GEORGII FRONSPERGII.

Ad eum modum armatus prælium concituit, ante Papiam Gallos cecidit, caſtra cepit, obſeſſos extrema patientes ſeruauit.

Memoriæ defunctorum Sac.

Georgio à Fronsberg Impp. decretis Germanici exercitus duci, qui per Tyrolim defectionem colonorum compreſſit, per Liguriam & regionem Tranſpadanam Italiæ vrbes populos rebelles perdomuit, ad paludes Venetas & turrim vſque Megaram victor acceſſit, ferro, igni urbem terruit, ſocias ciuitates oppugnatas exercitumq; ad loca iniqua delapſum, ex hoſte confertiſſimo obſidione quartum & quintum liberauit, vices plus minus ſignis collatis pugnavit, fortitudine, celeritate, animo, conſilioque rebus inclinatis præſentiſſimum ſe & inuictum præſtitit, poſt ingentia facta vita perfuncto patri optimo Gaſparus filius pientiſſimus gemens illacrymansq; monumentum more maiorum religioſe poſuit Anno Chriſtiano M. D. xxviii. mens. Auguſto die xx. obiit diem ætatis LIV.

OCTO SIBYLLAE PODIO MARMOREO ORGANI Muſici cum oraculis artiſticioſè inſculptæ, & Dauid in medio pulſans Cytharam.

P E R S I C A.

Amare oportet genitorem Deum ſempiternum.

L Y B I C A.

Vnicus Deus ſum nec eſt alter.

D E L P H I C A.

Florebit puriſſimus flos.

E R I T H R A E A.

Piorum duntaxat tellus ſancta erit.

S A M I A.

In eo conſummabitur vniuerſa Lex.

C V M A N A.

Mortuorum erit palingeneſia.

H E L L E S P O N T I C A.

Fuge cultus impios, Deum viuentem cole.

T T B V R.

Tunc sub sole regem missurus est Deus.

SVB IPSO ORGANO IN MARMORE.

Dei opt. max. laudibus personandis Ioann. Antonius Zurlet Organum cum opere marmoreo faciundum C. pecunia sua Bernardo Cles. Cardinale Tridentini imperante M. D. XXXIV. Vincent. Vincentini faciebat.

AD LACVM BENACVM IN PAGO RIPAE.

POLYDORO CASAMICO.

Romano, summi Pontificis ostiario vix. ann. XXIV.

Hadrian. Car. S. Chrylogoni familiari cariss. pos.

Exultat Adrianus, tu iam Polidore quiescis

Aeternumq; vales, nobis dura omnia restant.

Ille Cardinalis pos. hoc Epit. suo familiari, cum tempore Clem. V 11. ibi exularet. &c.

PATAVIVM.

Vlgo Padua, Venetiae ciuitas, ab Anthenore Troiano condita. Nomen neq; à voce auium videtur habere, neq; à Pado fluuio, quoniam ab eo (meo iudicio) plurimum distat. Olim populosa adeò, vt CXX. millia armatorum emisisse feratur. Floruit maxime nobilitate, & censos in ea quingentos equestris ordinis viros Leander refert ciuiumq; XLV. Myll: Sita loco fertili & plano, triplici circumdata muro, cæli clementia, bonitate soli, Eugancorum montium amœnitate, Alpium, marisq; vicinitate, fluminum in omnes partes nauigabilium oportunitate, fossæ amplitudine, murorum & propugnaculorum firmitate & copiâ, loci quoq; ipsius spacio omnium finitimarum facile princeps. Post lapsum Rom: Imperij primum ab Attila Gothorum Duce incensa, à Narsete deinde instaurata, cremata iterum à Longobardis, & ab Ecelio Tyranno, viris & facultatibus exhausta, & misere afflictâ fuit. Tandem in Carrariorum potestatem deuenit, qui ea plus minus centum annis potiti sunt. Nunc ab anno M. CCCC. VI. Venetis paret. circuitus eius est VII. miliarium. Extra mœnia nulla arbor, nullq; collis, qui hosti commodq; vrbis aduersus esset. Anno enim M. D. XIX. tria millia domorû X. monasteria. VI. tēpla & VII. Xenodochia quæ in suburbijs cōnumerabātur à Venetis diruta sunt nè ex ijs ciuitati, bello Maximiliani i. cōtra Rēpub: gesto, damnū inferri posset. Maior ciuium pars lanificio dedita est propter lanæ Euganeæ copiam & præstantiā Vbertini Carrariensis collegiū quoq; lanificū ampliss. donauit priuilegijs. Bibliotheca Græcis & Latinis libris instructa, apud Sanctum Ioannem in Viridario, altera apud Sanctam Iustinam, tertia apud Sanctum Antonium, cuius etiam templum ornatissimum, præsertim choris & sacellum, propter sculpturas ex marmore. Sanctæ Iustine olim Marti dicitur sacrum fuisse, Id de nouo nunc edificatur in insignem pulcritudinem & magnitudinem, adeò vt ambitus eius mille contineat passus, in cuius etiam fundamentis sepulcrum Titi Liuij, cum antiquis in-

scriptionibus inuentum. Sancti Augustini principum Carrariensium sepulturis insigne est. Monasteria Monachorum viginti tria, utpote, cœnobium Diuæ Iustinae: Prateolæ: Ioannis in Viridario: Sanctæ Mariæ: Angelorum: Diui Hieronimi: Cruciferorum: Heremitarum: Antonij Viennensis: D. Benedicti: D. Augustini: S. Mariæ in Vantio: S. Mariæ gratiarum: Capucinorum: D. Antonij: D. Francisci: Eremitarum: S. Mariæ Magdalena: Carmelitarum: D. Pauli: Mariæ seruorum: Iesuatorum: S. Francisci paruuli: S. Saluatoris: & fratrum Alemanorum, nunc sacerdotum nominis Iesu. Cœnobia virginum XVIII. Parochiales dein XXVI. Xenodochia IIII. Aedes præerea Illuminatarum, Pupillorum, Orphanorum, & Expositiorum: itidem Camera pauperum in Episcopali palatio. Mons pietatis & Collegia laicorum XXVIII. Extra mœnia in territorio templa & cœnobia aliquot, magnis opibus & præclaris ædificijs ornata, inprimis Cœnobium B. Mariæ montis Ortoni: Danielis in monte: Ioannis Baptistæ: Montis Vendæ: Riperiæ: Rbua: Mariæ carcerum: Michaelis Candianæ: Carthusiensium. Lazareta duo. Portæ urbis septem, Coalonga, Portello, Liuiana, Sanctæ Crucis, Sarrafinesca, Sancti Ioannis & Sauanarola. Palatium urbis, quod ab Henrico Imperatore cum Ecclesia Cathedrali structum est, in quo ius dicitur, tota Italia nominatissimum, nullis columnis fultum, nulla contignatione sustentatum, ornatum picturis, tectoq; plumbeo. Huic adiunctæ aedes Prætoriae, populari tumultu atq; incendio dirutæ & consumptæ, atq; instaurari cæptæ. Domus Præfecti olim Carrariensium principum sedes, cum cæteris rebus magnifica, tum conclauis quodam picto, cum Romanorum historijs, virisq; doctis, quos Patauium habuit, præcipuè vero horologio, in quo Lunæ signorumq; cælestium, secundum anni cursum mirifica descriptio. Fora maxima quinque: primum congressibus & deambulationi nobilitatis ac ciuium dicatum, alterum olitorium, tertium frumentarium, quartum lignarium, postremum palearium. Porticus amplissimæ, areæ spaciosissimæ, aedes nobilium ita splendidæ, ut plurimum honestatis & antiquæ frugalitatis præseferant. Inter omnia autem urbis decora est illustre Gymnasium Frederici Barbarossæ Germani Imperatoris auspicijs felicissimè excitatum, quo nullum studijs propter quietem aptius, nullum in Italia magis frequentatum, nullum deniq; quod magis floruerit ingenijs, & in omni literarum artiumq; varietate doctissimis viris. Alioquin collegia ad sustentandam inopiam studentium multa sunt: Foro Iulienisium, Feltrensisium, Spinellium, Riddium, Campionis, Neopolitanum, Brixianorum, Græcum & Rauennate philologi: Hortus Sphæricus Francisci Bonæfidei, & alia ædificia insignia. Per urbem fluit Medoacus vulgò la Brenta, qui etiam interiora & antiqua mœnia abluit, & non longè à Patauinis muris nouis, Bacilione è Vincentinis montibus orto augetur, eius affluxu & commoditate vna die vel nocte commodissimè nauigio Venetias itur & reditur, paludes tamen incipiunt ad Cataractas ubi salsa & marina aqua à fluuiali dispescitur. Arcem habet vetustam magis quàm ornatam. De laudibus, situ, antiquitate, & statu totius urbis, nec non viris & familijs præclaris ex ea ortis, in eaq; sepultis cæterisq; omnibus scripsit iustum volumen Bernardinus, Scardæonius, Canonicus, Patauinus, nos ex more & instituto in toto opere seruando, Epitaphia & inscriptiones Christianorum tantum: in reliquis lectorem ad Scardæonium & alios remittentes.

4

PATAVIVM.
IN AEDE CATHEDRALI.
DE REPARATIONE TEMPLI IN LAPIDE
EPISTILII.

Anno M. C. XXIII. Ind. II.

*Arte magistrali Clerus me struxit ab imo,
Cum terra primò motus subuertit ab imo.*

IN COLUMNÆ AREÆ.

M. CCCC. I. Illustris D. Franciscus Iunior de Carraria Dominus Paduæ, natus quondam Bon: memoriæ magnifici & potentissimi Domini Francisci senioris de Carraria, olim Domini Paduæ, anno xi. sui dominij Cœmiterium hoc donauit Cathedrali Ecclesiæ Paduanæ, tempore venerandi Viri Domini Stephani de Carraria filij sui, Dei & Apostolicæ sedis gratia Ecclesiæ Paduanæ Administratoris, In hoc iacet corpus Sancti Danielis Martyris & aliæ Sanctæ reliquiæ.

GAJETANI TIENEI.

Gaietano clara ex familia Tiene Canonico Patauino, Viro integerrimo, proboq; Theologorum principi, Philosopho eximio, cuius doctrina cuncta orbis gymnasia illustrantur, locus hic datus est.

BOVETINI MANTVANI.

*Mantua me genuit Patauis Bouetinus & orbi,
Ab ovæ nomen habens, patiens, sine fraude dolusq;
Quam sibi plus aliis vigilans, pietatis alumnus,
Largus erat studio largus clero, sibi parcus.
Canonicum illustris docuit Ius, ter tribus annis
Deme duos, obit Augusto, iam mille trecentis
Elapsis, iacet hic: coluit te sancta, tuumq;
Virgo patrocinium: precibus iamq; assiste vocantis.
Vrnam hanc ac cineres, sanctissima virgo, tuis ut
Supplice conserues precibus te voce precatur*

NICOLAO ZANOTTO.

Tho: H. T. cust. sedes optato fortunatas, cui post LXXXIII. ann. candida nulliq; inuidia vita KL. April: M. D. XI. defuncto Anton: Zanottus principalis & M. H. M. memor: erexit. Manticam à tergo auoca.

PETRO BAROTIO.

Patricio Veneto, Pontificij Patauino, sacrarumq; literarum cultori eximio, fide, religione, ac pietate incomparabili, ut pares paucos, superiorem haberet neminem, qui non sine magna pauperum iactura, ac totius Patauinae urbis dolore migravit ad Dominum Anno Domini M. D. VII. die X. Ianuarij, cum annum ageret ætatis suæ LXXVI.

Ioan: Bap: Rota Pata: Petri fil: IIII. Q: eius auspicijs Patavia Germaniæ cum Patauio Italiæ commutans hic sedem collocauerit, tantarum celeberrimi viri virtut: ac plurium in se parentesq; suos meritorum non immemor debitam effigiem & lapidis inscriptionem patrono benemer: gratus apposuit Anno à part: virg: M. D. LX.

PETRO BAROTIO.

Bellunensi, primùm Antistiti, Pontificij dein Patauino, Sanctimoniz, pietatis, eruditionis, beneficentiæ incomparabilis. Senat. Venet. M. H. F. curauit.

Is Barotius

PATAVINUM.

Is Barotius cum pertinaciter vrgeretur ad condendum testamentum tale condidit.

Ego Petrus Barotius Episc. Patauinus relinquo animam meam Deo: corpus terræ: facultates vero quascunq; pssidebam, si quæ restant, relinquo, quibus de iure debentur.

FRANCISCI ZABARELLAE.

Cardinalis & Episcopi Florentini Constantiæ Anno M. CCCC: xvii. die vi. Nouemb. mortui ante Beatæ virginis aram marmorea sepultura.

PILEI PRATÆ CARDINALIS.

*Stirpe Comes Prata, praeclarus origine, multis
Dotibus insignis, saclo celeberrimus, orbe
Defunctus, statuit sua sic suprema voluntas,
Hac Cardinalis Pileus tumulatur in urna.*

VENCESLAO BRVGNARÆ.

Et Purliliarum Comiti, non minus Græcè quam Latine docto & ingenio Philosophiæq; studijs excellenti, qui vixit annos XLIII. ob: M. D. XL. Lucretia Martingenga vxor optima & vi ri amantissima posuit.

BARTHOL. BENEVENTANI.

*Nate Beneuento tibi ius civile cathedram
Dum coleres Paduam Bartholomae dedit.
Tu vigil ad causas, tu tradere iura disertus,
Tu placidus cunctis dapnitate tua,
Vixisti prudens, prudens moriendo dicasti
Huic tumulo corpus, ossibus ampla pjs.
Tu proprij fratris tumulo dare corpus eidem
Mandasti, factum est, parcat vtrig; Deus.*

TRICIDII EPISCOPI PATAVINI.

Hic requiescit in pace Tricidius Episcop. huius Sanctæ Patauinae Ecclesiæ, sedis, qui sedit annis xxvi. Mens. viii. & fuerunt omnes dies vitæ eius quibus vixit, ann: Lxvi. Mens. iiii. Omnes rogate pro quiescente.

IOAN. CACII EPISCOPI.

*Qui cum prole sua cinctura fulsit equestri,
Et qui sacrorum Doctor erat Canonum:
Hic iacet Antistes Cacy de stirpe Ioannes,
Cuius nomen humi, mens super astra viget.
Obijt M. C. XLIX.*

IOAN. TRANSALGARDI VEL FORZATEI.

*Nomine Baptista Paduanus Episcopus iste
Stemmata Forzatæ, iuris quoq; nobile pratum
Gregorij mores, fama Salomonis honores
Prososimi vitam patriam possedit auitam
Ter nonis annis obiit, sed luce Ioannis.
Lustra ferens toto numero cum ter tribus octo
Talia sceptræ tenet, post hac sua corpora petra
Cui gemini demptis annis de mille trecentis
Et ter quinq; dedit cælum cui mundus obedit,
Quaq; die natus supera fuit arce locatus.*

DE CON-

DE CONSECRAT: ARAE D. STEPH.

*Hac sancto Stephano structa est venerabilis ara
Nec non fornices, templi reparatio facti,
Carrigero sedem Stephano pastore tenente,
Quem genuit Patavi Franciscus Iunior heros.*

NICOLAI TRIVISANI EPISCOP.

Nicolaus Triuisanus I. V. D. præsul Cenetenſis, viuens pos. An. sal. M. ccc. xcii.

*Vita quies, sed nulla quies mortalibus unquam
Mors, & vita magis quàm mihi paria quies.*

Vix. ann. Lxii. Mens. ii. Obijt M. cccc. xcvi. Idib. Ianuar.

GEORGIO RVZACARINO.

Canonico Paduano. I. V. Consulto, patruo benedictis. Ioannes Patarus & Ioannes Francif. ex Bonifacio fratre nepotes, P. Obijt M. D. II. viii. Cal. Augusti.

IOANN. RVBETVS.

I. V. D. Canonic: Patauin. genere clarus, virtute clarior, probitate rarus, veri Dei pius cultor, ac de pauperibus benè meritus, felici vitæ integritate potitus, hac in lintre impedimentis relictis, in paratum Abrahæ sinum se recepit.

ZILII CASALIS.

*Eximius Doctor legum, virtutis amator,
Qui specie morum, insigni ac cultus honore,
Conspicuus Patavi ciuis, patriaq. saluti
Promptus amicus erat, constanti mente bonorum,
Hic de Casali Zilius cum pace quiescit.
Membra solo, capiturq. polo, quod fuderat illis.*

IOAN. LVDOVICI LAMBERTACII.

*Ecce Ludouici lapis hic regit ossa Ioannis,
Protulit insignis quem Lambertacia proles,
Quinq. viriūq. tulit Doctor diademata Iuris,
Orator mirus, facundo Tullius ore,
Occubuit prima, Geminos qua luce subintrat
Sol, decies octo post annos lustra ducenta.*

Moritur anno M. CCCC. hic statuta Iuristarum Patauinor. amplauit.

NICOLAI SANCTAE SOPHIAE.

*Qui pietate nitens, virtutēq. præditus omni,
Et medica magnus Doctor in arte fuit.
Hac tenet à sancta Nicolai petra Sophia
Corpus, mens obijt, carne soluta, polum,
Tertia sine dies Maij cum volneret annum
Post decies septem lustra ducenta Dei.*

IACOBI DONDI.

*Ortus eram Patavi Iacobus, terraq. rependo
Quod dedit, & calidos cineres brevis occulit urna,
Vtilis officio patria: sat cognitus orbi.
Ars medicina mihi, cælumq. & sydera nosse
Quò nunc corporeo resolutus carcere pergo.
Vtraq. nempe meis manet ars ornata libellis.
Quin procul excelsa monitus de vertice turris
Tempus & instabiles numero quod colligis horas,
Inuentum cognosce meum, gratissime lector,
Et pacem mihi vel veniam tacitusq. precare.*

IOAN.

PATAVIUM.

IOAN. DONDI.

*Tumbica sic celsum conclusit petra Ioannem,
Quum Dondis fatum genuisti Clugia Lymphis,
Ast animum medio separarunt numina Iano
Hic recubans Patavi, supremaq; sidera terris
Cælicis hic septem confecit mystica stellis,
Præteriti Doctor renouans hic sanguinis umbram
Philosophus, Rhetor, Medicus mortalis in orbe
Terrenis opera liquit super æthera scandens.*
M. CCC. Lxxx. Die xxvii. Septembris.

GABRIELIS DONDI.

*Quem regit iste lapis specioso sanguine cæsus
Ex Clugia natus, Veneta defunctus in urbe,
Nunc requiescit humo de Dondis Gabriel ista.
Par patribus fuit, & Medicorum gloria vivus.
Moribus hic nulli cessisset, lector, honestus,
Italia populis venerandus dogmate multo,
Nomina magna tulit, meruitq; sepultus amari,
Corpus saxa tenent, cælum mens incolit alma.*
M. CCC. Lxxxviii. Octobr. xix.

BERNARDINO SPERONO.

Aluarotto, Medico nobiliss. Bartholdus & Speronus & Iulius filij: pietatis & eruditionis ergo.

BERTA ET HENRICVS REX.

*Hi reditus Ecclesiæ Patauinae plurimum auxere.
Præsulis ac Cleri præsentis prædiaphano,
Donauit Regina iacens hoc marmore Berta,
Henrici Regis Patavi celeberrima quarum
Coniunx, tam grandi dono memoranda per ævum.*

VINCENTII LIGVRIS.

*Aurea spes Ligurum iacet hac Vincentius urna,
Dic ubi nunc possis, spem posuisse Ligur?
Spes perit humana velut inter mortuæ sorte
Vixit, ut hic, spem vis figere? fige Deo.*

ANONYMI.

*Vermibus hic donor, & sic descendere conor.
Qualiter hic ponor, ponitur omnis honor.
Quisquis ades, tu morte cades, sta, respice, plora:
Sum quod eris, quod es ipse fui, pro me precor ora.*

MARCATELLORVM FRATRVM.

Siste gradum viator, atque hæc pauca, si libet, lege:
And: Barthol: Nicolaus fratres Marcatelli hic siti sumus, posuere superstites
Hieron: Berardinus nepotes. De nobis fortassis alij alia: nos nihil aliud.

FRANCISCI ALVAROTTI.

Patriarchæ Aquilegensis Vicarij & Iuris Consulti ossa.

IN BASILICA D. ANTONII.

DE MÆDIFICATIONE TEMPLI IN VESTIBULO PORTÆ
OCCIDENTALIS.

*Mille ducentenis uno currente trigenis,
Antonius frater venit ad alta pater.*

hac Basilica à Patavinis sub Rom. Imp. semilibris est adificata.

Grim

*Cuius ad exemplum sacratum visita templum
Expia nunc voto, fœmina virg, noto:
Nunc regnat plenus, qui vixit pauper egenus
Hispanus genitus, Padua tulit esse colonus.*

DE SANCTO ANTONIO.

Vera D. Anton: confessoris effigies qui annos vixit xxvi. obiit M. CC. XXXI. Indiët. v. Idibus Iunij feria vi. Canonizatus sub Gregorio ix. instantibus Patauinis legatis M. CC. xxxii. die Pentecostes. translatus primo M. CC. LXIII. octaua resurrectionis Domini in hoc templum D. Mariæ maiori prius dicatum, demum repositus in monumentum vbi nunc iacet M. D. xxx. decimo quinto Cal. Mart.

*Si tua te facies, tua te commendet imago,
Hicq, tuum paries oblitus numen habet:
Sancte quid Antoni confessor regula vite
Efficeret quondam relligiosa tua?
Clara quid efficerent tua tot miracula? totus
Quid faceres etenim spiritalis homo?
Donauit quid facerent animi redolentia Paulum?
Quid facerent oris verba diserta tui?
O decus Antoni Lusitana gentis adesto:
Pelle patrocínio crimina nostra tuo.*

Antonius Martinus Doctor Portugalen.

SIMONI ARDEO.

Minoritanæ religionis splendori, qui dum ex Patauinis Athenis omnes terras illustrasset, Philosophorum & Christianorum Theologiam summa cum laude omniumq; inuidia superata professus, viam tandem vniuersæ carnis ingressus dormiuit in Domino F. Bernardinus, alumnus rerum, & cognominis heres non ingratus posuit. Obijt Anno M. D. xxxvi. ætatis suæ Lxv. iii. Calend. Mai.

AD PETRI BEMBI IMAGINEM.

Petri Bembi Cardinalis imaginem, Hieronimus Quirinus Ifmerij filius, in publicum ponend. curauit, vt cuius ingenij monumenta æterna sint, eius corporis quoq; memoria nè à posteris desideretur. Vix: ann: Lxxvii. Mens. vii. Dies xxix. obiit anno Domini M. D. XLVII. Ianuar. xvii. Romæ, quod hi versus numerales in ipsius honorem scripti testantur.

*BEMBVs obIt Venetæ LaVs VrbIs gLorIa fVLgôr
ELoqVto CLarVs CLarVs & historys.*

ALEXANDRI CONTARENI.

Hanc Alexandri Contareni Venetæ classis cum summa potestate fortissimi legati, Diui Marci procuratoris, quem nec Veneti in periculosissimis Reipub. temporibus retardarunt vnquam, & Hariadenus Barbarossa Otthomanicæ classis Imperator potentiss. sæpè timuit tam mirabili artificio ductam effigiem, magni indicem animi, præclarumq; totius maritimæ disciplinæ simulacrum, vt posteritas haberet, quod instar immortalitatis ac gloriæ vnice coleret, ne quidquam Patauino splendori deesset, Petrus & Pandolph⁹ fratres opt. pos. Vix: ann: Lxvii. dies ix. Obijt xvii. Caléd. Apr. M. D. Lv.

HIERONIMO MICHAELI.

Patricio Veneto, fortitudine animi inter cæteros præstanti, immatura morte totius

PATAVIVM.

tius cum ciuitatis luctu præcepto, Melchior pater idemq; diui Marci procurator filio caris, hoc monumentum ponendum curauit. Vix: ann. x xx v. Mens: v. Dies x x v i. Obijt Anno M. D. Lvi. idib. Septemb.

APOLONIO MASSAE.

Philosopho & Medico Anton. f. vt esset iudicium virtutis ad sæcula nominisque memoriam sempiternam P. ob. M. D. Lxxii. Kal. Augst.

CORTONEI ANGLICI.

*Anglia quem genuit, fueratq; habitura patronum
Cortoneum celsa hac continet arca Ducem.
Credita caussa necis regni affectata cupido,
Regina optatum tunc quoq; connubium.
Cui regni procures non consensere, Philippo
Reginam Regi iungere passe rati:
Europam unde fuit iuueni peragrarè necesse,
Ex quo mors misero contigit ante diem.
Anglia si plorat defuncto principe tanto,
Nil mirum, Domino deficit illa pio.
Sed iam Cortoneus cælo frueturq; beatus,
Cum doleant Angli, cum sine fine gemant.
Cortonei probitas igitur, præstantia, nomen,
Dum stabit hoc templum vinida semper erunt.
Angliaq; hinc etiam stabit, stabuntq; Britanni:
Coniugij optati fama perennis erit.
Improbæ naturæ leges Libitina rescindens,
Ex æquo iuuenes præcipitatq; senes.*

GATTA MELATAE.

*Dux bello insignis, dux & victricibus armis
Inclytus atq; animis Gatta Melata fui.
Narnia me genuit, Media de gente, meoq;
Imperio Venetum sceptrum superba tuli.
Munere me digno & statua decorauit equestri
Ordo Senatorum, nostraq; pura fides.*

PATRIS GATTA MELATAE.

*Te quoq; Ioannes Antoni immitia fata,
Morte, licet doleant, eripuerè tamen:
Clara tibi facies, nec non victricia signa,
In acie virtus fulminis instar erat:
Vnica spes hominum: nam tu iuuenilibus annis
Consilio fueras & gravitate senex.
Gatta Melata patrem decorant pietasq; fidesq;
Ingenium, mores, nomen & eloquium.*

QUATVOR DVCVM IN VNO TVMVLO, GVILIELMINI RVBEI, ROLANDI, MARSILII ET PETRI CARRIGERIS AFFINITATE IVNCTORVM.

*Quatuor hoc marmor procerum tegit ossa sepulcri:
Hectore quis potior? quis Nestore doctior? istis
Guilielminus erat Rubens satus, inclyta Parma
Edidit hunc animosa ducem, cum quo genitos tres
Arca tenet, felix tanti genitura parentis.
Rolandus virtute animi generosus in omni
Dote nitens dextra, tremor hostibus, axis amicis,
Ardens Parmigenis Lampas, pietatis asylum.*

Supra

*Supra hominem cinctus titulis Marsilius, armis
Strenuus, irriguus librati consilij fons,
Spes patrie, dominique iubar, Parma decus altum,
Quid Petre Musa canet de te, nisi quod polus unquam
Non flexit pietate parem, non dux vaser alter
Scipio magnanimus fueras, super ardua Martis
Edoctus duxisse acies per bella furentes
Testis adest Venerus super his, & lilia rubra,
Quos procul à patria busto hoc fortuna coegit
Carrigerum affines commixto fœdere tædæ,
Corpore formosos, animi virtute coruscas.
Imprime Romuleis horum sua gesta triumphis
Posteritas, linguis resonis recolenda per ævum,
Vt locet à dextris Deus hoc supplexq; precare.*

Obijt præ: D. Petrus parum ante alios tres prædictos, Anno M. CCC. XXXVII. Augusti VII. die.

BONIFACII LVPI MARCHIONIS SORANI.

*Proh dolor, hic miles, iam bello clarus & armis
Iam terra pelagoq; micans Bonifacius atra
Morte iacet, quem Parma tulit, qui Marchio vixit
Soranea, gentis decus hic & summa Luporum
Gloria, pro Latij qui quondam plurima gessit
Prelia, ductor onans & sæpè corona triumphis.
Hic hic cuius erat consulta resumere lætus
Imperialis apex, regiq; domesticus idem
Adstitit Vngarico, Domino vir gratus utriq;
Quin in consilio fuit hic probitate fideq;
Iustitia nitens, superùm deuotus, & alma
Religionis amans, quo non præstantior alter
Recta sequi, maiorq; sui dilector honoris.
At quid fata virum tantum prostrasse iuuabit?
Sydera mens scandit, gelidum licet ossa sepulcrum
Stringat, & æternum viuet sua fama per ævum.*

Anno M. CCC. LXXX. Decemb: XXIII,

EIVSDEM VXORIS.

*Hac de Francisca tegitur Catharina sub urna,
Cui natale solum natio Tusca dedit:
Strenuus insigni coniux Bonifacius illi
Marchio Soranea, stirpe saturoq; Lupa.*

M. CCCC. V. die XX. Iunij.

FRIDERICI LAVELONGI.

*Rector in officijs magnus, Romæq; senator
Electus, probitate animi Fridericus, in armis
Strenuus iste fuit, miles pius atq; severus,
De Lavelongo nouit quem Brixia natum.
Ossea pars saxo clausa est, mens gaudet in astris,
Famosum meritis nomenq; celebre relictum.*

M. CCC. LXXIII. Indiçt: x. die 1. Septemb.

FRATRIS PAVLINI.

*Qui legis hac fratris Paulini cernere sepulcrum,
Pars iacet hic, cuius pars tamen astra tenet.*

PATAVIUM.

*Astra tenet, quoniam pacem dilexit, & illam
 Servari monitis sanxit in urbe suis.
 Cuius multa licet fuerint praconia, saltem
 Hac tibi, quae referas, accipe posteritas:
 Vir fuit in laqueo vita longaeus honesta,
 Assiduus norma dogma tenere sua:
 Dulcibus eloquijs cui persuadere quietem
 Cinibus & patriae sedula cura fuit:
 Pacifer hic Patavæ sedavit scandala terra,
 Exulibus patrios restituitq; lares.
 Fœdera dum Regi ferret laudanda Bohemo,
 Urbe Tridentina turbine febris obit.
 Transtulit huc carum Padua Respublica corpus,
 Quod coluit, templo quò cubet ipse suo.
 Dena bis in Tauro praebebat lumina Titan
 Cum tribus exorto mille trecenta Deo.*

TOAN. PAVLI MANFRONI.

*Bellipotens Mauors Venetum tutamen in armis
 Ioannes Paulus lumen honorq; Ducum
 Hic iacet: ast animus spolijs redimitus opimis
 Manfronus vivens integer astra tenet.
 Marcellos referens animo, virtute Camillos:
 Occidit impulsa sulphure & igne pila.*

CORRADI SALAE.

*Sala fuit genti cognomen, Sal neq; menti
 Defuit, heu fato minuuntur cuncta parato.
 Corda duo gessi Corradus, inertia pressi.
 Me fidei meritum lustravit gloria legum.
 Nec solus persso hic, Daniel mihi filius esto
 Conclusus, totidem fultus virtutibus idem.*

BONICORDI VALDEZ VCCHI.

Sepulcrum Iuris C. Patauini, sibi & suis, M. CC. LXXI. Idib: Aprilis instauratum, excessu Sabini Pauli filij annum agentis XIX. à Christi natali M. D. XLVII. Calend. April. XI. qui Græcis & Latinis studijs, tam humanitatis quàm Philosophiæ specimen rarum de se dederat.

ZILIVETI ET BONIACOBI DE SANVITIS.

*Hic diadema tulit legum vir strenuus, ortum
 Cui sanctus Virtus, stirps generosa, dedit.
 Boniacobus dignè meruit re & nomine dici,
 Nam bonitas totus propulit omne malum
 Iustitiam rectumq; pius dilexit honestum,
 Inq; foro cunctis arbiter equus erat.
 Sed quia fatali sunt omnia dedita legi,
 Privari tanto plebs Patauina viro.
 Immortale polo cessit, mortale sepulcro,
 Vnde emanarunt cuncta relata manent.*

FABII MAXIMI. aliàs. DE SANCTO VRBANO.

*Fama, fides, gravitas, celebres in honore labores,
 Archetypos post hunc sollicitate viros:*

Blandus

*Blandus is Orator, vates, Doctor quoq; legum,
In cunctis Fabius Maximus Doctor erat.
Virgo parens capias animam, Deus optime pare.*

ROLANDVS DE PLACIOLA.

Patauino vico, pater, Guidoni filio, cariss. iuueni, mausoleum & sibi & suis. d.
*Hunc statuit poni tumulum mors atra Guidoni,
Cui stans sede throni superi det gaudia doni.*
Rolando & Aycardæ indolis optimæ, Rolandinus Placiola, filijs sarcophagum.
*Præter amare Deum cum cætera deleat ætas,
Hic sere, quod plena postmodò falce metas.*

FRANCISCI ALVAROTTI.

*Hic vices Aquileia tui qui patris obibat,
Qui cleri, ac gemini gloria Iuris erat
Hæc Aluarottus tegitur Franciscus in arca:
Heu quantum Patavi fata tulere decus?*

ALVAROTTORVM FRATRVM.

*Hoc Aycardinus atq; Aluarottus in antro:
Ingentes meritis tam brevis urna tenet.*

Hos fratres ex utroq; parente nobiles, genere de Aluarottis, ambos Doctores, & qui ius ciuile in hoc studio ingenti gloria docuerunt, vt vnus quondam animus, ita nunc vnus tumulus habet.

Obijt Aycardinus M. CCC.
LXXXII. die XXVII. Augusti.

Aluarottus M. CCC. XCII.
Die prima Octobris.

IACOBVS ALVAROTTVS.

Aluarotti fil. ciuilis Pontificijq; Iuris Consultus priuatim ac publicè in rationibus feudorum eminentissimus in hoc delubro quiescit. Amice qui istic transis, etsi properas, lapis hic te rogat, vt paulisper inhæreas, & hæc scripta legas:

Hæc in Basilica B. Ioan: Baptistæ sunt Iacobi Aluarotti Patauini sita ossa, qui dum vixit suo studio & doctrina, post susceptas Doctorales infulas, commentarios vtilis, cum Repertorio in ius feudorum formauit, eosq; venerandæ vniuersitati Iuristarum donauit: volui vt ista non ignores, Obijt die XVIII. Augusti M. CCCC. LIII.

LVDOVICI A FLVMINE MINORITAE.

*Relligio quem flet fratrum veneranda minorum,
Fluminis à clara Ludouicum stirpe creatum,
Regalis Patavi clausit mors vltima rerum.
Hunc iam maiorem Prouincia tota ministrum
Parisi ciuitas, Sophia quem sacra Magistrum
Fecerat, hoc busto corpus, mens sistit in astris.*

ANTONIO TVBETAE.

Paduano Athenien: Antistiti qui publicè Metaphysica annos II. & XL. professus est, Diui Antonij Prouinciæ annos super xx. præfuit, pluraq; edidit, anno ætatis altero & Lxxx. naturæ cessit hospitium hoc ad diem nunquam reuerfurum M. D. XVIII.

HIERONIMI SALGERII.

*Hic de Salgerijs Iacobus Franciscus honore
Pulueris exigui vano monumenta decore
Constituit clausitq; suos hoc marmore multos,
Quos aluit vinos, tegat vt domus vna sepultos,
Cum fluere nent septem decies & lustra ducenta.
Christe Deus tecum requiescant morte perempta.*

PATAVIUM.

RAPHAELIS FVLGOSI. I. C.

*Fulgosus Raphaël virtutum iaspis, utroq;
Iure stupor tantus, & fama, quantus & orbis,
Scriptis morte vacat, tàm paruo clauditur antro.*

Paulò inferius.

*Emerita prædigna gerens cognomina laudis
Fulgosus Raphaël conditur hoc tumulo.
Consuluit nemo melius, fulsitq; docendo
Casareas leges Iurag; Pontificum.
Claruit eloquio, quem blanda Placentia forma
Et genere insignem mente tulitq; pium.*

MARINI ZABARELLAE.

*De Zabarellis urna hac tenet ampla Marinum,
Suscipe virgo preces, animam in tua regna repone,
De legum & Canonum fessam tuta arce morari.*

Marino Zabarellæ Seniori I.C. maximè memorando, ob idque indigno cuius sepulcrum tamdiu neglectum ignoraretur, grata agnitorum posteritas H. M. B.M.P. & restituit M. CD. xxvii.

FRANCISCI CESSI.

*Quem legum titulabat apex, prudentia multa,
Et morum gravitas, hac tumulatur humo:
De Cesso genitus, Patavina ciuis in urbe,
Franciscus merita scandit in arte polum.
Sanit in hunc mors cruda virum florente iuuenta,
Tàm subiti casus, qui legis, esto memor.*

BONZANELLI VIGONTIAE.

*Nobilitas animi generisq; Vigontia mundo
Nomina, qui iaceo, clara dedere mihi.
Fidus Carrigeris, virtute probatus in armis
Bonzanellus eram, quando necesse fuit.
Qua domus hac? ubi te inveni celeberrime frater
O Nicolae? domus nos tenet arcta duos.
Quid sumus aspicias gradiens hoc calle viator,
Parua mora est, in te cernit, futurus idem.
Sedibus Elisis ut dextra parte locemur,
Mente velis tacita sollicitare Deum.*

NICOLAI TRIVISANI.

Hic tumulatur venerandum corpus Reuerendi Domini Nicolai Triuisani, olim Episcopi Nonfis, artium & sacrae Theologiae Doctoris eximij, qui obiit Anno Domini M. CCCC. LI. die vii. Septemb.

CAMILLO PALAVICINO.

Cuius excellens ingenium suauissimi ac sanctissimi mores, in literarum studijs progressus, quam pro ætate tanta Franciscum Patrem ipsi caritate deuinxerat, ut omni alia cura posthabita, eum quocunq; ipse excolendi ingenij gratia se conferret, perpetuò comitaretur, acerba atq; immatura morte prærepto, dolore exanimatus pater qua pietate viuentem, eadem mortuum hucusq; comitatus, monumentum hoc pro tempore posuit. Heu incertam hominum sortem, hoc mihi à te officium præstari debuit fili. Vix: ann: XV. Mens. V. Dies XXIII. Obijt M. D. LVI. III. Calend. Augusti.

ANTO-

ANTONIYS DE ROYCHELLIS.

Monarcha sapientiæ M. CCCC. LXVI. Decemb. XVI.

IOANNIS PAENZ.

Nos, Hieronimus Pius, AEneas & Robertus fratres de Obicis, huius sacelli domini, liberalitate nostra permisimus, ut hic claudatur Egregius Ioannes Paenz Lusitanus, olim ob eximiam utriusque Iuris scientiam, & morum probitatem à Serenissimo Portugaliæ Rege Ioan. 3. in senatorum ordinem cooptatus, tandem ab eodem Legati nomine insignitus ad concilium Tridentinum, unde rediens obiit Patauij Die xxii. Iunij Anno M. D. LII. Aetatis suæ LVI.

MARCI GRYBBIAE.

*Si vel nobilitas, vel opes, probitasque, fidesque,
Prima vel immunis morte iuuenta foret.
Qui iacet hic longos superesset Nestoris annos,
Conditus angusta Grybbia Marcus humo.
Sed quod cuncta rapit nulli euitabile fatum,
Si tuus es hodie, cras meus, inquit, eris.*

ERASMO A KRETHKOVV.

Polon: Palatin: D. Briethstein Castellano Gnesnen: capitaneo Pisdren: & Caet. qui anno ætatis suæ L. Patauij obiit die XVI. Maij. M. D. LVIII. amici posuerunt.

*Hic te Krethkowi mors & tua fata manebant,
Cum terras omnes & tu cum maria circum
Lustrares, nullo defessus membra labore.
Te rapidus Ganges, gelidaq; Boristhenis unda,
Te Tagus & Rhenus, te ripa binominis Istri,
Et septem gemini nouerunt ostia Nyli.
Nunc concessisti magnum visurus Olympum,
Ætheriasq; domos, ubi Dijs immixtus inanes
Et curas & spes hominum lamentaq; rides.*

IACOBO ROSEO.

Theologo Minoritæ, patria Dandaco, natione Siculo, animi candore, Christianæ religionis studio, morum integritate, doctrina, prudentia, & caritate insigni, qui varijs laboribus, ærumnis, & morbis in concilio Tridentino confectus, hic tandem, quod semper optauerat, dormiuit in Domino. Cornelius Mussus Placentinus, Episcopus Bitontinus, illi vni proximè & secundum Deum, virtutes, honores, fortunas, omniaque denique accepta referens, tanquam patri de se optimè merito perpetuum Sanctissimæ educationis monumentum posuit.

*Mortali optasset tecum Cornelius una
Carcere ad ætherias Rosa redire domos:
Non licuit quando ergo, tibi summa omnia debet,
Formasti enixu quem pater ipse pio.
Cum nunquam posset meritis tibi reddere grates,
Virtutis tantæ, tempus in omne memor.
Hunc tumulum extruxit, morientem fleuit, acerbum
Vulnus adhuc animo nocte dieq; gerit.*

Vix. ann: Lxxv. Mens. X. Obijt Anno Domini M. D. XLVII. Calend. Iunij.

MANNI DONATI.

*Miles eram magnus factis, in nomine Mannus,
Donatos quos fama vocat, celebratq; vetusti
Sanguinis autores habui, manus inclita bello,
Dexteritasq; immensa fuit, nec gratia clara.*

B 4

Desue-

PATAVIVM.

*Defuerat forma, dubijq; peritia Martis,
Dum pia iustitia feruens amor induit arma,
Nil metuens multis latè victricia campis
Signa tuli, multos potui meruisse triumphos:
Florentina mihi generosa stirpis origo.
Cara domus Patavum sedesq; novissima busti,
Contegit exiguo festum sub marmore corpus.
Reddita mens cælo, nomen servate sequentes.*

Anno M.CCC. LXX. vlt. Augusti.

FVLVIO VERDELIO.

Gremensi adolescenti nobiliss. eloquentiæ & legum, vt ætas patiebatur, peritiss. morum probitate, ingenij celeritate nulli conferendo, graui morbo sub initio studiorum suorum, paulo post immatura morte correpto, summo parentum & amicorum dolore, Faustina mater infelix, & Martius frater moeliss. posuere. Vixit ann. xix. Mens. xi. dies xxvi. Anno M. D. LII. prid. Non. Aprilis.

IOAN: MAVLEONÒ.

Gallo, generis nobilitate, ingenio & eloquentia claro, quem mors iniqua & fortuna studijs bonis omnibus occupatum, à suis seiunctum, inter lasciuiantes & stultas designando Rectori turbas acerbo suo duorumq; domesticorum fato rapuerunt, summo pientiss. mœrore affecti parentes poni iusserunt Anno ætatis XXI. M. D. XLVII.

*Mauleo vester honos, Galli, Musaq;, Dijq;,
Occidit, o tenui grandia clausa loco.*

RAINERII BARTHOLI

Præceptoris.

*Liuiam quem genuit Rainerius alma quiescit
Hoc saxo, legalis apex, venerabile lumen,
In mundo legum summus Iurisq; monarcha.
Fidum consilium dutijs rationis amicus.
Hoc pereunte peris legum veneranda potestas,
Virtus strata iacet, Zelo viduata paterno:
Huc huc verte oculos lacrymans hic spontè queraris
Plebs studiosa patrem, qua vix hanc passa ruinam
Heu tantum sæclo damnum reparare futuro
Compos eris: natumq; fleas Arsenda propago.*

FABRI STAPVLENSIS.

*Corpus humo, mentem superis, bona cætera linquo
Pauperibus, faber, dum moriebar, eram.*

CAMILLO BONAVENTURAE.

Iulij filio, nobili Romano adolescenti & moribus & ingenio præstantiss. qui dum Patauij omni studio virtutibus inuigilabat, è vita discessit, Anno Domini M. D. LIII. vixit ann. xx. Mens. v. dies xxix. Hieronymus Iustinianus amico carissimo P. C.

FLAMINIO MALEGVCCIO.

Annibalis filio, nobili familia Regiensi orto, Græcis Latinisq; supra ætatem erudito, & iuris ciuilis studio, mœrens Horatius frater, heu adolescenti fecit optimo. Vix. ann. xv. Mens. ii. Dies vi. Obijt à Natal. Christ. M. D. Lvi. v. Idus April.

Sic spretis illecebris terreo, irrumpens vase

Flaminius, cœlum petijt. *ὅπως ἰστέρε δώματα ἐς ἄγαν ἀνέρχεται ἀρετῆς ἀκτῶν.*

CASPA

CASPARI PENTHELINGO.

Nobili Sicambro, summe eruditionis probitatisque viro, in primo statim ingressu Italiae cum maximo amicorum luctu extincto, conterranei parentum iussu pos. v. Calend. Febr. Anno M. D. LII: Vix. ann: plus minus xx. & viii. dies.

*Quae modo splendenti fulgebat lampade flamma
Aspice ut exiguo tempore fumus abit.
Id timeant flamma, sit vis sine fine futura,
Crescentem extinguunt inuida fata focum.*

EIVSDEM: *Quod amici Gracè
adscripterunt.*

Casparo Penthelingio patria Germano Sicambro, temperantia, pietate, industriaque valde probato, qui tertio mense ex quo Patauium studiorum legalium gratia venerat, febre pestifera in ipso ætatis flore decessit, domestici ac amici mœrentes monument: posuerunt.

IOAN. LVDOVIC. GREMPIO.

A Freudenstein Germano, eximiae virtutis & nobilitatis, nec non singularis eruditionis iuueni, qui cum Allatia patria sua dulcissima relicta præcipuas fere totius Galliae Italiaeque vrbes perlustrasset, ardentissima tandem febre in itinere correptus, hic Patauij in fata concessit. Vix. ann: xxiiii. Obijt M. D. Lxxviii. Ludouic. Gremppater I. V. D. filio vnico, & longè cariss. M. P. C.

HENRICO A CRAM.

Germano Saxoni ex nobili familia, summæ pietatis raræque modestiæ adolescenti, continentis: ingenio, humano erga omnes, & præcipuè pauperes liberali, optimarum artium cognitione, ac iuris ciuilibus scientia ita instructo, vt suis magno decori, Reipub. ornamento esset futurus, postquam absoluto penè studiorum cursu in ipso reditu ad suos acerbissima febre correptus, & oppressus, animam Deo, corpus terræ, amicis summo sui desiderio relicto reddidisset, Ascanius frater pientiss: cum sorore mœstiss: posuit. Obijt M. D. XLV. die xxix. Octob. Vixit ann. xx. procuratorib. Bartholdo à Mandeslo, Conradi filio & Næuijs.

*O spes fallaces, curæ, vaniq; labores,
Omnia mors aboles, anxia vita nihil:
Disce mori, nec te ludat spes vana iuuenta,
Nam nescis statuere quem tibi fata diem.*

IOAN. DRENCVVART.

*Quis hic viator conditus iaceat, rogas?
Est Ianus è Drenckvvardiorum familia
Natus Batauia nobili, in quem cum parens
Natura rerum cunctas animi & corporis
Dates benignè constituisset, inuida
Mors verita ne immortalitate eum quoq;
Vivum bearet, gloria hæc, ait, mihi
Propria dicabitur, neq; mora, manum inicit,
Primoq; in aui flore præreptum, ubi pia
Anima Deo fruuntur, in superum plagas
Sedesq; transulit beatas atheris.*

Vix. ann: xxv. Obijt M. D. LI. Idib. Augusti.

IACOBO SORAGÆ.

Nobili Brixinen: ob egregiū eius in Germanos studium, Germanica natio ad sempiternam grati animi memoriam vnanimis pos. Consiliario nationis Sigfrido Pfifzingo, Procuratoribus Chiliano Schenpiglero & Iacobo Zagaro. Anno à partu virgin: M. D. LIII.

ERAS-

PATAVIUM.

ERASMO DILPHO.

Belgæ Antuerpiensi summæ virtutis & nobilitatis viro, qui procul à patria magno cum dolore omnium ex deplorata valetudinis infirmitate extinctus est, amici moesti benemerenti pos:

τῷδε πύφῳ πατρίᾳς μέγα φῶς ἀνακῆται Εἰσαμὸς
 Δίλφῳ, ὃς μνηστὴρ ἔχοχ' ἑὴν ἀρετὴν
 οἱ δὲ πῶ πάντ' ἑλίου εὐσεβίᾳ φίλοι ἄνδρες
 θαύμασιν, ἀλλ' αὐτοῖς ἄλγος θῆκε θανάτῳ
 τῷδ' ὅππῃ κῆρ γῆρας τυχερὸν ῥα φθόνησι μελαίῃ·
 αὐτὰρ εἰς ἑρμῆος νῦν ἀνέβησι θεῶς
 ὅστις εἴ, ὅς σμιλῆξεν τῷτ' ὅππῃ σῆμα παρ
 ἡσυχίῳ ψυχῇ εὖχετο πολλὰ φίλῃ.

Quod est.

*In hoc sepulcro magnum lumen patria iacet Erasmus
 Dilphius, qui virtute perquam memorabili clarus fuit,
 Hunc ob facilem in omnibus pietatem amici homines
 Admirati sunt, sed eos moriens dolore affecit.
 Huic Parca in tristi senectute invidit funesta,
 Attamen ad cælestes ascendit Deos.
 Quicunq; es hospes, qui propè huius preclari viri sepulcrum transis,
 Tranquillitatem animæ precare multum grata.*

Vix: ann. xxxvi. Mens: xi. Dies vii. Obijt vi. Calend. Aprilis. M. D. XL.

IOAN. BAPTISTA CICHIOLO.

Brixianus, Ioannis Antonij Iure Consulti ex Catharina Maia filius, literis, moribus, fortuna, gratia, ætate florens, sæua febri interceptus hic conditus, Vincentio Maio auunculo, Philosphiæ Patauij Magistro Brixia orbæ matri, cognatis, amicis, publicè mœrorem reliquit, & desiderium perpetuum. III. Non. Iulij. M. D. XL.

PHALOPPII MEDICI.

*Pholoppi, hac tumuli solus non conderis urna,
 Est pariter tecum nostra sepulta domus.*

NICOLAI DE MONTE SILICIS.

*Monte satius Silicis Medicina doctor, & artis
 Chirurga lector, Nicolaus origine clarus
 Vita fila sua cum ruperit Atropos, urnam
 Hanc sibi, qua recubat defunctus corpore, legit.*

IOAN. BAPTISTAE AMICO.

Cosentino, qui cum omnes omnium liberalium artium disciplinas miro ingenio, solerti industria, incredibili studio, Latinè Græcè atq; etiam Hebraicè percurrisset feliciter, ipsa adolescentia, suorumq; laborum & vigiliarum cursu penè confecto, à fīcario ignoto, literarum, vt putatur, virtutisq; inuidia, interfectus est. M. D. xxxviii.

*Premia quæ referunt alijs vitamq; perennem
 Virtutes, uni huic caussa fuere necis.*

VINCENTII CRVCII.

*Quis tumulo hoc tegitur? iuuenis, qui corpore pollens,
 Inclutus ingenio, moribus ingenuus:
 Crux cognomen, erat nomen Vincentius illi
 Tarnisium patria, & Pallas erat studium.*

ANTO-

ANTONIAE FABRICIAE.

*Siste gradum, iacet hic Antonia sanguine creta
Fabricio, terra mortua, vincta polo.
Hanc gemit ablatam mundo probitasq., decorq.,
Atq. fides passis immaculata comis.*

FRANC. ELEPHANTVCIO.

Camilli filio, Vix: ann: xviii. Mens: viii. horas vii. Obijt sole occidente xviii. Calend. Iunij M. D. xxix.

CASSANDRAE MVSATAE.

Petri Gabrielis coniugi dulcissimæ.

LVDOVICVS ROGERIVS.

I. C. sibi suisque viuens pos: Anno salut: M. CCCC: LXCVIII.

ANTONIJS VRSATVS.

Diuini humaniq. iuris fidus interpret & Orator insignis hic iacet. Sep. Nobilibus de Vrsatis restitutum.

FRANC. CAESARI PVTEO.

Veneto, qui dum Philosophiæ studijs acriter incumberet, heu morte præuentus obijt, parentes pijsissimi non sine lacrymis filio vnico pos:

*Te inuenem immatura nimis mors abstulit, idq.
Vnicus ut fieres, vnice nate, dolor.
Te frustra nos esse Deam, clarissima virtus,
Credimus, humanis subdita facta malis.*

Vix: ann: xxi. Mens: ix. & dies xxviii. decessit anno à natali Christiano M. D. Lii. Nouemb. xxvi.

PIERIO VALERIANO.

Bellunensi, Poëtæ Rhetoriquæ amplissimo cuius pia vmbra non poenitendum hic tumultum sortita est. Nam vt optabilis in patria, ita speciosius Patavij supremi officij decus fato amissum, virtute recuperavit. Petrus Carrarius, ac Ioannes Baptista Rora, Patavini vnanimis grato hospiti pos:

*Pieridas dum Pierius sectatur, & Orci
Nil timet insidias, hunc fera mors rapuit.
Illa necem, aterna ostentant hæc munera vita,
Hinc medius vita Pieriusq. neci.
Abstulit hæc annos tristes: at præmia laudum
Atq. animam hæc seruant, inuida mors moritur.*

IACOBİ BELDEBONI.

Hic iacet Dom: Iacob. de Ferrara, quondam Domini Gerardini de Beldebono Doctor Decretorum.

IVLIO AREOSTO.

Patria Ferrariensi lepidis: atque incorruptis: moribus adolescentulo, nomine ani satis claro Virginius p. ad tempus F. IIII. Non. Octobr. M. D. LIII. Vix: ann: xiii. Mens: i. Dies xvi.

BYTHINÆ BONONIENSIS.

Sepultura Domina Bythinæ filia quondam D. Ioannis de Bononia ArchiDoctoris Decretorum, & vxoris Domini Ioannis de S. Georgio de Bononia Decretorum Doctoris, quæ obijt anno Domini M. CCC, LV. Die Lunæ v. Octobr.

Ad insignia gentis:
Hinc genita.

Ad insignia mariti.
Huic nupta.

ANGELO

PATAVIVM.
ANGELO BORGINO.

Dominici filio, Florentino, genere, moribus, literisq; claro, fratres fratri optimo lugentes p. c. Anno M. D. LVII. Vix: ann. XLIX. Menses VI. dies XXII.

VALERANI LAMBARDI.

*Hic Doctor legum Valeranus pace quiescit,
Virtutum hospitium nobile germen erat.
Nobilitate vicens vera, quem miles honorus
Lambarda stirpis stemmate progeniit.
Claruit officijs, rectus totusq; fidelis
Carrigeris: mens est glorificata polo.*

PAVLI FRESCI.

*Cui genus è Frescius, cui clara Marostica tellus,
Paulus in exiguo contegor hoc tumulo.
Doctor eram Iuris censura clarus utraq;
Et vivus tota notus in Ausonia.
Nocte domum repetens, nocturno truncor ab hoste
Me dedit huic virtus invidiosa neci. M. D. XCVIII.*

CAESARI RIARIO.

Patriarchæ Alexandrino Episcopo Malcuitano.

SIMONIS LVPI.

*Egregius miles quem stirps generosa Luporum
Progeniit Symon rupe sub hac regitur.
Patruus hic, secum fratres duo, pace quiescant,
Heu colit exiguae turba quaterna domum.
Ortu Chrysopolis decoravit Marchionatum
Sorania sensu, moribus, atq; fide.
Iusq; dedit Patavis bis praeses, iure secundo
Defecit, castris dux fuit armigeris
Mensq; recepta Deo est, meruit super astra leuari:
Doribus innumeris lucida fama patet.*

Qui Dn. Symon obiit M. CCC. Lxxxv. Indict. viii. die x. Ianuarij.

Supra portam Luporum.

Oratorium hoc sub auspicijs Beati Georgij vbi condentis est sepulcrum pro eius parentumque ac fratrum & nepotum indelenda memoria miles egregius Raymundus de Lupis Parmensis Soranæ Marchio ædific: fecit. Anno domini M. CCC. Lxxvii. de Mens. Nouemb.

RAYMVNDI DE LVPIS.

*Marchio Soranæ miles, pietatis asylum,
Hoc Raymondinus marmore pace cubat:
In bellis pugil indomitus, recitanda Luporum
Fama virens armis consiliumq; fuit:
Chrysopolis gaude tanto celeberrima nato,
Cuius cum superis mens sedet ante Deum.*

Qui Dn. Raymundus odijt M. CCC. Lxxvii.

Sub singulis Symulacris stantibus è marmore circa
sepulcrum.

- D. Rolandinus egregius miles Soranæ Marchio pater.
- D. Mathilda eius coniunx Marchionissa mater.
- D. Raymundus Marchio Soranæ miles filius.

D. Ant o

- D. Antonius Marchio Soraneæ filius.
- D. Bonifacius Marchio Soraneæ filius.
- D. Guido Marchio Soraneæ miles filius.
- D. Antonius Marchio Soraneæ miles nepos.
- D. Symon Marchio Soraneæ miles nepos.
- D. Fulchus Marchio Soraneæ miles nepos.

ANGELO BVZZACHARINO.

Vtriusq; Iuris acutiss. interpreti excellentissimoq; Salio frater Iuris Consultus pos:

IACOBO PAVINO.

Optimo genitori Ioan: Francisc: filius Theologiæ Doctor, diuiniq; ac humani Iuris Consultiss: Canonicus Patauinus, Sacri Apostolici Palatij causarum Auditor, ad P. M. F. M. CCCC. LXVI. XXII. Septemb. senio expirauit, malis cedens, superatis aduersis. F. D. I. Vix: ann: LXXX.

M. ANTONIO BLANCO.

I. V. D. Patauino, Vix: ann: L. Obijt die viii. Octobr. M. D. XLVIII.

IACOBI A SANCTO.

*Eximius Doctor medicina & Philosophia
Rupe sub Iacobus de Sancto dictus, humatus.
Vir fuit hic iusti cultor, sine compare prudens,
Sobrius atq; pius, vita perfectus honesta,
Occasusq; suo, sua quæq; reliquit egenis.
Hanc & dotauit magnis prouentibus aram,
Pro huius exequiis celebrandis quolibet anno.
Atq; suo debet torques lucere sepulcro,
Cumq; & mille quater centum labentibus annis
Dena & septena Iunij, vir clarus obinit.*

BENEDICTI GALMARELLI.

*Philosophus Doctor, medica celeberrimus arte
Subiacet huic busto virtutum dote coruscus,
De Galmarellis Benedictus nomine, reg.
Totus iustitia, totusq; modestia vixit.
Aduersis constans, peragendis sedulus atq;
Prudens: Viq; suas celebrent hic quolibet anno
Inferias, isti legauit prouidus ara,
Hic corpus, mens astra colit, sua candida fama
Viuat, & à nullo tenebris mandabitur auro.*

IOAN. BASILII.

*Iusticia, pacis, dilector & urbis honorum
Galvani proles Aleardus Basiliorum,
Hunc sibi constituit tumulum stirpiq; suorum:
Christe sis his tecum requies in sede piorum.*

DORELI DE MONTAGNONE.

Sepulcrum Doreli filij quondam nobilis viri Dn. Hieremiæ de Montagnone.

HANNIBALIS CAPILISTII.

*Hannibal ut niueum primùm lanugine mentum
Vestiret, latum in campum generosus in armis
Prodierat, spumantis equi vestigia sistens.
Qualis erat circum in medium cum pulcer Iulus*

PATAVIUM.

*Qui inuectus equo Troianum duceret agmen.
Vsq; puer longo demum certamine victor
Auratumq; ensen, distinctamq; arte coronam,
Grata puellarum dextra qua dona pararant.*

ALBERTI COMITIS BAONIS.

*Vnici Dei maximè contemplandi
Gloria, fidei sacratissima diuino
Celebranda mysterio, salutis
Anima cælesti præsidio, Naimerius
Comes & Manfredinus Germani
Fratres ingenua oriundi prosapia,
Viri de comitibus Paduæ, sub umbra
Ac fauore magnifici Domini, huius
Vrbis generosissimi principis
Francisci de Carraria septimi Ducis
Patauini, ad cuius officia atq;
Præcepta, dudum familiares obnixè
Fuerè, sibi posteritatiq; suæ, ex
Eorum progenie descendenti hanc
Dotatam struxere Capellam, sanctis-
simisq; Apostolis Iacobo & Philippo
Aram dedicauere sacram. M. ccc. Lxxxii. die xxii. Septemb.*

GUIDONIS MALTRAVERSI

LVCII COMITIS.

*Hic situs est Guido Lucensi notus ab arce,
Cuius erat patria dedita vita sua:
Illum nuda fides, & recti conscia virtus
Et genus & morum nobilitabat apex
Omnia mors soluit, spirantis terminus aura
Obstitit Octobris bis duodena die.
Complebat retinens à fæta virgine fadus
Post decies quintum lustra ducenta norem.*

VXORIS EIVSDEM.

*Estensis proles Constantia nupta Guidonis
De Lucio, mole defeci mortis agonis,
Annis millenis, centum bis octuagenis
Iunctis septenis, hic sacris trador arenis.
Vos qui transitis ancillam pescite Christi
Sic Dominus mitis pulso purgamine tristi,*

IOANN. BOLPARI.

*Hæc sunt Gerardi Alberti simulacra Ioannis,
Fratrum Bulpario genitorum sanguine clare.
Intra Alatinæ portam sunt atria primi,
Burgi prima Nucum domus est spectanda secundi,
Ast propè Nigrogrum Voltam stat mansio terni,
Cæto bis lustris, sex denis atq; ducentis
Cum geminis annis post partum virginis hæc stant.*

M. CCC. XC. XVIII. Decemb.

LAVRENTII CANOTII PICTORIS.

*Canotius iacet hæc Laurentius mole sepultus,
Qui decus Euganeis unicus hospes erat.*

Vmbria

*Vmbris Parrhasium, pictura equavit Apellem,
Formis Lysippum, marmore Praxitelem.
Nam chorus aeterni narrat monumenta laboris,
Qui miris templo fulget imaginibus.*

M. CCCC. LXXVII. XIII. Calend: April.

IN BASILICA DIVI AVGVSTINI.

DE DEDICATIONE HVIVS TEMPLI

primò hac.

Iordanus Dei gratia Episcopus Paduanus ad instantiam & postulationem fratris Guidonis prioris fratrum prædicatorum Venetijs commorantium, dedit eis primarium lapidem benedictum pro construenda & ædificanda Ecclesia Paduæ ad honorem Dei & Beati Augustini, Anno Domini M. cc. xxvii. Indict: xiiii. diè v. Octobr. Notario Turpino quondam Guati filio.

IN FRONTE ECCLESIAE A PARTE SEPTENTRIONALI.

Anno Domini M. CC. Lxxv. Indictione iii. mensis Augusti, hoc opus fieri cœpit per commune Paduæ ad laudem Domini nostri Iesu Christi, & Sanctæ Mariæ matris eiusdem, & beatorum confessorum, Augustini, Dominici, Ioannis Euangelistæ, Apostolorum Petri & Pauli & Stephani & Petri Martyris & aliorum quorum altaria hic sunt.

IN SACELLO EIVSDEM TEMPLI.

Beatus Papa Benedictus ordinis prædicatorum Tarvisinus hic ex magistro assumptus in Cardinalem Ostiensem, hanc Ecclesiam Beati Augustini cum multis Episcopis consecrauit, M. ccc. iii. Mensis Maij Dominica ante ascensionem Domini.

Dein Carrariensium Principum sepulcra egregij marmoris & insignis sculpturæ, quorum nomina partim ex antiquis picturis in domo præfecti, partim ex inscriptione sepulcrorum huiusmodi collegimus. Rerum autem in ea vrbe potiri cœpit circa annum Christi M. CCC. XXIX.

I. IACOBVS primus Dominus Paduæ.

II. NICOLAVS Dominus Paduani districtus, non Paduæ.

III. MARSILIVS primus pater patriæ dum vixit appellatus: cuius tale Epitaphium.

*Vir bonus & prudens quem dat Carraria miles
Marsilius iacet hic Padua dominusq; redemptor.
Qui post expulsos fontes sanosq; Tyrannos
Scalligeros, animum sublimem reddidit astris.
Annis millenis trecentum, terq; decenis
Bis quater Christi benedicti luce peracta.*

IIII. VBERTINVS.

*Solve genis lacrymas, tumulum qui conspicis istum
Flensq; suus dicas spiritus astra colat.*

G 2

Nam fuit

PATAVIUM

*Nam fuit hic patria dux, pax, ius, spesq; salusq;
 Hostibus hostis atrox, fidus amicus erat.
 Quem generosa domus plaustro signata rubente
 Edidit insignem strenuitate virum.
 Vbertine, tuis Patauis spes quanta salusq;
 Decidit, heu cum te merfis acerba dies!*

V. MARSILIETVS, cognomento PapaFaba paucos dies præfuit à Iacobino sublatuſ.

VI. IACOBVS, cuius filij fuerunt, qui non præfuerunt:

MARSILIUS.

SARVLLVS.

NICOLAVS, qui tale habet Epitaphium:

*Strenuus hic miles mores indutus heriles,
 Armis militiam decorans, virtute Sophiam,
 Cui dat cognomen Carraria nobile nomen,
 Compulſus Parca, Nicolaus hac iacet ara
 Mille trecentenis quatuor quater quoq; denis
 Ad hunc mors venit Octobris undevigenis.*

VII. IACOBVS, Patauinos nobiles L. ſuſpēdit, Interfectuſ tandem à Guilielmo pellicis ſuæ filio:

*Hac magno domus arcta viro, ſub marmore paruo
 Heu pater hic patria ſpeſq; ſaluſq; iacent.
 Quisquis ad hoc ſaxum conuertis lumina lector,
 Publica damna legens iunge, preces lacrymis.
 Illum flere neſas, ſua quem ſuper æthera virtus
 Suſtulit, humano ſi qua fides merito.
 Flere grauem patriæ caſum, fractumq; bonorum
 Spem licet, & ſubituſ ingemuiſſe malis.
 Quem populo patribuſq; Ducem Carraria nuper
 Alma dedit Patrio mors inimica tulit.
 Nulluſ amicitiaſ coluit dulcedine tanta,
 Cum foret horrenduſ hoſtibuſ ille ſuis.
 Optimuſ, inq; bonis ſemper ſtudioſuſ amandis
 Neſciuſ inuidia, conſpicuſq; fide
 Ergo memor Iacobi ſpecioſum credula nomen
 Nominibuſ rariſ inſere poſteritaſ.*

M.CCC.L.xix.Decemb.

VIII. GVILIELMVS parricida, & ipſe poſtea interfectuſ.

IX. FRANCISCVS Iacobini legitimuſ filiuſ vndecim annis præfuit, Modiciæ in carcere perijt, habuit Vgolinuſ filiuſ cuiuſ tale Epitaphium:

Hic iacet nobiliſ Vgolinuſ de Carraria filiuſ Magnifici & potentis D. Franciſci Senioriſ de Carraria.

X. FRANCISCVS Senioriſ Franciſci filiuſ quinque & decem annis urbem rexit, quatuor filioſ habuit:

IACOBINVM.

FRANCISCVM.

VBERTINVM.

MARSILIVM.

Prioreſ duo cum patre Venetijs in carcere ſtrangulati ſunt. Vbertinuſ & Marſiliuſ ſpontè in exiliuſ proſecti. De hac familia nihil ampliſ extat.

BARTO-

BARTOLOMÆAE CARRARIAE.

Hic iacet D. Bartholomæa Carraria, vxor nobilis militis D. Marfilij de Carraria, quæ obiit Indiēt: x l. M. CCC. xxx. II l. die Nouembr.

IVSTINAE MACONIAE MATRIS

Comitis Carrariensis in ade Eremitarum.

*Hoc tres Germanas capiet commune sepulcrum
Quas generosa domus genuit Maconia probas.
Nomina sunt quarum, Iustina
Carrigeri mater, sis Margarita secunda,
Tertia Francisca, quæ viuit & vltima restat.
Mille quater centum Domini currentibus annis
Quatuor & denis fuit ipsis tale paratum.*

MATTHAEI RONCALITRII.

*Mirus Aristotelis interpres, & Galieni
Interpres, Logica gloria victa iacet.
In cunctis cathedris Patauis decus iste Mathæus
De Roncalitro Phæbus in arce nitens.
Cum tribus assumptis volitabant mille trecenti
In May nonis concidit orbis honos.*

LVDOVICO CARRESIO.

Cognomento Toseto, viro acuto & perfaceto, & in Philosophiæ medicinæque studijs ita excellenti, vt in earum professione Ferrariæ Patauijque primas diu obtinuerit, sui pos: Vix: an: Lxxvi. Obijt Anno Domini xxxix. Octobr. xi.

IOAN. MARCHANONÆ.

*Vt videas antiqua virum monumenta priorum
Quid maris & terra multa pericla subis?
Ecce quod ut videas totus peragrabitur orbis,
Pagina nunc oculis subijcit una tuis.
Quæ si foris tua ferat oblectamina menti,
Auctori grates dicere ne pigeat.*

IOAN. TADI.

*Virginis à partu complebant festa Lucia
Lustra ducenta nouem, ter tria dena quater.
Cum genitum Tado rapuit mors atra Ioannem,
Alegum cathedris, militiaeque gradu.
Hic tener ossa silex, animum sublimia cæli,
Candida lethæa fama repugnat aqua.*

LVDOVICI CARENTII.

Virtus serena, rota instabilis.

Æsculapio medicinæ artis Inuentori non absimilis erat Ludouicus Carentius cognomento Tosetus Patauus, qui in medendi arte & in patria & Ferrariæ primas obtinuit sedes, cuius reliquum hic quiescit. Vix: ann: Lxxvi. Obijt pridie Idus Augusti. M. D. xxxix.

PAVLI RAMVSII. IC.

*Scriba Ducis Venetum patri hunc Baptista Ioannes
Paulo è Rhamnusia prole dedit tumulum.
Iuris consultus fuit is, Phæbiq; sacerdos,
Mersit & Aonia sapiens ora lacu.*

PATAVIVM.

*Verum dum Venetum iustissima regna pererrat,
Ius dicens magna non sine laude, perit.
Ipse quod es, lector, fuit is, sed tu quoque, fies
Est quod hic, hoc melior fors sua, sorte tua.*

REGIS CYPRI.

Zachi Cypri Regis Cerlota F. H. Sep. T. Anno suæ ætatis XII. Mens: III. M. cccc.
Lxxx. Iulij xxiiii.

REGINÆ.

Marieta mater quondam Iacobi Cypri Regis viuens sibi fecit M. cccc. Lxxxiii.
Mens: Septemb.

D. LAMBONIUS DE GAZO.

Cremonensis Doctor Parisiensis scientiæ medicinæ est hic superius, & sui sunt
hic inferius.

VINCENTII MYSCETÆ

*Clarus Apollinea Vincentius arte sepultus
Ad Strygias miserum traxis aquas.
Invidit superis furua Deus arbiter aula
Humani generis pro mala conditio.*

NICOLAI DOTTI.

*Flore iuuentutis poterat dum dextra moueri
Nobilitate probus meruit Nicolaus haberi.
De Dotti genitus, cuius pars vilior hac est,
Pars melior cælis æterna pace locata est.*

BERNARDINO BVZZACHARINO.

Adolescenti humanioribus in litteris liberaliumq; artium studijs, ingenio admi-
rabili, prudentia, temperantia, cæterisque animi dotibus admodum prædito, ac
nulli suæ ætatis secundo, amica manu miserabiliter interempto. Ludouicus de Gagli-
ardis hoc amoris & veræ amicitiae testimonium posuit. Obijt M. D. XLII. Die VII.
Martij, natus annos xxviii. Mens: x. Dies xxiiii.

Hunc Decanus Eccle: Patauinae inscius interfecit, & Georgius Fabricius tumu-
lo adscripsit:

*Dulce quod est alijs & carum nomen amici,
Hoc mihi tristitia causa necisq; fuit.
Nam qui crudeli miserum latus ense peregit,
Incertos casus aspice, amicus erat.
Me dare nunc luctus scio, sociumq; fuisse
Autorem mortis, magnus uterq; dolor.*

VINCISLAO BVZZACHARINO.

Patauino Guidonis filio nobilitate generis & armorum præstantia illustri, graui-
bus & assiduis militiæ laboribus extincto, Octavius Farnesius Parmæ princeps, ob
eximiam eius in armis virtutem, fideique constantiam hoc monumentum pos: Idem
Pataro eius fratri benemerenti domi, militiæ, vitæ, mortisque socio infra triduum
facturus, nisi ille in patriam reuersus Agneti Capilistiæ infelicissimæ matri hoc offici-
um attulisset. Vix: ann: xxxix. Obijt ann: M. D. LIII.

IACOBI GROMPI.

*Hic situs est Grompus raptus iuuenilibus annis
Quo fuit Euganea nullus in urbe prior.
Moribus, ingenio, forma præstantior alter
Non erat, hostiles nunc rapuere manus.*

PAULI TITVLI.

*De Titulo index iacet hic sub marmore Paulus
Iuris apex, urbis consiliumq; sua.
Quem virtute virum nostro Deus extulit orbe,
Præbuit at cæla nunc meliore frui.*

NICOLAI PLEBII.

*Vt tibi viventi Dominus tua crimina parcat,
Pro de Plebe roga Nicolao Iudice quondam.*

GEORGIUS FRIGIMELICA.

Iacobi parenti optim. Franc. Medico clariss. Anto: & Petro Mariæ fratribus sibi
suisq; omnibus pos. An: M. D. LIX. Mens. April.

ÆGIDIJ DINI IVDICIS.

Hic corpore sepultus iacet. 9. Domini Ægidiij de Dino filius, nomine Dominus
Dinus, officio Iudex, cuius anima M. CC LXXXIII. Indict. XII. XV. intrante Ianua-
rio sui corporis nexu soluta luteo, de præsentis vitæ miseria cœli locatur horreo, pro
suorum operum mercede condigno.

NICOLAI MALVMBRAE.

*Editæ nobilibus celsa Nicolae Malumbris
Urbe Cremonensis, solers utriusq; professor
Iuris, causidicum doctissime, strenue fautor
Iustitiæ, viuas oro per sæcula felix.*

NICOLAUS CATARVS.

Vir optimus, & in amicos officiosiss. rei bellicæ ita peritus, vt exemplum desit,
& in Venetam Rempub. adeo fidelis, vt parem fortassis aliquem superiorem vero ha-
buerit neminem. Is Veneto Senatui, sub cuius Imperio per XL. annos militavit, adeo
carus, vt nec pace nec bello ab expeditione vnquam vacuus fuerit, & vbi maius pe-
riculum instaret, ibi fuit præsidio, cum summis militaribus honoribus defunctus est,
obiit à Christi natali M. D. XL. ætatis LXXVII. Brixia oppido huius cineres ab Anto-
nio filio Iure Conf. relatæ.

IOAN. BAPTIST. AVRILLIACO.

Adolescenti lætissimo, nato in Gallia transalpina, patre viro clarissimo & Gratia-
nopoli Senatus principe, qui Patauij, quo studiorum causa venerat, morte acerbiss.
præreptus, magnum mœrorem suis attulit, Clementia Cæle mater filio carissimo
ponend. cur. Anno M. D. XXXVI. Die XIX. Aprilis. Obijt Anno M. D. XXXI. Calend.
Septemb.

ASCANIO SOCINO.

Senensi, summæ spei ingenijq; amabilis puero longè plus quàm illa ætas postula-
bat, in primis iam bonarum artium studijs erudito, qui vix. ann. XII. Mens. VI. Dies
X. Marianus Iunior Patauij ciuilis iuris priore loco interpret & Camilla parentes mœ-
stiss. filio dulciss. P. C. M. D. XXXIX. Septimo Idus Aprilis.

LANZELLOTTI DE ANCHOSCIOLIS.

Hic iacet nobilis strenuus miles D. Lanzellottus de Anchesciolis de Placentia,
qui obiit Anno à natali Domini nostri Ihesu Christi M. CCC. LVIII.

SANDRO OROSIANO.

Musarum alumno benem: Q. VI. D. Mart. M. D. I. Roxa vxor p. sibiq;
& posteris V. P.

ZILIOLI DE ROSOLINIS.

*Indolis egregia Ziliolus de Roselinis
Æno qui longo vivere posset, erat.*

PATAVIVM.

*Si probitas animi, morum, vel gloria sancti
Protegeret corpus, spes levis interijt.
Dumq; sacras leges civilia iuraq; sudat
Tam proprium palma mors rapuit iuuenem.
Corpus in hoc saxo concluditur, astra beatam
Accipiunt animam, fama volat populo.
Quis legis hac iuuenis, ne fidas flore iuuenta
Ante diem subito speratum morze furente.*

M. CCC. LXXIII. die XXIX. Maij. laudabiliter requieuit.

PETRO PICARDO.

Pædemontano, viro magnæ in Deum pietatis & religionis ac in homines præfertim amicos fidei & integritatis, qui dum Lxx. suæ ætatis annum ageret, animamq; Deo & corpus terræ reddidisset, Ioan: Picardus, nepos heres ex testamento patruo iam vi. Mens: apud se defuncto pientiss. pos: Anno Domini M. D. XLVI III. Idib. Iulij IV.

BALTHAZAR CARDVCIVS.

Florentinus, in Patavina Academia Pontif: mox Cæsarei iuris antesignanus, Ludouicæ vxori benemeritæ pos: M. D. XI X.

*Externo heu tumulata solo, carissima coniunx,
Hæc, si fata volent, urna duobus erit.*

IN TEMPLO DIVAE IVSTINAE.

IN TABVLA ALTARIS.

Hic requiescit corpus B. Iustinæ virginis & martyris Christi, quæ fuit filia Vitiliani Regis Paduæ, & à Maximiano Imperatore gladio interfecta, & à Sancto Prosdocimo sepulta, postea vero à titulo Concordiæ Basilica Iustinæ fuit dicata Anno Domini CC. LXXX.

IN VESTIBVLO TEMPLI D. IVSTINAE.

TIT: LIVIVS CAII FIL: ET SVIS. TIT: LIVIO CAII FILIO PRISCO F. TITO LIVIO T. F. LONGO F. CASSIA SEXTIAE FOIAE PRIMAE VXORI.

IN ARCA IN QVA SANCTI LVCAE RELIQUIAE.

*Hic bonis effigie, fidei certissimus index
Scriba Dei quartus requiescit corpore Lucas,
Qui fuit Antiochi de nomine ab vrbe vocatus,
Pictoris mediciq; noua spectabilis arte,
Tempore post multo cum Christi lege fidelis
Gratia sanctorum seruaret corpora multa,
Reliquiasq; furens Caesar combureret almas
Impius, & sacros cineres iactaret in auras:
Huius honorandum capiens tunc corpus ab vrbe
Nominis indiderat cui Constantinus honorem.
Vrius, hanc profugus Patavi peruenit ad urbem.
Et sancta posuit Iustina pignus in ade.
Deniq; post Christi de sancta virgine natum
Mille bis octenis, tercentum mensibus actis
Hoc posuit tumulo corpus venerabile sacro,*

Religione

*Religione nitens vir Galbertinus, amati
 Augendi cultus studio memorabilis Abbas.
 Gratia cui fratrem tribuit diuina poetam,
 Atq. pios mores, & sacras noscere leges,
 Musatosq. dedit claros cognomine cives
 Urbis honorato Patauina sanguine iunctos.*

IN OPILIONIS PICARII SEPULCHRO.

Opilio V. C. pe: in L. PP. atque patricius hanc Basilicam vel Oratorium in honorem Sanctæ Iustinae Martyris à fundamento coeptam Deo iuuante perfecit.

IBIDEM. De sacrarij edificatione.

*Sacrario iacet hoc clara de stirpe Leonum
 Condi quod iussit dote Maria sua.*

RAPHAELIS RAYMVNDI I.C.

*Raphaël hic situs est, antiqua ab origine patrum,
 Qui quondam gemini gloria Iuris erat
 Hunc Raymunda domus, hunc Comus patria lugens,
 Hunc sibi pereptum flet studiosa cohors.
 Flete super, quoniam talem vix prisca tulerunt
 Sacula, nec similem forte futura dabunt.*

BRIGIDAE VRSINAE.

Nicolai Nolæ Pitilianiq; principis ac Venetorum exercitus Imperatoris filia, matronæ pudicitia ac religioni insigni Richardus Alidoxius Vxori caris: pos: vix: ann: XLV. Obijt die xxxi. Maij. M. D. xxxix. Nunc idem Richardus Franciscum filium Græcè Latineq; eruditum summo cum dolore ponendum curauit. Vix: annos xxxv. Dies xxix. Augusti M. D. VLIII.

BARTHOLVS BONVICINVS.

Brixinenf. L. Doctor, qui præmaturè Christianis: tamen Deo opt: Max: largiente v. excedens peregrina, hos dereliquit fratres v. superstit: f. mater F. Vxor F. charis. c. pientis. P. M. D. I. VII: Calend. Octobris.

IACOBVS DE ZOCCHIS.

Excellentis: Legum Doctor hic situs est.

DVORVM ABBATVM.

*Incluta gens Limina regalia stemmata quondam
 Edidit Abbates, quos regit urna, duos.
 Christe precor Iacobum cælo tua lustret aperto
 Lux, & Odoricus sit super astra simul.*

LVDOVICI BARBI.

*Mille quadringentis domini currentibus annis,
 Quadraginta tribus Septembris mense fluenti,
 Progenie Vneta, Barbo Ludouicus in astris
 Mente nitens tumultu clauso sepelitur in isto.
 Splendidus ille fuit lucens super omnia castus,
 Alma Iustina Pataua tunc exiit Abbas,
 Quum sancti normam Benedicti consolidauit,
 Illinc Italia celebres lustrando per vrbes
 Ornauit Monachis Christo famulantibus alto
 Consilij sancti præsides præfectus & auctor.*

Ecclesia

PATAVINA

*Ecclesia pacem tractando schisma remouit
Eugenij quarti praecepto praesulis orbis
Antistes nolens, est Tarvisinus inunctus.*

IOANNI A QVILAE.

Patri pientis. dolentes filij pos:

*Hic cineres adiit, melior pars astra Ioannis,
Mirum qui potuit? sed Iouis ales erat.*

LAVRENTIO GAZIO.

Cremonensi, Monacho Casinensi, viro summa religione conspicuo ac in Musi-
cæ & Arithmeticae studiis Theoricæque scientiæ peritissimo, & cunctorum erudito-
rum, huius tempestatis iudicio excellentissimo, & scribendi arte ita præclaro, vt pa-
rem fortassis aliquem, superiorem habuerit neminem. Qui senio tandem confectus
Patauij nonagenarius obiit, non sine amicorum inuere, Anno Domini M. D. LII.
Calend: Septemb. XIII.

IN IMAGINES QVASDAM MULIERVM canentium.

*Gaudia qui nunquam queris fugitura, loquaces
Has fuge, qua dulci tristia voce parant.*

SCIPIONIS.

*Viribus, ingenio, forma vel sanguine si te
Exulero, in turba Scipio clarus eris.
At si, quod iuuenem formosum, aurumq; marito
Miseris intactum, dixero, solus eris.*

SCIPIONIS ET BENEDICTI.

*Scipio quid meruit? Lauro: Benedictus? Olympum:
Munus habet dispar magnus uterq; labor.*

ARCAE NOAH.

*Pellibus instruitur Domini venerabile templum:
Quid mirum? strata est pellibus arca Dei.*

ALBERTINI MVSATAE.

*Condita Troingenis post diruta Pergama tellus
In mare fers Patauas unde Timaeus aquas
Hunc genuit vatem, tragica qui voce Tyranni
Edidit Archilochus impia gesta modis.
Præbuit ætati vita monumenta futura
Vt sit ab externis cautior illa malis.*

IN AEDE SERVORVM MARIAE.

PAVLVS DE CASTRO.

Iuris Conf: disertis. maximæ autoritatis apud omnes habitus, quod Florentia te-
statur, cuius ius Municipale innouauit, & in ea coniugatus Petræ uxori, Vicariatus
officium in spiritualibus Rom: Pontif: decreto exercuit, vbi etiam in Bononiensi &
Patauino Gymnasijs publicè profitendo floruit, æternamq; sibi gloriam comparauit,
relinquens consiliorum & in iure volumina plurima edita, quæ intra manus versan-
tur. Et ipse filius Angelus, clarus ingenio, amborum iurium tenens fastigia, XL.
annos Patauij iura docuit, eoq; Nicolaus Canonicus Paduanus, qui ab his processit,
vtramq; & ipse parentum virtutem adeptus, hoc immortalitatis opus illis consecra-
uit Anno M. CCCC. XCII.

PAVLO

PAVLO DE CASTRO.

Auo & Angelo Patri Comiti Palatino I. V. Doctōribus, & in orbe Monarchis,
Nicolaus de Castro I. V. Doct. Canonicus Paduanus Apostolic: Cubicularius & co-
mes Palatinus fieri fecit M. CCCC. LXXXIX.

BALTHASARIS CARDVCII.

Florentini I. C. & Ludouicæ vxoris M. D. XIX.

BARTHOL. COMPOLOGI.

Nobili viro Bartholomæo Compologo & heredibus. Quando corpus dormit
in morte, anima vigilat in cognitione. Ergo considera atque crede, quia ego qui hic
iaceo, sum iterum resurrecturus, & lingua quæ nunc filet, iterum loquetur, & rati-
onem reddet.

EPIPHANIO COLVMBO.

Realdi Col: filio, optimæ indolis & summæ spei puero, qui cum præclara omnia
à se expectanda significasset, immatura nimis atque inuida morte præreptus, maxi-
mum sui desiderium omnibus reliquit. Parentes mœstis: pos. Vix: ann: ix. Mens: viii.
Dies xix. Obijt viii. Calend. Octobr. M. D. XLIIII.

*Huc pulcras pueri violas, fuscōsq; hyacinthos,
Pulcrāq; purpurei spargite fila croci.
Nec lacrymas cohibete, puer formosus & idem
Hic vestri fuerat gloria magna chori.
Quin & multa ausus plus quàm puer, ille animantum
Ille hominum tenera membra secare manu.
At vos ô nimium crudelia fata, nimisq;
Impia mors, & qua nil nisi sauitia es.
Vix cælo ostensus fuerat, cum protinus illum
Lanifica nobis surripuere Dea.
Dic, hospes, bona verba, bonumq; precatus alito,
Vt lubet, atq; tibi Dij meliora ferant.*

APOLLINARIS FVCHS.

*Fuchs ego dictus eram toto iam cognitus orbe
Hic iaceo, & mecum virtus, sic amnia matris
Et patriæ spes una perit, studiūq; labores:
Quos ego dum sacri Iuris succensus amore
Ferre libens statui, pestus furor impius vrgens
Vitæ extrema dedit: Patavi sic ossa quiescunt.*

AD SIMVLACRVM MARIAE
Christum in gremio fouentis.

*Si forè addubitas pullatos esse Maria
Risè conseruos, siste parum relegens.
Horrendum visu, quod, proh dolor, unica mater
Natum defunctum continet in gremio.
Mæsticia hinc vestem merito gestare nigrantem
Hoc dicas Domina qui doluere suæ.*

RAMBALDI CAPIVACII.

*Hic situs est ingens Doctōr Rambaldus utroq;
Iure nitens, veri constans Zelator honoris
Militia speculum vacæ caput inclytæ proles
Sub cuius regimen voluit Florentia plebem.*

IN BA-

PATAVIUM.
IN BASILICA D. IOANNIS PRAECURSORIS
IN VIRIDARIO.

LAZARI BONAMICI.

*Quantum ager Arpinas Cicroni, atq; incluta quantum
Palladis urbs debet Socratis ingenio:
Bassani & Pataui debent tibi mœnia tantum
Lazare, quando illis unus utrumq; refers.*

Lazari Bonamici Catharinæque vxoris cariss: insecundum Redemptoris aduentum quietis sedes. D. H. M. D. M. A. Obijt M. D. LII. ætat: LXX.

PETRVS MONTAGNANA.

Eximius Grammaticæ Doct̃or Latinè Græcè & Hebraicè peritiss. Petrus Montagnana Sacerd̃s optima fide, pietatis studio, proque animæ salute adscripsit, donauitq; Canonicis Regularibus, qui Patauī morantur, hunc librum, quicumq; leget proficiat, deinde sit gratus Anno M. CCCC. Lxxviii.

ANDREAE CRISEO BRIOSCO.

Pat: Statuario insigni, cuius opera ad antiquorum laudem proximè accedunt. Inprimis æneum candelabrum quod in æde Diui Antonij cernitur, hered. pos: Vix: ann: Lxii. Mens. iiii. Dies vii. Obijt viii. Idib. Iulij M. D. xxxii.

*Marmore Praxiteles, pictura clarus Apelles,
Ignipotens ferro, Riccius amo valet.*

ARCVANI BUZZACHARINI.

Hi lapides septem Anœalis à ponte egregij, sub militis Domini Arcuani de Buzzacharinis armigerorum mihi in obseſſu magni Herois Patauī Francisci Carrariensis Capitanei auspitijs vi educ̃ti, huicq; muro sic ligati testantur ad posteros M. CCG. LXXXVII. Die XVII. Augusti.

HIERONIMI PAGNOLÆ.

cum filio.

*Sit mihi sitq; tibi gratus, quo Iulius ille,
Ille puer tellus quem Patavina colit.
Quem Phœbus, quem Pallas amat, quem Iuppiter ipse,
Cui fauet arguta Calliopeia lyra.
Non eadem caussa est, tua nam tua viscera semen
Diligis, & cordis pignora cara tui.
O decus, ô laudes, ô munera cara Deorum
Hunc ego virtutes approbo, miror, amo.
Componat nostros vir si quis iustus amores,
Verus amor meus est, verus amor tuus est.
Verior est noster, premimur nam sanguine nullo,
Tu quod amas natum diligis ipse tuum.*

LUDOVICI PASINI.

Viuit anima mea, cineres in hac vrna iacent, donec ossa, cutis, nerui, & oculi reuiuiscant incorrupti. Deus omnipotens per Ezech: Prophetam vii. Ludouic: Pasinus Philosophiæ & Medic: acutiss: sibi viuens constituit. Vxor verò cum filijs mœstiss: extulere. Obijt Octuagesimo altero ætatis Anno M. D. LVII. XI. Calend: Septemb.

*Philosophus iacet hic Ludouicus maximus ille
Pasino celebri sanguine progenitus.
Egregiè doctus medicq; peritus in arte,
Creditus à cunctis æmulus Hippocratis*

Filius

*Filius hunc tumulum pariterq; pijsima coniux
Eretere, viro hac natus at ille patri.
Huc qui te confers lymphas insperge sacras,
Ac pro defuncto quas pretare Deum.*

GEORGIVS FRIGIMELICA.

Iacob: parenti optim: Franc: medico clariss: Ant: & Petro Mariæ fratrib: sibi suisque omnibus pos: Anno M. D. LIX. Mense April:

HIERONYMO TYRABOSCO.

Aliàs Corradino Philosopho excellentiss: ac medicæ facultatis professori, qui & hoc in Gymnasio summa cum laude docens, & hac in vrbe morbos summa cum caritate depellens, eam multos annos exercuit, Petrus frater ac Iulius Petri filius ijsdem insignibus ornatus, id sibi in eum amoris monumentum excitandum curarunt.

*Quidquid Aristoteles natura semina ponens
Cælitus abstractis concipit esse suis:
Quidquid Apollineis heros Epidaurius herbis,
Et quidquid medica Cynthus arte tulit.
Vnus apud Patavos Tyrabosco sanguine dixit,
Qui iacet hic nullo nomine Hieronymus.*

HECTORIS PYRGOTELI.

*Virtuti aequales annos quia Parca putavit,
Te rapuit iuvenem, dum putat esse senem.
Pectore servabas memori crinitus Apollo,
Ad medicam quidquid consulit unus opem.
Sed quia temporibus, superis neq; subdita virtus,
Hector eris, donec lumina solis erunt.*

Vix: ann: 29. Mens: 6. Obijt die vlt. Augusti. M. D. XXVIII.

ALEXANDRI DOTTORII.

*Per varias rerum causas medicosq; labores
Sollicitans Phæbum carmine, voce, lyra.
Doctor Alexander natura cedere fati.
Cogitur: huic vitam fata dedisse puta.*

DOMINICO SENNO.

In ea medendi arte quæ manu exercetur, atque in cognoscendis herbis nulli antiquorum postponedo, qui Nicolaum Genuensem incomparabili benevolentia complexus, cumeo, quam cum suis sepeliri maluit Vix: ann. Lxx. H. P.

*Sennus Apollinea nullo minor arte, quiescit
Dominicus, Patavi maxima pompa soli.
Quidquid apud priscos heros Epidaurius herbis
Aut Chiron potuit, Sennus ad astra tulit.*

NICOLAUS PASSARA.

De Genua Philosophus atque medicus viuus & sibi & Bartholomeæ vxori optimæ suisq; ex ea liberis suisque posteris deinceps omnibus legitime descendentibus. V. P. M. D. xxii.

MODESTI POLENTONI.

Alda, matrona pudicissima Francisci Bradioli Iuris C. clarissimi filia, Modesto Polentono marito suo defuncto, equiti insigni, & I. C. excellentiss: Xicconis Polentoni Oratoris eximij filio; monumentum ponend: curavit viuens, & sibi tantum cum communi ara ad diuinum cultum M. CCCC. XC. xxiiii. Septemb.

D

IOAN:

PATAVIVM.

IOAN: ANTONIO RVBEO.

Patricio Alexandrinò, supremi senatus Subaudiaë senatori, equiti Comitique Cæsareo, optimo viro, & Iure Consulto, & in profitendo Iure Ticini primum, deinde Valentiaë, tum Taurini, Postremo Patauij primum locum summa cum gloria consecuto, Margarita vxor, & moestiss: filij pos: Vix: ann: Lv. Mens: III. Dies xvi. Obijt Anno M.D. XLIII. xvi. Calend: April:

*Ioannes Rubens Iuris Consultus & equi
Siquis erat tota clarus in Ausonia
Hic habet ossa, suos maestos omnesq; relinquit
Qui norant, nimis huic Parca seuera fuit.
Nam natos octo, uxoremq; domumq; peremit,
Cum talem terris abstulit illa virum.*

ANDREAE APPELLATO BRIXIEN.

Philosopho ac medico præstantissimo moestissima Coniunx. Vix: ann: XLIX. M.D. LVIIII.

IOANN: BAPTISTAE ALBANO.

Bergomati Iuris Consulto optimo Francisci equestris ordinis fil: Patauium profecto, graui valetudine vita functo, annis xxvii. nato, Ioan: Hieronymus I. C. & eques insignis in dulcis: fratrem pius P. M. D. XLII. April. III.

IOAN: CALPHURNII BRIXINEN.

*τὸ πνεῦμα εὐσεβείας καλῶς ἐνθάδε σῶμα
Φέρτερον αὖ καὶ πρὸς λαβὴν ἄσπερα μέγα.
Calphurni cineres sunt hic, possessor Olympi
Est animus, volitat fama per ora virum.*

Professores literarum in Patauina Academia pos:

Marinus Becichemus Scodiensis.

Ioannes Calphurnius Brixinen:

Raphael Regius.

Romulus Amasæus.

Bernardinus Donatus, Venetus.

Lazarus Bonamicus, Bassanus.

IN AEDE DIVI FRANCISCI.

ANTE ARAM SACRATISS: CORPORIS
CHRISTI.

BARTHOLOMAEI SANVITI.

Legatum ad verbum humani generis saluatori Cui quotidiana sacrificia, ac postridie solemni corporis Christi quotannis celebria persoluantur, utque sibi quotannis iusta anniuersaria à die obitus sui auspicanda solemni sacrificio celebrentur, utq; Calend: Non: postridieque nec non iusta anniuersariorum die, funalia bina, singula sep: pond: pro ara sepulcro apponantur, quorum præstandorum ergò, ædes in Scrollijvico plus minus cc. M. æstim: sodalitis tertij ordinis in hanc curam legauit, ex quar: pensione propterea in corporis Christi celebritate in vsum luminum, aurei, & semis in iusta anniuersaria. Pro aris illuminandis tantundem pendito, pro Monachorum epulo & corporis Christi celebritate & Iustorum anniuersariorum die singula. In eorundem vestiar: & sacra stragula ad aram insternédam aure. annuos. Idib: Octob. Bartholomæus Sanvitus artium Doctor, Barbarini Archipresb: ætatis anno LXVI.

FRANCISCI FACII.

*Hic ego Relligio canos religata capillos
Mæsta fleo, nostra hic contegit ossa lapis.*

Illic &

*Illic & ut carum rapuit mors tristis alumnum
Iniecitq; auidas in mea sacra manus.
Iustitia interijt, latuerunt iura, nec usquam
Victima grata Deo sanguine tinxit humum.
Franciscum Facium luget pietasq; fidesq;
Latantur quamuis sydera, terra dolet.*

FRANCISCI BONAFIDEI.

*Aeris ad aethereas sonitum dum surgit ad auras
Hac Bona Franciscus dormit in ade fides.
Materiam medicam docuit qui Antenoris urbem
Quae lecta in tota non fuit Ausonia.
Cuius ob auspiciū Venetūm Respublica iussit
Ut fieret medicis hortus, ut Alcinoi.
Delicias nectens oculis, viridemq; Minervam
Quiq; foret Pataui gloria, splendor, honos.*

Obijt Anno Domini M. D. LVIII. die xv. Februarij. Vix: ann: LXXXIII.

CASSAND: MVSATAE.

Vxori dulciss: & incomparabili, cum qua vix: ann: M. I. D. VII. vnanimis, Petrus Gabriellus infelix maritus, & sibi, quò ut viuentes, ita post obitum vnà essent dolens moerensq; pos: M. D. VI.

Occidit impulsa sulphure & igne pila.

ANTONIO BERARDO.

Ioannis filio Florentino, genere claro, cuius acta vitæ prudentiæ, fortitudinis, probitatis testimonium dedit, Laurent: frater moerens fratri opt: P. C. Vix: ann: LVI. Obijt sext. Idus Martij M. D. LVIII. ab Incarn:

DOROTHEO BRIGOTTO.

Ab Atria vrbe Samnitum vetustissima, Iuris Doctore consultissimo, vita & moribus integerrimo, qui cum multos annos sola animi tranquillitate ac studiorum dulcedine contentus, Patauij egisset cum summa omnium beneuolentia, postremò, ut finis erat, acerbissimo suorum dolore decessit, quorum nonnulli praesentes moestis: pos: pietatis ac meriti testamentum Obijt I X. Calend: Iun: M. D. LV. Vix: ann: XLII.

HIERONYMI MICHAELIS.

Hic iacet Hieronymus Michæl, ex nobili Barchinonia miles, olim Sipontinae arcis seruator, Apuliaeque gubernator, sereniss: Alphonso & Ferdinando Regibus in humanis agentibus Ann: M. D. III. die vero xxix. Martij. sibi & posteris.

VICTOR EX DVLCI.

Familia Feltrensi natus, iuris Pontificij accuratiss: interpres, hoc marmore clauditur, qui vt sapientia nostra claruit ætate, ita exutus vita fama nunc per beata lustrat. Obijt M. CCC. LIII.

HIERONYMO CAGNOLO.

Vercellenfi, viro optimo, & iuris ciuilibus scientia nostræ ætatis eminentissimo, & propterea Taurin. Pædemont. dein Patauin: maiori stipendio quàm quisquam alius ius ciuile magna cum laude atque omnium admiratione professo, nobili genere Illustriss: Ducis Sabaudia munere Senatorio & equestri dignitate perfuncto, filij summa erga talem patrem pietate, hoc monumentum posuer: Vix: ann: LIX. Obijt M. D. LI. Calend. Febr.

IOAN. VERLANI DORDRACI.

*Te vita egregium iuuenem, ingenioq; bonisq;
Artibus, ante diem mors peracerba tulit.*

PATAVIVM.

*Ioannes cælo quàm terra dignior, ad quod
Credibile est ipsos te rapuisse Deos.
Gerardus mærens, mærens Hieronymus illi
Fidi olim, hunc tumulum composuere tui.*

τὸ αὐτὸ
Εἴ ποτε σωφροσύνη τις ἐργάσῃτο, εἴ ποτε πᾶσιν
ἦθεσι τοῖς ἀγαθοῖς ἡ νῆξ εὐδρίμῃτο.
Εἰ θεὸς εὐσεβείῃ τις ἐπέπερ, εἴ τις ἀμύμων:
ἔστι οὐκ ἐμὲ δὲ θείας ἐνθαδ' ἰάντο ἔλν.

Quod est:

*Si quispiam aliquando fuit amabilis temperantia, vel omnibus
Optimis moribus probatus adolescens
Si quis Deorum pietate delectabatur, si quis alter fuit innocens
Is fuit Ioannes hoc tumulo conditus.*

CHRISTOPHORO LONGOLIO.

Belgæ Rom: ciuitatem propter eximiam in studijs literarum præstantiam adepto, summo ingenio, incredibili industria, omnibus bonis artibus prædito, supra iuuentæ annos, in qua extinctus est magno cum Italiæ dolore, cui ingentem spem nominis sui excitauerat, Petrus Bembus amico ac hospiti posuit. Obijt anno Christi M. D. xxii. Septemb. xi. die ætatis suæ xxxiiii.

*Te iuuenem rapuere Dea fatalia nensens
Stamina, cum scirent moriturum tempore nullo
Longoli tibi si canos seniumq; dedissent.*

LEONICO THOMEO.

Veneto, mitioribus in literis, pangendisque carminibus ingenio amabili, Philosophiæ vero in studijs & Academica Peripatheticaque disciplina longè præstanti, nam & Aristotelicos libros, Græcoque sermone primus Patauij omnium mortalium publicè docuit scholamque illam à malis Latinis interpretibus inculcatam, perpoliuit, & Platonis maiestatem nostris hominibus iam propè abolitam restituit. Multa præterea scripsit, multa interpretatus est, multos claros eruditj viros, præter virtutem bonasque artes tota in vita nullius rei appetens. Vix: autem ann: Lxxv. M.J.D. XXVII. Petrus Bembus amico incomparabili P.C. adscripto carmine quod sibi viuus fecerat.

Νῦν ὅπως ἀδελφὲς καὶ ἀελπίς, ὑπὸ πλάκῃ τῇδε
ὑπνον κοιμηθῆναι πᾶσιν ὀφειλόμενον.

Quod est.

*Nunc verè securus, & omnis spei immensis, sub hac marmorea tabula
Somnum dormiri omnibus dormiendum.*

PETRO ROCA BONELLAE.

Veneto, Ludouici Medici fili: Academiae Patauinae assertori summo, omnium liberalium artium medicinæ inprimis professori eminentissimo non tam studio & doctrina, quam natura & moribus in omnium rerum vsu sapientiss: Andreas frater & Ludouic: filius viuentes posuere M. CCCC. XCIII. Vix: ann: LXXIII. Philosophiamque docuit cum Medicina ann: XL.

GEORG: HERVART.

Patricius Augustan: Vindelici: ex voto posuit. Ann: Domini M. CCCC. Non: Maij.

BETHOL: SAMNITVS.

Art: Doctor, Barbarani Archipresbyter, Ann: Salut: M. D. xxvii. anno ipsius LXVI. S. V. P.

PETRI

PETRI ROCABONELLAE.

Celeberrimi D. Petri filij D. Aloysij de Rocabonella excellentissimi artium & medicinæ Doctoris defuncti, sed viuit vterque fama perenni, hic ossa & prædecessorum molliter quiescunt, reditura iterum sed potiora simul. M. CCCC. XCI.

STANISLAUS DZIERGONISCI SCOLARIS PATAVIEN:

Polonus ad lectorem.

*Hic posui corpus, sed spiritus astra petiuit
Creditus in Domini scilicet ille manus:
Quis fuerim, quaris? procul ista natus ab urbe,
Natus eques proavis quippe Polonus eram.
Vix studium moresq. tuos Saturnia vidi,
Finiuit vitam febris acerbam meam.
Tu memor ipse tui, qui me mirare cubantem:
Sit mihi propicius, quæso precare, Deus.
Si tabulam nescis mihi quis curauerit istam:
Curauit, dicam, vir, mihi crede, pius.
Hic eadem monumenta geris Lasienficus illis
Dicitur, in quorum est editus ille solo.*

Pās. tab: posita est VII. Mens: Augusti M. D. XLV.

PETRO LVILLERIO.

Guilielmi Luillerij fil: equest: ord: viri summos honores in vtraque Gallia publicè adepti. Nam primùm Mediolans Senator, dein Prætor Ticini lectus, postea in suprem. seu collegium inde libell: in Regia Magist: ac Cancellarium tandem Britanniae minoris creatus, max: cum laude magistratum gessit, magnæ expectationis iuuent in amplis: Gall: vrbe Lutecia Parisiorum nato, & liberaliter educato, iudicio acri, tenaci memoria, vitæ adhæc integritate & rara quadam innocentia prædito, quem cum Græcè Latineq; doctis: seu enarum disciplinarum ergo Patauium se recepisset, his virtutibus, spectatisque ingenij dotibus ad paternæ gloriæ fastigium grauitè contendente, prohi dolor, fata inuida vnicum matri infelici superstiti solatium, & patriæ ornamentum ingens properè eripuerunt. Gouberuillegus Norm: amico incomparabili, amicus integerrimus & familiaris cum lacrymis B. M. P. Vix: ann: xxii. M. v. D. v. Obijt xiiii. Calend: Decemb. M. D. LII.

HIERONTMO NIGRO.

Veneto, Iuris Consulto & Canonico Patauino, Philosoph: & eloquentia clariss: Romæ à viris principibus propter summam sapientiam & integritatem maximis ornamentis aucto: Franc: fr. & Felicitas soror mœstis: P. C. Vixit ann: LXV. Obijt vii. Calend. Decemb. M. D. LVII.

MICHAELIS PEGGII.

Michaeli patria Mediolano Pegiorum familia honestissimisque vitæ moribus illustri, immatura morte dum ætatis annum vndeicesimum ageret, & Cæsarei iuris studio incumberet, præuento, parentes pientissimique fratres pos:

*Non extrema pati me fata dedere, nec aurum
Nec virtus, nec stemma decens, nec forma iuuenta,
Solatur spes una Deo par imagine vita.*

Obijt die xvi. Maij M. D. xxiiii.

FABRITIO SACCO.

<i>Quem laus tulit Pompeia</i>	<i>Et iuris candidatum</i>
<i>Rapuit flebiliter annus</i>	<i>Vndeicesimus Canon</i>
<i>Insignem sacrum dicarunt</i>	<i>Mæstis: senes quod</i>
<i>accipere debuerant</i>	<i>M. D. XXIII. Idib. Augusti.</i>

D 3

FRAN.

PATAVIUM.
FRANCISCO CVRTIO.

Ticinenſi, ſolius temporis honeſta auaritia extincto, vix: ann: Lxx. Ius profef-
ſus Patauij & Ticini.
Dein Vincentij vice Comitſ Mediolaneſi. M. D. VIII.

IN S. STEPHANO.

ANTONIO LIIO.

Iuriſprudentum vertici, Patauinorum viror: optimo. Obijt ann: M. CC. VIII.

IN BASILICA ERĒMITARVM.

DE ERECTIONE ET DICAT: TEMPLI

In choro:

Capella hæc fundata fuit anno M. CC. LXIII. promo die Maij.

BENEDICTI PLVMBINK

*Corpus hæmo, cælis animam, famamq; dediſti
Laudibus, & legum Benedicte Monarcha fuiſti,
Nominis effectus radians virtutis imago,
Piſanus ciuis, Plumbini clara propago,
Omnibus Italia ſtudijs tua lectio fuiſti
Publica, dum legis hic tibi, de Libitina reuulſi.
Martia tunc orbi lux bis ſeptena nitebat,
Mille quater centum bis quinq; annosq; monebat.*

OTONELLI ET ALOYSII DE DISCALCIIS.

*Aurea iura tui requies poſtrema laboris,
Legis amor, veri lux, Othonelle, ſequacis
Cuius erit? pariter lapis amborum offa vorabit,
Conſortis quoq; cui nomen Diſcalcius errat.*

Sepulcrum egregij Legum Doctōris Domini Otonelli de Diſcalcijs de Padua
Iudicis, eiſque conſortis & heredum ſuorum, Conſtructum anno M. CCCC. III.
die XI. Septemb.

M. IACOBI ZANETTINI.

Sacrum eximij & famoſi artium & Medicinæ Doctōris M. Iacobi de Zanetinis
de Padua Phyſicam ordinariè legentis filij olim bonæ memoriæ M. Zanti honorabi-
lis Grammatici & Rhetoricæ Profeſſoris M. CCC. Lxxxviii. Septemb. vi.

MICHAELI CAMPESIO.

Nobili Patauino, vtriuſque Iuris Conſulto Auguſtinus filius P. Anno Domini
M. D. xxxii. d: e ix. Septemb.

BARTHOLOMAEI MONTAGNANAE.

*Heu miſerum mortale genus, nunc clarus Apollo
Occidit & medica maximus auctōr opis.
O quoties vita crudeli à funere roptos
Reſtituit, doctas applicuitq; manus.
Hippocrates ceſſit medicus, diuusq; Machaon
Hinc & Coronides Phillyridesq; ſenex
Bartholomæus eo eſt deſunctus munere, quò non
Gloria, ſed tantum membra ſepulta iacent.*

MVSSORVM.

*Galbertinus ego quondam de ſtirpe Muſorum
Hunc mihi conſtitui tumulum proliq; meorum*

Inſta ia-

*Intra iacet corpusq; meum, Iacobiq; nepotis,
At mentes nostra nunc cœlitus astra reniſunt.*

I B I D E M.

CHRISTVS   *AVGVSTINVS*   *MARIA*
Hic paſcor à ſanguine.   Hic lactor ab vbere.
Poſitus in medio, quo me vertam neſcio.

CORTVSIORVM.

Syano Cortuſo, ſplendidiffimo equeſtris ordinis viro, & patri ipſius Albergo atq; Matthæo auo, cæterisq; proavis Cortuſijs equitibus H. M. S.

*Oſibus elegit domus hanc Cortuſia ſedem,
Elyſium petijt ſpiritus inde ſolum.
Filius hic proavis, & auo caroq; parenti
Atq; nepotibus hac buſta dedit propria.*

HILARII SANGVINACII.

*Militis Hilarij, quem Sanguinacia origo
Protulit, hoc tumulo marmoris oſſa cubant.
Hunc domus, hunc mores, hunc virtus nobilitauit
Plurima, qui Patava vixit honos patria.
Clarior officijs multis, Banonia dignum
Hunc vocat, & Floris præſes in urbe fuit.
Omnibus his mundo magna cum laude relictis,
Verum eſſe aſpiciens, mens ſuper aſtra volat.*

M. CCC. LXVII.

MARINI PERAGAE.

*Laudibus inſignis Iacobinus viuere dignus.
Occubuit ſtrage febris de ſtirpe Peragæ.
Hanc tibi iacturam gnato Baduaria duram
Progenies ſentis, Veneta clariſſima gentis.
Cum quater denos poſt Chriſtum mille treceſ
Duceret in tauro Sol annos purior auro.*

RAYMVNDI SOLTMANNI.

*Antra quid hac, cinerumq; locum ſtudioſe viator
Inſpicias? ut videas diratrophæa necis?
Raymundus Solymannus, erat cui nomen auorum
Inſigne, hac humili buſta reliquit humo.
Verus Arimundi Solymannus amicus, amicis
Hiſc promptum auxilium conſiliumq; fuit.
Pauperiem miſerans ſpecialiter aſtra petiuit
Mente, ſed hac tegitur carne ſepultus humo.*

M. CCC. LXVII. III. OCTOCR.

ALTERIVS SOLTMANNI.

Solymanni ex Patauinorum patre familias, Iuris ciuilis & Pontificij conſultiſs:
VII. vir pontif: ærar: ingenio & fide probatiſs: vix: ann: LXVI. M. VII. D. IX. horas III.

FRANCISCI GVIRINI.

Viri illuſtris, architecſti clariſs: ingen: morib: doctriſnaq; præditi ciuis Pataui-
ni Caſſandra coniunx amantiſs: pientiſs: in memoriam M. P.

FRANCISCO VENERIO.

Patauino, Nicol: fil: ſuiſq; ſucceſſoribus Maria mater Adrionaq; vxor cariſs:
pientiſs: poſt: Ann: M. D. XII. Die XIII. April.

PATAVIUM.

FRANCISCO MALCHIOSTRO.

Iure Consulto Parmensi clariss. in Patauino gymnasio publicè profitenti, sicarij manu crudeliter extincto Borchardus Malchiostrus frater moestiss. pos. anno M. D. VII. Octobr. VII.

IACOBI FORLIVII.

*Forlinius iacet hic Iacob quo clarior alter
Non fuit in Latio, non Gracia doctior illo.
Alter Aristoteles, Italiae Hipocras fuit alter
Olim qui terras fama, nunc sidera lustras.*

Obijt anno M. CCC. XIII. die XXII. Febr.

ANGELI MARINI.

Viator hic sita sunt ossa Angeli Marini, egregiae innocentiae & doctrinae, qui civile ac criminale ius septies cum gloria reddidit Antenodoribus. Palingenesiam expectat mundi principibus ignotam, Vale.

PAULI ZABARELLAE EPISCOPI
ARGOLICEN.

*Doctus adit caelum facundo carmine Placcus
Et stella Euganei lumen vixit, solis
Nomen ad aethereum Pataui lux mixta Olympum
Romana princeps Livius historia.
Paulus in eloquio Corneli numine caelum
Possidet, Aonias hinc sacer ambit aquas.
Quantum alijs igitur numeris, autore soluto
Anthenor debet, tam Zabarella tibi.*

Obijt M. D. xxv. die xxv. Iulij.

DVORVM FRATRVM LEONVM.

*Qui patris & patria decus & spes unica grande
Aonidum specimen, si superesset eras.
Nomina habens iacet hic Antonius alia Leonum
Heu nimis heu nerunt stamina manca Dea.*

M. D. xxxiiii. prima Augusti.

Omnia mors aquas.

*Carus me genitor moribus optimis
Ornabat, nec eram peior ab indole,
At mors improba me surripuit patre
Gracas & Latinas ut didici notas.
Venturi decoris forsitan inuida
Et fratri comitem me peperit meo.*

M. D. xvii. Septemb. iii.

DVORVM IUVENVM GALLI ET POLONI.

*Siste, legas iuvenum crudelia fata duorum,
Alter aqua perijt, turpiter alter equa.*

M. D. XXXIX.

LVDOVICO A LEONROT.

Et Diethofen equiti Franco, adolescenti, & summo inter suos loco nato, & natura modesto, qui cum in hac vrbe studiorum gratia non tantum Germanis populis suis, sed hominibus Italiae etiam carus viveret, febri oppressus feruentissima interijt viii. Id: April: Anno M. D. LVII. Ioan: Georg: a Leonrot patruus, & Philippus frater moestiss: p. c.

IOAN-

IOANNIS PASSARAE.

*Artibus egregijs veris medicatibus ingens,
Famofus doctor, motus in urbe fui.
Ianua me genuit, stirps Passara clara, Ioannes
Nomen erat, fragilem quem brevis urna tenet.*

STEPHANO LAMBERTO.

Ioannis Baptistæ patricij Lucensis filio, qui ob incredibilem morum, & singularis ingenij præstantiam, assiduosque in ciuili studio labores nulli vnquam dum viueret creditus est vitalis Patauij defuncto parentes Michælq; fr: moestis. pos: M. D. LVIII. Calend: Maij ætatis suæ climacter: XXI.

BEATRICIS PALAVICINAE.

Hic iacet recolendæ memoriæ Dñæ Beatrix de Palauicina de Parma, Marchiona Verrani & Pelegrini quæ obiit Anno Domini M. CCCC. XXXVII. die XXII. Ianuarij.

EDVARDI CORTENAVV.

Egregius & strenuus bonæ memoriæ miles Dn. Eduardus Cortenavv, Anglicus natus, illustris comes, inclyti Regis Angliæ Sororius.

FRANCISCI DE MAIARDINIS.

*Iam requies sperata diu carissima venit,
Ossaq; iam fessa in terris sint marmore pressa.*

IRONDI ZARMELINI.

*Hoc situs est tumulo subita nece raptus Iroldus,
Qui Zarmellina gloria gentis erat.
Ante suos annos præcox prudentia venit,
Et nullius egens laudis inopsq; fuit.
Si tamen ille suis qui dulcem linquit amorem
Non moritur, non est mortuus ille suis.*

M. D. XL.

ANDREAE CHMALCZOVOSKII.

Epitaphium Reuerendi ac generosi Domini Andreæ Chmalczouoskij, Cantoris Vitileñ. Ecclesiæ, scholaris Parauini.

*Cervicem mihi fregit equus dum ludo, sodales
Hunc cineri tumulum compofuere meo.
At vobis vel ob hoc meritum dent fata reuerſi
Omnibus in patriam, quod vetuere mihi.
Curauit tabulam nobis Laſcienscius istam
Quem meritis faciant crescere fata suis.*

Anno Domini M. D. XLV. Menſ: Auguſt. VII.

BERNARD. FORTIBRACHIUS.

Inſignis tribunus Venetorum illuſtris Bracij eorundem Venetorum Ducis filius, Obijt Anno ſalutis M. D.

BEATRICI TURRIANAE VERONEN.

Vxori incomparabili vii. natorum matri, medio æuo partus difficultate præreptæ, Hieronymus Turrianus Veronen. Medicus viduati thori mœrore dolens maritus ſuperſtes P. H. M. H. S.

IACOBO BARONI.

Libero ex antiqua Stubenbergia familia orto, qui cum ſexennium ſermè honeſtiorum ſtudiorum cauſſa Patauij verſatus, ac tandem febri xxvii. Febr. extinct: fuiſſet frat. moeſtiſ: pos: M. D. LIX. ætatis ſuæ xviii.

PAVLI

PATAVIVM.

PAULI VENETI.

Hic iacet sacrae Theologiae Doctor clariss: & Philosophiae Monarcha Magister Paulus de Venetijs ordinis Eremitarum S. Augustini Qui obiit Anno Domini M. CCCC. xix. xv. Mens: Iunii, cuius anima in pace requiescat.

*Vir Pataui perit hic, Vrinum tulit, iuit ad urbem
Adriacam puer, hinc nomina Paulus habet.
Doctus Aristoteles dubios exponere sensus
Audet, & Aegidium carpit ubiq; potens.*

ALBICI MALASPINAE.

Hæc est sepultura Albici quondam Malaspinæ, de Malaspinis de Florentia & suorum successorum.

MEDII COMITIS IC.

*Heu decus, heu pietas, utriusq; heu gloria iuris
Hac Medius Comes Doctor sepelitur in urna,
Qui, sua clausissent si tardius ora sorores,
Maximus Italicas fama volitaret in urbes.*

M. MANTVAE IC. praclarum & insigne monumentum.

M. Mantua Benavid: Patauinus I. C. Ioan: Petri filius ex præsentibus futura prospiciens præter cætera monumentum hoc S. V. P. C. Mensè Maio M. D. XLVI.

IN COMMVNI GERMANORVM
SEPVLCHRO.

*Ne plores hic amissos Germania natos,
Tempore quemq; suo fata locoq; manent.
Felices ne conspicerent incendia mundi,
Ante mori summum qui potuere diem.
Cum nutante breui cælum dabit axe ruinam
Et tandem falsum non sinet esse Deum.*

Anno Domini M. D. LII.

Consiliario Nicolao Ribeisen: Procuratorib: Melchiore Haintz & Carolo Bombergo. Carminis autore Ioanne Ricchio Annoberano Poëta & Oratore.

AD IMAGINEM CHRISTI.

*Virgo parens hac luce hominemq; Deumq; creauit
Mater dans homines noscere virgo Deum.
Fit fabricator opus, serui Rex induit artus,
Mortalemq; domum viuificator habet.
Ipse sator semenq; sui matrisq; creator,
Filius est hominis, qui pater est hominum
Bis genitus, sine matre opifex, cum matre Redemptor,
Amplius vtriusq; modis, amplior unde minor.
Sic voluit nasci domuit qui crimina mundi
Et mortem iussit mortuus ipse mori.*

THEOBALDI CORTELERII.

*Hunc morum grauitas, sensus, legumq; corona
Perdidit hac titulis quem tegit arcu virum.
Carrigeraq; domus Legato tunc morienti
Et pæna & culpæ Papa remisit onus
Quem procul à patria immitis mors abstulit urbe
Sors melior Patano reddidit ossa solo.*

Te Theo-

*Te Thcobalde fleat stirps Cortelleria natum:
Oretq; ut supero gaudeat alma polo.*

Obijt Anno M. CCC. Lxxx. die xx. Augusti.

ANTONII LVDRI.

*Musicus, artista, Doctorq; Parisius isle
Sub casso Antonius marmore carne iacet.*

*De Lydo genitus mens cuius gaudet in astris
Famoso laudes nomine mundus habet.* M. CCC. Lxxxv.

Dein Francisci Saluij I. C. tumult:

THEODORICI MOLLERI.

Patricij Hamburg. ingenij & summæ expectationis I. C. anno M. D. Lxiii.
defuncti ætat: xxix. anno nondum completo.

IN AEDE CARMELITARVM.

PETRO TRAPOLINO.

De vico aggeris nobili genere nato Philosopho & Medico celeberrimo qui vixit
annos Lxiii. Dies xx. Et Mariæ eius vxori, Alex: filius & Mar: Anton: & Petr: pijssimi
parenti opt: ac maiorib: suis viris claris: qui hic sepulti iacent, & sibi suisq; omni-
bus pos: Anno salut: M. D. XLiii.

IACOBI VENETI ARCHITECTI.

Iacobo Veneto horologij miræ pulcritudinis cum totius coeli cursu magistro,
æstuarijs exhauriendis fluminibus multum à principe & patribus adhibito, quem ci-
uitas vniuersa fecit plurimi, viro ingenij magni rectique Ioan: Paulus f. patri benem:
pos: Anno M. D. xxxiiii.

*Quicquid habes hodie, cras te foras se relinquet,
Aut modo dum loqueris desinit esse tuum.*

NALDI.

*Naldus ego hic iaceo monumentum & gloria belli
Non leuis Ausonios inter habenda duces.*

*Assuetus bis centum equites in omne periculum
Bis ternas peditum ducere centurias.*

*Flaminiam medio furibundi ardore Gradiui
Ingenio rexi, seruoq; ab hoste manu.*

*Anglum dum premerem, ac intus premerentur Iberi
Transfixit pectus plumbea massa meum.*

*Vixi lustra nouem, genuitq; Fauentia mater
Vrbs Pataui sepelit, me genuit Italia.*

Anno M. D. xxviii.

BABONO NALDO.

Viro & prudentia & probitate claro, qui multos annos nobiliss: Venetorum Im-
perio pedest: copias ducens, operam fidemque suam strenuè præstitit. Paulus ac Dy-
onisius filij suæ in eum voluntatis testimonium id ponendum curauerunt. Vix: ann:
Lxx. Obijt prid Idus Aprilis M. D. XLiii.

HIERONYMO CONTELLO.

Barth: filio ciui Rom: priscae virtutis viro, qui omnibus ob multas animi suavi-
tates iucundus, propinquis vero ac familiaribus suis summis officijs ac sæpius com-
municatis fortunis perutilis fuit, honesti ocij desiderio hic sextum iam commorans
annum, infelici casu, maximo suorum Patauinorumq; ciuium mœrore ereptus, Bar-
thol. frat: iussu amicorum benem: pos: Anno &c. LI obijt Calend: Maij M. D. LV.

ANTO-

PATAVIUM.
ANTONII BOLOGNAE.

*Lux Antenorei laris decusq̃,
Martis gloria, cui parem peracta
Nec praesentia nec dabunt futura
Saecula, Euganeo dolente caetu
Hic Antonius est situs Bologna.*

MATTHAEO ROTNE.

Burgien: quem Senatus Venetus propter fidem singularem, & rei militaris cognitionem semper carum habuit, Alba vxor moestissima posuit M. D. xxxiii.

IN FANO ARENAE.

*Hic locus antiquo de nomine dictus Arena
Nobilis ara Deo, fit multo nomine plena.
Sic aeterna vices variat diuina potestas:
Ecce domus gentis fuerat qua maxima dira
Diruta construitur, per multos vendita mire,
Qui luxum vita per tempora lata secuti
Dimissis opibus, remanent sine nomine muti.
Sed de Scrouegnis Henricus miles honestum
Conseruans animum facit hic venerabile festum.
Namq̃, Dei matri templum solemne dicari
Fecit, ut aeterna possit mercede beari.
Successit virgīs virtus diuina prophanis
Caelica terrenis, qua praestant gaudia vanis.
Cum locus iste Deo solemni more dicatur
Annorum Domini tempus nunc tale notatur
Virginis infesto coniunxerat ordine palma.*

DE PETRO HENRICO II.
ET IACOBO SEROVINIIS.

*Inclita progenies iacet hic Seroninia Petrus
Armis atq̃ animis, integritate, fide.
Digna q̃ iuncta viro est Antonia coniuge tanto
Clara quidem facie, clarior ingenio.
Duxit amor parilis longo concorditer aeo
Coniunctos, & nunc hac habet urna duos.
Hoc pateris, quisq̃, huc si lumina flexeris, ora
Numen, ut amborum molliter ossa cubent.*

LOMBARDI SERICI IVXTA
ARAM D. VIRGINIS.

*O Regina lucis alma syderum,
Intacta parens, puerpera virgo,
Salutisq̃, nostra digna propago,
Parce iam parce mitissima, quaeso,
Hanc animam Christo redde benigna
Et miserere canentis Osanna.*

Hoc Epigramma, lector, implorat, huic saxo vt commodos animum, Deumq̃; vltro ignoscere Christum roges. Vates Petrarchæ auditori Lombardo Patauino, qui diem suum clausit extremum. M. CCCC. XC.

MONTANARII POETAE.

Sententiæ Montanarij admodum lepidæ,
singulæ singulo versu comprehensæ.

Qualis

Qualis convictus, talis formatio morum.
 Nemo quidem nunquam, quantumlibet Argus, aberrat.
 Auger non minuit mala consuetudo reatum.
 Gens sine Iustitia, sine remige navis in unda.
 Multa fidem paucis adimunt mendacia veris.
 Quidquid nocte tegunt tenebra, Sol mane revelat.
 Accendit culpam facilis dimissio poena.
 Vix possunt malè cæpta bonum contingere finem.
 Cautius est quando graviora timentur agenda.
 Diligitur rector scelerum, deprætor oditur.
 Furari famulos Dominus compellit avarus.
 Res est difficilis castam benè ducere vitam.
 Nulla ferè maior quàm castè vivere pugna.
 Sola namq; suum finitur morte duellum.

IN AEDE SANCTAE SOPHIAE.

LVDOVICI CORTVSII.

Astra Ludovicus scandens hoc marmore clausum
 Me liquit bustum, carcer ut eius eram.
 Cognomen Patani concessit Cortusiorum
 Stirps, legum & Canonum dilucidavit opus.
 Vtraq; iura viris miranda volumine parvo
 Stant Alphabeto nomine nota suo.
 Ergo Galassia radiat in Zona Maria
 Funde preces iustas qui legis ista, Vale.

ISABETHAE BONFIAE.

Insigni probitate iaces fidißima coniux
 Isabella, mea maxima pars anima.
 Mors tulit una duos, te prima parte iuventa,
 Et nondum natum ventre neccat puerum.
 Quid moror, infelix? cur non & vestra secutus
 Fata, cado? eheu bis virq; paterq; miser.
 Bonfius extremum vobis hac munera tristis
 Et pater & coniux reddit Aloysius.

ANDREAE TAVRELLO.

Fanensi patre Lælio I. C. matre Lia Marcolina Fanensib: qui dum Patauij honesto studio legum operam nauat, ab amico clam hoste nulla causâ interemptus est, annum agens xxi. Mens. iii. Dies xxvi. Franc: frat: moestis: p. c.

BENEDICTI LIGNAGI.

Grammatica Doctör, interpret Rhetoricorum,
 Sermonum prorsus non ignorans Logicorum,
 Marmore Bendictus tegor hoc ego salariat
 Grammatica studio Padue quondam Cathedrat
 Bononia portu Lignagi natus & ortus.
 Ora pius pro me, cessi, cessere priores,
 Quanticunq; forent cuncti cedentq; futuri.
 Felices mundo qui cedent crimine puri.
 Sum, quod eras, quodes, ante fui, rota non retinenda
 Voluitur, inuigila prudens nec differ agenda.
 Annua diuina fient mihi fercula bina.
 Fratribus apponat prior ut legatio donat.

B

BAPTI-

PATAVIUM.
BAPTISTAE CVRTIO.

Græcè & Latinè docto, vix: ann: XIX. obiit XXVIII. Nouemb. M. D. XXIX. Bene-
uenta Getiæ matri, & Bernard: & Georg. fil: eius parmen.

ALBERTI APRONII.

Iure Consulsi qui obiit M. CCCC. IX. VII. Octob. Quod benè clausum est, bene
promitur.

IN DIVO BERNARDINO.

CHRISTOPHORO RICINENSI.

Medico celeberrimo, & Philolophorum inclyto, quem vniuersa Italiæ Gymna-
sia peripatheticæ scholæ principem luxerunt. Vix: ann: LVI. Mens: VII. dies XXVI. De-
cessit Anno M. CCCC. LXXX. III. Cal: Febr:

THOMÆ BVCLONDI ANGLI.

IN DIVO HIERONYMO.

DE AEDIFICATIONE TEMPLI.

*Hæc in honore pia domus est constructa Maria,
In qua deuota domina stans urbe remota,
Mille quatercentum Domini labentibus annis,
Hæc autore manent Paduano de Ricolis.*

FRANCISCI ROSEI.

*Brixia quem genuit Franciscus clauditur urna,
Cognomen Roseum qui tulit à patribus.
Dum petis Euganeos ludos visurus equestres,
Mox immatura hunc fata dedere neci.*

IN DIVO LAVRENTIO.

VALENTINO GRAEVIO.

Aliàs Bacfort è Transyluania Saxonum Germaniæ Colonia oriundo, quem fidi-
bus nouo planè & inusitato artificio canentem audiens ætas nostravt alterum Orphea
admirata obstupuit.

*Amphion Orpheus & Arion psallere docti
Credentur merisò se genuisse Creui.
Aut illos potius docili testudine quondam
Effinxit genij diua Minerva tui.
Quid reat? in te uno plus quam Genialis Arion.
Orpheus, Amphion, nempe videndus erat.*

Obijt Ann: M. D. LXXVI. Idib: Augusti. Vix: ann: LXIX.
Natio Germanica vnanimis: & test: execut: p.

T. LOVATI.

Paduani, militis, iudicis & poëtæ, obiit à nato Christo M. CCC. IX. septimo die
infrante Martio.

*Id quod es, ante fui, quid sim post funera, queris?
Quod sum (quidquid id est) tu quoq; lector eris
Ignea pars cælo, cæsa pars ossa rapi,
Lectori cessit nomen inane Lupi.*

IBIDEM circa Basim.

*Mors mortis morti mortem si morte tulisset,
Hic foret in terris, aut integer arstra perisset.*

Bed quia

*Sed quia dissolui fuerat sic iuncta necesse,
Ossa tenet saxum, melior pars gaudet in Esse.*

IN TVMBA ANTHENORIS.

*Inclutus Anthenor post diruta mœnia Troia
Transtulit huc Hecetum Dardanidumq; fugat.
Expulsi Euganeos, Patauinam condidit urbem,
Quem regit hic humili marmore cæsa domus.*

Reperto Anthenoris sepulcro dùm fundamenta Xenodochij domus Dei exposi-
ticiis infantibus dicatæ in deaurato ipsius ense hi versus incisi fuerunt:

Anno
1273.

*Cum super A sumes primum tibi Dardane gramma
Auxilium à superis subito tibi nomine Clama
Heu Patauum qui te profugus construxit ab igne
Multoties tali peste subiecta malignè
Mors cita, vita brevis, Patauos in pace volentes
Vivere non passa est, genus hoc fatale ferentes
Admonet, & punit nullo discrimine ciues.*

Hoc vaticinium Patauini verissimum experti sunt tempore Attilæ, Agiulphi, Actiollini &c. Andesij, Alberti Scaligeri, Andreae Nerei prætoris Carrarien: & omnium eorum qui ab A initium nominis habuerunt, & Patauio potiti sunt. Albertus Scaliger huncensem ad se recepit.

IN DIVO BENEDICTO.

MAR: NIGRO THEOLOGO.

Pontificij Cæsarei; Iuris Consulto excellentiss. Anseriensis Chersique Episcopo
religiosis: ac pientiss: sacrum Anno salutis M.CCCC.Lxxxv. Calend. Augusti XIII.

IORDANI FORZATEI ABBATIS.

*Tu Iordanus eras generosa ex stirpe creatus
Forzatea, meritis quem nostra tulere beatum
Sacula, fecisti hac quod templa duo Benedicti
Rexistiq; Abbas, tua sic nunc ossa coluntur.*

Obijt Anno M.CC. xxviii. vii. Idus Augusti.

BEATI COMPAGNI.

Hic in hac capsâ iacent ossa vel corpus Domini Compagni primi prioris Sanctæ
Mariæ de Porcilia qui obijt Anno M. CC. Lxiii.

AD FORNACES BIBLIOTHECAE.

Has domus construi fecit clariss: artium Doctor, Dominus Franc: Patauus Eu-
genij IIII. Cubicularius, egregijque ciuis Leonardi de Lignamine filius Anno M.cccc.
XL. quo ab ipso Eugenio Prior Sancti Benedicti constitutus est.

SIGISMVNDI BRVNELLI.

*Mæsta Sigismundum Brunellum hic condidit uxor,
Qui quondam sacri gloria iuris erat.
Quem Patavi Canones vigesima bruma docentem
Et stantem prima viderat in Cathedra.*

BARTHOLOMAEVS DE ZACCHIS.

Nobilis miles D. Franci: eius filius M. CCC.I.

HIERON: ZACCHI.

*Hieronymum saxo hoc Patavi lagete sepulcrum
Qui fuit ex Zaccho sanguine clarus eques.*

E 2

Moribus

PATAVIVM.

*Moribus ornatus, scelerum contemptor & vltor
Euganei vixit gloria clara soli.*

ANNAE BUZZACHARINAE.

*Hoc tumultata iacet busto Venerabilis Anna,
Egregio Patharo sata milite Buzzacharino
Quae fuit istius prudens, iustissima, solers
Abbatissa loci, peragendis docta virago,
Norma pudicitiae, fulgens exemplar honesti,
Adiutrix inopum, virtuti semper amica,
Ipsa quaterdenis ac uno praefuit annis
Huiusfano, cunctis moderatrix, grata sacerdos,
Nam rexit Monachas tam iuste tamq̃ benignè
Quod sua perpetuo bonitas recitabitur aeo.
Intra Monasterij, praeventus auxit, & aram
Hanc struxit, nec non reparavit pradia multa:
In quo tot fuerant probitates corpus obivit
At sua mens supera fruitur beatissima luce.*

Hic iacet generosa & spectabilis Domina Anna olim recolendae memoriae nata spectabilis atque generosi militis Domini Pathari de Buzzacharinis Dei gratia Abbatissa Sancti Benedicti de Padua Obijt Anno Domini M. ccc. xcviij. die Mercurij vii. Febr: cuius anima requiescat in pace:

IN DIVO BARTHOLOMAEO.

MOROSINAE PETRI BEMBI
CONCVBINAE.

Morosinae Torquati Bembi matri viii. Id. Aug. M. D. xxxv.

MARCO VNGARIO.

Patauino hic Vicario, Bernardinus Scardeonius Barthol: Caligarius; Aurel: Scapinus hoc sempiternum amicitiae monumentum B. M. P. Obijt ann: natus L X. Christi M. D. XLII. Non. April.

BERNARDINO DANIELI.

Lucensi poëtae Rhetoriquae Claris: qui Hetruscos vates inprimis coluit, quos & nunc in Elisijs comitatur Petr. Carrarius ac Ioan: Baptista Rota Patauini vnanimes hospiti benem: P.

IOANNIS CRIBBI.

*Heu iacet hic teneris sensu maturus in annis
Et grauis ingenua Cribbtorum ex stirpe Ioannes,
Moribus insignis, titulis ornatus opimis:
Rectus in aduersis, patiens humilisq̃ secundus.*

MARTIAE VBERTAE.

*Vir tua Ioannes Antonius ossa reponi
Hoc iubet Vbertus Martia Sarrophago.
Ante diem raperis numerosa prole relicta,
Flenda diu natis flenda quiesce viro.*

HIERONYMI PANNICI.

*Persica ad hac oblata tuis ne respice mensis
Corrasis aet̃ istud fronte quod ipsa gerunt.*

NICOLAI ZANNOTTI Montagen: I. C. 1403,
IVLII ARNOSTI Masæi F. Ceneten: 1538.

IN D.

IN D. PETRO.

DE FVNDATIONE TEMPLI.

*Prasulis est templi finitio tempore Petri
Milo fundavit vir prasul & Imperialis.*

Anno M. C. Obijt anno M. C. xix.

VVOLPGANGO SCVRFIO.

Germano adolescenti optimo, quem non sine magno dolore suorum quibus præclaram spem nominis sui excitauerat, mors immatura sustulit. Sebastianus Zot à Perneck studiorum socio de se benemerenti pos. Obijt ii. Non. Sextil. *ἔτος τῆς θεογονίας* M. D. xxxvii. ætat. xiiii.

CAROLI GRAVIL.

Germani hic ossa sita sunt, qui dum studiorum gratia Patauium venisset, febri correptus studiorum suorum cursum perficere non potuit, suæque morte dolorem amicis reliquit Anno M. D. XLV.

DOMINI TISI.

De Campo Sancti Petri sepultura.

ANTONII BASSIANI.

Antonius Magius Bassianus I. C. sibi & Catharinæ coniugi fidiss. V. P. M. D. xx. si vltra scire cupis patriam, Pata: Veron: Crem: Rauen: Vtin: Taruis: Berg: Rod: Crem: percunctator.

IN S. MARIA DE AVANZO.

CASSANI MEDICI.

*Hic dedit antiqua quod erat mortale parentis
Cassanus medica maximus artis honos.
Is Pedemontana tantam decus attulit ora
Quantum olim Choïs civibus Hippocrates.
Ecce senescens inferior, sed magnus Apollo
Dum timet, heu cælo maluit esse parem.
Conditur hic corpus terreno carcere liber
Spiritus astra colit, fama per ora valet.*

M. D. XLI. die Octob. XX.

DANIELIS SCOTI.

Hic iacet Reuerendus in Christo Pater D. Daniel de Scotis de Taruisio Episcop: Concordiens: ac Domini nostri Eugenij Papæ III. Thesaurarius, qui obiit xi. Iulij. M. CCCC. XLIII.

IN AEDE D. ANDREAE.

D. BARTHOLOMAEI DE BVLLEO.

Egregij militis & legum Doctoris sepultura. Obijt existens Capitaneus Florentiæ M. CCCC. XXIII.

IN AEDE D. PAVLI.

ANTONIO BOROMAEI.

Legum artium & Theologiae excellentiss: equiti & comiti dignissimo monum: hoc Lomborda de comitib. vxor heredesque posuere Anno à nato Christo M. D. IX. III. Calend. Ian:

IN BASILICA D. CANTIANI.

M. D. LXXIII. arsit Padua.

PATAVIVM.

BARTHOLOMAEI DE CAMPO.

*Eclipsatur apcx medicina lux medicorum
Hic extincta iacet, celebri granitate verendus
Bartholomaeus erat genitus cognomine Campo.
Fato huius desertus ager, viduatus Apollo
Et studiosa tribus mixtim sua damna quaruntur.
Accedat querulis huc postera plāctibus aeras
Hunc tantum lugere virum, qui mente quiescit
Cum Ioue, stet titulis viuax sua fama per aenum.*

IN BASILICA S. MICHAELIS.

Dominus Conon de Calaone huius Monasterij constructor
ANNO Dn. M. C. V.

HIERONYMO STEPHANELLO.

Dominici F. Patauino, qui diuino quondam iudicio tum rem medicam exercendo, tum Philosophiam annos xx. in hoc Gymnasio maxima omnium admiratione profitendo, adeo de omni genere hominum promeritus, vt diem functus, non suis modo ciuibus sed vniuersae Italiae exterisque gentibus aeternam sui nominis memoriam reliquerit. Obijt ann. M. D. LIIII. aetatis suae LIIII. Marianus frater Philosophus & Medicus pos:

IN AEDE D. DANIELIS.

Hic requiescit Martyr Daniel Leuita.

ROLANDINI GRAMMATICI.

*Grammatica Doct̃or simul artis Rhetoricarum
Rolandinus eram nunc Rege iubente Polorum
Vermibus hic esca iaceo, quam tu tibi sortem
Qui legis expecta, neq; fas tibi fallere mortem.
Et bene scis quod tu finem non effugis istum
Ergo roga tibi, postq; roga mihi parcere Christum
Mille ducentenis Christi currentibus annis
Tunc ego natus eram, sed ab his post septuaginta
Sex, simul alma pie redimit dum festa Maria
In Februi mense, caelis peto fercula mensa.
Rex pie, rex caeli nati miserere fidelis,
O primum flamen tuus hic sit spiritus, Amen.*

ANGELO BEOLCO

Ruzanti Patauino, nulli in scribendis agendisq; Comoedijs ingenio facundia aut arte secundo, iocis & sermonibus agrest: applausu omnium facetis: qui non sine amicorum mœrore è vita decessit Anno Domini M. D. XLII. Die xvii. Martij ætat: XL. Ioan: Baptista Rota Patauin: tantæ præstantiæ admirator pignus hoc sempiternum in testimonium famæ & nominis P. C. Anno M. D. LX. à mundo redempto.

MARCI GVACII.

*Mantua mi patrem, Venetumq; urbs inclita matrem
Natale Eugenij, Guacia sacra lares.
Datq; Leo nomen Christi qui mystica narrat,
Dat studium Pallas militiamq; mihi.
Obijt Anno M. D. LVI.*

IBIDEM

IBIDEM sub porticu ad Xenotrophium.

*Prudens resplendens vir nobilitate Ioannes,
Cuius virtutes crescunt ut fontibus amnes,
Iustitia rector fatali lege coactus
Decessit, miseros terrenos liquit, & actus
Abbatibus; dictus fuit archipresbyter urbis
Patauæ, cuius famam bene concinit orbis:
Hoc Xenotrophium struxit sancti Danielis.
Expensis largus, persistens mente fidelis,
Hospitibus dignis domus hec habitanda paratur,
Qua deuota Deo sancto Daniele dicatur.*

IN D. IACOBO.

SPAZARINI.

Danieli Spazarino parenti Ioann. Dominicus scriba Reip. Patauinæ.

IN AEDE D. NICOLAI.

IORDANI SFORZATI MILITIS.

*Militia titulis, & auorum stirpe vetusta
Sforzate Iordanus Patauum clarissimus unus
Pectore, consilijs, dextra, quoq; strenuus armis
Huc scelus, angusto tantus vir clauditur antro
Vita mensus iter, sex denos mille trecentos
Adderet & septem, partus dum virginis annos
Martius & decimo lustraret sacula Phæbo.*

IN RVRE LEONIS.

DANIELIS LEONII.

*Annis mille Dei tercentis septuaginta
Octo post partum virginis hic obiit.
Tumq; dies mensis viginti cum daret octo
Augusti solitis legibus ordo fluens
Progeniti clara Daniels stirpe Leonis
Terrea pars tumulo conditur alma polo,*

IN TEMPLO D. ANNAE.

ALOYSIO BENETELLO.

Patauino summe spei adolescenti morum probitate, ingenij celeritate nulli posthabendo, pictoriquè supra ætatem egregio, cuius opera, nisi acerba atque immatura opera intercessisset, cunctis alijs celebrioribus dubio procul æquiparanda forent, febre autumnali feruentis: oppressus interiit die Mercurij XXVII. Martij, M. D. LV. ætatis suæ XXI. Ioan. Baptista Rota Patauin: amico incomparabili Anno M. D. LX.

IN PHANO D. LVCIAE.

IOAN. MINELLVS.

De Pardis sculptor egregius viuens sibi posterisque suis pos: M. D. XXVII.

PATAVIVM.
DE FRANC: POCIVIANO

IOAN: SAMBVCVS.

*Qui calami ductu mouerunt pingere Mauri
Cesserit illorum non studiosa manus
Hunc ego mirabar quum primum fronte polite
Scribere vidissem cultaq; multa daret
Dextera non ullis iam commoritura diebus
Viuat in abstractos non moritura ragos.
Tali ego censerem ductoris iussa Moysi
Ne digitis staret scripta fuisse DEI.*

IN S. GEORGIO.

ALBERTI SAVANAROLAE.

*Hic sunt Alberti cineres, mens errat in umbris
Elisi, superis associata choris.
Eloquio clarus, medica clarissimus arte
Vixit, honos Patavi Savanarola fuit.*

IN S. LEONARDO.

ANTONII CAMPILONEI.

Hic iacet in templo venerabilis vir Dom: Anton: de Campolongo legibus in sa-
cris peritus qui anno Domini M. CCCC. V. diem clausit extremum.

IN AEDE D. VRBANI.

ANTONII CASALIS ABBATIS
PRATAEAE.

*Inclutus Antonius generosa stirpe creatus
Nomine Casalis superorum fonte resectus.
Abbas Pratalea prolapsaq; cuncta reformans
Delubrum Urbano dotis decore replevit
Fatidicusq; sui manet hoc sub marmore clausus
Nille quater centis domini currentibus annis,
Atq; quater decies quatuor, Mensisq; Novembris
Luxter quina fuit, cum spiritus astra reuifit.*

IN AEDE D. IOANNIS BAPTISTAE.

GEMMVLAE.

*Hoc iacet in tumulto pia nomine virgo Beatrix
Qua fuit ex animo diuina legis amatrix
Marchio quam genuit Estensis, & Azo vocatur
Coniuge patre sata, Subaudia cui comitatur.
Ista quidem Gemma, qua nunc super astra relucet
Canobium fecit, per quod mons Gemmula lacet
Cum foret alta, potens, proba, nobilis, & generosa
Clara, diferta, placens, praecunctis & speciosa.
Casta, modesta, tamen sapiens & mente pudica,
Se faciens humilem, caeli fit Regis amica.
Qua quanto fuerit in mundo celsior isto,
Tanto mente magis fuit hac obnoxia Christo.
Gemmula mens gauda, qua tanta fungere laude*

Istius

*Istius & mores studeant æquare sorores,
 Ut post matronam mereantur habere coronam,
 Hoc, qui fundamen posuit, faciat Deus: Amen.*

IN AEDE D. PETRI IUXTA APONI BALNEA.

CONSVLIS REGENTIS REMPVB:

quando fuit adificatum Rioaltum.

G. F. P. P. T. G. S. C. D. Petro ær: Patau: Imp: consec: A: II. R. Interr: id
 est: Galianus Fontana pater patriæ Templum Gerionis Senatusconsulto Diuo Petro
 ærarij Patauini impensâ consecrauit Anno secundo regiminis interregni.

DE ISABELLA RAVIGNANA

Puella agresti.

*Euganeas inter præstans virtute puellas
 Hic iaceo, indigno condita virgo loco.
 Nam cum me peteret lasciuam miles ad usum
 Munera posse mori magna fuisse mihi.
 Disce age sis quanti Virgo seruare pudorem
 Pro quo nil iimus perdere corpus aquis.*

CATHARINAE MONZONAE
 SALAROLAE.

*Hic Catharina iacet Manzana stirpe creatâ,
 Qua fuit istius templi veneranda sacerdos,
 Strata cubat secum claustralis formula vitæ,
 Norma pudicitiae, fulgens exemplar honesti.
 Nunc Salarola fleas defuncta præsule tali,
 Qua tua solerti studio bona multiplicauit.
 Dose nitens multa venerabile corpus obiuit,
 At sua læta fruens Christo mens æthere viuit.
 Iam decies octo simul unum lustra ducenta
 A Christi fuerant ortu de virgine lapsa.*

D. O. M.

DITMARI A KISLEBEN.

Manibus Ditmari à Kisleben nobilis Germani è Saxonibus oriundi, qui cum ab
 inuente ætate præclarum virtutis atque ingenij specimen dedisset, ita vt magnam apud
 omnes admirationem excitaret, peste, cuius vitandæ gratia, si fata euitari que-
 ant, Patauio huc concesserat, absumptus est: Si ætatem spectes, nimis præproperè
 pto eo virtutis & gloriæ fructu, quem iam percipiebat, immature, die xv. Augusti
 Anno M. D. Lxxv. ætat: xxiii.

*Aspera quem terris mors & fera pestis ademit
 Hac sua Kislebius membra reliquit humo.
 Huic iam nobilitas, iam cæperat incluta virtus,
 Et magnum ingenij fama parare decus.
 Inuida sed rerum qua semper culmina carpunt
 Illum etiam ante suos fata tulere dies.
 Huc igitur quicumq; cito virtutis & alti
 Ingenij tantas spes perijisse doles
 Huic mæsti lacrymas & odores spargite flores,
 Flos modo qui docta nobilitatis erat.*

Ex manâ

PATAVINA.

Ex mandato Andreae parentis moeritissimi & iam nonagenarii Adrianus à VVrisberg cognatus, qui non solum viuo omnia officia praestitit, verum mortuum proprijs manibus humavit, & Iohannes Brandis populari & amico olim suo incomparabili.
P. C. H. M. B. M. A.

IN MONTE ORTONIS MONASTERIO
prope Aponum.

*Tristis eram longo tennis me Gallia bello
Nulla erat in medio spes neq; multa Deo.
Corripuit custos audacter me meus, heus tu,
Consule te & mentem volue nefande tuam.
Virgo tuis poteris succurrere maxima votis,
Cur dubitas teneras solvere dure preces?
Filia sponsa patris, mater spes unica nostra
Oranti priscam restituit faciem.
Tunc ego singula & lacrymis pia vota resolui
Suscepit voces diua virago meas.
Latus ago ingentes tanto pro munere grates
Virgo tibi vita sola medela mea.*

IN HOSPITIO AD BALNEA.

*Das requiem morbis, non das te saepe bibenti
Es Aponus totus, non tamen es Apinus.*

Respondet Aponus.

*Omnibus etsi Aponus non sum, tamen omnibus idem
Sum, cunctis neq; enim totus adesse queo.*

A. I. G. L. H. HH. HH. F. I.

Francisco Petrarchæ archidiacono Parmensi: Canonico Patavino vita, moribus, doctrina & eloquio ita claro, quod exemplum desit. Is primus omnium Latinam linguam à barbaricæ prauitatis mendis inculpatam restituit, ac vndiq; laceram exornauit: quantum autem in Italico nostro Idiomate valuerit Rithmi ob Lauræ amorem compositi satis testantur, vt ob eos alter nemo vnquam, nisi ipse solus (pace omnium dixerim) quod non modo primus verum etiam vltimus merito ab eruditis omni ætate semper habendus sit. Idcirco ob eximias suas tam animi, quam corporis dotes primæ aliarum totius orbis ciuitat: Romæ scilicet & Parisij vna eademq; die inuicem certantes (quod mirum est) ad percipiendam lauream Poëticam nuncijs ac literis eum euocarunt. Quo facto Anno Domini M. CCC. XLI. Idib: Aprilis in resurrectionis festo amicorum consilio solemniter Romano in Capitolio maxima tam Romanorum quam aduenarum procerum & aliorum adstantium frequentia, ab Vrsu Anguillariæ Comite Romanoq; Senatore laurea corona insignitus est. Quapropter Regum & principum fauoribus & nobilium amicitijs vsq; ad inuidi-

inuidiam fortunatus extitit, & ita cum quibusdam fuit, ut ipsi quodammodo cum illo essent, Postremo ut finis erat, eius anima terrena exuta spolia (viti credendum est) cœlum petijt Anno Domini M. CCC. Lxxiii. die xviii. Iulij, cum iam grato in carcere Lxx. annorum spacio vna minus die absq; tædio permansisset. Corpus vero ingenti funere depositum tumulatur Arquadæ in collibus Euganeis sub dio in sepulcro rubri marmoris, cui incisum:

*Frigida Francisci lapis hic tegit ossa Petrarchæ,
Suscipe virgo parens animam, sate virgine parce,
Fessaq; iam terris cœli requiescat in arce.*
Anno M. CCC. Lxxiii. xviii. Iulij.

CIRCA BASIM SEPVLCARI.

Viro insigni F. P. Laureato Franciscus de Brossano Mediolanensis, gener, indiuidua conuersatione, amore, propinquitate, & successione memoria Ioan: Baptista Rota Patauinus amore, beneuolentia, obseruantiaq; deuinct: ac tantarum celeberrimi vatis virtutum admirator ad posteros H. M. B. M. P. C.

IN COEMITERIO sub dio ad viam æneam Petrarchæ imaginem.

Fr. Petrarchæ Paul: Valdezuccus Pat: poëmatum eius admirator, ædiumagriq; possessor hanc effigiem pos: An: M. D. XLVII. Idib: Septemb: Manfredino Comite Vicario.

Visuntur hic quoq; ædes Petrarchæ & Lauræ: est & hic insignis porticus, sicut & in reliquis pagis, vbi ius populis dicitur. Et sacrum delubrum, cum oratione Petrarchæ tali:

O salus mea Iesu Christe humani generis redemptor vnice, site ad misericordiam inclinare potest humana miseria, adesto mihi misero peccatori, & preces meas clemens exaudi, fac mundi huius peregrinationem tibi placitam, & gressus meos dirige in viam salutis æternæ, dignare mihi in die exitus mei & in illa suprema hora mortis assistere, neque reminiscaris iniquitatum mearum, sed egredientem ex hoc corpusculo spiritum placatus excipias, Non intres in iudicium cum seruo tuo domine: Sed ô misericordiarum fons misericordia tua magna mecum agas, causam meam foueas, deformitates contegas in die nouissimo, nec patiaris hanc animam opus manuum tuarum ad superbum tui & mei hostis imperium peruenire, aut prædam fieri spiritibus immundis, & famelicis canibus esse ludibrio
Deus

PATAVIUM.

Deus meus misericordia mea, refugium meum, vnica salus, spes mea, ne auertas faciem tuam à me, sed misero mihi peccatori sis propitius, Amen.

IBIDEM: in pariete Basilica.

Danti Aldigerio, Francisco Petrarchæ & Ioanni Boccatio, viris ingenio eloquentiaq; claris: Italicæ linguæ parentibus, vt quorum corpora mors & fortuna seiunxerat, nomina saltem simul collecta permanerent, Ioan: Breuius Canonicus Cenetensis huius Basilicæ Rector in sui erga eos amoris obseruantiaq; testimonium pos: M. D. xxii.

*Cornua cui musco, & torta circumdatus herba
Innixusq; urna guttisq; madentibus Arnus
Non solum assurgit, sed quem diuine Petrarchæ,
Et Tybris rerum dominus miratur & Indus
Et Tagus atq; Ister sitiienti & Bagrada ripa,
Causa ego visendi studio qua conderis urna
Huc veni, relinquens ultro patriamq; laresq;
En supplex voco te ad cineres, omnesq; per aras
Thure litans tumulum amplector, manesq; liquenti
Expio aqua, spargens violas, florumq; maniplos
Huc adsis, nec te pigeat venisse per agros
Seu iuuat. Elisios spaciari, & texere serica
Heroumq; manu mixtum vatunq; choreis:
Atria stellantis seu tu radiantia Olympi
Metiris, diuim ex aris penetralia captans.
Ab quantum umbrosa valles collesq; supini
Inuideo vobis, quibus est data cura sepulchri.
O vos felices nimium, nimiumq; beata
AEquora, felices riuus, felicia prata,
Felices Bacchi vites, oleaq; Minerua,
Sed magè felices rami Daphnëidos umbra,
Fortunate lacus, fortunatissima tempe.
Euge Poëta veni, vultus attolle serenos,
Illustres animas tecum longo ordine ducens.
Sis bonus ô felix, me tu numerosq; doceto
Aonios quibus extollis super aethera Lauram,
Lauram quam resonant montes, quam flumina Lauram
Et notam Eois populus & Gadibus: ô sic
Lilia, vernantesq; rosa, & violaria odores
Aspirent, vere & foueant tua busta perenni
O salue aeternum, ôq; Vale aeternum optime vates.*

IBIDEM saxum antiquum.

Portitori Plutoni & Proserpinæ hanc Iulia C. F. Maxima felix domini tormentum, salue animula dulcis, animula suavis, animula in deorum numerum recepta, vnde tale, quando tale, & cui tale V. A. Lix. Mens: vi. Dies xii. hora noct: ix. T. Scibonius Barbulæ coniugi incomparabili benem: p. c.

APVD

APVD S. BARTHOLOMAEV M.

In ædibus Torquati Bembi.

V.	Antonius Seuerus Aquila hic iacet	
V.	Sine anima miserabili fato qui	1.
	Vixit annis bisseis & xvi. menseis	7.
I	Cui votum erat, vt parentibus ista	7.
C	Pararet, sed mors immatura fecit	V
T	Vt facerent parentes filio, studia	V
O	Amaui, obsequens magistris fui:	A
R	Obseruaui parentum præcepta:	L.
	Amicos colui patronos bonos	
	Officio præstus fui: Sed T. ata:	
	M. ætate tulerunt Luc: quod di:	

I B I D E M.

L. Valerius Zabdæ mercatoris Venatici Laries seu stupor est huic studio, siue est insania nomen, omnis ab hac cura cura leuata mea est, monumentum absolui, & impensa mea amica tellus Dei fit hospitium ossibus, quod omnes rogant, sed felices impetrant. Nam quid egregium quid uè cupiendum est magis, quam ubi lucem libertatis acceperis, lassum senectæ spiritum ibi deponere, quod innocentis signum est maximum.

INSCRIPTIONES PVBLICARVM
AEDIVM.

SVpra FORES PRAETORII.

*Dant Bernardi tibi duo munera Teutones, illud
Quod patet è saxo, quod latet ex animo est.
Mors saxi venit animi haud ergo fatiscat
Hac nota, mens semper grata superstes erit.
Germanica Natio anno M. D. Lxxxiii. pos.*

IN DOMO PRAETORIS.

Christ: Mauro Lau: F. exercitus prouisorii Maximil: Rom. Rege militum cl. m. adiectis copijs Iulij II. P. M. Regis Gall: & Hisp: ab huius urbis obsidione repulso, Vincentiam recuperatam D. Venet. deuotam efficienti, inde Pratori delecto, qui ciuitatem hanc uberrimam fidelissimam, munitiss: reddidit, beneuoli benemerenti pos: M. D. IX.

IN INGRESSV.

Anno Domini M. CCCC. XX. Vrbi nostræ ciuile ius dicente pro serenissimo ducali dominio Venetiarum Illustrissimo pratore à Clariss: viro M. Dandolo Benedicti F. Palatium hoc readificari ceptum est, cum prius eodem anno subita vis ignis atque incerta opus magnificum structura consumpsisset. Ad quod triste infandumq; spectaculum, cum tota ciuitas non aliter quam ad commune aliquod funus concurreret, omnesq; simile posse refici desperarent, statim Illustriss: Ducalis

PATAVINUM.

Ducalis Dominatio pecuniam omnem, quæ pulcrius aliud augustiusq; con-
strueretur, ex publico eius arario depromendam S. C. decrevit, cuius tan-
ta largitionis immortalæ beneficiū, ne ulla unquam posset ex animis ho-
minum delere obliuio, non ingrata ciuitas huic ornatissima in sculpi tabula
voluit, aureisq; literarum monumentis sempiternæ memoria mandari.

IN PALATIO PATAVINO.

*Iustitia & Pietas Patavis pax optima fulget
Sub Petro & Marco stemmata clara notans.*

IN SIGILLO PATAVIN: Sub forma
antiquæ vrbs.

Muso Mons Arthesis, mare, certos dant mihi fines.

IN LOCO IUSTITIAE.

Lapis vituperij & cessionis bonorum.

IN TRIBUNALI.

Excute manus ab omni munere, partes patienter audi, beni-
gnè responde, iustè iudicia.

I B I D E M.

*Parcere subiectis scit nobilis ira Leonis:
Tu quoq; fac simile quisquis regnabis in orbe.*

Gladius, Iusticia, Lanx.

*Reddo cuiq; suum, sanctis & legibus omne
Concilio mortale genus, ne crimine viuas.*

Circinus. Prudentia. Speculum.

*Conscia prateriti, praesens aduerto, futuram
Prauideo, humano dominans prudentia sensu.*

Claua bellica. Fortitudo. Columna.

*Constans aduersis, casu frenata secundo,
Magna paro excelsis animis & fortibus ansis.*

Pocula bina. Temperantia.

*Contineo motus animi, tempusq; locumq;
Emoderata modum, cunctos distingo per actus.*

Crux. Fides. Calix.

*Sacra Fides sedeo, suspiro nutibus altis
Inclita, propositis certo ventura figurans.*

Rosæ. Caritas. Patera.

*Cara Deum & cara homines dilectio pacis
Nuncia complector flagranti pectore viuens.*

Commune.

Vir cruentatus ab hominib. adstantib. ex vtroque latere.

*Sic me dilacerant, sic me genus omne cruentat,
Heu nulla hos pietas, nulla hos clementia sentat.*

IN TVM

Anno Christi M. CCCC. xiii. Titi Liuij ossa in plumbea capsula ad D. Iustinæ ædem fuerunt reperta & insigni pompa in forum Iudiciorum ad occidentalem parietem reposita cum effigie eiusdem ænea & inscriptione T. Liuij T. F. quartæ I. Italijs concordialis patruī sibi & suis omnibus T. Liuius quarto Imp. Cæsaris anno vitam excussit ætatis suæ Lxxvi.

SVB VETERI STATVA IN ANTIQVO LAPIDE.

*Ossa tuumq; caput ciues tibi maxime Liui,
Prompto animo hic omnes composuere tui.
Tu famam æternam Romæ patriæq; dedisti,
Hinc oriens, illi fortia facta canens.
At tibi dat patria hæc & si maiora liceret,
Hoc staret totus aureus ipse loco.
AD TVMVLVM in quo ipsa ossa.*

Ossa Titi Liuij Patauini vnus omnium mortalium iudicio digni cuius prope inuicto calamo inuicti populi Rom: res gestæ conscriberentur Anno M. D. XLVIII.

Inclyto Alphonso Arragonum Regi studiorum fautori, Reip: Venetæ foederato, Antonio Panormita Poeta legato suo orante, & Matthæo Victurio huius vr̄bis Prætore constantissime intercedente ex Historiarum parentis Titi Liuij ossibus, quæ hoc tumulo conduntur, brachium Patauini ciues in munus concessere. Anno Christi M. CCCC. LI. xiiii. Calend. Septemb:

IN PRAETORIO PATAVINO.

Sub noua Titi Liuij statua.

Titus Liuius Patauinus, historicorum Latini nominis facile princeps, cuius doctrinam & lacteam eloquentiam ætas illa, quæ virtute pariter ac eruditione florebat, adeo admirata est, vt multi Romam non vt vr̄bem rerum pulcerrimam, aut vr̄bis & orbis Dominum Octauianum, sed vt hunc virum inuiserent audirentq; à Gadibus profecti sint, hic res omnes, quas popul: Rom: pace belloq; gessit, quatuordecim decadibus mira styli facilitate complexus sibi ac patriæ gloriam peperit sempiternam.

Libro quem manu tenet inscriptum est: Paruus ignis magnum sæpe suscitât incendium: Excessit è vita IIII. Tiberij Cæsaris anno ætatis verò suæ Lxxvi.

IBIDEM.

Petrus Aponus Pat: Philosophiæ Medicinæq; scientiis: ob idq; conciliatoris nomen adeptus, Astrologiæ verò adeo peritus, vt in Magiæ suspicionē inciderit, falsoq; de hæresi postulat⁹ absolut⁹ sit.

PATAVINUM
PAVLVS PATAVINVS.

Iuris consultorum clariss: huius nostræ vrbis decus æternum, Alexandri Mammeæ temporibus floruit, ad præturam, præfecturam, consulatumq; euectus, cuiusq; sapientiam tanti fecit Iustinianus Imp: vt nulla ciuili iuris particula huius legibus decoretur, qui splendore famæ immortalis, oculis posteritatis admirandus, insigni imagine hac meritò decoratur.

C. VALERIUS FLACCVS.

Patauinus, carmine Heroico labores Argonautarum decantauit quod opus fato præuentus imperfectum inemendatumq; reliquit cum sui magno desiderio illorum temporum studiosis. Imo vel testimonio Fabij Quintiliani conquerentis, nuper in Valerio Flacco multum amissum esse. Nec tacuit M. Valerius Martialis tellurem Apponam non minus gaudere stella Flacco, quam suo Liui: ad quem etiam scribens alumnum & spem Laris Antenorei appellat. Floruit sub Vespasiano & Tito, peruenit & ad Imperium Domitiani, eo genere carminis ætatis suæ nemini secundus.

Q. ASCONIUS PAEDIANVS.

Patauinus orator, in M. Tullij Ciceronis orationes scriptor egregius, quem Laurent. Valla vir doctissimus Aulo Gellio doctiorem dicere non erubuit, plæraq; alia scripsit ex testimonio virorū doctorem, quæ à studiosis linguæ Latinæ desiderantur.

L. ASINIVS STELLA

Patauinus, columbam in delicijs amicæ Iantidis Elegiaco versu defleuit, quo genere carminis adeo excelluit, vt M. Valerius Martialis ipsum Val: Catullo anteferre sit ausus, suo Epigrammate affirmans Stellam tanto maiorem Catullo, quanto passere maior est columba. Papirius etiam Statius iure sodalitij sibi iunctus elegantissimo Epithalamio suas cum Violantilla nuptias celebrauit, quibus nouem Musæ cum elegia non abfuerunt. Opus Elegiarum factorum inuidia desideratur. Floruit temporibus Domitiani nec de ipso aliud compertum haberi potest.

IN CARCERE PRAETORIS.

Noxiorum locum incendio absumptum, flammis repressis iam in maximum forum vrbis decus sanientibus, Francisc: Venerius & Ludovic: Faletius Eq: præf: opt: instaurari curarunt M. D. XXXVIII.

ANTE AEDES PRAEFECTI.

Quod Hispanorum belli tempore Barthol: Lissianus Imp: & Dominicus Contarenus Prat: & leg: exercitus urbem Patauium nouis mœnibus & propugnaculis & fossa cingere utrisq; procurantib: cœpissent, idem Dominicus in signe arborum vna poni curauit.

I B I.

*Petrus Balbus praefectus M.D.VII. Prator gratis M.D.IX.
Classis praefectus designatus Padua obsidione liberata.*

IN AEDE EPISCOPALI.

PAVL. AEMILIVS IMP: AVG: MACEDONIAM TERRARVM
IMPERIO POTITAM CEPIT, CVIVS VNO DIE LXXII. VRBEIS
VENDIDIT, ET IAM INDIAE VICTOR PER VESTIGIA LIBERI
PATRIS ATQVE HERCVLIS ROMANA SIGNA. CIRCVMTVLIT.

IN SCHOLA PVBLICA.

*Ferdinando Abduensi Mediolanen: Patricio, equiti & Iure-
Consulto, qui biennium in hac florentissima ciuitate Noua gymnasiar-
chus fuit, propter eius felicissimam administrationem positum est Anno
Domini M.D. XXXVII.*

IBIDEM.

*Melchiori Scaranello Pademontano Philosopho & I. C. primario
Pomeridiano lectioni, unanimes Ultramontani pos. Anno M.D. XXXII,*

IBIDEM.

*Augustino Barbaticoprincipe fel. aeterno Marino Venerio Pratore
ac Marino Leono praf: Bernardi Gilualentiani, gymnasi j praestis me-
ritissimi suafu are publico Iureconsultorum ordini conditum dicatamq;
Calend. Octobr. M. CCC. LXXXIII.*

IN COLLEGIO FOROIVLIEN:

A PILEO DE PRATA CARDIN: CONSTRUCTO.

*Atria quanta vides sinuosos flexa per arcus
Dedita diuinis studijs & canone sacro
Magna comes Prata Pileus dedit inclytus heros
Cardine Pontificum celsos optatus honores
Mille quadringentos, bis denos auxerat annos
Partus Virgineus cum munia structa quierunt.*

PORTARVM INSCRIPTIONES.

AD PORTAM PORTELLI.

SEIOVI MIMVS REM RELIQVIT LIBEREI SIBEI QVAE-
RANT. TV VIATOR VALE AD AQVAS.

IN PORTA D. BENEDICTI.

In muro affixum saxum cum Nauagerij & Fracastorij viuis imaginibus quorum
beneficio ibi positum Est vero lex dedicationis aræ. LVCIO HAELIO
Cæsare Imperat: Cœlio & Albino Vibullio Pio Coss: VIII. Id:
Octobr. Cn. Domitius Valens II. Vir I. D. præunte Caio Iulio Se-
uero Pontif: legem dixit in ea verba quæ infra scripta sunt: Iupi-
ter optime maxime, quandoq; tibi hodie hanc aram dabo dedi-

PATAVIUM.

caboque ollis legibus ollisque regionibus quas hic hodie palam dixero uti infimum solum huius aræ est. Si quis huc hostia sacrum faxit quod Magmentum nec protollat, idcirco tamen probe factum esto. Cæterum leges huic aræ eadem sunt, quæ aræ Dianæ sunt in Auentino monte dicatæ hisce legibus, hisce regionibus. Sicuti dixi, hanc aram tibi Iupiter opt: max: dico dedicoque, ut sis volens propitius mihi collegisque meis decurionibus, colonis, incolis Coloniae Martiæ, Iuliæ, Salonæ coniugibus liberisque nostris.

IN PORTA D. IOANNIS.

Andrea Gritio principe optimo multis cum propugnaculis firmioribus præf: porta tutiori restituta Patavium munitius & ornatus est factum M. D. xxvii.

IN PORTA PORTELLI.

Hanc antiquissimam urbem literarum omnium asyllum, cuius agrum fertilitatis fumen natura esse voluit. Antenor condidit anno ante Christum natum 1118. Senatus autem Venetus his belli propugnaculis ornauit, Anno à Christi aduentu M. D. xviii.

Ex alio latere istius portæ.

Leonardo Lauredano Duce Venetorum inuictissimo, cuius principatus varias vices fortunæ excipiens, fortiter quam gloriosè superauit Anno Christi M. D. xviii.

IN PORTA TURRI SELLA

ANTIQUA VRBIS.

*Vrbe placentina Iacobus vir nobilis ortus
Antisthei generis, merito Patavina potestas
Mille ducenta decem Christo post secula nato
Muris & porta Paduam decorauit ab Austro.
Vos Antenorida sicuti vultis ab hoste
Esse foris, miro pax vos liget intus amore,
Arboris frustra petitur sub frondibus umbra
Interius morbus si viscera tentet acutus
Ne pereant igitur labor atque impendia muri
Consilium vatis nostri seruate Ioannis.*

PONTIVM.

Zachariæ Barbaro Eq: Francisci Oratoris fil. præf: ac præf: pons è sublicio lapideus restitutus.

IN ALIO.

Marfilio Contareno Prætorè: Iacobo Marcello præfecto constantis. pontis huius instauratoribus ciuitas non ingrata pos:

IN S. BENEDICTO.

Debes viator munus hoc vicinæ

Quod ære pontem struxit hunc lubens suo

Breuis pateret ut tibi in forum via M. D. lII.

Fauentib: M. Antonio Venerio D. Christophori F. prætorè: Francisco Contareno Zachariæ filio præfecto.

ÆDIVM PRIVATARVM.

AD INSIGNIA CARDINI CAPOVACCAE.

Cardinum hoc insigni ob rem militarem Florentini donant

rant M. C. XI. perpetuabo Cardinus Capeuaccensis Frungerini
F. has ædes vetustate ac bello dirutas ampliando instauravit M.
D. XXXI.

In ipsa domo.

Est domus depicta vniuersa & additæ hæ literæ F. F. F. subuer-
terunt, F. F. F. forsan restaurabunt.

Aduocatus sedet Meretrix radens Medicus vri- Monachus
tondens ouem iuueni barbam nam inspiciens prospiciens

Tondent

Radunt

Necant

A. M.

M. M.

A. Libera nos Domine

id est, à meretricibus medicis monachis aduocatis &c.

IN AEDIBVS IERON. QVIRINI.

Variae sunt inscriptiones & insignia aliquot marmora.

IN AEDIBVS NOBILIS DE SCOLARIBVS.

Multa numismata antiqua Impp: & ciuium tam Græcorum,
quàm Romanorum.

Lapilli in quibus variae veterum imagines insculptæ prope innumeri.

Imagines marmoreæ multæ in quibus capita

Catonis Vticensis

Caracallæ

Tulliolæ Ciceronis

Sabinæ

Faustinæ

Securis ferrea cum fascibus.

Armilla

Liber corticeus

Caput seu cranium

Veri Satyri

Titi Vespasiani

Marcellini

Aureliæ

Martiæ

Matris Caracallæ

Fibula Consularis.

Claues antiquæ

Arundo Indica

Caput Delphini

Tela Indica contexta ex subtilibus herbis ad vsum vestis.

IN AEDIBVS MARCI MANTVÆ.

Cancris in lapidem duris: conuersi

Robur mutatum in lapidem quasi tophum.

Domus tota splendida & picturis quasi ornata.

Si insanæ substructiones sunt, si labor insanus, si insana omnia tandem cur non
etiam insana laus appeti potest.

Multa adhuc fieri poterant, sed ne pōmum Athlantæ sequamur finis esto.

Conari debet quis verò vitæ tēpore non eodē modo semper vt mugini boues.

Maximum malorum est, si vitam diligit is, qui vita dignum nescit aliquid agere.

Id facere laudi est, quod decet non quod licet.

IN CONCLAVI VBI STATVÆ.

Infant veteres statuas Damasippus emendo. Ride.

IN DOMO LIVIAE.

Caput Titi Liuij sine barba, collapsis genis, facie rotunda, lineis rectis, auricu-
lis longis, naso acuminato.

Caput Apollinis & Bellonæ

Pasta in lapidem mutata vi Alycus aquæ.

F 4

DE HOR.

PATAVIUM.
DE HORTO SIMPLICIVM: IN INGRESSV EIVS.
Triumphiliterarij.

AD SERENISSIMAM PRINCIPEM AC DOMINAM NOSTRAM
CLEMENTISSIMAM DN. MARIAM DIVI QVONDAM,
MAXIMILIANI II. ROM: IMP: CON-
ingem, Paduam aduenientem gratulatio
Germanorum.

Quam tuus aduentus princeps Antenoris urbē.
Cum plausu affulsit lætitiāq; palām
Testantur plenè monumenta tibi edita, quamvis
Edita sint meritis inferiora tuis.
Namq; triumphales arcus simulacra renata
Romulidum per qua victor habebat iter
Aspicis, & comptos equites granibuscq; sor annū
Heroas, prisca gentis equestre decus
Vt benè cornipedes frenent, calcaribus urans,
Vt te suspiciant te reuerenter ament,
Vt clangore tuba, mugitibus athera rampant
Tympana, de validis ergore facta tonis
Ve tones ex alis bellatrix area muris,
Sulphureo rapidos qua vomis igne globos.
Vt pueri imberbes demum innuptaq; puella,
Vt partes obeat femina virg; suas.
Scilicet hac magni sunt argumenta calorū
Quo tibi vult studium quisq; placere suum.
Nos etiam patrijs à finibus aduena turba
Tentones Aonio turba sacrata Deo:
Ne mora virtutem celet decreuimus omnes
Ha tibi cunctorum nomine metra dare.
Nam iam gratiū, quā gratitudinis ergo,
Qua sumus astricci debita plura tibi.
Parua damus fateor, tamen hac grato accipe vultu.
Si mentem attendas & voluisse sat est.
Quando tuis omnis sit gratia dotibus impar,
Et maiestatem par tibi nemo gerat.
Qua gentes medias cæli septemq; trionis
Respiciunt ortus Hesperiaq; plagas.
Casaris es genitrix, & magni Casaris uxor,
Regis & inuicti Casare nata soror.
I modo qua via te rapit, & caussata voluntas,
Ipse Deus nauem ducere promptus eris.
Ipse coercebit molles ad carbasa ventos,
Et nigra sulcandis omnia demet aquis.
Quod superest omnes in fine obnixè rogamus
Qui sumus Imperij pars quotacunq; tui.
Cum te fraterna sistet bonus ales in aula,
Es finet amplexu colloquioq; frui.
Nos fratri generoq; tuo regio benigno
Commendes etiam de meliore nota.
AD VENEREM NEPTVNVM CASTOREM
& Pollucem Oratio.

Sic te dina potens Cypri,
Stagnorumq; senex arbiter omnium,

*Sic te Castor & optime
 Pollux, qui trepidant per mare remiges
 Poscant in dubio statum
 Terrarum Dominam mens stimulas patriæ
 Deserto imperij iugo
 Et caris liberis & tumulo viri
 Prima gentis originem,
 Tum fraternæ procul regna revivere,
 Fortunatæ ratem bonis
 Cursuram auspicijs vasta per æquora,
 Seu nubes Deus increpet
 Atros horrisso cum strepitu truces,
 Seu turbent lacrymabilem
 Tratis animis flatibus æra.*

INSCRIPTIONES ARCVVM TRIVMPHALIVM.

IN INGRESSV ARCVS.

Mariæ Austriæ Rom: Imperat: Piæ Aug: Diuv: Imp: Caroli V. filiz, Ferdinan-
 di. I. nurui, Maximil. II. Coniugi, Sen: Ven: maiestatis ergo.

IN EXITV.

Mariæ Rom: Imp: piæ Aug: Rudolphi II. Imp: matri, Philippi II. Hispan: Omñi
 Siciliarum, Algar: Indiar: Max: Regis sorori, Sen: Ven: honoris ac dilectionis ergo.

IN PRIMA FACIE SECVNDI ARCVS.

Sublimi Regum & Imperatorum natæ, sorori, nurui, coniugi & parenti, præ-
 sidentes Diui Antonij exigitis viribus hæc humilia crexere trophæa

IN SECVNDA FACIE.

Exultat Diuus Antonius aduentu Serenissimi luminis in urbem hanc, mox Hi-
 spaniam suam patriam illustraturi, & sui gaudij hæc externa edit signa.

IN PRIMA FRONTE TERTII ARCVS.

Mariæ Austriæ, reginæ piæ, Catholicæ, Imperatrici semper Augustæ, Respub:
 Ven. probitatis ac amplitudinis causa.

IN POSTERIORE PARTE.

Reginæ Christianissimæ Imp: Regum Imperator: longo & perpetuo ordi-
 ne filiz, nepti, nurui, coniugi, matri, sorori, Resp: Ven: religionis ac dignitatis
 causa.

IN RVRE CREOLAE, QVINQVE MIL- LIARIBVS AB VRBE.

IN DELVBO NOVO.

BENEDICTO CRIBELLO.

Fortissimo peditum ductori ob eximia eius merita in Rempub: Venetam ma-
 gnis muneribus donato, simulque à Senatu Veneto in Patricium ordinem accito
 Aloysius Pilanus D. Marci procurator heres ex testamento beneficij memor. Obijt
 Anno M. D. XVI.

MD MON.

PATAVIUM.
AD MONTEM ANNIANVM.
GALEOTTI MARTII.

*Hanc galeam hunc posuit Galeottus Martius ensem
Mars tibi, & hanc Citharam docto cum pectine Musis
Militia sanctus decantataq; poësi.*

IN OPPIDO ATHESTE.
IN TEMPLO DIVI FRANCISCI
MAG^o TVMVLO
IOANNES GVARNA.

*Præditus armipotens vera pietate Ioannes
Martis honos, insigne decus, celebrisq; Salerni
Gloria, quam soboles pia contulit inclita Guarna
Gensis, in hoc tumultu confectus morse quiescit.*

M. CCCC. LXXXIII.

hoc opus Iacobus de Porlitia sculpsit.

THADAEI ET BARTOLDI
ESTENSIVM.

*Hic Veneti decus imperij certissima quondam
Præsidia, insignes armis belloq; Thadeus
Bartoldusq; iacent, pater ille, hic filius, ambos
Stirps tulit Estensis: genitor decessit ad oras
Conomanum, servata canis cui Brixia laudes
Hic Turcis Isthmo expulsis prope celsa Corinthi
Mania procubuit, pietas tua maxima Borfi
Cognatos cineres sub eodem marmore clausit.*

RHODIGIVM.

*Oppidum Venetiæ, vulgo Ruigo loco fertilissimo situm, & ab Athesi in
Insula modum circumdatum Ludouici Cælij, qui lectiones antiquas
scripsit, & Bartholomæi Rouorellæ Archiepiscopi Rauennatis natalib;
celebrius.*

GAROPHOLVM.

*Adi traiectus, qui fluuius à Græcis Eridanus, à Liguribus Bondi-
gus, quasi vado carens, dictus est, triginta auctus annibus septem
ostijs in mare Adriaticum deferitur, casu Phaëthontis Græcis Lati-
nisq; poëtis celebratus, aurum & Electrum vehere dicitur circa fon-
tem piceas, in reliqua ripa populos arbores nutrit. De quo multa Pli-
nius lib. 3. cap. 16. Ostia inter Clugias & Rauennum hæc sunt.*

*Brundulum, vulgo Brondolo, quod fit concursu Padi, Athesis, & Togisoni
flumiorum.*

*Philistina fossæ, quod nunc Fossana dicitur, quidam esse Athesis traiectum
volunt.*

*Fornaces fortasse Carbonariæ. Plinius.
Gorum.*

Volane

Volane, olim Olane.

Caprasia, vulgo Mangia vacca.

Spineticum, vulgo Piemiera, à Spina vrbe quæ propè fuit, per hoc Claud. Caesar uai maxima de Britannis triumphans mare Adriaticum est ingressus.

FERRARIA.

Vulgo Ferrara, vrbs AEmyliae præclara & populosa nec inamena ad Padum palustri atq. idcirco in fragibus & vitibus minus felici loco sita, planitiem circa se habet maximam, sed sterilem, & crassioris aëris, de cuius vrbis autore non certum habemus. Nam ex antiquis Italiae urbibus non est, & ut nonnulli opinantur, tempore Gothorum cum Venetys initium sumpsit, & à ferro, quod Rauennati Ecclesiae tributarium dedit Ferrara dicta, quemadmodum Aureola & Argenta. Quanquam & hoc falsum. Leander asserat, & à Ferrariola colonis, quæ trans Padum erat, sic appellatam fuisse existimet. Muris autem circumdata fuit à Smaragdo Exarcho Imperatoris Maurity circa annum D. XCV. Ab Estensium principum familia quæ nunc rerum potitur multis rebus amplificata & munita egregiè, plateis rectis, longis & amplis, quibus post Florentiam nullæ sunt pares, lapide verò integrè strata non est eoq. coctili: ædificia non ampla, sed mediocria & splendida tamen. Arces in ea binæ, una ad flumen, altera è regione Sancti Georgij, quæ à duce habitatur, utraq. munitissimæ. Ante hanc statuæ equestres aeneæ duæ ducum Veterum. Hortus principis & domus ad delectationem facta, cum sylua, monte, & piscina, vulgo Montagna. Bibliotheca apud Carmelitas, in qua magna antiquorum librorum copia, viginti pulpitum & sex in pariete, multi etiam libri in cistis inclusi. Quamobrem iuxta hanc nunc alia ædificatur noua. Gymnasium habet florens Iurisperitorum apud Sanctum Franciscum: Medicorum apud Sanctum Dominicum: Artistarum apud Sanctum Georgium, Institutum hoc est à Frid. II. Imp. in contemptum Bononiensis Academiae, & renouatum ab Estensium familia præclare, in quo multi viri excellentes claruerunt semper. Anno M. CCCC. XXXVIII. Eugenius III. pontifex hic concilium celebravit, cui græcor. Imp. Ioannes Palæologus & Iosephus Patriarcha Constantinopol: qui sequente anno Florentiæ obiit, interfuere. Ea synodus anno M. CCCC. XXXVIII. Florentiam translata est, peste Ferraria grassante, ubi de ea est inscriptio. Asylum etiam in vrbe ab Hercule duce constitutum. Extra urbem ultra Padum Insula est Calopsis, vulgo il Beluidere, quinq. mill: spacia continens, angusta & in longum protensa, cuius secessu maximè delectatus fuit dux Alphonsus. In ea rota est, qua aqua extrahitur in vas æneum, & inde in omnes partes domus deriuatur. Balineum cum ponte, per quem incautius ambulantes in aquam decidunt. Fonticulus, sylvæ arboribus in quincuncem dispositis, hortus, vinea, ambulatio; alia sylva feris dicata. Vidimus ibidem asinos Sardos, corpore minimos, sed nostris valentiores: item Gallinas Indicas, & alia animalia rara, multa. Sed de hac vrbe quidquid dici potest, id multis in locis elegantissimis versibus scripserunt Titus & Hercules Strøza: nec non Reusnerus. Nostro hoc tempore grauitè concussa est terræ motu, & miserè in bidui spacio deuastata, Anno videlicet M. D. LXX. & intra XL. horas,

CLX.

FERRARIA.

CLX. terræ motus perpeffa, ædibus sacris, ædificijs pulcris publicis & priuatis plane concidentibus, ex quo vafra facta eft, quæ alias erat frequentiffima.

IN TEMPLO CATHEDRALI.

Ampliffimo & vetuffiffimo roftra nauium triremiumq, Item vexilla Venetis Anno M. D. IX. ab Hypolito Cardinale Eftenfe celebri pugna erepta, fuffpenfa funt. Epitaphia dein hæc:

LILII GIRALDI.

Quid hofpes aſtas? rymbion
Vides Giraldis Lilij?
Fortuna vitramq, paginam
Qui pertulit, fed peffuma
Eft uſus, altera nihil
Opis ferente Apolline.
Nil ſcire refert amplius
Tua aut ſua, in tuam rem abi.

Lilius Giralduſ Protonotariuſ Apoſtolicuſ, mortalitatis memor, annuſ agens
LXXII. V. S. P. C. Anno M. D. L.

IOAN: LIGNAMINEI EPISCOPI.

Qui quondam Heſperiuſ legatuſ viderat orbem
Hic Baptiſta iacet, Franciſci Antiſtiſis illum
Huc illexit amor fratris, quem Borſia patrem
Ferraria obſeruat, Concordia præſule mæſta eſt
Amiſſo; ciuem urbs Antenoriſ incluta luget.

VRBANI PAPAE III.

Hic iacet ſacræ memoriæ Vrbaniſ Papa III. nomine, Mediolanenſiſ, ex genere Cribellorum ſepultuſ M. C. LXXXV. Menſiſ Auguſti IX. Indiæt: III. temporibuſ fratris Vindoniſ Ferrarienſiſ Epicoſpi Ioanniſ Archipreſbyteri & bonæ gratiæ Præpoſiti.

AVGVSTINVS PROLVVS.

Eccleſiæ Cathedraliſ Manſionariuſ, cruci & Matthæo aram erexit, qui iuriſ gentilitij perpetuuſ foret ſecunduſ hoc monumentuſ S. VV. poſ: Anno M. D. XXVIII.

HIERONYMVS RYNTIVS.

Hoc ſibi viuens monu: ſuoſ optans manẽſ in perpetuo eſſe eiſ numiniſ fide, cuiuſ in ſacello dum viueret piẽ ſemper operatuſ eſt, Anno M. D. XLI.

PAVLO ANTONIO GRANIO.

Philophiæ ac Medicinæ, cæteraruſq; ſcientiaruſ adoleſcenti peritiſſimo, animi vero ſumma integritate atq; ſanctiſſimiſ moribuſ præditi. Barthol: Graniuſ frater ſibi viuens mœſtiſ: poſ: Obijt M. D. XLII.

MARGARITAE.

Ioan: Marij, quæ ita ſuoſ liberoſ longa viduitate eduxit atq; dilexit vt nulla matre educatione & caritate fuerit inferior, Iacoboq; viro optimo Thadæuſ Sandaluſ hoc pietatiſ ergo mœſtiſſimuſ poſ: X. Calend: Apriliſ M. D. LXIII.

ALPHONSI MAIANTI.

Vt floſ Iunoniſ, cui vix mucrone renidet
Lactẽ coma atq; croco, fulminiſ igne cadit.
Sic quoq; floſ Maij, nunc concidiſ indole tanta
Virtutuſ & moruſ qui documenta dabat.

Alphon-

Alphonso Maiantho adolescenti forma & moribus egregio, ingenij atque art: studiosis: & inprimis Philosoph: & Medicin: quibus & vtriusque ling: bonis literis dum assiduam operam nouat, in febriculam incidit, qua subsecuta dysenteria, suo solari anno absumptus est, bon: omnib: sui desider: relinquens, Moestissimi parentes filio carissimo, quod ab eo sibi optabant iusta bustumque pereg: Vix: ann: x x: Men: II. Obijt Mense Nouembri Anno M. D. LI. O dura fatorum lex.

IN AEDE S. STEPHANI.

DE RESTAVRAT: ECCLESIAE.

Cum anno M. D. Lxx. die xvii. Nouembris tertia noctis hora, quàm maximus terræ motus hanc præclarissimam urbem ita con-
quassasset, vt eius fortissima moenia, munitissimas arces, alta pala-
tia, religiosa templa, sacratas turres, omnesq; ferè ædes omnino
euertisset & prostrasset vnà cum maximo ciuium damno, atq; a-
cerba clade, adeò vt omnes maximo metu perterriti relictis ca-
ris & ornatis domibus cæterisq; suis bonis in lugubria cœmiteria,
in lutosos hortos, atq; demum relictæ ipsa vrbe in syluestres agros,
in pauperibus tugurijs, in humilibus tentorijs tota hyeme præge-
lida & aspera degentes passim, diffugerent: hoc sacrum Diui Ste-
phani templum ipso terræ motu scissum, fractum atq; ferè colla-
psum pijssimi Parrochiani & Reuerendus Vinuntius Segantus il-
lius Rector Dei & ipsius Diui Stephani protectoris auspicijs in pri-
stinum statum ipso etiam terræ motu nondum cessante restitui
curarunt, Anno M. D. Lxxi. die xviii. Septembris.

SANCTI LEONIS PAPAE.

A partu virginis Anno M. D. xrx. iiii. Kalend: Iulij pontif: Max: Iul: II. Alphonso Estensi Ferrarien: Duce III. Hippolito eius patre S. R. E. Cardinali, Ferrariæ Epi-
scopo, hoc in sepulcro vbi Faustinae olim cinis reconditus fuit Ven: Iacob: Bentio-
mus huius Ecclesiæ protomartyr, antistes, arcam plumbeam ossibus instructam de-
prehendit, in qua hæc incisa legebantur:

Hic requiescit corpus Sancti Leonis Pontificis & sacerdotis Christi translatum
huc à Vicouentia sub Gratiano Ferrariense Episcopo Anno Domini M. viii. xvi. Ca-
lend: Martij.

Cuius rei causa indicta supplicatione per Ven: Sacerdotum collegium religio-
sis: eodem loco eadem ossa reposita sunt eodem anno Id. Iulij.

CORNELII BRVNI.

*Viator siste gradum, quid spectas?
Fui & fueram, nunc sine vita hic
Excubias ago, idem tu, & alij. RENE VATA*

G

IN AEDE

FERRARIA.
IN AEDE D. DOMINICI.
SVpra OSTIVM BIBLIOTHECAE IN
sepulcro Calij Calcagnini.
INGREDIENTIBVS.

Cælius Calcagninus Apost. Sedis Protonot. viuis sibi pos. Hoc scilicet deerat temeritati humanæ, vt eorum curam susciperet quæ neque viuis neque mortuis essent profutura.

Exeuntibus.

Cum Cælius Calcagninus nihil magis optauerit, quam de omnibus pro fortunæ captu optimè mereri, decedens Bibliothecam, in qua multò maximam ætatis partem egit, in suorum ciuium gratiam publicauit, & in eam condi mandauit. Tu quisquis es rogo, vt hominis b. m. manibus Deum propiciū preceris. Ex diuturno studio imprimis hoc didicit, Mortalia contemnere, & ignorantiam suam non ignorare. H. M. H. N. S.

BEATRICIS IOCVLAE SALIMBENAE.

Tria cum maxima haberet Beatrix Iocula Clarissimi Sigismundi Salimbeni filia, generosum spiritum, constantis. fidem, & castis. corpus, aliud in beatorum sedes, aliud in cari coniugis Albertini ex nobili Ioculorum gente pectus migrauit, qui cum summo voluntatis & consiliorum tenore vixerat, quod tertium erat, hic iacere vides, non sine magno omnium dolore & desiderio, vbi & amanti. maritus, cum superis visum fuerit, eximie beneuolentiae gratia conuiescet. Anno Salut. M. D. XL.

NICOLAO LEONICENO.

Vicentino, qui sibi Ferrariam patriam maluit, vbi Annos XL. Italos & prouinciales magna celebritate Græcè & Latine instituit continua serie apud principes Estenses magno in honore habitus, vnus omnium magis pectore quam lingua Philosophiam professus rerum naturæ abditissimarum experientis. qui primas herbariam penè desitam & sylvam rei medicæ iniuria temporum negligenter habitam, in disquisitionem magna spe mortalium reuocauit, in barbaros conditores pertinaciter styllum perstrinxit & studio veritatis cum omni antiquitate acerrimè depugnauit. Annos natus vi. & xc. cum iam æternis monumentis in arcem immortalitatis sibi gradum fecisset, homo esse desijt. Alonsus Estensis Dux III. & S. P. Q. F. benemerenti pos. vi. Id. Iunij M. D. xxiii Bonauentura grato ipsius discipulo procurante.

HVGONIS BENCII.

Deo immortalī maximo Hugoni Bencio Senensi Philosophorum omnium ac Medicorum suæ ætatis facile principi, parenti optimo ob excellentem doctrinam de vniuerso hominum genere optimè merito filij pos. xi. Calend. Decemb. Anno M. CCCC. XLVIII.

IOANNIS HERCVLANI.

*Herculeo Arnolphus genitus, sacra saxa Ioannes
Hæc statuit memori pro pietate patri.
Ille vir Hippocratem medicans, & Apollona vincio
Atq. fuit nostro tempore verus Apis.
Doctrina præclara suæ monumenta reliquit
Multaq. per doctos scripta Ioannis eunt.
Codicibus febres, pestes, cunctosq. nocentes
Corporibus morbos scripsit in orbe tribus.*

Palera

*Pulcra salusifero Verona exultat alumno,
Totus enim medicam mundus adorat opem.
Subduce quem Borso clarum Ferraria vidit
Fataq; corpus habens, cetera cuncta DEVS.*

HERCVLI SYLVESTRIO.

Iure Consulto excellenti scientia singulari, & propè incredibili ingenio, breui atque explicata ratione dicendi prædito, qui dum apud omnes summo in honore esset, & in foro vel Maximè floureret, ad superos abiit, miro omnibus sui desiderio relicto. Vxor moestis. p. j. Vix: ann: XLVIII. Diem: Obijt 111. Non: Septemb. M. D. LXIII.

FRANCISCO CORNEO.

Domi forisq; officio Iur: dicendi varijs & summis perfuncto, consiliario postremum facto Alphonso II. Ducis intimo, inprimisque ob eius doctrinam & probitatem singularem tum aliunde, tum hic præcipuè cognitam, quod in rebus controversis innumeris pugnantes æquo animo semper Iudicem voluerunt, neutriq; unquam repulerunt, & caro & optato fratri suauissimo & integerrimo, annos LII. Men: 1. dies xxiv. nato M. D. Lxix. à partu Virginis anno, III. Idus Aprilis non sine omnium bonorum lacrymis mortuo Iul: & Her: moestis: p. p.

BAPTISTINO STROTIO.

Ob singularem in pace probitatem præclaraque in bello gesta, ab Hercule II. Ferrariæ duce vniuersæ ditionis suæ produci filiorumq; gubernatori constituto, Lucretia Strotia vxor moestis: poni curauit.

DOMINICO ACCIO.

Iuris vtriusque insignia vix adepto, suauis: moribus optimisque literis prædito, religione in Deum Opt: max: ardentissimo, caritate in patriam carissimam flagrantissimo, nihilominus tamen immatura morte prætento, tumulum hunc Catharina filio dulcissimo & Io: Iac. fratri suauissimo non sine lacrymis ponend: cura:

FRANCISCI SACRATI.

*Hac eques insignis tegeris Franciscæ sub urna,
Sacratæ quondam firma columna domus.
Morte tua doluit princeps, populusq; patresq;
Et pudor, & socia cum probitate fides.
Hoc memores nati clauserunt membra sepulcro
At pia sydereas incolit umbra domus.*

HIER: SAVANAROLÆ.

*Dum fera flamma tuos Hieronyme pascitur artus,
Religio sanctas dilaniata comas
Fleuit, & ô dixit crudeles parcite flamma
Parcite, sunt ista viscera nostra rogo.*

Vix: ann: Domini M. CCC. xcvii.

ANNVS MARTIRII.

*Sincera taxat cultus ubi voce Baalis
Interit igniuomis Savanarola rogis.*

PHILIPPVS CORIGIARIVS.

Decendens monument: sibi & Bernhardo fratri Dominici qui scribæ ante defunct: facien: legauit, quodeius vxor & her. Laura à Pisis hoc in loco Gentil: suorum, dum mariti voluntat. obsequitur ponend: curauit, & huius templ: Sacerd: quo vtriusque animæ benè præcentur, Eleemonsyn: erogauit, Vixit ann. Lxvi. Men. x. D. xii. Obijt M. D. xxxiiii.

FERRARIA.

ANDREAE TIBERTELLIO.

A Pisis oriundo, nobili adolescente, honestis: moribus prædito ab immatura morte crepto, relictis Alphonso & Barthol: dilectis: filiis, ex Diana Grandia vxore caris: susceptis, quæ cum ex ipso tandem peperisset posthumum, illum voluit Andree nomine appellari, ut ipsis tribus filiis defunctis, ipsius parentes, ipse quoq; defunctus rursus in vitam redirent. Hoc monumentum quod vterque pater & filius fieri iusserat dilectionis erga virum memor moestis: p. c. Obijt M. D. LXIII. Non: Martij. Vix: ann: XVIII.

DOMINICI BONDII.

Qui à prima adolescentia Græcis Latinisque literis peritissime imbutus, ingenij atque industriæ laude semper claruit, Philosophiam vero Medicinamque Ferrariæ multos annos publicè profitendo, acutissime, diligentissime, atq; integerrime cum omnium fauore docuit ac exercuit, de vniuersa autorum antiquitate ut de sua ipsiusmet ætate optimè meritis, nisi fortè nullo tantæ eruditionis superstitè monumento ambitionis etiam aliquid in modestissimo viro desiderare possit posteritas.

*Mi domus hac requies curarum sola mearum
Omnibus una meis certa medela malis.*

IN CAPELLA CRVCIS.

Cum terræ inclusi erumpunt spiritus, & maximis terræ motibus quassaretur Ferrariæ ciuitas, tunc sacri huius templi mœnia concutiuntur ac coagitantur, onusto succumbunt ponderi, dimidiumque tectum præceps in terram concidit: Eo tempore sacrum Crucis hoc delubrum aperitur, mox de ipsius ruina sarcienda pertractat cruce signatorum alma societas, & anno vix reuoluto, quassum hoc sacrum, ut certis in integrum restituit.

A P V D S E R V O S.

THADEAE BONLEAE.

*Hic ego qua fueram Federico nupta Ladrono
Bonlea iaceo fama Thadea domus.*

*Forma ego Cypris eram, manuum virtute Minervæ,
Cæsaris arcanis conscius ille fuit.*

PETRVS MONFERRATVS.

Honorariæ potestatis accensus, dum operam ciuibus pestilentia laborantibus præbet, noctu equi calce ictus, in abdomine, magnum suæ sedulitatis desiderium populo & Decurionibus Ferrariensibus reliquit, Ioan: Hieronymus parentem optimum lugens pos: Anno salutis M. D. XXVIII.

Ioan: Hieron: Monferrat: qui ob summam fidem erga nobilem familiam in illius gentilitatem cooptari meruit, lapidem hunc quem pro tempore nec pro viuus nec pro mortuis attolli & reclinari iussit, viuens pos: Anno salutis M. D. XL.

TALIANO FURLANO.

Alterius Taliani qui sub Philippo Maria & Francisco Sfortia Insu: ducibus ordines duxit turmarum, nepoti, equ: & com: ac castrorum præfecto, tum auspicij Sanct: Roman: Eccles: Cæsar: Galk: q; bellis tum Illustris: Arestin: princip: Hercul: II. & Alfonsi II. quibus summa cum fide integritate laude operam nauauit, in coelum euocato, Aloys fili: pat. b. m. p. c. Anno salutis LXXII. Obijt anno salutis M. D. LXXI. XIII. Calend: Febr:

PICTO.

PICTORIS CUIVSDAM.

*Occubat hic proles pictoria: va tibi, mundum
Et sua quisquis amas, huc nihil inde feres.
Huc nihil inde feres, guttam hic à paupere diues
Poscit aqua; mundum va tibi quisquis amas.*

LANFRANCI IVR: CONSULTI.

*Ne Scoti lacrymis hospes mirere parentum,
Si non excessum marmora nomen habent.
Nam demum cunctis animam qui à corpore soluis
Flentibus hac alacri carmina voce tulit.
Quid fletis raptum primano flore parentes
Iurisconsultum morte fuisse gravem?
Servuari cuius mortali labe salutis
Non cæco hoc animus carcere dignus erat.
Illum corporea caperent ne gaudia pestis
Obstant qua superas posse subire domos.
Sistite tot lacrymas igitur mortalibus unquam
Ingenijs ferra dira nocere nequit.
Lanfrancus vivet venturi sæcla, per ani
Quamvis sit meritis fama futura minor.*

Vix: ann: XXI. Mens: VIII. Dies XVIII. Obijt anno LXIII.

APVD CARMELITAS.

LVDOVICO AREOSTO.

Poëtæ, patricio Ferrariensi, Augustinus Mustus, tanto viro ac de se benè merito, tumulum & effigiem marmoream ære proprio p. c. Anno salutis c l 5. l 5. LXXIII. Alfon: II. Duce Vix: ann: LIX. Obijt anno sal: c l 5. l 5. XXXIII. VIII. Id: lun:

*Hic Areostus est situs, qui Comico
Aures theatri sparsit urbanas sale,
Satyræq; mores strinxit acer improbos,
Heroa culto qui furentem carmine
Ducumq; curas cecinit atq; prælia,
Vates corona dignus unus triplici
Cui trina constant qua fuere vatibus
Graijs Latinis vixq; Hetruscis singula.
Ludovici Ariosti humantur ossa
Sub hoc marmore, seu sub hac hamo, seu
Sub quidquid voluit benignus heres
Sive herede benignior comes: seu
Oportunus incidens viator.
Nam scire haud potuit futura: sed nec
Tanti erat vacuum sibi cadauer
Vt urnam cuperet parare vivens.
Vivens ista sibi tamen paravit
Quæ scribi voluit suo sepulcro
Olim, si quod haberet is sepulcrum.
Ne cum spiritus hoc brevis peractò
Præscripto spacio misellus artus
Quos agrè ante reliquerat, reposces
Hac & hac cinerem hunc & hunc resellens
Dum noscat proprium diu vagerur.*

FERRARIA.
IOAN: MANARDO.

Ferrariensi, viro omnium vni integerrimo ac sanctissimo, Philosopho & Medico doctissimo, qui annos plus minus Lx. continenter, tum dicendo & scribendo, tum innocentis. medendo omnem medicinam ex arte literaria foede prolapsam, & in barbarorum potestatem ac ditionem redactam, prostratis ac profligatis hostium copijs itendidem vt hydrarenalcentibus in antiquum pristinumque statum ac nitorem restituit, lauream omnium bonorum consensu adeptus, IIII. & Lxx. agens annum, omnibus omnium ordinum sui desiderium relinquens, humili se hoc sarcophago condi iussit, Iulia Manarda vxor, quod ab eo optabat, pos.

Hac brevis exuvias magni capit urna Manardi,

Nam virtus late docta per ora volat.

Mens pia cum superis cali colit aurea templa,

Hinc hospes vita sint documenta tua.

M. D. XXXVI. Mens: Mart:

IACOBO ALVAROTTO.

Iure Consulto & equiti clarissimo, qui cum per triennium ad praturam Magistratumque consilij Iustitiae euocatus Florentiae resedisset, Ab Alphonso Duce Ferrariæ III. Inuictissimo, in eius consiliarium iustitiae conductus, cum eiusdem integritatem, atque in rebus peragendis dexteritatem expertus esset, post varias Legationes ad omnia eius secreta consilia admittitur, recuperataque Mutinae ciuitate, ad eius regimen ipsum proponit, quam cum per quinquennium cum omnium illius ciuitatis maxima satisfactione gubernasset, ab Hercule duce Ferrariæ Illustrissimo in suum collaterale consilium introducit, qui opera eius ad supremum usque vitae tempus vtitur, ac demum cum nil aliud præclari, quod in terris agendum esset, haberet, ad coelestem prouinciam aduolauit. Constantia vxor ac filij pientis: pos. Obijt Anno M. D. XLVI. Mens: Iul: ætatis suæ Lxxiii.

IOAN. BLONDVS.

Blondi filius, sibi heredibusque suis viuens pos. M. C. LX.

IN AEDE D. GEORGII.

MICHAELIS SAVONAROLAE.

Dum fera flamma tuos Hieronyme pascitur artus

Religio sanctas dilaniata comas.

Fleuit & o dixit, crudeles parcite flamma

Parcite sunt isto viscera nostra rogo.

Hic sunt Alberti cineres mens errat in umbris

Elisi superis associata choris,

Eloquio clarus medica clarissimus arte

Vixit, honos Patavi Savonarola fuit.

IN SANCTA MARIA DALVADO.

PHILIPPAE CAMERINAE DVCISSAE.

Ego illa Philippa Camerina, muliebri corpore viri animum gerens, in lubrico constiti, tum despiciendo, tum aggrediendo omnium in me oculos contuli, illos admiratione stupentes, hos haesitantes sciens reliqui, duos acerrima pugna tyrannos destruxi, & quoniam nihil sine hac mihi ita similitudine iuncta, vt cum ea, vel ex ea nata videar, agendum constitui ex principijs futura perspicies, hoc praeparavi.

Subtus

Subtus depicta:

Iustitia, Mors, Fortitudo.

Quæ sunt pro his quæ non sunt, quæ si essent pro his quæ cum sint non sunt,
Quæ videntur esse pro his quæ clam sunt, in causâ sunt, ut quod estis sitis.

IACOBO CAGNACINO.

Iure Consulto, qui post perfunctos in patria summa æquitate Magistratus, publice docendi munus magna sui nominis gloria doctrinæ ergo accersitus Ticinum morte præueniens Obijt Anno M. D. L.

A. B. F. Curarunt.

*Quis fuerim, quid egerim,
Qui monumentum posuerint,
Si tua scire refert Viator,
Hanc adem ingressus scito
Manibus bona preccare. sicq; vine
Ut & cum resurrexeris vinas.
Ex bonis defuncti qui interiori pariete sepultus est*

BAPTISTAE STABILINI.

*Hic Baptista iacet Stabilinus marmore, vivus
Nunquam quieuit at quiescit mortuus.* H. M. H. N. S.

HIERONYMI BELLACVMBÆ.

Vale anima candidissima, vale tuorum parentum, quos dolore & luctu conficis, æternum desiderium, vale & huius patriæ, quam tua hinc migratione miserabiliter orbasti, & Musarum & huius ætatis immortale decus. Vale animula blandula, & in numerum Deorum tam breui vitæ spacio recepta, Vale rursus, & si animæ ullus est sensus, donec recto ordine te, sicut natura concedet, assequemur, nostri memor.

ANONYMI.

Is quæ es omnia do te tibi.

IN AEDE BEATÆ VIRGINIS DELLA PORTA.

Catharina Aurichalca nec mulier nec vir sed Androgena potius, quæ cum ter modo mater esset, hic, ô rem miseram, iacet, cuius quidem nominis memoriam cupiens eius vir amplissimis monumentis consecrare in sui nomine suisque heredibus hoc commune statuit condi sepulcrum XII. Calend. Aprilis M. D. L.

IN AEDE B. MARIAE ANGELORVM.

ALOYSII BANCRAII.

*Quisquis adis magna templum Venerabile matris,
Ad noua ne pigeat sistere busta pedem,
Quid cupiam, nomenq; meum, patriamq; domumq;
Versibus his paucis verba notata docent.
Ille ego Campanis Aloysius ortus in oris,
Vrbs cui natalis Parthenopea fuit
Quem genuit claro Bancratia sanguine proles,
Cui decus eximium Martia dextra dedit.
Qui toriens ausus forti certare duello
Exuvias domito victor ab hoste tuli.*

FERRARIA.

*Gallia semper erit, semperq; Britannia testis
Pugnarum, & multis pars atrophæa locis.
Etsi tandem senio confectus in aula
Hæc teger, hæc de me sint tibi nota, Vale.*

HIERONYM: SYLVÆ.

Non minus singulari certamine ter de inimicis victori, verum etiam in Gallicis Cæsarianisq; prælijs, modo Mirandulæ propugnatori, modo Salutarum oppugnatori, atque equitum ad Carmolotam & aduersus Parmam exercitus vniuersi castrorum præfecto, tùm demum in Herc. II. Ferrariæ ducem in equestri militia fide, diligentia, virtute bellica & præcipua dignitate clarissimo fratres mœstis: pon: cur: Vix: ann: Lx. Obijt III. Non: Febr: M. D. Lxxiii.

HANNIBALI BENTIVOLO. II.

Ioan: fil: qui Rempubl: Bononien: princeps moderatus est, pro Florentinis Sarzanam coepit, post equitum dux, Lud. Sfortz. Mediolanen: qui Tarent: victoriam peperit in Hetruria cum B. Liuiano conflixit, ex eoq; victoriam & signa retulit, hic IIII. prope & xxx. exilium adeo æqualiter & egregie pertulit, vt non modo aduersariorum impotentiam virtute & constantia vel fregerit vel mitigarit, sed rem quoque familiarem & patriam contra maledicos & inuidos custodierit, sic vt domus eius bonorum omnium inprimis & exulum perfugium quoddam & hospitium fuisse videatur super: benem: pos: Vix: ann: Lxxiii.

IN MEDIO ECCLESIAE.

Tumulus est Leonelli ducis Ferrariæ Nicolai qui XLII. annis summa gloria præfuit, Ficaroli arcem munitissimam reddidit, & statuam equestrem ex ære, pro porta Curia in foro habet, filius. Is Cœnobium hoc splendidissimum condidit, ciuitatem nouis mœnibus qua Pado alluitur cinxit, vias refecit, ampliavit, & cocto lapide strauit.

HIPPOLITO, TURCO.

Comiti Ariani apud Pontifices Cæsaresque & Reges internuncio, Mutinæ gubernatori, atque Alfonso secundi principis sui consiliario secreto, patriæq; suæ Tribuno, rebus tùm arcanis tùm publicis agendis atque administrandis prudentia, atq; integritatis eximia. Hippolita Estensis Tassona vxor mœstis: pos: An: M. D. Lxxii. Vix: ann: XLII. Cuius quidem Comitis ossa & cineres hic humi quiescunt.

IN AEDE CARTVSIANORVM.

Dux Borius conditus est, quam ipse cum cœnobio amplissimo instituit.

IN FACIE ALTARIS.

Anno primo à terræ motu maximo, superato nauali exercitu Turcarum, Deo immortalis summo ac Diuo Christophoro templum restaurauimus M. D. Lxxi. Regnante Alphonso Estense II. Duce Ferrariæ quinto.

AEDIS D. CATHARINAE.

Senensis condita est à Nicolao duce Leonelli filio, quanquam ipse in templo Diuæ Mariæ Angelorum sepultus sit.

IN AEDE D. ANDREAE.

ANTHON. CONSTABILIS.

Rainaldi filius, ea virtute prudentia ac comitate præditus fuit, vt omnibus principibus Christianis meritò fuerit carissimus ducumque Estensium procurator, atque apud diuersos principes Legatus eam fidem ac diligentiam præstitit, vt mirificam propterea eorum erga se beneuolentiam concitaret. Ludouico Mediolanen. duci Herculis primi legatus per decennium, vsque adeo acceptus fuit, vt ab eo iurisdictionibus & muneribus alijs præstantissimis plurimis honestatus fuerit. De familia sua
ita bene

ita benè meritus est, ut maiorum laudem per se satis amplam præclaris ædificijs ac possessionibus relinquendis ac virtutis propriæ splendore & gloria cumularit. Vir cum in omnibus vitæ officijs egregius, cum maximè hospitalitatis laude cum magnificentissimo quoque ex ipsa antiquitate sine dubio comparandus, cuius memoriæ hoc loco posteris prodi Iulia Strozia Constabilis curauit, ut ubi eius cineres iacerent, ibi eiusdem meritum legeretur elogium.

THOMASINAE GRVAMONTANAE.

Fœminæ innocentissimæ Bernardus Bembus in prodominatu ex testamento procurator officij & pietatis gratia & nominis eius in perpetuum celebrandi ex annua donatione in manum culturam legata fac: curauit.

IOAN: MVZZARELLI.

*Grandia forte videns mirabere marmora, quæ sua
Struxerit hoc cupiens scire viator opus.
Hac moriens natis mandauit mole Ioannes
Et sua, & Hippolita coniugis ossa regi.
Muzarella illum, gens Sanvitalis at illam
Progeniuit, multis quæ fuit vna parens.
Et qui concordēs vixere fideliter annos,
Nunc quoq; & vna simul contegat urna duos.*

IN AEDE S. PAVLI.

IOAN: BAPTISTAE SACRATO.

Cassarum patrono primario, qui honestè sancteque ac iuxta Christi D. nostri doctrinam semper vixit, mirificaque humanitate ac morum suauitate præditus fuit, quique cum in iure ciuili & Pontificio excelleret, ut permulta alia eius præclara mittam, de ciuibz suis ac prouincialibus, quo ad fieri potuit, semper benemer: Margarita pudicitiae & facunditatis præclari exempli eius vxor, & octo ex eo liberorum mater mœstis: poni curauit, Vix: anni: LXXIII. Obijt M. D. XLV.

IOAN: MARIA VERRATVS.

Ferrariensis Carmelit. Theolog: post multos labores in sacris scripturis interpretandis, populoque Christiano publicè ac pijs concionibus erudiendo impiorumque dogmatibus cum scribendo tum dicendo expellendis, bibliothecam collectis vndeque omnia omnia generum ac ordinum optimorum auctor: scriptis suo sumptu his in ædibus instruxit, hoc diuo Iacobo sacellum erexit, honestoque reditu pro studijs eorum, qui Carmelitæ familiæ addicti sunt eruntq; iuuandis, auxit, & eandem mortalitatis suæ memor hanc urnam, qua cum fato functus fuerit, ossa sua tegerentur, sibi viuens pon: cur: Anno LXXIII. Obijt autem M. D. LIII.

SIGISMVNDVS LOCATELLVS.

Ferrariensis, equis omni nationum artificio instituendis artifex totius Italiæ suo æuo primarius, Federicique Grisonij artis eius inuentoris primi discipulus, qui huiusce peritiæ singularis ergo Francisco Atestino antea, Alphonso secundo deinde duci Serenissimo vniuersæque principis familiæ, ac primariæ nobilitati acceptissimus, nobiles multo numero adolescentes, equos innumeros ea disciplina doctos fecit, egregiaque munera è vicinis remotisque regionibus reportauit, à multis externis principibus ac Suecorum Rege ingentibus præmijs inuitatus. Vir insigni animi tranquillitate patriam omnibus prætulit, atque ætatis suæ Lx. ann: diem novissimum operiturus hoc se tumultu condidit M. D. LXXXII. Mens: Maij.

IN AEDE

FERRARIA.
IN AEDE D. FRANCISCI.

LYDOVICVS SPETIA.

Herc: fil: hoc sacello monumenta duo f. Hoc sua tantum Beatricisq̃ Hieron:
Trotti, Galeati fil: vxor: innocentis: alternum totius gentis ossa excepturum.

RVBERTI TROILI.

*Ille ego qui nunquam Manors tua signa reliqui
Pro patria promptus fata subire mea.
Post varios tandem casus vitæq̃ labores
Rubertus tegor hoc Troilus in tumulo.*

M. D. xxx. de Mense Iunij.

GILINO EPISCOPO COMACL.

Vtriusque I. D. Com: Palar: & equestri ordine insigni, amplis: German: Gallia
& Roman: Curia legationibus honorificè, & ad vota functo & Illustris: Atestina
fam: Ducibus præcipuè caris: qui tanta liberalitate in pauperes suas opes effudit, vt
in acquirendis moderatior ne fuerit, an in elargiendis intemperantior, difficile sit
cognitu, & quem ann: natum Lxxxii. vitam sanè, si ad labores, nimis diuturnam si
vero ad eius virtutem & patriæ desiderium spectes, perbreuem, mors improba nobis
eripuit, superstites pietatis ergo pos: Obijt xii. Cal: Ianuar: M. D. Lix.

HIERONYMO NOVARIO.

Ploto, nobili Ferrariensi & Academico, corporis & animi dotibus viro longe
præstanti, Gentilis eius vxor P. C. Obijt IIII. Id: Febru: M. D. Lxxi.

ANONYMI.

Tertium quod non est, quod nunquam erit, vt capiat.

FRANC. VILLEE.

Corporis & animi viribus, nobilitate, fortunæ commodis, rerum vsu, armorum
peritia domi forisq̃ clarissimo, qui cum multas grauiissimasq̃ ad summ: principes,
& præcipuè ad Clem: vii. & ad Paulum iii. Pontif: Max: nec non ad Carol. v. Impe-
rat: à quo equestri ordine alijsq̃ honoribus insignitus fuit, legationes obierit, Mu-
tinaq̃ gubernator ciuitatem illam singulari prudentia rexit, eximiam apud prin-
cipes Atestin: & inprimis apud Herculem eius nominis II. Fetrar: Ducem gratiam,
honores & comoda consecutus est, mox ad arma conuersus in Gallia diu multa cū
laude militauit, Gallorumq̃ auspicia in Italiam secutus Romam post mortem Pauli
III. ad conclaue legatus missus est, & in Regio exercitu apud Senas castrorum præfe-
cturam adeptus, demum in Subalpinis regionib: Melphij principis, qui tunc Tauri-
norum prouinciam obtinebat, vices egregie & summa cum existimatione gessit. Qua-
propter ab Henrico Rege Christianissimo nobilissima Gallia oppida, non tam in la-
borum præmium, quam virtutis testimonium dono accepit, quodq̃ præcipuum
est, æternam sibi apud posteros gloriam comparauit. Franc: ab Alf: filio nepos obse-
quentis: auo caris: ac de se opt: merito pos: non sine lacrymis. Obijt M. D. Lxxii.
ætatis Lxxiii.

AENEAE VICO.

Nobili Parmensi ciui Romano Alphonfi Ducis II. Ferrar: antiquario, antiquaria
in antiquario versanti, cumq̃ ipsis versis ad humum verso tandemq̃ collapsio, & re-
pentino obitu suffocato, extincto, imaginibus tamén penè spirantibus, scriptisque
suis immortalibus subleuato, & vitam perpetuam respiranti Catharina vxor moestis-
sima pos: ann: M. D. Lxiii. vix: ann: XLIII.

M. ANTONIO ANTIMACHO.

Viro optimo, atq̃ in vtriusq̃ linguæ vtroq̃ dicendi genere præstantis: qui
Græcam Ferrariæ xx. ann: professus est publicè quiq̃ in ea pluraq̃ græce omnes
cum

tum neque in Latina multò pauciora fecerit optima scripsit Epigrammata anno ætatis suæ vnde octuagesimo decedenti, Fabius filius vir probatils. poni iussit M. D. LII. IX. Ianuar.

FRATRIS AVGVSTINI RICHINI.

Flens veni in terras, & flens discedo, fuitq;

Dum vixi, fletus, vita, dolor gemitus.

Anno ætat. LXXXIII.

Fratri Augustino Righino Ferrarien. patri optimo, ac Theologo præstantissimo, quòd annos vix x. natus Religioni dicatus eam annos ampli⁹ Lxxx. continentilabore verbo exemplo & opere mirificè honestavit.

Quod prope annos XL. verbum Dei per vniuersam Italiam mirabili & memorabili felicitate ac fructu dispersauerit.

Quod prudentia dexteritateque agendi iuuenis admodum ad regimina ordinis euocatus insigniores & Proam integram Bononiæ & totius ordinis negotia sapientissimè administrauerit, confeceritq;.

Quod in patriam tandem reuersus annos iam supra xxx. & serenils. Princip. nostris Herculi patri & Alphonso filio perpetua fide ac caritate inseruierit: Vniuersæ huic ciuitati pauperibus præsertim & afflictis solatio incredibili fuerit, ac adiumento: Domum verò hanc Seraphicam supra modum extulerit.

Quod eius ductu ac vigilantia ac pietate sacellum hoc magnum à fundamentis propè excitatum sit honestissima dote locupletatum, altare cum speciosis. Icone Christo Domino ascendente erectum dicatumque, Sedilia vtrinque magnifice disposita, præciosè ad sacras vestes adhibita, chorus insuper & structura lapidea ac sedibus ligneis adiect: instructumq; templum hoc augustissimum fornicibus & arcubus absolutum, Machina ipsa tota terræ motu quassata æterna quadam compage firmata, organa tandem eodem impetu dissipata in meliorem suauioremq; harmoniam instaurata sint.

Patres & fratres huius sodalitij communi pietate & obseruantia monumentum hoc virtutis & gratitudinis ergò P. P. Anno Domini M. D. LXXXIII. ætatis suæ LXXXXIII.

LVCIO PAGANVCIO.

Petri Anton: fil: Alphonso Atestin: II. ducis Ferrariæ à secretis fidelis: eidemq; acceptis: ad suscipienda & conficienda negotia prudentis: ac diligentis: in dicententia cum primis libero, à fraude dolo ac malitiâ maximè abhorrenti in comparan: & retinenda omnium hominum gratia apto nato, in colloquio & congressu grauiissimo simul & suauissimo, in amicos fide & liberalitate, in omnes æquitate singulari, in principem vero ipsum tanta caritate & obseruantia, vt dum eius causâ nullis nec vigilijs nec laboribus infracto animo, nullo valetudinis habita ratione parcat, in grauiissimum morbum inciderit, quo sex & eo amplius annos confictatus nonnihil de pristino labore & industria remittere coactus est. Tandem macie confectus superueniente febricula, Spiritum Creatori ac Seruatori suo piè sancteque reddidit, magnum bonis omnibus sui desiderium relinquens, cuius leuandi ergo Marcus Anton: atque Alexius monumentum hoc fratri benemerenti P. C. vixit annos XL. Mens: v. Obijt VIII. Calend. Iunij Anno Domini M. D. LXXI.

IN AEDE FRATRVM S. NICOLAI.

VESPAS: IANVARIO.

Nobili Parthenop: Hercul: II. Ferrar: Ducis III. alumno gratissimo eiusdem principis mortem immatur: immaturius subseq: amici mœstis: P. P. Ob. M. D. LIX. x. Cal. Nouemb.

IN AEDE

FERRARIA.
IN AEDE S. SPIRITVS.

Vt mortuo liceret quod viuo non permissum fuit vxore frui carissima Ioan: Paul:
Pochintestius amoris gratia Claudiae sibi que viuens pos: M. D. Lx.

CISTARELLORVM.

*Viximus uniti, paruo discrimine vita
Cessimus, unitas sic tenet archadnos.
Sic caelum colimus nunc Cistarellus uterq;
Filius Alphonsus Horatiusq; pacens.*
M. D. XXIIII

CASPARIS GERARDINI.

Caspari paterna Personarium, maternaque Gerardinorum familia nato, iuveni
summo ingenio ac in legum scientia maxima spei, qui vix: ann: xxv. ætatis suæ explo-
uerat, cum è vita discedens tanquam è carcere ad immortalitatis regionem vitam be-
atam proficisci vilus est, pijs: mater fratresque non siccis genis pos: M. D. Lix. die
xxix. Sept.

IN AEDE FRATRVM DE CONSO-
LATIONE.

IVLIAE QVADRIMAE.

Ingenua ac liberali indole, præclaro ingenio, lepidis morib. blando & festiuo
eloquio, omnibus denique gratijs puellaribus gratissima, filiae suauissima pater pi-
entis: Hercules Bontiuolus moestis: pos:

IN AEDE FRATRVM DE ROSA.

MACABRVNVS ANGVILLEIVS.

I.C. Hipp. II. Card: Ferrarien: diuque Alphons: Ferrar: Estens: fidus auditor,
dum vitam egit, magna semper molitus est, præsertim ius ciuile publicè profitendo,
forensibusque in causis patrocinio responsaq; dando, rursum dum moritur relictis
adoreis, pusillo hoc monumento contentus est, natus ix. Cal: April: M. CCCC.
XCVIII. Obijt M. D. LIII. Non: Decembr.

SIGISMVND: BARISANI.

*Hic oriunda Rubi Melphita nata Chioq;
Ducta sub Estensem gens Barisana iacer.*

BARTHOLOM: RICCIVS.

Dormit in domino, in eius alterum aduentum in æternam gloriam excitandus.
Vix: ann: Lxxix. Obijt M. D. Lxix. vi. Cal: Febr:

IN AEDE D. VIRGINIS

CORPORIS CHRISTI.

Alphonsus dux sepelitur. Cæteri duces & Marchiones Estenses maiori ex parte
Atestæ rumulantur, vtpotè Accius Nouellus qui obijt M. CC. Lxii. in æde D. Fran-
cisci cum sequenti Epithaphio vel inscriptione:

*Accius armipotens generosi stemmatis heros
Inclyrus, Estensis decus indelebile belli
Marchio magnanimus toto memorabilis orbe,
Cuius opem sensit protecta Bononia quondam
Cardineiq; patres Veneti & Florentia, tandem
Hic situs est, animamq; Deus suscepit Olympo.*

DE AC.

DE ACCIO OBICIL FILIO IN ABBATIAE MONASTRIO IUXTA

Athensin, haec:

Annis Christe suis his sex & mille ducentis.
 Concessit fero, Atq; Marchio mense Nouembrio,
 Flos decus imperij, patria flos, gloria mundi,
 Pulcher, formosus, sapiens, eloquens, animosus
 Si pacem coluit, si tristia bella peregit,
 Semper in utroq; prouidus fuit & graciosus
 Quid fecit Friderico, idem quid fecit Othoni
 Omnibus est notum, nec id expedit hic recitari.
 Mantua Veronaq; simul Ferraria plangunt
 Quis fuerat dominus tunc temporis, atq; potestas
 Quid moror in verbis? non est qui dicere possit
 Nec scribi potuit sua gratia quanta fuisset.
 Inuida mors ipsum rapuit, ne viueret ultra
 Credo quod inde fuit etiam nunc Luna cruenta,
 Hic talis tantusq; iacet, tumulto hoc tumultatur,
 Qui videt hoc dicat, saltem Deus hunc benedicat
 Quando vidistis Alonem versibus istis,
 Sit vobis notus, quamuis sit carne remotus
 Tullius eloquio fuit hic, Pelleus in armis
 Itacus ingenuus, quem tu caua petra reponis.

DE VBERTINO CARRARIEN: DVCE III
IBIDEM AD PORTAM IN LOCO SYBLIMI.

Virginis in signo nati, quoq; virginis annis
 Mille trecentenis, ter trinis terq; decenis
 Hac vbertinus plaustro rutilante refulgens
 Egregius Padua Dominus noua moenia fixit,
 Et faciat tutos Paduae respublica seniores
 Cesset & hostilis rabies: Hic ergo Monarcha
 Qui patriam patria lacerataq; membra coegit
 Fac Deus ut longam vitam bene ducat in aeuum.

IN ASYLO.

MEMORIAE DIVI HERCVLIS ESTENSIS

Ducis Secundi.

Hic Alphonso Neap: Regi ob egregiam indolem carissimus,
 cum Galeatio Pandono viro illustri ac fortissimo, vix dum adoles-
 cens non sine magna laude singulari certamine depugnauit.

Ad Molinellam Venetorum exercitum hostili impetu graui-
 ter laborantem, virtute sua conseruauit, neq; prius acriter pugna-
 re destitit, quam repulsis hostibus plumbea glande dextrum pe-
 dem faucius ex praelio discedere & retrahere coactus est.

Multa imperium adeptus, ad vrbis ornatum excogitauit, per-
 fecitq; Aulam regiam commodiorem pulcrioremq; reddidit, in-
 numeras domos, noua fora, publicas porticus, max moreis colūnis
 insignes, Castelli veteris molē iam pridem inchoatam celeriter &
 exacte consummauit.

H

Belui-

Beluigardi palatium auxit atq; exornauit. Belflorem incendio consumptum restituit, arcem nouam ad Eridanum positam, meliore structura, & amoenis hortis additis, multo decentiorem refecit, aqua ex Padi alueo plumbeis fistulis in urbem traducta, perennes fontes instituit.

Templis ferè omnibus instauratis, atque ad ampliorem augustioremque formam reductis, noua posuit, & ea omnia præclaris muneribus ditauit, palustres agros ad culturam redegit, antiquorum Comœdias ac veteris Scenæ modos actusque retulit, plurimaq; ad spectatōrum hilaritatem, inusitato sumptuosoque paratu actibus interposuit.

Hunc nouum vrbs ambitum in Septentrionem vergentem antiquæ vrbi addidit, crebrisq; propugnaculis turritis & inexpugnabilibus muris, lata ac præcipiti fossa, lateritijs pontibus super constructis celeberrimè communiuit.

Tot magnificis operibus breui perfectis, tot publicè priuatimque collatis beneficijs, tot clarissimarum virtutum ratione habita Augusti & P. P. nomen merenti, S. P. Q. Ferrariensis hanc equestrem statuam viuenti pos: ad quam si quis intra ambitum xx. p. confugientib: vim attulerit, se læsæ Maiestatis crimen incurrisse non ignoret.

DE TERRAE MOTV ALOYS: LVSVS.

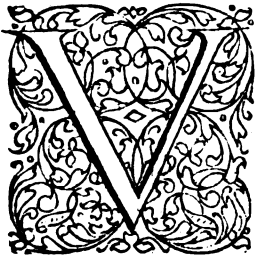
*Dilunium, terra motus, contagia, passim
Bella, fames, mundi quid reliquum exitio est?
Ignis & ipse propè est, unde hac? ex arce Tonantis.
Tot mala quid mundo congeris? Impietas.
Anne salutis adhuc spes ulla est? unica. Quisnam
Poniget hanc? pietas. hac ubi? nullus habet.
Quid stas munde? rue, ut pietas est nulla, ruentem
Iam video, auxilium numina læsa negant.*

EXTRA MOENIA IN TVRRI SANCTI GEORGII.

Pace Ferrariæ parata Anno M. CCCC. Lxxxv. cum à Clemente V. sibi metueret Hercules, turrim istam ex fundamento destrui mandauit, ne hostium bombardis pro inferendo vrbi damno vsui esset, in qua re cum laborari cœptum esset, mutato consilio ducis ab in cœpto opere cessatum est, ex eo tamen quod iam demolitum erat, turris ad alteram partem inclinare cœpit, ut hodie quoque inclinata cernitur.

BONO-

BONONIA.

Vetus *ÆMYLIÆ AMPLA ET POPULOSA* vetusta *Hetruscorū* sedes, *Romanorū* Colonia antiquitus *Felsina*, à *Boijs* *Boionia*, postea *Bononia* appellata, sita in *Appennini* radicib9, tota orienti exposita, cælo nō admodū salubri, loco fertili & uberrimo, potēs nobilitate, ædibus magnifica, frequēs porticibus, Ad meridiem montibus vitiferis & fructiferis, ab oriente *Rheno* amne, ab occidente & septentrione planicie omnis generis frugum ferace, vnde *felix* appellata. Nec procul ab ea est *Sapenna* fluuius, quem alij *Sapinam* nominant: *Aposa* torrens mediam urbem inter labitur. Murorum pars ex lapide speculari fuit, qui in fundamentis creber adhuc reperitur. In circuitu *VII.* milliaria complectitur, portās habet *XII.* Turris altissima intra urbem *Asinella* vocatur, ad quam ascensus est per gradus ligneos *CCCCXLVIII.* & iuxta eam alia inchoata maior, & in vnam partem pendula, adeo vt ciuitas speciem onerariæ nauiſ habere censeatur, hac scale, & alijs multis turribus funium formam representante, illa verò mali instar emicante. *Gymnasium* antiquum quod excitauit hortatu *Diui Petronij Theodosij Imp.* Anno 422. Imperatoris ceteri auxere, *Friedericus Barbarossa* odio *Bononiensium* transtulit *Patauium* Sed & *Patauij* hoc mansit, & *Bononiæ* sedes *Musarum* restituta est, atq; à *Carolo Magno* Anno Christi 790. summisq; Pontificibus adeo exornata, vt bonarum artium parens semper sit habitata, & à florentissimis studijs *Bononiā*, quasi super omnia bona appellata. Est ibi collegium *Hispanorum*, in quo aluntur multi studiosi, & Rectorem ipsi creant, qui secundas à *Gymnasij* Rectore tenet. Est & alia *Germanorum* societas, qui singulis annis binos *Procuratores*, *Consiliarios* quatuor creant, suntq; coniuncti superiores & inferiores *Germani*. Nomen quisq; dat, seq; iuramento obstringit, quod sit honori & commodis nationis consulturus. *Sacra* & sepulchra certa habent, certas possessiones, etiam certos & statos conuentus. Rector *Gymnasij* ne minimum quidem in illos ius habet. *Bibliotheca* publicæ duæ, vna ad *S. Saluatorem*, pulpit: *L.* *Hebraicis*, *Græcis*, *Latinisq;* libris instructa: Altera apud *S. Dominicum* maior, sed non melior, in exteriori pulp: *LXVI.* in interiori *XXXII.* in qua plurimi libri *Iure Consul-torum*, & illa *Pandectarum* exemplaria quibus vsus est *Georgius Haloander Zuicauiensis*; Item *Archetypon* *Bibiæ Esdræ* in album corium ab *Efora* scriba tempore *Cyri* Anno 40. conscriptæ, quam *Iudæi* pro vera ex familiari ac etiam notarum quæ-rundam obseruatione tenentes, atq; etiam multe *Synagoge* approbantes Pontifex summus eò deferri curauit. Inter templa primum *Diui Petri* Episcopi sedes: maximum *D. Petronij Urbis* patroni, cuius edificiij finem fore qui & mundi *Leander* credit, ornatissimum: *S. Michaelis* in monte, mirabilissimum: *Sancti Francisci* splen-didissimum sacellis *Bentiuoglorum* præsertim, *Eremitarum* magnificentissimum: *Sancti Saluatoris* elegantissimum, *Diui Iohannis Montani* pulcerrimum: *Sancti Dominici*, in quo cum alia insignia, tum vel maximè chorus & sacellum *Sancti Do-minici*, in quo eius gesta tam mirifico opere sculpta sunt à fratre ordinis *Germano Laico*, vt non sculpta sed picta videantur; ossa quoq; ipsius in candidi marmoris

B O N O N I A.

*tympo excellenti opere perfecto iacent, caput vero in tholo quodam ditissimo monstra-
tur, cum vna ex spinis, de aculeata S. Saluatoris Christi corona: In chori ambitu
sepultura exterarum nationum, Germanorum, Cimbrorum, Anglorum & aliorum.
Vetustissimum S. Stephani, olim Isidi & Serapidi dicatum, & secundum quod ab
vrbe condita est extructum cui & Iul: Caesar sacellum adiecit, quod inscriptio vetus
testatur, quæ sic habet: CÆSARE INCHOANTE. Regitur nunc ci-
uitas à Legato Pontificio, cui adiunguntur XL. viri ex nobilitate, qui singulis du-
obus mensibus creantur, & appellantur Consules, vel Consalonieri della Giustitia,
qualicunq; libertatis specie. Bononia à Lothario Imp: vexata fuit aliquando, cum
Venetis bella gessit, postea ciuili diffensione Ecclesiastici iuris facta est, rursusq; in
libertatem se vindicans eam non diu retinuit, & Bentiuolam gentem habuit dominos,
Sic magna semper varietate administrata. Multa però præclara sunt eius orna-
menta & decora. Curia Senatus elegantissima, & priuatæ domus ornatissimæ &
sumptuosissima.*

I N S: P E T R O.

IN PORTICV.

Reuerendus in Christo pater D. Bartholomæus de Raymun-
dis Bon: D. G. Episcop: à Magnifico & potenti populo electus
pater, fecit fieri voltas huius porticus Anno M. CCC. Lxxxx. tem-
pore Sanctissimi Domini Bonifacij IX. Papæ.

IN INTROITV ECCLESIAE.

Iubilæo à Gregorio XIII. P. M. ciue Bononi: per Gabrielem Cardinalem Paleot-
tum Episcopum & ciuem Bononiens: repente in studium religionis pietatisq; conuer-
sa obsecratione per urbem ab omnibus sacris & prophanis ordinibus, ipso præscri-
bente atq; præsentè cum Magistratibus Episcopo habita subinde viritim, vicatim,
collegiatim & pagatim instructa sub proprijs vexillis supplicatum hoc ordine per
quinq; Menses ad quatuor templa ab ipso Episcopo constituta memorabili in poste-
rum Christianæ sanctitatis exemplo procedit.

BASIANI, PRAECEPTORIS AZONIS.

*Hoc tumultata iacent Basiani membra lapillo,
Quis sit, metra docent, quæ subscribuntur in illo.
Huic legum latis patuit victoria castris,
Nunc cedens fati socialibus insidet astris.
Canonica coluit scriptura plenius ortum,
Qua duce promeruit caelestem cernere portum,
Hic erat Italia sydus, reuerentia fratrum,
Flos roseus patriæ, decus orbis, gloria patrum,
Obsequijs promptus, & in omni dogmate certus,
Consilijs cautus, humilis, iucundus, apertus,
Si tres excipias annos de mille ducentis
Terminus occurrit, quo mortis iura subiuit.*

EIVSDEM ALIVD.

*Inuidus è medio Basianum finis ademit,
Cuius membra brevis hic sita petra premit
Summus in alterutro Doctoris iure peregit
Hactenus officium, quem lapis iste regit.
Iura duo potuit natura ius superare,
Hæc duo de proprio mors fugas una lare.*

Istius

*Istius meruere sinu duo iura locari,
Solut in Italia qui fuit absq; pari.
Non sibi, sed vita moritur, fons iuris & areæ
Non is ea, sed eo vita moderna caret.
Quisquis in istius cathedram succedere querit,
Fontis respectu riuus ineptus erit.
Hunc sociat summis conuersio Paulica turmis.*

Subscriptum:

Magnæ igitur virtutis est, & sublimioris ingenij, sub sensu animum retrahere, dicæ ratione generosam erigere mentem, & diuinam sublimare naturam, vt ad superos inuisibilis animus aduolare contendat. Nemo diuitijs, nemo fascibus confidat, quia immortalem ista non faciunt. Verum illa est felicissima hominû hereditas, iustitiam, fidem caritatem obseruasse.

BERNARDINI DE BOTONO.

S. Domini Bernardini de Botono de Parina Cancellarij Bononien: Decretorum Doctoris & apparatus Decretalium compilatoris.

HIERONYMVS CAMPEGIVS.

Iuris V. D. Episcop: Parenfis, Vrsarij & Sancti Vincentij comes, & Domini nostri Sanctissimi prælatus domesticus continuus commensalis, Serenissimi Imp: consiliarius comes Palatinus, vix: ann: LXXII.

TANCREDI S.

Magistri Tancredi eximij Doctoris Decretorum Archidiaconi Bononien: Oratæ pro eo.

DIONYSII CASTELLAE.

*Cui poterat quodcunq; boni natura remissio
Castella gentis ecce Dionysius.
Is vigil ob patriæ curam studiumq; Senatus,
Ter malè labentem restituit patriam.
Consilio pietate prior gravitate vel armis
Seu belli aut placida tempora pacis erant.*

IOANNIS PLATENSIS.

D. O. M. Q.

Viator si cupis scire qui sim, Ioannes Plateus Pontif: ciuilibusque iuris cultor & scriptor. Monumentum vetustate corruptum destructumque renouatur decreto Cardinalis Iuliani Ruere Bononien: Episcopi ac principis virtutum bonorumque viro-
rum fautoris, cui Bononia patria permaxima debet. Conciues mei, rogatos vos volo, vt pacem habeatis, Deum timete, dateque illi honorem, iustitiam colite, aduersa prosperabuntur & bene erit, procurante Francisco Guidizono Cardinalis familiari Anno M. D. II. xiii. Calend. Febr:

MARTINO AGRIPPÆ.

Mediolanensi, huius ædis Canonico, alijs sacerdotijs insigni.

*Si doctrina, vigor mentis, facundia, virtus,
Ius in fata habeant saluus Agrippa fores,
Heu quam rara ad eos solet aduentare senectus,
Qui nimis animi doribus exuperant.*

BONONIA.
BERNARDINO PINO.

Canonico & iuris vtriusque consultissimo religione, probitate, integritate, iustitiaq; incomparabili Pauhus & Caspar Pini patruo desideratissimo, mœrore plenipoli: Anno M. D. xxviii.

LAVRENTIO PINO.

Iureconsulto, matutinæ scholæ principifrater, vxor, liberi.pientis: opt: de semer: p.p. Vix: ann: xxxviii. Obijt Calend. Octob. Anno M. D. xiii.

LAVRENTII PINI. II.

Hic sita sunt ossa Laurentij Pini II. legum in Bononien: Gymnasio Doct: celeberr: qui cum ad eximiam iuris vtriusque prudentiam multiplicemque eruditionem incomparabilem vitæ integritatem morumq; elegantiam adiunxisset, facile principem inter sui temporis IureConsultos locum obtinuit. Obijt Anno M. D. XLII. Vix: ann: XLIX.

PARIS DE CRASSIS.

Episcop: Pifaurensis viuens sibi posuit.

BERNARDINO PIO.

Qui Piorum genti nobili atque vetustæ, eidemq; ditione, militia literis, & sacro purpuratorum patrum fulgore, illustri, suum ipse quoque lumen iuris ciuilibus scientia, singulari probitate & humanitate attulit, Ioan: Andr: pius fratri B. M. pos: Vix: ann: xxxiii. dies ix. Mens: iiii. Obijt Anno M. D. Lxiii.

CACCIANIMICORVM.

Clariss: IureConsultis Scipioni & Hannibali fratribus amantiss: Iulius Caccianmicus iuris vtriusque Doctor ac Eques multis cum lacrymis pos: Anno à Christo nato M. D. xxxiiii.

GVILIELMI LVCENSIS.

*Hic Guilielmus erat Lucensis origine dictus
Cui merito nomen lucis ærgo dedit.
Sacra doctrina titulis & honore Magistri
Lucens, Italicis Lucifer alter erat.
Quod prius in speculo cernebat, lumine vero
Nunc cernit, Deitas nunc patet ipsa sibi.
Post vitam vita fruitur, mors pocula mortis
Huic dedit, ad vitam sumpsit & hausit ea.
Augusti sibi prima dies fuit ultima vita,
Huius & ad vitam ianua prima fuit.
Anno millesimo centesimo septemagesimo
Octavo domini mors sibi vita fuit.*

ANTONIO CRASSO.

Bononien: patricio, Episcopo Tiburtino, sacri Palatij caussarum auditori, comiti Palatino iure vtroq; insigni virtutum meritis Pontif: Max: Cæsarique caro, fratres nepotes obreus in suos munificentiam pos: Vix: ann: Lxix. Mens: xii. Obijt Anno M. CCCC. Lxxx.

IOANNI ARIOSTO.

Qui obijt Non. Octobr: M. D. LV. Annibal: fil: tr: pl: B. M. P. Calend. Sextil: M. D. L.

Magnificum & splendidum.

Paris de grassis Episcopus Pifauren: viuens sibi posuit.

SALVA.

SALVATOR MALEGOTTVS.

Canonicus Bononien: humanæ caducitatis memor hic se suosque volentes con-
divoluit. M. D. xxxix.

FRANCISCVS MILETVS.

Miles & Eques Bononien: Obijt M. D. XL.

LVD: MVZOLI.

*Hic pius integra vita Ludouice recumbis
Muzole qui fueras doctior utroq; fora.
Sedis Apostolica decus atq; Canonico Petri,
Collegijq; simul sarcina docta boni.*

OTTONI VBALDI.

*Hic iacet bonus Antistes Ottonus
Vbaldinorum generis fuit egregiorum.
Corpore solutus transiit ad astra beatus
Fundeprecos Christo lector pro prafule nostra.
M. CC. Lxxxv. Indict: i. die xviii. Septemb.*

IN S. PETRONIO.
DE INITIO ACADEM: VERSVS NY-
MERALES.

*Ingenuas artes sacratq; Bononia Teges
Incipit egregijs sacra fouere scholis.*

Theodosij Cæsaris Priuilegium.

Ne bonæ artes cunctaq; disciplinarum dogmata depereant, cum mores, sanctitas, iudicia, cæteraque id genus optimis doctrinis gubernentur, Nos Theodosius Dei gratia Rom: Imp: Aug: commoditate ac fertilitate loci capti, v. an: xx. mensium penſitato consilio, in dignitatis nostræ ſolio ſedentes, generali Chriſtianorum conuocato concilio, ſummo Pontifice Cœleſtino, Cardinalibus xii. Archiepiſcopis Episcopisque innumeris alijsq; in varijs dignitatibus conſtitutis, principibus ac Ducibus Chriſtianis, Balduino quoq; Flandren: ac Gualtero Piſtauien: Comitibus legatis, quorum alter Ludouici Franciæ, alter Philippi Angliæ Regum, illis arduis negotijs addiſti vicem geſſere, ſedente etiam centum Senatorum Collegio, Bononiæ omnium ſcientiarũ ſontem, arcænoꝝ noſtrorum armarium, perennem ſtudij ſedem fore, hac inuiolabili indulgentia decernimus. Volentes inſuper vt omnes ſententiæ à iudicibus, qui in hac alma ciuitate per quinquennium ſaltem non ſtuduerint, latæ, nullæ penitus exiſtant. Et ſi quis ad Magiſtratus promotus dignitatem ab alio quàm ab Archidiacono Bononiæ librum Magiſtralem ſuſceperit, quamlibet id quarumlibet facultatum periti præſtiterint, approbauerintq; cum auctoritate noſtra omni dignitate priuamus. Si quis vero Scholaſticos ad ſtudium hoc euntes abeuntes ſuè aſſu temerario offenderit, capite puniatur. Hoc ni præſes exequatur, eadem illum poena affligi iubemus. Huius autem ſacræ Conſtitutionis Exemplar bulla aurea Maieſtatis noſtræ munitum, manuq; Ciceronis curiæ noſtræ Notarij ſcriptum ad perpetuam rei memoriam Petronio Epifcopo Bononiæ, ex Cæſarum Conſtantinopolitanorum ſanguine orto, idem ſummis precibus eſſagitantæ ac procuranti, gubernandum, cuſtodiendum, omnibusque viribus exequendum tradimus ac concedimus. Romæ in Capitolio anno Dominicæ natiuitatis CCCC. xxi. die ix. Maij. Ioan: Franciſc: Aldrouandus vii. Dictator ære publico poſuit. M. D. X. prid. Calend. Martij.

IN TABULA AENEA IBIDEM.

Huc vsque licet, si commoda hæc grandia spectatum venis, quæ Iulius I I. P. M. trib: pleb: tabell: ac mercatorib: cæteror: nec non opificum collegijs probitate sua indulsit.

Frumenti omne genus à XIII. Calend: Nouemb: M. D. x. vsq; ad Calend: Ianuar: M. D. L. immunis molito. Ultra verò id tempus singulis cordib: librar: CXI. precium duorum solidum argenteorum maneto: Portarum Vectigalia dimidio minora quam antea sunt: Pecunia ex agro bouum causa quotannis erogari solita, in aliud munus agricolis non perinde graue commutator, & attrito castrensibus stationibus agro inde nec fœnum militibus nec paleæ vehuntor. Causæ ciuiles & capitales ab ordinarijs Iudicibus solum & solemniter audiantor: Captiui publico tantum carceri addicuntor, Municipaliaque passim omnia, tam foro ciui & capitali, quam mercatorio & fabrili descruientia non omituntor, ac nemini præterquam publico exactori mulctatitium æs ad seruandum dator: Prolatæ post semestrem à Criticis ciuib: in Prætorem semel sententiæ firmæ ac ratæ habentor. Oppida arcesque extra Pomerium sitæ biennio tantum, & à Bononiense duntaxat ciue custodiuntor, cuncta insuper sacerdotia exteris alienigenisque ne conferuntor: Nemo Iudice prolegato legatouè his apostolicis indultis priuilegijs aduersator, & si secus factum fuerit infectum esto.

IOANNIS DVCIS BAVARIAE.

Ioanni è genere Ducum Bauariæ Pontificum Rom: ac Cæsarum Imperatorumq; rebus benè prosperèque gestis, virtus & felicitas huic immortale monumentum extruxere. Vix: ann: LXVII. Obijt M. D. xxxvii. Calend: Septemb.

DE GRATIANO DECRETORVM

Autore.

Gratiani Clusini Cæsarei Iuris & Pontificij enucleatoris propè diuini, qui monachus in martyrum Felicis & Naboris æde absolutis: ibidem opus Decretorum anno gratiæ M. C. LI. compilauit, monumentum, quod illic carie ruderibusque obsoruerat, hic magnificentius renouatum Ioan: Francisc: Aldrouandus Bononiens: I I. Dictator ære publico instaurauit anno salutis M. CCCC. XCIX. Idib. Iunij, Ioanne Bentiuolo II. p. p. Rempublicam feliciter gubernante.

CAESAR AMELIENSIS PONT: NAV:

Hic est qui vicem gerens legati Bononiensium summa æquitate ciuib: jus reddidit, mox annum agens III. & LX. concessit orco, Vixit dum vixit benè.

DOMINICO IANNIO.

Bononiens: qui ob ædificandi fingendique artis præstantiam summis Pontificibus gratissimus in Romanam est adscriptus ciuitatem. Anton: frater moestis. pos.

PAVLI

BONONIA.
PAVLI SPATARIÏ.

37

*Paulus Spatarius Bononiensis hac
Non solus urna clauditur, sed Musica
Theorica inclytum decus, simul fides.*

Benè his boni ergo omnes precentur manibus. Vix: ann: Lxxx.

MEMORIAE ANDREAE BARBATIAE.

Equitis & Regis Arragonum consiliarij, ac Iuris ciuilib & Pontificij interpretis ætate sua clariss: Pronepotes proauo B. M. PP. Anno M. D. Lxxxii. Obijt M. cccc. Lxxix.

ANDREAE BARBATIAE.

Siculo, maximo V. I. monarchæ, & Equiti aurato, hic molliter agenti, sua coniunx Margareta de Pepulis, & pia in parentem proles, hoc opus bene merenti dicauit.

FLORIANO CEREOLÒ.

Nobili Bononien. Philosophiæ, Theologiæ ac aliarum bonarum artium in Academia Bononiens: per viii. & XL. annos fidissimo interpreti, & religione, pietate, moribus insigni, huius ædis Canonico, Laurentius & ipse hic Canonicus & Ioan: Baptista Cereoli nepotes officiosi instaurauère Anno M. D. xxvi. Cal: Octobr: Vix: ann: Lxxii. Obijt pridie Kalend: Septemb: M. CCCC. xcvi.

ANTONIOTTO PALAVICINO.

Patricio Genuensi, Protonotario Apostolico, ingenio, bonarum artium ac literarum cognitione, morum suauitate præstanti, Cyprianus fratri b. m. p. Vix: ann: xxvii. Ob: M. D. xxviii.

OCTAVIANI CASTELLI.

Episcopi Ferrariæ mortui hic sepulti. Mors norma vitæ est optima. Fælix qui statuit bonum quod vnum est.

IBIDEM.

CORNELII MARSILII.

M. ANTONII MARSILII.

ALBERTI BRVSCOLI sepulchra.

MARCO ANTONIO MARSCOTTO.

I. V. Doctori, Protonotario Apostolico. D. Petronij Canonico & primic. sub Clement: VII. & Paulo III. Pontif: Max: XII. viro litibus iudicandis, qui Romæ annum agens LXIII. cum ingenti bonorum omnium luctu vita functus est, Iulius Cæsar Marcottus M. P. Obijt M. D. XLIII. viii. Cal: Mart.

IN PHILIP. BEROALDI SEPVLCRÒ.

O literæ, ô cantus, ô Apollines vobis imposterus quid, heu, fiet?

IN S. FRANCISCO.

ANGELO CYNO.

Politiano I. C. Bononien. rerum capitalium Iudici, Apostolico Protonotario, D. fiderius frater Centurius sororius moestiss: p. p. Vixit ann: XLvi. Dies xv. Obijt prid: Calend: Aprilis.

ALEXANDRI CAPRARIAE.

Offa hic conduntur, qui agens LVIII. annum, migrauit cò vndè decessit, vt ibi perpetuò quiescat. Hieron: fr: patri b. m. p. Anno M. D. Lvi.

BARTHOLOMAEO MAGIO.

Bononien. Philosopho ac Medico præclaro, cuius mira virtutum facultas Iul. III. Pont: Max: Henrico Galliar: Regi totiq; orbi notissima fuerat, qui vix: ann: Lxxv. Mens: vii. Dies xii. Obijt vii. Id: April: Ioan: Baptista Maggias fratri B. M. P. M. D. Lii.

POMPEIO PEREGRINO.

Artium & Medicinæ Doctori & equiti, Vix: ann: XLviii. M. iii. Obijt M. D. XLii. prid: Calend: Martij.

Qualis

B O N O N I A.

*Qualis erat bello Pompeius corpore & astu,
Talis erat studio viribus ingenij:
Intima nature merito scrutatus, at illa
Huius cognomen par dedit ingenio.*

LVDOVICO BVCCAFERREO.

Bononien: Philosopho, qui vixit annis LXII. Obijt Anno M. D. XLIII. Non. Majj.

IOHANNI BAPTISTAE TEGIATAE.

Omnium Philosophiæ & Medicinæ ter maximo. Vix: ann: xx. M. VI. D. VI. Obijt Ann. M. D. LVI. Pater inconstolabilis pos:

HYERON: GADIO.

Qui Metaphysicen, Theologiamq; publicè XVIII. annis professus est Bononiæ vtiliter & honorificè: ac pariter

Laurentio Patæ Gadij successorum tum ascito ad Epātum, cū supremam gessisset ord. minor. conuent: præfecturam, vtriq; sano Bononien. franc^{co}. & de studiosis benè merito: Iulius Maganus Placentinus. ord. Min. conuentualium generalis, gratitudinis ergo pos. anno M. D. LIII.

CAESARIS KVFENI Sepulc.

PANNINAE FAELICINAE.

MATTHAEI CAPRARIAE ET CAMILLAE GRIPHONAE.

CAMILLI ZAMBECCARII.

BONIFACII DESIDERII ROM:

HIERON: DESIDERII.

PETRI BOMFII.

BERNAR: AMBECHARIS.

VIANESII ALBERGATI.

GASPAR. ARGILIEN:

PAVLI DELLA VOLTA.

CAMILLI RAGVSII.

LVD^{ca}. MACCHIAEVELLAE.

GVALTERO GISLERIO.

Summis ornamentis honoris, fortunæ, virtutis, ingenij prædito, vxor & filij Dulcifs. p.

PETRO FLISCO.

Splendidiss: natalib: orto Lauaniæ Comiti, iuris ciuilib Pontificijq; consultiss: Protonotario Apostolico multis & varijs animi & corporis dotibus ornato, in primo iuuentutis flore extincto, fratres pietatis ergo monumentum hoc dicarunt M. cccc. xcii.

LVDOVICO GOZADINO.

Insigni interpreti Senatus Bononien: vix: ann: LVII. Obijt Anno M. D. xxxvi. Ioannis Zachij opus.

BAPTIS: BARTHOLOM: CLARICINI.

Aliàs de Gambaro viuens sibi posterisq; parauit M. D. Lxxvi.

Qui speculum hoc cernis cur non mortalia spernis?

Tali namq; domo clauditur omnis homo.

BERNARDINI ZAMBACCARINI.

Hoc est sepulcrum spectabiliss: & egregij I. V. Doctoris famosissimi D. Bernardi Zambaccarij, qui obijt anno M. cccc. xxiiii. die xv. Aprilis.

FRANCISCI GISLERI.

Franciscus iacet hoc Gisterus marmore, cuius

Nulla vnquam in sanctis lis perijt manibus.

Perdidit hanc vnā tantum quam ferrea mouit

Atropos, aſt extra lis fuit iſta forum.

Ad perpetuam rei memoriam lapis hicce quid velit sibi ciuibus ac peregrinis testificator. Regi cui omnia parent sacrum.

Bonapartes Gislerus Georgij F. cum IIII. sacerdotum consortijs hunc in modum pepigit Bononi: In hanc D. Francisci ædem quod tannis Idib: Nouemb: conueniunto, sacrum anniuersarium sua impensa faciunto, superos voce modulatione & numeris exquisitoribus precati Bonapartis Gisleri Isottæ Caldarinæ eius vxoris manibus parentato. Pacta rite sancita omnia Iacobus Carlinus catifidicus, Ludouicustab: publ: consignarunt. Anno à nato Christo M. D. xxviii.

BONAPARTES GISLERVS.

Georgij f. Senatus Bononien: scriba Isottæ Caldarinæ coniugi cariss: cum quæ vixit XLV. sine iurgio & sibi & suis posterisq; eorum pietatis naturæ legum atque officij memor pos: anno à Virg: partu M. D. xxvii. Vix: illa an: LXIII. Hominum luxus, fastus, delicia, quæ vitam vitalem esse non sinunt, heu quo redeunt!

THOMAE CLARICINO.

Gambaro Canonico Sancti Petronij, summa virtute, plurimis bonis artibus prædito. Nam ad Philosophiam & Iuris disciplinas quibus in omnibus excellebat, pingendi, sculpendi, excudendi atque ex omni materia fingendi, & præter has cognoscendi ex inspectione vultus hominum mores vitasque incredibilem peritiam adiunxerat, qui vix: ann: Lxxi. Mens: viii. diem i. & Diamanti vxori, qua cum annis XLV. amanti: concordissimeque vixit Petr. Claricinus dupliciter moerens fratri & coniugi b. m. p. Anno salutis M. D. xxvi.

Viximus unanimes unanimesq; sumus.

MARSILII SANCTAE SOPHIAE
MEDICI.

*Vinat ut æternam vita iam munere functus,
Hoc præstat virtus qua facit una Deos.
Sic inuicta polo supera mens regnat in aula
Vndiq; per terras inclita fama viget.
Quæ mortalis erat iacet hic pars condita, magnæ
Exuvias animi colligit urna brevis.
Quumq; procul latè resonet sua gloria, saxum
Accipit exiguæ nomina magna notis.
Marsilius Patavus cui dat gens alma Sophia,
Bononia medicus, dum docet, occubuit.*

IOHANNES S. SOPHIAE.

*Arripit eximius, Medicina ritè Monarcha
Atq; salus Patavi grandis & ampla iacet.
Ecce pater studij languentum cura Ioannes
Orum cui celebris Sancta Sophia dedit.
Virtutis speculum præfulgens totus honestus,
Norma pudicitia, fidus amicus erat.
Expers nequitia, scelus osus, regula vita
Hic fuit, atq; omnis splendida cella boni.
Quidquid Aristoteles, Hipocras, tulit & Galienus
Hauserat, & quidquid sacra medela canit.*

Praxis

B O N O N I A.

*Praxis vera fuit, totiq; salutifer orbi,
Cuius fama nicens permeat omne solum.
Hac terram iuxta voluit scpelirier urna,
Vt mitis natus seq; subesse patri.
Terra suum caput, caput sibi debita calum,
Perfruitur toto mens ubi sancta DEO.*

B A R T H O L O M. S A N C T. S O P H I A E.

*Quem dedit alta domus sanctæ propago Sophiæ
Hic iacet insignis præclarus Bartholomæus.
Hæc quo lapsa ruit medicina fracta columna
Tanti morte viri, pro quo flet æther & orbis.*

A N O N Y M I.

*Vir bonus & multa viuens virtute decorus,
Qui pelagus legum vidit penetratq; potiss
Qui fuerat iustus, prudens, fortisq; modestus
Ossa tenet tumulus, melior pars iuit ad astra.*

M. CCC. XLVIII. die ix. Octobr.

G I S L E R I I G V A L E N G A E.

*Hic tuus est Gislerus nate Gualenga
Cuius honorata simul heredumq; suorum
Obsequio patriæ, mortem perpesse senecam
Mille trecentenis Christi labentibus annis
Ac decies centum cum dena luce Decembris
Atq; secunda solstitio iam sole relicto.*

Bonapartes Gislerus Georg: f: ære publico instaurauit M. D. xxix.

A L E G R I N V S.

Fran: olim Iacobi de Marfilijs nobil: Bon: Com: Eques ac Catafractus, & insignis miles Francisci Sfort: Mediolanen: Ducis Anno M. CCCC. LVII. Vix: ann: Lxxxix. Bernard: & Ioan: Franc: Com: Equit: ac milites insignes Ioan: Bentiuoli & alior: illustris: excellent: ann: M. CCCC. Lxxxiii. Franc: & patr: fil. Ber: eq: Bernhardus & frat: D. Franc: ad perpetuam memoriam pro se & suis consanguineis instaurarunt, Anno M. D. Lxxxi.

S. Stephani Desiderij Iureconsulti præclaris.

A L E X . V. P A P A E.

Petro Filardo Cretenfi viro insigni oratori gentium concionatori facundissimo, Consiliario Ducum, disputatori acerrimo, Parisijs pub: Theologi: profitenti in quat: sentent: libros scriptori luculentissimo, qui ex ordine Minorum ad Epātum Vincentiæ Nouariæ Archiep: Mediolanen. Cardinalat: & tandem ad summi Pontificatus apicem euectus & Alex: V. appellatus Bononiæ moritur anno salutis M. CCCC. X. Pontif: sui Mens: viii.

Io: Bapt: Paganus de Zāctinis bono pietatis impulsus dum plura in hoc templo diuino cultui pararet eidem diuo cultori hoc mausoleum reparauit Anno. M. D. Lxxxviii. die xx. Septemb.

*Summus Pastorum Alexander Quintus & omne
Scriptura lumen, sanctissimus ordo Minorum
Quem dedit & proprio Cretenfis nomine Petrus.*

Migrauit M. CCCC. X.

P A V L O B R V T O.

Parthenopæo, viro pacis bellicæ artibus claro, eloquentiæ inprimis omnisq; Græcæ & Latinæ eruditionis laude præstanti, qui acceptis à Carolo V. Aug: equest: ord: or-

ord: ornamentis in Palatin: & SS. Lateranum aula: Imperial. consistorijque comitatum cooptatum à Genuen: Repub: quam vnam quæ sibi patriæ esset delegerat in Francorum familiam ascitus à Hieron: Grimoaldo S. R. E. Card: multis honoribus affectus, & ornatissimis diplomatis donatus, ab Andr. Aurio Cæs: præfecto, cuius etiam gesta Heroicis numeris celebravit in familiaris. numerum receptus, postremò quo filior: & generi studia incitaret Bononiam profectus honestis: posthabitis stipendijs, quæ quod pub: mun: apud Genuat: latinè interpretaretur, resque eorum gestas perscriberet, multos iam annos ex asse consequeretur, ingenti bonorum omnium dolore è vita excessit.

Vincent. Thonius Rob. f. generac filij socero & patri incomparabili P. P. Vix: ann: LXX. Mens. VIII. dies. XXVI. Obijt Anno M. D. XLIII. In Septembr.

FRANC. VICEDOMINI.

Ferrarien: viro liberalium artium scientia Theologica sacrarumque concionum facultate, quas aggressus à puero perpetuò constantissimè cum omnium Italiæ ciuitatum admiratione habuit præstantissimo, qui Prouincia Bononien: huiusce admirabiliter administrata honestis in muneribus pro religione obeundis pie feliciterque obdormiuit anno ætatis suæ LVII. Octob. XXIX.

FELICINI.

Hoc sua componunt Felicini membra sepulcro

Insignes clara nobilitate viri. Durandum est.

Deterior hominis pars hinc profecta huc redit.

Potior sibi consimilem querit domum.

Hæc via vincit sæcra.

IOAN. BAPTIST. SIGHICELLO.

Episcopo Faentino qui cum integritate vitæ, pietate ac religione eximiam Philosophiæ, Iurisprudentiæ, ac omnis politioris doctrinæ cognitionem ita coniunxit, vt in singulis præstantissimi cuiusque laudes æquarit, nepotes patruo optimo atque b. m. p. p. Vix: ann: LXVIII. Mens: IX. Dies X. Obijt anno Iubilæi M. D. LXXV. Id: Quint.

FRANCISCO D'VDVM.

Comit: Bassæ Ranutio nobili Comiti & Senatori Bononien: paternæ pietatis non immemor Hieron: fil: & heres ex testamento pos: Vix: ann: LXV. Obijt M. D. LI.

VINCENTIO ALBERGATO.

Patria Bonon. Protonotario Apostolico Referendario ac Vicecamerario Thiphes: patrimonij Campanile vrbis Romæ Gubernatori opt: Pontiffi V. ob fidem carissimo, qui Vulturnum Canale Tolphon Monticellum Aribianum Nursinosque in S. R. E. ditionem redegit, dum inter Senenses & Cornetanos ageretur de finibus, anno peracto L. huc migravit. Vix: ann: L. Mens: IIII. dies XII. Dominicus Protonotarius Vicecamerarius & vrbis Gubernator Petrus eques Ludou: Iureconsultus ac Fabianus fratri pientissimo b. merenti vnanimes dicauere.

IN AMBITV.

Sunt sepulturæ familiæ de Testis: Badegiorum, de Plateijs de Magentibus de Guardinis de Martilijs de Macchiauellis.

VINCENT. ALBERGATO.

Elegantis ingenij & spectatæ fidei viro Protonotario Apostolico Leon: X. Pontiff: in Hispanio Nuncio atque in eiusdem & Hadriani & Clement: Pontiff: aulis magna cum gratia & laude, summoque cum honore versato. Vix: ann: LV. Obijt M. D. XXXII. Fabius Albergatus patruo B. M. nepos gratis. pos: Anno M. D. LXXII.

BONONIA
ACCURSII ANTE TEMPLVM
in Camiterio

Sepulcrum   Accursij glossa-
toris legum   & Francisci eius filij.

SALVIS DE ROCIIS.

Doctor legum & Decretorum.

HIERONYMVS GRATVS.

Iureconsultus.   M. D. XLIIII.

IOAN. BAP. BUTRIGARIJ.

Ostium monumenti Mag: equitis Domini Ioan: Bapt: Butrigarij M. D. XL

ROLANDI.

S. D. Rolandini de Romancijs Doctoris legum, qui obiit Anno Domini M.
CC. LXXXIII. Indict: XII. Die XI. intrante Septemb.

MARTINI DE BURGOPANIGALIS.

Hec est sepultura D. Martini de Burgapanigalis.

ODOFREDI.

Deo trino & vni, pyramidem & sepulcrum vetustate corrupta quæ Albertus ge-
nitori suo Odofredo legum parenti Anno sal: M. CC. LXV. III. Non: Decemb. defun-
cto posuerat, Laurentius Odofredus Dominici Odofredi posterioris filius Albertiq;
trinepos, sua impensa in meliorem formam opere & cultu splendidiore restituit An-
no gratiæ M. CCCC. xcvii. Calend. Septemb. Hieronymus quondam Laurentij de
Odofredis reparauit die 1. Mensis Decemb. Anno M. D. XLVII.

In ipso monumento versus hi antiquis characteribus:

*Clanditur hic mundi sensus iurisq; profundi
Lux, sedus pacis, Doctorum flos Odofredus,
Si semel M. C. bis, LXV. mente tenebris
Hinc sine N. membris in terna nocte Decembris.*

ALEXANDRI BUTRIGARIJ.

*Qui rexit consulta patrum, qui Marte forensi
Bella tulit, custos iuris & arx fidei.
Parvus Alexander cinis iacet, impia fata
Impia de tanto numine nomen erit.*

Vix: ann: LXVIII. ab ann: C. N. M. D. V.

Dominus Galeatius I. V. D. Ioannes Baptista & Hercules Alexandro Bu-
trigario patri optimo ac Causidico excellentissimo tumulum hunc erexere Anno
Domini M. D. XVIII.

GEMINIANI DE INGRAVIIS
DE PRATO.

Sepulchrum Decretorum Doctoris, ac sacri Palatii Apostolici caussarum audi-
toris in fratrum prædecessorum & successorum suorum M.

S. D. BARTHOLOMAEI DE PRATIS.

Legum interpretis, & heredum suorum, qui obiit Anno Domini M. CCC. XIX.
Die XXI. Septemb.

R. D. GALEATIO BUTRIGARIO.

Episcopo Caietano V. Iuris C. ac sedis Apostolicæ perlustrum apud Ferdinan-
dum Regem Hispaniæ Nuncio, in medio ætatis ac honoris flore rapto. Vix: ann: XLI.
Mens. x. Decessit M. D. XVIII.

Statutum est ho-
mini semel mori.

O nimium sed nunquam
fatis illacrymati fratres
iniecto puluere & lessio
lacto. Valere,

Vltimum
terribilium
mors est.

Hercul;

Herculi pariter fratri, archiuij Rom: Curiae correctori, ac spei max: iuueni florentis: æui vere succiso. Vix: ann. xxv. Mens: vi. Obijt Ann: M. D. xx. Ioan: Baptista frater inconfolabilis posuit Anno M. D. xxii.

Item Galeatij Butrigarij Causidici Obijt M. D. xviii.

CAMILLAE GVASTAVILLANI

Te mihi erepta coniunx, quid vitæ reliquum esse potest.

ASCANIO MAGISTRO C. R.

Qui xviii. ætatis suæ anno in singulari certamine cum vitam iam victor clementis: animo hosti donasset de improviso ab eodem ingratils: percussus vitam amisit Agabitus moestils. f. amantils. p. viii. Calend. Iul. Anno M. D. Li.

CORNELIAE CICARDELLAE.

Nicolai f. quæ x. puerperæ dum xi. parere nequit ac ei infans ex vtero mortuus eijcitur, dolore victa interijt. Vixit annos xxxiiii. M. ix. Dies ix. Obijt vii. Id. Febr: ann. M. D. Lii. Albertus Mangonius coniugi dulcils. pos.

PETRI DE CANTILLO.

Sepulcrum famosissimi legum Doctoris Petri de Cantilo & suorum descendendum.

IN PRIMA FACIE TVRRIS SANCTI
SERVATII.

AZONIS.

TRINITATI.

Azoni Iure Consultorum numini, Anno gratiæ M. CC. hic tumulato, in sepulcro vetustate collapsio, ac inter rudera vix agnito, Ioan. Francisc. Aldrouandus dictator & Coss. Bononien. publica impensa conciui suo b. m. memoriam posuit. Anno salutis M. CD. xcvi. v. Cal. Octob.

STEPHANO DESIDERIO.

Iuris vtriusq; interpreti celeberrimo, quem mors immatura rapuit, parentes filio suo dulcissimo de se benè merito flentes erexere. Vix. ann. xxxiii. Mens: vi. Obijt Anno M. CCCC. Lxxxix.

PETRVS CLARITIANVS.

Gambarus pro se & suis posteris viuens P. M. D. Liii.
Perpetuæ dormitionis domus.

S. D. VINIANI.

De Rixano, I. C. qui fuerit, non dico, sed scitur.

S. D. MARTINI.

De Burgonapolis I. Consulti celeberrimi.

Item Iacobi de Beluiso Feudistæ egregij.

MATTHESILANORVM.

Vetustissima Matthesilanorum prosapiæ annis M. CC. sibi & posteris posuerat, restauratum viuentibus atque venturis, Anno salutis M. CCCC. xxvi.

In hoc Matthesilanorum monumento & Matthæus de Matthesilanis conditur.

IN S. IACOBO.

IACOBO A NIGRIS.

Bononien. Iuris V. D. celeberrimo, Aduocatoque Consistoriali qui Romæ multos per annos florens, ac demum Rotæ auditor electus, in flebili vrbs excidio, cum se ab hoste magno redemisset proh nefas paulò post peste obijt Die vi. Iulij M. D. xvii.

BONONIA.

HIERONYMO BONO.

Vtriusque Philosophiæ ac medicinæ artis professori eruditissimo qui xxxvii. ætatis anno morte præventus, incredibile desiderium sui mortalibus reliquit. Helena Bonfilia coniunx moerens pos: Anno salutis M. D. xxxiii.

*Funde bono lacrymas orbat a Bononia tanto
Quando ullam bonitas ipsa pacem inuenies.*

ANTONII BENTIVOGLII.

*Si lacrymis celebres fas est ornare sepultos,
Flete super positi, deprecor, ossa viri.
Vos quoq, Pierides heu tundite pectora palmis
Aonio latice profluit ora sui.
Antonij nomen cunctis memorabile sacris.
Bentinola gentis fama perennis erit.
Clarus qui titulis heu legibus atq, rogatus,
Magna gerens clero funera senatulis.*

NICOLAI DE FABIS.

*Hac ego sum lutea Nicolaus conditus urna,
Altera qui fueram gloria summa Fabis.
Artis eram Medica Doctor Podalirius alter
Aeger quicq, meatutus abibat ope.*

Obijt anno Domini M. C. Lxxxiii. viii. Octob: Vix: ann. XLIII

PETRI DE VERMITIS.

Hic iacet memoriosus Dominus Petrus de Vermitis legum Doctor legalissimus sepultus M. CCC. xxxii. die xiii. Decemb: pro eius anima orate.

IOANNI MALAVOLTAE.

Iure C. integerrimo Minocia Scardua coniunx mœstis: p. c. M. D. xxxiii.

PETRI VARIGNANI.

*Conditum marmoreo tenet hic sua membra sepulcro
Artibus in sacris medicina & lumine Petrus
Doctor & ipsa virum medicorum semper alumna
Varignana dedit cuius nunc ossa magistri
Mille quadringentis deno tribus arduus annis.
Hic habuit locus, octo dies tendebat Aprilis.*

NICOLAI DE FABIS. I.

S. eximij artium & medicinæ Doctoris Magistri Nicolai de Fabis, qui obijt Anno M. CCCC. XL.

*Hic Nicolae cubas Fabia nova gloria gentis,
Principe quo euexit Philosophia caput.
Compar Aristoteli fueras, comparq, Platoni
Doctrina, aut illis in granitate prior:
Heu qualis cecidit tibi docta Bononia gnatus!
Ausonia heu cecidit gloria quanta tibi!*

PETRI DE CERVETIS.

Hic iacet vir memoriosus Petrus de Cervetis legum doctor legalissimus, sepultus Anno Domini M. CCC. xxviii: xiii. Decemb.

BON: ANDREAE.

*Anno trecenteno tertio cum unda trigeno
Iam post mille Christi Augusto decimo missa*

Calitus

*Celitus electus, sed hic est corpore sectus,
Moribus serenus, Decretorum Doctor amarus
Bon Andreas ortus, Bon Andreas undiq̃ portus
Ora lector tota pro illo mente deuota.*

ANNIBALI PALEOTTO.

Annibal: Senioris fil: summo qui ingenio & probitate in medio ætatis flore, ereptus est, mater & fratres moestissimi p. p. vix: ann: xxxv. Obijt M. D. L.

M. ANTON. MALVETIO.

Comiti & in Regno Parthenopæo Baroni clariss: qui vixit annos xxvii. M. lxxx. D. xiii. Obijt Id: Maij Hercules Maluetius patricius pater inconstolabilis filio charissimo fieri curauit. M. D. Lvi.

Iuniperæ Maluetiæ alterum.

IOANNIS LVDOVICI.

*Vita fuit patria Ludouici certa Ioannis,
Cinibus auxilium consiliumq̃ suis.
Legibus imperitans de Moncreatio & aliis
Ingenijs dotum Regibus atq̃ Ducum.
Bononiaq̃ oriundus in hac qui peracet urna,
Mente sed æria calica regna tenet.*

CLAVDII LIZARDI.

Hic iacet nobilis vir Claudius Lizardus Gallus patria Trecentis artium doctor poëta & Orator eximius L. V. Professor officio pietate ac Religione celebratissimus qui vixit ann: XL. Obijt anno M. D. xxiii. Septembris xxiii.

Viuite vt morituri & orate pro eo.

Piam ob memoriam præceptori suo pos: Claudius Guichius Gall.

Non procul ab hinc Edoardi Blounte Angli sepulchrum
Item facellum insigne Cardinalis Campegij, auro picturisq̃ ornatissimis.

IN AMBITV MONASTERII.

Me non obitum mortis vixisse testatur precium est hoc properare quo huiusce vitæ præteritis laboribus atq̃ periculis gaudijs æternis fruamur. Mors ærumnarum requies cuius memoria AEmilius Arduinius Tobalius Florentinus f. Basilicæ diui petronij Canonicus sibi Franc:ac Hieroni:fratribus monumentum hoc fac: cur: Anno M. D. LV.

IN S. DOMINICO.

IN BIBLIOTHECA.

*Dicta fui Bologna prius, nunc Iulia dicor,
Bibliotheca sacris adibus hic posita.
Maximus huc veniens pastorum maximus ille
Iulius hoc nomen præbuit ipse mihi.*

ANTE BIBLIOTHECAM.

Et Christo & Iuri: Iuri librorum ad anathema.

IN CELLVLA EX QVA SANCTVS DOMINICVS MORI-

ens ad cælum euolasse narratur.

Vltima qui tecum pia tempora duximus aui:

Æterno foveas nos super astra die.

Item.

Qui lacrymosa tibi tollens pia lumina natos

Respice sancte pater dirigeq̃ ad patriam.

Hæc sunt o filij quæ vobis hereditario iure relinquo. Caritatem habete, humilitatem seruate, paupertatem voluntariam possidete & vt carnis munditia in vobis immaculata permaneat, suspecta foeminarum omnium confortia euite. Feliciter decessit S. Dominicus Non: Augusti M. CC. xxi.

IN LIBRIS PANDECTARVM.

Iste liber correctus est, & castigatus fuit ad vnguem, secundum Originales & Florentinas, quæ olim Pisanae, ac per prius Constantinopolitanae per me Lodo. Io. de Bologninis de Bononia Anno M. D. i. & M. D. ii. quibus fui in regia ciuitate Florentiæ, quo anno M. D. ii. electus fui ab excelso Domino Florentino vnus ex quinque dominis de Rota seu consilio de Iustitia. Quem librum dicaui sacro conuentui prædicatorum de Bononia, vt ibi sit perpetuo, vt ab omnibus videri possit pro communi vtilitate, sed non possit ex eo scribere aliquid vel exemplar: Et quando videbitur sint præsentibus duo ex patribus prædicti conuentus, & non aliter nec alio modo & casu, quod si non obseruetur hæc voluntas mea, volo quod ponatur in Bibliotheca fratrum minorum de obseruantia extra portum Sancti Mamoli de Bologna, cum iisdem conditionibus de quibus supra. Et casu quod non obseruetur per eos, volo quod ponatur in Bibliotheca Cathedralis S. Petri cum iisdem conditionibus, & loco duorum fratrum sint præsentibus duo ex Canonicis: Et casu, quod non obseruetur, volo vt ponatur in Bibliotheca Apost. in vrbe, cui dono liberaliter tunc cum iisdem & modis & conditionibus, & loco fratrum vel Canonicorum sit præsens magister illius Bibliothecæ qui pro tempore erit. Ludouicus Bologninus scripsit.

IN TABULA AENEÆ

Christo opt: Maximo.

Viator quisquis es siste gradum, & quod scriptum est perlege, vbi perlegeris pensita: Hoc is, cuius causa scriptum est, fieri rogat.

Orto inter Bononienses & Mutinenses bello Cæsar Henricus secundus Rom: Imp: filium Henricum Sardinia & Corsica Insularum Regem Mutinensibus suppetias ferre iubet, qui inito apud D. Ambrosij pontem certamine à Bononien: capitur, nullaq; re vt dimittatur impetrat, cum pater minis, deinde precibus & precio deprecatoribus vteretur, cum tantum auri pro redimendo filio polliceretur, quantum ad moenia Bononiæ circulo aureo cingenda sufficeret, sic captiuus xxii. annos, Mens: ix. dies xvi. tenetur, aliturq; regio more publica Bononien: impensa, sic defuncto munificentis: ac pientis: funeratus, hic tumulatur: Præterea simulacrum hoc in perpetuum & hosti & captiuo monumentum S. P. Q. Bononien: posuit Anno salutis M. CC. Lxxii. ii. Id. Martij. Hoc volebam vt scires, abi ac vale. Positum ære publico Ioanne Francisco Aldrouano Dictatore.

Priuilegium aureum studio Bononien: per Theodosium Imperat: concessum in altera parte templi est paruo charectere æneæ incisum tabulæ ibique locatum per Ludouicum Bologninum Anno M. D. vii. Iulio II. Pontif: Max: sedente.

IOANNIS DE IMOLA.

Pontif: Cæsarei; iuris Consultissimi ossa, in supposito Garisendorum sepulcro requiescunt. Minus Gerisendus LL. & ipse interpres amico suo coniunctissimo fecit.

PAN-

PANDULFI CONTARENI.

*Hinc Contareno genus alto à stemmate ducens
Pandulfus tumultu mortuus ossa dedit.
Hec pietas ubi fama vigens? ubi maxima rerum
Gloria? cuncta simul perdidit una dies.*

GERISENDORVM.

Deorum manium iura sancta sunt.

Sepulcrum hoc Garisendæ familiæ gentilicium, annis fere CC. positum clarissimus legum interpret D. Garisendus vetustate exesum instauravit restituitque sibi & suis Anno Domini M. D. ix.

FRANCISCI PLILELPHI.

*Abstulit insignis corpus fera Parca Philelphi
Ingenijs grassans mors nocuisse nequit.*

FLORIANI SARPENTRII.

Iuris Consulti magni Floriani de S. Petro sepulcrum sacrum.

HIERON. ZANETINO.

Comiti & equiti, Pontif. Cæsarei; Iuris consultiss. Anno M. CCCC. xcii. vi. Id. April: vita functo, Petrus Zanetinus Iuris peritus patruo magno sibi que ac posteris viuens M. H. P. Anno M. D. Li. Idib: Septemb.

ANDREARVM.

Deo trino & vni.

Sepulcrum vetustate corruptum Ioanni Andreæ Iuris Consultorum principi, atquo, ac Ioanni abauo, & Caspari auo. Caldarinus Iuris Consultissimis ac rariss: viris b. m. pos: Caldarinus Iacobi filius Iureconsult: instaurari fecit Anno M. D. i.

Ioan: Andreas patria Florentinus adoptione Bononiens:

*Hic iacet Andrea notissimus orbe Ioannes
Primo qui sextum Clementis: quiq; Nouellas
Hieronymi laudes, Speculi quoq; iura peregit,
Rabbi Doctorum, lux, censor, norma, morum
Occubuit fato præsæpe pestis in anno.*

M. CCC. CLVIII. die vii. Iulij Mensis.

Est in pariete sinistro Chori veteris.

ALEXANDRO TARTAGNO.

Imolensi LL. veriss: ac fideliss: interpreti, qui vixit ann: LIII. filij pientiss: p. opt: B. M. P. P. Obijt anno M. CCCC. Lxxvii. opus Francisci Simonis Florentini

BARTHOLOMAEI SALICETI.

*Hoc tumulto legis apex, dulcissimus ore,
Et patria lux alma sua, pietatis amator,
Iustitiæq; sacra clypeus, baculusq; cadentum
Qui iuuenis, multoq; etiam venerabilis auro.
Edocuit, superavit eum nec pœna laboris,
Scribendo, & pariter iuris nucleando tenebras
De Saliceto requiescit Bartholomæus.*

Vixit annis Lxxvii. D. X.

Obijt Anno M. CCCC. xii. Die xxviii. Decemb:

Opus Andreæ de Fesulis.

IOANNIS LIGNAGI.

*Frigida mirifici tenet hic lapis ossa Ioannis
Iuxta in astriferas mens generosa domos.
Gloria Lignagi titulo decoratus vtraq;
Legibus & sacro Canone diues erat.*

B O N O N I A

*Alter Aristoteles, Hipocras erat, & Ptolomæus
Signifer ætherei nouerat astra poli.
Abstulit hunc nobis inopina syncopa mortis.
Heu dolor hic mundi portus & aura iacet.*
Ann: M. CCC. LXXXIII. die xvi. Febr.

IOANNI CROTTO.

D. O. M.

Monferrato, Pontif: Cæsarei que Iuris Monarchæ, qui diu Bononiæ floruit in vtraq; palæstra, inde Pisas euocatus, deserti iam pridem Gymnasij instaurator fato concessit. Magdâlena Landa viri b.m. ossa referens ære proprio hoc monument: faciund: curauit, inconstolabilis que coniunx posuit.

PETRO ANCHARANO.

D. O. M.

Iuris Pontificij & Cæsarei clarissimo interpreti, eius amantissimi sacrum hoc instauratum posuer: Anno salut: M. CCCC. LXXXIII.

*Canonis hic speculum, ciuili & anchora iuris,
Hec iacet, æternas mens tenet alma domos.
Nomen erat Petrus: genuit Farnesia proles
Nunc Ancharanum dat sibi laudis opes.
Quis superauit eum virtute micante? quis isto
Consilijs hominum clarior ante fuit?
Pro meritis nunc astra dedit tibi Iupiter almus
Et voluit gelido membra iacere solo.*

LVDOVICI BOLOGNINI.

Reliquum Ludouici Bolognini. Omnia mea mecum porto vix sola fama remanet.

Ludouico Bolognino I. C. ac Equiti, qui cum Bononiæ Ferrariæ que iura interpretatus, & ab Innocentio VIII. P. M. Carolo Gall: VII. Rege, Ludouico Maria Sfortza Insub. duce ad respondendum sibi de iure adscitus Florentiæ que litibus iudicandis V. vir & Prætor fuisset, ab Alex: VI. Pontif: Senator Rom: designatus, & à Iulio II. Pontif: XL. viratum adeptus, ab eo que legatus ad Ludouicum Francorum XII. Regem Romam legationem retulisset, Bonon: rediens anno LXI. ætatis, M. D. VIII. Florentiæ obiit Barth: eques & senator Bononien: F. fratri Ioan: Mar: eq: patruo F. CC. M. D. LII.

IULIO CACCIANIMICO.

Iuris vtriusque peritis equique claris: qui vixit ann: LXX. coniunx ac filij moestissimi pos: xvi. Calend. Augusti M. D. LI.

AVGVSTINO BEROO.

Iureconsultissimo & equiti ætatis suæ claris: vix: ann: LXXIX. Mens: XII. Obijt Anno M. D. LIII. Idib. Septemb. Gnicura coniunx pos:

HIPPOLITO MARSILIO.

Iure Consulto Scipio fil: patri B. M. P. vix: ann: LXXVIII. Mens: II. dies XI. Obijt M. D. XXXIX. VII. Id. Febr.

IACOBI BOVII.

S. P. Q. R.

Amplissimi ordinis simul nomen Magistratus meriti

Qui vixit benè mortuus beatur.

Oculus
in sce-
ptro

Asteria hæc ratio decus labor que
Nox mea lux animi est.

Iacobo Bouio I. C. Claris. Pontificij senat: Aduocato eloquentis. ad Alex
vi. Iu:

VI. Iul. II. Leon. X. Pont. max: legationis munere tum senatoria potestate vera cum laude perfuncto, cui porro Cardinal: Collegium S. P. Q. R. memores eius inclytæ iustitiæ comitatisque iterum Senat. potest: Adrian: VI. iussu mandand: cur: Sed ipse morte præuentus inenarrabile sui desider: reliquit M. D. xxii. Vix: ann: Lxvii. M. x. D. xvi. Vincent. Protonotar: Apostolicus & Io. Lod: I. C. patri dulcis: pp.

THEODORO POETAE.

Equiti Bono: qui Carol. V. Imperat: Aug: deinde Pauli III. Pontif: Max: auspi-
cijs, mira virtutis & prudentiæ indole, tum equestres tum pedestres ordines duxit,
postremo sub Iulio III. in obsidione Mirandulæ ictu glandis sublato, heredes pp. M.
D. Lii. Vix: ann: xxxiii. Occubuit Calend: Ian: M. D. Li.

TADAEVS PEPOLVS.

A populo Bononien: eligitur M. D. xxxvii.

In alio latere sepulcri.

Tadæus Pepolus à Benedic: XII. Pontif: Max: pro S. R. E. Conseruator iustitiæ
Bonorsienfis Ob: M. CCC: XLVII.

CAESAR NAPAEVS.

Matthæi filius, viuens sibi posterisq; suis & coniugi f. Anno M. CCCC. XCIII.
Calend: Iulij. Peto ne quis nos inquietet, aliteruè ponat, neque commutet, neuè
etiam alius inferatur, vt die censoria hic vna resurgamus quid ad vos?

ALEXANDER PEPOLVS.

Illustis Comes & Senator magnificus hic in amplexu vxoris carissimæ Ludoui-
cæ Sanuitalis Pepulæ, quod mortale erat deposuit immortale autem suo reddidit cre-
atori, tristes Romæ of: reliquit lacrymas Anno M. D. Liii. Vix: ann: Lxxii.

Virtutem meditabitur gatur meum.

PHILIPPVS PEPOLVS.

Comes ac Senator, vir cum generis nobilitate, tum excelsi inuictique animi vir-
tute perillustis, maximis militiæ domique rebus pro Republ: Christiana, pro patria
pro domo sua summa cum laude ac omnium ferè mortalium admiratione gestus de-
cessit. Anno M. D. Lv. ætatis Lxiii. filij Io: Cor: patri b. m.

AVGVSTINVS ZANETTVS.

Bonon: Pontificij Cæsarei que iuris Doctor Episcopus Sebasten: Episcopi Bono-
nien: suffraganeus & Vicarius post longos graues & diuturnos labores de sempiter-
na quiete cogitans, Melchiori patruo Caulidico insigni, tibiq;, ac post: pos: Anno à
natali DEI & hominis M. D. xii.

IN PARIETE PERISTILII

apud portam.

Ioannis Antonij Flaminij Forocorneliensis de vtraque lingua B. M. ossa M. D.
xxxvi. xv. Calend. Iunij.

ÆGIDII FVSCARII.

Sunt antiquis: characteres vt legi vix possint, Videntur tamen ita habere:

M. CC. Lxxxix. Indiæt: II. die ix. Ianuar: sepulc: Domini Fuscari dicti de mon-
te quiescit G. Doctor Egidius moribus eximius. 6. Dux via lustrator studij ve-
rique repertor & amans Canone fulcitus M teque de Soli 8 6 cur in clesis clemens
vt sis sibi testis.

AD CHRISTI EFFIGIEM.

*Aspice quanta fuit pietas & cura parentis
Humani generis, cui sua cuncta dedit.*

Verbero

BONONIA.

*Verbera verbatulit patienter vulnera quinq;
Et tandem mortem, mors fuit ipsa crucis.*

AD D. THOMAE SIMVLACRVM.

*Hæc est vera Thoma facies expressaq; diui,
Qui scriptis toto lumen in orbe dedit.
Hoc merito sibi nomen erat, quam gratus & altus
Incomprehensibilis magnus abyssus erat.
Splendida Dominici fuit ista lucerna parentis
Ordine sub sacro, claraq; semper erit.
Discite vos omnes leges & sacra colentes
Sectari tanti dogmata sancta viri.*
ἐπιστάτω οἱ μαθηταὶ τῆς ἀγίας τοῦ θωμᾶ ἀρχιεπισκοπῆς

SVB. D. THOMA AD BIBLIOTHECAM.

Per me si quis introirit, fontem vitæ & pascua ipueniet.

IACOBO PONTO.

Iure Consulto clarissimo, Senatus Pontificij Aduocato, Senatoria potestate & Legati munere ad plures Pontiff. præclare perfuncto, qui obiit Anno Domini M.D. xxii. ætatis Lxxvii.

MARIANO SOCINO.

Iuniori Senensi qui vix. ann. Lxxiiii. Mens. iiii. dies xxv. Obijt Anno salutis M. D. Lvi. Dic xix. Augusti. filij mœstis. patri opt. pp.

MARTINI SYLMANNI.

Cuius præclara in iure opera extant, humata hic ossa quiescunt lapidea hæc memoria illi posita est, anno salutis M. D. xxvi.

HIERON. SANPETRI.

His leges equestrem ac senatorium ordinem omnesq; liberales artes in Hieron. Sanpetro litas. Helena vxor incomparabilis pos: tunulumque hunc qui vtrumque complectatur vt lectus vnus irrupta copula viuentes tenuit fieri cur. vix: ann: L v. Obijt M. D. xvi.

ACHILLIS MARSCOTTÆ.

*Felsina patricium Marscotta prolis Achillem
Cernit Pontificem flet mortis Roma triumphum
Clarus equo, patriaq; decus, splendorq; Senatus
Galea excelso pater abdidit ossa sepulcra.* Vix: XL. ann:

Misericors & miserator Dominus misereatur patricio D. Galcotto Marscotta de Caluis.

HIERON. PRIVIDELLO.

Regiensi Iure Consulto clarissimo ab impio Sicario iniustissime transfixo fratres mœstis. pp. octauo Id: Nouemb:

FERDINANDI CALVILLÆ

In Capella Sancti Dominici.

*Mille quatercentis dena bis iunctis tribus annis
Dena, Quintilisq; die septemplane lapsa
Terrea qui linquens caelestes interit aulas
Calvilla de stirpe satus par nomine patri
Qui iacet iste puer specie Fernandus amœna.
Annis iam teneris Mauortia caperat arma
Eiusdem patrui summi Legatus honores*

Eustachij

*Eustachij Sancti Alphonsus titulo veneratus
Ad matris gremium sancte castrum Bononiense
Ecclesia sancta dignoscere iura coegit.*

BARTHOL: VOLTAE.

Ant: fil: Eq: Com: & Senat: exim: rei militaris peritia & morum elegancia præstanti, de patria in Magistrat: incomparabili fide ac diligentia gerendo legationibusque obeundis O. M. qui vix: ann: LXXIII. Obijt M. D. LVII. Alexandra Blanchina ex ea fil: II. infans: mater coniugi suauis: quod illi cum Achille ipsius ex priore vxore fil: eq: præmort: commune foret M. F. C.

*Credere quid geminam dubitas nunc viuere vitam
Quem facit extinctum picta tabella tibi.
Semper inextincto Diuam flagrauit amore
Constans eximiaq; integritate fuit.
Hinc fata in cælis vitam tribuere perennem
In terris fama est: nec moritura viri.*

BARTHOL. VOLTA.

Comes eques & Senator æ ciuitatis Bononien: thesaurarius publicus.

ANTON: VOLTAE.

Barth: eq: fil: ab Rege Francorum Carolo IX. inter milites Sancti Michaelis adscripto anno ætatis suæ XXIII. defuncto Alex: Blanchina mater dulcis: filio, a quo extremum officium expectabat præstare coacta ære proprio p.c. Anno Christi M. D. LXXVIII.

IACOBØ PETRAMELARIO.

Ciui Bononien: vitæ integerr: Philosoph. & Medic. celeberrimo insignique Mathematicar: interpreti, nec non Astrologorum prædictionum peritis: paternæ pietatis non immemores filij pp. Anno M. D. LXXV. Vix: ann: LXVII. Obijt h. l. d. Martij M. D. XXXVI.

IO: ANTONII FLAMINII

Forocorneliensis viri de vtraque lingua B. M. ossa.

ANDREAE BARGATH CARDINALIS.

*Molliter argenti premor hic sub marmore tantum
Ossa tenet mens alta poli quem lactea parit
Calliope Iuuenem superi quam magnus Apollo.
Liberet ipsi quidem certatim somnia rerum.
Edocuere simul solidiq; volumina mundi
Quantaq; Stellifero manibus stent tela rotanti
Quin tibi Canonicus meritis Rauerne colebar.
Cardinalis ego soboles Bargathia clari
Sanguinis Andreas fuit en mihi gloria quanta
Hic tamen occidimus pitidis sed reddimur astris.*

M. CCCC. XVIII. Augusti XII.

VVENCESLAI BURGARDI

Incomparabile o Viatore exemplum constantiæ atque continentiae sancta integritate & inclita fide illustre bonarum & artium scientia cippus en aspice vt paruus tegit quid hoc quæris? VVenceslaus Burgardus Olmante ortus Moraniæ ea vrbs est. Iulium montem latini vocant, is vnicus patri nuper Bononiæ vnico vnice salutem optans afferre amico penè mortuo occumbit. plura iste non capit lapis. Vale ergo atque his pia ossibus dic verba fies pius tantis. Vixit ann: XXVII. M. x. D. XVIII.

IOAN.

BONONIA.
IOANNI SALAE.

Militi & equiti viro in rebus agen: prudentissimo & Barthol: Salz.

GALEAZIO MARSCOTTO.

De Caluis. Misericors & miserator Dominus, misereatur ei.

HORATIO MARENTIO.

Brixiano Iuris ciuilis studiosis. à socio per iurgium vulnerato nec ita multo post
vulnere consumpto. Bloncha mater & fratres moestissimi f. c. vixit annos XIX. Ob: IX.
Calend: Februarij M. D. LI.

HIERONIMO PRIVIDELO.

Regiensi I. C. clarissimo ab impio Sicario iniustissimè transfixo. fratres moestissi-
mi pos: Id: Nouembris.

IN TABVLA DEPICTA, A POLONO
ET SILESIO POSITA.

Ex vna parte Rex sacrificulum occidit & adscriptum est:

S. Stanislaus Poloniae oriundus atque Craconien: Episcopus
sepultum triennio suscitatum fidum pro se coram Boleslao Rege
testem adducit, satellites hunc ad occident: missi humi resupinis
vultibus aduoluti illum haudquaquam offendere quem rex po-
stea sacrificantem occidit.

In medio tabulae hæc:

*Hoc tibi sacrarunt quocumq; polonicus alter.
Slesius & alter Iuru vterq; Cliens
Ii tua conquirunt cunctis suffragia rebus.
Vt pater & Dominus fidus adesse velis.*

Ex altera parte quidem interficitur cuius ossa dispersa ab aquila
colliguntur & sepelitur occisus. adscripta hæc:

Huius dilaniata in campo membra sparguntur, verum cœle-
sti ab munere custodita, insimulque compacta, sepulchris addun-
tur hic summo cum honore sanctorum numero martyrum Ec-
clesiastico more adscribitur,

Ioannes Cracouiensis. Georgius Nissenfis FF.

IN AMBITV MONASTERII.

Hic religionis status restituitur & culpæ effugantur, has ideo
fores ceu sibi hostiles Diabolus ingredi manib. pedibusque relu-
ctatur.

SEPVLCRVM COLLEGII NATIONIS GERMANICAE,
ad nigram depictam Aquilam.

M. D. I. Iustitiæ cultores.

GERMANORVM.

*Quod pia quod cultrix legum Germana iuuenum
Condidit, ut genti pateat commune sepulcrum,
Vt Germanorum manes post fata quiescant.*

Sacra

Sacraparentali capientes annuarium

Siste gradum spectam monumentum hoc quaso viator.

M. D. I.

O quam fragilis ΓΝΩΘΙ ΣΕΑΤΤΟΝ ruit voluptas

IOAN: BRANDI.

Cælum animam Brandi, nomen Germania servas

Quod mortale fuit clauditur hoc tumulto.

Iohanni Brando Hildesheimensi, scholastico eruditissimo Ioan: Brandus artium
ac legum Doctor patrueli p.

Φίλον ἐστὶ πατέρα καὶ ἀλλὰ γὰρ πᾶσι πατρὶ.

GARISENDORVM familiæ hic commune sepulchrum.

IOAN. VOLZII.

Tu quicunq; sagax veterum monumenta renoluis

Te si foris mei nominis ardor habet

Hac lege, Ianus eram, dictus cognomine Volsius

Arctooq; meum claruit orbe genus

Limpergo fueram, Chiron quod iustus Achilli.

Et quod Pelleo Stagiritanus erat.

At Romam admissa dum foris piacula culpa

Accepturus eo, contegor hoc tumulto.

Georgius à Limperg Dei gratia Episcopus Bambergensis, Ioanni Volzio præ-
cepti suo hoc sepulcrum pos:

GEORGIO SACHSIO.

Spirensi Germano, dum scientiarum ardore Italiam adolescentulus adijisset, qua-
driennio in ea miro virtutum profectu versatus febri acerbissima absumptus est, Phi-
lippus Burchart amitino perquam dilecto moestis: pos: Obijt vii. Id: April: Anno M.
D. xviii.

Clarum quem summa redivit laude Nemetes

Sperabant, tumulto hoc Felsina docta tenet.

HIERONYMI BORAGINEI.

Me Lubeca tulit, docuit Germania linguas

Huc missum ad studium mors truculenta rapit.

Non ferrum, non ulla Venus, Bacchusue peremis

Sed studij nimius pro dolor hausit amor.

Nam dum Phæbe tuas aestivis solibus herbas

Persequor, inuasit pectora sæva febris.

Iam ter foris novem studio quæ vita peracta est

Annos attigeram, cum rapit hora nocens.

Ab tua, qui medicus fueras, vestigia frustra

Insequor o genitor, cum necor ante diem.

O patria o Germana vale soror una relicta

Quæ fueras, hac me mors tumulavit humo.

Obijt M. D. xxxv. Augusti xxvii. Bucoldianus fecit.

CHRISTOPHORO HAGER.

Rackelsburgen: eruditissimo viro LL. studiofo, Ioan: Iacob: & Georg: Fuggeri
fratres præceptori benemerito pp. Obijt iii. Calend: Nouemb. M. D. xxxv.

Omnis caro foenum, gloria eius tanquam flos agri.

ALEXANDER PELLENDORF.

Eruditiss: scholaris hic humatus est. Vix: ann: xxv. Men: ii. moritur M. CCCC.
xciii. Nouemb. xiii.

Corpus Alexandri iacet hic, qui flore iuventa

Ingenio, forma, sanguine clarus erat.

K

Extinctum

B O N O N I A.

*Extinctum cuncti flenerunt, Atropos ipsa
Inuisa queritur flamina rupta manu.*

GEORGII SPIGELS.

*Maxima cui virtus recubas hic clare Georgi,
Præbuit ingenium Divus Apollo tuum?
Arx hunc Græna tulit, docuitq; Bononia: postquam
Est insignitus iure in viroq; perit.
Essem quod speculum me dædis prima spigellum
Ætas, hoc gaudet nomine nostra domus.
Eloquio cunctos facile excessurus & arte
Corpora clausa tenet urnula parva tua.
Te pius hoc frater decoravit honore sepulcri
Dulcis Orho multis cum gemitu lacrymis.*

Obijt hic anno Dom: M. CCCC. Lxvix. Id. Sept.

VVOLFGANGI ORTEGEL.

Ornatiss: viro VVolfango Ortegel Germano Nicolaus ab Ebeleben Damianus Pelug. Randolphus à Bunau Præcept. b. m. hoc monum: pietatis ergo pp. Obijt anno salutis nostræ M. D. XLII. Nonis Augusti, ætatis vero suæ xxxii.

HENRIC: PAPHOF.

Nobilissimi Decretorum Licentiati Domini Henrici Paphof de Calkar Colonien: Diœcesis, qui obijt anno Domini M. CCCC. Lxcvii. die vii. Octobr. cuius anima requiescat in pace.

NICOLAI ERICI DACI.

*Omnia mea mecum porto, vix sola fama remanet.
Dacia quem genuit iacet hic piæ Magnus Erici
Moribus & natu nobilis ingenio.
Altera pars animi fuit is Petro Nicolao
Hoc opus hic posuit ille comes studiij.*

Anno Domini M. CCCC. Lxxxvi. die xxiii. Mart:

NICOLAI SCHRENDE.

Hic iacet generosus & nobilis vir Nicolaus Schrende de Monaco, qui obijt quin-
tadecima die Mensis Augusti, Anno incarnationis Domini M. CCCC. Lxxi.
Deinde VVolfgangi de Zelting.

ANGLORVM.

Ne in posterum sine honore funus efforatum Anglicis omnibus quoquo modo
vita functis deesset, Robertus Feschier pietate motus opus hoc faciendum curavit.
Vale, ac in rem tuam abi, die iiii. Nouemb: Anno Domini M. D. iiii.

POLONORVM.

Commune nationis Polonicæ sepulcrum.

NICOLAI GOLZEVSCKII.

Polono, spectatæ integritatis ac virtutis viro, qui cum ad generis claritatem, sa-
cerdotijque dignitatem literarum optimorumque studiorum laudem addidisset, in
ipso ætatis flore ac gloriæ cursu morbo consumptus est. Socij amico coniunctissimo
magno cum mœrore pos:

IOANNIS BRISONETAE.

*Hic Turonensis erat Brisonetæ stirpe Ioannes
Natus, & eximij nobilitatus anis.*

Qui dum

*Qui dum te patria studiosa Bononia praefert
Et morum & studij captus amore tui.
Occubuit hic, raptus nimium iuuenilibus annis
Proh dolor, huic virtus quam preciosa fuit.*

SORORVM TERTII HABITVS

Sancti Dominici.

*Mortales Dominus cunctos in luce creauit
Ut capiant meritis gaudia summa poli.
Felix ille quidem qui mentem iugiter illic
Dirigit, atq; vigil noxia quaq; cauet.
Nec thumen infelix, sceleris quem punitet acti,
Quiq; suum facinus plangere saepe solet.
Sed viuunt homines tanquam mors nulla sequatur,
Et velut infernus fabula vana foret.
Cum doceat sensus viuentes morte resolui,
Atq; Erebi pœnas pagina sacra probet.
Quas qui non metuit, infelix prorsus & amens
Vinit, & extinctus sentiet ille rogam.
Sic igitur cuncti viuentes viuere certent,
Ut nihil inferni sit metuenda palus.*

MARTINI DE PRATIS.

Laudensis excellentissimi iuris interpretis & descendendum sepulcrum.

CYNII, DYNII, ET FLORIANI.

Iureconsultorum ossa hic continentur.

D. VGOLINI GARISENDI.

Olim Sp. Equitis, & heredum eius, quod claris: Iure Consultus D. Minus Garisendus infractum pientis: renouauit.

S. IOHAN: DE GISBERTIS.

Excellentis: Doctoris & heredum suorum. Obijt Anno M. CC. LXX. Maij. xv. cuius anima in pace quiescat: Orate pro eo.

S. BALTHASARIS DE MANTICHIS.

I. V. Doctoris, & suorum heredum Anno M. CCCC. xcviij.

MATTHAEI GANDONI.

*Annis mille Dei trecentum cumq; trigenis,
Dum quarto Nonas Iani sol. torquet. habenas,
Hic iacet illatus Matthaeus iure probatus
Doctor honoratus, Gandonum sanguine natus.*

BONFACII GALYCII I. C.

*Hic Doctor miles Bonifacius hac iacet arca } bone Iesu.
Galucij ortus cui parcas summe hierarcha. }*

ANTE TEMPLVM IN COLVMNIS.

*Autore magno natura lege vocato
Patre Rolandina proconsule primo defecit,
Busta hic sacra locant Octobris tertia dena,
Mille trecentenis caelestis prolis ab annis.*

ANTE HOSPITALE.

Ad natam Iouis & Panaceam hinc tenditur hospes.

POMPEIO ANEDORICO.

Cremonensi: I. V. D. acerba morte ex vulnere praevento, Florentius filio desideratissimo inconsolabilis posuit. Vixit Annos xxv. ob: Calend: Iunij Anno M. D. Lvi.

BONONIA.

LYDOVICO DE SESMAISOINS.

Non finit docta Bononia è suo diuelli gremio corpus Ludouici de Semailoins in cuius ceruice palladium miro artificio extructum comperuit vixit annos xxvii. Obijt vii. Februarij M. D. Lii.

FRANCISCI CORIOLANI.

Bononia ficulo Canonico Imperiali Panormitano Ecclesiæ AErarij præfecto qui dum sacris literis operam daret febri ardentissima correptus interijt. Vixit ann: xxx. Obijt v. Calend. Iulij M. D. Lvi. Anton: frater posuit.

NICOLAO GOLZENSCHI.

Polono Socij amico coniunctissimo magno cum mærore pp. Vix: annos xxxii. Obijt M. D. xxxv. vii. Idus Ianuarij.

Virtus socia vitæ fuit
gloria mortis Comes fauet

In extremo iaceo solo,

HIERONYMO SPRONIO.

Chyrurgo celeberrimo totius Italiæ.

PAVLO DE LAVTMARISCHO.

Polono Iuris pontificij scholari virtute ingenio fide integritateq; insigni cunctis ordinibus accepto in ipso ætatis flore inexplabili, fatorum inuidia magno de se apud omnes desiderio relicto, vita functo Petrus de Tointzke amico charissimo ac B.M. posuit. decessit ann. agens xviii. Non: Calend. Augusti M. CCCC. Lxxxviii.

IOANNI BRANDO.

Hildeshemenfi Scholastico eruditissimo, Ioannes Brandes artium & LL. Doctor patrueli posuit.

WOLFGANGI DE ZELTING.

Sepulchrum Generosi & Magnifici viri D. Wolfgangi de Zeltingk Germani Obijt M. CD. xvii. August. xxvii.

ANGLI.

*Hoc situs in tumulo est Guilhelmus gloria gentis,
Anglorum quem mors traxit ad Elysios.
Nam modo festivos dum spectat ludere bomdos
Bombarda fractus viribus occubuit,
Proh dolor ergo homini quamam fiducia Martis
Si ingulant etiam quos putat ille iocos.*

GVILIELMO ROSSAE.

Anglico, Regiæ maiestatis Anglicæ alumno latine & græcè erudito artium Doctori & medico eximio Robertus Eirche Angelus I. V. D. posuit. M. D. xxiii.

HIERONIMO LVCATELLO.

Summæ spei adolescenti omnium bonarum artium studioso græcæ & latinæ linguæ supra ætatem suam perito vita & moribus integerrimo in maxima hominum expectatione acerbissima morte affecto. Parentes fuisse: pos: vixit ann: xvi. dies ix. Obijt M. D. Lxiii. Id: Octobr.

Dein: sunt sepulturæ.

Marij I. C.
Camillæ Saluettæ
Nobilium de Sala
Basilij Bemrini
Augustini Beroi I. C.
Margaretæ de Pepolis
Caroli Anthon: Elephantucij
Annibalis & Camilli Pepulorum.

Bernhardi Capotij de Interana
Albinæ Burganiæ Senensis
Petri Masolini
Alexandri Baldracani
Ioannis Guidotti
Laurentij Bisognori
Hieronimi de Lazaris.

IN AEDE

BONONIA.
IN AEDE D. MARTINI.

67

IULIO BOCCHIO.

Romæi filio, ea pietate, fide, modestia, ut nec minui detractionibus, nec augeri laudibus possit. Vix: ann: LXVII. Mens: I. Dies xxv. Obijt x. Calend: Septemb. M. D. xxv.

HIERON: APARI.

*Deflendus iacet hic Hieronymus urbe Panormo
Trinacria genitus stemmate Aparus humo
Vix tria cum medio superabat lustra vacantem
Cum Iuri arripuit mors inimica sacro.*

Obijt M. D. xxxix. M. August. Ioannes Petrus pater & Georg. frater mœstis: pos:

MATTHÆO MALVEZZIO.

Floriani filio virtute pietatēque insigni, Vix: ann: Lxxxii. Mens: xiiii. Obijt ann: M. D. XLVIII. Calend: Iulij.

Florianus Carolus Maluetij fratres patruo B. M. P.

VLTSSIS BENTIVOGLI.

I. Humari hic voluit Vlysses Bentiuoglius eques & Comes, ut una esset mortuus cum Lucretia Vitali præmorta coniuge carissima, quemadmodum & viuis idem cum eadem viua vitam vixerat optatam, Obijt Anno M. D. LI. ætat: LVIII.

PETRVS CANONICVS.

Ludouici filius & Iurisconsult: illustris, vir incomparabilis ac patriæ ornamentum, singulare testamento sibi & Ioanni Andrea Bentiuolo eius genero, eorumque heredibus fieri iussit. Anno gratiæ M. C. II.

Ibidem & sepulcrum Magni Alexandri Aclini Philosophi, & Ioannis fratris eius. Item Ananiæ & Ludouici Corridini IureConsultorum.

IOAN. BAPTISTAE CIMATORIO.

Bononiens: LConsultissimo qui funere meritis acerbo, ann: xxx. implebat, Ioan: pater mœstis: permittentib: Elephantucijs p. M. D. xiii. prid: Cal: Decen: br:

Splendidum.

Prouidus vir Carolus filius quondam Andreæ, olim nobilis militis & egregij LL. Doctoris Domini Roberti de Saliceto hoc sepulcr. fieri instituit de bonis ipsius Caroli pro cuius anima fratres istius conuentus perpetuis temporibus annuaria duo celebrare tenentur. M. CCCC. III. completur die xxviii. Iulij.

CONSTANTIAE ZAMBECCARIAE.

Bocchiæ dotibus & corporis & animi matronarum principi vix: ann: XLix. M. xl. D. xxvi. Obijt viii. Cal: Octobr: M. D. xiiii. Achilles Bocchius parentib: Sanctis: dulciss: test: f. c. ann. sal. M. D. Lii.

Prudentia pia & innocens constantia vitam gubernat, firmat, ornat, protegit.

Lælio Bocchio: Achillis filio vix: ann: xxiii.

*I nunc & vigila, noctesq; absolve legendo
O curas hominum ceptaq; vana nimis.*

ANTONII PALTRONI.

Siste viator, ne Antonij Paltroni eq: clariss: virique integerrimi ac filij Alexandri vtriusq; Iuris consultiss: felix memoria pereat, Antonius Iunior & Nicolaus & Vincentius filij fratresq; arctissimi locum sacrum sarcophagumque pos. abi in rem tuam. M. D. Lvi.

ANDREAE BOVIO.

I. V. D. ac Ser: D. N. Pauli III. Referendario literarumque Apostol: de maiori

K 3

BONONIA.

maiori Præsid: abbreniatori viro integerrimo, cuius singularis virtus in multis magnisq; rebus spectata est. Vix: ann: XLII. Mens: III. Dies II. Obijt M. D. XLIII. Calend: Septemb.

IN AEDE SANCTI STEPHANI.

Dominæ Ildi Viêtrici nomine Marci Calphurni Tironi suo ex parte patrimonij sui Sextilia M. lib. Homulla per Anth: M. lib. suum vt fieret test: cauit.

CALVEDIAE VETTIAE.

L. Caluedius Eudopus coniugi incomparabili, cum qua vix: ann: XL.

LAZARI CHISINK.

Terra terræ adhæreo. Sed quid? resurgam ego.

THOMAS ATHEMISIIVS.

De Beradellis, vtriusq; iuris Consultissimus ordinis militiæ virginis gloriosiss. hoc sibi posterisq; suis pos: Anno M. CCC.

NICOLAO ALDOVANDRO.

Atano, Petro auo equitibus & Iure Consultis, ac Nicolao patri patricijs ac sexdecim viris, rari exempli viris Ioan: Franc: & Sebastian: instaurauere & sibi anno M. D. L. Calend: April.

FRANCISCI BARZELLINI.

*Hæc tumulara iacent Francisci membra sepulcro,
Quem Barzellina domus huic stirps protulit urbi,
Sacrorum Canonum legum quoq; dogmate fultus,
Ordine sacerdos Benedicti prævia norma
Abbas dignus erat, annis denis ser. & vno
Calicolum rexit hoc mon: quo pace quiescis
Mille quadringentis denis quater & tribus annis.*

PVBLLI CORNELII.

Saturnini Magistr alis Cornelia prima vxor ex indulgent: colleg: signum liberel basim C. aulis.

D. Petronius Episcop: & patronus Bononien: qui tempore vitæ suæ vndiq; Sanctorum reliquias arripuisse, & Bononiam transfulisse dicitur, etiam B. Apostolorum corpora Petri & Pauli in hanc ædem asseritur asportasse, vnde tanto hominum multitudo qui ea salutarent, accurrit, vt scalæ lapideæ genu flexionib: in totum excava- cæ appareant.

IN AEDE S. IOANNIS
DE MONTE.

*Totum se-
pulcrum
tectum est
holoserico
nigro.*

Sepelitur supra portam qua ingreditur Carolus Ruinus Anno M. D. xxx. & An- tonius filius M. D. xxxix.

HIERONTMO TOSTINO.

Florentiolæ ciui Bononien: Philosopho & Medico præclaro qui vix: ann: Lxvi. Leonâ vxor coniugi carissimo P: ann: M. D. xxviii.

AVGVSTINO HERCVLAND.

Comiti Eq: ac Senat: integerrimo omnibus patriæ honoribus, & pluribus lega- tionibus ad varios principes, postremo autem ad Gregor: XIII. Pontif: Max: hone- stissime functo. Vix: ann: Lxx. Ob: ann: M. D. Lxxix.

NICOLAO HERCVLAND.

Iure Consulto Comit: quem ob insignes animi eius dotes Ioanna II. Neapol: Re- gina præcipuè carum habuit, cum Ioanne fratre equite mæx: consiliario & Cameræ Regiæ Præside, qui ante in Sicilia Ladislai Regis fratris negotijs egregiam nauauit operam.

operam. Obijt hic Neap: ann: M. CCCC. xxx. Ill. c. Bonon: M. cccc. xxxviii.

DOMIN. MARIAE HERCVLANO.

Comiti præstanti liberalitate, singulari fortitudine, miraque integritate viro, Augustin: Herculanus Eques Comes ac Senator mœstis: fratri carissimo pos: Vix: ann: XLvii. Obijt M. D. Lviii.

LYDOVICO SAVINIANO.

Latinæ Græcæq; linguæ studiofo, ac singulari in rebus agendis fide & prudentia prædito. Vix: ann: Lxxv. Obijt xxvii. Iunij M. D. Lxxv.

Aurelius Sauinianus à Secretis summi Pontif: Gregor: XIII. hoc sacellum eius agnationis commune crexit.

ANTON. BOLOGNETTO.

Iure Consulto, quem turris super ædes repente lapsa misera quondam morte oppressit, & Iacob. Mar: filio integerrimo, Iacob. Mar: eques & Hieron: Camill: filij patri auo ac proauo B. M. pp. Anno M. D. Lxxii.

IN AEDE SERVORVM MARIAE.

Bessarioni Episcopo Tusculano Cardinali Niceno benefactori nostro.

ANDRAE AGNANELLO.

Bonon: ciui optimo equestris ordinis, Iuris vtriusq; Consulto, pietate, fide, beneficentiaq; insigni, filij mœstissimi patri desideratiss: pp. Vix: ann: Lvi. Mens: vii. Obijt M. D. Xli.

CLARISS. GRATVS.

Iacobo ano & Andrea patri equitibus auratis, senatoribusq; præstantissimis Iacobus Gratus nominis auiti & paterni memor pos: Anno M. D. iii.

Iacobo grato Senatori prudentiss: S. P. Q. B. vix: ann: Lviii. Fuluius Gratus patruo B. M. pos: M. D. Lvi.

Item Hieronimi Grati Iuris Consulti.

Item Anthonij Galeatij Bargelini.

Item Ioannis Baptistæ Romani à sicarijs occisi equit. aurati M. D. Lv. xvi. Octob.

NASCENTORI NASCENTORIO.

Equiti tum signifero peditumq; ductori, multis in prælijs summa cum laude spectato, ac in Senen. bello ablatis hostium insignibus fortiter interempto Ioan: Rainerius frater mœstiss: p. Vix: ann: xxvi. Obijt M. D. iiii. Decimo octauo Calend. Oct.

LYDOVICO GOZADINO.

Insigni legum interpreti Senatoriq; Bononien: Vix: ann: Liiii. Obijt M. D. xxxv. Senat: Bonon: Ioannis Zachij opus.

GOZADINI DE GOZADINIS.

MARMOR PVLCERR:

*Instabilis quam sit volucrisq; hac gloria mundi
Et citò quam fugiant tempora nostra vide.
Miles & egregius legum reuerendus in orbe
Doctus in hoc tumultu clauditur ecce breui.
Iustitiam hic coluit sacram præclarus, & altum
Pacis amavit opus, improba facta gemens.
Eloquij fuit iste grauis, moderamine recto
Cuncta regens, fidei nobile gessit opus.
Fama viget, nec clara suum Bononia nomen
Ignorat, laudes sed canit ipsa suas.
Nomen habet Gozadinus enim Gozadina creauit
Hunc proles tanto gessit & ipso viro.
Mille quatercentum quadragesis iungitur uni
Marcus huic obire die.*

BONONIA.

BARTHOL. BENTIVOLAE.

*Bentivola portus genti virtutis amator
Roscius hoc tumulo Bartholomaeus inest.
Cuius vita perit lustris bis quinque, peractis
Dum praemittitur nimia sana podagra febre.
Exemplum fidei, speculum probitatis, an omni
Bentivolam casu scriba disertus erat.* M. CCCC. vc. Cal. Sept:

CONSTANTII ROSCII.

*Hic iacet in tumulo Constantius, inclita proles
Roscia quem genuit nobilitatis honos.
Hic fuit Astrea cultor legumq; minister
Nec non clarus eques splendidus atq; comes.
Ipse tamen nondum bis denos viderat annos
Cum rupit vitæ flamina Parca sua.
Scilicet ut dulci casus cum lumine lætus
Syderei coleret regna beata soli.*
M. C. xxx. die xix. Ianuarij.

IOAN: DE ANANIA.

*Sol fuit hic Sophia, fuit orbis Anania noster
Numen. & hic nullo iam iacet in tumulo
Iussit & hoc moriens Ioannes vir sacer: esto
Ast immortalis gloria non moritur.*

Optantes huius Cœnobij patres nomen Ioannis de Anania Archidiaconi Bononiensis ob beneficiorum magnitudinem conservare, non quod debebant & volebant, sed hoc pro viribus monumentum instaurarunt, & carmina quæ antea in eius laudem picta legebantur sculpenda curarunt. Obijt Anno M. CCC. Lv. restituit: M. D. Lxviii.

ROBERTO MACHIAVELLIO.

Viro omnibus belli pacisque artibus prædito, qui Ascanio Columnæ Regni Neapol. Commestablio præfectus cohortis Prætoriae Carol. V. Cæsare peditum Centurio fuit, atque Francisco & Henrico Francorum Regibus Herculi Ferrariæ Duci in foedere Pauli III. Pontif. & eiusdem Henrici primariam in instruendis aciebus operam præstitit, Vlpiani expugnationi præfuit, Gazanum gubernavit, ac demum custos Romanæ arcis à Gregorio XIII. Pontif. constitutus in eo munere Romæ mortem iam præcæta ætatis oppetiit. Vix: ann: Lxxiii. Mens: I. dies xxvi. Obijt Anno M. D. Lxxix. xi. Calend. Maij.

LYDOVICO LEONI.

Philosopho ac medico insigni qui vix. ann. Lxxiii. Mens: I. dies viii. Obijt Anno M. D. xxviii. Id. Ianuar. & Ascanio & Leoni eius filijs heredes p. p. Anno M. D. Lxxi.

BARCELLINORVM FRATRVM.

Scipioni I. V. Consulto magno ingenio magnoque optimarum artium studio tum omni Philologia & digna homine nobili doctrina prædito. Vix. ann. xxxi.

Paulo, qui multos annos utrumque ius publicè summa cum laude interpretatus, deinde à Gregorij XIII. Pontif. Max. nepotibus Romam evocatus. Obijt ann. natus xxx.

Philippo, equiti aurato qui proximo in Turcam bello sociali opera fortiter navata, Ann. ægens xx. Corcyra decessit.

Vincent: Mariæ Barcellinus Senator pater filijs desideratis. P. Anno salutis M. D. Lxxxiiii. teque viator ut illis à Deo Opt. Max. veniam ac felicitatem preceris orat.

ANNI.

ANNIBALI BRVNO.

Qui Castello S. Petri natus primo sub Francisco Valefio Gall. Rege Ducum stipendia faceret signa militaria tria ex hoste summa cum laude retulit, Inde auspicijs Venet: mox Clem: VII. tum Pauli III. Pontif: Max. à quo ipse ciuitate Bononien: donatus est, postremo etiam Carolo V. Cæs. Augusti ordines honestissimè duxit, Annibal Concellus soror: B. M. cum luctu & lacrymis pos: Vix: ann: XLVIII. Obijt III. Calend: Sextil: M. D. XLV.

I B I D E M.

Ludouicus Casarinus Iure Consultus sepultus. Ante templum porticus est totius Italiæ celeberrima.

IN AEDE FRATRVM REGVLARIVM.

FLORIANO DVLPHO.

Gonzagæ Lucæ filio Iure Consulto, Theologo insigni, Decanatus dignitate, quam in æde D. Petronij ære proprio ditauit, primo functo Franc: & Auth. Dulphi ob fratris benemeriti piam memoriam statuam, Diuo autem Thomæ Cantauriensi ob regionem ædiculam pos: M. D. VIII.

Iuxta altare maius in niueo marmore incisa concessio & confirmatio Imp: Carol. V. dum Bononiæ Coronam acciperet, Monasterio de mutatione nominis facta.

IN AEDE D. PROCLI.

PROCVLI.

*Sic procul à Proclo Proculi campana fuisset
Tunc procul à Proclo Proculus ipse foret.*

IN AEDE FELICIS ET NABORIS.

S. Famossissimi I. V. Doctoris Domini Petri de Boatrijs ciuis & Doctoris Bononiensis.

Item primi Episcopi Bononiensis.

Item Azonis & Gratiani, quæ tamen celebrioribus sunt tradita locis & monumentis.

In saxo tamen vetustissimo, quod nunc in sacrario reconditur de Gratiano hæc:

*Hanc aue partem reuerenter lector adire
Namq; loci Monachus Decretum hic condidit huius
Diniunum Gratianus opus, quantumlibet arcto
Contentus septo: quod iam reparando caducum
Et vetus hoc claustrum tolli fuit inde necesse
Id tamen Abbate constructum est Bartholomæo
Mille trecentenis decies septem atq; quaternis
Annis à Christo, pura de virgine nato.*

IN AEDE S. BLASII.

THOMAE TROCHII.

*Aspice qui transis petis hic, non sperne rogantem,
Quem nouisse velis cæli iam templa colentem.
Ossa licet cineresq; sacros hac urna retenses:*

Legibus

BONONIA.

*Legibus hic Trochius Thomas & Canone sacro,
Militia insignis toti notissimus arbi,
Vrbibus in multis virtute vocante peregit
Præsidis officium, mentem iam sorte vocante
Reddidit illustrem, binos Sol verat ut annos
Mille & trecentos, nonaginta iste axigit annos
Atq; suis Christi nomen commendat amicis.*

IN AEDE S. SEBASTIANI.

*Bulgarus antiquus Glosator sepultus de quo illud:
Ordine peruerso succedis Bulgare nato.*

IN AEDE S. VITALIS.

LEVCII MAGISTRORV.

*Et Mundini de Leucis & eorum heredum
Patrum in libello legitur, Vita brevis, ars vero longa.
Gloria natura medica virtute Leuci
Cuius erat cura morientes reddere luci,
Invidia fati recubas, iam nomen adeptus
Compar Hippocrati sublimi marmore scriptus.
Annis millenis tercentum bisq; nouenis,
Cum sol ter denis Augustum torquet habenis.*

EXTRA PORTAS BONONIEN:

IN MONASTERIO FRATRVM MI- norum.

Sepulcrum Theodosij Baptistæ Montanæ Medici, qui scripsit Epistolas Medici-
nales.

IN IMAGINEM MORTIS.

*Si tibi pulchra domus, si splendida mensa, quid inde?
Si species auri, argenti quoq; massa, quid inde?
Si tibi sponsa decens, si sit generosa, quid inde?
Si tibi sint nati, si pradia magna, quid inde?
Si fueris pulcher, fortis, divesq;, quid inde?
Longus seruatorum si seruiat ordo, quid inde?
Si doceas alios in qualibet arte, quid inde?
Si rideat mundus, si prospera cuncta, quid inde?
Si Prior, aut Abbas, si Rex, si Papa, quid inde?
Si rota fortuna te tollat ad astra, quid inde?
Annos si felix regnes per mille, quid inde?
Tam cito prætereunt hac omnia quod nihil inde
Sola manet virtus, qua glorificabimur inde.
Ergo Deo serui, quia tot tibi prouenit inde.
Quod fecisse voles in tempore quo morieris,
Hoc facias inuenis dum corpore sanus haberi.
Quod nobis concedat Deus noster, Amen.*

IN TEMPO ANNUNCIATAE.

IN INTROITU ECCLESIAE.

*Hic duo sed medius sacra fulsere corona
Regali, Christum Francisco autore secuti*

Expensas

*Expensas humilis Francisci tertius ordo
Magnificare suos cupiens de paupere regna.*

MARIAE DE NOVARIA ASTRON:

*Qui responsa dabat cœli internuncius ore
Veridico, fazi sydera sacra probans,
Qui variam notat Lunam, Phœbiq; meatus,
Sede sub hac parua conditus ille iacet,
Pierij iuvenes, populus, gens, curia lugent,
Externi Reges, Bentiuolumq; domus.*

Marianus Zuchatus hoc sepulcr. pos: Vix: ann: L. obiit M. D. mii. Septemb. xvj.

IOAN: BAPTISTAE THEODOSII. *

*Parma parens, primas Mirandula cessit honores,
Declarat cinem me Imola grata suum.
Ad se docta vocat tandem me Felsina, deflent
Artes me medica, docta cohorsq; virum.
Deflent maesta vrbes ipsa, cinemq; reposcunt
Imola, Mirandla, Felsina, Parma parens.*

Ioan: Baptist: Theodosio Medico filij pietis: pos: Vix: ann: Lxiii. Obijt M. D. xxxviii. Mens. Septembr.

FRATER ALOYSIVS PVTEVS.

Burgondianus ex minoribus obseruant: hic situs est, quem omnes qui aliquam eruditionis administrationisque famam in familia sua tulerunt, & magistrum & exemplum sibi præcipuè asciuerunt, qui verò Concil: Trident: interfuerunt, quo ille à Pio III. Pontif: Max. missus adfuit, vtramq; & doctrinæ & sapientiæ laudem mirificè comprobarunt. Qui prouincialia & generalia tam diu exercuit, tot Italiæ suggestus celebrauit. Scotum tanta diligentia & voce & scriptis explicuit, vt vix horam vllam vacuam habuisse videretur. Demum ieiunijs, vigilijs, peregrinationibus, studijsque magis quam ætate confectus grauib; apoplexiæ incommodis diuexatus, Christianæ patientiæ nobile nobis exemplum reliquit. Obijt annum agens Lxxiii. ix. Nouemb. M. D. Lxxx.

Tanto patri frater Hieron: Imolen: M. H. P. C.

ALOYNO GEORGIRIO.

Epidauro ex Dalmatia viro tum Philosophiæ tum medicinæ scientiæ eximiè ornato, atque etiam historiarum, Astrologiæ, inprimisq; Cosmographiæ ac Geographiæ, quas non tam ex libris, quam ex diuturna terrarum perlustratione sibi adiciuerat, cæterarumque Mathematicarum artium omnium cognitione clarissimo, amico & cui optimè merito Bonifacius à Stephanis Episcopus Stagninus mœstis: pos: Obijt anno M. D. Lxv.

IN SANCTO MICHAELE IN BOSCO:
EXTRA MOENIA BONO-
NIEN:

ARMATIATVS DE RAMMOCIOTIS.

Eques & Comes Bononien: sanctis: Iul: II. Leon: X. Adrian: VI. Clement: VII. equitum & peditum capitaneus. Vix: ann: xcv. Mens: viii. dies xii.

BAPTISTAE COSPIO.

Senatori, viro maioris sapientiæ, quam fortunæ, agnati illius virtuti omnia summa debentes posuere. Vix: XLix. M. x. D. ii. Obijt M. D. XL. iii. Id: Nouembr.

ANTO-

BONONIA.

ANTONII BUTRII. I. C.

*Qui legum ante alios interpretis vixit acutus
Scauola pro Iuris cognitione nouus.
Et Canonum princeps, nulli pietate secundus
Traiano & compar integritate fuit.
Consilio aequanimit magnum & gravitate Catonem.
Antonius Butrio quanta sepulchra velis?
M. CCCC. VIII. III. Octobr.*

I B I D E M.

Bononiæ pace reddita, eamque à tormentis bellicis hinc offendi nequaquam posse cognito, annuente S. P. Q. B. tum Dei, tum Monachorum domus restitutio ornatusque facta sunt Anno M. D. XVII.

*Obscurum quod erat posito squalore Michaël
Cui princeps Erebi cum Phlegesthonte sateat.
Religione vicens Benedicti candida proles
Hoc templum egregium sic sibi restituit.
τὸς πατρικίου τοῦ δὲ καθεσθαι
θεὸς γὰρ εὐχαριστεῖ καὶ οὐκ ἔστιν.*

ALFONSI SALGADI.

*Hic iacet Alfonsus Salgadus gentes Hiberæ
Fama animo ac dextra confidit, optens.
Dux fuerat Lybicus quando dimissus ad oras
Quem strenuum experta est Africa terra virum.
Felsineam multo milite dum cingeret urbem
Quem clarum obtruncant bombea saxa ducem.
Sernata ex igne in felix seruatur in ade
Astra Michaël eat retribuente petes.*

AD D. VICTOREM:

IN APPENNINI IVGIS.

Museum longum xxv. ped: fenestras duas versus Septentrionem & Orientem habens, in quo Bartolus commentaria sua scripsit, sicut ipsemet in proœmio Digestorum testatur: In eo hæc:

*Bartolus hic legum Syrtes & retia tendens,
Casarei Iuris Daphnaa fertatulit.*

ITEM VGOLINI DE FONTANA
ANTIQUI COMMENTATORIS
in Ius civile.

*Transit ut vivat mundana legis alumnus
Mors sit ei requies, ultima vita Deus.
Vrbis honor, mundi speculum iacet hic Vgolinus
Spiritus astra tenet, corpora signat humus.
Cui fortuna manum reuocans concessa retendis
Cui lex uberius vera plena dedit.
Mens legum cecidit, reliqui latitant Pharisei
Christus, qui venit parcere, parcat ei.
Mens respondebat veraci consona lingua
Et par effectus cordis & oris erat.*

Fraudis.

Fraudis, nequitia, linoris & ambitionis

Inter concines unicus hostis erat.

Mors voluit mundum sub certa lege teneri,

Nam cinis est hodie, qui fuit ignis heri. An: Domini M.C.LXVIII.

I N A E D E D. M A R I A E M O N T A N A E.

Sunt effigies Bessarionis Carolis Græci & Perotti, Item ascensus in coelum Beata virginis, opus perpulcrum & mirabile Galassi pictoris excellentissimi.

Item Epitaphia Liuiæ Marfilia, Sophiæ Maluetiæ, Anton: Mediolani, Vincent: Herculani, Iosephi Arnolphini, Hieron: Tostini, Isidori Cancellarij, Lud. Bolognetti, Leon. Ferrarij, Isabel. Fælicinæ, Anton: Mariæ Lignani:

In tenebris splendorem obtinet Carolus Ruinus I. C. hic sepultus.

I N P L A T E A D. B A R T H O L:

Viator siste gradum, & perlege: Vt latior quam vides plateam reddereturq; cunctis illustrior à D. Barthol: quæ ibi tum ferè in medio fuerant à fundamentis eruta, ære publico cum domibus hic restituta est, Anno salut: M. CCCC. XCVII. Calend: Octob: Andrea Grato, Ioannè Marfilio equitibus auratis & XVI. viris Platea ipsius ac operis viæ Imperialis præfecti, & curantibus Ioanne Bentiuoglio II. Senat: Bonon: principe bono Reipub: nutu approbante.

I N S C H O L A P V B L: B O N O- N I E N:

Gregor: XIII. Pont: Max: annuarum reuolutionum felicissimo restauratori:

Tempora qui feros Phæbi referentia gyros

Toto sancte senex orbe venire facis,

Scilicet ut redeat nunquam remocabilis annus

Atq; suum teneant festa sacrata diem:

Na tu cælicolis gratum atq; perusile nobis

Immortale tibi conficis autor opus.

Sub felicibus auspicijs magnificorum D. D. D. Ioannis Baptistæ Bergaiotti Parmensis & Domini Viti Antonij Horatij de Curtis Mursonensis Vniuersitatis patronorum medicorumq; priorum meritissimorum die xxx. Mens: Decembr. Anno Domini M. D. LXXXII.

I N A V D I T O R I O M A G N O

I. Consultorum primo:

Museum hoc decoras praeclaras indole mentes,

Effundisq; viros Troicus alter equus.

Hoc inuenes fingis gnaros in rebus agendis

Hoc belli atq; roga fulmina multa parit.

In quo Iustitia vertex, legumq; recumbis

Ex patrum & procerum gloria prima manet.

L

Prima

B O N O N I A.

*Prima manet primis semper resplenduit orbis
Nam iuris primus nunc quoq; & orbis adest.*

A L I V D.

*Hinc Labyrinthicas ambages solvere legum,
Veraq; de tenebris promere verba solet.
Mirus inest orgo in verbis grauitasq; docenti
Candida mens, animus promptus ad obsequium.
Tanto igitur monumenta viro studiosa inuentus
Hac posuit grati Rectoris inditium.*

Annuent: D. Ioan: vel Baptista Saluago Genuensi vniuersitatis priore dignissimo.

I B I D E M.

Principem Gimnasij classẽ vrbis ornamẽto ciuitatis splendori & posteris incitamento, consiliarijs benẽ gestæ administrationis memoriæ relinquendæ ac benẽ meritis se officijs deuinctos ostendendi studio eorundem generis nominis & honoris insignibus placuit exornari. Anno ab ortu Christi M. D. Lxix. Pij V. Pont: Max:

I T E M.

Vniuersitas legum studiosa veterem huius Auditorij dignitatem animo repetẽs, atq; eidem in posterum quoad possit consulere cupiens, nouis his insignium suorum ornamentis cohonestandum curarunt, Annuente Dn. Ioanne Baptista Saluago Gennense vniuersitatis Priore dignissimo. Anno Christo nato M. D. xxxi. Georg. XIII. Pont: Max:

I N A L T E R O C O L L E G I O
I V R I D I C O.

Ad Virum Illustrissimum & legum prælectorem excellentissimum
Annibalem Marefcottum.

*Æquora turgescunt iuris iam vasta profundi
Æstuat & legum pelagus spes nulla salutis
Ecce Marefcottus tumidas sedare salebras
Aptus, & implicitos legum dissoluere nodos
Annibal hic etiam maior: nam vincit uterq;
Ignibus & Pænis montes hic legibus orbem.*

Annuente Manfredo Flosio Dauenerio Senuensi Priore dignissimo.

I N T E R T I O I V R I S T A R V M
A V D I T O R I O.

Ioanni Baptistæ Salimbenio I. Consulto Clarissimo, vniuersitatis Iuristarum optimerenti posuit.

*Qui conclusa adytis legum penetrabilibus acris
Promentem ingenio sacra Salimbenium.*

Contemple-

Contempletur ei sapientum arcana patere

Tractata & stupeat tam nituisse viro.

Ambigat & plus ne illorum huic splendoris, an illis

Insignis cultus iam studiumq; ferat.

Annunte Antonio Suardo Ariminensi Priore dignissimo.

I B I D E M.

Bononien: Gymnasij adollescentes nobilissimi, vtramque Iuristarum Vniuersitatem consilij prudentia & fidelitate gubernantes sui præceptoris nomen honorificè illustrare, harum ædium splendorem magnificentius augere, bene gestæ administrationis memoriam relinquere, ac eiusdem muneris vicarios ad honestam æmulationem excitare student: Ad classem hanc publicam suæ familiæ ac nobilitatis imaginibus publicis exornandam æs publicum erogari iusserunt. Anno Domini M. D. LXXVII.

IN QVARTO AVDITORIO.

Ad virum Excelsum Ioannem Morandum Iuris Consult: Clariss:

Plaudite cum volis adeat celeberrima classis

Ille nitior legum Iustitiæq; iubar.

Hinc legum flammæ alitè rutilare videtis,

Hinc responsa patent Felsina docta tibi.

Felsinei montes, mirandum, flumina, valles,

In cælum tollunt laudibus eximys.

Felix ceritè felix terq; quaterq; beatus,

Fulgida qui tali tendet ad astra viro.

Annunte D. Octauio Visentino Veronen: Priore dignissimo.

D. O. M.

Vniuersitas iuris studioforum Doctorem præstantissimum Ioannem Morandum, qui sacris legum ex adytis mirè præcepta promens summa ipsos cum admiratione fructuq; moratur, & scholam hanc quæ otium, quod maximè maxima quemq; ad negotia instruat iisdem præbet, his ita in vtrunq; sui studij notis ære impeso suo exornauit, vtab vtroque ipsa honestissimæ scientiæ clarissimis ornamentis exornatur. opus finitum III. Non: Iulij M. D. LXXIX.

De Cæsare Solea Mediolanen: Vniuersitatis Priore dignissimo.

IN QVINTO AVDITORIO.

Vniuersitatis legistarum Consiliarij communi consensu, vt Gymnasio decus, Doctores ornamentum, scholaribus aliquod ad laudis gloriæq; cupiditatem incitamentum adferrent, hanc scholam ære publico pingendam, & insignibus quisq; suis exornandam curarunt.

B O N O N I A.

Cœptum est opus M. D. VVolfango

Consummatum M. D. Francisco Prioribus.

Anno M. D. Lxxv. prid. Calend: April: Greg: XIII. Pont: Max:
Ludouico Segnio I. Consulto Claris: Vniuersitas Iuristarum opt:
merenti posuit.

Segnius haud unquam est in publica commoda segnis

Omnibus hic alget, sudat & inuisilas.

Et index trutina leges examinat acer

Dat lucem obscuris, soluit & ambiguas.

Anniente VVolfango Castner Oenipontano Tyrolensi Priore dignissimo.

Vt bene gestæ administrationis rationem Iuridicæ facultatis
Consiliarij redderent, Auditorium hoc ad ciuitatis ornamentum
communi voto illustrandum, & suis stemmatibus ære publico de-
pingendum curarunt. Gregor: XIII. Pont: Max: & Rudolpho II.
electo Romanorum Imperatore inuictissimo regnantibus Anno
M. D. LxxxI. die xxviii. Iunij.

Anniente Domino Io: Vdauio Stinghaimer Thuinthenio Priore dignissimo.

Ad Excellentissimum D. Franciscum Ioannetum Iuris di-
diuini Interpretem claris: Tetrastichon.

Vt tua Teuthonicis qua parua est gloria terris

Dum retegis veris abdita iura sonis.

Quaę, tua accessit fama noua gratia laudi

Austriacum monitis dum regis ipse Ducem.

Nubila fortuna valeant transcendere sana

Arctaq; finitimo vincula facta pede.

Iane tuo hac circumfulgentia stemmate signa

Constituis facili pectore tota cohors.

Anniente D. Vdauio Stinghaimer Priore dignissimo.

IN SEXTO AUDITORIO.

Studioſa V. I. Vniuersitas ære publico delectum hoc auditori-
um his picturis honestandum curauit, vt religiosæ imagines non
solum ad vrbis ornamentum & loci dignitatem spectentur: sed
etiam vt per eas nobilissimi iuuenes vehementiꝝ ad Iurispruden-
tiæ studium inuitentur, Gregor: XIII. Pont: Max: ann: ii. M. D.
Lxxvi. ab origine mundi 5532.

In Antonium Gypsum I. Consultum Claris:

O decus egregium Antonius noua gloria Iuris

Inter Iustitiæ Patres sanctumq; Senatam

Qui splendore nitet velut inter sydera Phæbus

Non aurum, non ara tibi, non marmora, verum hos

Tantum effigies procerum largimur honores

Virtutum aterna ut mancant monumenta tuarum.

Anniente Guilielmo de Porcarijs Priore dignissimo.

Quid præceptorum merita valeant, quid eorum vigiliæ possint
hoc vno exemplo studioſa I. V. vniuersitas apertissime demōstra-
uit, quæ excellentissimo D. Hieronymo Buccaferreo delectū hoc

auditorium varijs antea picturis cohonestatum, nunc vero proprijs stemmatibus decoratum (magnum amoris & reuerentiæ fignum) ex animo dedicauit & obtulit. Procurante R. DD. Flaminio Paulatio Priore dignissimo.

Ad Excellentissimum Dn: Hieron: Buccaferreum I.C. clariss:

*Quidquid hic oppugnat, quidquid defendit & acer
Raborat infirmat Ferreus esse solet.
Sælegum promit sensus interprete lingua
Aurea verba fluunt, aureus ordo nitet.
Ferreus est igitur dicendus & aureus idem
Inclita Felsinei gloria gymnastii.*

Annunte R. D. Flaminio Paulatio Gracensi Priore dignissimo:
Anno Domini M. D. LXXXII.

Gregor. IX. Pontif. Max: Compiler Decretalium à natì
Christi anno M. CC. XXVII.

Iustinianus I. Imp: totum ius ciuile Rom: antea confusum immenso labore & studio fauente Deo reformauit.

Gregor. XIII. Pont: Max: Bononiæ, ante leges ciuiles publicè professus est Anno Christi 1573. ab origine mundi 5532.

Pius III. Pont: Max: concil: Trident: quod sub Paulo III. & Iulio III. incœptum fuerat, perfecit Anno M. D. LXIV.

IN SEPTIMO AUDITORIO.

Vniuersitatis legistarum Consiliarij communi consensu, vt Gymnasio decus, Doctoribus ornamentum, scholaribus aliquod ad laudis gloriæque cupiditatem incitamentum adferrent hanc scholam ære publicè pingendam & symbolis suis quisque exornandam curarunt.

Cœptum est opus M. D. VVolfgango.

Consummatum M. D. Francisco Prioribus.

Anno M. D. LXXV. prid: Calend: April: Greg: XIII. Pont: Max:

Antonio Caluarino I. C. celeberrimo Vniuersitas Iuristarum
optimè merenti dicauit.

*Inuenit argutè, benè digerit, explicat aptè
Et nodos acie dissecat ingenij.*

*Ducit inerranti sancta ad penetralia legum
Limite, non ullos hoc duce fallit iter.*

Annunte Francisco Fortesio Vincentino Priore dignissimo.

Ad Illustrissimum & Excellentissimum virum Dn. Hieronymum Ghysil-
lerum, Iuris diuini Interpretem.

*Te quibus heroum diffusis laudibus æquem?
Si cedunt luci sydera cuncta tua.*

*Desine Iustitiam Radamante & Regulus almam
Despiciat legem, Nestoris aula calat.*

*Huius adest custos cælo delapsus ab alto
Ex legum cultor Paruatidumq; decus.*

Annunte Magnifico & Generoso D. Bartholomæo Lonagio Siculo Priore dignissimo.

IN MEDICORVM AVDITORIO.

D. O. M.

Gaspari Talcacotio ciui Bononien: Philosopho ac Medico ætatis nostræ celeberrimo, cum vniuersam humani corporis anatomien in doctissimor: virorum frequentiss: conuentu publicè administratam facundia methodo ac doctrina admirabili explicarit, eiusque incompertas adhuc partes in lucem prodiderit, animi grati & perpetuæ memoriæ ergo Lect: medicorū; pp. ordinariæ anatomies ab illo administratæ monumentum.

Eidem Clarissimo atq; Excellentissimo viro D. Gaspari Talcacotio.

Ingenium moresq; tuos celebramus & artem

Gaspare tum docta corpora secta manu.

At magis inuisis quod nos cumulaueris auctor

Muneribus tumulos quæ lasuere virum.

Ergo pro meritis æternum hoc marmore viues.

Clare vir ingenio, moribus, arte, manu.

Anno à partu virginis M. D. LXXII. xvi. Calend. Ianuar.

Hanc varijs classẽ capis decorare figuris

Communi studio tota cætura scholæ

Vrbis ut alitiloque celebretur nomen in orbe

Crescat & assidue gloria, fama, decus.

Annunte Domino Io: Bononio Tergestino Priore dignissimo. Anno M. D. LXXV.

I. CAESARI ARANTIO.

Bonon: Philo: & Med: præstantissimo ob cõtinuatam in anatom: hum: corp: administranda explicandaq; laudem Theodorus Battafocus Plac: Elector & D. anatom: Iulius Luchius. Mant. Sebastianus Moronus Parmenf. Guilielmus Klepfer Germ: Franciscus Lopes Hispani. Parigianus Eusebius Bartholus Fanen: Paris. Rom. Pianesius Reg. Iacobus Pellinus Lucen: Achilles Benolius Angelus, Michael Saccus Bon: Merito certo hæc honoris insignia pp. Ann: Domini M. D. LXXVII.

Clariss eidem Arantio Physico & Chyrurgo præstantissimo huius ætatis Anatomicorum facilè principi ob vniuersam humani corporis fabricam admirabili eloquentia planiss: explicatam Anatomix Electores ac Syndici Doctori de Rep: optimè merito p.p. Anno Domini M. D. LXXII. ix. Calend: Martij.

Hac tibi nostrum animum, nostrum hac testentur amorem.

IN PORTICV.

P. Donato Cæsio S. R. Ec: C. Bon. Leg.

Si merito sacri vates Heliconis alumnus

Miles Graduum tam reuerenter habet.

Nempe

Neque quod in versus inspiret Apollo furorē

Dei Mars ancipiti fortia corda viro.

Te quod Pieridum Cassis sanctor, & illas

Protegis, æternū tota iuuenta colit.

Annunte D. Nicolao Castanea Siculo Tulano Priore dignissimo. Die xx. Augusti M. D. Lxxxii.

IN AVDITORIO INFERIORI.

Summa Priuilegij ab Imp: Cæs: Fl. Theodosio

Iuniore Aug: Gymnasio Bononiæ concessi.

Qui Prætor, Iudexuè quinquennio in Bononien: gymnasio studiorum causa non consumpto ad iudicandum accesserit eius decreta sententiæuè irrita sunt.

Qui Doctor in ordinem ascitus, libro à maioris Ecclesiæ Archidiacono non accepto, fuerit, eius dignitas licet peritorum omnium suffragijs comprobata prorsus nulla esto.

Qui Scholarem aliquem ad Gymnasium Bonon: pergentem manu verbouè offenderit, capitis reus esto.

Qui Magistratus prout Magistratus iniuriam scholari illatam persequi prætermiserit eadem poena tenetur. Anno Domini M. D. Lxvii.

Qui honestissimi huius consilij participes erunt facti, in primis operam dent, ut iura, instituta, mores, consuetudinesque omnes, quæ ad huius scholæ commoda auctoritatemque tuendam pertineant summa cura custodiantur.

Rectori scholæ maximus idemque meritis honos ab omnibus habeatur.

Legitimi publicarum professionum dies diligentissimè obeantur.

Professorum ipsorum dignitas quam maximè obseruetur.

Inter Scholasticorum nationes, æterna piaque pax concordiaque consertuerit.

Exornatus ad vrbs & scholæ dignitatem ex auctoritate eorum quorum insignia circumpecta sunt, & ex totius consilij locus est. A. D. M. D. Lxvii.

IN ALIO AVDITORIO.

In circumferentia.

Esse pares, & ob hoc concordēs vinite, cum vos

Et decor, & studium & munus sociarit & atas.

IN PORTICV INFERIORI.

D. O. M.

Moderatoribus optimis assidua cogitatione curantibus, ut inclytæ huius Academiæ splendor & dignitas, ad vtilitatem iuuentutis ex cunctis regionibus studiorum gratia confluentis, incrementum accipiat, Priorum ac consilij Vniuersitatis Philosophorum & Medicorum illis diutinam Maiestatis felicitatem, sibi que patrociniū precati, exiguam hanc, sed quam præ imbecillitate sua possunt, maximam grati animi significationem memores officiorum pp.

Procurante hanc memoriā Magnifico ac generoso viro D. Iosepho Zacconio de Fano Priore dignissimo.

Anno Domini M. D. Lxxxiii. die xxiii. Decembr:

BONONIA.
IN AVDITORIO INFERIORI.

I.

*Magister esto diligens doctus vigil.
Verus amator, & alieni commodi:
Auditor at tu sis laboris appetens,
Magistri amator & imitator sedulus.*

II.

*Consultor hic utcumq; tempus postulas
Adesto, semper publicum negotium
Curato, agendum quid sit in presentia
Videto, longè providens in posterum
Caneto, partes sic tuas tuebere.*

**ANTIQUITVS ERANT HAEC
INSCRIPTA.**

*Hic studiosa cohors discit sapere intus & extra,
Dum scias ut toto sis mage dimidium.*

Item.

Gloria virtutis comes est, ut corporis umbra.

Ante Stufam Decemviro-
Priuatorum obliti, publica curate.

AD INSIGNIA BONON.

Iusticie fortisq; Dea simulachra Ioannes.

Marsilius patris munera constituit ann: M. CCCC. LXXXII.

AD HERCVLEM HYDRAM interficien:

Hæc finxit nouus ora mi Promethius.

Alcides vocor heus abite monstra. Cornel. Lambertinus II. Cos. pro curiæ
ornamento suo ære pos. M. D. xx.

IN PALATIO BONONIEN.

**Clementis VII. Pontif: Max: & Carol. V. Cæs: Imp: Vnanimitas stabile firma-
mentum.**

Clemens VII. Pont: Max: ut Christianæ Reip. statum reformaret, cum Carol. V. Cæsare Imperat: Bononiæ congressus est. In hanc urbem Cæsar Non: Nouemb: Anno à Christi natali M. D. xxix. introijt, pro templi foribus de more Pont: Max: adorauit, eius hortatu & consilio cum restituto in Mediolani autum regnum Francis: Sforzia ac Venetis pace data, cunctæ Italiæ otium ac trāquillitatem diu optatam reddidisset, Imperij coronam hoc pompæ ordine suscepit. Fenestra hæc ad dextram fuit porta Prætoria, ea ingressus Cæsar per pontem sublicium in ædem D. Petronij ductus sacris ritè peractis à Pont: Max: auream coronam Imperij cæteraq; insignia acceperit. Inde cum eo triumphans exercitu ornatissimo præeunte urbem perlustrauit. Cum ambo in eodem Prætorio totam hyemem coniunctissimè de summa rerum deliberantes egissent, Cæsar post suum aduentum mense quinto in Germaniam ad tumultus impiorum ciuium sedandos & bellum Turcicum cum fratre Ferdinando Pannoniæ Rege apparandum profectus est. Huius rei monumentum hoc Innocentio Cibo Card: Leg: autore, Vmberto Garbaro Urbis præfecto referente S. P. Q. B. extare voluit. Non: Nouembr: M. D. xxx.

INTRO-

INTROITVS CAROLI IN VRBEM.

Magnates & militiæ Duces.
 Vexilla communitatis Bononiens.
 Magistratus Bononiens.
 Collegiorum Bononiens: vexilla.
 Doctores Legum & Canonum XII.
 Urbis Bononiensis Gubernator.
 Urbis Bononiens: vexilla.
 Vexilla rubra Pontificia.
 Cubicularius Pontificis.
 Familia Duxis Permæ.
 Antiquum pop: Rom: vexillum Sancti Georgij.
 Aquila Imperatoris.
 Vexilla crucis Ecclesiæ Pontificis.
 Equi sex generosissimi à totidem Helcarijs producti.
 Quatuor Pontificis Capellæ.
 Pontificis cubicularij, scribæ, aulici, aduocati.
 Auditores Rotæ.
 Tubicines.
 Corynophori.
 Virgiferi, Ostiarij, Ianitores.
 Heraldj.
 Diuersorum populorum Oratores.
 Pastorale Pontificis baculum.
 Tyara Pontificia.
 Duo Candelabra aurea.
 Duodecim ceræ candidæ ardentes.
 Sacra Eucharistia Bononiens: patricijs & Medicinæ Doctoribus stipata.
 Pontificis Sacrista.
 Varij principes, Comites, Marchiones.
 Duces, diuersarumque nationum linguarumq; satrapæ.
 Viri nobiles & potentes.
 Cæsarei Architriclini siue magistri domus.
 Magnus Architriclinus.
 Adrianus Comes à Rodio.
 Burgnadus Heraldus insigne numisma spargens.
 Collegium Cardinalium.
 Bonifacius Paleologus Marchio montis Ferrati cum sceptro Imp:
 Franciscus Maria Dux Urbini gladium Imp: ferens.
 Philippus ex Palatinis Rheni & Bauariæ ducibus, cum aureo pomo.
 Carolus Dux Subaudiæ Imp: diadema tenens.
 Clemens VII. Pont: Max:
 Imp: Cæsar Carolus V. Augustus Philip. F.
 Henricus Comes à Nassau.
 Archiepiscopus Barren:
 Episcop: Caurien:
 Episcop: Brixien:
 Nicolaus Berenottus.
 Michael Maius.
 Innumeri Canonum legumque Doctores.
 Viri Consulares & Prælati.
 Tympanistæ.
 Tubicines.

Cata-

BONONIA.

Cataphractorum equitum armatae phalanges, puta Marchionis Asolen: Comititis à Rhodio Baronis aut Regij Domini Viennensis, & Baronis Sancti Saturnini.

Germani & Hispani pedites, custodias agentes.

Antonius de Lena Capitaneus generalis.

Machinae bellicae.

Aquilae inter medios Leones vinum album & rubrum fundentes.

Bos varijs animalculis infartatus.

Passim omnibus omnis generis panis distributus.

Nicolaus Hogenbercus Monachen: F.

DIVO ET INVICTISSIMO IMP: CAROLO V. PIO FAELICI.

*Cesar & Hesperijs & qui dominaris Eois,
Aspice quod tenebris te prohibebit opus.
Non fato veniente cades, multosq; secutus
Ignorantem longa nocte premere caput:
Sed cum victurus victurus Carole chartis
Ibis ad Antipodum regna secutus aenum.*

*Casareae sanctiq; patris longo ordine turmas
Aspice, & artificis ter venerare manum.
Tradere quae potuit rigido mansura metallo
Nomina magnorum tot generosa virum.
Pictor Hogenbercus, quod per tua sacula cernas
Hoc tibi posteritas innida fecit opus.*

PAVLO III.

Pontif. opt. Max: religionis & iusticiae instauratori & Carolo Carafae Neapol. Card. Legat. Thomas Contuber Episcopus pen. proleg. f. c. Mense Martio M. D. LVIII.

GREGOR. XIII.

Ad summum Pontificatum ob maximas virtutes euecto Reip: Christianae bono ac penes splendore nato cui optimè merito, S. P. Q. Bon: statuam hanc erigen: curauit, quam iussu Pontificis Petrus Donatus Caesius Carolis Legatus hic collocandam fulcroque muniendam decreto interposito sanxit, Anno Dominicae Natiuitatis M. D. Lxxx. Mense Octobris.

IN AEDIBVS PRIVAT:

AD PP. INSIGNIA.

*Virtus fortuna comes est mens conscia recti
Montibus his Petri summa ad festigia venit.*

IN CASA DELLA MALVASIA.

Depicta Historia vel vitae gesta Iulij III. Pontif. ob concessum & donatum priuilegium habitatoribus domus & familiae vendendi Maluaticum.

DEIN AD INSIGNIA PONT:

Excelsus hic mons excedit numine montes.

ITEM.

Tunc nunc omnes errant sub montibus agni.

EXTRA PORTAM MASCARELLA.

IN PRAEDIO EQVITIS DELLA VOLTA: I. AB VRB:
LAPIDE.

Hanc villulam atq; hunc agellum qui animi aut valetudinis causa inuiferint, ac voluptas valetudinem, corporisue curatio voluptatem corrumpat, neuè locus qua sacer est violetur, aut qua cultus est deferatur, hasce obseruanto leges.

Deum Opt: Max: proxima in æde primum venerantor.

Quiduis postea lustranto, te vt vis exercento: vbi vis quiescento, sed hoc citra languorem & sudorem illud.

Seruorum greges importunorum non modo à pomarijs, sed procul ab vtroq; pomerio interea excluduntor. Si quos tamen ministerij causa voluerint paucos & modestos introducunto, qui nec hilum attingunto inconsulto villico.

Eis abeuntibus pro anni tempore, pro rerum copia & inopia pro cuiusq; persona, flores, frondes, ramunculos, poma, olera viritim villicus distribuet.

Quos ruris dominus ad prandium coenamue inuitauerit, curæ, mœrores, tristitiæ in urbem remittuntor, voluptas, jocus, hilaritas remanento.

Mensæ eleganter & splendide sine luxu ac pompa, aprico opacouè loco pro anni tempore parantor.

Dapes solito lautius & copiosius, sed ad vitam viuendam, non ad mortem maturandam apponuntor.

Pocula quæ sitim pellant, non quæ hospitē obruant, potantor.

Interim auium concentu, & aquarum murmure se oblectantor, his silentibus Iopæ, Amphiones, Orphei loquaces compe-scunto, aures mulcento.

Remotis mensis atq; arbitris suis cuiq; conuiuarum mores paulò liberius pari, seni, iuueni, faceto dicaci vel ad ineptias vsq; fas esto, Si qua licentius poti dixerint aut fecerint, ea in vrbe alijs narrare aut omnino in memoria habere fas non esto.

Scorta, scurræ, parasiti, præstigiatores, arioli, ac eiusmodi impurum ac profanum genus procul arcentor.

Aleis, latrunculis, scrupulis, talis, si qui se oblectare maluerint nemini tunc vitio id dator, modò fiat modicè, ne fortè iacturæ dolor in gaudij, cuius locus hic à maiorib; dicat; est, sedes mœrorū induxerit.

His actis in eodem sacello Deo item Opt: Max: gratias agunto, in urbem læti ludibundiq; abeunto.

IBIDEM

B O N O N I A.
IBIDEM IN PARIETE CANIS EPITAPH.

*Latrai à latris, & à gli amanti racqui
Onde à missere & à Madonna piacqui.*

IN ALTERO PARIETE.

Achilles Alexandrifil: Volta à Clemen: VII. Pontif: Max: in collegium fratrum gaudentium cooptatus, domum ad ædem Mariæ cum porticu & viridarijs, item hortum & ambulationes cum Ornythone & Leporario salientibus & piscina ad reuocandam collegij memoriam fratrum commoditati fecit assignauit-
que M. D. L.

ANTE HORTVM QVENDAM.

*Vrbs habeat curas, qui me mihi reddit agellus,
Exigit ingenius gaudia mixta iocis.*

ANTE ALIVM.

*Hortule fac placeas, fac hortule dulces in estas
Vt fundas Domino libera mensa dapes.*

ANTE ALIVM.

*Has ades genio sacra nimus, utere quisquis
Hospes es, at lingua & moribus esto probus.
Vti cuiq; suis licet, hac ne carpe voluptas
Ingenua est animi quantula cunq; melli.
Si qua fortè iuuant oculos, ne parce viator,
Quilibet hoc vti commoditate potest.*

AD HOSPITES.

*Inuide quod nequeas imitari, carpere noli
Nil nisi cum sumptu mentem oculosq; iuuat.*

AD OSTIVM HORTI.

*Garrule contineas linguam, tuq; inuide dentem,
Hoc volui, caprum carpe viator iter.*

Has genio ædes, gratijs hortos Nimphijs fontes, nemora fau-
nis & totius loci venustatem Sebetho & Syrenibus dedicauit.

Iubeo

Saluos venire   saluos ire.

IBIDEM ANTIQVVM AENIGMA A.M. PP.D.

AELIA LAELIA CRISPIS, NEQVE VIR NEQVE FOEMINA
nec Androgyna nec puella, nec iuuenis nec anus, nec casta nec
meretrix, nec pudica sed omnia: sublata neq; ferro, neque fame,
neque veneno, nec igne, nec peste, sed omnibus: neque coelo,
neque terris, neque aquis, sed vbiq; jacet: LVCIVS AGATHO
PRISCVS nec maritus, nec amator, nec necessarius, neq; mœ-
rens, neq; gemens neque gaudens, neq; flens, hanc nec molem,
nec pyramidem, nec sepulcrum posuit, scit & nescit, quid cui po-
fuerit.

suerit. Hoc est sepulcrum intus cadauer non habens, Hoc est cadauer extra sepulcrum non habens, sed cadauer idem est, & sepulcrum sibi.

FLORENTIOLA.

QUOD PPIDV M ELEGANS ET LAVTV M IN radicibus Appennini ad amnem quendam situm, & à Florentinis conditum, quibus paret. Sunt qui velint olim Fidentiam dictam, & Florentiola pro Fidentiola nunc corruptè proferri. Ad D. pas: hinc Bononia aduentantibus ad leuam mons altus est, qui fumum emittit, atq; magnas etiam flammās, præsertim cum pluuia vehementior cadit.

SCARPARIA.

QUOD PPIDV M IN VALLE MUGELLANA INTER montes Fesulanos & Appenninum situm, à Florentinis destructo Actiano Castello, quod V baldinæ gentis fuit, sub Clemente V. conditum, plenum fabris ferrarijs, Anno M. D. XLII. die Iulij III. terræ motu quasi solum & labefactatum, cum locis vicinis, effluxit ex montibus fonticulus sulphureus, sed diebus paucis exsiccatus terræ motu cessante. Prope est Seba fluuius, qui per lapideum pontem transeundus est:

DE FLORENTIA DOCTVS QVIDAM ITA LV SIT.

Bella quidem es merisò Florentia bella vocaris,

Italia exigerem si vita tempus in oris

Hetrusci peterem solum considerare in aruis;

Atq; ego ni dulcis patria remocarer amore

Hanc cuperem fessa portum requiemq; senecta.

FLORENTIA.

VLGØ FIORENZA, VEL ØB FLORENTIEM fortunam, vel florida incolarum ingenia sic appellata; ac quòd esset præfluente Arno opposita, olim Fluentia dicta, Ciuitas elegans, florens potens, quippè quæ anno M. CCC. XXXIX. nonaginta hominum millia recensuit & in bellum Mediolanen: decies centena sexaginta sex aureorum milla in VI Mensibus expendit, ampla & plane regia, à Syllanis militibus XC. Ann: ante Christum natum condita, Romanorum, vt contendunt nonnulli Colonia, & à Triumuiris deducta. A Totila Gothorum Rege, vt ipsius annales loquuntur, diruta, à Carolo Magno reparata & amplificata ex ruinis Phesularum. Hetruriæ facile caput: factionibus, tumultu populari, finitimorum armis sæpius agitata, æquali loco sita, silice quadrato strata, templis augusta, ornata palatijs, splendida plateis, negotiationibus diues, opibus ampla, victu moderata, vestitu gravis, tota magnifica, frequens & exulta. Viri in ea facundi, mulieres pulchræ & sermonis elegantiæ Hetruscis cæteris præstantes. Villæ suburbanæ magnificentissimæ,

M & flos

& flos quasi Italiae, tot enim sunt castella nobilium, tot Monasteria religiosorum & tam frequentia mancipia in circuitu, ut vallis omnis quae à monte Pbesularum in Pistorien: agrum extenditur, vna ciuitas videatur, & aliquot millium casarum censeatur, prout apud Pistoriam attigimus. Per eam Arus fluit, quatuor pontes habens, & tam rapidus, ut aduerso amne non possit navigari. Mœnia alluit Munio Pbesularum amnis. Hæc vrbs à Rudolph. Imp: libertatem pecunia emit, & ad Rempubl: administrandam XII. viros creauit, cum arcium Priore, ut ipsi nominant, & Iustitiæ vexillifero. Rursus à Carolo V. adiuuante Clemente VII. Pontifice subacta est, & Clariss: Mediceæ familiæ cum filiam Margaritam Alexandro elocaret, concessa, cui nunc paret. Bibliotheca VI. Prima S. Laurentij, quæ Medicea appellatur, adhuc inexplicata, & in qua libri coaceruati quam plurimi nullo ordine iacent, priuatim Doctorum vtilitatibus seruiens, Multi in ea autores præsertim Græci qui excusi nō sunt. Secunda S. Marci, Laurentij Medicis & Nicolai de Nicolis liberalitate ac testamento instructa atq; aucta: Vna Latina, in qua pulpita LXIII. in altera Græci, Hebræi, Armenici libri, pulpita XIII, aliquot item Theologorum Græcorum opera nondum expressa. Tertia S. Benedicti libros Latinos optimos habens pulpitorum XXX. ei adiuncta itidem Græca, sed exigua. Quarta S. Crucis à Sebastiano de Bucellis in literis politioribus aucta pulpitorum L. & librorum DCC. LXXXI. tota Latina & sine præclara. Quinta in domo Episcopi Latinorum auctorum pulp: XLIII. Sexta Mariæ Nouellæ tota Latina pulpita XLV. Hospitalia sex, S. Mariæ nouæ. S. Mariæ annunciata. S. Bonifacij. SS. Innocentum. S. Matthæi. S. Pauli, quæ nominantur propter magnificentiam, Minora enim alia sunt XXXII. Ecclesiæ Parochiales XLIII. Cænobia tam virorum quam mulierum LXXVI. Collegia seu fraternitates puerorum IX. totidem virorum, vel etiam plura. Palatia infinita: Campi octo, S. Crucis, S. Marci, S. Laurentij, Della signoria, Del prato, S. Mariæ Nouellæ, Mercato Vecchio, Mercato nouo. Templum Cathedrale cognomento S. Mariæ Floridæ magnificentissimum, & intra tria Hetruriæ nominatum, foris incrustatum marmore albi, nigri, rufiq; coloris. Porta à fronte tres sunt, ex quibus media sculpta & cæteris ornatiores est, supra tamen rudis; tum aliæ duæ ab vtroq; latere, vna quatuor lata sacella habet, alterum alteri præeminens, adeo ut in modum crucis facta videantur, in quibus illud miraculo simile, quod sua dispositione sint stabilia, nullis enim pilis aut cōtignationibus sustentantur. Intus parū ornamentorū habet, & orato sunt pilæ ingētes in duobus ordinibus. Lithostratū partim marmoreū, partim latericium. Templū longū ped: CCXXX. Latum LXIII. amplum DCXV. circumferentia exterior DCCCX. Scribit Albertinus Latitudinem CCCII. ped: esse in parte crucis, corporis vero CXLVIII. Longitudinem ped: CCCC. Altitudinem CXL. Habet in superioribus fornicibus tres amplissimos ambitus: vsq; ad primum in quo & intus & extra ambulari potest, gradus CXLVIII. vsq; ad secundū gradus XLIII. ad tertium totidem, ad quartum interiorē intra duos muros gradus XVIII. ad quintum qui & ipse interior sub ipso tecto XLV. ad sextum LV. ad septimum qui sub dio est LIX. Sunt igitur in vniuersum gradus CCCCLVI. inde per ferramētā in turri vtraq; ex parte muro inserta grad: XXXII. tūc post alios gradus XIII. peruenitur ad superiorem turris partem, cui globus æneus deauratus impositus est XVI. fortasse hominum capax, cuius hæc est inscriptio:

TEM-

TEMPORE BARTHOLOMAEI CHIROGANI VBERTINI
OPERARII M. CCC. LXV.

Huius operis tam admirabilis architectus fuit Philippus Brunellescus Florentinus. Turris quadryata templo proxima marmore tota incrustata, alta cubit. CXLIII. ped. ut ait Albertinus CCLXXX. Adscensus in summum per gradus CCCCVI. ex descriptione Iotti in altitudinem tantam educta. Sacellum S. Ioannis Baptiste opus urbis antiquiss. olim Martidicatum, non omnino rotundum, sed potius sexangulare, ex nigro, albo, viridique marmore. Extra pilas habet VI. quibus singulae binæ columnæ interpositæ viridis marmoris nigro assimilantis, ubi altare summum est, aliud eminet veluti sacellum quatuor laterum, portæ tres aeneæ deauratæ præclari operis cum sacris historiis & imaginibus sanctorum. Limina item aeneæ, tectum marmoreum. Intus in orbem positæ columnæ XVI. totidemque pilæ, fenestræ XX. Septa chori ex nigro alboque marmore tessulata. Baptisterium, altaria, pavementum ex marmore. Apud portam quæ est è regione maioris Ecclesiæ binæ columnæ porphyreticæ, quas Pisani Florentinis parta de Sarracenis victoria honoris causa miserunt. Absente enim Pisano populo urbs eorum contra Lucensem incensus virtute Florentinorum est defensa, hoc scribit in Paschali II. Platina. Alij de ijs fabulantur alia quedam. Sunt ante idem templum imagines aliquot aeneæ, quarum una Cenobij Episcopi in eo loco, in quo olim vlmus arefacta frondes foliaque produxit, dum corpus eius ex S. Laurentij ædæ in Basilicam deferretur, Arcadio & Honorio imperantibus. Palatium Reipubl. quod ante amissam libertatem tenebant optimates ciues, nunc habitat Magnus Dux Hetruriæ, & in miram exornatur pulcritudine, illa præsertim pars, quam vulgò vocant Le stanze noue. In ea enim conclauia artificiosissime depicta, & imagines quorumcunque clarorum virorum, qui in omni scientiarum genere nostro hoc sæculo claruere. In fenestris diuersa & doctissima elogia, quorum.

I. AD IVSTITIAM ET PORTVM MARIS: Publicæ commoditati.

II. AD FORTIFICAT: ELBAE INS: Tuscorum & Ligurum securitati Ilua renascens.

III. AD CORONAM CVM SCEPTRO: Pius V. Pont. Max. ob exim. dil. ac Cat. rel. Zel. præcept. AEr. Qiv. stud. donauit.

IV. AD BOVEM: Imminutus creuit.

V. AD FRONTEM PALATII PITI.

Pulciora latent.

VI. AD FLORAM CVM LEONE ET LVPO.

Etruria pacata.

VII. NODVS CVM FVNE:

Explicatio implicatur.

VIII. AD COLUMNAM CVM IVSTITIA:

Iustitia victrix.

IX. AD NEPTVNVM SVPER FONTE:

Optabilior quò melior.

X. AD BILANCIAM IN QVA STROZIORVM

MEDICEORVM INSIGNIA ELEVANT: Pluma leuiore.

XI. AD CAPRICORNVM:

Animi conscientia & fiducia fati.

XII. AD CEREREM:

Clauduntur belli portæ.

XIII. AD PARLAMENTATIONEM

CVM MILITIBVS:

Res militaris constituta.

XIV. AD SVPLICEM MARTI:

Victor vincitur.

AD FORES PALATII.

Iesus Rex Regum & Dominus Dominantium.

Ad pedes scalæ cuiusdā Chymææ simulacrū aneum ex Aretio huc translatum cuius dextro pedi characteres incisi Hetrusci

J. I. T. O. M. H. I. X

M 2

Ante

F L O R E N T I A.

Ante sacellum conclave, in quo horologium æneum cum signis & motu planetarum; globi duo, alter Astronomicus, alter Geographicus. Item ænea statua viri gladium exertum tenentis & alterius iugulum petentis, qui prostratus iacet addito elogio: & statua Dauidis marmorea cum funda in manu: cui adscriptum:

Pro patria fortiter dimicantibus etiam aduersus terribilissimos hostes dii præstant auxilium.

DEIN AD DEPICTAM IMAGINEM DECII HOC.

Sum nato exemplar Decius, sum victima Roma.

AD SCIPIONIS.

Scipio sum, vici Hannibalem. Pænosq; subegi.

CICERONIS.

Sum Cicerone, tremuit nostras Catilina secures.

BRVTI.

Brutus ego assertor patriæ, Regumq; fugator.

SCAEVOLAE.

Vro manum spretis errantem Scauola flammis.

CAMILLI.

Hoste refert caso victricia signa Camillus.

IN IPSO SACELLO AVREIS LITERIS CIRCVMCIRCA HAEC:

1. Animo propriè iram furemque; sedare, atque; restinguere, magnæ victoriosæque fortitudinis est:
2. Quod non licet concupisci, non licet intueri.
3. Impunitatis spes maxima peccandi illecebra.
4. Magna in vtramque; partem conscientiae vis.
5. Ultra hominem quemque; prouehere sola probitas potest.
6. Euangelium inuenit sibi domum, & leges locum vbi quiescunt.
7. Concordia res paruae crescunt discordia etiam maximæ dilabuntur.
8. Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari & quæ Dei Deo.
9. Omne regnum in se diuisum desolabitur. & domus supra domum cadet.
10. Hoc est præceptum meum vt diligatis vos inuicem sicut dilexi vos.
11. Virtus est vitium fugere & sapientia prima stulticia caruisse.
12. O p̄clara operū & opū mortaliū beatitudo quæ cū adeptus fueris securus esse desistis.
13. Gaudia pelle, pelle timorem, spemque; fugato, nec dolor adsit, nubila mens est vinctaque frenis, hæc vbi regnant.

Conseruantur quoque in hoc palatio libri Pandectarum vetustiss: ex Pisana præda, Romanis literis diligentissimè scripta, Græca epistola benè longa illis præfixa, vetustate penè oblitterata, characteres sunt eiusmodi similes antiquo Virgilio in bibliotheca Pontif. quo vsus in castigatione sua Pierius.

A. B. C. D. E. F. G. H. I.
L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. X. Y. Corpus item ciuile ab Angelo Politiano correctum.

Saxum dein vetustum cū quodā Duumuirū decreto breui.

Titi Cæsare Tert: German: Cæs. iter Cos. Cn.

Acceio Cn. f. Arn: Rufo Lutacio T. Petitio. p. f.

QVI VI. VIR.

AEdiculā & statuas has hostiū dedicationi victimæ natali Aug. ix. Cal. Oct. duæ quæ p. p. imolari assuetæ sunt ad arā, quæ numini Aug. dedic. est viii. & ix. Ca. Oct. imolentur. Itē Natali Tit. Cæs. perpetuè acturi Decuriones & popul⁹ cremarēt, quā impēsā à Caf. Labrone in perpetuo pollicēti, vt gratiæ agerētur munificētiæ ei⁹ ei⁹q; natali vt quotānis vitulus imolaretur, & vt natalib. Aug. & Titi Cæs. priusquam

priusquam ad vescendum Decuriones irent thure & vino genij eorum ad epulandum ara numinis Augusti inuitarentur.

Aram numini Augusto pecunia nostra faciund. curauimus. Ludos ex ædib: Augusti diebus sex P.N. faciendos curauimus.

Natali Augustæ mulsam & crustulum mulieribus vicenis ad bonam Deam pecunia nostra dedimus. Item dedicatione statuarum Cæsarum & Augustæ mulsam & crustula pecunia nostra Decurionibus & populo dedimus, perpetuoq; eius die dedicationis duros nos testati sumus, quo diem quo frequentior quotannis sit seruabimus v. i. Idus Martias, qua die Tit. Cæsar. Pontif. Max: felicissimè est creatus.

Ante ingressum Palatij binæ statuæ Herculis, altera Cacus interficientis, altera fracta & simplex, opus Baocij Bandinelli. Iudith item Holofernem interficientis cum Inscriptione:

Exemplum salutis publicæ:

Item Mercurij Perseum necantis in cuius basi:

1. Tuta Ioui ac tanto pignore læta fungar.
2. Te fili si quis læserit ultor ero.
3. Quò vincas clipeum do tibi casta soror.
4. Fratris ut arma geras nudus ad astra volo.

Non procul inde aureus Leo in ceruum sæuiens.

SVpra PORTAM MAGNAM.

Ingredere optimis auspicijs fortunatas ædes tuas Augusta virgo, & præstantissimi sponsi amore, clarissimiq; Ducis sapientia cum bonis omnibus delicijsque summa animi securitate diu felix & læta perfruere, & diuinæ tuæ virtutis, suauitatis, fecunditatis fructibus publicam hilaritatem confirma.

IN EIVSDEM INGRESSV.

*Ingressa auspicijs hanc urbem dijsq; secundis
Cæsaris inuicti Augusti pulcherrima proles
Nunc ijsdem subeas hac limina & aureate cæta.
Aduentu ecce tuolatantur & omnia gaudent,
Quin redimita olea crines pax alma corona
Et secunda quies, & cætera numina lato
Te vultu accipiunt venientem, & fronte serenâ
Omnes & votis optant & voce precantur:
Sis felix, ad sisq; tuo cum coniuge virgo,
Æternum imperium vigeat nomenq; decusq;.*

Cætera vrbis Palatia memoratu digna tria sunt: Medicum, Strozzarum, & Pittorum trans Arnum: duo hæc ex quadrato lapide nondum planè absoluta sunt, illud viro principe non indignum in via lata situm est, in quo Apollinis statua in fonte cum elogio.

*Ne sis prada tuis Atheon Deus aureus unda
In volucres vertit vel adamanta viros.*

FLORENTIA.

Statuæ denæ marmoreæ recentes, Laochoontis cum duobus filiis, & Orpheus cum lyra.

Antiquæ, Marsyæ excoriati ex lapide quodam qui sanguinis colorem cum nigris maculis refert: viri manibus suspensi: & Priapi urnam dextra, capite sportam fructibus refertam gestantis, & sunt adscripti hi versiculi:

Quidnam quid rapis ô puella furax?

Ne ramos traheres tibi hac ferebam:

Sed posthac caueas feras quid orto.

Obduxi licet arma, sum Priapus.

AD INGRESSVM IN EPISTILIIS.

Ingredere & votis iam nunc assuesce vocari.

ARX NOVA à Carolo V. ædificari cœpta cum Clementis VII. opera Medicam familiam vrbe pulsam restituisset, multum spacij complexa, fontibus, molendinis, turri, propugnaculis, tormentis, annonæ, rebusq; alijs ad defensionem necessarijs instructa, tenetur nunc à CCC. Hispanis præsidiarijs.

SVB INSIGNIIS IMPERATORIS AB EXTREMA PASTE SCRIPTVM:

Semen filiorum eius possidebit eam, & qui amat nomen eius habitabit in ea.

AD PORTAM.

Quod faustum felixq; sit Carolus V. Rom: Imp: victor ex Africa rediens, cum Alexandrum Medices Florentinorum Ducem, generum suum, extructa iam reliqua arce turris huius fundamenta locantem reperisset, primum victrici manu lapidem ponere non dedignatus est M. D. x x x.

Arx vetus urbem subtus despicit, & Piscis cuiusdam ossa continet miræ longitudinis.

IN FORO NOVO.

IN PORTICV COLUMNIS XX. SVSTENTATV.

Cosmus Medices Florentiæ dux II. publicæ magnificentiæ & salubritatis ergo porticum transuerso columnarum ordine, vndiq; permeabilem aduersus omnem cœli contumeliam negotiantib: in foro ciuib: suis extruxit M. D. XLVIII.

IN QVADAM DOMO.

Vxorem mœcham qui nescit, verrice cornu

Vnum habet, at duo qui dissimulare potest.

Qui videt & patitur tria gestat, quatuor ille

Qui ducit nitidos in sua tecta procos.

Qui non istorum se credit in ordine poni,

Credit & uxori, cornua quinq; gerit.

IN ARCV TRIUMPHALI.

AD PONTEM ARNI INFIMVM.

Quæ tam præclara nascetur stirpe parentum,

Inclita progenies digna atavisq; suis.

Ætrusca attollet se quantis gloria rebus,

Contingio Anstriacæ Mediceaq; domus.

Vivite felices, non est spes irrita: namq;

Diuina Charites talia voce canunt.

IN

IN TEMPLO SUMMO APP^{to}. B. MARIAE REPARATAE.

Ob insignem magnificentiam ciuitatis & templi Eugenius Papa III. omni sollemnitate adhibita dedicauit die xxv. Martij M. cccc. xxxvi. cuius dedicationis gratia pons ligneus insigni magnificentia & ornatu factus est ab Ecclesia S. Mariae Nouellae, ubi Papa inhabitabat usq; ad hanc Ecclesiam, per quem veniens Pontifex cum Cardinalibus & Episcopis, cæterisq; proceribus Pontificali habitu ad dedicandum accessit, tanta enim multitudo ad spectandum conuenerat, ut præ nimia turba vias obsidente, nisi per pontem commode transire Pontifex non potuisset.

AD PERPETVAM REI MEMORIAM.

Generali consilio Florentiæ celebrato post longas disputationes vnio Græcorum facta est in hac ipsa Ecclesia die vi. Iulij M. cccc. xxxi. præsentem eidem Concilio Eugenio PP. III. cum Latinis Episcopis, & Prælatibus, & Imperatore Constantinopolitano cum Episcopis, Prælatibus & Proceribus Græcorum in copiosissimo numero, sublatiq; erroribus in vnam eandemque fidem rectam, quæ Rom: tenet Ecclesia, consenserunt.

ANTONII SQUARCIALUPI MUSICI.

Multum profectò debet Musica Antonio ex genere vetusta Squarcialupi, Organistæ, is enim ita arti gratiam coniunxit ut quartam sibi Charites viderentur Musicam adsciuisse sororem: Florentina ciuitas grati animi officium rata, eius memoriam propagare, cuius manus sæpè mortales in dulcem admirationem adduxerant cuius suæ B. M. P.

IOTTI PICTORIS, QUI TURRIM
adificauit.

*Ille ego sum, per quem pictura extincta reuixit,
Cui quàm recta manus tam suis & facilis.
Natura dederat nostra quod defuit arti,
Plus licuit nulli pingere, nec melius.
Miraris turrim egregiam sacro are sonantem
Hac quoq; de modulo crenit ad astra meo.
Deniq; sum Iottus, quid opus fuit illa referre?
Hoc nomen longi carminis instar erit.*

Obijt Anno M. CCC. xxxvi. Conciues B. M. P. Anno M. CCCC. xxi.

AD DANTIS EFFIGIEM.

*Qui cælum cecinit, medium innumq; tribunal
Instrauitq; animo cuncta Poëta suo.
Doctus adest Dantes, sua quem Florentia sæpè
Sensit consilijs ac pietate patrem.
Nil potuit tanto mors saeva nocere Poëta
Quem viuum virtus, carmen, imago facit.*

MARFILII FICINI PHILOSOPHI.

*Viuatur ingenio viuus quem verè sepultum
Mors abolet tanti non monumenta viri.*

FLORENTIA.

*En hospes, hic est Marsilius, Sophia pater
Platonicum qui dogma, culpa temporum
Situ obrutum illustrans, & Atticum decus
Servans Latio dedit: fores primus sacras
Divino aperiens mentis actus numine.
Vixit beatus ante Cosmi munere
Lauriq; Medicis nunc reuixit publico.*

S. P. Q. F. Anno M. D. xxi. Obijt M. D. xxxi.

PHILIPPI ARCHITECTI
DE BYRBENESCO.

Quantum Philippus architectus arte Dardalea valuerit, cum huius templi celeberrimi mira testudo, tum plures machinæ diuino ingenio ab eo adinuentæ documento esse possunt. Quapropter ob eximias sui animi dotes singularesq; virtutes, xv. Calend. Maias Anno M. CCCC. XLvi. eius B. M. Corpus in hac humo suppositum grata patria sepeliri iussit.

LVISII RHETORIS.

Florentina ciuitas ob singularem eloquentiam & doctrinam clarissimi viri Magistri Luisij de Maxilijs sepulcrum ei sumptu publico faciendum curauit.

NICOLAUS TOLENTINVS.

Hic quem sublimem in equo pictum cernis, Nicolaus Tolent: inclytus est Dux Florentini exercitus.

SYLVESTRO MED. H.

Qui ita de Repub: domi forisq; meritis est, vt equestri ordine & amplissimis donis & loco sepulturæ maximo consensu ciuitatis decoratus sit. Obijt anno sal. M. cccc. xxviii. Vix: ann: Lxii. Mens. xii.

VERIVS MEDICVS.

Eques opibus & gentis nobilitate clarus, sed & probitate & publico quietis studio clarior hac quiescit humo, locus meriti honoris ergò vni & viuenti datus opt: ciui. Vixit ann: Lxxvii. Mens: viii. dies xx. Obijt Anno M. CCC. XC.

IN S. IOAN: BAPTISTA

OLIM MARTI SACR:

Baldasaris Cossæ Ioannis xxiii. quondam Papæ corpus hoc conditur sepulcro.

IN S. MARIA ANNUNCIATA.

Ingredientibus ad sinistram in ara.

Guiliel: Card: Rotomacens. cum supremi in terris nuncij munere fungeretur, Legati ratus officium, & innumeris miraculis lociq; religione motus, hanc Annunciatae aram summa cum celebritate ac solemni pompa sacrauit M. CCCC. Lii. viii. Calend. Ianuar:

BERNARDINVS LEONCINIVS.

Thom: fil: Bernardi nepos, sciens per mortem non esse negligendum, quod per resurrectionem est immortale, sibi & posteris suis posuit Anno salut: M. D. Lxxvii.

SIGLIAMONTII.

Thomæ Petri Antonij Sigliamontij fil: Miniatenfi Notario ac ciui Florentino, de hoc conuentu benè merito, eiusq; posteris sepulcrum hoc dicatum Anno M. D. Lxxvii.

BONCI-

BONCIANINORVM.

Andreas & Michaëlius fil. de Boncianinis sepulcrum hoc marmoreum constituend. ad sui suorumque posterorum corpora sepelienda curarunt Anno M. D. LXXXIII.

VINCENTIUS ROSCIUS.

Raphaëlis fil. Catharinæ Morelliæ coniugi dulcis. insigni forma ac pudicitia in ipso ætatis flore iniquè præreptæ, sibi suisque liberis moestis. animo pos. ann. M. D. LXXVI.

EPISCOPI CORTONEN.

Quod Bartholomæus Tulla Concinius ex Comitibus Pennæ Matthæo fratri Episcopo Cortonen. viro integerrimo viuens destinarat, Ioan. Bapt. F. & patruo & parenti opt. qui xxxvii. annos summa fide singulariq; prudentia magnis Ducibus Etruriæ à Secretis primo loco inferuierat, monumentum hoc ex testamento pos. Anno M. D. LXXVIII.

ANGELVS MARTIVS.

Affisien. Episcopus, ac xxxiiii. annis à Secretis Augustæ domus Medicum, illiusque alumnus, & in eam ob probitatem ac fidem adscitus, hoc sibi viuens sepulcrum confecit, defunctus ut sibi viuat, cum ante mortem amicis. Vix. ann. Lxx. Obijt M. D. XLVI.

BACIVS BANDINELLVS.

Diui Iacobi eques sub hac Seruatoris imagine à se expressa cum Iacoba Doria vxore quiescit Anno sal. M. D. Lix.

IN TESTVDINE.

Franciscus Gonzaga secundus Marchio Mantuæ virgini genetrici religionis causa posuit, ann. sal. M. CCCC. Lxxvii.

IOAN. GOMETII SYLVII.

Nobilissimo viro Ioan. Gometio Syluiio Lusitano, clariss. orto parentib. Ioanne videlicet Syluiio & D. Ioanna de Castra, quorum alter princeps Syluiæ gentis, quæ & natalium splendore & opum amplitudine longè antiquissima atque ornatissima habetur, ac inuictissimi Lusitaniæ Regis Ioannis II. Præfectus prætorio, summa fide, gratia, & autoritate inter reliquos aulae proceres insignis eminet: Altera vero Regij stemmatis prærogatiua fulgens, omnium virtutum genere prædita, non suæ tantum familiæ, sed & totius regni maximum decus extitit atque ornamentum, qui cum Romam proficisceretur Florentiæ obiit Anno M. D. LII. Calend. Nouemb. Clariss. Georgius Syluius frater moestis. ponere iussit. Vix. ann. xxxiii. M. III. D. x.

Barbara diua pedem tenes, hic venerare sepulcrum.

Ipsa ædis multis priuilegijs dotata est, & sunt in ea Pontificum, Regum, Principum atque omnis generis mortalium imagines in tholis suspensæ ex voto, Item insignia varia, ac donaria ex auro, argento, cera, pannis, adeo ut ipsam compleant. In ambitu cadauera quædam exsiccata.

IN AEDE D. LAVRENTII.

Primum tabulae sunt pictæ variæ, admirandi operis, deinde CXXX. vexilla, Petro Strozio in prælio, apud Senas olim commisso, erepta. Capella demum marmoreas statuas egregiè sculptas, & veteribus comparandas aliquot habens Ducum Florentinorum ex Medicum familia.

IN SE.

F L O R E N T I A .

IN SEPULCRO SVB TABVLA MARMOREA.

*Si merita in patriam, si gloria sanguis, & omni
Larga manus, nigra libera morte forens,
Viveres heu patria casta cum coniuge felix
Auxilium, miseris portus, & aura suis.
Omnia sed quando superantur morte, Ioannes
Hoc mausoleo tuq; Picardæ iaces.
Ergo senex mæret, iuuenis, puer, omnis & atas,
Orba parente suo patria mæsta gemit,*

Cosmus & Laurent: de Medicis V. C. L. Ioan: Aucrareli F. & Picardæ Adorordi F. caris: parentib: hoc sepulcrum faciund: cur: Obijt autem Ioan: X. Calend: Martij, M. CCCC. XXVIII. Picardæ verò XIII. Calend: Maij, quinquennio post è vita mi grauit.

COSMI MEDICIS.

Cosmus de Medicis hic situs est, decreto publico, pater patriæ Vix. ann. Lxxv. Mens. iij. Dies xx. Obijt M. CCCC. Lxiii. in villa sua Carragio cui fortuna tam impensè indulgit vt eius ætatis ditiss. & fortunatiss. sit iudicatus.

PETRO ET IOHANNI DE MEDICIS.

Cosmi P. P. filijs. H. M. H. N. S. Petrus vix: ann. Liii. Mens. V. Ioannes ann: xLii. Mens. iij. Dies xxviii. Anno M. CCCC. Lxxii. Laurent: & Iul: Petri F. posuere.

COSMI MAGNI DVCIS ETRVRIÆ.

Ossa Cosmi Magni Ducis Hetruriæ in pusillo hoc busto pro tempore deposita sunt, in quo quondam Eleonoræ vxoris sita erant, vt simul honesto tumulo condantur, vt in vita semper mutuo amore iuncti fuere.

IOAN: AVSTRIACAE MAGN: DVCIS-
SAE HETRVRIÆ.

Hoc tumulo deposita sunt ossa serenissimæ Ioannæ Austriacæ Francisci Medices Magni Etruriæ Ducis vxoris, cum tribus filiabus iniquo fato ante omnia præreptis, cum filiolo, qui prius mortuus erat, cum illa quondam vitales auras carperet, mærens ad tempus posuit.

MATRIS COSMI DVCIS MAGNI.

Maria Saluiata Cosmi Medicis Florentiæ & Senarum Ducis mater & Ioan: S. R. E. Cardinalis vna cum gratia fratre ambo mirificæ indolis adolescentes & eiusdem Cosmi filij hic ad tempus conquiescunt.

ANTONII GIOFII.

Imago hæc est I. C. celeberrimi, atq; omni polita doctrina exculti, vtrumq; Ius spacio xxx. annorum Pisis voce subtiliter interpretatus est, quod etiam scriptis suis acuminis & elegantia plenis illustravit, immatura viri subitaq; mors ingentem dolorem attulit familiaribus, & studiosis scientiæ legum orbatis repentè & recondita magni Doctoris eruditione & morum suauitate singulari. Iulianus frater monumentum hoc loco impetrato à Magno Duce Franc: summo amatore ipsius honoris hominis causa extruen. curauit Vix. ann. Lv. Mens. x. Dies. iij. Obijt M. D. Lxxv. Pisis vi. Calend: Ianuax:

LAURENTII DE MEDICIS.

Patris Ioannis de Medicis, qui postea Leo x. Pontif: Max: Laurentij Medicis, Laurentij nepotis, patris Alexandri Ducis Vrbinatis & Florentiorum Ducis primi.

PAVLI IOVII.

Nouocomensis Episcopi Nucerini, historiæ scriptoris celeberrimi hic deposita sunt ossa, donec eximia eius virtute dignum erigatur sepulcrum Vixit annos LXVIII.

LXVII. Mens. VII. Dies XXIII. Obijt III. Id: Decemb: Anno M. D. LII. Quod sibi testamento decreuerat, posteri eius integra fide posuerunt, Indulgentia maximorum optimorumq; Principum Cosmi & Franci. Hetruriæ Ducum.

Hic iacet heu Iouius Romana gloria lingua

Par cui non Crispus, nec Patavinus erat.

AD PICTURAM GRAPHICAM VNIVERSALIS Diluuij.

Iacobus Pintonus Florentinus, qui antequam tantum opus absolueret, de medio in cœlum sublatus est. Vix: ann: LXII. Mens: VII. Obijt Calend: Ianuar: M. D. LXI.

IN VALVIS INGREDIENTIB: BIBLIOTHECAM.

Deo præsidibusq; familiæ Diuus Clemens VII, Medices Pont: Max: libr: opt: studio maiorum vndiq; conquisitis Bibliothecam ad ornamentum patriæ ac suorum ciuium vtilitatem DD.

IN AEDE S. MARCI.

IN ALTARI.

*Consilio ac pietate parens, Anthonius urbis,
Pastor in æthereis regnans hic carne quiescit.
Cui Sextus celebrare sacros Adrianus honores
Instituit, solitis posce hunc Florentia votis
Sic animo & gestis, sic sancto Anthonius ore
Te in cruce Christe sequens prædicat, orat, & amat.*

IOAN. PICI MIRANDVLAE.

*Ioannes iacet hic Mirandula, cetera norunt
Et Tagus & Ganges, forsan & Antipodes.*

Obijt Anno salut: M. CCCC. XLIII, Vix: ann: xxxiii.

Hieronymus Beniuerij, ne disiunctus post mortem locus ossa separaret, quorum animos in vita coniunxit amor, hac humo supposita poni curauit. Obijt Ann: M. D. xxxxi. Vix: ann: Lxxxix. Mens. vi.

MARIO VRSINO.

Equitum peditumq; præfecto, qui cum aduersus Cæsareanos pro Florentinis summa cum fide virtuteq; diu pugnasset æneæ maioris balistæ ictu interiit.

ANTONIO VIDOTTO.

Ob pacem inter Anglorum & Francorum Reges confectam ab Euerhardo VI. equestrem gradum, ab vtrisque insignia munera cōsecuto in patria ab opt: Duce Cosmo in XLVIII. virorum numerum cooptato, Volaterris demum prætura & vita functo gentilibus eius absentibus filijs p. Ob. iv. Calend: Nouembris M. D. Lv. Vix: annos Lx. Mens. vi.

IOAN: MARIA PALOTIUS.

Hic situs est domo Eugubia I. C. celeberrimus, qui cum operam diu nauasset Duci Vrbinati principi suo, & in alijs Italiæ vrbibus plurimorum controuersias summa cum laude diiudicasset, accersitus postremum à Cosmo Medices duce Florentinorum ac Senensium primum in sex Rotæ iudicijs fuit, deindè caussis audiendis præpositus, in eo munere cum valde probatus omnib: foret, vitam amisit. Antonia Bomia mærens coniugi cariss: pos: Ob. v. Cal: Ianuarij Anno Domini M. D. Lxv. Vix: ann: LXII. Mens: II. Di: xx.

ANGE

FLORENTIA.
ANGELI POLITIANI.

*Politianus in hoc tumulo iacet Angelus, unum
Qui caput & linguas, res nouas res habuit.*

Obijt anno M. D. ix. Sept. xxiiii.

*Angelus hic clausus Cineres varia arte politus
Ut vix inueniat Ausonis ora parem.*

I B I D E M.

Cum hoc templum Marco Euangelistæ dicatum mirificis sumptibus Clarissimi viri Cosmi de Medicestandem absolutum esset, Eugenius III. Rom. Pontif. maxima Cardinalium, ArchiEpiscoporum, aliorumq; sacerdotum frequentia comitatus, in celeberrimo Epiphaniæ die solemni more seruato consecrauit, tum etiam quotannis omnibus eodem die Festo annuas statasq; consecrationis ceremonias castè pieq; qui celebrauerint viderintque temporis luendis patris sui debitis septem annos totidemq; quadragesimas Apostolica remisit autoritate Anno M. CCCC. XLII.

Prope hanc ædem Equile est ducis, vulgo l' ecurie, in quo aluntur Leones, tygrides sublaui coloris, maculis nigris, Leopardi, Vrsi & boues Numidici.

IN S. IACOBO CAMPI CORBOLINI.

PETRI DE IMOLA.

Hic iacet Petrus de Imola l. V. Professor, Venerandus Prior prioratus Vrbis. Obijt anno Domini M. ccc. xx. die v. Octob. requiescat in Domino.

IVLIANO BENNINO.

Equiti Strenuis: Hierosolym: Pisar: priori, Italiæque locum tenenti, cuius mortem patria Religio pijsimè flens splendido funere celebrauit. Thomas Salnettus l. C. religionisque patronus Compatri optimo de se benè merito, Christianorumque propugnatori acerrimo pos: Vix: ann: Lxv. Obijt xxi. April. M. cccc. LIII.

IN S. MARIA NOVELLA.

Ingredientibus in Epistylis.

Ioannes Oricellarius Pauli F. Anno salutis humanæ M. cccc. Lxx. F. F.

SVB HOROLOGIO.

*Sic fuit occultè, sic multos decipit ætas,
Sic venit ad finem quidquid in orbe manet.
Heu heu præteritum non est renocabile tempus,
Heu propius tacito mors venit ipsa pede.*

SVB PICTVRIS AD SVMMVM
altare.

Anno M. CCCC. Lxxxx. quo pulcherrima ciuitas opib. victorijs, artibus, ædificijs nobilis, copia, salubritate, pace fruebatur.

PARICAE MEDICEAE.

Pudicitia atq; prudentia non minus quàm sanguine claræ incomparabili coniugi, Philippus Strozzius moerens decem liberis collacrymantibus pro tempore posuit. Vix: ann: xxviii. Men: viii.

NICO-

NICOLAO GADDIO.

Thadæi filio S. R. E. Cardinali, de Republ: Christiana optime merito sepulcrum hoc tanto patruo deberi Nicolaus Gaddius censuit Anno salutis M. D. Lxxvii. Vix: ann: Lxi. Mens: viii. dies xx. Obijt M. D. Lit.

IOAN: GADDIO.

Thadæi fil: Camera Apostolicæ Clerico, diuin: literarum eruditorumq; virorum insigni patrocínio claro, ad nomen & diuturnam memoriam Nicolaus Gaddius patruo de se suisque benè merito Pöl. M. D. Lxxvii. oritur anno M. CCCC. xciii. viii. Calend. Febr: Occumbit M. D. xciv. Calend: Nouemb:

THADÆO GADDIO.

Aloysij fil: S. R. E. presbytero Cardinali, quem ob eximias eius virtutes Pontif: Max: cæteri q; principes mirificè dilexerunt, maximosque illi honores habuerunt, Nicolaus Gaddius frater patrueis amantiss: beneuolentiæ causa hoc sepulcrum statuit Anno M. D. Lxxvii. Vix: ann: Xli. Obijt M. D. Lxi. xi. Cal: Ianuarij.

SINIBALDO GADDIO.

Thadæi filio patri opt: in publica se & in priuata multa cum laude & dignitate versato, ob egregiam in se indulgentiam iure naturæ & pietatis officio Nicol. Gaddius Anno M. D. Lxxvii.

Natus anno M. CCCC. xcix. xiv. Calend: Maij.

Obijt anno M. D. Lviii. ix. Calend: Iulij.

AEMIÆ RODOLPHIÆ.

Coniugi carissimæ, Sinibaldo & Lucretiæ filioli suauissimis iniquo fato extinctis: Nicolaus Gaddius moestiss: P. Ann: M. D. Lxxvii. AEmilia vix: ann: xx. Mens: viii. Dies xix. Obijt xi. Calend: Ianuar: Ann: M. D. Lxiii. Lucretia vixit ann: x. M. vi. D. xix. Ob: M. D. Lxix. in Ianuar:

PETRO SALAMANCAE HISPANO.

Patricio Burgensi in Burg. Ecclesia Thesaurario S. Theologiæ doctori Smi. Ferdinandi Regis Hungariæ consiliario oratori que apud Clem: VII. Pont. M. obijt Pisis xii. Cal. Iun: M. D. xxviii. Vix: ann: Lii. virtute, constantia, moribus insignis Hispanos & Parisienses literis decorauit.

BEATO REMIGIO.

Florentin: è familia diui Döminici, qui obijt Anno Domini M. CCC. xrx. cuius corpus in iaciendis huiusce sacelli fundamentis Nicolaus Gaddius cum inuenisset & sub aram condi iussisset, monumentum hoc pietatis causa F. C. Ann: M. D. Lxxvii.

IN SEPVLCRÒ E LYDIO LAPIDE.

Philippus Strozza Matthæi filius:

NICHOLAE.

*Dux morum cultorq; decus, lux, gloria legum
Huic Dominus Nichola lapidi sua membra reliquit,
Mundo fama vires, cælo mens alta quiescit.*

Anno Domini M. CCC. Lxx:

NICOLAI GVASCONIS.

*Hoc tua magnanimè clauduntur membra sepulcro
Nicolaë genus Gvasconum clara propago,
Miles ab illustri Francorum Rege creatus.*

HIERON: MIRANDAE.

*Mercator pietate, fide, cultuq; Deorum,
Nec minus insignis nobilitate sui.
Humanis igitur spolijs Miranda relictis
Contemplor superum numina sacra Deum.*

N

Hiero-

F L O R E N T I A.

Hieronymus Miranda Francisc: F. Hispanus Vix: annos xxxv. Obijt v. Id: Febr:
M. D. Lxi.

V G O L I N I M E D I C I.

*Hic Vgolini conduntur membra sepulcro,
Qui quondam medicas didicit doctissimus artes,
Et praeclara sui chartis monumenta reliquit.
Ac generis stirpem duxit de monte Catino.*

C H R I S T O P H O R I O E L H A F E N.

D. Christophorus Oelhafen patricius Norinbergen: progenitus à patre Sixto,
qui olim tribus Imp: à Secretis fuerat, dum ob veram probitatem & modestiam sin-
gularem bonis esset carus, hic in Christo obdormiuit, Anno ætatis xxxviii. Salutis M.
D. XLiiii. Ioannes Oelhafen frater eius germanus in se pictatis memor p. c.

I O A N N I S B O C C A T I I.

*Egregijs natus Latijs Boccatius oris
Fingentis, patrio raptus in orbe iacet.*

Obijt M. CCC. Lxxiii. Vix: ann: Lxii.

I T E M.

*Hac sub mole iacent cineres & ossa Ioannis,
Mens sedet ante Deum meritis ornata laborum.
Mortalis vita genitor Boccatius illi,
Patria Certaldum, studium fuit alma poësis.*

L A V R E N T I I S A X O L I.

Nobilissimo Philosopho, atque ætatis suæ Medico peritissimo Laurentio Saxo-
lo, liberi fecerunt, patri optimo de se benè merito sibi que & posteris.

S V B I M A G I N E C H R I S T I.

*Vinctus, inops, moriens verè te morte redemi:
Hospes adorato numine gratus abi.*

I O A N: L O N G R O N I.

*Conduntur tumulo Longronon: hoc ossa Ioannis
Qui fuit Hispanis nobilis ortus auis.
Insignis probitate fide mercator in are
Contentus pauco, nulli hominum nocuit.
Civilis ritus observantissimus aequi,
Vt ciuem ciues hunc coluere boni.
Ex lustris bis ille nouem qua firma peregit,
Bissenus hac grata vixit in vrbe senex.*

Obijt anno M. D. Lviii. Idibus Februarij Melchior Astudillo in amicum pius p. c.

I A C O B O C A P V C I N O.

Et eius filio eruditissimo Alexiæ à Secretis primo Reipub: Florentinæ, Raphael
florentis: patri optimo fratrique suauissimo B. M. ciuibus dolens mærensque sibi ac
posteris pos.

I N S. P E T R O M A I O R E.

H I E R O N Y M O A L B I T I O.

Qui cum Romæ Leonis X. P. M. prædiar: equitum Magister, Florentiæ Cosmi
Medicis Flor: Ducis legionar: MM. præfectus bello Senen: pedit: cix. 100. trib: præ-
fuiisset, omnesq; honores in Repub: gessisset domi forisque claris: annum agens
Lxxiii. M. E. H. E. Virt. p. c. Anno M. D. Lvii.

I N S.

F L O R E N T I A.
I N S. C R V C E.

84

In ingressu duæ tabulæ insignis picturæ & artificij.

MICHAELI ANGELO.

Bonarotio è vetusta Simoniorum familia sculptori, pictori, & architecto fama omnibus notissimo, Leonardus patruò amantissimo & de se optimè merito, translatis Roma eius ossibus, atq; in hoc templo maiorum suorum sepulcro conditis, ohortante serenissimo Cosmo Medices Magno Hetruriæ Duce P. C.

Anno Domini M. D. Lxx. Vix: ann: Lxxxviii. Mens. xi. D. xv.

LEONARDI ARETINI.

*Postquam Leonardus è vita migravit
Historia luget, eloquentia muta est,
Ferturq; Musas tum Græcæ tum Latinas
Lacrymas tenere non potuisse.*

GEORGIO MARSVPINO.

Ciuis Pontificijq; Iuris Consulto, & qui Gallici Regis Secretarius Ianuensium urbem iustè prudenterq; multos annos præfectus rexerat. Ioan: Fil: parenti optimo posterisq; F. C. Vix: ann: xc. Men: ii. Dies xvi.

MICHAELIS DVVMVIRI.

Michael ex honesta Duumvirum familia Petri Veri F. & nati Germani fratris eius Francisci sibi ac posteris monumentum posuit Anno M. D. Lxxxv. April. x.

CVRSII.

Fratres Iocobi fil: aram Deo sacrauerunt, sepulcrum patri, sibi, liberis posterisq; suis posuerunt Ann: M. D. Lxxi.

ALEMANNI PACCII.

Altare in altum & marmor in terris Alemannus Paccius de Florentia, alterum pro deuotione, alterum pro sepultura sibi, filio, heredibus, erexit, posuit, elegit.

LYDOVICI VERRAZZANI.

Ludouicus, Ioan: Baptista à Verrazzano ciuis Florentinus sumptibus Francisci sui fratris hanc aram fieri fecit, qui anno M. D. Lxxviii. Die xvii. Septembris obiit Sibilæ, cuius ossa anno M. D. Lxxx. Florent: translata fuerunt.

PHILIPPVS MEDICES.

Et Rossus F. S. aram Christo regnanti & D. sepulcrum S. P. Q. S. dormientib: D. Ann: M. D. Lxxiii.

ANTONIVS BERTIVS.

Petri fil: sibi & natis natorumq; natis sepulc: hoc ponend: aramque erigend: curauit. Corpori animæq; consulens. An: M. D. Lxxiii.

IACOBVS NERIVS.

Nerij F. sibi posterisq; suis viuens pos: Ann: M. D. Lxxxi.

CAROLI POETAE.

*Siste, vides magnum quem seruant marmora vatem
Ingenio cuius non satis orbis erat.*

*Quæ natura, polus, quæ mors ferat, omnia nouit
Carolus, ætatis gloria magna sua.*

*Ausonia & Græcia crines nunc soluite Musa,
Occidit heu vestri fama decusq; chori.*

MILANI AESTENSIS.

Sollicitus fidemq; tuis Florentia guerris

Armiger AEstensis iacet hic Milanus in urna

Augusti cui nona dies fuit ultima vita

Sex noniesq; decem ter centum mille sub annis.

N 2

IN HO:

F L O R E N T I A
IN HOSPITALI AD SCALAS.
EFFFGIES MONSTRINATI, IN AGRO *Florentino*.

*Hac Petrus Paulusq; sub uno corpore bini
Fabrica natura mira iacemus humo.
Cuiq; suum fuit & manuum fuit oris opusq;
Vesica, aſt unum fluxile ventris opus.
Iunxere extrema partes nos corporis ambos,
Quas simul & neuter dicat uterq; suas.
Neutra ex parte pedes capita ex utraq; fuerunt,
Bina sed è medio corpore planta fuit.
Bina fuit medio qua corpore planta deorsum
Pendebat, sursum quinta erat una manus.
Non vero nobis unus somnusq; cibusq;
Nec risus nobis fletus & unus erat.
Somno membra dabat, ridebat unus & alter,
Lugebatq; unus, flens quoq; & alter erat.
In Florentina natos nos fluminis Arni
Valle dedit patria nos pia cura patris.
Inde alii & sacro pariter de fonte lenati
Viximus ambo decem bis totidemq; dies.
Quid nunc Neptunum, quid nunc Ianumq; bisfrontem
Miraris? Stygy terna quid ora canis?
Et quid Gerionis tria corpora? scilicet unum
Nos corpus, binas nos animasq; lege.*

IN S. BENEDICTO.

V G O N I.

Otthonis III. Imp: affini ac Comiti Marchioni Andeburgensi, Hetruriæq; præfecto, quod D. Benedicto hic olim & VI. alia coenobia condidit, pij huius loci Monachi de se benè merito sepulcrum vetustate attritum instaurauere Anno sal. M. cccc. Lxxxiii. Obijt Ann: M. C. xii. Calend. Ianua: H. M. H. N. S.

AEDIS SANCTI MICHAELIS.

Extra in muro statuas Sanctorum marmoreas habet XII: æneas verò Ioan: Baptistæ, Thomæ Christi latus tractantis, Matthæi, Stephani, intus obscurum & plus venerationis quam ornamentorum præ se ferens.

IN PORTA CIVITATIS.

Carolus V. Cæsar August: cum insigni omnium Christianorum beneficio immanem Archipyratam regno Tunitano pepulisset fugassetq;, Siculo Neapolitano suis regnis constitutis, Roma profectus Florentiam hanc portam cum magna pompa ingressus populo cuncto præ lætitia gestiente, ab Alexandro Medices ciuitatis Duce, cui Margaritam filiam desponderat, illustri apparatu Regaliq; hospitio Mediceas in ædes acceptus est Anno Domini M. D. xxxv. Id. Maij.

PISTO-

PISTORIUM.

VLGŌ PISTŌIA GRÆCA VOCE, QVASI terminus & clavis totius Gallie Cisalpinae, vel quod sit porta & ostium transcendendi Appenninum. Vrbis Hetruriae intra Vmbronem & Stellam fluuios, in valle planissima sita, longa magis, quam ampla, factionum parens, vindictae cupidissima, & ut hostem prosequatur honoris, opum, vitae prodiga. A Florentinis Lucensium auxilio bellis diutinis & summa difficultate subacta, euersis mœnibus & fossis impletis ac complanatis. Prima etiam omnium quae in Florentinorum, posteaquam liberi facti sunt, peruenit potestatem, arcem habet satis munitam. In templo S. Iacobi ara argenteis laminis & deauratis cum lampadibus argenteis XX. Collegium ibidem tenuioribus constitutum, qui bonis literis dant operam, à Nicolao Fonteguerria Cardinale Theanen: Ex huius aliorumque prouentibus in vnum coactis instauratum Pisinum Gymnasium. In hac urbe ut scribit Platina in Greg. IX. primum omnium audita sunt factionum nomina, ad perniciem humani generis excogitata, Cancellariorum & Panciaticorum, ex quibus (fertilissima enim est improbitas) pullularunt infinita mala, quae exitio penè vniuersae Italiae fuerunt, de quibus multi autores varia scribunt: Hæc autem urbs quasi fons est, usque adeo labefactata, ut sit misera & deserta modò. In alijs tantum nomina mutata, pro partium nobilitate & potentia, paucae enim sunt quae hac peste careant, Primi igitur:

IN Hetruria

In Piceno

In Latio

In Insucribus

Cancellarij & Panciatici.

Albi & nigri.

Columnenses & Vrsini.

Bracciani & Sfortziani.

Guelphi & Gibellini etiam Imperatorum familias exagitarunt. Sensit has furias aliquando Germania, sed non diu. In Italia extinguere non potuerunt, nec extinguentur propter gentis mores & naturam ad iniuriam inferendam facilem, ad deponendam grauem. Tanta autem illius pestis vis est, ut pueri etiam se aut harum aut illarum partium esse profitantur, nec pietati parentum nec cognatorum sanguini parcant. Itaque in hanc diem cum alia loca, tum Pistoriensis ciuitas maximè cædibus recentibus mædet. In templo Humilitatis integræ cernuntur effigies Leonis X. & Clemens VII. Pontiff. Cosmi item primi & Alexandri Ducum Florentiae, deuotionis causa sicuti Florentiae ad Annunciatam suspensæ. Hospitale del Zippo splendidum cum Pharmacopolio.

In agro Pistoriensi Catilina superatus est ea parte qua Florentiam spectat. Est autem ea pars vallis lata, amœna, omni fructuum genere abundans, oppida, pagos, villas, casas, palatiaque uti audiuius in vniuersum habens 44000. Quod si parua magnis, horum temporum inopiam cum veteri copia conferre licet, sinui Baiano non absimilis esse videtur.

IN SUMMO TEMPIO.

CYNVS MARMOREO CONDITVS SEPVLCHRO,
cum tali inscriptione.

N 3

Cyno

Cyno eximio Iuris interpreti Bartoliq; præceptori dignissimo Pistoriensis ciuitas suo B. M. fecit. Obijt Anno M. CCC. xxxvi.

IN VELO SVGGESTI.

Nequeunt profectò mala penitus extirpari,
Bono enim oppositum aliquod esse necesse est.
Sed quia illa apud superos locum habere non possunt,
Mortalem naturam & regionem inferiorem circumeunt.
Conandum ergo est, vt hinc illuc quàm celerrimè fugiamus.
Fuga autem est, vt Deo quàm similes pro viribus efficiamur,
Deo similes efficit prudentia, iustitia, fides, sanctitas.

IN PALATIO SVB BINIS LEONIBVS.

Seruate hanc adem & patriam seruate Leones.

L V C A.

VRBS HETRVRÆ ORNATISSIMA, ANTI-
quitas Lucomodica atq; etiam A. inga nminata, Romanorum colonia,
tota plana, & collibus vndiq; circumdata, quadrato silice strata, spa-
cio parua, sed populosa, & negotiationum plena, templis ædificijsq;
magnifica & splendida, plurimos Dominos exiguo tempore experta,
à clypeis Lucensibus, quibus turres eius antiquitas ornatæ erant, dicta, suis legibus
vtitur, & etiam libertatem à Cesare Rudolpho pecunia emit. Administratur Oligar-
chia Tributaria nunc Imperatori creantur aliquot viri, quorum dominatus bimestris
est, Præfectus vrbis de pœnis & supplicijs decernit, sed iudiciū est penes CXX.
viros, sine quorum vel maximæ partis assensu mortis nemo damnatur, prope eam An-
seris vel Æsaris, vt alij, fluuius limosus nigriq; coloris & lentus. Bibliotheca apud
Franciscanos qualiscunq; Templum ornatissimum S. Crucis, pilis ingentibus, choro
pauimentoq; marmoreo, in quo XII. vidimus candelabra argentea, & fenestræ pro-
pè maximum altare vitri iussus colorem, quod varium est, silis radij percussī per lon-
gum templi spaciū diffundentes. Summum altare Diuo Martino sacrum est, in quo
crux aurea à Pisana Repub. Lucensib: oppignorata, & redempta nunquam, ea va-
lere fertur XV. M. aureos coronatos.

VIA REGGIA portulus est Lucensis, quem præsidiarij milites duabus
tuentur turribus, quo ante annos aliquot Turcici pyræ scaphis vecti, diuersoria
expilarunt, pileo relicto Turcico, cui suspensio in taberna subscriptum est:

*Adi XVI. d. Agosto Anno M. D. XXXVI. denuò Turci in terra à via reg-
gia & disuali forono tutt le hosterice, & per segnale lassareno il beretino.*

IN PALATIO.

Solum Reipublicæ consulendum.

AD IVSTICIAM.

Respub: erunt firmæ, quam diu regnabo,
Bella ciuilia expello, Respubl: confirmo.

Perleget quisquis ades libertatis fautor, ut scias qualis in Repub:
nostra fuerit Podiorum familia. Horum opera Petrus Zenanus v-
nus ex Antianis Anno M. CCCC. xxxvi. fuit interemptus. Anno
deinde M. D. xxii. animo libertatis opprimendæ Hieronymum
Vellutellum vexilliferum Iusticiæ fœdissimè trucidarunt, tota au-
tem ciuitate contra eos arma capiente parricidæ aufugerunt, re-
belles facti conscij capite sunt mulctati, in alios eiusdem domus
multa extant decreta. Deo gratiæ agantur, & hæc obliuioni non
tradantur.

IN QVADAM DOMO.

PORTIA.

Me pater admonuit ferro probra ut arceam & igne.

PENELOPE.

Nocte persolui texta diurna dolo.

ARTEMISIA.

Mausoli cines hausi ne diuidar usquam

HIPSICRATA.

Condet amante suos fugiente secuta capillos.

IN ALIA DOMO.

L'antico valor delli cnori Italiani non anchor morto.

IN S. SALVATORE.

FILIUS PATRI.

Accipe care pater, qua natus munera tradit,

Munera, si cineri sunt benè grata tuo.

Tu mihi das lucem vita, do mortis honores

Heu, heu, quàm dispar gratia nostra tua est.

IN S. VINCENTIO.

Qua gratis quondam mortales Christus admisit

Hac tua nunc pietas crimina nostra leuat.

IN CATHED: D. MARTINI.

BARTHOL: VIDACCIONO.

Cardinali & Præfuli Lucens: I. V. Confulto, & Theologiæ perito Paulo III. Pon-
tif. uti gratis: ita multis magnisq; rebus & signandis libellis & Iustitiæ gratiæ scrutini-
is assiduè Exercito, & cum quietæ studium vitæ otiumque appeteret inuitè eucto
gtaui totius curiæ & damno & mœrore è medio sublato Nicolaus Vidiccionus nepos
patri, & patruo amantissimo Vix: ann: Lxxx. v. Cal: Septemb: M. D. XLix. inter nos
esse desijt I. V. I.

DVCIS ADALBERTI.

Hic populi leges saxi sub mole sepulta

Hic ius, paxq; iacent, hic patriæ auxilium,

Hic cubat ala, scutum, clypeus, lacrymaq; reposta

Hic oculus caci, ac hic pietas vidua.

N 4.

Pci

L V C A.

*Pes claudi, vestis nudi, solamen egredi,
 Noster Adalbertus, dux pius atq; bonus.
 Gentibus externis timor, ac paupor minitandus,
 Militibus proprijs gloria summa suis.
 Quàm fortis fuerit nouerunt ultima Tule,
 Qua bonitate fuit dicere lingua nequit.
 In sexto decimo Septembre notante Calendas
 Membra sua hic posuit funereo gemitu:
 Quisq; legis tumultum, culparum facta suarum
 Ante Deum recita, cum precibusq; iuua.*

BERTAE VXORIS.

*Hoc tegitur tumulo Comitissa corpus humatum
 Inclita progenies, Berta, benigna, pia.
 Vxor Adalberti Ducis Italia fuit ipsa,
 Regalis generis quæ fuit omne decus,
 Nobilis ex alio Francorum germine Regum,
 Carolus ipse pius rex fuit eius auus,
 Qua specie speciosa, bono speciosior actu,
 Filia Lotharij, pulchrior at meritis.
 Permansit felix saclo dum vixit in isto,
 Non inimicus eam vincere prauauit.
 Consilio docto moderabat regmina multa,
 Semper erat secum gratia magna DEI.
 Partibus ex multis veniebant undiq; cuius
 Mellissimum Comites querere colloquium.
 Equitibus miseris mater carissima mansit
 Atq; peregrinis semper opem tribuit.
 Clamit hac mulier sapiens fortisq; columna
 Totius virtus, gloria, lux, patria.
 Idibus octauis Martij migravit ab ista
 Vita, cum Domino viuat ut in requie.
 Mors eius multos contristat, proh dolor eheu;
 Eous populus planget & occiduus.
 Nunc Europa gemit, nunc luget Francia tota,
 Corsica, Sardinia, Gracia & Italia.
 Qui legis versus istos vos dicite cuncti:
 Perpetuam lucem donet ei Dominus. AMEN.*

Anno Dominicæ incarnationis M. CCC. xxv. Indictione xiii. obiit de mundo.

PETRO NOCETO.

A multis Regibus & à Nicolao Pontif. Max: multis honoribus dignitatumq; insignibus sua virtute decorato, qui Vix: ann: Lxx. Men: i. Dies x. Nicolaus parenti benemerenti hoc monumentum F. F. M. CCCC. Lxxxiii.

DOMINICVS BERTINVS.

Lucensis Lateranensis & Cæsareæ aularum comes, ac Sanctæ Apostolicæ sedis Secretarius, tabernaculo Saluatori insigni opere ære suo proprio extructo, sibi & Sueuæ Kifalitæ coniugi suæ incomparabili, eorumq; posteris viuis dicauit sacrum. Sepult: M. CCCC. Lxxxviii.

I N B. M A R I A.

FILI CORBI.

Hoc est sepulcrum Francisci filij Olimbeci vocati Barnicoræ Iotti Blauati, ciuis Lucani,

Lucani, qui olim fuit de massa Pisana & ipsius Francisci & descendendum sub Anno
Dom: M. GCC. LXXIII. Indi&: x. die x. Decemb:

IACOBI RVFINI.

Tinctorii serici & suorum descendendum sepulcrum factum pro sepultura olim
bonæ memoriæ Catharinæ vxoris eius, & filiæ Iacobi Andrucii de Brillo, qui obiit
Anno Domini M. CCC. XCIII.

IN ECCL. CRVCI AFFIXI.

Heredes M. Dominici de Chiuirano sarcophagum hoc posteris statuerunt.

IN ECCL: DIVI ROMANI.

PHILIPPVS DE IOTTIS.

Ciuis Lucensis, deuotus existens Catharinæ Virginis, hoc sibi suisq; posteris fo-
dit, elegitque sepulcrum Anno M. CCCC. LXXIX.

BARTHOLOMAEO MANVTHO.

Et Claræ piæ matri Petrus filius faciund: curauit.

GLARITAE.

Familiæ piæ, nobili, Martinus Claritus tabellio Lucensis, domini Tabellionis filia
us monumentum ætate collapsum restaurandum curauit Anno M. D. LI.

BARONVM.

Heredum Baronum ciuium Lucensium cineres claudo. Anno M. D. LXIII.

IOAN. PHILIP. PROPECT. LODIYS.

Nobilis Lucensis hac breui conditur vna M. D. II. Mens. April.

PAVLINVS MATTHAEVS DE ADIVTAN-
TIBVS.

Iuris vtriusque consultus antiquæ familiæ sepulcrum alibi vetustate collapsum
huc transferendum atq; restaurandum curauit, ac Francisco patri posterisq; suis post
M. D. LX.

COMITIS CVIVSDAM TOTVM ABRASVM

—Comitis Vgolini & filiæ Comitissæ Reineri de Ian: —

BVRCHARD. DE FREIBVRG.

Comestabilis olim Lucanæ ciuitatis hic iacet, qui obiit Anno M. CCC. xxxviii
in festo Beatæ Mariæ xxv. Martij.

MATTHAEVS HERMANNVS.

D. Georgij à Culemburg filius hoc sepulcro conditus iacet, qui Deo viuat. Obijt
anno M. D. XLVII. Octob: xxiii. ætatis xxi. M. i. Dies ii.

HENRICVS DE TROSTBECK.

Filius Vgonis de Trostbeck, qui obiit An: Domini M. CCC. xxvii. hic iacet.

S. COPPIANI DE MEDICIS.

De Florentia, qui obiit anno Domini M. CCC. XLI. die xxvi. Decemb.

FRANCISCI DE PEBVLIS.

Franciscus filius Domini Benedicti de Pebulis de Florentia, qui obiit anno M.
CCC. XLII. die xxvii. Iunij. Orate Deum pro eo:

IOAN. PAVL. GILIYS.

Lucens: mercator ill: cuius in consulendo prudentiam animiq; magnitudinem
ac summum in Repub: affectum vt mirantur & imitantur, sic à lacrymantibus filijs
non sine publica iactura conditum Anno à partu Virginis M. D. xxix. v. i. Calend:
Martij Vix: ann: LXIII. M. x. D. xxii.

ANTO.

L V C A.

'ANTON. DOMINI: DE MAZZARIUULIS.

Nunquam exoratum à quoquam fatum Antonius Dominici de Mazzariuulīs
Lucens: cuius optimē intelligens, hoc sibi posterisq; viuis pos: M. D. xxxiiii.

IN AEDE D. FRANCISCI.

Bernardinus & Hieronym: Starræ hoc vetustum maiorum sepulcrum claro Equi-
ti Ioan: S. Angeli parent: Francisco fratri sibi posterisq; melius testificare, mortis quæ
omnia humana rapit memores Anno M. CCCC. xcvi.

MEDICIS LVCENS.

In cœlo spiritus vt cineres domus Medicis Lucens: hoc tumulo recubant pieta-
te Hammaris Equitis Magnifici & I. V. Doctōris Anno salut. M. D. xvi.

PINATESIORVM.

Ludouicus Pinatesius Nicolao Patri B. M. & Gerardo fratri clarissimo, mercato-
ribus, suisq; posteris mortis memor & pius hoc sepulcrum pos: M. CCCC. Lxxxxi:

MICHAELIS DE BENECTIONIBVS.

Hoc est sepulcrum Michaelis quondam Francisci de Benectionibus de Luca, &
suorum descendendum: qui obiit & hic sepultus fuit, Anno Domini M. CCC. Lxii.
Die vi. Septemb. cuius anima per Dei misericordiam requiescat in pace.

AVGVSTINI CHIVIZANEI.

*Augustinus ego Chiuizaneus hic requiesco
Nemo mori nescit, viuere discite, vale.*

NICOLAI BERTI.

*Hic sibi constituit Nicolaus marmora Bertus,
Vxori, natū, quæ sua membra tegant.* M. D. XLI.

VII. est Ambrosij Buuelle tabellionis Lucens: L. V. D.

VIII. Lamberti Antonij ciuis Lucens:

CASTRVCII, GERII, ANTOSI SINELLI.

En viuo viuamq; fama rerum gestarum, Italæ militiæ splendor, Lucens: decus,
Etruriæ ornamentum Castrucius Gerij Antosinellorum stirpe yixi, peccaui, dolui,
cessi naturæ indigenti, animæ piæ beneuoli succurrite, breui memores vos moritu-
ros.

IOAN: GVIDICCIONO.

Præfuli Foro Sempronienf: viro multa virtute, literatura, ingenij dexteritate or-
nato, legatione apud Cæsarem Urbis Flaminiae Piceni; gubernatione cum laude
functo, Pauli III. obsequijs domi militiæq; præclarè exercito. Vix: ann. XLI. Barth.
Cardinalis patruus & Ant: frat: pos:

IN S. AEDE PETRI
VVLGO GIGOLI.

DOMINICO SANDONIO.

Ingenij præstantia & scientia, morum honestate multorumq; principum viro-
rum gratia clarissimo, equestri dignitate insigni, multis magnisq; legationibus fe-
liciter peractis redeunti ex Nerico à Sarmatiæ Regina accersito, in itinere defuncto.
Anno sal: M. D. Lvi. ætatis vero XLII. Nicol: Sandonius fratri dulciss. p.

CAESARIS DE NOBILIBVS.

Quid aspicias cineres & ossa Cæsaris de Nobilibus Lucens: quem ob eius lucida
gesta Nicolaus V. P. M. Vmbriæ præfectura decorauit. Vale qui legis.

D. M.

D. M.

Hæc regia insignia Phanutij Villanutijq; hic antiquam clauere profapiam. Anno
M. D. XLIIII.

IN S. MICHAELE.

SYLVESTRIO TYLIO.

Episcopo VVigornienf: Britannia Regum Henrici VII. & VIII. apud Pontiff
Max. Legato, in Lucens: suosq; pientis: B. M. hered: ex testament: cum hoc sacello
pos: & D. D. Romæ defunctus Anno à Virg: partu M. D. xxc.

Animam coelo reddidit, ossa in patriam referri & hoc in templo, quod ipse nouo
Reuerendi Decani, nec non Canonicorum Collegio rarisque dignitatib: decorauit,
collocari iussit: Vix: ann: LIX. Mens. III. Dies XIX.

IN S. FRIDIANO.

MARTINO.

Clara Cenamorum familia orto, patriæ libertatis amatori, parent: opt: filij pientis:
& sibi & suis posteris marib: Cenamis hoc sepulcrum posuere M. cccc. LXXXVIII
Foeminis Cenamis eiusdem Martini testamento hic lapis destinatur M. D. LXXXVIII.

S. EMERIGI SANDEI.

Nobilis viri quondam Ducis Domini Emrigi Boeca di vacca de Sandeis & filio-
rum & heredum suorum A. D. M. CCC. LXXXIII. die xxv. Octobr:

VICTORIO COMPAGNO.

Mercatori fidelis: Volaterrano, Fridianus & Iosephus filij pientis: parenti B. M.
posuere. Sal: ann: M. D. XVII. Cal: Maij. posterisque.

IN S. IOANNE.

I.

HIERONYMI VELLUTELLI

Hic dum vexillum geris, & te Luca gubernas

A coniuatis vulnera sana tulit.

Felix ille nimis qui dum cadit ense peritq;

Et seruat patriam, de nece victor orat.

Anno Dom. M. D. xxii. Mens: Iul: Gerard: fil: parent: opt: pos:

II.

ANTON: GIARINVS.

Lucen·Leonardo patri b. m. sibiq; monumentum hoc filijs eius extrui testamen-
to demandauit. Obijt die 6. Decemb. M. CCCC. Lxxiii.

III. IACOBI GALVANI Carrarienf: nobilis. M. D. xxxv.

IIII. PETRI ANGELI Sardij ciuis Lucens: M. D. xli.

DE SPIAFAMIS.

Nobilium de Spiafamis Lucens: familiare sepulcrum, ante annum M. CC. po-
situm, quod Iacobus de Spiafamis homo Gallus hinc oriundus Niuernens: Episcopi
& in Senatu Parisiens: præses, laribus suis maiorumq; suorum D. M. raparauit Anno
M. CCCC. XLVII.

Familiæ de Spiafamis vetus sepulcrum.

IN AEDE SERVORVM.

IOAN. LAURENTIO MALPITIO.

Patri optimo desideratissimoq; ac dulcis: pientis: filij faciund: curauere. Vix:
ann: Lxx. M. III.

BARTHOL. PODII.

Philipp: Podius Bartholomæo patri dulcissimo, & Gettinæ matri honestissimæ,
sibiq; ac posteris suis restaurandum curauit. M. D. Lx

BLAS.

L V C A
BLASIVS BALBANVS.

Viuens prole & hered. M. D. xvi.

STEPHAN: SPADAE.

Viuens vt moriturus Stephanus Spada quondam Gerard: ciuis Lucens: filius, hunc tumulum sibi heredibusq; condidit M. D. xi.

SEBASTIANO ANDREOZZIO.

Patri opt: ac dulcis: filij restaurarunt M. D. Lxv. Nemo nos inquietet, alium inferat, alibiue ponat, vt nouissimo die vna resurgamus Quid ad vos?

IANO GRILLO.

Patricio Gennensi patri opt: ac B. M. Lucas filius pos.

Qui legis, an censes Ianum perisse bisfrontem?

Qui ventura videt, lapsaq; non moritur.

MAG: MATTHAEO DE BVRGIS.

Artium Doctori eximio Benedictus parentis haud immemor pie posuit hoc sepulcrum M. D. xxix.

P I S A E.

VRBIS HETRVRIAE ANTIQVISS: A PELO.
pe Græco ante Troianum bellum condita: numerantur autem ab interitu Troiae vsq; ad natum Christum Anni M. CC. VI. Primum Alpheia dicta, inter Arnun & Esarim sita, loco plano, & Tyrrheni maris litori propemodum inserta, frugum copia, saxorum operibus, serenitate & salubritate cæli clara, olim florens & felix, nunc infrequens & deserta, tantum penè hortorum, quantum ædificiorum intra mœnia habens, virorum fortium altrix, & Sarracenis olim inimica, de quibus etiam victorias sibi peperit, tantæ quoq; potentiae vt centum familiae centum naues rostratas priuato sumptu ædificarint & ad bellum maritimum exornarint. Posteaquam verò in Florentinorum potestatem venit, & nobilitate & opibus est exhausta. (venit autem anno Christi M. CCCC. VI) Pisani quibus belli fortuna pepercit, in omnes Italiae partes dispersi, multi in Neapolitana ditione, plurimi in Sicilia habitant. Arnus per ipsam urbem fluit, & tribus pontibus eam iungit, quorum nomina sunt, Spinae, fornicum quatuor, Vetus, fornicum trium, Maris, fornicum quinq;. Gymnasium supra centesimum abhinc & quadragesimum quintum annum inchoatum, vna cum urbis fortuna collapsum & derelictum, nunc instaurare cœpit Cosmus Medices, domo ædificata & accersito Alciato & Curtio, XL. item cameris extructis, in quibus Tusci adolescentes Florent: ditionis, sex annis fouentur liberaliter, perfectisq; studijs, ad Ducis arbitrium, gubernationi rerum publicarum vel secus præficiuntur. Ordo eius æconomicus optimus, liberalitas principis summa, subministrantis omnia necessaria ex decimis Ecclesiasticis Pontif: Rom: concedente. Bibliotheca apud Dominicanos satis bona XXXII. pulp: & horologium artificiosum, sonans hymnum quendam. Post hoc monasterium excellit eorum, qui S. Antonij Patauini regulam sequuntur. In hac vrbe Ottho primus Imp: septem Germanorum familias constituit, quas & honoribus & facultatibus ornavit.

Casæ macta
Gatuna

Orlandi
Ripa fracta

Vicecomites:
Gusenary:

Dodi.

Templum

Templum Cathedrale interioris ædificij magnificentia inter tria illa Hetruriæ memoratum, cuius ambitus D. XL. passuum est, tribus portis æneis, in quarum vna historia sacra, sed nullo artificio: quarta sublata & substituta lignea, maiori impositæ columnæ multæ, quarum numerus in altum, quoniam ædificium contrahitur, semper minuitur. Intus IIII. columnarum ordines, in exterioribus duobus XX. in interioribus XVIII. cum pilis duabus magnis, deinde per transversam in alijs ordinibus XXIV. ad chorum vsq; in quo aliæ octo. Sunt igitur in vniuersum LXX. quibus superne aliæ impositæ sed multo minores sub ipsis fenestris, qua ratione etiam amplissimum quodq; templum Romæ ædificatum. Pavimentum ex quadrato marmore circa chorum, & in ipso choro tessulatum, septa chori marmorea, & tabula ingens post altere. Item baptisterium cuius simile vix extat in Europa cum vase aquæ consecratæ & duobus pulpitis. Suggestus sustentatur columnis in orbem positis quatuor, quarum due solo, due Leonibus nituntur, inter quas aliæ quatuor sacris imaginibus: in medio vnica, in cuius basi Philosophia Regina cum septem artibus liberalibus. Tabula templi vermiculato opere, cum quibusdam historijs: duo candelabra cristallina maximè perlucida. Cæmeterium mœnibus & porticibus clausum.

CAMPVS SANCTVS hoc nomine sepulturæ locum appellant, long: ped. CCCC. LXXXVI. latus ped: CLX. fenestræ LVI. & in vna quavis columnellæ tres extreme teretes, media maior cæteris plus parte dimidia, ianua sex, pavimentum ex nigro alboq; marmore, ordine sepulcrorum apto & mirabili. In pariete depictæ veteris nouiq; testamenti historia. In medio Campi sub dio area herbosa, in qua aliquot antiqua sepulcra cernuntur. Dicitur sanctus, propterea, quod eius terra Hierosolymis sit transportata, mortuorumq; cadauera vno naturali die consumantur.

Ante fores templi summi pulcherrimæ columnæ marmoreæ, ad morem Hebræum exsculptæ, supra quas statua Davidis posita cithara ludentis per Pisanos victores, Hierosolyma item asportata. Turris pendula & inclinata, habens octo columnarum ordines rotundos, quorum medij sex aperti sunt, & in vnoquoq; columnæ triginta, infimus & supremus muro complexi, & in hoc columnæ XII. in illo XVI. ab ingressu ad secundum vsq; ordinem gradus LIII. ad tertium XXXI. ad quartum & quintum XXX. ad sextum XXXII. ad septimum XXXVI. inde ad cāpanas XLII. miro artificio extructa. Sunt autem magnæ Campanæ sex & duæ parue. Hospitale reliquis vrbis ornamentis non cedit, nam & proventus copiosos habet, & omnium infirmorum necessitatibus patet. Sacellum S. Iohannis Baptistæ rotundum & ingens quatuor portis totidem ventis expositis, intra singulas portas fenestellæ sex. Ex quo baptizantur infantes conceptus fons est, itidem ex marmore vario, basis quoq; marmorea, cui ænea Baptistæ imago imposita. Pavimentum tale quale templi est maioris, etiam ex plumbo, exteriori in parte arcus XX. vnusquisq; pedum XIX. in latitudine. Palatium in quo optimates ciues habitauerunt, & ius dixerunt, ruinofum, & nunc a libertoribus & apparitoribus habitatum, cuius etiam pars cessit equili Ducis Florentini, ante eius Palatii ingressum hæc leguntur: Receptis in deditionem Pisis, quadrimestri trium castrorum obsidione Antonius Fillichaia, Alamanus Saluiatus & Nicolaus Caponius Communit: tres Florian cum exercitu urbem ingressi sunt. An: Domini M. D. IX. Die VIII. Iunij. Idem Alamanus primus Capitaneus. An: M. CCCC. IX. fuit hic celebratū cōciliū in quo Gregor. XII. & Benedictus XI. ab officio remoti sunt & Alexander V. Cretenfis Electus cui successit Ioannes XXIII. qui concilio Constantiensi interfuit.

IN TEMPLO SVMMO.

*Qui mare, qui terras primordia vicerat urbis
 Quisquis auct cupidus Pisanos noscere ciues,
 Classe, viris, virtute, auro, bellonè potentes
 Carminà nitatur parua relegisse tabella.*

Pelops Græcorum Rex pater Atrei F. Agamemnonis & Menelai urbem in Italiâ condidit, vocauitq; Peloponiam vel Peloponensem teste Solin: de mirabilib: mundi. Cap. de Italia. Siquidem quidam Græci duce prædicto Pelope de Arcadia venientes, ad litorâ Pisanorum appellentes, inuenientes portus, balnea, lapidicinas, cœperunt habitacula in diuersis partibus construere, demumq; dictus Pelops cum multitudine Græcorum veniens ædificauit urbem Pisanam propè Arnun teste Seruio in Virgil: Hi Græci venerunt ex vrbe quadam dicta Pisæ, quæ in Arcadia iuxta fluuium Alphæum sita est. Ideo primò vrbs hæc Alphæo ab illo fluuiio dicta est, vt Papias refert, dein Pisæ ab illa vrbe. Hanc autem urbem longè ante urbem conditam ædificatam fuisse, adeo vt nunc nulla sit vrbs adeo antiqua, plurib; rationibus patet. Namq; , vt ait Augustin: lib: viii. De ciuitate Dei. AEneas Troianus cum xx. nauibus in Italiâ venit, & ibi regno acquisito, regnauit tribus annis apud urbem Albam, quam idem AEneas & filius Ascanius construxerant. Aduentus autem AEneæ in Italiam præcessit urbem conditam, namq; ab AEnea vsq; ad Romulum vrbs conditorem plures Reges intercessere. Et Augustinus prædicta declarans ait: quod Anchises quidam xii. annos post AEneam regnauit, dein Amulius, dein Numitor, qui fuit auus Romuli, cuius Numitoris anno primo condita est vrbs. Hæc Augustin: Patet igitur intra AEneam & Romulum xiv. Reges regnasse, dein sicut idem dicit eodem libro. Aduentus AEneæ fuit eo tempore, quo Abdon erat rex Israel, & regnauit tempore Samsonis: Roma autem secundum eundem condita est tempore Achab Regis Iudæ, quando iam de tempore ipsorum Regum fluxerunt anni CCC. Lxiii. vt idem ait. Cum autem per sacram scripturam liqueat, prius fuisse tempus Iudicum quam Regum patet per hoc ipsum AEneam venisse ante urbem conditam CCC. Lxii. annis, & tanto plus, quantum præcesserat de tempore Iudicum. Rursus vt ait Orosius à destructione Troiæ ad urbem conditam confluxerant Anni CCC. Liiii. & post destructionem anno trigesimo AEneas Latiorum regnum obtinuit, vt dicitur in historijs Ecclesiasticis sup: lib: Iudic: & ita regnum adeptus est anno circiter CCC. L. His ita declaratis patet teste Virgil. x. AEneid: eo tempore quo AEneas regnum occupauit, Pisæ adeo creuerant, vt mille bellatores in subsidium miserint, vt testatur Virgil: lib: x: cuius versus hi:

*Plaudite nunc Heliconæ Dea, cantusq; mouete.
 Quæ manus interea Tusci comitatur aboris
 AEneam, armiq; rates pelagiq; vehatur
 Massicus arata princeps secat aquora Tigri
 Sub quo mille manus iuuenum quæ mœnia clusi
 Quiq; urbem liquere Cosas* Dein:
*Hos parere iubet Alphææ ab origine Pisæ
 Vrbs Etrusca solo.*

GAMALIELIS NICOMEDI ET

Abdiæ, patris filij & nepotis vt Ecclesia docet ciuium terrenæ ac cœlestis Hierusalem felici tempore Pisanorum traducta cadauera marmore sub hoc nouato cõduntur. M. D. xxxv.

HENRICI VII. IMPERAT: DVCIS LVXEMBORG.

Hoc in Sacrophago non quidem spernendo Henrici olim Lucemburgen: comitis, & posthac vii. eiusdem nominis Rom: Imp: ossa continentur, quæ secundo post eius fatum anno, videlicet M. CCC. xv. Die xxv. Sextil: Pisas translata summo cum honore & funere hoc in fano ad hanc vsq; diem collocata permanserunt.

Quicquid

*Quicquid facimus, venit ex alto.
 Si probitas, sensus, virtutum gratia, census,
 Nobilitas orti possent obsistere morti,
 Non foret extinctus Henricus, qui iacet intus.*

*Als:
 hic presul*

VLADISLAI DVCIS.

S. Illustris: Domini Dn: Vladislai Ducis Texanenſis, qui obiit Pisis Anno Domini M.CCC.Lvi. Mens: April: Imperatoris Friderici III. Leonoram Portugaliæ Regis filiam coniugem Vladislao Duce Silesiæ ac Domino Texanen: comitante, inuenito hoc suæ antiquitatis tumulo, innouata sunt hæc insignia M.CCCC.Lxi. Id: Febr:

IN CAMPO SANCTO.

PHILIPP: DECIVS.

Siue de Dexio Mediolanens: Iuris C. celebri fama notissimus, cum primum lotum studij in iure Canonico & ciuili tenuisset, Pisis, Senis, Florentiæ, Paduæ, Papiæ & demum vltra montes in Gallia: reuocatus in Italiam ab excelsa Florentinorum Re: publ: posteaquam stipendium mille quingentorum aureorum in auro pro lectura consecutus fuisset, de morte cogitans hoc sepulcrum sibi fabricari curauit, ne posteris suis crederet.

*Tempora quid Decij miraris cana Philippi?
 Ius nemo hoc melius nouit utramq; viro.*

MATTHÆO CVRTIO.

Ticinenſi qui Hippocr: Galeniq; vindex, salutis augurium egit, medicinamq; exercendo & docendo ipse valens semper excoluit, monumentum hoc amplius quam filij I. P. I. Cosmus Medices Florentiæ Dux II. ære suo poni curauit, Anno M. D. XLIII. Vix: ann: Lxx.

FRANC: SANSEVERINI.

Francisci Illustris: gentis nomine olim Sanseuerinus, postea quod eius maiores stuprum per vim oblatum vlti occiso Regis filio Neapoli Pisas migrarunt, ex fuga Mur: tius Iure Consultus Canonicus Pisanus eques pius gentis suæ solus superstes S. P. Kal: Mart: cto. 15. Lxix.

BARTHOLOM: MEDICI.

Cognomento Mucchio Cent: fortis: qui cum multa multis in bellis præclara facinora edidisset, à Cosmo Medico Florent: Duce Aretij mox Pisis tuendæ arcis præfectus est, ibique se cum strenuè fideliterque gereret, incredibili suorum ac militum mœrore obiit Anno M. D. Lv: Calend: Decemb: ætatis LIII. Mens: vi. Dies xxiii. Alexadra Bartholina vxor mœstis: viro optim: & de se benè merito volens posuit cto. D. Lxxiii. Cosmo Medice magno Hetruriæ Duce Imperante.

IOAN: FRANC: VEGIO.

Patricio Ticinenſi Iure Conſ: claris: qui ab optimo Duce Cosmo magnis præmijs decoratus per xii. annos Pisis princeps in docendo fuit. f. mœstis. pos: Obiit M. D. LIII. Vix: ann: Lxv.

VANNI IACOBI.

Olim Pisarum Domini, eius filij ac Vanni Nepot: Del poltra D. Appiano ossa ac urnam Iacob: VI. Airagona de Appiano eorum descendens status plumbini Insularum uè Iluæ planosæ & montis Christi dom: classis Florent: & Senar: ducis duce generali ex eadem familia descendit: Restaurat: v. Calendas. cto. 15. Lxvii.

ANONYMI.

*Dum parat hic studijs Astraam inducere mundo,
 Astra infertur raptus amore polo.* I. D. H. B.

O 2

IN S.

P I S A E.
IN S. DOMINICO.
CATACVSINI.

τῷ Κατακυσῖνῳ κῆρυ Δημήτριῳ ἥρωι
 Ἀρεῳ ἡδὲ ἱμῇ, Εἰλαδῳ ἡδὲ κλῆῳ.
 Διακίδης ἀλλῳ, Πυλῖῳ τ' ἑτέρῳ ἰε Οδυσσεύῳ
 καὶ φλωρεντίνων ἡγέμονῳ κυρίῳ.
En Catacysinus iacet hic Demetrius heros ,
Martis honos , Graij gloria magna soli.
AEacides alius , Pylius quoq̃ , & alter Flysses ,
Florentinorum praesidiumq̃ Ducis.

IN S. GERIONE.

Sunt vetustæ Inscriptiones prout in S. Matthæo , quæ ab alijs relatae

IN S. PAVLO AD RIPAM ARNI.
BVRGVNDII D.

Quis, qualis, quantus iacet hic in marmore clausus
Ille vir egregius promissur inferius.
Deceßit senio propria Burgundius urbe ,
Cui similis uiuens vix fuit , est , vel erit.
Omne quod est natum terris sub sole locatum
Hic plenè sciuit , scibile quidquid erat.
Optimùs interpres Gracorum fonte resectus
Plurima Romano contulit eloquio.
Commentor primus , Chrysostomus ille secundus ,
Claruit expositor , scripsit , & innotuit.
Docta patet latè Doctõris epistola Pauli
Otia cuius erant scribere cura , labor.
Inuidia caruit , vitam sine crimine duxit ,
Illesus vitij noxia quaq̃ fugans.
Gloria , laus & honor proles generosa parentum ,
Id fuit in terris , Sol quod in axe suo.
Venit ut ad caudam plenus mercede laborum
Inquit terrenis hospita terra Vale.
Debitor insignis ne creditor opprimeretur ,
Psychem namq̃ polo reddidit , ossa solo.
Qui legis , in titulo sic si cupis esse probandus
Huius ad exemplum curre per alta maris.

Doctõr Doctõrum iacet hic Burgundius urna ,
Schema Magistrorum laudabilis & diuturna ,
Dogma Poetarum , cui litera Græca , Latina ,
Ars medicinarum patuit , sapientia trina.
Et nunc Pisa dole , tristeris Truscia tota ,
Nullus sub sole est , cui sic sunt omnia nota ,
Rursus ab Angelico cætu super aëra vectum
Nuper & Angelico cælo gaudete receptum.

Anno Dom: M. C. Lxxxviii. iiii. Calend: Nouemb:

IN SVMMO TEMPLO.

Anno Domini M. C. xvi. ix. Calend: Augusti obiit Domina Mathilda felicitis me-
 moriæ Comitissæ, quæ pro anima genetricis suæ Dnæ Beatricis Comitissæ venerabilis
 In hac

in hac tumba honorabiliter quiescenti, in multis partibus mirificè hanc dotauit Ecclesiam, quarum animæ requiescant in pace.

Anno Domini M.CCC.iii. sub dignissimo operario Domino Burgundio Tambi, occasione graduum fiendorum per ipsum, circa Ecclesiam supradicta tumba superius nominata bis translata fuit, nunc de sedilibus primis in Ecclesiam, nunc de Ecclesia in hunc locum, ut cernitis, excellentem.

IN S. NICOLAO.

*Mille trecentenis Christi deca cum tribus annis
Defecit iuuenis Ducis Austri vita Ioannes :
Idus Decembris obit hic, Pisis tumulatus,
Integer ex animo, virtutibus atq; probatus.
Stirpis Regalis fuit ex utroq; parente
Nunc immortalis docetur ab omnipotente.*

P. Salamanca patricius Burgenfis Serenissimi Ferdinandi Regis Vngariæ & Archiducis Austriæ ad Clement. VII. Pont. Maximum Orator, hoc Epitaphium situ & puluere oblitteratum instaurari fecit M. D. xxvii.

IN S. FRANCISCO.

PETRVS CALEFATVS.

Vir illustis, Marietæ Tiniosæ vxori dulcissimæ in puerperio diem functæ. Anno M. D. ix. sibi que ac liberis pos. Anno M. D. Lxvii.

DONORATICORVM COMITVM.

*Florida qui miro tennerunt culmina cursum
Fletibus aspicitis mente doloris opus.
Vrbis gloria fulgentis protensa Pisana
Clauditur in tumulo stirps generosa nimis.
Hic genitor genitus Tatius iacet & quoq; Gaddus
Quos Donoratica proutit alma domus.
Caira sublimis Comitatus sede nitebant,
Et Gaddus placidè prafuit ipse Pisis.
Quo claudente sua dum ferret lumina curam
Plorat adhuc tanto plebs viduata viro.*

Hic iacent Domini Comites, Dn. Tatius & Dn. Gaddus eius filius Comites de Donoratico, Domini Sestæ partis regni Caleriæ, quorum primus obiit An: M. ccc. xiiii. Die xxv. Nouemb: Secundus vero obiit die 1. Maij Anno Domini M. ccc. xxi.

PRINCIPIS LVCANI.

Virtutis exemplum, momentaneo iuuentutis flore, clarentibus præmaturæ mortis incursum præuentus tegor hac in petra Ioannes natus olim Illustris principis Domini Castrucij Lucani Ducis altis meritis indeletæ memoriæ, libertatis patriæ defensoris hostibus semper inuicti Anno M. CCCC. XLiii. Die xii. Maij. Indict: x.

IN S. CRUCE EXTRA PORTAM.

NICOLAO TIGNOSIO.

Fulginati, Medico insigni, omniumq; s. sui temporis Philosophorum inter rarissimos numerando, ac multo Aristotelis librorum Commentatori acutissimo. Curius Marius fil: patri optimo & suis miris virtutibus ciuitate Aretina donato pos. Vix: ann: Lxxii. Mens: v. Dies xv. decessit cum Pisis legeret xviii. Calend: Octobr: M. CCCC. Lxxiii.

VINCENTIO SETAE.

Qui in pugna nauali ad Echinadas à Christianis cum Turcis felicis: gesta, dum se fortiter gerit ictu tormenti bellici annumagens xxviii. occubuit in Leucade, delato & ad ædem D. Mariæ sepulto. Magdalena mater mœstis: filio vnico dulcis: monumentum hoc fieri fecit. Anno M. D. Lxxii. Mens: Febr:

IN AEDIBVS RANERII RONCIONI.

Partheniaue, benè valeas, qui me salutas cum socia filia mea.

AD MARMOREVM PARIETEM

maioris Ecclesiæ.

Imp: Cæsari Diui Hadriani fil: Diui Traiani Parth: Nep: Diui Neruæ Pronepot: T. Aelio Hadriano Antonino Ang: Pio Pont: Max: trib: pot: III. Cos: III. P. P. indulgentissimo principi.

IN SEPVLCHRO Vetustissimo.

Benemerenti in pace
Syluana quæ hic dormit
Vixit annos viginti & vnum,
Menses tres: horas quatuor,
Scrupulos sex, deposita
Nono calendas Iulias.

Qui in truma tudres.

LABRO.

VLGGO LIVORNO, PORTVS XVI. MILL.
à Pisis, cui adiunctum eiusdem nominis oppidum. Celebris quidem portus, sed paucarum nauium capax, & nondum profundè effossus. Hunc antiquitus Volaterrarum fuisse, Pisasq; alium habuisse, nunc destructum, recentiores scribunt, & accedit eo Ciceronis sententia ad frat: lib. 2. Epist. 3. Ante eius portus ingressum turres quatuor, in mari tres à Maximilian: Imper: disiectæ, quarta iam renouata, & imposita ei custodia est. Arx in insula formati iangulari, & rebus necessarijs ad defensionem, militeq; præsidario instructa. Est è regione M. pass: in scopulo à continente alia turris, quam Pharcam vocant, quæ nocturnum lumen præbet, ex insulis finitimis nauigantibus. In portu vnaquæq; nauis soluit tres coronatos, pro portu vnum, pro lumine alterum, pro tota acceßione tertium. Decimo à Labrone milliar: Arni ostium est magnum & impetuosum.

CERTALDV M.

CPPIDVM HETRVRIAE IN COLLE SITVM,
Boccatij patria, alluitur à Dena fluuio, post hoc se offert castellum Florentinum & Elsa fluuius in Arnum labens, nec inde procul Arnus ponte latericio superandus cum tribus magnis fornicibus.

VOLTERRAE.

VETVSTISSIMA ET NATVRA MVNITISSI-
ma ciuitas Hetruriae ad Cecinam amnem, à Lydorum Praefecto an-
nis C. ante urbem Romam condita: posita in præcipiti & sublimi monte,

Rom.

Rom: Colonia à III. Viris deducta, & primâ inter XII. Hetruriae civitates quae fidem Christianam suscepit, autore Romulo D. Petri discipulo: Arriana labe postea aspersa, à D. Iusto Africano presbytero rursus est expurgata, vexata à V Vandali & Hunnis, ab Otthone I. instaurata, & administrata eius nomine longo tempore fuit. Demum à Florentinis occupata. Patria Persij Poëta & Lini Pontificis Romae habet multas antiquas inscriptiones, quae ab alijs collectae & relatae sunt.

IN S. LINO. hæc:

ΑΠΝΟΟΣ CHRISTO SERVATORI ΠΝΟΩ

Raphaeli Massæo Gerardi Massæi F. doctrina, pietate, ac sanctitate cum quovis antiquo comparando, ut eius indicant opera egregia, testantur miracula. Vix: ann: LXXI. Mens: XI. D. VIII. Obijt An: sal: M. D. XXI. VIII. Calend: Febr: Marius Massæus Episcopus Cauliren: fratri S^{mo}. pos: Sic itur ad astra.

ITEM.

A. Persius. A. F. Seuerus. Vix: ann: XIX. M. III. dies XIX.

Item.

Linum Volaterranum à patre Herculano annor: XXII. studiorum gratia missum Romam, in contubernio tum Quincti Fabij amici paterni, dein veniente eo tempore Romam Petrum ommissis omnib. secutum fuisse, ac ob virtutes & fidem egregiam simul & eloquentiam Euangelij Coadiutorem illis permanisse, sedit annis X. Mens: III. dieb. XII.

Martyr sub Saturnio Cos. cuius filiam Lymphratam liberauerat, sepultus in Vaticano, ab ultimo Neronis anno ad Vespasiani tempora peruenit.

SENAE.

VLGØ SIENA HETRURIAE VRBS NØBILIS: sima clarissima & amenissima ad Arbiæ fluvium, de cuius autore est inter scriptores contentio. Alij enim à Gallis Senonibus tempore Brenni anno CCC. LXXXII. ante Christum natum conditam: alij à quodam Pontifice edificatam esse scribunt, eumq. in eam sex urbium dioeceses contulisse, inde Senas appellatam. Fuit & alia Sena unitatis numero, in Picenis, Rom: Colonia. Huius de qua loquimur urbis opes ex interitu Clusij & Ruscellarum creuerunt. Est in edito loco sita, flexu sinuoso propter montis dorsum, lateribus angustior & proclivior. Tria quasi cornua habet, quorum illud quod meridiem spectat, latius est ijs, quæ sunt ad ortum & ad occasum. Nam ea urbis pars, quæ ad Septentrionem est, exigua præ cæteris & plana. Valles intermedia ferè hortis occupantur. Cælum noxijs infestum ventis, ager inter sterilem & feracem medius, strata latere coctili, ædificijs splendida, alta turribus, plateis recta & longa, formis puellarum insignis, civium humanitate erga externos laudata, domesticis tamen factionibus dissentiens. Occupavit & tenuit enim illam olim per vim annis aliquot Pandulphus Petrucius:

quo extincto in libertatem se vindicauit, & opibus & potentia secundum locum à Florentia habuit, nomen libertatis agnoscens. Forum amplum & multorum laterum, adeo ut propter angulorum inæqualitatem, forma eius certa dici non possit, in medio profundum, erectum è lateribus, ut pensile videatur, cui dignitatis non parum addit fons Brandus ex marmore, cum multis Sanctorum imaginibus: patet XII. accessibus; turrim habet, quam valgo Roccabruna. Palatium tali vrbe dignum, in quo Prætor vrbis cum optimatibus habitat, in eo globus Geometricus maximus & excellens, conclaue cum historijs Romanorum & Senensium. Ex Palatio in turrim illi adiunctam adscensus est per gradus CCXIX. vsq; ad campanas, inde ad summum alij gradus L. Academia à Pio II. Pontif: mirum in modum aucta atq; exornata multis claris viris celebris est. Is quoq; porticum fastigiatam suæ genti Senis statuit & parentibus splendidum Epitaph: marmoreum pos: cum inscript: quæ inferius refertur: Summum templum B. virgini dedicatum, ex nigro alboq; marmore in editiore loco situm: longum ped: CCCXXX. lat: CLXXXIII. sustentatum pilis XXVI. Luthostratum ex marmore variorum colorum, in quo iuxta summum altare IV. virtutes, & in medio earum misericordia, in reliquo veteris nouiq; testamenti historia, septem ætates hominum, decem Sybillæ cum aliquot Philosophis, tectorum cærulei coloris cum inauratis stellulis: in fenestris sunt Sanctorum imagines ex vitro versicolore. In fornice templi circumcirca capita omnium Pontificum Romanorum ex marmore, & XII. pilis Apostolorum, altare expolitum, & maculis & varij generis marmore distinctum. Præterea altaria XXI. ipsi inserta muro sacellorum modo. Suggestus maior ex marmore IX. columnellis, quarum pars dimidia leonibus, altera solo media basi sustentatur, in quo octo puellæ exsculptæ sunt. Est & alter impositus columnellis septem, in quo quatuor Euangelistæ & S. Paulus. Vasa lustralis aquæ bina marmorea, multisq; piscium generibus, qui innatare videntur, insignia. Ianua templi maxima cum varijs veterum imaginibus. Præter illam tres sunt aliæ. Organum quoq; insigne, & tectum plumbo albo coopertum. Templo contigua est bibliotheca cum duabus portis æneis cancellatis, facta à Pio II. Pontifice, cuius etiam totius vitæ cursus ibi picturis illustratus & depictus est. In medio tres Charites antiquo opere & marmore, libri non expositi, & non magni ut videntur precij. Turris templi quadrata & præalta, fenestris ex omni parte quinq;, quarum amplitudo in altum crescit, & primæ vna columnella imposita, secundæ duæ, & sic de cæteris ad quintum vsq;. Sub hoc ipso templo sacellum est, in quo baptisterium Hexagonum cum æneis laminis inauratis, in quibus historia baptismi Ioannis & Christi, superne impositi quatuor Angeli ex ære gratulantibus & letis similes. Hospitale est è regione templi, in quod omnes omnium nationum infirmi & peregrini recipiuntur, & distincta loca sunt virorum vbi lecti CXXXVI. & mulierum, vbi lecti sunt CXXXIII. In altiore parte alia conclauia eorum qui sacra faciunt, & pauperum infirmitati seruiunt, numero XLVI. Cellæ penuariæ & vinariæ admirabiles, & vas vnum, tot vini cadorum capax, quot dies in anno sunt. Artifices & mercenarij omnis generis. N. q; solum infirmi aluntur, & qui curam ipsorum gerunt, quos omnes ferunt esse DCC. Sed & quotidie certis monachis alijsq; hominibus dantur elemosynæ, pueri expositi nutritur: famine cum adoleuere viris cum dote elocantur; masculi ad artificia traduntur. Hoc tam præclarum & omni prædicatione dignum opus inchoatum

atque à quodam sistro aiunt, auctumq; multorum postea sanctissimorum hominum collatione & liberalitate, adeo ut ipsius reditus ad 80000. ^Δtorum ascendere fama sit, nobisq; relatum. Collegium, quod Sapientiam vocant, ab Andrea Gale-
rano ciue Senen: initium sumpsit, in quo certis personis præter cubiculum panis, vi-
num, caro & obsonia dantur, ea conditione, ut in quatuor annos LXX. coron. aure-
os numerent. Diebus tamen quibus carniū esus interdictus est, tantum obsonium da-
tur. Admittuntur omnis generis homines, Itali, Hispani, Germani, ex quibus omni-
bus studiosi aderant, cum nos eò veniremus. Plurimum hæc ciuitas Germanis placet
propter situm, ær̄is temperiem ipsis accommodatam, Item ciuium hospitalitatem &
fæminas placidas, venustas, doctas, letas, atq; ut pudicitia fert benignas & facetas.
Delitiæ Italium.

IN LITHOSTRTO TEMPLI.

Tempore Domini Alberti, domini Francisci Aringerij eq̃
Rhodij hæquinq; Sibyllæ positæ sunt Anno M. CD. xxcii.

I. ALBVNAE A, quæ & Tyburtina, quod Tyburi collocatur.

Nascetur Christus in Betlehem, annunciabitur in Nazareth, regnante Tauro pæ-
cifico, quietis fundatore.

II. SAMIA, de qua loquitur Erastothenes:

Tu enim stulta Iudæa Deum tuum cognouisti, ludentem mortalium mentibus,
sed & spinis coronasti: horridumq; fel miscuisti.

III. PHRYGIA, quæ Ancyra vaticinata est,

Tuba de cœlo vocem luctuosam edet, & tartareum chaos ostendet dehiscens
terra, venient ad tribunal Dei reges omnes, Deus ipse iudicans pios simul & impios,
tunc demū impios in ignē & tenebras mittet, qui autē pietatem tenet, iterum viuent.

IV. HELLESPONTICA in agro Troiano nata, quam scribit Heraclius
tempore Cyri fuisse.

In cibum fel, in sitim acetum dederunt, hanc inhospitalitatis monstrabunt men-
sam. Templi verò scindetur velum, & medio die nox erit tenebrosa tribus horis.

V. LIBYCA, cuius meminit Euripides:

In manus iniquas veniet, dabunt Deo alapas manibus incestis, miserabilis & igno-
miniosus, miserabilibus spem præbebit

VI. DELPHICA, de qua Chrysippus.

Et mortis fatum fini, & somno trium dierum suscepto, tunc mortuus regressus in
lucem veniet, primus resurrectionis initium ostendens.

VII. CVMAEA, quam Piso in annalibus numerat:

Ipse tuum cognosce Deum, qui Dei est filius.

IX. CVMANA, cuius Virgilius meminit:

Vltima Cumæi venit iam carminis ætas,

Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo.

Iam redit & virgo, redeunt Saturnia regna,

Iam noua progenies cælo demittitur alto.

IX. ERYTHRAEA quam Apollodor: suam ait esse ciuem:

De excelso cœlorum habitaculo prospexit Deus humiles suos, en nascetur in die-
bus nouissimis virgine Hebræa in cunabulis terræ.

X. PERSICA, cuius meminit Nicanor:

Panibus simul quinq; & piscibus duobus hominum millia quinq; in eremo satia-
bit, & reliquias tollens duodecim cophinos implebit in spem multorum.

Hermes Mercur: Trismegistus contemporaneus Moyfi: Deus omnium creator
secum Deum fecit visibilem, & hūc fecit primum & solum, quo oblectat^o est, & valde
amauit propter filium, qui appellatur Sanctum Verbum. Socra-

S E N A E.

Socrates

PHILOSOPHIA

Crato.

*Huc properate viri, salebrosum scandite montem:
Pulcra laboris enim pramia, palma quies.*

AQVILA.

Inniſto poſſa hac Carolo ſunt Caſare Quinto.

AD IANVAM.

Caſtiſſimum virginis templum caſtè memento ingredi.

DN. THOMAE PICOLOMINAE.

Pientino, Pontif. Caſareoq̃ue Conſiliario comitiq̃ue, Angelus Picolominæus
Eques, & Ioan: fratres pijs: fratri B. M. P. Vix: ann: LII. Diſceſſit anno ſalut: M. D.
XXCII.

IN BIBLIOTHECA.

AEneas Syluius Picolominæus, natus eſt patre Syluiſo, matre Victoria XVII. Octobr: Anno Domini M. CD. V. Corſiani in fundis gentilijs, Baſileam ad concilium contendens, vi tempeſtatis in Libyam propellitur.

AEneas Syluius à Baſilienſi Concilio ad vltiorem Britanniam orator ad Scotiam ad Regem Calexum miſſus, à tempeſtate in Noruegiam pulſus, & per Britanniam regios ſpeculatores eludens Baſileam reuertitur. Hic AEneas à Felice V. Antipa Legatus ad Eugenium IV. miſſus, non ſolum ei reconciliatus eſt, ſed Hypodiaconus, & Secretarius mox Tergeſtinus, deinde Senenſis antiſtes creatus.

AEneas Frid: III. Imperatori Leonoram ſponſam exhibet, ac puellæ laudes ac Regum Luſitanorum complectitur.

AEneas Senenſis: Antiſtes ad Calixtum III. Orator à Friderico Imperatore III. miſſus Pontif. ad bellum Aſiaticum armat.

Calixto mortuo, AEneas Cardinal: Senenſis: acclamatione Patrum apertiſq; ſuffragijs Pontif. deligitur, & Pius II. nominatur.

Pius II. Pontif. Max: à Ludouico Mantuanorum principe claſſe in Naumachia ſpeciem exceptus VI Calend: Iun: Mantuam ad indiſtum de expeditione in Turcas conuentum ingreditur.

Pius II. Pontif. Max: Catharinam Senenſis: ob innumera eius miracula inter diuos retulit.

Pius cum Anconæ expeditionem in Turcas acceleraret, ex febre interiit, cuius animam Heremita Camaldalenſis: in coelum efferri vidit, corpus vero Patrum decreto in urbem reportatum eſt.

AD CRVCIFIXVM.

*Miſſus ab arce patris, quo ſana piacula mundi
Sanguine diluerem, mortis acerba tuli.*

DE CONTEMPTV MVNDI.

Iugera non faciunt ſælicem plurima frater,

Non Tergeſtini dulcia muſta ſoli.

Non Tiria veſtes, auri non pondera ſtavi

Non ebur, aut gemma, non iuuenile decus.

Non dulcis nati ſoboles, non bellula coniux,

Non triuiſſe ſua ſceptra ſuperba manu.

Noueris & rerum cauſas licet, aſtraq; cæli,

Et noſtro quidquid ſub Ioue mundus habet.

At mea

*At mea si quæris qua sit sententia, frater,
Dicam, vis felix vivere, vive Deo.*

D E C H R I S T O.

*De me solus amor posuit perferre triumphum,
Ille pedes clavis fixit & ille manus.
Si cupis ergo animi mihi signa rependere grati
Dilige pro tantis, sat mihi solus amor.*

AD SEPULCRVM B. CATHARIN: SENEN:

*Gaude Sena potens, venit Catharina secunda,
Ecce beata nouis femina temporibus.
Hac pariter fuerat Dominici ex ordine Divi
Virginæ pariter lilia floris amans.
Corde dicata Deo, longis ieiuna diebus,
Pasta magis Christo quam fuit illa cibo.
Orabat summa nocteq; dieq; tonantem
Pro se, proq; tua Sena salute potens.
Nunc exuta sui velamine corporis, alma
Mens domini gratas fundit in arce preces.
Sic & habes geminas pro te pia Sena rogantes
MORTVA EST HAEC Virgo anno M. CD. xci.*

IN LVDVIC. SANGVINVM.

*Quid maius fortuna daret, sub principe cuius
Morte mea & vita cognitus extat amor.
Me bello Etrusco turmarum equitumq; Magistrum
Fecerat: at felix gloria nulla diu.
In collum nam me pignantem dira peremit
Lancea: sed minus haud mors animosa fuit.
Ante rogum Alphonsus fleuit, posuitq; sepulcrum,
Quo vino & nostri fama perennis erit.*

IN TEMPLO XENODOCHII.

IOANNES BRVCCIUS.

Eques, huius Xenodochii rector, Iacobusq; pius frater, Cineaq; vtrorumq; dilecta mater, vt domi in vita, sic post obitum vna esse voluerunt. M. D. xix.

PAVLI NANIS.

De Guidarellis omnia sua bona sanctæ huic domui, corpusq; suum dicauit. Anno Domini M. D. xxix.

IOAN: BAPTISTAE TVNDIO.

Equit! Claris: Xenodochiisq; huius Reçtori pientis: Germ. fra: B. M. Pos: Vix: ann: XLV. Mens: ix. Di: xix. Obijt M. D. vii.

OLIVERIO SANSOVINO.

Iuueni & morum bonitate & Musicarum artium peritiâ apud omnes gratiosissimo, immatura morte defuncto. Bernardus patruus nepoti dulciss: mœstiss: pos: Vix: ann: xxvii. Obijt Id: Maij M. D. xxix.

IN AEDE

S E N A E.
IN AEDE SVMMA B. VIRGINIS.

IOANNES VGV RGERIVS.

Decreto publico hic situs est, decessit Montis aperti clade Ann: sal: M. CC. LX. Is adeo auri abundans fuisse fertur, vt necessitatis tempore vltro duos currus auro refertos Reip. obtulerit, tantundem aut plus etiam in ædibus sibi referuans. Ob id etiam ædes in foro reliquis omnibus prominentiores ædificare concessum est illi, item vt primus ciuium in hoc templo sepeliretur.

LVDOVICO PONTANO.

Equiti clariss: Physicoq; celeberrimo, qui apud Illustriss: Italiae principes, Senesq; Rempubl: in consilio & medici autoritate ita praestitit, vt honoribus merito honestatus, iam senior vir functus sac. hoc tumulo conditur F. pijs: sibiq; ac posteris P. M. CD. xxvii.

ALPHONSI SANNICATI.

Tutelari Genio Alphonso Sannicati Sacæ Com: Equiti Compostellano, qui Caroli V. Augusti signa secutus, duarum Cohort: Germ: praefectus XIII. pro tribus duetans Satiano expug: dum lustrata arce ad suos rediret, ietus tormento perijt XXV. Nouembr. M. D. Lv. ætatis xxv.

ANTONIO MYDARRA.

Hispano, sanguine & virtute claro, Hispanorumq; peditum ductori, qui postquam inter Caroli V. Cæsaris copias nonnullis annis fortiter fideliterq; bella gesserat cum in hac ciuitate iamdudum erepta Gallis, denuoq; eiusdem Cæsaris imperio parere coacta continua laboraret febre, vitam cum morte commutarit. Anton: Bani-entos Hispanorum peditum similiter ductor, hoc pietatis & amicitiae monumentum non sine moerore pos: d. iv. Maij. Ann: M. D. Lv.

HIERONYMO MALEVOLTAE.

Sannæ nobilitatis & probitatis viro illustri I. C. de Republ: Senen: optimè merito, dum Pisis maiore cum stipendio quam nemo alius iuris ciuillis interpretandi munere egregiè fungeretur, diem suum obeunti, & mirum sui desiderium patriæ suisq; omnibus relinquenti fratres moestiss: P. C. Obijt xv. Septemb: Anno M. D. Lx. ætatis ann: XLI.

NICOLAI REIBEISEN GERMANI BAVARI.

*Nobilis ex claro maiorum sanguine natus
Nicolaus Reibeiſen hac requiescit humo.
Cui fortuna fauens dederat naturaq; dextra
In magno quæ sunt cuncta petenda viro.
Qui studiū longi iam iam petiturus honores,
Præripitur patrij spesq; decusq; soli.
Sed mortalis erat, tumultus mortalia condit,
Spiritus in Christi vixit agitq; sinu.*

BON SIGNOR DE CELSA.

Canoniq; Senen: & D. Pontif: hoc sibi monum: viuens pos:

*Humanis nulla est rebus fortuna perennis,
His mundi vicibus deniq; finis erit.
Ne querere afflictis, non tu confide secundis,
Omnia sub paruo dispercunt tumulto.
Sed venerare Deum, si mox cupis esse beatus.
In caca heu transferi tartara nos vitium.*

ILLVSTR: IOAN. BENTIVOLO. II.

Cuius si virtutem spectes, satis vixit, si ætatem, parum: is cum in exercitu Henrici II. Franc. Regis alæ equitum magna cum laude praesset, ad paludem Clauis

Clavis à copijs Ducis Florentini oppressus, in bello quod pro evertenda Senen: libertate gerebat, maluit in prælio fortiter occumbendo egregiam sui memoriam relinquare, quam turpiter fugiendo auitæ gloriæ deesse. Corn: Bentiuol: & Anton: Gall: frat: mœstils: pos: Anno M. D. LIV. Vixit annos xx.

IN S. DOMINICO.

TANCREDI.

*Insignem facie & genere & fulgentibus armis,
Tancredum puerum contigit hic tumultus.*

ANTONII DIAE LVSITANI.

*Quisquis ab Hesperijs venisti sedibus hospes
Accipe qua referas, si rediturus ades.
Perpetuo flendus iacet hic Antonius, atra
Morte Dias, hoc te nolo latere, Vale.*

Obijt M. D. XLI. vi. Id. Iulij.

EADEM IN AEDÆ.

Sarcophagus secundæ Catharinæ Senensis.
Sepulcrum Gallerani cum hoc Elogio:
Quem in Aram tulit pia deuotio Andream
Galeranum, in cœlum euexere pia merita.

GERMANI.

*Vina dedere neci Germanum, vina sepulcro
Funde, sitim nondum finijt atra dies.*

IOANNES TRVCHSES.

A Badervvaldt, nobili ortus genere, iuris Pontif: D. hic situs est: numerans ætatem ætatis suæ xxxiii. cum Friderico Saxoniz Senæ famulatur. Diem clausit anno salutis M. CD. xciii. die xxiv. Ianuar: prosecutus Domini, ciuium & sociorum lacrymis pijsimis.

PETRUCIORVM VXORES.

Aureliæ Palmeriæ, præter admirabiles corporis dotes, & egregias animi virtutes, singulariq; modestia insignitæ, xvii. suæ ætatis anno subreptæ, Scipio Antonij Petrucij mœstils. coniux pos:

MONTANIMAE LAVRENTII BOMINSIGNII

EQUITIS F.

Gratia & decore super cæteras insigni, quæ vix: xxv. cum viro ix. tribus liberis superstitibus decessit Hieronym: Petrucij vxoris honestis: & concordiali ben: meriti

Cur turbata fremit Pallas? vir Delia clamat?

Cur lacerat sano nunc Venus ungue genas?

Occubuit quoniam sapientia, forma, pudorq;

Cuncta puellari corpore iuncta simul.

Proh mala sors hominum, nam qua præciosa supersunt,

Continuò properat impia mors rapere.

Nemo me lacrymis ploret, nam mortua non sum

Vino sed in superis lata beata locis.

Marmore tu cinerem claudis Hieronyme coniux,

Ipsa sed ante Deum supplico ut astra petas.

ORLANDVS MALAVOLTA.

Clariss: I. V. C. Bernhardi fil: ossa parentum quæ vetustate est, lapsa antiquæ familiæ sepulcro ad tempus erant deposita, sub hoc lapide claudi curauit, die vi. Iulij
M. D. Lxvi

S E N A E.

Mox heu Iuliam vxorem fidissimam atq; optimam, forma ac corporis animique virtutibus & pulcra prole ornatissimam vi. Febr: extinctam lugens condidit. Cal. Augusti Ann: eiusdem, ætatis xxx.

ANGELO PLACITO.

Iuueni Græcæ Latinæq; linguæ peritissimo mira animi, generis ac corporis nobilitate clariss: sexta ætatis suæ olympiade defuncto, cuius mores virtutesq; omnes intuentes Proce: Senen: putauere. Ioan: Baptist: pater omnium feliciss: æternum lacrumans B. M. P. anno salut: M. D. xxii.

IN S. AVGVSTINO.

MARIS ET AE.

*Hoc lacrymis sista Mariseta gloria gentis
Vgonis clari clauduntur membra sepulcro,
Qui causas rerum nouit, qui sydera cæli,
Rhetor, & insignis vates, dimensor & orbis,
Et nã tam subito crudelia fata tulissens,
Non foret in terris iuuenis præstantior alser.*

DOCTORIS, QVI SVpra MAGIST:
sententiarum scripsit.

*Ossa tegit Petri marmor cognomine Russi,
Sed fruitur superis mens benedicta polis.
Natura cæliq; sagax scrutator anarus,
Tempsit opes, meditans dogmata sacra Dei.
Iudaicas Moysis leges dinosq; Prophetas
Et Christi clarum reddidit eloquium.*

TVCIVS PERI.

De Beccharellis hoc sibi dicauit monumentum: quo nunc ipse conditur.

CHRISTOPHOR. FRANCISC.

Hoc sibi posterisq; dicauit monument: quo nunc ipse conditur.

HELIONORAE PICOLOMINAE AE.

Hieron: fil: pudicitia inenarrabili egregiaq; forma præditæ, prudentia verò plus quàm foeminæ diem suum obeunti, Augustus Chiseus vxori cariss: suauissimæq; mœstiss: poni curauit. Obijt iii. Id: Febr: M. D. Lxi.

ANDROMACHAE PETRV CIAE.

Coniugi piæ, pudicæ, frugi, quæ vix: ann: L. Mens: iii. dies xiv. Bernardinus Franciscus Philippus B. M. P.

CAROLO FORTIO.

Viro probitate claro, qui cum scribæ munere per multos annos summa fidelitate, ingenij dexteritateq; defunct: Senatusq; Senens: actor: diligentiss: scriptor mira apud ciues gratia polleret, diuturna oppressus febre, mortem obiit: deinde etiam eius fil: Nicolao & Lælio ante patrem vita functis, Virginea Picolominæa amanti: fil: dulciss: P. C. Vix: ann: Lix. Anno Domini M. D. Lxiix.

VANNICINII.

Hic perantiquum sepulcrum vetustate collapsum, & nomine & insignibus Cini-
manni Galearij Vannicini I. V. D. celeberr: equitissq; Cæsar: Vannicini fil: iisdem no-
tis decedens Ascanio fratri reparari: mandauit. An: sal: M. D. Lxv.

GEORGII ECKAR GERMANI.

Seruatori Deo, pacis custodi, genio, manibus & vmbrae.
Georgij Eckar ciuis Inspéchië: Erasmi Macri de Fachstat, Germanicæ cohortis pfecti primipili
subcen-

Subcenturionis, qui Ill^m. Ioanne Archij comite p̄p̄tore Tribuno Senensi bello Cæsaris secutus militiam claris: decus sibi suisq; p̄perit, prælium vero quod apud Marcianum depugnatum est, pro sua parte virili Germanum nomen insigni gloria præstitit inuiolatum: decessit ann: salut: M. D. Lvi. pridie Calend: Augusti ætatis suæ annō xxx. die vero vi. flentes posuere commilitones.

LACTANT. LVCARINVS.

Causidic: Senens: Spiritum Deo, prolem naturæ, lobores sorti, probitatem famæ, nec fas Erebo, ossaq; sepulcro sibi viuens ac posteris D. Ann: salut. M. D. Lviij.

BARTHOLOM. COMPAGNINO.

Senens: ord. minor: Theolog: magistro insigni, Philosophiam pub: legem: Tusciæ minist: hæreticæq; prauitatis inquisitori Relig: Pat: sepul: hoc pos: est B. M. Obijt anno M. CD. xxix. xiii. Calend. Augusti.

INVISITOR: HÆRET: PRAVITATIS.

Hic iacet Reuerendus Pater Magister Ieronymus Insi de Senis ord: minor: qui fuit socius R. M. patris generalis, eiulq; commissarius & Inquisitor hæreticæ prauitatis, qui obiit die vi. Mens: Iulij M. CD. Lix. Indiēt: vii.

Hic iacet quondam R. Pater M. Laurent: Insi: de Sen: ord: minor: prædicator eximius. Minister p. terræ sanctæ & postea Tusciæ, qui librariam construxit, eamq; libris solemnibus pluribus ornauit, localia Sacristiæ ac bona multa conuentui largitus est. Obijt Anno M. CD. Lxi. die vii. Iun:

Hic iacet R. Pater M. Angelus de Senis, qui fuit minister Tusciæ pluribus annis & Generalis ord: minor: qui ob: anno Domini M. CD. xxiii. Sexta Octobr:

Hic iacet R. in Christo Pater Dñs Fortunius de Vallo L. Doctor Episcopus Legionensis, Orator Ser^m: Regis Hispani. Obijt die xviii. Iunij M. CD. Lx. requiescat in pace.

GISBERTO PTOLOMAEO,

Corinthi & montis Phalis Episcopo V. C. Thaliq; antistiti, Pij II. Pontif: patrui M. CD. Lxxix. Anno ætatis xxxvi. dicatum.

ALEXIVS DE CAESARIS.

Senens: Beneuentanus Archiepiscopus Referendariusq; Apostolicus, & Prænepesini Episcopatus Commendatarius.

RODERICI.

Hic iacet M. Ioannes Rodericus Portugal: artium & medic: D. filius Magni Roderici, maioris medici Regis Portugaliæ, qui obiit M. CD. Lxxxvi. die xxii. Iunij,

PETRVS SCIARRA.

Flegellanus Phycus immaturè defunctus hoc clauditur tumulo.

HIERON: REGENTIS.

*Hieronymus Regens quem grata Placentia fratrem
lactat, in umbroso conditur hoc tumulo.*

DEIN APPARENT:

Salmandræ familiæ Sepulcrum.

Bolgarinæ familiæ sepulcrum.

De Cæsaris familiæ sepulcrum.

NICOLAO SERGARDIO.

Achillis fil: Nicolai N. equitis clarissimi, qui cum summis magistratibus inter suos ciues innocentis: functus esset, ac publicas apud varios principes legationes summa cum fide obiisset, in humanis esse desijt. Constantina Custellea mater filio pietis: & filij patri indulgentis: P. C. Vixit an: Lviij. Mens: vii, dies xxvi. Obijt M. D. Lix.

S E N A E.

LVCAE BRUNNER GERMANO.

*Quod refero pictis armis quoq; nomine fontem
Non sine mysterijs lector id esse putes.
Fons animum notat huic propero dum iungere puras
Perpetuò Sophia scaturientis aquas.
Vitam intercepit durissima Parca sororum,
Plangentis patria lata dolore mea.*

Egregius & doctus iuuenis Lucas Brunner Monacen. ex Bauaria obiit xxiv. ætatis suæ M. D. Li. Septemb. xx.

CHRISTOPHORI FRANCISCONI.

Non ita malum curandum est ijs, qui necessariò morituri sunt, quid accadat ne moriantur, sed moriendo quo ire cogantur. Christ. Francisc. hoc sibi & posteris dicavit monument:

ANTONIO BYSELLO.

Iure Consulto Vltrajecten: qui postquam in celeberrimo LON: GEN: Iuri civili ELA, cum vtriusq; LIG: antiquit: & histor: coniunxisset Galliam adiit, indeq; tantam Iurium cognitionem reportavit, vt id adolescens more veterum interpretaretur. Rob: à Nodenhel Seuehingæ dñi: præceptor B. M. F. C. Vix: ann: xxvii. obiit M. D. Lxvi. v. Calend: Augusti.

Βίσηρος νεμικῶν μετὰ κῦδος εὖ φρονεόντων
ὁπλοτέρῳ ἡμέλω γηράλεος δὲ νοόν.
ἐπὶ δὲ τῶν σφαλερῶν συμερᾶς βιοτοῖο μερίμνας
θήκε δέμας, ψυχὴ ἀλλ' ἄγε μεχρι θῶ.

Germ: Falckenburg pos:

MATRONAR: ET VIRGIN:

MARGARET: GRIPHOLAE.

Incomparabilis Prudentiæ integritatisq; matronæ coniugiq; cariss: cum qua II. & L. annos coniunctissimè amantissimeq; vixerat, filiosq; viginti ex ea suscepit Scipio. Verdellus non tam senio quàm mœrore confectus P. C. Vixit annos Lxvi. Ob: Cal. Iulij M. D. Lxiii.

EVPRASIAE.

Illustri Illiciorum Comitum gente Claudio Sozimo iuueni nobiliss: desponsatæ, quæ egregiam in teneris annis corporis pulcritudinem senili prudentia superabat, hanc, dum illi Hymenæus lectus frequenti pompa iam iam nuptiales tædas accenderet, inuida mors alias faces præferens in quarto decimo, heu nefas, ætatis suæ anno extinxit. Achilles Illicius comes & Catharina Burgesia, parent: mœstiss: pos: obiit iv. Non: Maij. Anno M. D. Liii.

PORTIAE SARACENAE.

Iulij fil: prole ac virtute foecundæ VII. superstitionibus liberis diem pudiciss: functæ, Virginea mater domo eius penitus destituta, & Claud: Ptolæus coniux omnium mœstiss: piè p.p. Vix: ann: xxxv. M. iv. Obijt pridie Calend: Iulij M. D. Liii. Vixit tanquàm moritura, mortua est tanquàm victura.

ANONYMI.

*Hanc ubi sublimes renocant ad iusta parentes
Oria, ne varijs exul eat laribus.
Eripuit Lachesis: nihil hic quod credere tutum
Possis, in accinctu dum fuit interijt.*

A L I V D.

*Quid lacrymis opus est coniux, quid plangere prodest?
Sunt sacrata Deo cantica grata magis.*

EF

*Est commune mori nulli vitabile, quiduis?
Hunc passum semper mors comitata fuit.
Pignus amoris habes nostri pro morte relictum,
Cuius prima dies hac mihi summa fuit.*

AD A V E M.

*Respice quò miserum duxerunt fata volantem
Et quàm sit misera sors inimica mihi.
Liber eram & felix totumq; vagabar in orbem
Nuncq; tua cogor sub ditione miser.
At postquàm mea colla tenes connexa catenis
Ne tua sit saltem dextera parva precor.*

C A N I S.

*Dum volui domini iussu perquirere sylvas,
Ut sequer timidas cursibus ipse feras.
Fortia me miserum lethali pectora saxo
Rustica percussit impia sena manus.
Me precor ut paruo referas Franciscæ sepulcro,
Ne mea sint rapidis viscera prada lupis.*

P O T A T O R I S.

*Vina dabant vitam, mortem mihi vina dedere
Sobrius auroram cernere non potui.
Ossa merum sitiunt, vino consperge sepulcrum,
Et calice epoto care viator abi.
Valete potatores.*

ANTONICVM CANZOLVM.

Siculum, Logicæ Physicæq; eruditiss: hoc inferiori loco sepulcrum esse, præsens
D. Virginis cuius & ipse deuotissimus erat, imago declarat, eius impensa iussuque à
Beneuenuo Ioannis Senesi. pictore constructa Anno M. CGCC. LXIII.

BERNARDI CRVNI.

*Conditus hic iaceo Bernardus gente vetusta
Cruni, Herculei quem genuere lares.
Me nisi crudelis laniasset dextera saltem,
Heu mihi clausisset lumina uterq; parens.
Heu miseranda tuis inuidit pallida votis,
Thesiphone genitrix abstulit ante diem.
Parcite nunc Lacrymis, tristes gaudete parentes
Possidet Elysias nobilis umbra domos.*

AVRELIAE PETRVCIAE.

Burgesij filia, cui nihil defuit quod fas esset optare, post ann: alterum & xxx:
quàm terris ostensa est, cœlo reddita, Camillus coniux lacrymans p. iv. Non: No-
uemb. Anno M. D. XLII.

LVCRETIAE APPIANAE.

Claræ & nobili Pisanæ Marianus Veturius coniugi B. M. pos: Vix: ann: xxxv.
Obijt xv. Augusti M. D. xix.

AD PIVM SENENSEM.

*Non lacryma non facta mouent te vota patronum
Ne deferas Senæ dulcia recta tua.
Ecce peroptatus demisit vertice nimbas
Iuppiter; hoc latum poëtus amantis erat.*

S E N A E.

*Grata feras igitur Diuorum munera templis
Nam tibi sydereo est gratia facta polo.*

ANONYMI.

*Nec Vrsina proles magnis decorata triumphis
Extulit ad superas pectora nostra plagas.*

Honorata Vrsina puellarum decus, matronarum splendor, coniugum honos, pudicitiae iubar, sanctimoniae templum, Virtutum & formae cumulus, hoc breui conditur sarcophago.

IN AMBITV.

*Hic lapis ex cultos cineres & membra coercet
Baptista tumulo qui iacet exiguo.
Dum puer infudat studijs, inuenilibus annis
Solvitur, ac votis fallitur ipse suis.
Spargite humum iuvenes lacrymis rorate sepulcrum
Vt cinis atq; umbra terra sit ipsa leuis.*

IN MONASTERIO SERVORVM MARIAE.

NICOLAUS DONATVS.

Laurentij fil: LXIII. ætatis Anno salutis M. CCCC. LXVIII. filiorum pietate hoc habet monument.

IN MONASTERIO S^{ti}. SPIRITVS.

AMERICI.

*Hic Americus humor, sed quis sim nosce viator,
Pulvis, humus, tellus, putrida terra, cinis.
Exposita semper fuerat mea vita labori
Dum vixi, placida est non mihi data quies.
Octuaginta fluens mundus mihi prestitit annos,
In vita humanus, sanctus in interitu.
Si quæris quis me hic intrusit, siste, docetur,
Filius ornauit hac monumenta meus.*

IN MONASTERIO CARTHVSIANO.

AD MARIAM.

*Nosq; in extremo mortales cardine vita
Fer tecum ad superos Regia virgo polos.*

AD S. BERNARDINVM EXTRA MVROS.

PAVLO VITELLIO.

A quibus non debuit iniuste confosso post condonatum, vt Christianum decet, iniuriam religiosissime mortuo, Anton: filius pijs: patri benemerenti Vix: ann: LXII. Mens: VIII.

IBIDEM in Cella.

*Grata domus, genitor, frater, cari q; sodales,
Es quondam preciosa mihi terrena valete.
Sat me lethifera mundus dulcedine lussit.
Sat tenuit me falsus amor, discedo solutus
His laqueis, secuta iuuat iam claustra subire.*

Nudus

*Nudus ab hoc pelago veniens ad litus amœnum
Te bone Christe sequor, solus mihi sufficis unus.*

I B I D E M.

*In mundo spes nulla boni, spes nulla salutaris
Sola salus servire Deo, sunt cætera fraudes.*

IN PRAETORIO SENEN:

AD IMAGINES IVLII CAES: ET CNEI

Pompej.

*Hos pietate viros animis insigite cines,
Publica concordiam nam sunt bona mente secuti:
Maestas Romana duces tremefecit & orbem,
Ambitio sed caca duos ubi traxit ad arma
Libertas Romana ruit, scissoq; senatu
Hæc lices & puero caput alta ascendere Roma.*

IN OPPOSITO: SVB IMAGINE
ARISTOTELIS.

*Ille ego qui rerum causas scrutatus, & artes
Publica res docui surgat quibus omnis in astra.
Exemplum civile tuum præclara Senarum
Urbs tibi monstro viros, quorum vestigia sacra
Dum sequeris foris atq; domi tua gloria crescis
Libertasq; tuos semper servabit honores.*

Ad pedes eiusdem.

*Magnus Aristoteles ego sum, qui carmina seno
Cunctorum modus est perfectus duxit ad actum,
Quos virtus tibi signo viros, quibus atq; supernè
Res crevit Romana potens cælosq; subiit.*

AD PORTAM MONTIS OLIVETI.

*Moribus antiquis iacet hoc Catharina sepulcro
Quæ quondam fuerat Martino iuncta marito.*

IN S. FRANCISCO.

ALEXANDRAE SARACENAE.

Cum forma & ætate floreret Alexandram Saracenam mors rapuit, coniugis Orlandi delicias, & castitatis exemplum maximum.

NICOLAI COMITIS ILCII.

*Hic Comes insigni iaceo Nicolaus in urna
Ilcia quem genuit sanguine clara domus.
Filius hic mecum Comes est Ludonicus, & ipsa
Gentilis castas inter habenda mirus.
Iacobus officium dedit hoc mihi natus, ut omnis
Munera venturi sentiat ista nepos.*

NICOLAI EQVITIS.

*Lar patrius cui Sena fuit, Porcaria proles,
Mars studium, tegitur hac Nicolaus humo.
Armis carus erat patria, gratusq; Latino
Eloquio mitis gratus & ingenio.*

P. 4

ALE-

S E N A E.

ALEXAN: ADREOCIO.

Adolescenti spectatissimo cuius sedecim annos ingenium excedebat Paula mater
mœstis: & sibi pos:

COSMVS SVNIVS.

Nobilis: adolescens & genere & virtute Romanus egregiè pugnans proprio san-
guine libertatem suis, sibi verò immortalitatem peperit, quem domus Ameriga hoc
marmoreo monumento decoravit M. D. XLV. vi. Id: Febr:

SARAZENORVM

Quisquis es, si pius es, pijs ne parcito lachrymis. Hieronymus Saracenus hoc pâr-
uo contegor tumulo, qui dum ab hostibus obsessam patriam liberarem, pectus cly-
peum pro ciuibusefferens, victoriam & immortalem mortem reportavi, quæ supe-
ris, naturæ, patriæ, amicis, parentibus debui perfolui. Si piè patriam amas quæso ne
inuideas. In acerbis: pietatem mœstis: parentes pos: quarta Olympiade nondum
peracta Anno M. D. xxvi. Iulij xxvii.

IOAN: ANTON: SARACENI. EQVITIS.

Tuscus eques fueram Saracena è stirpe Ioannis

Antony nomen, Pieris ingenium:

Sena solum tribuit, viridem mihi Roma pœsin,

Sex habui natos coninge Virginea.

Antra, nemus, fontes, Satyri, Pan, Cynthis atq,

Delicia, studium, numina Christus erat.

IVLIO SARACENO.

Camillus filius vnicus & Virginea coniux infelicis: perpetuis lacrymis pos: Vix:
ann: xxxiv. M. i. D. vii.

CAMILLO SARRACENO.

Indolis ingenijq; egregij puellò vnico, amplarum fortunarum hæredi, ex pon-
ticulo à parietum structoribus male fulcito dilapso & exanimato, virginea nunc vi-
dua & infausta fecit, cuius orbitatè luctum nunquam finiendum, pueriq; casum le-
cto condolens. Vix: ann: ix. Men: iii. dies xxviii.

ALEXANDRO SARACENO.

Ex stirpe genito cui è nobilibus spectatissimo vxor & filia pietati pos: decrepita-
tis annum attingenti, dein ipse obiit anni in calce M. D. xxi

AENEAE VALENTI.

Vincent: fil: militi veterano, qui in obsidione patriæ præfekt: i. cohort: pro vi-
ctoria ferè solus emicuit: Tribun: post milit: factus fines & oras Senen: defend: host:
præda semper onust: quare ab viii. viris pacis in ordinem Senatorum adscriptus, à x.
viris receptus, omnibus rerum gestar: gloria carissimus Francisc: Ban: Picr: Archiep:
Senen: ex eius vltima voluntate amico B. M. iuxta familiæ suæ sepulcrum P. C. Vix:
ann: XLvii. Obijt v. Calend: April: M. D. XLviii. S. H. N. S.

SALVSTIO BAN:

Qui dum fortissimis viris æmulari contendit, equi Machinæ casu ad equestrem
disciplinam paratæ conteritur. Marius Aurasia parentes altam indolem acerbè lacry-
mantes pos:

GABRIELI PICOLOMINAEO.

Antistiti Clusino Hieron: Picolominæus Pientinus Antistes, gentili suo pos:

FLORENANTI CLVSINO.

Senen: milit: primipilo frater fratri rarissimo comparavit. Vixit ann: XLviii.

FABIO GARGLIO.

Agnationis suæ vltimò & Francisco Equitibus Hierosolymit: alijsq; suis filijs dul-
cis:

cils: & Hieronymo coniugi, memoriæq; Gargliorum omnium ab hominibus exemptorum, ac sibi Calista Petroccia eximia erga suos pietatis monumentum hoc quod vetustate perierat innouauit. An: Domini M. D. XLvi.

Hæc iter ad superos benemerentibus.

PATRICIORVM.

Patricius Patricius Iacob: filius, hoc diui Antonij sacellum instaurauit donauitq; ac ossa vtriusque parentis patruiq; huc redigi curauit Anno M. D. LXvi.

MATRVMFAMILIAS QVAVNDAM.

Heu facimus! obiit Cynthia Vaia adhuc Olympiadis quintæ primum annum peragens, quæ cum vice secunda mater dulcissima dici cuperet, Lucina sibi faciles partus abnegauit, gloriam hæc pudicitiae capit vrna, virtutum specimen, dulces parentum delicias, & verò DEI, Phœbi mœstissimi coniugis decus atque salutem. Vale tibi quisq; supremum æternumque dicat, quæ fuisti omnium viuens amor, omnium adempta dolor.

FRANCISCAE LANDIAE.

Incomparabili probitate foeminæ, quæ lethali morbo, cui magno animo multos annos restiterat, tandem victa naturæ concessit. Petrus Seccardus coniugi dulciss: v. Maij An: M. D. XLv. pos:

CYNTHIAE VENTVRIAE.

Corporis atq; animi virtutibus insigni, florenti ætate subreptæ F. Gerardus inso-
labiliter lacrymans P.

CAMILLAE MARSILIAE.

Præclara Camilla, illa, inquam, Marsilij coniux delicias suas hic posuit, quæ generosæ prolis studiosa, dum immortales Nannum & Mutium filios faceret, quod Dijs proprium humano inuidens ingenio mors præripuit. Anno M.D. xxxii. xi. No-
uemb.

CAMILLAE SANDIDONIAE.

Leçtissimæ foeminæ honestatis & venustatis rarissimo exemplo Alexander Pal-
merius mœstiss: coniugi. Vix: ann: xxviii. dies xxv. M. D. XLV.

**AD CIRCVMFERENTIAM
SEDILIVM CHORI.**

*Hic pius ætherio præconia fulgido Christo
Concinit, & laudes nocte dieq; chorus.
Diuus in his meruit cælum Franciscus, & alta
Pramia testantur pesq; manusq; latus.*

PAVLO THVRE.

Iureconsulto Bartholus frater Physicus suisq; dicauit.

SYLVII PII II. PONT: MAX: PATRIS.

*Sylvius hic iaceo, coniux Victoria mecum est
Filius hoc clausit marmore Papa Pius.*

AD PORTAM PISANAM.

Cæsarem Fridericum III. Imperatorem, & Leonoram Sponsam, Portugaliæ regis filiam, hoc se primum salutasse loco, lætisq; inter se consultasse auspicijs, mar-
moreum posteris indicat monumentum Anno Domini M. CCCC. XLI. vii. Calend.
Martij.

MONS

MONS ALCINOI.

VLG0 MONT: ALCIN: CELEBRIS OB
vina optima, quæ producit, eò nostra ætate præcipuæ Senenses fa-
milie, cum eorum ciuitas & domicilium à Cæsareanis & Florentinis
obsideretur, commigrarunt, & monte vndiq; munito contra omnem
principum Italiae, ac ipsam Cæsaris potentiam, sub Gallorum Regis
patrocinio tamèn sese tutati sunt. Iam magno Duci Hetruriæ cum Senis paret.

Stus QVIRICVS.

OPPIDVM CVM ARCE IVXTA OSENNAM
montem. Hic memorandum est illud: Florentinam Remp: magno sumptu
alere plurimos leones, ex quibus si vnus centesimum & vnum annum su-
peruixerit, adeumq; montem & oppidum sit perductus, tum Senenses ve-
teri quodam iure futuros in Florentinorum potestate.

AQVA PENDENS.

LIM AQUVLA OPPIDVM OBLONGVM, ET
in monte positum inter lacum Vulsinensium & amnem Prilam, qui lapi-
deo ponte sex fornicum transmittendus est, Inde alius pons quem nomi-
nant Cintinum, à quo proximæ vicus appellationes sunt consecutæ.

VVLSINIA.

VLG0 BOLZENA, EX DVODECIM CA-
pitibus Etruriæ vna, nunc deleta, & in villam propemodum conuer-
sa, amplissimo lacui Vulsinensium adia: ens, cuius ager olca est fera-
ciss: & primo anno statim fructum facit. In lacu Insula à Monachis
Diui Francisci habitata, in qua Almaricus Ostro Gothorum Rex Al-
m. siundam genitricem occidi passus est. De quo Procop: lib: 1. belli ciuilis, & Cassi-
odorus, qui eam adeò eloquentem & edoctam scribit, vt extremo afficiendi supplicio,
& Amalasuntam orantem audientes mortem planè contempserint. Sunt hic Epigra-
mata quædam vetusta quæ ab aliis relata.

OROPYTVM.

VLG0 ORVIETO ANTIQVVM OPPIDVM IN
montis capite non longè à lacu Cymino in altissima rupe positum ac circum
circa flumine & riuulis cinctum, atq; ita à Pelasgis conditoribus & eius-
dem nominis vrbe in Achaia appellatum. Procopius tamen Vrbientum,
aliy Herbanum nominant. Templum primum porphyretico marmore planè est in-
crustatum, vestibulum pario: In eo picturæ elegantes & statua omnipotentis for-
mantis ex costa Adæ Euam, opus certè pulcerr: Fenestræ alabastrinæ, sacella ex-
polita

polita valde Palatiam Urbani V. Pontif. & fons profundiss: à Clement. VII. in rappe excisus quo casu ita ferente obsidione aliquandiu posset ferre: Ad introitum cuius legitur: Quod natura minimèto inuiderat industria adiecit. Profunditas dicitur CCLII. classer/ cubitorum. Extra oppidum Pelijs mons, à Pelæo AEaci fil: qui ibi primum consedit, dictus, & flauius eiusdem nominis cum alio quem vulgò Chiana, Ptolomæus Clanium vocat.

MONS FALISCORVM.

VLGØ MONT FIASCON, PTOLOMAEØ Falemium, & quondam Faliscorum caput, situm arduo loco, nobile vizo Muscatelli, lino & alijs fructibus quàm plurimis. Cato arcem Itri vocat, & ab Argis conditam refert: Plinius Faliscum propè Lucus Hetruscorum, quem nunc Il bosco d' mont Fiascon vulgò appellant, vbi hodie item Martiniano, Veiorum ciuitas fuit. De qua Berof: Liui: & Halicarn: Lacus Sabaticus vulgò Il Lago d' Anguillara. Venit hic notanda historia de quodam prelato, qui nimia vini ingurgitatione in monte Faliscorum, mortuus est. Nam habebat pro more dum iter faceret, vt semper famulum præmitteret, qui de hospitij quæreret, quæ melioribus vinis essent instructa, ne forsitan in illa re falleretur. Adueniens igitur ex famulo quasiuit Episcopus, an esset bonum vinum. Famulus vt bonitatem vini eò magis exprimeret, respondit: Est Est, & vocem duplicauit. Mortuo itaq; Episcopo famulus tale posuit Epitaphium.

Propter est est, Dominus meus mortuus est.

Rosulum Mont' Rosè.

Soraætes il mont' di S. Syluestro.

VITERBIUM.

VRBIS PHALISCORVM, OLIM LONGIDA dicta, vel vt alij Vetulonia, sed verisimilius est, in his locis eam fuisse, sicut & Hetruia. Nam Viterbium si Rhenand credimus, quasi Vuit Erbum Germanico nomine appellatur, & est recentior. Sita in radice montis Cymini longi & præcipitis, loco plano & irriguo, lapide quadrato edificata, factionibus Columnarũ & Vrsinorũ valde agitata, turribus plena, fontes in publico duos habet, Vnus Germanico more factus wie ein Rohrstassen quasi castellũ aquæ per canales ductæ, abudat vino, frugibus, & fluminibus, fontibus tam medicatis quàm dulcibus, inter quos sunt aquæ Caiæ ab antiquis scriptoribus laudatæ. In ea multa sunt Epigrammata, inter cætera duo notabilia, vnum de Marco Tullio Cicerone Ca: Iul: Caesar: decretum, alterum Desiderij Longob: Regis edictum.

I.

Marcum Tullium Ciceronem, ob egregias eius virtutes, singularesq; animi dotes, per totum orbem nostris armis virtuteque perdomitum, saluum & incolumem esse iubemus.

II.

Reuocamus statuta regis Astulphi cõtra Vetulones edita, vt lacus nõ Tyrésium, sed Vetulonũ sit, qui lacus magnus Italiae dictus est,

est, quia eorum ager prius est Italia dicta ab Ibi sede Itali, & ut sua Longoli non Lungobardolam, sed cognomine sui ampliatis Tirrheni Terbum vocent, & sub vno muro cingant tria oppida, Longolam, Vetuloniam & Tirrheniam, Vulturnam dictam Hetruriam totamq; urbem nostra adiectione Viterbum pronunciant, ut Rhoda & ciuitas Balneoregium dici iussimus. Permittimus pecunijs imprimi FAVL. sed amoueri Herculem & poni Stum. Laurentium eorum patronum, sicut Roma & Bononia. Iubemus quoq; reparari Cormentam, Dardanum, Assium, Faranium, Comitum & Tuscanellum. Nos enim non sumus Tusciae destructores, ut nos apud Gallos accusat Adrianus Papa. Nam ædificauimus à fundamentis vobis quidem Voltisphrenis, Calnellum vicum Orchianum, Balnearia, Barbaranum & Gariophilum: Sentinatibus autem Ausdonias & Rodacofanum: Volatenis Rodocomalum: Lunæ Sergianum & Petram sanctam, olim fanum Ferroniæ: Phocensibus SS^{tos}. Geminianum & Miniatem: Iesulanis oppidum, in quo vagos sparfos Arinianos & palantes fluenti nos collegimus rursus, plures antiquas nobiles vrbes ampliauimus & muris cinximus, ut nunc agimus circa Lucam, Pistorium, Aretium, Orobium Hetruriam nunc Viterbum, cuius nomen aut à nobis constituta decreta, si quis violauerit, aut capite puniatur, aut laqueo stranguletur. Hoc itaq; non est Hetruriam destruere ut nos arguit Adrianus, qui pacem vtrò à nobis oblatam respuit. Quare tibi Grimoalde præfecte Viterbiensi: præcipimus, ut quam diu pax dubia perseverat, iubeat omnes Tusciae milites paratos esse in armis, & commeatus ac stipendia sine auaritia in promptu fac habeas ut non solum hostibus occurrere sed illos inuadere possis, ciues non grauabis nouis exactionibus.

IBIDEM In quodam Conclau.

Constantia ciuium arx munitissima.
 Florente Repub: omnia bona suppetunt.
 Benè gestorum memoria non senescit.
 Virtutes vrbi vera sunt ornamenta.
 Honestum & decorum expetendum.
 Nefarium Rempubl: habere quæstui.
 Seniorum vitæ, iuniorum mores.
 Publicum auget, Priuatum dissipat.
 Bonum consilium consultori optimum.
 Felix Respub. quæ bonis ornata ciuibus.
 Vir sapiens est ciuitatis splendor.
 Saluti publicæ semper consulendum.
 Præmia Magistratus honor & gloria.

Seruata

Seruata pace restituta felicitas.
 Nil præclarius quàm de Repub: benè mereri.
 Præferre patriam liberis Regentem decet.
 Summum bonum ciuitati optimè gubernari.
 Fortis & prudens.
 Dux bonorum omnium Veritas.
 Ab optimo longè ambitio relegata.
 Frugalitas commune præsidium.
 Fama virtutum tuba perennis.
 Labor æterni sator.

In alio Conclauì.

Sustine & abstine.
 Indolens.
 Temperantia vitæ cultus.
 Virtus trahit ad verum decus.
 Semper adesse Deum cogita.
 Nulla pallescere culpa.
 Diuinum semper excipito.
 Sperato Deum memorem.
 Cuius inaspiret mentem paracletus ab alto.
 Tranquillitati comes vnanimitas.
 Fulgebunt iusti.
 Excelsi animi candor.

IN AEDE CATHEDRALI DIVI
LAURENTII.

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei, Venerabili fratri
 Episcopo & dilectis filiis Archipresbytero Caplo Viterbiensi salu-
 tem & Apostolicam benedictionem. Inter Martyrum veneranda
 certamina Beati Laurentij flammis exusti martyrium recolentes
 in Ecclesijs in eiusdem honorem fundatis, per exuberans spiritu-
 alis gratiæ impendium, eius memoriam haberi celebrem cupim⁹
 in labijs populorum vt qui per manus pauperum thesauros Eccle-
 siæ transuexit, in coelos renatos fonte sacri baptismatis templum
 eius insignitum vocabulo visitantes muneribus remissionem alle-
 ctos, suæ intercessionis auxilio de igne Purgatorij ad refrigerij lo-
 cum transfuehat, & collegas constituit supernorum. Vt igitur Ec-
 clesia vestra, quæ in honorem eiusdem Beati Laurentij gloriosi
 Martyris est constructa, & in qua, vt asseritis, Beatorum Protoge-
 nij & Tranquillini Martyrum corpora requiescunt, cum natiuita-
 tis S. Ioannis Baptistæ & decollationis eiusdem festiua solemnitas
 celebratur, tanto venerabilius & deuotius à plebe Dominica fre-
 quenteretur, quanto in ea spiritualiora dona percipere se conspex-
 rit, ex hoc in conspectu æterni numinis gratiosè omnib⁹ verè pœ-
 nitenti-

Q

nitentibus & confessis, qui in singulis eorundem Sanctorum & dedicationis eiusdem Ecclesiæ festiuitatibus, vsq; ad octauas earundem Sanctorum eandem Ecclesiam deuotè visitauerint, annuatim de omnipotentis DEI, Mariæ & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi vnum annum & XL. dies de iniunctis sibi poenitentijs misericorditer relaxamus. Datæ Romæ apud S. Marcum Maiorem. Idib. Ianuar. Pontificatus nostri anno primo. Nicolaus PP. III. ded: Anno Domini M. CC. LXXXIX.

IBIDEM IN PORPHYRETICO MONUMENTO.

Ioan: Lusitan: XXI. Pont: Max: sui Men: VIII. moritur M. CC. LXIII.

ECCLESIA S. ANGELI.

GALIANAE FOEMINAE.

*Flos & honor patria, species pulcerrima rerum
Clauditur hoc tumula Galiana, decus mulierum.
Fœmina si qua polos conscendere pulcra meretur,
Angelicis manibus diua hac Galiana tenetur.
Si Veneri non posse mori natura dedisset,
Nec fragili Galiana mori mundo potuisset.
Anno milleno centeno terq; deceno,
Bisq; quaterdeno cælo renocata sereno,
Roma dolet nimium, tristatur Thuscia tota,
Gloria nostra perit, sunt gaudia cuncta remota
Miles & arma silent nimio percussa dolore.
Organa cum Cytharâ pereunt caritura canore,
O si nostra prius dira fors morte perisset,
Quàm non morte sua patria iactura fuisset.*

Francisc: B. Piccol: Archiepisc: Senen: patr: prou: gub: templum collapsum restituit.

ECCLESIA D. IOAN
BAPTISTAE.

HIERONYMAE ALMADIANAE.

*Grande pudicitia exemplum Hieronyma sacra
Hic Augustini conditur vxor amans.
Octo lustra suo mansit cum coniuge viuens,
Athanatos moriens inter at astra sedet.*

Augustinus Almadianus Hieronymæ vxori benem: pos: M. D. XXXI

IOANN. BAPTISTAE ALMADIANI.

*Ioannes tegitur clarus Baptista sepulcro
Almadianus in hoc scriptor Apostolicus.
Plumbo præfectus fuerat, quoq; pradius omnis
Hic virtute, sacra religionis amans.
Hoc templum extraxit, viuens in morte quiescit
Astriferi gaudens semper in arce poli.
Augustinus & hac posuit bene scripta merentis
Frater, ei dicas qui legis ista, Vale.*

M. D. XXXII.

ECCLE-

ECCLESIA S. MATTHÆI.

Ad dextram ingredientibus.

*Nomine Senſa vocor fulgentis porta Viterbi:
Eſt mihi grande decus, & fungor honore perenni,
Omnis enim qui ſeruili ſub lege grauatur,
Si ciuis meus extiterit liber reputatur:
Maximus Enricus Caſar mihi conſulit eſtudo.*

Anno ab incarnatione Domini M. Lxxxxv. hæc porta fundata eſt, præſidente Domino Paſcale PP. Imperante Enrico. Perfecta verò eſt tempore Domini Eugenij PP. AEdificatores fuerunt Raynerius Mincio, & Petrus Expleſto Conſulum & totius populi. Gothifridus dictauit: Rolandus ſculpiſit.

DOMINICI PETRVCII.

Maximar: virtutum exemplari Dominico Petruccio Viterb: ſcriptori Pontificio primario, de patria ac de ſede Apoſtolica benè merito, frat: fidelis: pietatis ergò pp. Obijt ann: ætat: ſuz Lxix. vii. Id: Auguſti. M. D. XLV.

ECCLESIA S. STEPHANI.

IN ARA MAIORI.

*Mille trecentenis Domini currentibus annis,
Viginti quinq; Papas ſtante Ioannis,
Iſta capella fuit reparata bonis Odulina,
Ipſiusq; viri ſub honore pia Catharina,
Quam dotauerunt vir & uxor denariorum
Quingentis prorsus libris animabus earum
Angelus Albani ſolitus vir nomine dicti,
Eccleſia lector clarus fuit atq; pudicus.
Ergo rogare Deum non ceſſent ſcripta legentes
Pro ſupra dictis animabus carmina gentes.*

S A N C T A M A R I A

AD GRADVS.

Anno Domini M. CC. LVIII. conſecrata eſt Eccleſia in honorem S. Mariæ Virginis per Venerabilem PP. Alexand: IIII. quam fundauit D. Raynald: Cardinal: hanc fenestram fecit mag. Bononſegna.

Anno Domini M. CCC. Lxxxxvii. in præſenti Eccleſia S. Mariæ ad gradus plenaria eſt abſolutionis indulgentia omnium peccatorum, eo modo qui eſt in Eccleſia Sanctæ Mariæ de Angelis de Aſiſio, quæ quidem omni anno perpetuò habetur hic in feſto Anunciationis ipſius Virginis glorioſæ, quod de Menſe Martij aduenit, data & conceſſa per Dominum Papam Bonifacium ix. Procuratore Dn: Chriſtophoro de Gaictanis, tunc patrimoniij Rectore tempore poteſtatis fratris Angeli Ioannis I. D. E. M. A. I.

Q¹

IN CO.

VITERBIUM
IN COLUMNNA AQVAE LVSTRALIS.

Alexander Episcopus Seruus seruorum DEI, dilectis filiis Priori & conuentu fratrum ordinis Prædicatorum Ecclesiæ S. Mariæ ad gradus Viterbienf. salutem & Apostolicam benedictionem. Splendor paternæ gloriæ, qui sua mundum illuminat ineffabili claritate, pia vota fidelium de clementissima ipsius maiestate sperantium, tunc præcipue benigno fauore prosequitur, cum deuota ipsorum humilitas sanctorum precibus & meritis adiuuatur. Cum itaq; dignum sit, quod veneranda vestra Ecclesia, quæ per nos ad honorem DEI & Beatæ Mariæ Virginis proprijs fuit manibus dedicata, frequenter exemplo à fidelibus honoretur, & eisdem pro ipsorum deuotionis merito proueniat affecutio beneficij specialis: Nos de Omnipotentis Dei, Mariæ, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus autoritate confisi, omnibus verè pœnitentibus & confessis qui ad Ecclesiam ipsam in anniuersario die dedicationis ejusdem, & quindecim diebus immediatè sequentibus caussa deuotionis accesserint annuatim, unum annum & tres quadragenas de injunctis sibi pœnitentijs misericorditer relaxamus. Datæ Viterbij XIII. Calend. Iunij Pontif. nostri anno quarto.

Anno Domini M.CC.LVIII. facta est consecratio Ecclesiæ huius, vltima Dominica Aprilis, cuius fundator & patronus extitit Dom. Raynerius Cardinalis Viterbien:

CLEMENTIS IIII. PAPAE.

*Lector fige pedes, admirans quam brevis adis
Pontificem quartum Clementem contegit arctum.
En datur in cineres Petri successor & heres,
Cuius si memor es mundi non gaudia quæres.
Hic Index primum quem sic successus opimum
Reddidit, ut fertur, miles protus efficeretur
Taleq; sortitus nomen Iurisq; peritus,
Virginis unius fuit unicus ipse maritus,
Qui viduatus ea mox Christi sorte petitus.
Anitiensis ita dignus fuit Archileuita,
Præsulibi factus, post Archiepiscopus ætius.
Pastor ut egregius Narbona præsuit auctus.
Viq; Deo gratus vir Cardinibus sociatus,
Papatui nomen clarum suscepit & omen.
Sic sublimatus sic deniq; clarificatus,
Perficiendo gradus censeatur ad astra leuatus.
Annis sex denis octo cum mille ducentis.
Trans actis Christi Clemens tumulo datur isti
Vt finalis ei des gaudia summa diei. Amen.*

ECCLESIA

ECCLESIA S^{tz}. TRINITATIS.

IN PORTA MAIORI.

In nomine Domini, Amen. Anno Domini à natiuitate M. cc. LVIII. Indiēt: IIII. Non: Ian: Dominic: diei eiusdem mensis temporibus Domini Alexandri Papæ IIII. Ecclesia loci Viterbiensis fratrum Heremitarum ordinis S. Augustini, ab eodem summo Pontifice tunc Viterbij existente cum suis Cardinalibus & quampluribus alijs Episcopis publicè solemner & honorificè cum maiori ac conuentuali Altari ad honorem summi atq; sanctæ ac indiuiduæ Trinitatis, nec non ad laudem gloriosæ Dei genitricis Mariæ virginis, expressa fuit & liberaliter consecrata, & in signum ac eminentiam ipsius Ecclesiæ ac altaris dedicationis reliquit vel dimisit ipse Papa, de omnipotentis Dei, Mariæ, & beatorum Apostolorum Petri & Pauli autoritate, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui ad hoc festum annuatim accesserint deuote, vel Eleemosynam & bona sua ibidem largiti fuerint vel per aliquem miserint, ab ipso die festi vsq; ad natiuitatem Beatæ Mariæ, ciuibus tres annos cum ter XL. diebus: & forensibus quatuor annos cum XL. diebus, de iniuncta pœnitentia misericorditer relaxauit.

CARDINALIS PERAULDI.

Raymundus Perauldi patriæ suæ Santonen: Episcopus ac S. R. E. presbyter, Cardinal: Curgen: proq; ca Legatus, adeo opulentia contemptor, vt elargiendo nil sibi relinqueret: ab Iulio tamen II. Pont: Max: ditatus, dum Patrimonij Legatione fungitur, Viterbij obiit Nonis Septemb: Anno salut: M. D. v. vtq; ab Iulio tradita solum retinere occuperat, sic monumentum hoc haud quæsitum reuerentia eiusdem approbare credendum est. Vixit ann: Lxx.

IN DOMO GALEOTTI GATTAE.

In porta maiore:

Pandulfus Comes Anguillariæ potestatis, & Rolandus Domini Alexandri Capit: ciuitatis Viterbij posteritati salutem dicunt discordes in ciuitate Viterbij & districtu mir. & solemni pace pacauit, cuius turbatorem ex non spoliatum bonis alienatione debet. I. dote obstante puniendum capite Viterb. p. p. in conuentione, decreuit populo tempore veniam merituro, quod pro tali crimine fuerit exbannitus eisdemque subdendo, pœnisque in alium quam nocentem manus ultionis extenderit Anno Domini M. CC. LXXV.

Q 3

IN PA-

VITERBIUM.
IN PALATIO EPISCOPI.

*Raynerius Gattusiam ter Capitanus actus
Ædem Papalem struit istam Pontificalem,
Hoc habeas menti lector, quod mille ducenti,
Anni sex demi currebant, deniq; seni
Gatti quos cerni, cui tendo solent dare summ:
Virtutes signant potius conscendis in altum.*

I B I D E M.

*Cunstabat Andraas Studiosum conuiuii cuius
Beralli proles tene Capitanus huius,
Cum sexaginta septem, cum mille ducenti
Currebant anni Domini, sit nota legenti,
Clemens quartus erat Romanus Papa beatus,
Tertius ipsius fuit annus Pontificatus.
Nobile Viterbum Britonum generosa propago
Quid tibi fere operis speciosa figurat imago.*

IN PORTA VALLIS.

Ex autoritate Alexandri Farnesij Card: Leg: perpet: populus
Viterb: portam Farnesiam aperuit, Valliam minus commodo lo-
co positam clusit Anno M. D. LXVIII.

IN PORTA SIXTI.

Alex: Farnesio Card: Amplis: leg: perpet: p.p. quod prouin-
ciam summa in tranquillitate constituerit, & Viterb: quotidie au-
geat atq; ornet. S. C.

RONCILLONVM.

PPIDVLVM IN COLLE INTER SVTRIVM,
*cede Hetruscorum nobile, & Graphalicam, vini bonitate commenda-
tum, situm. Non longè abest lacus Cyminus à Virgilio celebratus,
& lacus Vadimonis hoc longè maior, De quo Lilius: inter vtrumq; cali-
darum aquarum copia maxima.*

BACCANAE POST ARSIAE
fyluæ exitum.

*Quo in loco nunc tabernæ cauponum & eiusdem nominis lacus, ex quo Cremera
exiguus ille, sed magni nominis fluuius labitur. Hinc XII. mill: Ital: Vrbs Roma di-
stat, cuius descriptionem antequam in secundo itinere & libro aggrediar, operæ pre-
cium fuerit, prius loca quæ circa urbem sunt, & in iter Neapolitanum cum deuia es-
sent, commodè referri nequeunt, paucis attingere.*

ITER

ITER CIRCA ROMAM.

NOMIN: AN- TIQVA.	RECENT:	MILL:	REGIO ET DITIO.
Pons Ammæ- tus.	Ponte Mammo- lo.	IIII.	Pontificis.
Anio fluui:	L' anien. Prato longo. Castel arson. Lago della. Pestina.	IIII.	
Pons Lucanus	Ponte Lucano.	II.	
Tybur	Tiuoli.	II.	
Riuus maior.	Riomaggior. Corcolla.	III.	Latium.
	Passarano.	I.	
Præneste.	Pelestin.	VII.	
	Sagarolo.	II.	
Tusculum.	Frascada.	VIII.	
Tusculanum Ci- ceronis.	Grotta. Ferrata.	I.	
	Decimi.	X.	
	Porciliano.	II.	
Ostia,	Ostia.	V.	Pontificis.
Vna ex XII. Ecclesijs.	S. Paulo.	VIII.	
ROMA.	ROMA.	II.	

T T B V R.

VLGOTIVOLI OPPIDVM LATII IN monte situm, à Tyburto Argiuo conditum, à Germanis primò euer- sum, mox instauratum & auctum: Horatij Poëtæ secessu cantatum, loco salubri & in primis amæno propter cataractas Anienis, qui in montibus Trebanorum oritur, eo loco qui nunc vulgò del Gozzo dici- tur, ex altissimo monte Tyburtino præceps in profundam vallem decidens, tanto im- petu vt fumū agere vnda videatur. Iuxta Tybur incipit esse nauigabilis, & per viridē planiciem placidè labens, Romanos Sabinosq; disternat, tertioq; ab vrbe milliaro in Tyberim influit, aspectu pulcer-, potu dulcis, ingredientibus primo frigidus, mox calefcens, dentes atq; ebur immissum candidius facit. Pontes quatuor habet, sed infi- gniores Mammæum, à Mammæa Alexandri Imp: matre dictum, fornice vno ingen- ti, & duobus paruis & Lucanum à Plancio factum, quatuor fornicibus: Propè vtrāq; inscri-

T T B V R

inscriptiones antiquæ leguntur, quæ ab alijs relatæ Ante ingressum Tyburis in quadratis basibus erectæ imagines Leonis & equi, inter quos certatum fuisse ferunt de Tyburtinorum & Romanorum Imperio, sed equus Victor existens, Leone pluribus vulneribus sauciato opes Tyburis ad rem Romanam traduxit. Est & tertia basis in modum arcus facta, cui imposita tabula marmorea, in qua vir vnus sacrificans, & alter Cranium hominis tenens, in medio circulus, in quo auicula, & post vnum virum caniculus, ante alterum hircus, de qua nihil certi referentes incolæ, thesaurum ibi conditam somniant. In radice montis antequam in oppidum ascendatur templum ingens rotundum & vetus, nunc Diuæ Virgini sacrum, olim Herculis fuisse asserunt. In editiori oppidi loco aliud rotundum, ex cuius porticu XII. adhuc columnæ supersunt. Sibyllæ vt aiunt Tyburtinæ olim dicatum, & medium inter duo præcipitia Anienis. Locus vbi maximum præcipitium est, propter altitudinem vulgò il Inferno dicitur. Castrum quod urbem subter despicit à Pio II. Pont: incredibili celeritatè à frigidamentis destructum & extructum est pulchrum & munitum.

I N P O R T A.

*Grata bonis, inuisa malis, inimica superbis
Sum tibi Tybur enim sic Pius instituit.*

A L I B I.

*Nunquam stygias fertur ad undas, inclysa virtus
Iter ad superos gloria pandit.*

I B I D E M.

*Si pietas si sancta fides conscendit Olympum
Nos legimus cineres, Spiritus astra colit.*

I B I D E M.

*Iustus, obit, nec obit, sed abit ab hospite migrans
Carne, petit patriam, deliciasq; patris.
Spes igitur mea sola Deus, quem credere visa est
Qui patria cinem me dedit alterius.*

I N P O N T E F L V M I N I S D E M A R T E L O N A

S. P. Q. TYBVR S.

Nomen ædilis abrasum non sine causa:

Ciuis militiæq; caput Tyburis suo studio & sociorum ære publico hac forma restituit Tybur superbum: Vno à Tybure milliaro lacus est, cuius aquæ Sulphuræ, in quo insulæ natantes spectantur cum capris & vaccis sese pascentibus. Secundo milliaro villa Adriani sumptuosissima & oppidi ambitum complexa, inter cuius ruinas sunt fornices & loca concamerata, partim picturis, partim incrustationib; marmoreis adhuc ornata, in quorum vno alatæ victoriæ, fons scaturientibus aquis amœnis: cuius aquam limpida per multas cameras, in quas deducta fuit etiam nunc fluit.

Sunt

Sunt alia loca quæ centum camerarum dicuntur, quorum triginta numerauimus binas portas habentia, alteram alteri impositam: duodecim tribus portis XIX quatuor, iuxta cliui ipsius rationem exædificata. Testatur Spartianus Adrianum in ea villa & prouinciarum & locorum celeberrima nomina inscripsisse, velut Lycium, Academiam, Pritanium, Canopum, Pœcile, Tempe, & vt nihil præteriret, etiam inferos in ea finxisse. Nunc tota passim sentibus partim etiam agris pratisq; occupata, præter exiguam inter ruinas semitam. Incolæ rerum ignari domum, sacellum, fontem, campum Sibyllæ Tyburtinæ istuc fuisse fingunt, & Tiuoli Vecchio appellant, sed opinione falsa. In æde San: Archangeli SS. Syluestri & Vincentij multæ sunt inscriptiones antiquæ, quæ ab alijs positæ quemadmodum & illa quæ est in sepulchro marmoreo Plautiorum.

F A R F A.

MONASTERIUM EST SUMPTUOSUM AC diues Monachis habitatum Germanis, ad fluium Farfarum & vallem Lucretilem situm, quibus adiacet mons cum sylua eiusdem nominis, ac Blandusie fons ab Horatio cantatis.

S V B L A C O.

PLIN: SVBLAQVEVM APPELLAT A Lacu adiacente, celebre ob D. Benedicti Monasterium, quod ibidem conditum est splendidum. Huc tempore æstatis Farfenses Monachi mandandi aeris gratia secedunt.

P R A E N E S T E.

VLGGO PELESTRINA, OPPIDUM SABINorum in decliui monte situm, vel à natura loci nomen habens quod præstet montibus, vt Sex: Pompe: vel quod ilicet ibi fuerunt, vt vult Seruius, vel à Præneste Vlyssis nepote, vt Solin: & Martiannus, vel à Cæculo Vulcani filio, vt Virgil: Nobilitatum cæde Marij, ac templo Syllæ, quod in eo Fortunæ dicauit, cuius apud S. Agapetum hodie vestigia extant, & eius etiam Lithostrati de quo Plinius meminit. Fuit autem tanto sumptu artificioq; factum, vt simile illi non viderim, & vt conijci potest, res à Sylla gestæ in eo representatæ fuerunt. In domo Episcopali multæ imagines antiquæ, & simulacrum Fortunæ marmoreum, cum inscriptionib. alibi annotatis. Alluitur à Venestri fluuio Mons in quo cõditum est oppidum olim Auētumus, vt Sequester ait, nunc vt Lexica habet, Aretinus dictus est. In radice montis, cui quasi affixum oppidum est, castellum fuit aquæ, cui foranices nouem alti & ampli, singuli quatuor habentes ostia, cernuntur. Ante ingressum Castellum

Castelli XXI. fenestellæ sunt, quibus statuas imaginum suarum veteres imposuerunt. Fuit in Prænestinis montibus Horatij Poëtæ villa, ubi nunc Ecclesia S. Ioannis in campo Horatij, vel ut alij dicunt S. Mariæ in villa. Prænestinæ etiam viæ in syluis proximis non obscura apparent vestigia. Arx summo monti imposita est, cuius Dominus Steph: Columna.

TVSCVLVM.

VLG O FRASCADA OPPIDVM SABINORUM à Telemacho Ulißis filio conditum, dictumq; quasi Discolon, quod aditum habuit difficile: in dorso enim Albani montis situm, Catonum natalibus, & villa Cicronis celebre, & coniunctione cum Frederico Enobarbo Imp: nunc desertum, & in humiliorem montis partem translatum, loco amœnißimo, salubri, & aquis abundante, versus Orientem montibus circumdatum, cæteris partibus planitie & sylua. Nunc instaurata à Paulo III. Pontif: Vno inde milliario monasterium S. Mariæ de cripta ferrata, quod inhabitant homines Calabri imitantes regulam D. Basily, & Græcorum ritu sacra facientes. In horto tria sepulcra antiqua, in quorum vno homines insident Elephantis Camelis & Leonibus, & basis cum virorum mulierumq; imaginibus pulcerrima. Eo in loco M. Tully Tusculanum fuisse nonnulli autores sunt. Strabo Tusculi collem fecundam aquis & regijs ædificijs abundasse refert, & continua esse loca, quæ ad Albanum vergunt montem, eandem tum virtutem, tum apparatus magnificum habentia. Aquam virginis, quæ hinc via Prænestina ad VIII. milliare Romam perducitur, in villa Luculli hic inuentam Blondus assueverat.

ALBA LONGA.

VETUSTISSIMA VRBS, CUIVS MAGNIFICENTIAM extantia rudera & molcs loquuntur, nomen habet ab alba sue, quæ XXX. hic factus enixa: & Longæ cognomine dicta, quod in longitudinem sit ædificata, seu ad differentiam eius, quæ est in Marfis, olim ita potens, quod XXX. deduxerit Colonias, inter quas & ipsa Roma. Conlita annis CCC. ante urbem, & XXX. post ædificationem Lauinij. In monte ei contiguo vestigia cernuntur templi Iouis Latialis, in quo ex institutione Tarquinij Prisci annuatim feriæ celebrabantur. De quibus & Carnium in illis visceratione ac Albanorum imperio doctè & perdiligenter Dion: Halicarnassæus scribit. Lacus Albanus priscum nomen retinet, ex quo autore Blondo amnis ille, qui apud locum cædis Pauli Apostoli labitur, paludem, ad aquas Saluias appellatam, efficit. Estq; is lacus, de quo vates Hetruscus prædixit, futurum, ut si emitterentur inde aquæ Romani Veys potirentur.

OSTIA.

OSTIA.

PPIDVM AB OSTIO TYBERINO APPEL-
 latum, ab Anco Martio, eo loco, vbi Æneas primum castra consti-
 tuit, conditum, in ipso maris Tyrrheni & Tybris fluij confinio, vt
 totius mundi opes illo veluti maritimo vrbis hospitio reciperentur, æ-
 rem grauem habet & pestilentem, olim maximis edificijs ornatum,
 nunc in paucas & exiguas villas abyt. Turrim habet cum propugnaculo à Martino
 V. extructam, apud eam duobus ostijs Tyberis in mare influit, sed vno maximo & im-
 petuosiore. Ruinas & vestigia portus celeberrimi vidimus, cuius fundamenta adhuc
 è mari ipso eminent. Fuit vnum ex operibus admirandis quæ vnquam Romani extru-
 xerunt. Eius forma habetur apud Tramezinum Pyrro Ligorio inuentore. Lazarus
 Bonamicus dicere solebat: Omnes Christianorum Principes non posse talem extruere.
 Fuit dirutus à Gregorio Pontif: propter metum Sarracenorum, ne esset ad illorum
 irruptiones receptaculum. Sunt propè ruina multorum edificiorum, & maximè Ca-
 merarum quarundam, quæ quidem satis amplæ sunt, sed valdè humiles, quarum nec
 formam complecti, nec numerum inire potuimus in tanta vastitate. In ijs reposita fuis-
 se ea, quæ ex nauibus exportabantur, verisimile est.

IN PONTE VIAE SALARIAE
EXTRA VRBEM.

Imperante D. pijsimo ac triumphali semper Iustiniano PP.
 Aug: Anno xxxix. Narses vir gloriosiss: ex Præposito sacri Palatij
 Excois: atq; patricius, post victoriam Gothicam ipsis eorum Regi-
 bus celeritate mirabili conflictu publico superatis atq; prostratis,
 libertate vrbis Romæ ac totius Italiæ restituta, pontem Viæ Salarie
 vsq; ad aquam à nefandissimo Totyla tyranno destructum,
 purgato fluminis aluco, in meliorem statum
 quàm quondam fuerat, reno-
 uauit.

FINIS.
 PRIMI LIBRI ET
 ITINERIS.

MONVMENTO- RVM ITALIAE,

Quæ hoc nostro sæculo & à Christianis
posita sunt,

LIBER SECVNDVS.

Editus à
LAVRENTIO SCHRADERO
HALBERSTADIEN:
Saxone.

Cum Gratia & Priuilegio Cæsareo.

HELMAESTADII
Typis Iacobi Lucij Transyluani.

M. D. XCII.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO IN CHRISTO PRINCIPI AC DOMINO,

Domino Henrico Iulio, postulato Episcopo

Halberstadenſi, Duci Brunſuicenſi & Lunæburgenſi,
Domino ſuo gratioſiſſimo.

ADMONITIONES CREBRAE, ILLV-
ſtriſſime ac Reuerendiſſime Princeps, Domine mi
clementiſſime, non vnus ſed multorum, non ple-
beiorum, ſed ſummorum & clariſſimorum viro-
rum, tandem effecerunt, vt monumenta Italiæ, ini-
bi à me multis abhinc annis collecta, nec non ita
pridem inſigniter aucta, in lucem conſpectumq; doctorum proferre
decreuerim. At verò cogitanti mihi de typis, qui illa partim abraſa,
partim temporum iniuria malè habita, quod in ipsis eſſet, perpolire
poſſent: occurrit tandem inclytæ & florentiſſimæ illius tuæ Iuliæ typo-
graphus Lucius cui cum illa, non tamen ſine tua, vt moris & ſtatuti eſt
venia, conceſſerim imprimenda: intermittere non potui, imò nec de-
bui quidem, quin ſecundum hunc librum tuæ Celf. dedicem & con-
ſecrem; vt ſic grati animi memoria poſteris, fidei verò & amoris ex-
emplum ſubditis erga ſuum Dominum naturalem extaret.

Etiſi verò in eo, ſicut in toto opere, ingenij aut parum, aut nihil ſit;
indutriæ tamen & laboris non modici fuit, ea vndiq; deſcribere: vt
interim de ſumptu, quem crebrò ea de cauſſa feci, taceam. Continet
autem inſcriptiones non antiquas, obſcuras, ſed Chriſtianorum & hu-
ius ſæculi tantum, eaſq; tam in palatijs publicis quàm priuatis, Eccle-
ſijs & alijs Italiæ locis extantes: nec tamen communes aut vulgares,
ſed præclariffimorum virorum, qui vel magiſtratus & munia publica
cum laude ſuſtinuerunt, vel re bellica & literaria præ cæteris clarue-
runt. Miſcentur interdum incompoſita & ridicula, vt lector videat,
ingenia omnium ætatum non fuiſſe paria, nec omnes compoſitiones
illorum æquales, æquè doctas, politas & limatas, eaſq; cum noſtris
conferenda eſſe, quæ nil niſi Requieſcat in pace reſonant.

Plæraq; verò sunt excellentia, quæ si eo modo quo posita videntur & leguntur, hoc est, si statuarum artificiosissimarum, itemque & formarum quibus impressæ & insertæ sunt, adumbratæ & ad viuum depictæ, ærique incisæ essent, videret profectò posteritas opus admirandum. Vendius Silesius eorum aliquot ante annos edidit aliorum sumptu, qui liber, cum formæ extarent, Francofurti est recusatus, & Cæsari Maximiliano II. inscriptus. Facultates meæ non ferrent id tentare, nedum perficere: itaque alijs relinquo.

Ego in hisce excipiendis, cum aliquæ attritæ, aliquæ situ & vetustate, aliaue incommoditate erasæ erant, sæpius usus sum penicillò, quò sensum ad minus elicerem & indagarem. Ideoque alijs prudentibus sæpiusculè Ecclesijs me inclusi, ut incepta perficerem & absoluerem, nihilque quod peregrinanti scitu dignum iucundumq; esset, relinquerem. Optarem alterum accedere, qui formas & imagines æri incisas adderet, opus esset magis conspicuum. Sed vereor ne quis facile susceperit. Exemplum ne deesset dare hisce & proponere volui: quibus id potissimum egi, ut Italiam accedentibus commodarem, quò breuissimo tempore omnia istius regionis præclara perlustrare & intueri, redeuntibus verò eadem ad animum reuocare, ipsq; se oblectare possent: quod & ij poterunt facillimè qui nunquam Italiam viderunt. Dein ut inscriptiones hasce opponerem antiquitati. De ea enim vbiuis libri innumeri, codicesque ingentes prostant: sed qui Christianorum inscriptiones eo ordine collegisset, & in lucem protulisset, non memini. Aliquarum tamen Italiæ ciuitatum vidi & reperi editas descriptiones, quibus inscriptiones eiusmodi intexuntur, Italico sermone: sed eum non omnes intelligunt & callent.

Leander exactè quidem, familias, originem urbium, fluuiorum, fontium, & situm totius regionis, ad quem interdum etiam recursum habui, descripsit: sed inscriptiones huiusmodi nullas posuit: quas ego ut omnibus prostant, colligere ac edere volui, ut posteris vsui & emolumento essent: Italos enim in epitaphijs & inscriptionibus conficiendis & ponendis, longè post se alios relinquere in confesso est: tum verò ut eorum memoria & conseruatio non fluxa caducaue, sed perpetua maneret. Videmus enim in motibus Belgicis, à quibus nullæ regiones, Deo sic permittente, sunt liberæ, eiusmodi multa minutim particulatimque concidisse, ita ut ne vestigia quidem essent.

Sereno.

Sereno itaque & benigno animo, Illustrissime ac Reuerendissime Princeps, hanc alteram partem suscipito, tuoq; fauore & patrocinio prosequere. Quod si mihi concesseris, perficiam, ut in omnibus studium meum & obseruantiam rectius intelligas. Deus opt. max. Cels. tuam quàm diutissime beatam ac florentem esse velit. Osnabrugæ Calend. Septemb. Anno M. D. CXII.

Celsitud. tuæ

Deditis.

Laurentius Schradaus.

R 3

LIBER

LIBER SECVNDVS.

CONTINENS ITER

NEAPOLITANVM

EX

VRBE ROMA,

ET

ROMAM REDITVM.

NOM: ANTIQ:	RECENTIA	MILL:	REGIO.	DITIO.	
Roma	Roma			Pontificis.	
Lamum	Marino	XII.	Latium Campagna di Roma		
Velitræ	Velletri	VIII.			
	Alla Cisterna	VI.			
Sermonetta	Sermonetta	VII.	Campania	Regis Hispaniæ.	
	Casénoue	VIII.			
Forum Appij	La Badia	VIII.			
Anxur	Terracina	IIIX.			
Fundi	Fundi	IX.			
Formiæ	Mola	X.			
Minturnæ	Garigliano	IIIX.	Regno di Napoli		
	Rorca di mont: Dragon	X.			
Linternum	Patria	XV.			
NEAPOLIS	NAPOLI	XV.			

REDITVS ROMAM PONITVR POST DESCRIPTIONEM VRBIS NEAPOLITANAE.

Per hoc plerumq; conficitur equis conductitijs quinq; diebus. Duo ciues Romani sunt (vulgò Proccacios vocant) quorum vnus statò tempore, videlicet singulis diebus dominicis Roma, alter Neapoli recedit. His omnia à mercatoribus & peregrinis committuntur; & multi vt securius iter faciant, cum illis hinc inde peregrinantur. Pro equo, labore, & sumptibus meo tempore non nisi 4 Δ^m cum dimidio numerabantur. Consultius tamen est si quis equo Romæ in alio loco conducto ipse sumptus faciat, & nihilominus Procacium in comitatu sequatur. Ista enim ratione quisq; in hospitium sibi aptum diuertere potest: nam in Procacij diuersorio propter numerum hospitum multa perferuntur incommoda; & eadem est sumptuum ratio. Nam præscriptum est hospitibus ne meridie pro prandio & sumptu plus duobus Iulijs, & per noctem tres accipiant. Equus autem Romæ plus minus co-

nus coronato locatur. Obseruandum quoq; est, quòd Neapolin cunctibus liceat importare tantum argenti & aliarum rerum quantum quisq; habet & volet : egredientibus verò non nisi XXV. Δ^m sub confiscationis pœna: si autem vectigal pro illis soluat tutò eos refert vel Procacio committit. Monticellæ verò in finibus regni viatores excutiuntur, & si quicquid prohibitarum rerum secum tulerint, ijs omnibus exuuntur, & præter ius fasq; homines exteri hîc à custodibus passus, hominibus malitiosissimis, vti ferè per totam Italiam; in hisce viarum angustijs, in quibus turris excitata est, ex qua strictissimè tramites concluduntur, tractantur & vexantur.

ROMA

ROMA.

ROMA NON ITALIAE SOLVM, SED orbis terrarum caput, anno DCCL. ante Christum, à pastorum manu condita, Regum, Consulium, Imperatorum dominatu vsa, à Gallis Senonibus incensa, à barbaris sæpè deleta, à Pontificibus multis antiquis ornamentis, ne eorum causa potius quàm deuotionis ergò populi accederent, spoliata, & Cæs. Germanicorum contemptu quater capta: quam Reusnerus arcem omnium gentium, domum virtutis, Imperij, dignitatis, fortunæ, patriam legum & fontem sacerdotij appellat non immerito: Numine enim cœlesti electa, sparsa congregauit Imperia, humanitatem dedit hominibus, & Regina & Domina facta est totius mundi, nec eius amplitudini & maiestati vlla par potest esse oratio. Posita tamen in loco sterili, & obiecta Austro, cœliq; grauioris: cuius ambitus olim xiii. M. pass: fuit, hodie vix M. CC. Vias complexa antiquitus xxix. quarum reliquias multæ & non obscuræ extant. Sunt autem:

Appia	Latina	Labicana	Campana
Prænestina	Cimina	Valeria	Ostiensis
Flamminia	Cassia	Laurentina	Ardeatina
Tyburтина	Collatina	Gallicana	Tyberina
Nomentana	Salaria	Setina	Quinctia
Æmilia	Portuensis	Prætoriana	Triumphalis
Cornelia	Claudia	Aurelia	Laticulensis.

Erant & in Vrbe:

Alta semita in dorso Quirinalis.

Via lata iuxta septa Campi Martij

Suburra iuxta radices Exquiliarum.

Via sacra iuxta arcum Constantini.

Via noua ad thermas Antonianas.

Triumphalis propè portam Vaticanam.

Vitellia ad Ianiculum.

Recta in Campo Martio.

Fornicata iuxta Flaminiam.

Turres in murorum ambitu circiter CCCLX. olim D CCXL.

Portæ in vniuersum xxi.

R O M A.

VRBANAE ET ANTIQVI NOMINIS.

Flaminia, hodie Porta populi	Gabiusa hodie S. Methodij
Collatina Pinciana	Ferentina Latina
Quirinalis Agonia.	Capena. S. Sebastiani.
Viminalis S. Agnetis vel pia	Ostiensis vel trige. S. Pauli.
Tybertina Nunc clausa.	Portnensis (^{mina} . Porta ripæ.
Exquilina S. Laurentij.	Aurelia S. Pancratij.
Nævia Porta Magior	Fontinalis Septimiana.
Coeli montana S. Ioannis	Vaticana in ripa Tiberis.

SVBVRBANAE ATQVE RECENTES SEX:

Turrionis	Porta Iulia.
Porta Subiecta	Porta Castelli.
S. Petri.	S. Spiritus, olim Triumphalis, quā nullus rusticus intrare poterat.

COLLES HODIE MŒNIBVS INCLVSI.

- I. Capitolinus vel Tarpeius, qui tempore Regis Tarquinij vltra Lx. delubra, ædes sacras, & sacella, cum altissimis turribus habuit, & mura cinctus, domicilium Deorum dictus fuit.
  - II. Palatinus, subterraneis meatibus ferè totus pensilis, hortis occupatus, & ruinis deformis, in quo sedes Regia fuit, & magnificæ ædes Augusti Imp: Ciceronis, Hortensij & Catilinæ.
  - III. Auentinus, hodie S. Sabinæ, prima Pontificum sedes.
  - IIII. Coeli eo loco vbi hodie templū Lateranēse & Crucis in Hierusalē, habuit præclara tēpla multa Ethnicorū & aquæductus insignes.
  - V. Exquilinus, vbi hodie S. Petrus ad vincula, clarus domibus Virgilij, & Propertij, Item hortis Mœcenatis.
  - VI. Viminalis, vbi hodie S. Prudentiana & Laurentius in palis perna In eo Crassi domus fuit.
  - VII. Quirinalis, hodie Monte Caballo, clarus domibus Salustij Catuli, Aquilij, foro & hortis Salustij.
  - VIII. Hortulorum vel Pincius, hodie Diuæ Trinitatis, in quo templū Solis eo loco fuit, vbi illa rotunda moles cū puteo profundissimo.
  - IX. Vaticanus, vbi hodie S. Petri Basilica & palatium Pontificis.
  - X. Ianiculum, vbi hodie templa S. Onufrij, & Petri montis aurei Testaceus ad portam Ostiensem. (ab arenis.
- Templa Diuorum supra CCC. quorum septem religionis causa maxime frequentantur.

S. Petrus in Vaticano.
Paulus in via Ostiensi.
Maria maior in Esquilino.

Seba-

Sebastianus extra Capenam.

Ioannes Lateranensis in Cœlio.

Crux in Hierusalem in Cœlio.

Laurentius extra Esquilinam.

Sex templa portas habent æneas (quanquam & apud Sanctum Ioannem Lateranensem etiam aliquot, sed parvæ) sunt autem:

S. Petrus in Vaticano.

Maria rotunda *πύργος θεῶν.*

Adrianus olim Saturni.

Cosmus & Damianus, olim Castoris & Pollucis.

S. Agnes, olim Bacchi, &

Paulus in via Ostiensi.

Structuræ templorum non sunt vniiformes, sed varijs ætatibus varia placuerunt: alia enim forma circulari sine columnis, contiguatione, fenestris, in medio tecti amplo foramine lucem præbente, quorum primum & spectatissimum S. Mariæ rotundæ: alia circulari forma, & plurima columnarum ordine, vt Stephani in Cœlio, olim Fauni, Constantiæ extra Viminalem, olim Bacchi: alia quadrangula, & ordine columnarum recto, & plerumq; vno tantum, interdum duplicato, vt in magnificentissimis Ioan: in Cœlio, Petri in Vaticano, Pauli in via Ostiensi, Agnetis extra muros: Nonnulla pilas tantum habent, & columnas interiectas, & fenestellas sub ipso tecto, aliàs plures, aliàs pauciores, pro reliqui ædificij aut amplitudine aut magnitudine. Fornicata rarissima reperiuntur. In ipsis templis plurimæ columnæ preciosæ, ex varijs & diuersis marmorum generibus, pavimenta tessellata & marmorea sunt non pauca. Et in Ecclesia D. Petri tholus insignis, quem Sixtus V. miro artificio & ingenti sumptu absoluit. Sed per totam urbem nulla templa incultiora sunt, & ruinam magis minitantiā, quàm Cardinalium, à quibus titulos habent, idq; contingere existimo, quod ij multoties varientur, à tempore Pij V. tamen aliqua reparari cœpta & magnificè extructa. Criptæ subterraneæ, quæ latebræ & sepulcra Christianorum fuerunt plenæ venerationis & visu admirabiles, quorum etiam D. Hieronymus meminit, sunt quatuor, apud:

S. Agnetem extra Viminalem.

Pancratium extra Aureliam.

Sebastianum extra Capenam.

Priscillam extra Flaminiam.

Hospitalia in quæ infirmi recipiuntur, & magna diligentia curantur, tanta magnificentia, ut inter recentia urbis monumenta nihil prædicatione dignius. Sunt autem multa, primum publica omnium nationum & mortalium:

S. Spiritus in Vaticano.

Saluatoris in Cœlio.

Iacobi de Augusta in valle Martia.

Mariæ de Consolatione in Velabro, &

Antonij in Esquilino.

Deinde propria singulorum populorum, ut:

S. Mariæ de anima

Ludouici

Iacobi

Thomæ

Petri

Brigidæ

Ioannis in Cœlio

Andreæ prope Argentinam

Ioannis Baptistæ

Ioannis Baptistæ prope ripam Tyberis Genuensium
à Mediadusto Cicada conditum & dotatum.

Germanorum.

Gallorum.

Hispanorum.

Anglorum.

Vngarorum.

Succorum.

Flandrorum.

Florentinorum.

Sunt & aliæ ædes pupillorum multæ, quæ recedere necessum non est.

Cœmeteria sacra quæ partim olim fuere, partim nunc sunt 27.

Agnæ.

Balbinæ via Ardeatina.

Calixti ad S. Sebastiani.

Cathecumbæ.

Commodillæ via Ostiensi.

Damasi.

Felici.

Felicitatis.

Iordanorum.

Nicomedis.

Peregrinorum.

Pontiani.

Priscillæ via Salaria.

Vrsi Pileati ad S. Balbinam.

Amproniani.

Basillicæ.

Calopodij via Aurelia.

Ad clium cucumeris.

Ciriaci via Tyburtina.

Domicilli via Ardeatina.

Ad duos Lauros.

Hermetis.

Insalatarum via Portuensi.

Nerei & Achillei.

Pancratij.

Prætextati via Appia.

Thrasonis.

Bibliothecæ Pontificis tres, una clausa, quæ est selectorum librorum, cui adiuncta etiâ alia, tertia, quæ vulgò omnibus diebus non festinis

festiuis per duas horas patet, Græcis Latinisq; libris instructissima, beneficio Nicolai V. Pont: Max: Item, noua Xysti V. PPæ. quarum inscriptiones inferius relatae.

S. Mariæ in area coeli.

Mariæ de populo.

Mariæ supra Mineruam-

Augustini.

Fuerunt & aliae apud S. Petrum in vinculis, & apud SS. Apostolos ac Sabinam, quæ in direptione vrbis partim incendio absumptæ sunt, partim etiam prædæ fuerunt. Antiquitatis studiosi habent hortos amœnissimos summi Pontificis, quibus sese oblectare, & animum ac oculos pascere possunt, nulli enim negatur aditus: & aliorum multorum ædes ac vineas, sed horum maxime insignium:

Illorum Carlium: Bellai.

Ferrariensis.

Carpensis.

Cæsij.

Farnesij.

Visei trans Tybrim:

Soderinorum.

Achillis Bocchij.

(culæ

Boccatij.

Monachorum S. Petri ad vin-

Palatiū Conseruatorū in Capitolio. Colotij in campo Martio.

Portiorū in regione Pineæ. Vrsinorum infra Capitolium.

DDorum: de Valle.

DDorum de Maximis.

DDorum: Cæsarinorum.

Farnesianum in campo Floræ.

Saluiati trans Tyberim.

Carlis: de capite ferreo prope

Lateranēse à Syxto v. ex fun-

campum Floræ.

damentis magnificentissimi-Bufalorum in regione campi Martij.

S. Georgij in Damaso.

Vrsinorum in campo Floræ &

Cardinalis Carpenfis.

circo Flaminio.

D. de Rustici.

S. Marci in capite viæ latae.

Columnensium in regione Triuij.

Regionum in vrbe nomina hodie sunt xiv. olim xix.

Regio Montium.

Triuij.

Columnæ.

Campi Martij

Pontis.

Parionis.

Harenulæ:

Eustachij.

Pineæ.

S. Angeli.

Campitelli.

Ripæ.

Transtyberis.

Burgi.

S 3

Pontes

Pontes lapidei supra Tybrim vi:

Miluius vulgò Ponte mol extra urbem & portam Flaminiam ad duo millia.

Aelius S. Angeli vel Castelli.

Fabritius quatuor Capitem.

Ianiculensis Xysti.

Cestius S. Bartholomæi.

Senatorius vel Palatinus S. Mariæ Aegyptiacæ.

Sublicius & Triumphalis hodie non extant, vtriusq; pilæ aqua tenui apparent, huius ad S. Spiritum, illius ad radices Auentini.

Aquæ in urbe Tyberis & Almo fluvij, dein reliquæ fontium ex veteribus ductibus, quarum licet plurimæ fuerint, paucæ tamen solum urbem nunc ingrediuntur. Aqua virgo per campum Martium deducta à Nicolao V. Pont: Max: & Allectina per Vaticanum restituta ab Innocentio VIII. & nuper Salonia à Pio IV. Gregorium XIII. etiam alias reduxisse inscriptiones testantur, quæ ad memissæ sunt, dum urbe abfui, & cæteris inseruntur.

Campi in vrbe multi, sed nominatissimi hodie sunt

Vaticanus

Agonius

Figulensis

Iudeorum & Floræ.

Porticus novæ præcipuæ tres:

I. Benedictionis.

II. In Vaticani Palatio triplicis obambulationis aperta.

III. Versus hortos Bel videre, vulgò il curri dorio, nunc Gregoriana.

Fora itidem varia, quorum Piscarium & olitorium dicuntur ijs adhuc esse locis, vbi fuere antiquitus: Suarium & boarium, vbi olim Romanum. Pistorum vnum prope Sanctam Mariam rotundam, Alterum in Vico Iudeorum, Tertium propè S. Laurentium in damaso, Quartum ad pontem Aeliū, coniuncta ferè Laniena & macella pistoribus. Commune omnium mercium & rerum venaliū forum in Campo Agonio. Montes rarissimi habitantur, nam aut hortis aut vinetis occupati sunt, aut antiquorum ædificiorum immensis ruinis. Viæ multiplices quas Sixtus V. recto tramite per vrbes stravit sumptuosæ.

Sedes Pontificia nunc est contigua Basilicæ S. Petri, in qua multa præclara præsertim sacella, propter picturas Michaelis Angeli

geli Bonaroti Florentini & aliorum, vnde etiam artifices exempla sumunt. Ascensus sunt facillimi & ædibus Palatinis accommodati ex omni parte, adeo vt etiã equo ad tectũ vsq; eas. Sunt & aliæ habitationes æstiuæ apud D. Marcum, S. Mariam maiorem, S. Ioannem Lateranum, & SS. Apostolos in regione Triuij.

Palatia Cardinalium per totam urbem dispersa, & præcipua, quæ supra commemorata, & singula turres singulas adiunctas habent. A Edes ciuium satis bellæ, & partim vetustatis monumentis, marmoribus, picturis, partim hortis, fontibus, nymphæis exornatæ. Arx Pontificis, quam molem Adriani siue Castellum S. Angeli appellant, triplici ratione munita, & omni apparatu bellico instructa. In ea tres dies festi quotannis magna celebritate peraguntur, funalibus passim accensis, iaciendis ignibus arte factis, & emittendis tormentis bellicis. Vnus est SSorum: Petri & Pauli, Reliqui duo, quibus illius temporis Pontifex suffragijs declaratus, & corona postea ornatus est. Arcis custodia viro spectato commendatur, qui post exactam septem annorum præfecturam, aut Cardinalis titulo decoratur, aut aliquot millibus aureorum donatur.

Summa autem quæ nunc in urbe habetur dignitas est Cardinalium. Romani in ciuilibus causis seu controuersijs habent Senatorem, qui externus esse cogitur, ad quam dignitatem olim Regibus & principibus solum accessus patebat, nunc quiuis admittitur, modo Romæ natus non sit. Ex sua quoq; nobilitate III. viros creant, quos conseruatores ipsi nominant, qui ius dicunt, ac priuatas lites dirimunt hominum plebeiorum. Senator purpuratus Pontificem per urbem euntem ubiq; fere Eques sequitur. Sic maiorum laude & nominibus nitentes, antiquæ libertatis parum habent.

Mulieres nobiles elegantem præ se ferunt grauitatem, rerum honestarum studiosæ.

Officiales & ministri Pontificis innumeri & multi sunt, & superat illius aula Magnificencia omnes Christianorum Principum, & tanta eius est obseruantia, vt ne Cardinalis quidem, qui dignitate Regibus comparantur, urbe exeat, nisi petita & habita licentia. Horum in urbe semper ad minus XL. si non L. sunt. Omnes verò meo tempore LXXII. interdũ plus minusuè iuxta Pontificis Max: arbitrium & creationem. Archiepiscopi dein plurimi, & Episcoporum magnus numerus.

In familia Pontificis:

Auditores Rotæ	XII.
Clerici Camerae	VII.
Thesaurarius	I.
Auditor Camerae	I.
Regens Cancellariæ	I.
Protonotarij Apostolici	VII.
Subdiaconi	VI.
Acolyti	VIII.
Secretarij Apostolici	VIII.
Corrector Cancellariæ	I.
Summistæ	I.
De consuetis	I.
Abbreviatores maiores	XII.
Abbreviatores minores	VI.
Custos Cancellariæ	I.
Secretarius Scedularum	I.
Hostiarius Cancellariæ	I.
Scriptores Apostolici	CI.
Cubicularij Apostolici	LX.
Scutiferi vel dapiferi Apostolici	CXL.
Milites S. Petri	cccc.
Milites S. Pauli	cc.
Scriptores Breuium	Lxxxi.
Procuratores poenitentiariæ	XXIV.
Scriptores poenitentiariæ	xxviii.
Collectores plumbi	CIV.
Correctores poenitentiariæ	II.
Sollicitatores de Ianizeris	C.
Correctores Archiuuj	X.
Scriptores Archiuuj	X.
Magistri plumbi	III.
Secretarij bullarum salariatarum	VIII.
Registratores bullarum earundem	III.
Magistri registratarum bullarum	III.
Auditores Contradictarum	XIII.
Magistri Supplicationum	III.
Clerici registri Supplicationum	VI.
Notarij Camerae Apostolicæ	IX.
Scriptores registri Supplicationum	XX.

Notarij

Notarij Auditoris Camerae	X.
Notarij Rotæ	xLviit
Notarij Vicarij Papæ	III.
Notarij gubernatoris ciuilib	II.
Notarius maleficiorum	I.
Notarius Cancellariæ	I.
Præsidentes Ripæ	CXL.
Portionarij	Dcxib
Cursores	XIX.
Seruitores armorum	XXIV
Virgæ rubeæ.	XVI.
Catenæ sacri Palatij	LXII.
Portæ ferreæ	XXvi.

Equites leuis armaturæ communiter C. vel CC.

Bombardarij milites vel Sclopetarij CCC.

Heluetij custodientes portas palatij Pontificij & quotidiana excubias agentes CC. interdum etiam CCC.

Hi cum Romanis & tota curia vina bibunt optima & non contemnenda. Quæ enim Romæ veneunt talia & varia sunt, quod mihi tanquam Germano præcipuè notandum venit, cum eius bonitate, atq; Itali Veneris cupiditate Germani conterranei mei plurimùm delectentur. Sunt autem:

Vin Græco di somma opt. albi coloris in Vesuuio Campaniæ oppido nascens.

Chirello album Neapolitanum acre.

Latino della torre album Neapolitanum mediocre.

Asparino Neapolitanum album stipticum.

Mazzacan album Neapolitanum tenue.

Græco de Ischia Campan: ex Inarina Insula optimum.

Salerno nigrum, bonum.

Sanseuerino album & nigrum bona vtrâq;.

Corso de elba album

Corso de Branda album } grauia.

Corso de Loda album }

Da Riuiera ex Liguria album & nigrum.

Gilesi album & nigrum

Ponte Reoli album ex agro Genuensi

Muscatello di Sarnia coloris medij

Vindellia Taia album Genuense

tenuia salubria.

Lacryma

Lacryma nigrum optimum.

Romanesco album tenue varij saporis.

Albanum album & nigrum.

De S. Paulo album

De Franza nigrum

Salinum album & nigrum

Tyburtinum & Veliternum cocta

Signium de Segno

Mania guerra nigrum optimum.

Castel S. Gangolpho album optimum.

Della Ricia album optimum tenue.

Raspada est secunda expressio ex vuis.

Maluasfa ex Greta.

Muscattellum & vinum de Taglia optima & præcellentia.

Hæc de vrbe & hominum moribus qui nunc sunt. Inter antiqua autem monumenta, quorum loca situm & descriptiones, apud eos qui de Roma scripserunt, inquirere & videre licet, conspicua sunt: AQVAE DVCTVS VETERVM, cum receptaculis & castellis aquarum. Vt pote primum, Aquæ Claudie tanti sumptus & operis, quod in illius instauratione quingenta & sexaginta talenta fuerint erogata.

Aq. Martiæ.

Aq. Marianæ.

Aq. Alexandrinæ.

Aq. Iuliæ.

Aq. Augustæ.

Aq. Sabbatinæ.

Anienis veteris.

Aq. Vinturnæ.

THE RMAE:

Diocletianæ.

Varianæ.

Titianæ.

Gordianæ.

Nouatianæ.

Agrippinæ.

Alexandrinæ.

Aurelianæ.

Commodi.

Aq. Appiæ.

Aq. Trajanæ.

Aq. Tepulæ.

Aq. Alsietinæ.

Aq. Mercurij.

Aq. Virginis.

Anienis novi.

Aq. Sabinæ in Aventino.

Antonianæ.

Decianæ.

Traiani.

Philippi Imp:

Olympiadis.

Hadrianæ.

Neronici.

Seueri Imp:

Constantini

Domitiani.

FONTES: Fauni.
PVTEI: Probus.
INSVLAE: Tyberina
LACVS: Iuturnæ.
FORA: Romanum.

Traiani.
 Cæsar.æ.
 Latium.
 Holitorium.
 Boarium.
 Archimonij.
 Esquilinum.
 AEnobarbi.
 Rusticorum.

ARCVS TRIVMPHALES:

Constantini.
 Lucij Septimij Severi.
 Traiani.
 Cœlitis.
 Galieni.
 Theodosij.

AMPHITHEATRA:

Titi Vespasiani CL. mill. hominum capax. Claudij.

THEATRA:

Pompei.
 Balbi.

CIRCI: Maximus.

Agonius.
 Floralium.

PORTICVS:

Palatina.
 Concordiæ.
 Libertatis.
 Augusti.
 Antonini Pij.
 Faustinae.
 Claudiae.
 Amphitheatri.

Octaviae sororis Augusti.

Iuturnæ.
 Aquæ salientis.
 Licaonia.
 Curtij.
 Pistorium.

Nervæ.
 Augusti.
 Transitorium.

Piscarium.
 Suarium.
 Salustij.
 Diocletiani.
 Gallorum.
 Cupidinis.

Romuli.
 Titi Vespasiani.

Domitiani.

Fabiani.

Gordiani.

Tiberij.

Camilli.

Statilij Tauri

Scauri.

Marcelli.

Calliculæ.

Flaminius.

Neronis.

Alexandri.

Clui Capitolini

Metelli.

Constantini.

Q. Catuli.

Fori Augusti.

Traiani.

Liviae.

Circi maximi.

Neptuni.

Quirini.

Corin-

ROMA.

Corinthia.		Mercurij.
Seueri.		Pompeia.
Panthei.		Veneris Ericinæ:
Cn: Octauij.	Iulia.	& Tribunal Aurelium.
COLVMNAE:		Rostrata.
Traiani.		Antonini Pij.
Cæſaris.		Bellica.
Lactaria.	Mœnia.	Porticus Concordiæ.
OBELISCI:		Circi Maximi.
Campi Martij.		Lunæ in colle hortulorum.
Mauſolei Auguſti.		Vaticani ad S. Petrum.
Extra portam Laurentij.		Ad caput Bouis.
Solis.	Aræ cœli.	Mahuti in platea.
COLOSSI:		Neronis.
Martis.		Apollinis.
PYRAMIDES: Caij Ceſtij.		Scipionis ad molē Adriani.
NAVMACHIAE: Circi maximi.		Domitiani.
Neronis.		Cæſaris.
SEPTIZONIA: Seueri.		Titij.
EQVI Scipij.		Traiani.
Arion.		Cæſaris.
Antonini Pij.		Constantini.
Domitiani.	L. Veri.	Phidiæ & Praxitelis.
STATVAE: Iouis variæ, vt pote:		
Optimi maximi.		Tonantis.
Piſtoris.		Imperatoris.
Nemefis.		Victoris.
Fidei.		Herculis.
Numeriani Imp.		Boni euentus.
Fortunæ.		Bonæ fortunæ.
Proſerpinæ.		Muſarum.
Apollinis.		Iani.
Veneris.		Cupidinis.
Nili.		Satyri.
Tygris.		Caſtoris.
Pollucis.		Iunonis.
Latonæ.		Dianæ.
AEſculapij.		Higiæ.

Miner-

Minervæ.	Cereris.
Martis.	Mercurij.
Vertumni.	Bacchi.
Statæ matris.	Pudicitia.
Rheni.	Sybillæ.
Sybillæ Tyburtinæ.	Veneris.
Cupidinis.	Castandæ.
Romuli.	Remi.
Scipionis.	Coruini.
M. Aetij.	Tremellij.
Alex. Magni.	Cæsaris.
Q. Martij.	Augusti.
Agrippæ.	Q. Ciceronis.
Alcibiadis.	Tullij.
Sp. Matici.	L. Rosij.
Cælij.	Coclitis.
Ganimedis.	Syllæ.
AEmylij.	Metelli.
Cornelia.	Trebij.
Tyberis.	Fab: Maximi.
Bruti.	Clelia.
Muti.	Sex: Tullij.
Tiberij.	Varronis.
Britanici.	Laochoontis.
Cleopatræ.	Socratis.
Ludienis.	Cn. Octauij.
M. Scauri.	P. Scipionis.
L. Scipionis.	Ennij.
Pacuuij.	Sumurani.

De his libri peculiare extant ære incisi: & repertæ in rudibus, atq; erutæ in Palatijs Pontif: Cardinalium, Nobilium Rom: atq; ipsorum vineis sunt repositæ.

PALATIA.

Pincij.	Traiani.
Romuli.	Nervæ.
Sessoriani.	Constantini.
Licinianum.	Caracallæ.
Antonini Pij.	Decij.
	Augusti.

T

Nero-

ROMA.

Neronis.		Claudij.
Titi.	Sfortianum.	Maius.
DOMVS:		Romuli.
Tatij.	Numæ.	T. Hostilij.
Tarquinij.	S. Tullij.	Anci Martij.
Manlij.	Milonis.	Ouidij.
Valer: Maximi.	Catulinæ.	Scauri.
Ciceronis.	M. Flacci.	Craffi.
Viturbij.	Vani.	Augustana.
Tiberiana.	L. Amerini.	Calui oratoris.
Hortensij.	Publicolæ.	Cæsaris.
M. Antonij.	Cornelij.	Pompei.
Lateranorum.	Mamunæ.	Cl. Centimali.
Tetricorum.	Iunij Senatoris.	Tit. Cl. Clypti.
Phylidis.	Balbini.	Neronis aurea.
Transitoria.	Virgilij.	Horatij.
P. Africani.	Æliorum.	Gordiani.
Læliæ.	M. Craffi.	Q. Catuli.
C. Aquilij.	Pomp: Attici.	Fl. Sabini.
Mœcenatis.	Martialis.	Pincij Senatoris
Propertij.	Coruinia	Balbini.
Salustij.	Catuli.	Terentij.
HORTI	Mœcenatis.	Martialis.
Salustij.	Neronis.	Ouidij.
Terentij.	Galbæ.	Cæsaris.
Prædiolum Iulij Pauli poetæ.		
ATRIA.	Capitolinum.	
Palatij.	Vestæ.	Pompei.
Veneris.	Libertatis.	Mineræ.
Augurariorum.	Montis Auentini.	
BASILICAE in quibus Romani litigabant.	Portia.	
Constantini.	Pauli.	Sisimini.
Sempronia.	Caij & Lucij.	Opimij.
Argentina.	Optima.	Macidij.
Alexandri.	Antonini.	Iulia.
Vlpiæ.	Nestini.	Nechunij.
Glofelli.	Martiani.	Fessellarij.
ROSTRA: Noua & Vetera.		
CVRIAE:	Calabra.	Saliorum.
		Hostilia.

	Hostilia.	Pompei.	Iulia.
	Vetus.	Noua.	Octauia.
LVCI:		Sylua Laureæ.	Nemus Alexandri.
	Martis.	Esquilinus.	Iunonis Lacinia.
	Petilius.	Fagutalis.	Larum.
	Querquetulanæ.	Camœnarum.	Honoris.
	AEgeria.	Vestæ.	Afyti.
VICI:	Ruminalis.	Manurius.	Sandularius.
	Thurarius.	Padi.	Fortunæ respicientis
	Patricius.	Mamurri.	Corneliorum.
	Cyprius.	Sceleratus.	Publicus.
	Vitiatorum.	Iugarius.	Tusculus.
TABVLAE PVBLICAE:	Victoria.	Scipionis.	
	Iugurthæ.	Raptus Proserpinæ.	
	Fœder: Carthagenæ.	AEreæ restitutæ.	
	AErea in Laterano.	Gestorum Clodij	
TABERNAE:	Nouæ	Septem.	
	Quinq;	Argentaria.	Lancæ.
	Cæditiæ.	Bibliopolarum.	
	Mentoria.	Argiletanæ	Decem.
CLIVI:	Capitolinus	Victoria.	
	Virginius.	Publicus.	
CAMPI:	Suburbanus.	Tyberinus.	
	Martius mai:	Martialis in Cœlio.	
	Vaticanus.	Sceleratus.	
	Esquilinus.	Viminalis.	
	Floræ.	Horatiorum.	
	Agrippæ.		
CARCERES:	Tullianus.		
	Populi Romani.	Castrum Custodia.	
CELLAE:	Iouis.	Concordia.	Matris Deorum.
SEPVLCRA:	Faustuli.	Accæ Laurentia.	
	Argi.	Neronis.	
	Q. Plotij.	Marcelli.	
	Scyllæ.	Britanici.	
	Drusi.	Hircij & Panfæ.	
	Hadriani.	Cæcilij Statij Poëtæ.	
	Bacchi.	Liciniij Tonsorij Augti:	
	Collatini.	Scipionum.	
	Seruiliorum.	Metellorum.	Septem Epulonum.
	Tulliorum.	Ennij	Horatiorum.
			Q. Cicilij.

Q. Cæcilij.	Augusti Cæs.	Pomponij Attici.
C. Cæstij.	Seueri.	
TEMPLA,	AEDES SACRAE:	FANA:
Iouis Feretrij.	Opt. Maximi.	Tonantis.
Custodis.	Sponsoris.	Statoris.
Victoris.	Veious.	Saturni.
Iunonis.	Iun: Sospitæ.	Iun: Lucinæ.
Iun: Monetæ.	Iun: Matutæ:	Iun: Regina.
Apollinis.	Termini.	Larum.
Iani.	Iani quadrifrontis.	Mentis.
Herculis.	Herc: Musarum.	Herc: Custodis.
Herc: Victoris.	Martis.	Martis Vltoris.
Veneris.	Ven: Ericinæ.	Ven: Victricis.
Ven: genitricis.	Ven: Cloacinæ.	Ven: Caluæ.
Veneris & Cupidinis.	Fidei.	Vulcani.
Fortunæ masculæ.	Fort: primigeniæ.	Fort: obsequentis.
Fort: virilis.	Fort: prosperæ.	Fort: paruæ.
Fort: equestris.	Fort: muliebris.	Fort: publicæ.
Fort: Scia.	Fort: malæ.	Fortunæ.
Pacis.	Bellonæ.	Telluris.
Salutis.	Bacchi.	Pietatis.
Rheæ.	Carmentæ.	Spei.
Matutæ.	Futtutæ. —	Pudicitia.
Pudic: plebeia.	Vertumni.	Consi.
Mercurij.	Floræ.	Mineræ.
Miner: Calcidia.	Concordiæ.	Vestæ.
Cereris.	Victoriæ.	Romuli.
Quirini.	Matris Deûm.	Libertatis.
Heliogabali.	Penatum.	Castoris.
Solis.	Lunæ.	Pollucis.
Augusti.	Faustinæ.	Cæsaris.
Liberi.	Liberæ.	Proserpinæ.
Dianæ.	Fauni.	Dea Carnæ.
Claudij Cæs.	Honoris.	Virtutis.
Isidis.	Bonæ Deæ.	Quietis.
Felicitatis.	Syluani.	Apis.
Pantheonis.	Dij Fidei.	Boni euert.
Neptuni.	Rauennatium.	Neniæ.
Orci.	Iuturnæ.	Æsculapij.

Camœ-

Camænarum.	Tempestatis	Portumni.
Febris.	Deæ Viriplacæ.	Murtiæ.
Marianum.	Misericordiæ.	Palladis.
Vestaliū.	Saturni.	Quietis.
Ifidis.	Serapidis.	Floræ.
A R AE:	Herculis.	Saturni.
Martis.	Febris.	Septimiana.
Fortunæ malæ.	Iunonis iugæ.	Pacis.
Apollinis.	Cæsaris.	Victoriæ.
Carmentæ.	Maximæ.	Consi.
Opis.	Cereris.	Penatum.
Iouis Elicij.	Iouis Inuētoris.	Iouis Viminci.
Iouis Pistoris.	Murcæ.	Proserpinæ.
Neptuni.	Ditis.	Flaminij.

TVRRES:	Capitolij.	Mœcenatis.	Militiarum.
VILLAE:	Publica.	Cæsaris.	Tyburina.
SEPTA:	Agrippina.	Campi Martij	
SACRARIA:	Numæ.	Bonæ Deæ.	
SCALAE:	Caci.	Annularici.	Gemoniæ.
PVTEAL:	Actij.	Liboris.	
PRATA:	Mutia.	Quinctia.	
PILA:	Horatia.	Tyburina.	
OFFICINAE:	Monetæ.	Minij.	
MACELLA:	Magnum.	Liuianum.	
BIBLIOTHECAE:	Maiorum.	Augusti.	
	Vlpia.	Marcelli.	Pauli.
ARMAMENTARIA:	In Cœlio.	Telluris.	
ANTRA:	Cyclopi.	Fauni.	
	Pici.	Caci.	

AERARIVM POPVLI ROM:	SECRETARIVM.
AQVIMELIVM.	ARMILVSTRVM:
ASYLVM.	VIVARIVM.
STAGNA NERONIS.	SENATVLA.
EQVIRIA.	NYMPHAEA.
CLITELLAE LOCA.	BVSTA GALLICA:
CASTRA PEREGRINORVM.	SALINAE.
COMITIVM.	SILEX PERCVTIEN:
SAXVM CARMENTAE.	META SVDANS.
EMPORIVM.	RVPIS TARPEIA.

CARINAE.	NOSOCOMION.
NAVALIA.	OVILIA.
LVPANARIA.	MANSIONES ALBANAÆ.
LVDI PISCATORII.	HORREA POP. ROMANI.
HIPPODROMVS.	LVPERCAL.
LAVACRVM AGRIPPINAE.	GREGOSTASIS.
SPOLIARIVM.	MANALIS LAPIS.
SORORIVM TIGILLVM.	AGGERES TARQVINII.
ARX CRESCENTII.	FIGLINAE.
COLLES.	
VIAE.	
PORTAE.	} Superius sunt relatæ.
PONTES.	

CLOACAE: quæ ita fuere constructæ, vt per eas in Tybrim cor-
riueretur quidquid aquarum per vias defluebat, tantæ ampli-
tudinis & impensæ, vt neglectas aliquando Censores mille
talentis purgandas locauerint.

Cætera huius Urbis admiranda & consideratione digna, sunt apud
Poggrum Florentinum, Franciscum Oricellarium, Fabricium
Varrhanum, Flauium Blondum, Andream Fuluium, Franciscum
Albertinum, Raphaëlem Volaterranum, Bartholomæum Mar-
lianum, Francisc. Serlium, & Georgium Fabricium, item Mau-
rum & Faunum, qui omnes ex recentioribus de vrbe scripserunt.
De Tyberis auctu Ludouicus Gometius. Epigrammata veterum,
quæ in effossis marmoribus continentur, collegit ingenti libro in-
certus autor, quem excudit Mazochius Romæ, Imperatorum
imagines idem excudit, præfante Iacobo Sadoletto: longè verò ele-
gantius easdem cum picturis ædificiorum, Statuarum, hominum,
Deorumque gentilium expresse runt Anton: Salamanca & Lafre-
rius, qui integros libros venales habent, opus conferendum anti-
quitati. Michaël quoq; Tramezinus & Pyrrhus Ligorius Neapoli-
tanus cosmographicas chartas, cum forma ædificiorum veterum
selectissimis typis ediderunt. Victor memorat, inter vrbis orna-
menta & ædificia publica, ædes CCCXXIII. Curias XXXV. Fo-
ra XI. Campos VIII. Capitolia, quorum vnum argento fuit te-
ctum, & statuas aureas præstantissimorum hominum continuit,
II. Theatra & Amphitheatra VII. Circos IIII. Obeliscos VII. Ar-
cus marmoreos XXXVI. Portas XXXVII. quorum omnium nu-
merus

merus & status si conferatur cum extantibus, Romam in ipsa Roma vix inuenies. Ea rerum humanarum est fragilitas & vicissitudo.

HINC IANVS VITALIS ITA CECINITI

*Qui Romam in media quæris nouus aduena Roma,
Es Roma in Roma nil repetis media,
Asspice murorum moles, præruptaq; saxa,
Obsitaq; ingenti vasta theatra sita.
Hæc sunt Roma viden? velut ipsa cadauera tanta
Vrbis adhuc spirans imperiosa minas.
Vicis ut hæc mundum nixa est, se vincere vicis
At te non victum ne quid in orbe foret.
Nunc eadem inuicta Roma illa inuicta sepulta est,
Atq; eadem victrix, victa q; Roma fuit.
Albula Roma nihil restat nunc nominis index,
Quin etiam rapidus fertur in aquor aquis.
Disce hinc quid possi fortuna, immota labascunt,
Et quæ perpetuo sunt agitata manens.*

ET LAZARVS BONAMICVS.

*Vos operum strata moles, collectæq; superbi,
Quæis modo nunc Roma nomen inane manet.
Vosq; Triumphales arcus, cælog; colossi
Æquasi, parijs tæsa columna ingis.
Edita pyramidum fastigia, templa deorum
Digna vel æthereis Amphitheatra locis.
Vos an tandem attritis longinqua vetustas,
Vos longa tandem fata tulere die.
At Roma Æneadum magnum & memorabile nomen,
Tempus edax rerum tollere non potuit.
Nec poteris donec clari monumenta vigeant
Ingenij, quæ non ulla senectæ rapit.
Cætera labuntur tacito fugientia cursu,
Calliope æternum viuere sola potest.*

Item alius.

*Vrbs cecidis, de qua si dignum dicere quing;
Moliar, hoc potero dicere: Roma fuit.
Non tamen armorum series, non flamma, non ensis,
Æternum potuit hoc abolere decus.
Cura hominum potius tantam componere Romam,
Quantam non potuit soluere visa deum.
Confer opem marmorq; nouum superumq; favorem,
Artificum vigilent in noua facta manus.
Non tamen aut fieri præstanti machina mæro,
Aut instaurari sola ruina potest.
Tantum restat adhuc, tantum ruit, ut neq; stant pet
Æquari possit diruta non refici.
Hic superum formas superi mirantur & ipsi
Se capimus vrbis vultibus esse pares.*

De templis Diuorum ordine Alphabetico tractabimus, additis nominibus veteribus, & tumulis Christianorum, quo omnia & singula rectius à peregrinantibus animaduerti & conspici, atq; cum antiquis inscriptionibus conferri, ipsidemq; opponi queant.

AE D I V M S A C R A R V M
INSCRIPTIONES.

S. ADRIANVS in tribus foris olim Saturni, in foro Romano post Neruam
In Epistylis.

Ioannes Cardinalis Bellaius instaurauit.

S. AGAPETVS, apud Basilicam Diui Laurentij.

S. AGATHA, sub Viminali Gothorum Ecclesia, in qua Pacis & Dianæ imagines ex cæmento. Ante templum pueri prætextati in subsellijs sedent & docentur. Prætexta habet magnam similitudinem cum veste sacra, quam sacerdotes reliquis imponunt celebraturi sacrum.

T Y M V L V S L A S C A R I S G R A E C I.

Δάσκαρε ἀλλοδαπὴ γαίῃ ἐγκατέθις, γαίῳ
ὅν τι λίαν ἐμίσην ὥς ἐνεμιμώμενον.
Εὗρεται μετὰ χίλιν, ἀλλ' ἄχθεται ὡς περ Λαχῶν.
ἐκ τῆς χῶς χεῖρ πατρὸς ἐλευθέρων.

I B I D E M.

Ζῆνε λακωνικῇ μοῖρ' ἄλλε πατὴρ ἡ προσφύγουσα
Δελοσσίῳ πατρὸς ἦλθεν εἰς Ἰππλίῳ.
μέτρεω πρὸς θορόμην, ὅς σε ὕξει μιν ἀνέρι κλείνω
τοῖς καὶ κόσμῳ· εἴλω τῆς ἰδίας ἀρετῆς.
Εὐλαδὶ· ἀλλ' ὅλοῃ καθαρὴν πρὸς θάλασσαν μοῖραν
πληρωτὴν ἔδωκεν ἡ γῆ· ἔγκονοι ἔδωκεν ἡ γῆ.

S. AGNES, in regione Parionis.

S. AGNES in via Numentana.

Pulcrum est templum & marmore incrustatum.

Supra portam qua ingreditur.

Iul. Card. S. P. ad vincula Sixti IIII. Pontif. Max. nepos porticum ad ades S. Agnetis vetustate collapsam restituit.

Descensus in templum est graduum xxxii. Portæ æneæ, & columnæ quibus fulcita est concameratio marmoreæ xvi. Monasterium contiguum concidit, cuius porticus ob marmoreas columnas subtilissimas olim ornatissima fuit. Quam Iul. Card^{lis}: Sixti IIII. Nepos, vt testatur inscriptio, extruxit, in templo etiam corpus Beatæ Agnetis Abbatissæ ab Anno M. CC. XLI. requiescit. Adiacet fanum aliud rotundum xxiiii. marmoreis columnis sustentatum, & Musaico opere fabrefactum, in quo tumba porphyretica incisa Genijs vuas ferentibus demetentibus & conculcantibus, vnde Bacchi sepultura, & ipsum fanum Baccho sacrum fuisse

fuisse existimatur. In tessellis pueri natantes, scaphis vecti, & vuas exprimere colligereq; apparent.

Supra portam inscriptio de consecratione ita incipit:

Anno Domini M. CC. LVI. eo die, quo visitatio Beati Vitalis celebratur, Dominus Alexander Papa III. consecrauit altare Beatae Constantiae filiae Constantini Imp: in quo corpora Atticae Arthemiae, Meccentianae, Virginum Christi cum corpore eiusdem Beatae Constantiae conduntur, cui consecrationi tota Romana Curia interfuit.

I B I D E M.

*Aurea de cunctis surgit pictura metallis,
Et complexa simul clauditur ipsa dies.
Fontibus eruptis credas aurora subire,
Corruptas nubes rotibus arua priuans:
Vel quali Phœbus dat lucem prospice lyra
Purpureus, qui pario ipse colare nitens.
Martyrum è bustis hunc unum vs reppulit illis
Præsul Honorius hac vota dicata dedit.
Vestibus & factis signantur illius ora,
Suscipit aspectum lucida corda gerens.*

S. ALBERTVS IN ESQVILIIS.

S. ALEXIVS IN AVENTINO, olim Herculis Victoris.

*Maximus hinc surges gemina cum pube suorum
Atq; decus mundi. Semper miserere sepulchris,
Perpetuo & cura qui bona cuncta facis.*

S. AMBROSIVS DE MAXIMA in regione S. Angeli.

S. AMBROSIVS in campo Martio.

NICOLA O BVLLIO.

Mediolanensi, qui dum mercaturam exerceret veræ virtutis & industriæ an modestiæ plus fuerit nescias, Vixit ann: xxxii.

FRANCISCO BERRETTAE.

Mediolanensi, spectatæ fidei singularisq; industriæ viro, qui dum honestè mercaturis faciend: rem quæreret, vitæ iacturam fecit, Anno LI. Mens: III. Dies II.

BARTHOLOMAEI GREGORII.

Bartholomæus Gregorius patricius Comensis, mercator feliciss: quippe qui ob eius & animi & morum & in omni negotio integritatem dexteritatemq; ab omnibus desiderabatur, hic quiescit Vixit annos xxxviii. Gabriel Gregorius fratri benemer: lacrymans pos: die xvii. Martij M. D. xxxv.

BARTHOL: RAPITIO.

De Leucho Mercatori Milens: Archiuij scriptori viro frugi, in vtrâq; fortuna abstinentis: Catharina eius vxor pientis: sibi ac posteris parauit, annum agens XLIIX. Vita functus est. M. D. xxvii.

TYMVLVS CAESARIS SACCI.

Cæsari Sacco laude Pompeia ornatiss: parentibus, ingenij præstantia & singulari propè disciplinarum cognitione clarissimo, qui dum in hac hominum fece vitam degeret, ætate iam ingrauescente, magno totius vrbis desiderio obiit. Antonius & Bartholomæus Sacci B. M. pos: Anno salut: M. D. xxiii.

CASTAN-

R O M A.

CASTANNAE FILIAE.

Infanti lacrymas, flores, titulumq; sepulcri,

Hac tibi quæ nollem filia dona dedi.

Barthol: Castanna filiz infelic: pos: M. D. xxi.

S. ANASTASIA in radicibus Palatini, olim Neptuni Equestris qui & Confus, quod consiliorum secretorum Deus esset.

S. ANASTASIVS in regione Harenulæ.

S. ANASTASIVS ad aquas Salvias via Ardeatina.

S. ANDREAS DE COLUMNA in regione Triuij.

S. ANDREAS DE ANIA propè curiam Sabellorum.

S. ANDREAS DE TABERNOLA inter Exquilin: & Coelium.

S. ANDREAS DE FRATTIS inter Capitol: & Theatrum Marcelli.

S. ANDREAS IN MENTVZA in radice Capitolini.

S. ANDREAS IN NAZARENO in regione Harenulæ.

S. ANDREAS IN PALLVRA in Palatino.

S. ANDREAS IN PORTVGALLO, in Suburra.

S. ANDREAS DE SCAPHIS in ripa Tyberis.

S. ANDREAS IN STATERA in radicibus Capitolini.

S. ANDREAS TRANS TYBRIM in Vaticano.

S. ANDREAS DE VRSIS in regione Harenulæ.

S. ANGELVS in foro boario.

S. ANGELVS in piscina olim Mercurij.

IN COLUMNA.

Dedicatio Ecclesie istius nomen Beati Pauli Calend: Iunij est.
Indictione VIII. Anno ab initio mundi Sex mill: CC. LXII. temporibus Domini Stephani Iunioris Papa, Theodor: olim Dux, nunc Primicerius Sanctæ sedis Apostolicæ & pater XXI. Bendia Casolo adificauit pro intentione animæ suæ & redemptione peccatorum.

FRANCISCO PETRII.

Canonico D. Card. Iacobatij Magistro domus mortem præmeditanti in hoc suo fuorumque Iuris patronatus sacello sepeliri ipso viuo iussit. positus est.

S. ANGELVS DE MOZARELLA in monte Iordano.

S. ANGELVS IN THERMIS DIOCLETIANIS. Quod Pius III. Pontif: Max: magnificentissimè extruxit, addita inscriptione quæ in suprema ara legitur:

Quod fuit idolum nunc templum est Virginis: autor

Est Pius ipse Pater. Damones aufugite.

ANTONII DE DVCA.

Siculi presbyteri Cephaludens: qui has Diocletiani Thermas ante annos ferè XL Virginis Angelorum vt extat templum fore diuinitus præuidit, hic ossa quiescunt. Vix: ann: LXXIII. Mens: III. Dies xv. Obijt xxx. Octobr. M. D. LXXIII.

Iacobus de Duca pronepos Test. heres posuit.

CARDINALIS ALCIATI.

D. O. M. E.

Memoriæ Franc: Alciati Mediolanen: tit: S. Mariæ in porticu S.R.E. Pref: Car: L.V. scientia, ac cæteris omnibus disciplinis florentissimo, Carthusien: familiæ procuratores. Vix: ann: LVIII. M. II. D. XVIII. Obijt Anno salutis M. D. LXXX. XI. IJ. Cal: Maij.

S. ANNA

S. ANNA in circo Flaminio.

S. ANNA sub Viminali.

S. ANTONIVS in Esquilino. In ferijs huius Sancti, equi, muli, & asini circum-eunt & ducuntur ad altare maius, quo à lupis & morbis toto anno sint tuti & immu-nes.

ALOTSIO DE PVTEO.

Bonello Presb: Mediolanens: Sancti Antonij de Vrbe Administratori fide ac di-ligentia insigni, qui vixit annos XLvi. Michael de Barengo. Archiep: Berinzonæ a-micorum studiosissimo B. M. P. Obijt Anno Domini M. CCCC. Lxxvi. III Non-Mart:

IN FRONTISPICIO HOSPITALIS.

Pius IIII. Mediolanens: P. O. M. huius hospitalis instaurator.

I B I D E M.

Constantius Gul: prior adem banc vetustate collabentem à funda-mentis instauravit. An. M. CCCC. LXXXI.

CARDINALIS AMBRIENSIS.

Hic iacet Gal: Io: Diac: Card: Ambrien: cuius anima requiescat in pace.

S. ANTONIVS in Portugallo.

ANTONIVS IN SCIAVONIA Vallis Martiæ.

S. APOLLINARIS propè turrin fanguineam, olim Apollinis.

CIRCI FLAMINII D. O. M. S.

Sum cinis, at vobis poteram modo dicere Salve,

Est celer & sati nescius ille dies.

Gloria si qua fuit nobis dum viximus, illa

Hic modò cum nostro corpore clausa iacet.

S. APOSTOLVS IN REGIONE TRIVII. Coniunctum cum Monasterio in quo fratres ordinis Diui Francisci, de cuius fundatione saxum ita incisum:

Hæc est Venerabilis Ecclesia in honorem XII. Apostolorum primò à Constan-tino fundata, & postmodum ab Hæreticis destructa Pelagius & Ioannes Pontifices eam in gradum pristinum restaurantes, multorum Sanctorum corporibus ac indul-gentijs exornarunt.

TVMVLYS BESSARIONIS CARD.

Bessario Episcopus Tusculanus S. R. E. Cardinalis, Patriarcha Constantinopoli-tanus, nobili Græcia ortus oriundusq; sibi viuus pos: Anno salut: M. CCCC. LXVI. ætatis LXXVII.

Τὸτ' ἐν Βησσαρίῳ ζῶν ἄνυσσ' σῶματ' ὄμμα

Πνεῦμα δὲ Φευξέτω πρὸς θεὸν ἀθάνατον.

Quod distichon Maioranus Salentinus ita vertit.

Bessarion feci hunc tumulum, qui conderet ossa,

Venerat unde olim Spiritus astra petet.

M. ANTON. COLVMNAE. PAREN. POS.

Si spectas annos bimum luxere parentes

Si mentem, iste senex nascitur & moritur.

I B I D E M.

Si daret annosam numerosam pecunia vitam

Quisq; sibi diues tempora longa daret.

ANGELOTTAE FVSCORIAE.

Coniugis Pauli Venetini.

VINCEN-

R O M A.
VINCENTIO VBALDO.

Rom: peditum præfecto designato Magiana in Marcellum cæde, dum æs creditum repetit, ab Alpinis militibus, non inultus tamen, primo iuuentutis ingressu acerbissime trucidato, Faustina Iancolina Rom: mater pientiss: vnico filio dulcissimo funalibus equis Verona Romam impensa ferè regia, traucto, stirpis Vbaldæ spe sublata inconsolabilis filio maxima quæque ornamenta B. M. pos: Vix: ann: xxvii. Obijt M. D. xxxix. Nouemb. xi.

Manilij Ralli.

Pancratij Rotundi Fractionorum Episcopi.

Pauli Riccardi Acerranorum Episcopi designati.

Michaelis Lebuox Britanni.

Zachariæ Albrigonij Theolog: Doctoris & Conuentus Guardiani.

Philippi Bagnacuali Theologi.

Andræ Ligneauillæ Lottringi.

Gabrielis Garræ Equitis Samensis.

Pauli Aquaiclatiæ Canonici S. Mariæ trans Tybrim.

Petri Marcellini nobilis Romani.

FRATRI BENEDICTO GENTILI.

Theologo olim seruitori suo domestico, hoc sepulcrum dari iussit Xistus IIIL.
Pontif: Max:

GIRANDO ANSEDVNO.

Equiti Gallo, Capreriarum Domino, omnibus ingenij virtutisq; dotibus ornatro, pacis belliq; artibus instructo, Carolo VIII. & Ludouico XII. Francorum Regibus familiæ præfecto solertissimo, Iulij II. Pontif: Max: quod Sororis eius filiam duxisset necessario adprimè caro. Vix: ann: XLI. Men: x. Di: iiii. Rostachnus Archiepiscopus Ebredunen: Francorum Regis ad Pont: Orator fratri opt: mœrens pos: M. D. v.

Flagras inextinctum cælo, premit ossa sepulcrum.

PETRO SAONENSI.

Ex gente Roaria nobili ac vetusta ex ordine Minorum Cardinalium S. Sixti Patriarchæ Constant: Archiepiscopo Florent: Perusiæ Vmbriæque Legato, Sixtus IIIL. Pont: Max: nepoti benemerenti pos: Vix: ann: xxviii. Mens: vii. D. vi. Gratia, liberalitate, ac animi magnitudine insignis, totius Italiæ legatione functus moritur, magna de se in tam florida ætate desiderio relicto, quippe qui maiora mente conceperat & pollicebatur, vt ædes miro sumptu apud Apostolos inchoatæ ostendunt M. CCCC. Lxxiii.

BARTHOL: CAMERARIO.

Beneuentano, sacrarum scripturarum, Canonum, Legum, Consuetudinum præsertim feudalium interpreti, vt quam certiss: ita maximè recepto non vulgaris vtriusque exemplo, Romæ vita functo, atque à clariss: Columnensium familia hic æquo iure suis cum maioribus illato. Casp: Crisp: Meapolit: Min: con: prosyndic: Rain: Corfus corrig: I. C. virtutis ergo beneuolentiæq; inscribere Obijt xii. Calend: Ianuar. M. D. Lxiii.

PETRO VARO.

Iure Consulto moribus & pietate insigni, diplomatum Pontificalis Registri Magistro, Lælia fratri Concordiali B. M. & sibi suisq; posteris pos: Vix: ann: Lxxx. Obijt M. CCCC. Lxxxii.

Ille ego Ioannis celsi Canonicus adim

Lælia quem genitrix condidit hoc tumulo.

Vix septena miser complebam lustra maligno

Sydere, cum secuit flamina dira soror.

F A C I E

FACCII FERRERII.

Et Lauræ Baroncellæ vxoris eius.

HELENÆ.

Hieronymi S. Valentini coniugi optimæ Isabella Estensis Mantuæ March: suarum à cubiculo virginum custodi integerrimæ pos: Obijt Anno M. D. xxvii.

EVANGELISTÆ BONSENORII.

*Vine diu, quicunq; potes, nos viximus olim,
Fortunamq; suam vita secunda tulit.
Vrbs mihi natalem, gens Bosenoria nomen,
Cinis quidquid habet muneris, illa dedit.
Pignora cara nouem, & rarum, sanctissima, coniux
Frigida presserunt lumina, lector aue.*

MARITVS.

Kna sit urna volomens velut una fuit.

IBIDEM.

Decipimur votis.

Tempore fallimur.

Mors deridet curas.

Anxia vita nihil.

SVPRÆ IMAGINIBVS SEPVLTI.

Malomori quàm maculari.

HONORÆ QVINTERIAE.

*Hac quicunq; modo spirantia mollius ora
Prospicis, & cœli nobile laudat opus.
Quàm gemeres, mentis si conspexisset Honora
Tot bona, natura vix renocanda manu.
Diceret & visa comites, probitasq; fidesq;
Et pudor & formæ gratia rara perit.
As tibi Quinteri longum mansurus in annum
Sset decor hic saxi, nec fluiturus honos.*

BERNARDINI.

Theophili de Urbino.

ALEXANDRI PAVONII.

*Fidus Alexander iacet hic Panonius, is qui
Ipse amor, ipsa fides, ipsa erat & bonitas.
Fratri ergo inuictæ fidei, bonitatis, amoris
Hunc Paulus tumulum præbuit, astra Deu.*

IBIDEM.

*Sansuerina domus, patria est Lucania, pulsus
Sedibus è patrijs mortuus hic iaceo.
Bis denos numerans orbes Antonius, expers
Dum vixi, inuidia, sim licet ipse notus.
Hoc mihi pro meritis fratres posuere sepulcrum
Atq; p̄j exequias contribuere, Vale.
Obijt M. CCCC. Lxxxix. Vix: ann: xx.*

IOAN: COLUMNA.

Diaconus, Cardinalis Primarius Rom: nominis salutis libertatisq; publicæ columen hic situs est. Vix: ann: LI. M. III. Obijt M. D. viii. Sept: xxvi.

LVCIVS MANCINVS.

*Lucius hac Laurens tegitur Mancinus in urna
Clarus Eques, claro sanguine, Marte Potens.*

R O M A.

*Qui Veneram ducens Romano pectore turmas,
Rettulit hac dextra parva trophaa Ioni.
Consilio, virute, manu, si vita fuisset,
Odrissi poterat vincere facta Dei.
Proh dolor infelix posuit Felicitæ coniux
Arciona hac caro mæsta sepulcra viro.
Quin etiam ut dulcem viua est amplexa maritum
Constituit moriens ossibus assa sequi.*

Vix: ann: XLII. Mens: III. Dies III. ho: XI. Obijt M. D. XIII.

DEMETRII CABACII RHALLI.

Demetrio Cabacio Rhallo, Equit: Spartano, qui nullum corporis incommodi expertus, nonagesimum ætatis annum Men: II. diem XXII. superavit. Manilius ex Thomaide Theodori Bocchali filia susceptus parenti sanctissimo ac b. m. sibiq; pos

*Si genitor deslende pius tibi debita natus
Iusta, sepultura munera si apta darem:
Conderer hic tecum, discat me fera senectus
Cum genere amissam rem patriamq; mihi.*

I B I D E M.

*Concordes animos, piasq; mentes
Ut dicas licet unicam fuisse
Commisti cineres sequentur, & se
Credi corporis unius iunabit.*

LYCAE MASSIO.

Mercatori Surriensi, coniux & filij mœstis: pos: M. D. LI.

MARII NISII.

Militis Veterani per singulos militiæ gradus strenuè versati, equitum alæ à custodia Maxx: Pontiff: Clement: VII. & Pauli III. præfecti. Alex: Nisius patri opt: pos: Vix: ann: LXVII. M. VII. D. XVII. elatus pridie Non: April: Anno M. D. XLV.

SALVSTIO BANDINAE.

Marij filio Senen: ac ciui Rom: illustri genere nato, equestris aurati ordinis, spectatæ virtutis ac probitatis iuueni, & Euphrasie Agassianæ Senen: eius matri matronæ primariæ nobilitate, omniq; muliebri laude insigni. Qui cum ambo pietatis ac religionis studio Romam ad sacra loca adoranda se contulissent, à Rege cui omnia viuunt, ad meliorem vitam assumpti sunt. Franciscus Bandinus Picolominæus Archiepiscopus Senens: fratris filio ac fratris vxori benemerentibus pos: Vixit Salustius an: xxvi. Mens: I. Dies III. Euphrasia An: LX. M. v. D. xx. Obijt Salustius M. D. Lxx. Maij xvi. Euphrasia M. D. LXIII. Maij XIII.

NICOLAI SVBORII.

Musici, qui Arragonijs Regibus quatuor & xxx. annos seruiuit. Obijt M. D. V.

*Cur te Musæ Musicus peremit
Sagitta Nicolae pestilenti?
Inuidit modulis meis Apollo.*

IOANNI PISOLO.

Pagilancij ad Larium cœli arte conspicuo, animæ æternum insonti.

Iulij Vechij Hieron: fil: Obijt M. D. Lvi.

Horatij Telani Lud: fil: Senens:

Iacobi Sancti Iannutij.

Aluari Nonij Lusitani I. C.

Tullij Bernardini militis.

Firmi de Martellis.

Petrus

Petri Saneini.

Antonij Laurentij.

Bernardi Gallij.

Vincentij Albertonij.

Iacobi Firmi Veronens.

Lucae Brancodori.

Antonij Nicolai Clerici Basilicæ D. Petri.

S. APOSTOLI XII. IN VATICANO.

S. AVGVSTINVS IN CAMPO MARTIO.

BONACTI.

Quisquis es, rogant te Bonaacti, sepulcrum auitum ne violes, resurrectionem soli hic expectare volunt.

SCHIATTENSIVM.

Blasio & Ioanni de Schiattensib: ciuib: Florentinis fratribus dulciss: pientiss: heredes ex debito poluere Anno M. CCCC. Lxxviii.

AVGVSTINVS DE GENESSA.

Hic iacet corpus in Christo patris ac Domini, Dn. Augustini de Genessa ordinis Heremitarum Episcopi Romæ, qui obiit Anno Domini M. D. xxx. Die xxi. Augusti, cuius anima requiescat in pace, Amen.

LVC: ANGELO PACINO.

L. V. D. à Rauocontrada Senogaliens: dioc: & in Romana curia caussarum procuratori egregio Carol: & Clara parent: pijs: posuere. Vix: ann: xxxvii. Men: vi. D. vi. Obijt anno Domini M. D. Lxiii.

SOLTMANNO.

Ex Patauinorum patr: famil: Iur: Ciuilis & Pontif: Consult: VII. Vir Pontifical: ærar: ingenio & fide probatissimo, qui vix: ann: Lxvi. Men: vii. Dies ix. hor: iii.

IOAN. FRANCISCO BARENGO.

Mediolanens: probitatis ac eruditionis ergo à Iulio III. Marcello II. Romm: Pontif: in Secretarium ascito, magnum solertiæ pietatis ac sapientiæ præconium adepto Paulo III. Pontif: M. à quo vnicè diligebatur, Anno salutis M. D. Lix. ætatis Lxii. vita functo pa: Hier: Iulius, Lælius filij, patri optimo faciundum curarunt.

IOAN. FRANC. MARTELLII.

Deo Opt: Max: Deiparaq; Virgini sacrum.

Ioan: Francisco Marcello Florentino nobili genere oriundo, Ap: Abbre. Iulij P. Max. gratis. fortunæ, ingenijq; bonis abundè ornato, repentina morte erepto, VII. impuberes liberi patri pijs. ac b. m. & dulciss frat. max. Apost. subd. & suis R. facellumq; cum dote Dō.

IOAN: RIZONIO.

Veronens. omnibus laboribus qui mortali contingere possunt peractis, Hieron. & Benedict. Nepotes Papien. f.

AVGVSTINO REVSIAE.

De Barbarano I. V. D. qui vixit ann. Lxxii. Obijt die viii. April. M. D. L viii. Euangelista Reusia de Barbarano I. V. D. Nep. ex frat. patruo B. M. P.

PAVLI DE MASSA.

Extinctos si quando suos Dea flevit alumnos,

Hic est quem lacrymis nunc flevit illa pijs.

Liquisti tristes lacrymas fletusq; parenti,

Pro quibus infelix hunc tibi dat tumulum.

V 2

Paulo

R O M A

Paulo de Massa de Surrento filio obseq. Andreas pater infelix & vnanimes fratres posuere. Obijt Anno suæ ætatis xxvi. Ripalib. inter mercatores bis præfuit Ann: salut: M. D. xxviii.

TRIVM SORORVM.

Ambrosinam, Franciscinam, & Altabellam liber dulcis: luce vna Ioan: Petri F. ex fossato artis dioceseos Notticomienf: pater infelix amisit, lacrymis lauit tumulū DD. Vix: illa ann: vii. Mens: vi. Dies xxviii. Media ann: v. Mens: iv. D. xiiii. Vltima ann: ii. Mens: ix. D. xxiii.

MARTIANO.

Instauratori Urbis S. qui altare fecit & dotauit.

EMANVELI BALBO.

Scriptori Apostolico, comiti Palatino, Estensi patricio, morum facilitate ac virtutibus apud omnes gratiofo. Io. Baptista Cæsarei Pontificijq; Iuris D. fr. B. M. posuit Anno M. D. v. Dic xxiii. April: Vix: ann: Lxi.

RINALDI SIARAMPAE.

Siarampa de gente rapit te Roma Rinalde

Heu facinus! iuuenem tempore, mente senem.

Vix: ann: xx: Men: x. Dies xii. Obijt Nonis Febr: M. D. vi.

Barthol: & Octavianus pientis: fratres afflitt. Curia contra votum posuere.

BARTHOL: DE PANCIATICIS.

Nobili Pistorienf: iuueni optimo integerrimoq; Nicol. de Panciaticis, Decanus Pistorien: fratri vnico amantissimo b. m. pos: Vix: ann: xxx. Men: iii. D. xxvii. Obijt Anno M. D. xxiii. Dic xxix. Octob.

HIERON: CORDVBENSI.

Viro optimo, qui Martyris Sebastiani Societatem ordinauit. Obijt xvi. Octob: M. CCCC. Lxxx. Chaterina conterraneo suo B. M. pos:

LEONDRAE DIAZ.

De Cordub. ex nobilib: moribus cum esset in tam florida iuuentute cum filio decessit. Vixit annos xiiii. Obijt Anno M. CCCC. xxviii. Die ii. Augusti. Maria Alfonso filia dulcis: & Ioan: de Bretiosa coniugi amantissimo B. M. P.

SALVIATORVM.

Francisco Bonafide & Mariettae Saluiat: Florent: ciuib: pijssi: filij optimis parentib: pos: Anno salutis M. D. Lxiii.

MATTHAEI DE ANCISA.

Matthæus olim Michaelis de Ancisa ciuis Florentinus sibi dum vixit hoc tumuli regmen fieri fecit, qui post iii. Dies elapso Octob. Mens: An: Lxi. gerens, obijt.

CLAVDIO DE MATTHEIS.

De Camerino, viro prouido, fide, industriaq; insigni, Obijt die ii. Febr: Ann. M. D. Lxxi. Petrus Io: frat: & ser. test: P. & successoribus suis.

PRINCIPIS MACEDONIAE.

Constantino Commeno Macedoniae principi, Acaiae Duci, qui cum patre amisso xii. ann: natus auitis regnis à Turcis pulsus esset. animi magnitudine fortunæ iniuriam confutauit, bellicisq; studijs maiorum suorum amplitudinem adæquauit, primum à Max: atq; Aloysio Gallorum Rege amplissimis exercitibus præpositus, omnibus Imperatorijs virtutibus summam gloriam adeptus est. Aranitus filius patri opt: merit: p: Vix: ann: Lxxiiii. Decessit Calend: Maij. Anno M. D. xxxi.

IOAN: BRVSCOLINI.

Hic iacet Magister Ioan. Bruscolinus de Saitor. qui obijt Mense April. D. V. Apol. vxor, viro B. M. P. Anno M. CCCC. Lxxxiii.

OVIDIO

OVIDIO BARZELLINO.

Comiti & Equiti ciuiq; Bononiens: non minus ob suauissimos mores quàm ob generis nobilitatem ciuium suorum gratia florentissimo, dum vetera sanctorum Patrum monumenta miro pietatis ardore perlustrasset, imatura morte prærepto, Maribilia Maluetia vxor moestiss: pos: Vix: annos xxxi. Men. vi. Obijt Non: April.

ARCHIEPISCOPI BENEVENTANI.

Francisco de Ruere Archiepiscopo Beneuentano, Iulij II. Pontif: Max: ex fratre Nepoti, ex matre vero ex nobili Comiennorum Græciæ Imperatoris familia, qui viuens & animi & fortunæ bonis locuples fuit, moriens verò coelestibus diuitijs locupletissimus extitit, Aranitus Comenus Macedonia princeps. gratis: atq; amantiss: consanguin: memor pos: Obijt anno Domini M. D. XLV. Die xxii. Mens: Ianuarij. Vix: anni Lxx. Mens: ii. D. ii.

CASPARI SOAREZ.

Portugals: viro nobili Ferdinandi Soarez filio, qui obijt Romæ xxi. Septembris M. D. Lvi. Ioan: Soarez Dalbegaria fr: pos:

IACOBO VARIS.

Viro probo, Mariæ eius coniugi optimæ, liberis eorum anno M. D. Lxii. xxi. Ianuarij L. F. F.

IACOBI MENTEBONA.

*Luca ortus, Sema lege fuit mihi patria, nomen
Dum vixi Iacobus, Mens bona pro genere.
Papa Pius sedem Papiensem detulit, idem
Cardineo ornavit munere, gente, domo.
Vinite qui legistis, æterna quarite, non hac:
In cineres tandem gloria tota redit.*

Obijt apud Laurent: Valsinens: Anno salutis M. CCCC. Lxxiii. x. Septemb: In urbem relatus pia familia domestica prosequenti & hic conditus, Sixti III. Pontificis Max: beneficio. Vix: ann: Lvi. Mens: vi. D. ii.

ANTONIO PPAZONIO.

Iuris Consulto viro probo, patricio Tyb: causarum integerrimo ac perito Hieron: Dagius heres ex test: amico cariss: fieri curauit, qui vixit annos Li. Obijt xii. Octobr: Anno M. D. Lvi.

MENNIO NICOLAO CAPENATI.

*Roma Capenatem dolce amisisse Poëtam,
Orphea qui plectro vincere certus erat.
Moeret amans matrix, non ossa referre sepulcro
Inuidet & Roma, quæ suamembra regit.*

PEREGRINO FABIO.

Ciui Bononiens: Episcopo Vectano XII. viro litib: iudicandis. Vix: ann: Lvi. Ant: & Iul: fratres B. M. fecere Anno M. D. Lvi.

VXORIS NICOLETTI.

Perna vxor q. Pauli Nicoletti Rom: Nicolao & Io: filijs dulciss: hoc & sibi posterisque viuens monumentum curauit Anno salutis M. D. V. Mens: Septemb:

IOANNI VERE.

Agri Valentini Cæsarei Pontificijq; Iuris Consultissimo, Presbytero S. Balbinæ, Card: Salernitano, qui ab Alex: VI. Pontif: Max: vltro de Hispania accitus & inter Patres relatus, Piceno AEmiliæq; magna Prouincialium commendatione præfuit, difficillimiq; Ecclesiæ temporibus duobus, præsertim inter Pontificios, cum ma-

R O M A.

gnas turbas composuisset, pacem, quietem, ociumque vrbi Romæ reddidisset, tanti Pontificis iudicium suam prudentia integritate animiq; magnitudine comprobauit. Vix: ann: LIII. Mens: v. D. XL. Oliuerius Neapolitanus & Francisc: S. R. E. Cardinales ex testamento pos:

PETRI GRIPHI.

Nunquam moritur, qui bene vixit.

Petro Gripho Pisano Foroliuiensi: præfuli claris natalibus orto, bonarum artium & iuris prudentia insigni, cui nihil ad summum vel ingenij vel fortunæ defuit, præter ætatem: Ad Cæsarem Gallorumq; ac Britanniarum Reges Venetorum, Mediolani & cæter: Italiae Principi & patriæ & Pontificum missolegationibus functus, nunquam nisi postulatorum compos reuertit, A Gallorum Rege equestri dignitate ornatus, & Mediolanensi: Duce in concilium ascitus, à Pontifice Alexandro VI. Sabinæ præfectus, à Iulio Collector & Nuncius in Angliam missus, Pontificaliumque Insularum insignibus honestatus, ad extremum Referendarius à Leone institutus, cum illius iussu aliquandiu præfuisset Vinbris & Perusi: Legati vicem summa laude impl: magistr. libert. Ecc: suam inuisit, ibi dum gregem legibus & exemplo muniuit, dum reparandis templis operam nauat, furi vi repentina raptus, luctum moeroremq; perpetuum, non suis magis quam bonis vniuersis reliquit. Vixit annos XLv. Mens: ix. Dies xxx. Pentafilea & Leora Leolæ, hæc auunculo fratri, illa velut patri orbata doloris desiderijq; æterni ergò posuerunt.

IN MYRO AD CISTAM.

Sepulcrum vbi Beatæ Monicæ corpus apud hostia Tyberina Anno M. XL. iacuit, ob in eo edita in eius translatione miracula, ex obscuro loco in illustriorem transponendum filij pietiss: curauerunt. Anno M. D. Lxvi.

ANTONII HIRSPACH.

Hospita terra Vale.

Antonius de Hirsbach Basilicus, nobili genere natus, Archidiaconus Biterren: vita morum grauitate insigni. Christo animam reddit II. Calend: Aprilis Anno Domini M. CCCC. Lxvi.

NICOLAO PALMERIO.

Siculo Episcopo orto Diui Augustini religionis addictiss: Oratori Philosopho, Theologoq; illustri. Sac. S. fid: Cathæ. defensori, Hæreticorumq; expugnatore acerrimo, qui annos xxviii. summa cum laude in agro Domini conlaborauit, multaque suæ doctrinæ monumenta reliquit. Andreas Pratensis ab eo liberaliter educatus benemerit: f. Vix: ann: Lxv. Men: xi. Dies xxix.

DOCTORIS FERTINI.

Tegitur hoc tumulo Dom: Ioan: Fertin: Decretorum Doctor, de inclyta Normannorum natione, qui Thesaur: ac Canonicus Baiar: extitit, & Mag: registri literarum Apostolicar: ac R. D. de Estouilla Episcopi Ostiensis Cardinalis Rothomagensis fide: Secr: Obijt die XIII. Febr: Ann: M. CCCC. Lxxvi.

IACOBI EPISCOPI.

S. Angeli de Lombardis, de regula D. Augustini patris gratissimi ac pijsissimi in hoc tumulo corpus sepultum tegitur M. CCCC. Lxxvii. Die xv. Ianuar:

ANONYMI.

Sedente Sixto IIII.

Vina Deo, defuncta mihi Constancia mater

Quos posui hic elegos, qua monumenta tibi,

Vltima sunt filii sapientis munera testor.

Defuncta & vina quod potui id tribui.

M. CCCC. Lxxiii.

SCAFÉ.

SCAFENATI CARDINALIS.

Ioan: Iacob: Scafenato Mediolanenf: Diti Stephani in Coelio S. R. E. Presbyt: Card: Parmenf: ob ing: fidem, solertiam, cæterasq; animi & corporis dotes, à Sixti III. Pont: Max: inter Patres relato, ac fortunis vñdecunq; ornato, singulari modestia, incomparabiliq; integritate gnauiter annos xiv. functo. Philipp: eques Hierosolymitanus fratri concordissimo vi. Id: Decemb. M. D. iii. mort: bene mer: pos:

PROCVRATORIS ORDINIS.

Hieronymo Fulginati, ordinis Augustinianorum heremitarum Procuratori, quidum diuinarum literarum scientia, ac morum maiestate & comitate se admirabilem omnibus præbuisset illum mors inop: rapuit.

CARDINALIS AEGIDII.

Ægidio Viterbiensi Cardinali Gabriel Venetus generalis P. M. D. xxxv.

EVSEBIO DE MARCHIS.

Vercell: viro integritate pietate religione & prudentia præstanti, qui dote constituta, vt eius & suorum animab^o quolibet die à Sacerdotib: huius ordinis res diuina expietur Obijt x. Decemb: M. D. Lxx. Vix: ann: circiter Lxxv. Ioan: de Marchis patruo ben: mer: moestis: pos:

CATANÆI CREMONENS.

Coriolanus Cataneus Cremonen: & Gregoria Friciata Romana, coniuges in Christi dilectione, pari voto vouendo dicarunt, dote constituta, vasis sacris, vestibus, ornamentisq; ad rem diuinam attributis, vt singulis diebus in perpetuum salutaris ostia offeratur, Anno à natali Christi M. D. Lxix. Calend: Augusti.

LIDIAE SANDRAE.

*Lidia dulcisonis iam cantibus aethera mulcens
Sandra sub exiguo marmore muta iacet.
Dona dat hac non tam forma, quàm laudis amor
Et bonator satis tam cito rapta dolet.*

NICOLAI ARRAGONII.

*Naturam & lethum superauit, adules in ipsa
Vixit morte, puer caperat esse senex.*

OCTAVIANI FVRNARIÆ.

*Εὐ χαίρει ἔστι λῆξι πόντος καὶ ἀβυσσος ὕδρως
τὸν θάνατον δὲ φοβέσθου τὸν ἡσυχίης σπυτήρα.*

CAMILLI PVERI.

*Precipiti dum currit equo dans frena Camillus,
Vix annos natus decidit octo puer.
Si casurus erat molli cecidisset in herba,
Heu tenerum scelus est rumpere saxa caput!*

A L I V D.

*Hic patria, amicis, natura, ac superis
Quod debuit ad extremum usq; persoluit.*

BONAVENTURAE PERAGNINI
CARDINALIS.

*Hic Bonauentura est qui doctus dogmate sacra
Augustine tuis iam præfuit orbis Eremitis,
Padua post solio profectus, Cardinis inde*

R O M A.

*Anni milleni decies septemq; tricenī
Addito ijs nouem Christi, requieuit in urbe
Ciuis, cælum animam, sed possidet ossa sepulcrum.*

I B I D E M.

*Aspice Canonicam pater Augustine taternam
Atq; audi Roma vota precesq; tua.*

IN. S. MONICHAM, AVGVSTINI MATREM.

*Hic Augustini sanctam venerare parentem,
Votaq; fer tumulo quo iacet illa sacro.
Quò quondam grato toti nunc Monicha munda
Succurrat, precibus præstet opemq; suis.*

NICOLAI AMICI.

*Re cognomen habens tegor hic Nicolaus Amici,
Sola, nec id merui, mors inimica fuit.
Cum formam & quidquid poterat natura dedisset,
Inuidit mihi mors & rapuit iuuenem.
Occubui Roma, genuit Florentia, lustra
Quinq; pares doses corporis atq; animi.*

S. BALBINA IN AVENTINO.

S. BARBARA IN REGIONE PINEAE olim Veneris Theatri Pompe-
iani.

S. BARTHOLOMAEI IN INSVLA olim Iouis, vel, vt alij malunt, AES-
culapij.

CRISPOLDI.

Iulio Crispoldo diuinæ legis studiosissimo V. C. P.

MARIANI.

*Hic Marianus erat magnus virtutis amator
Taurinaq; domus lumen & omne decus.
Qui ὕμνηται τοῦ ἑὸς ἑστὰς ἔσθ' ἔσθ' ἑστὰς ἔσθ' ἑστὰς
En obijt οὐδ' ἔσθ' ἑστὰς ἑστὰς ἑστὰς ἑστὰς.*

Vixit annos LXII. Obijt Anno M. CCCC. LXXXI.

MANSVETO DE SCALANO.

Natione Cantabro, ordinis minorum diuinis muneribus ornato, cuius auspi-
tio templum hoc Io. Maria & Ascanio Parisiano S. R. E. Cardd: procurantibus in-
staurauit, suisque contubernalibus Franciscanis adiecit Vix: ann: xxii.

IN SAXO ANTIQVO.

*Semnoni Sanco Deo fidio sacr: Sex: Pomp: sp: col: Musisianus quin-
quennalis Decur: Bidentalis donum dedit.*

IACOBI BALDOVINI.

CHRISTO SERVATORI.

Iacobus Baldouinus Tifernas patria ob ciuiles dissensiones cedens Romam cum
migrasset, ciuitate donatus, publicisq; muneribus perfunctus, templi Augusti reli-
gionem veritus, mortis memor pro foribus viuens, sibi posterisq; suis pos: Anno
M. D. vi.

VBERTI TACINTAE.

Hic iaces Vbertus Tacintus vir benè reclus.

S. BASILIUS SVpra FORVM NERVAE.

S. BENEDICTVS IN REGIONE HARENVLAE.

S. BENE-

- S. BENEDICTVS TAGLIACOZZO, prope vicum Iudæorum:
 S. BENEDICTVS TRANS TYBERIM.
 S. BERNARDVS PROPE COLUMNAM TRAIANI.
 S. BLASIVS IN CAMPO MARTIO.

S. BLASIVS { DE ANGELO in reg. Pincæ.
 DE FOSSA in reg. Pontis.
 DE MONTIB. in Esquilino.
 IN ORPHAEA.
 DE PAGNOTTA.
 IN RIPA TYBRIS, olim Neptuni.
 IN SCALIS.
 TRANS TYBRIM.

- S. BIBIANA IN ESQVILIIS.
 S. BONIFACIVS IN AVENTINO.
 S. BRIGIDA IN REGIONE ARENVLAE.
 S. CAECILIA TRANS TYBRIM.
 S. CAECILIA IN CAMPO MARTIO.
 S. CAECILIA IN REG. AMPHITHEATRI.
 S. CAESARIVS IN REG. ARENVLAE.
 S. CALIXTVS IN VIA AVRELIA.
 CARTHVSIENSIVM IN COELIO.
 S. CATHARINA SVB MONTE TARPEIO, olim Carmentæ.
 S. CATHARINA { DE SABELLIS.
 IN CIRCO FLAMINIO.
 TRANS TYBERIM.
 S. CELSVS IVXTA PONTEM AELIVM.
 S. CHRISOGONVS TRANS TYBERIM.

HIER. ALEXANDRI CARDINALIS
Brundusini.

Hieronymo Alexandro Mottensi, è Comitibus Landri in Carnia Petræ Philosæ in Hiltria oriundo T. T. S. Chrisogoni S. R. E. Præsbyt. Card. Brundusino Philosophiæ & Theologiæ Doctori, Hebraicæ, Græcæ, Latinæ, aliquotq; aliarum linguarum exoticarum ita exactè docto, vt eas rectè & aptè loqueretur & scriberet, mox diuersis legationibus pro summis Pontt. ad omnes ferè Christianos Principes fideliter & diligenter perfuncto, & idè in tabem delapso, quanti humanam miseriam fecerit, sequenti disticho de se edito testatum posteris reliquit :

Καὶ θανὼν οὐκ αἰκῶν, ὅτι παύσομαι ὦν ἐπιμέριος
 πολλῶν, ὡν περ ἰδὼν ἄλγιον λυθαρῶν.

Quod est:

*Excessi de vitæ arumnis facilisq; lubensq;
 Ne peiora ipsa morte dehinc videam.*

Natus est Mottæ in Carnia, Anno M. CCCC. Lxxviii. Moritur Romæ, Anno Christ. salut. M. D. xLii. ætatis suæ Lxii. minus dieb. xiii. Heredes patruo amplissimo & opt. mœstissimi P. C.

DAVIDIS WVILLYANIS.

*Gualia me genuit ipsis habitata Britannis,
 Anglia me nutrit, Oxoniaq; docent.
 Orator Romam lustris bis quinq; peractis
 Dum veni morior, hac tibi lector. Abi.*

S. CLE.

S. CLEMENS IN COELIO.

S. CONSTANTIA In via Numentana, olim Bacchi.

S. CORNELIVS in via Appia.

S. COSMVS in via sacra cum Damiano, olim Romuli & Remi.

TVMVLVS CRESCENTII.

*Quisquis ab occasu properas huc, quisquis ab ortu,
Axe vel à gelido, sine calente polo.*

*Flecte precor geminos carmen lecturus ocellos,
Sortis & humana flebilis esto memor.*

*Et quod amice fuit tumulo qui claudisur isto
Nunc cinis & pulvis, quodq; futurus eris.*

*Hei mihi non vero Crescentius omine dictus,
Stamina dum noscet fors breuiora sibi.*

*Vngue sed à tencro pietatis vomere sulcos
Excoluit, mentis semina grata serens.*

*Hospitibus tectum, nudis largitus amictum,
Esuriem dapibus sustulit, amne sitim.*

*Sed cum ter denis subiit sex quater aristis
Quod terra est liquit sumere certus idem.*

*Sic tibi sic cunctis post mortem talia reddant,
Carmen in hoc tumulo quisquis amice legis.*

GUIDONIS PISANI.

*Sedis Apostolica Guido Cancellarius, in se
Quàm nihil est mundi gloria, morte probat.*

*Pisa virum peperit, quem donat Roma sepulcro
Vix paritura parem, vix frutitura pari.*

*Huc sine nocte diem, vitam sine morte, quietem
Dei sine fine, dies, vita, quiesq; Deus.*

S. COSMATVS SVB IANICVLO olim fortis Fortunæ.

S. CRESCENTIVS IN VIA MAMERTINA.

S. CRVX IN HIERSALEM in Coelio, olim Veneris & Cupidinis templum mundum & elegans, ab Helena matre Constantini ædificatum XX. habens columnas & II. marmorea monumenta è nigro subrufo & candidis. marmore: tectum summi altaris III. Columnis Marmoreis sustentatur, solum illius loci è terra Sancta translatum.

BENEDICTI VII. PAPAE.

*Hoc recubant Papa Benedicti membra sepulcro,
Septimus existens ordine quippe patrum.*

*Hic primus repulit Franconis spurca superbi
Culina, qui inuasit sedis Apostolica.*

*Cum Domino simul ista suo qui castra tenebat,
Atq; dabat facti premia digna mali.*

*Cumq; pater multum certaret dogmate sancto,
Rectus Apostolica sede quietus agit.*

*Hic quoq; pradones Sanctorum falce subegit
Romana Ecclesia, iudicijq; Patrum.*

*Hicce Monasterium statuit Monachosq; locauit,
Qui laudes Domino nocte dieq; canant.*

*Confovens viduas nec non inopesq; pupillos,
Vt naros proprios assidue resonens.*

*Inspector tumuli compuncto dicito corde
Cum Christo viuas o Benedicte Deo.*

Obijt Anno Christi M. Indict: XII. x. Iulij. IX. annis residens in sede Apostolica.

CARDI-

CARDINALIS QVINGONII.

Franciscus Quingonius tit: S. Crucis in Hieruf: S. R. E. Presbit: Cardinalis, natione Hispanus, patria Legion: Sanctissimo Christi corpori dicauit An: M. D. xxxvi. Calend: Iul:

Francis: Quingonius Card: S. Crucis de morte cogitans ac resurrectione viuens sibi posuit. Expectans donec veniat immutatio mea.

BERNARDINO CARVAIL.

Natione Hispano, patria Placent: Episcopo Ostiens Cardinali S. Crucis, ob egregias virtutes, doctrinamq; in sacris literis singularem ab Alexand: VI. Pontif: Max: in numerum patrum ascito, pluribus legationibus pro Repub: Christiana integrè sapienterq; functo, prospera fortuna moderatè, aduersa constanter vso, per omnem vitam pio ac religioso, Vix: ann: Lxviii. Men: iii. Dies viii. Obijt xvi. Calend: Ianu: M. D. xxiii. Hic Bernard. Card: S. Crucis Episcop: Ostiens: quiescit, donec ad æternam vitam resurgat.

PAVLO ALBO.

Pauli f. Belgæ, sculptori claris: veteres æquatur, si fata finerent ingenij acumine, animi candore, morum comitate ornato, magnaq; omnium expectatione ante xxx. ætatis annum erepto, amici tres amico optimo ac benemerenti non sine lacrymis pos: M. D. xxxviii.

IN SAXO CAPELLÆ SVBTERRANEÆ

S. HELENÆ.

Hic tellus sancta, Caluarie Solimæ ab Beata Helena in inferiorem fornicem demissa seruata est, atq; inde nomen Hierusalem Capellæ inditum.

AD DEXTRAM Ingredientibus Capellam.

Anno Domini M. III. tempore Otthonis III. Syluester Papa II. qui fuerat antea eiusdem Otthonis præceptor, non satis ritè forsan Pontificatum adeptus, à Spiritu præmonitus, qua die Hierusalem accederet, se fore moriturum, nesciens fortè hoc sacellum esse Hierusalem secundam, sui Pontificatus anno quinto, statuta die, rem hic diuinam faciens, ipsa die moritur. Eo tamen diuina gratia ante communionem, cum se iam tunc moriturum intellexisset propter dignam pœnitudinem & lacrymas ac loci sanctitatem ad statum verisimilem salutis reducto: reueratis enim post diuinam populo criminibus suis & ordinatione præmissa, ut in criminum ultionem exanime corpus suum ab indomitis equis per urbem quaqua versum discurrentibus traheretur, & inhumatum dimitteretur, nisi Deus sua pietate aliud disponderet, equisq; post longiorem cursum intra Lateranam ad eum moratis, isthic ab Otthone tumultatur. Sergiusq; III. successor Mansoleum deinde ex politius reddidit. Sunt qui dicunt Historico referète Vincentio Asylum Romæ quod primum inter duos lucos Tarpeium & Palatinum impunitati virorum & fœminarum Romulus dicauerat, aucta urbe ex Cœliomonte per Tullum Hostilium III. Roman: Regem ad finem ipsius montis intra urbis pomerium translatus, fuisse ex ipso ferme loco ubi nunc Basilicam Hierusalem constructam cernimus, ut ubi olim fuerat flagitijs impunitas, ibi sub Christo accedentibus omnium peccatorum venia tribuatur.

IBIDEM

Ad gloriam Dominicae Crucis & spem recuperationis sacri gloriosi sepulcri Hierosolymae sub S. in Christo Patre & D. N. Leone X. Hetrusca gente familia Medices clarissimo, ac Serenissimo D. Carolo V. Hispaniarum & utriusq. Sicilia ac Hierusalem, uniuersaq. Insulae Atlanticae seu terrae sanctae Crucis & Hispaniensis, ac aliarum Insularum Africae & Indiae Rege Catholico, Archiduce Austriae &c. in Rom. Imp. electo, Reuerend. in Christo Pater D. Bernard. Cardinal. Vaial. Episc. Sabinens. & Card. S. Crucis Patriarcha Hierosolymitanus ante capellam hanc ulteriori sacrae capellae S. Crucis in Hierusalem adiungendam curauit, Anno salutis Christi: M. D. XX.

AD SINISTRAM Ingredientib. eand. Capellam.

Sacra Capella dicta Hierusalem, quod Beata Helena Constantini mater Hierosol. rediens Anno Domini CCC. XXI. Dominici trophaei insignijs repertis, in proprio eam cubiculo crexerit, terraq. Sancta montis Caluariae nani inde adducta, supra quam Christi sanguis effusus fuit, redemptionis humanae precium, cuiusq. vigore in caelestem Hierusalem mortalibus aditus patuit, ad primum usq. inferiorem fornix repleuerit, ex quo sacellum ipsum ac tota Basilica & uniuersa urbs secunda Hierusalem meruit appellari. Apud quam & Dominus ad illius robur fidei in Petro iterum crucifigi voluit, ubiq. unius Dei veneratio ac fides indeficiens & Domini precibus & Petri fauore ad ultimum usq. indicantes domini aduentum, in urbe sublimi & valente ac inde verior Hierusalem creditur permansura. Hunc ergo locum regina ipsa multis Christi & Sanctorum reliquiis ornavit & à B. Syluestro XIII. Calend. Aprilis cum multiplici peccatorum venia visitantibus indulta, consecrari obtinuit. Inde centum ferme labentibus annis Valentinian. II. Imp. filij Constantij Caesaris Arcadij & Honorij Imp. nepos ex sorore Placidia filia magni Theodosij Hispani in solutionem voti sui ac matris Placidiae & Honoriae Somnis, opere vermiculato eam exornauit. Inde quasi M. C. annis evolutis, titulus verae crucis, ab Helena Romam delatus, qui supra arcum maiorem istius Basilicae in parua fenestra plumbea theca mureo latericio clausus tam diu latuerat musuiis literis tamē ab extra id referentibus, quod illic titulus staret, quae iam literae praeter vetustate vix legi poterant, sedente Innocentio VIII. Pientiss. Pontifice Anno Domini M. CCC. XCII. Pontificatus sui anno VIII. Cum Petrus Gundisalvus de Mendoxa Card. tit. S. Crucis in Hierusalem, Toletanus primus tectum Basilicae istius & musuias illas literas fenestrae reparari faceret, fabris bitumen, quo literae figebantur indiscretē diruentibus, aperto fenestrae foras

mine con-

mine contra eorum & Card: beneplacitum gloriosus titulus vera crucis post tot annos ab Helena Roma visibilis apparuit die magna, granata olim dicta.

S. CIRIACVS IN VIMINALI.

S. DIONISIUS.

S. AEGIDIUS IN VIA CASSIA.

S. ELISABETHA IN CAMPO, olim Agrippæ.

S. EQVITIVS PROPE THERMAS Domitij.

S. ERASMVS IN COELIO.

S. EVFEMIA { IN ESQVILIIS.
IN VIA APPIA.

S. EVPOLVS IN VIA OSTIENSI.

S. EVSTACHIVS PROPE PANTHEON, olim boni Euentus.

S. FABIANVS ET SEBASTIANVS IN VIA APPIA oblongum templum simplicis structuræ, cum pauimento marmoreo, & adiuncto Monasterio dilabente, in quo multæ SS. reliquæ & loca, vbi corpora Beatorum Petri & Pauli olim sepulta fuisse, ara magna, marmorea, niuei coloris, quatuor columnis fulcitur, & tectum habet lapideum, vt plurima in vrbe, postremum cancella ferrea, sub quo S. Stephanus Papa & Martyr reconditur, inscriptione adiecta:

Ecce Pontifex magnus, qui in diebus suis placuit Deo & inuentus est iustus, & in tempore iracundiæ factus est reconciliatio.

In tabula marmorea mutila, ad eum locum, vbi primò dicitur collocatus

S. Paulus cum puteo extraheretur.

— HIC HAIGARE PRIVS SCOS COGNOSCERE DEBES
— NOIA QI Q7 PETRI PAVLI PARITERQ; REQVIRIS.
DISCIPLOS ORIENS MISIT QVOD SPONTE — —

IN SACELLO SVBTERRANEO AD

quod descenditur XII. scalis in tabula.

Deus qui hodiernum diem Apostolorum tuorum Petri & Pauli Martyrio consecrasti, Da Ecclesiæ tuæ eorum in omnibus sequi præceptum, per quos religionis sumpsit exordium, per Dominum nostrum Iesum Christum, qui tecum vivit & regnat per omnia secula seculorum.

Inredientibus Cœmeteriū subterraneum. Diui Calixti Papæ plenum venerationis locum, in quo sub f mpp: Romanis Christiani latitarunt tyrannidem & persecutionem eorum, quantum poterant, effugientes & Deo suo incriptis istis preces fundentes.

Visitet hic pia mens sanctorum busta frequenter.

In Christo quorum gloria perpes erit.

Hic est Cœmeterium Beati Calixti Papæ & Martyris inclyti, quicumq; illud contritus & confessus ingressus fuerit, plenam remissionem omnium peccatorum suorum obtinebit, per merita gloriosa centum septua-

X

ginta

ginta quatuor millium Sanctorum martyrum, quorum ibi corpora in pace sepulta sunt, unà cum XLVI. summis Pontificibus beatis, qui omnes ex magna tribulatione venerunt, & ut heredes in domo Domini fierent, mortis supplicium pro Christi nomine pertulerunt. Sixtus Abbas fieri fecit.

IN IPSIS CRIPTIS SVBTERRANEIS.

Saxa incisa sic:

Hoc est sepulcrum S. Lucinæ Virginis & Martyris.

Hic quondam reconditum fuit corpus B. Cecilie Virginis & Martyris.

Hoc opus fieri fecit Reuerendiss. pater D. Guilielmus Archiepiscopus Bituricen. Anno Domini M. CCCC. ix.

Egredientibus criptas ex altero latere, facellum marmoreum, in quo ut adscripta referunt, D. Gregorio sacrum celebranti, quatuor animæ ex purgatorio comparuerunt.

Ad Scalam hæc.

Temporibus S. Innocentij Episcopi Proclius & Vrsus presbyteri tituli Byzanti S. Sebastiano Martyri ex voto fecerunt.

Præter hæc columna monstratur, in qua sagittatus S. Sebastianus. Item mensura pedis Christi.

SVpra COLUMNAS PORTICVS TEMPLI, QVÆ

sex marmoreis columnis sustentatur.

In isto loco promissio vera est & peccatorum remissio, splendor & lux perpetua, quam meruit Christi martyr Sebastianus M. CCCC. Lxix. Iolian. Abb. de Varis fieri fecit.

S. FELICITAS IN VIA SALARIA:

S. FELIX { IN VALLE MARTIA.
              { IN PINEIS.

S. FRANCISCVS IN PEDE IANICVLI.

BEATÆ LVDOVICÆ.

Hic iacet Beata Ludouica, filia Stephani, Petri, Matthæi de Albertonibus.

Calizuum consors frueris quibus octa posce,

Ludouica tuis nosq; tuere malis.

Da modò te facilem sanctissima numina dextro,

Qui miracula facis tot pia, & affer opem.

PHILIPPO BARBARNEO.

Veneto Protonotario Apostolico positum.

FRANCISCO DE ANGVILLARIA.

Comiti Verfi filio M. Domina Lucretia de Famesia coniugi suo pientissimo & benè merenti fecit, qui obiit anno Domini M. CCCC. Lxxiii. in pace, Amen.

GESIMINA CERVARIA.

Cum Goniosa & Ioanna ex Io. Andrea Bramhaleone coniuge fil. circumq; ac Petrum Nardines illarum maritos, haud eorum voluntatis immemor, auiam, materam, patruum, parentes, ut simul eis quotannis iusta fieri, simulq; surgere possint, hoc monumento Ioan. Andreas Nardinus Diui Petri Vaticani Canonicus pientissimè simul clausit, die xi. Decemb. M. D. xxxiiii.

IOAN. PAVLO DE LECHA.

Comiti Cinararchæ Insulæ Corsicæ domicello, generis ac animi magnanimitate primario, dum de reperundis rebus ope Leon. x. Pontif. Max. agit, Romæ vita functus est M. D. xv.

VIN-

VINCENTI IUDICIS.

*Hoc regitur summo Iudex, cui splendida Minos
Arbitria, & vacuas fecerat atra colos
Veri Parca tenax: hanc praeceptis mouerat ira.
Sapè quod is medica reppulit Argus ope.
Spargè rosas Paule & violis opobalsama misce,
Sic Latio dicte aura ferenda foro.*

Victoria vxor & Pauli fil. Vincentio Iudici parenti nconsolabiles pos. Vix. Lvi.
ann. M. D. xLi.

PANDVLPHO ANGVILLARIAE COMITI.

Militiae domiq; strenuo, de Repub. Christiana benem. morib. integro, iustitia in
subditos admirabili, Historiarum Rom. & Rer. thesaurq, qui vixit saeculum emeritos
senectutis annos, ne cum corpore animus marcesceret, regulæ I I. ord. Diui Fran-
cisci tradidit. filij vnanimis contra testamenti verecundiam patri optimo pos.

Camillæ Tozolæ.

Ioannis Veliterni nobilis Rom.

Ptolom. de Iaroponis Corfi.

De Macaronibus.

Magistri Saluati Chyrurgici S. D. N.

Christophoræ Saladinæ nob. Romanæ.

Lucretiæ Casaræ.

Bernardini Thomasijs sensalis ripæ.

Gabrielis & Francisci Zaccariæ.

Gregoriæ Castellanae patriciæ Rom.

S. GEORGIUS IN VELABRO.

S. GEORGIUS IN SPECIS.

S. GERVASIVS.

S. GREGORIVS ad caput pontis Fabricij.

S. GREGORIVS IN COELIO.

Monasterium hoc habitatur à Germanis & Belgis Monachis:
in templo profunda specus cum fonticulo, quam S. Gregorius in-
habitauit. In horto tabula lapidea oblonga, quæ mensæ loco
fuit xii. pauperibus, quos quotidie paut, sicuti facti historia ibi-
dem depicta cernitur.

EDVARDO CARNO.

Britanno Equiti aurato, Iuriconsulto, oratori summis de rebus Britanniae Re-
gum ad Imperatores, ad Reges, bisq; ad Romanam & Apostolicam sedem, quarum
in altera legatione à Philippo Mariaq; pijs regibus missus, oborto deindè post mor-
tem Mariæ in Britannia schismate spontè patria carens, ob Catholicam fidem cum
magna integritatis veræq; pietatis existimatione decessit. Hoc monumentum Gal-
fridus Vachanus, & Thomas Fremannus amici ex test. pos. Obijt M. D. Lxi. 14. Ca-
lend. Febr.

ANDREAE GENTILI.

Patricio Genuensi bonitate, plus quàm credibile fit, conspicuo. Vix. ann. Lix.
Mens. iiii. Dies x.

Battinae Matronae caritate insigni vix. an. xLiii. Mens. iiii. Dies x.

Juliae Gentili puellae suavis. in primo ætatis flore erepta Vix. ann. x. Mens. iiii.
Dies xi. Lucretia & Helisabetha superstites parentibus pientiss. fororiq; dulciss.
benè mer. pos. Anno M. D. xxv.

R O M A .

ANTONIO PALUZELLO.

Pauli filio ob singularem humanitatem omnibus æquè caro, atq; iucundo, Sabus Paluzellus fratri amantiss. benemerenti fecit, Anno post Christum natum M. D. LXX. vixit ann. XLVII. Mens. x. Dies XXIII. Sabo Paluzello Rubeo viro frugi, & in summis diuitijs abstinenti, quodq; rarum est fideli, qui climacterico anno esse desijt.

IOAN. TROTETI.

Viro optimo Ioanni Troteti de Visulio, natione Burgundo, Rectori Parr. Ecclesiz de Bonragniz Bisuntina. Diac. executores posuerunt.

GVILIEL. ROLES.

Viro claro, Canonico Cantoriq; Leodiens. Ecclesiz Ioannes Hoern Leodienf. electus oratori suo apud Sixtum III. Pontif. Max. benemerenti posuit.

IOAN. FRANC. POGGIO. D. O. M.

Florent. cum virtute ac constantia, morum grauitate, vita integerrimè acta, paterna suaq; laude eloquentiz ac literarum, Iuris quoq; ciuilis & Pontificij, diuinæq; scripturæ cumalata doctrina, religiosè viuenti, religiosius supremo die functo. Vincent. Lucæ Martinus fratris eius gener paren. apud se locum semper adsecuto opt. merent. pos. Obijt anno Domini M. D. XXII. Die XXV. Iunij. Vix. an. LXXXIX.

CATHARINAE PICOLOMINEAE.

Matronæ pudiciss. ac omnium virtutum splendore, quæ mulierem honestant, ornatiss. Hieron. Venturius filius pientiss. matri cariss. pos. Vixit an. LXIII. Mens. VII. Dies XII. Obijt M. D. XXX. Die XX. Octob.

ELISABETH TORNABONAE.

Nobil. Florentinæ probitate morum integritate pudicitia insigni ornatæ, domesticarumq; rerum peritissimæ Pandulphus Deliachala coniugi benemerenti votum pos. Obijt XIX. Iunij M. D. X.

CORNELIAE VENAÆ.

Vetustiss. Raimundorum & Martin. ortæ familijs, forma moribus frugilitate optimisq; naturæ dotibus insigni prædit. proh dolor mort. erept. ætat. L. annos XXII. Mens. V. M. D. XXVII.

GINEVRÆ DE IOANNE.

Integerrimæ mulieri Gineuræ de Ioannis Florentinæ, Philippus de Carolis coniugi benemeritæ eidem & posteris suis monum. pos. Die XXVII. Iunij M. D. X.

PANDVLPHO NICOLINO.

Florent. in regend. instruendisq; equis præstantissimo à Iulio II. & Leone X. Pontif. Max. equilibus Pontificijs præfecto, fide, bonitateq; conspicuo ex test. pos. Vix. ann. XLV. Mens. IX. Dies VIII.

PETRO BELTRAMO.

Hieronymi filio, sagaciss. ingenij iuueni, virtute ac bonis artib. ornato, quem mors immatura intercepit, Ioanna mater vnica spe orbata, multis cum lacrymis posuit. Vixit an. XXI. M. VI. Obijt XIII. Nouemb. M. D. XLIII.

BONSIORVM.

Antonius & Michaël Bonsij fratres nob. Florent. hor. vultus adspice fortes in aduersis contra non fidentes, sedem perp. requietis viui sibi posterisq; pos. & de se duntaxat ann. iustor. memoriam per confratres, & Mariæ gratiarum & consolationis habend. curauere: Michaël excogitauit ann. agens XXXV. alter quamuis natu maior ann. XI. cuius primæ erunt, adsenius est.

LANZE-

LANZERINI.

Leoni Lanzerino pat. Rom. officij & amicitiae cultori praecipuo. Vixit an. xL. Mens. v. Dies xxvi. Obijt anno M. D. Lv. Lucia Galla coniugi opt. insolabiliter moerens pos.

OFFICIALIS MAGLOVIENSIS.

Ioan. de Plumagant nob. Canon. & Officiali Maglouienſi Iuris ciuil. & Pontificij, bonarumq; artium perit. morum grauitate integritateq; praehl. Dionysius Episcopus Maglo. Regius Orator amico bene mer. pos. Obijt immatura morte vi. Calend. August. M. D. ix.

CATHARINAE ALBERTAE.

Fecunditatis & pudic. lectissimae foeminae Simon Iornabonus, Mediceae domui coniunctis. decennio in vrbe Senatoria dignitate perfunctus, vxori incomparabili posuit. Vixit an. Lx. Obijt pridie Calend. Decemb. M. D. xxxiiii.

PLACIDO FVSCO.

Monte florum Arimiciensi art. Medicinae; D. Com. Palat. qui tum in Flaminia, tum atq; Siciliae, plerisque ciuitatibus, ob admirabilem praedicandi facultatem Prognostes vocatus est, tum Romae a Pio V. in familiam cooptatus, & ante & post eum in S. Spiritu Nosocomion atq; in S. inquisitionis carcerem missos, aliosq; pietatis erga pauperes annos xvi. curando, obijt prid. Id. Mart. M. D. Lxxiv. vixit an. Lxiiii. Mens. v. Dies ii. Thomas Fusc. filius V. D. Vine. Her. test. rog. Cul. I. P.

Post obitum vino melius, doleoq; medendi

Artibus extremum saepe fugasse diem.

PALLA MATRONAE.

Matutiae Pallae Narci Olbitri continentia, ac pietate matronae insigni, quae vixit ann. Lviii. Mens. x.

IOAN. FRANCISCI DE MARINIS.

Ioan. Francisc. de Marinis nob. Genuens. quem in patriam post xL. an. labores viriliter exantlatos, rediti ad quietem cogitantem, irata mors detinuit, quippe quae sibi Romam ingeniosorum hominum sepulcrum esse voluit. Vixit an. Lxiii. Nemi- ni praeter mortem inferentes iniuriam, Darat. de Marinis nepos patruo opt. bene mer. pos. M. D. xxvi.

ANDREAE DE CASTRO.

Adsit & legat hac notata vita,

Trepidat, moneo, licet inuenta:

Sus foris atq; animo potens, eundum est

Nec qua scire licet via, venit mors

Clam per mille modos; en ipse florens

Equi calce feri peremptus hic sum,

Quare uiuere iam bene ac paratus.

Andrae de Castro iuueni Salmantino, & quidem frugi factorum inuidia ac spe crescente crepto, Christophorus de Castro auunculus paterna pietate pos. Vixit an. xxvi. obijt xxvi. Ianuarij, M. D. xxi.

ANTONII VALIS.

Antonio Valis Barchinone clarissima Celtuberiae ciuitate honestoq; loco generato, qui literis, consilijs & opera, multis Principib. carissimus & in honore habitus, qui in Rom. Curia diu & non obscure versatus fuit. Petrus Altissen. scrip. Ap. eius testament. execut. vnic. per eum deputat. bene mer. pos. qui vixit ann. xxxiiii. Mens. iii. Dies xv. Obijt Romae sedente Sixto iii. Pontif. Max. xiii. Augusti, M. CCCC. Lxxxii.

DE VALLE.

Dilectissimae coniugi Hieronymae de Valle nobilis Romanae, quae vixit an. xxxiii. Mens. iii. & dies iii. Camillus de Citara nob. Rom. multis cum lacrymis hoc monumentum fieri curauit, M. D. Lxx. Die xix. Septemb.

R O M A.

CAPISVCCAE.

Cornelia Capisuccæ patriciæ Rom. fidei & pietatis exemplo, matri pientis. & Catharinæ Ciociæ sorori dulciss. moerens, pos. M. D. Lix.

COLUMNÆ.

Cornelia Columnæ, vxori quondam Pyrrhi Maluctij nob. Bonon. quæ vixit annos LVIII. Pomp. Ascanius & Iosephus de Rubeici, heredes ex testamento benem. posuere. Obijt anno M. D. LXII. die III. Octobr.

LAVRA SETINÆ.

Religione ac honestate decoratæ, quæ lethali morbo consumpta, cœlestem animæ eius salute prouisa terræ reddidit corpus, v. Id. Octobr. M. D. LXXII. M. D. LXXII. ætat. suæ XLV. Felix Cosmus Iolentinus vxori benemerent. pos.

VERCELLINO BVCHAE.

Ex oppido Candia Marchionatus Monferrati in alma vrbe per ann. LV. honorificè versato, nouissimum vniuersæ carnis resurrectionis diem expectanti, naturæ debitum soluit VIII. Id. Decemb. M. D. LXXI. ætatis suæ LXXIII.

ANGELO MELLOLO.

Bonon. militi bono & fideli, ob integritatem morumq; suauitatem Ioanni Card. Morono à Secretis. Vrsina Bonon. coniux M. D. LXXII.

ÆMYLIA DE TEBALDESCHIS.

Hic iacet D. Aemilia de Tebaldeschis, quæ vixit annos LXV. Obijt XVII. Martij, M. D. LXX.

BAGASIAE.

Francisco Mariæ Bagasæ viro integerrimo, Catharina Troila benefactori suo vix. ann. LX. Obijt die VII. Septemb. M. D. LXII.

ALEXANDRO FUSCERIO.

Vrbinati, viro integerrimo, causarum patrono suæ ætatis faciliè principi, & Septimæ Fuscheriæ puellæ lectissimæ Geneura Cortesia, viro optimè merito, ac filiæ dulciss. Vincent. Fuscherius vtr. signat. Referen. & reliqui fratres patri carissimo & sorori suauissimæ fecerunt. Vixit pat. annos LX. filia ann. x. Obijt ille, Anno M. D. LIII. hæc anno M. D. LXII. VI. Calend. Decemb.

BARON. RAUCAE.

Adæ Baron. Rauca Lotharingo, V. I. Baccalaur. Scriptori & Protonotario Apostolico, Comiti Palatino omnibus sibi notis admodum caro & benè accepto, suæ ætatis annum fermè XL. attingenti Sept. Id. Nouemb. M. D. LIII. ab humanis in vitam feliciorē sublato.

LVCRETIAE SFORTZIAE.

Bombellæ scæminæ ac prudentia insigni Bernard. Bombellius maritus vxor. cariss. pos. Anno Domini M. D. LXXII. Vix. ann. xxxviii.

ELISABETH A CORRIGIO.

Vxori Vincentij Cencij scæminæ, pudicitia & moribus insigni. Vixit annos LX. Amici & heredes benemerenti P. C. Anno Domini M. D. LXXI.

NICOLAO ACCIATOLO.

Florentino Iurisconsult. apprimè docto, qui cùm Florentinam olim Rempubl. adiunctis sibi collegis rexisset, nec non postea Romæ in Aduocationibus doctè ac strenuè se gessisset, tandem ad vitæ quietem se contulit, & ex hoc sæculo migravit, anno ætatis suæ LXVI. Obijt Anno M. D. LXV. III. Non. Aug. filij posuere.

ROBERTO PECHAMO.

Anglo Equiti aurato, Philippo & Mariæ Angliæ & Hisp. Regibus olim à Consilijs, genere, religione, virtute præclaro, qui cùm patriam suam à fide Catholica deficientem

cientem aspicere, sine summo dolore non posset, relictis omnibus, quæ in vita carissima esse solent, involuntarium profectus exilium, post sex annos pauperibus exempli heredibus ex testamento institutis, sanctissimè à vita migravit. Id. Septemb. M. D. Lxix. ætatis suæ Liiii. Thomas Goldouellus Episcop. Asaueñs. & Thomas Kirtonus Angli testamenti procuratores pos.

STATII TVMVLVS.

Statius hinc situs est, inuenem quem Cypris ademit,

Praconem Aeneæ carmine quod premeres.

Statio Statij fil. dulciss. Christophora M. pientiss. P. Vix. ann. xxxiii.

PANDVLPHI NICOLINI.

Pandulpho Nicolino Floncitino, in regendis instruendisq; equis præstanti, Iulio II. & Leoni X. Pontif. Max. equilibus Pontificijs præfecto, fide bonitateq; conspicio executores ex testamento pos.

S. HIERONYMVS PROPE CVRIAM SABELLAM.

CATHARINAE LANGERIN.

Inualides ager dum vult curare parentes,

Fata recidiuis implicuere malis.

Tum magno enixam Lucina dolore cœgit,

Atram Persephones dira subire domum.

Opietas! ô dii! crudeli forte licebat

Viuerè, sed præstat cum pietate mori.

Catharinæ Langerin, coniugi suauissimæ, elegantia formæ perpaucis, moribus vefò atq; viuendi consuetudine nulli foeminarum comparandæ, quam concordia mariti, fortunæ bonis, liberisq; fortunatam dixisses, sed ea omnia, ne quid humani non fluxum caducumq; existimes, mors importuna inopinanti ante tempus eripuit. Moritur anno ætatis suæ xxvii. à salut. Christiana M. CCCC. xCv. prid. Calend. Ianuar. Ioan. Langer maritus, & Ioan. Engel genitor eius hoc monumentum contra vota statuerunt.

IBIDEM.

Dum sacris Lyricis componit corda Iacobus

Litigiosa hominum legibus, hinc abiit.

Nunc sanctas animas, supera ad connexa vocatus

Ante Deum hic mulcet, sed graviores lyra.

S. HIPPOLITVS SVB QVIRINALI.

S. IACOBVS IN CIRCO FLAMINIO HISPANORVM.

ALPHONSO DIAZ.

Cordubens. Causidico iustiss. patri Menriæq; , & Lionoræ sororib. defunctis, ac Mariæ Fernand. matri, sibiq; viuens, posterisq; eorum Didacus Diaz Cantor Ludensis pientissimè P. M. D. xxv.

Vt Mercurij ac Saturni diebus singulis Deo Opt. Max. sacrum offeratur, anniuersariumq; Mens. Iulij v. id perpetuum celebretur, Capellam hanc & dot. Didacus Diaz Protonatarius Apost. beatissimæ virg. dono dedit, dicauitq;.

PETRO FERNANDI.

Portion. Hispalen. sed. Apost. protonot. qui vixit ann. xxxiii. Mens. vii. Dies xv. Gartias de Gribal Pontif. script. Apost. ex testamento benemer. pos. Obijt xxvii. Ianuarij M. D. II.

ALVERO PEREZ.

Del Vellar Can. Compostell. literarum Apostol. sollicit. dum se moriturum censeret, Capellam hanc D. Iacobo dotemq; dedit. Vixit annos xxxviii. Mens. vii. Dies xx. Obijt iii. Decemb. M. CCCC. Lxi. hered. b. m. p.

R O M A.

RODERICI DE OGNA.

Rodericus de Ognâ Baccalaureus in Decretis, optimis parentibus natus, ex oppido de Ognâ oriund. vixit an. xlv. deuotiss. animam illius conditori tradidit ix. Septemb. M. D. xxy.

AD LECTOREM.

*Ne spem his humanis fugitiuis ponite rebus,
Spes quoniam hic mecum tota sepulta mea est.*

HIERONYMO MIRANDA.

Natione Hispano, patria Burgen. viro frugi à literis bullatis, Apost. scrib. & Ioan. Card. Arborens. famil. fidelissimoq; alumno.

CANONICI AGRIN.

Guidesaluo Hispalen. Can. Agrin. Ioan Arboren. & Ioan. Agrigen. Card. magn. domus fide & integritate probato. Ant. de Ripa, Salaman. ex testamento benè merit. pos.

MARTINI DE CAVEIS.

Sep^m. R. Patris Domini Martini de Caucis scd. Apostol. Protonotarij, & D. D. Auditorum Rotæ Decano, qui obiit Mens. Iulij, Anno M. CCCC. xlviii. cuius anima in pace requiescat.

PRIORIS EXOMENS.

Ioan. de Nebreda, Priori Exomen. viro integerrimo, in amicosq; obseq. in eius maiorum tumulto executores testamenti p. cur.

HIERON. RASSON.

*Vrbem missus ad Henricam facessere iussa,
Vix urbi notum me breuis urna premit,
Rasson Hieronymus cursum fortuna peregit,
Sola, nec id merui, mors inimica fuit.
Hospes quisquis ad hac pergit delubra Iacobi,
Sacrata in cineres bustaq; spargat aquam.*

Iacet hic Hieron. Rasson Hispan. qui obiit vii. Id. Ianuarij. Anno M. CCCC. Lxxxviii.

CARDINALIS ARBOREN.

In S^{re} Episcopo Prænest. S. R. E. Card. Arborens. A. de Monte Car. exec. ex testamento pos.

ALVERO DE BASSAMONTE.

Hispan. ex clara famil. ort. Alexand. Pont. Max. cubiculo hereditatus est. Vixit an. Lv. Mens. vi. Dies viii. elatus maxima suorum non sine lacrymis frequentia, v. April. Anno M. D. iiii. sedente Iulio II. pont. M. feriav. hor. iiii.

IOAN. DEBRII.

Sepulcrum quondam Ioan. Debrii Hispani, Decretorum Doctoris, literarum Apostolicarum Abbreviatoris & Contradict. procuratoris, cuius anima requiescat in pace. Obijt. xiii. Octob. Anno M. CCCC. Lxxx.

GUARDISCALCI RODER.

Hic requiescit Guardiscalcus Roder de Oranda mag. domus Reuerend. patris Ioannis Arias Episcopi Legouien. cuius anima requiescat in pace, ex testamento P. magno cum omnium mœrore.

PETRI GUADESALVI.

Hic iacet Petr. Guadesaluus, de Guadelafara Archipresbyt. de Hitalis de caus. parentis.

EPISCOPI CIVITATEN.

Alfonso de Paradinas Episcopo Ciuitaten. Ecclesia huius & hospitalis fundatori, paupe-

pauperum oppressorumq; fautori pijs. cæterarum cognitionum conf^{us} honoris virtutisq; causa. Vixit an. Lxi. obiit xix. Octob. M. D. Lxxxvii.

CARDINALIS CUEVAE.

Bartholomæo Cueua ab Illustris. Ducibus de Arbur quoq; orto, S. in Hierusalem presbytero Card. locum hunc sibi ad ipsa templi limina optauit. Domine propitius esto mihi peccatori. Vixit ann. Lxi. obiit anno M. D. Lxii. Calend. Iulij.

LYDOVIC. SIMMACAS.

D. Ludouicus Simmacas Venegas D. Sacræ Theologiæ, Arch. & Cano. Ecclesiæ Cordu, nobili genere natus, obiit Anno Domini M. D. Lxxi. Mens. Iulij die xxii. ætatis vero anno xxix.

IOAN. MARTINEZ.

Anguiano V. I. D. Calaquiat. Ecclesiæ Arch. ab literis scribendis Apostolicis Centumuiro militiæ principis Apostolorum Equiti, ac pluribus alijs Romanæ Curie muneribus, absq; vilo furo functo, erga omnes fide constanti, pauperum verò defens. consp. Nepotes patruo mœstis. P. Vixit annos Lxxxviii. Mens. vii. D. xxiii. Excessit maximo bonorum omnium dolore iiii. Id. Octob. M. D. xl.

SEBASTIANI MOREA.

Hoc tumulo teguntur ossa Sebastiani Morea Scutiferi Apostolici, qui domum huic Ecclesiæ pro duabus missis celebrandis legauit.

IOAN. DE SPADA.

Ioan. de Spada presbyt. Palent. Obijt August. M. D. Liii. Hospit. Hispanorum ex testamento heres pos.

LANCELLOTTI.

Iulianus Lancellotti humanum se videns p. x. par. f. carissimus iam adulto, & viuens sibi posterisq; pos.

DOMINICI DE ATAVANTIS.

Dominicus de Atauantis sibi posterisq; suis, M. CCCC. xc.

CAROLI MAZEI.

Frater Claudius Cathedin. ordin. Heremit. S. Augustini & Theolog. professori Domini.

Hoc sacellum in Dei ac S. Claudij honorem crate ferreo, varijsq; picturis excoluit, & vt voluit, honestam dotem dedit, Anno salutis M. D. l.

PANDOLFELLI.

D. Laurentio Rub Pandolfello Cano. Basilicæ principis Apostolorum auunculo suo pijs. & Hieronymus Sancti A. B. M. Brigida & Lælia P.

VXORIS MACHABEI.

Semproniz Basiz Machabeo Tusian. Hier. Machabeus Castren. Episcop. matri pijs. atq; benè de se meritæ P. curauit. Vixit annos xxviii. Mens. i. D. xviii. Obijt M. D. Lii.

MICHAELI GALERA.

Rom. sac. pal. Apost. cur. Notar. V. I. peritissimo, cuius ingenij dexteritas summaq; bonarum literarum scientia modestis. cæterisq; virtutibus faciliè respondebat, qui vixit annos xxx. Mens. vii. Dies iiii. Obijt iiii. August. M. D. Lxviii. Anna de Bossis mater, & Margarita Galera foror, non sine lacrymis pos.

GRIONVM.

Hunc sibi Griones tumulum fecere suisq;

Qui post supremum contegat ossa diem.

Nam decet asherijs animas vt reddier astris,

Sic condi proprio corpus inane solo.

Grionum familiæ sepulcrum.

ABBA.

R O M A.

ABBATIS FARFENSIS.

Iacobo Cerasolo de Mondopol. Abb. Farfen. portionario Ripæ, viro summa fide & integritate præstantissimo. Qui vix. ann. Lxxvii. & Mens. iiii. Obijt die xvi. Iulij, Anno M. D. Lxxiii. Lautina del Harto Rom. coniux moer. pos.

ANTONII DE VALDERAS.

Anton. de Valder. Can. ciuitatis Tauri. & ex eadem oriund. B. P. D. Didaci Episcopi Tumoriens. alumnus, sub hoc lapide clauditur, qui obiit anno Iubilæi, Die viii. Calend. Octobr.

ALPHONSI DE THAMORA.

Hic iacet Ioannes Alphonsus de Thamora Hisp. Tamor. bo. me. Car. Neap. fam. antiq. Obijt xvi. Mensis Aprilis, M. D. xvi. requiescat in pace, Amen.

PAVLAE CONCIAE.

Romanæ, vxori carissimæ Alphonsus Truglius Hisp. P. Vix. ann. xxxi. Obijt xvi. Decemb. M. D. Lxxi.

Trugillorum Sum.

MARGANELLAE.

Mariæ Marganellæ Iustinopolit. æterna sit quies. Vix. an. xxiv. Obijt xxiii. Ianuarij, M. CCCC. Lxxxv. M. A. I. E. G. E. F.

BERNARDINO CORDVB.

Pontif. Max. disciplinarum omnium cognitione inclyto, cuius ingenium ac differendi acumen cunctarum gentium gymnasia stupuere, viro omni virtutum genere ornatissimo, qui vita sacrarum literarum studijs innocentissimè acta, multaq; doctrinæ monumentis posteritati relictis, hominem exiit, anno ætatis Lxv. Anno M. CCCC. Lxxxv. Gregorius Card. Portuensis benè mer. pos.

MILITIS GYNDISALVI.

Gundisaluo de Vetera, S. Iacobi de Spatha militi nobil. genere, qui cum Ferdinandi Regis, & Elisabethæ Hispaniæ Reginæ apud Sixtum III. Pont. Max. legatione summa cum laude functus, in patriam ad Reges redisset, ob vitæ morumq; probitatem ac singularem erga illos fidem, ad eundem Pontif. iterum Orator missus, mortem honestis. obiit Anno salutis M. CCCC. Lxxxiii. xxvii. Mens. Martij, Alphonsi Ciuitanen. Episcop. ex testa. pos.

RODERICO SANCTIO.

Præfuli Palentin. humani diuiniq; I. C. optimo, qui molem Adriani fid. præfectura custodiuit, sed Apost. obfer. Vix. an. Lxvi. Bessario Cardinalis Sabinensis, & Marci Card. Diui Marci P. P. Obijt ann vii. Pauli Pontif. Max. in Octob.

PETRO CIACONI.

Presbytero Toletano, in quo multiplicis doctrinæ copia cum vitæ ac morum integritate certabat, qui à Gregor. xiii. Pontif. Max. Sanctorum Patrum libris sacrisq; Canonibus, & sacrosanctis biblijs perpurgandis præpositus, in eo munere obscundo, eruditione, iudicio, fide ac diligentia præstitit. Ecclesia S. Iacobi Hispanorum, qui urbem colunt, heres ab eo instituta monum. hoc P. Vixit an. Lvi. Obijt Anno M. D. Lxxxv. vii. Calend. Nouemb.

PETRI DE VELASSO.

Petrus de Velasso Hispalensis sacellum proximum sua impensa structum, & sacrificio perpetuo benè dotatum conceptionis Virginis Dei Mariæ pietatis ergò dic: sepulcrumq; hoc sibi & suis posterisq; eorum viuens P. Anno salutis Christianæ M. D. xli.

FRANC. DE FRIENTES.

Palentino, diplomatum Apostolicorum sub Iul. Pontif. Max. script. mansuetudine, probitate indefessoq; iuuandi studio insigni, solum ad benemerendum nato, qui
nulla

nulla re nisi moriendo nocuit longè plus alijs, quàm sibi, Deo florentem gratia, beneq; volentem omnibus immatura mors sustulit, minùs vt esset in terris boni. Petr. de Frientes concordis. fratri pos. Vix. ann. xxxv. Obijt Anno salutis M. D. xlii. Iulij.

PETRI DE SERVILLA.

Requiescit sub hoc lapide paralyticum corpus Petri de Seruilla, ap. script. hominis, non modò in suos, verùm in exteros beneficentis. ob cuius miram in laboribus mansuetudinem, patientiam, singularemq; erga omnes humanitatem piè creditur dimisso cadauere animam ad superos euolasse. Vix. ann. Lvi. executores ex testam. benemer. pos.

FRANCISCO.

Iuris pontificij doctòri, qui cum in Rom. Curia suis, inter quos magnas fortunas distribuerat, apprimè charus vixisset, à stolido quodam adolcente, quem domi aluerat, præsente veneno sublatu est.

*Hec fons in gremio qui me post perdidit animum,
Sed tibi quàm morior, tam benè uiuo mihi.*

CONSTANTINI DE CASTELLO.

Constantinus del Castello Decanus.

Archidiaconus dum se mortalem animo voluit, sacellumq; hoc virgini dedicatum construit dotauitq; Anno M. D. Lii.

BLASIO DE CASAMVIOS.

Viro integerrimo, & in omnes officiosissimo, qui repentinè moriens amicis magnum sui desiderium, propinquis luctum reliquit. Vix. ann. Liii. Mens. vii. Dies iii. Obijt vi. Calend. Martij. M. D. Lxiii.

Gratia Zancher mœrens coniugi, quem fide incomparabili dilexerat, & cum quo xxx. ann. sine querela vixerat P. C.

FERDINANDI MFGNON.

Hispano Gien. Caroli V. Imperatoris peditum equitumq; præsecto, cuius fides & virtus, cum in omnibus bellis, præsertim contra Saracenos fuerit inuenta, ab eodem Carolo multis priuilegijs honoribus & præminentijs decoratus, sed inter virtutis merita max. laudand. vt tandem tanquam Christi miles ann. Lx. agens, V. die Aprilis M. D. Lvi. decessit. Melchior del Rio & de Heredia amico carissimo posuit.

ALEXANDRI DE TOLEDO.

Sepulcrum Anth. Alex. de Toledo M. CCCC. XC. A. D. 8. M.

ITEM.

Sepulcrum quondam Brigidæ del Teotenice qui . . . . .

IOAN. DE LANDA.

Hic jacet Ioan. de Landa Sacerd. Calagurritan. & Canonicus Palent. qui stipendium pro Capellano in dies singulos perpetuò reliquit. Vix. ann. Lxxvii. & Mens. viii. Obijt die xii. Martij, M. D. Lxx. Execut. ex testament. pos. Tu qui legis dic aue, & requiescat in pace.

SOLLICITATORIS CAESARIS.

Io. Annone Caroli V. Rom. Imp. fidel. sollicitator, qui vixit ann. xliii. Obijt xxiii. Octob. M. D. xlix. Io. Perez Artolacæ literarum Apostolicarum sollicitatori, qui vix. ann. xxxv. Obijt xxvii. Nouemb. M. D. lxi. Cantabris ambob. itemq; in Eccles. Pampil. Archid. religione amicitiaq; coniunctis.

Ioan. de Mondragon amicis vtrisque cariss. mœstis. P.

Vnanimis viximus, nec adhuc mortui dissidemus.

IN CO.

R O M A.
IN C O L V M N A.

Ferdinandi & Elisabeth glorios: Hispaniarum Regibus victoria recuperat: Granat: Regni nunciat: Innocentius VIII. Pontif: Max: sacris hic rite peractis prim: Febr: Dominicam praeclar: indulg: à primis vespers usq; ad solis occasum, ut Diui Iacobi festo anniuersari: multas ob causas esse instituit Anno salutis M. D. II.

I B I D E M.

Ista clauise est unius duarum portarum Barbarica ciuitati Tripoli nuncupata, quam D. in festo S. Iacobi ab infidelib: in manibus Ferdinandi fidelis Hisp: Cath: Regis dedit, & propterea hic inde ex voto debito posita fuit M. D. III. tempore Iulij PP. II.

I O A N N E S D E M E L L A.

Genere Hisp: fam: ingenua, Cæsarei ac Pontificij Iuris Consultus S. Laurentij in Damaso Presbyt: Cardinal: Tamorent: sacr: vix: ann: Lxx. Obijt III. Nouemb. Anno salutis nostræ M. CCCC. Lxiii. Paul. Pontif. Max. II. anno III.

I O A N: D E C A P E D A.

Ad piam memoriam Ioannis de Capeda Presbyt: Palent: I. V. D. cuius anima requiescat in pace. Obijt die xxx. August: M. D. Lxxiiii.

I O A N: R O M E A E.

Ioan: Romea de Nogaetas sic volui condier vix: ann: xxx. Obijt II. Octobr. M. D. II.

I A C O B O L A P E Z I O.

Moratell: ex celeberr: Hispan: Taeraconeñ: oppido Gualdaiara nuncupat: huius ædis sacræ Procantis munere ann: plus xx. cum magna laude defuncto Vix: ann: XLI. Obijt M. D. XLviii. x. Calend: Octobr:

E P I S C O P I G I E N S I S.

Gab: Mer: Gienf: Episcopo à Carolo V. Imperat: ob sedand: populares Hispan: seditiones inter intimos Consiliario ascito, Clauis in Italiam nauiganti præposito bello Pannonico, pro communi salute suscepto procurat: rerum Castrensiū præfecto à Clemente VII. Pontif: Max: admiratione virtutis ad summos honores euecto LXIII. ætatis suæ anno, rubricodolore benè acta vita functo P.

G A R S I A E.

Hic iacet Garsias nat: Hispanus & patria Mentin:

M E L C H I O R I R A M I R E Z.

Melchiori Ramirez de Deiet: sac: pœnit: Apost: correctori ciuitatis de Raet, ingenio, vitæq; integritate prædito omnium negotiorum Romæ quæ geruntur peritissimo, nata Elionora de Auila eius vxor sibi suisq; liberis M.P.C. Vix: ann: LI. M. vi. D. xxviii. Ob: prid: Cal: Sept: M. D. Lxvi.

I N M V R O.

Innocentius Episcop: Seruus Seruorum Dei vniuersis Christi fidelibus presentes literas inspecturis, salutem & Apostolicam benedictionem. In Apostolica dignitatis culmen diuina disponente clementia sublimati dignum reputamus, ut sub Sanctorum Apostolorum nominibus præcipue in alma

in alma urbe Deo dicati congruis extollantur honoribus, & Christi fideles uniuersi, quorum salutem desideramus, ad illa confluentes, suorum delictorum sarcina deposita, remissionum gratiam ibidem consequantur. Cupientes igitur, ut Eccl. Sancti Iacobi Hispanorum nuncupati de urbe dignis honoribus frequentetur, & à Christi fidelibus in veneratione habeatur, de omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Apostolorum Petri & Pauli eius auctoritate confisi, intuitu & consideratione dilecti filij Nobilis viri Ereti LopetZ de Mendotra, comiti de Tentiglia carissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Regis, & carissima in Christo filia Elisabeth Regina Castella & Legion. Illustrium capitanei & Oratoris ad nos destinati, qui nobis super hoc humiles preces porrexit, omnibus & singulis Christi fidelibus utriusq; sexus, qui Ecclesiam prædictam in festo eiusdem S. Iacobi à primis vespers usq; ad occasum diei ipsius deuote visitant annuatim, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus & enlargimur. Date Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominica M. CCCC. LXXXVI. XI. Calend. Februarij, Pontificatus nostri anno III.

DIDACI DE VALDEZ.

Certa dies nulli est, mors certa, incerta sequensum

Cura, locet tumultum qui sapit ante sibi.

Didacus de Valdez Astur patria, Pontificatuq; Zamoren. cum se morituum assidue meditaretur, viuens hoc suo cadaueri statuit monumentum. Vixit annos propè Lx. obiit xxvii. Decemb. M. D. vi. Die xi. Mens. Septembris, Pontif. Max. Alexand. Valen. anno iiii. cum Magistratum domus eius exerceret.

Religio socia vita fuit, & pietas mortis comes.

IN MVRO CAPELLÆ.

EPIS. ZAMORENSIS.

Adhac obligatur Ecclesia ista, gubernator & administrator pro tempore, ex fundatione & dotatione Capellæ S. Illifonsi, per Dominum Didacum de Valdis, Episcop. Tamorens.

In primis deputare salariuin duobus Capellanis, qui ultra XII. qui nunc sunt in singulis diebus, per suas hebdomadas alternatim teneantur celebrare unam missam festi currentis, cum oratione pro dicto Domino Episcopo & suis defunctis, & si festum non occurrat, celebretur missa, Terequiem, pro eisdem.

Item, singulis hebdomadis II. III. vel IIII. feria Capellanus, qui missam in dicta Capella celebrare debet, in una quatuor Ecclesiarum, in quibus offeratur sacrificium pro animabus in purgatorio existentibus, videlicet prima hebdomada Mens. in die deputat. in Capella de Scala cœli ad tres fontes. II. hebdomada in S. Sebastiano in altare refrigerij. III.

r

hebdo-

hebdomada in S. Gregorio. IV. hebdomada in cripta S. Laurentij, extra muros celebretur, pro Domini Episcopi & suorum defunctorum animabus.

Item, tenentur supradicti in solemnitate Diui Ildefonsi, quae celebratur XXIIII. Januarij, sub cuius invocatione Capella est dedicata primas Vesperas, Missam, & secundas Vesperas, solemniter celebrare, & pro omnibus Capellanis constituit tali die X. Carolinos pro eorum communi praesentia.

Item, tenentur supradicti intellecto obitu Domini Episcopi obsequium solemnè immediate facere, & postea intellecto certo die obitus sui, tali die sui obitus singulis annis in praedicta Capella missam, Te requiem, cantare, cum Diacono ac Subdiacono, ac responsorijs super eius sep. & cre. Tali die dent omnibus Capellanis VI. Carolinos pro communi praesentia.

Item, tenentur supradicti singulis annis in commemoratione omnium defunctorum, ponere super sepulcrum praedicti Domini Episcopi unum tapetum, & duas faces, quae ardeant per totum officium Vigiliae & diei, & offerantur ad pedes sepulcri panis & vinum, pretio IIII. Carolinorum more Hisp.

Item, quod nullus intra praedictam Capellam possit sepeliri, nisi sit ex progenie dicti Domini Episcopi aut dignit. seu Canonicus in Ecclesia Zomarens.

Et super his omnibus exequendis Dn. Episcopus onerat conscientiam gubernatoris & Administratoris pro tempore.

F. COLMENARES.

F. Colmenares Canon. Legion. viro nobili probatissimo, qui dum aetatis suae annum agens Lxxxv. à remotissimis Hispaniae finibus alumn. prauitate Romae citatus aduenit, in spem contra spem moriturus. Ioan. Martin. sanguin. & Petr. Velasus ex testament. Ob. xx. Calend. Octob. M. D. xxxi.

*Hem foni in gremio, qui me post perdidit anguis:
Sed sibi cum morior, tunc benè uiuo mihi.*

GABARCI.

Nobili viro, de Gabarco Decano Ecclesiae Amnid. Her. benemer. P. vixit ann. xxxvi. Obijt xix. Decemb. M. D. viii.

S. FRANC. DE TOLEDO.

Viro integerrimo, sacrarum literarum noticia excellentissimo, morum sanctimonia, fide, pietate, constantia insigni, Antistiti Cariensi, Sixti IIII. Pontif. Max. Datar. cuius opera ad componendas Christianae religionis principum populorumq; discordias, Nicolaus, Pius, Paulus, Sixtus Pontifices domi forisq; vti sunt, qui absumpto munere, è Liguria rediens, magno desiderio immatura morte peruentus, occubuit. Anno aetatis suae Lvi. Mens. iiii. Die x. Salutis M. CCCC. Lxxix. v. Id. Februarij. Sixti IIII. ann. viii. Alphonsus etiam de Toledo fratri B. M. pos.

IOAN.

JOHN. DE. FVESELIDA.

Hispano, Alex. vi. Pontif. Max. de intimis Secretario, Lupus de Fueselida Ducis Valentini campi Ductor, ex testamento fratri benem. præsul. Interamnium sub Domini sui sepulcro P. Obijt anno Domini M. CCCC. LXXXVIII. Die xviii. Martij.

S. IACOBVS { DE AVGVSTA IN VALLE MARTIA.
SCORZACABALII IN CAMPO VATICANO.
*Hic lapis est, in quo natum templo obtulit olim
More Hebraeorum virgo Maria suum.*
DE MOROTTIS, propè colum. Antonini.
IN SEPTIMANO, trans Tyberim.

S. IANVARIVS IN VIA APPIA.
IESVITARVM VETVS ET NOVA.

IN PORTA MAIORI.

Alexand. Farnesius Cardinalis S. R. E. Vicecancellarius, Pauli III. Pontif. Max. Nepos, cuius authoritate Societas Jesu recepta primum fuit, & decretis amplissimis ornata, templum hoc sue monumentum & religionis, & perpetua in eum ordinem voluntatis, funditus extruit, Anno salutis M. D. LXXV.

CAROLO CELSO.

Io. f. optimæ spei, summæq; festiuitatis ac suauitatis puero, Atalanta Coruaria filio dulcissimo, multis cum lacrymis posuit. Vixit ann. vii. Dies xv. Obijt August. M. D. Lxv.

*Care puer, festine puer, tibi munera mater
Vltima dat, matri qua dare debueras.*

BARTHOL. HASTALLO.

Philosopho & Medico celeberrimo, vixit ann. xlviii. & Io. Baptistæ Hastall. eius fratri viro optimo integerrimoq;. Vixit ann. lvii. Paulus, Petrus, Hieronymus Hastall. fratres, patri patruoq; ob multa merita, titulum posuere, Anno à natal. Christi M. D. vii.

S. IOANNES { BAPTISTA IN COELIO.
COLEVITA IN INSVLA ol. Aesculapij.
EVANGELISTA ANTE PORTAM Latinam, olim Dianæ
in Cœlio: Prope hoc fuit Monasterium Virginum, quod
propter infanticidia deletum est funditus.

MONTIS ACVTI.

Monte acuto, cū Florentino, morum decore ac liberalitate insigni, qui dum Romæ Florentinorum Consul esset, extremum diem obijt M. D. xliii.

THOMAE ALBERICO.

Florentino, felix honorum ipsius Romæ existit, fratri benemerito mœstis pos. Vixit ann. xxxvii. Obijt M. D. Lxxi.

CATHARINAE CAMGIAE.

Florentinæ, iuuentulæ honestissimæ & pudicissimæ, quæ vixit ann. xix. Mens. vii. dies xxiv. Ioan. Baptista Regius Monteferratus mœstis. coniugi benemerenti posuit.

FRANC. DELLA FONTE.

Florentino, viro probō, Iacobus Borgian. quo suā cum Ioan. Baptista illius fidæ amicitia monimentum extaret, p. cur. Vixit ann. Lx. obiit, cū esset consul, anno salut. M. D. xxx.

PHILIPPO BRAVO.

Nobili Parmens. viro morum probitate, ac religione insigni, Nicolai Gaddi, Guidonis Ascanij, & Alexand. Stortia Cardinalium, nec non Pauli Iordani Vrsini Brauiansium Ducis, intimo carissimoq; familiari, Luchina Tronamala Salen. optim. coniugi P. obiit vii. Calend. Nouemb. ann. salut. M. D. Lxxiiii. ætatis Lxxvii. Mens. viii. D. i.

PVCCII.

Dominico à Puccio de Carda Cusentinensi priuigno in filij loco dilecto fel. cap. flore P. M. D. Lxxiiii.

CAROLO IOELLO.

Florentino, cuius quanta in futoria arte excellens præstantia, tanta fuit in illa exercenda integritas & probitas, filij mœstiss. patri optimo posuer. cum vixit annos Lxiii. Mens. vi. Dies iii. obiit ix. Ianuar. M. D. Lxiii.

FRANC. IOTTI.

A Sanct. Ioan. viro integerrimo, & negotijs gerendis solertissimi ingenij, Laur. fratri pientissimo mœr. poni curauit, Anno M. D. Lviij. Vixit ann. Lxxiiii.

CONCINELLI.

Ioannes Baptista Concinellus Pamararius hic iacet humatus, qui, cū xxxvi. an. vixisset die vii. Augusti, M. D. xLix. de vita decessit.

CAMILLO RICASOLI.

Bettini I. Florentino, qui ætatis suæ ann. obiit vi. iuu. opt. Octavianus frater mœrens pos. M. D. xLv.

ALOYSII BARTHOLI.

Aloysij Io. Baptista Barthol. Florent. hic corpus requiescit, & anima lætatur in celo. Vixit ann. xxxiii. obiit x. Decemb. M. D. xL. Laus Deo.

ANDREAE BAVHVMII.

Andream Bauhum. Florent. de se ob singularem animi virtutem spem pollicentem maximam florenti ætate liberis, aduerso casu obrutum, Lignorinus Florentinus inde sua cura inuentum in testimonium amicitia & amoris mœrens hic humari cur. Obijt die ii. Mens. Martij, M. D. xLiii.

RIMBOTTI I. C.

Ioan. Mar. Rimbotto, de S. Anniate I. Consulti, qui memor fidei, salutis immemor periculosiss. in tempore Romam venisset, Iun. Cardinalis cibo, ad quem missus erat, re benè gesta intempestina cœli mutatione decessit. Obijt pridie Id. Iulij. Anno Domini M. D. xLiv. Vixit annos circiter xxxvii. amici benem. posuerunt.

FELICI PVVINAÆ.

Florent. immatura morte præreptæ Francisc. Sermanus à Lauiola ciuis Florentinus vxori dulcissimæ multis cum lacrymis pos. Vixit ann. xix. Dies ix. obiit xix. Calend. Sept. M. D. Lxv.

ALEXANDRO BARTHOLO.

Patricio Florentino B. f. cuius an maior fuit pietas in Deum ac parentes, amorē in cognatos, seu officium in amicos, adhuc dubium est, Vixit ann. Lviij. obiit vi. Calend. Decemb. M. D. Lx. salutis humanæ. Leon. fratri suauissimo mœrens posuit.

IOAN. BAPTISTAE FLORENTIOLO.

Puerorum fosculo.

Ne dul.

Ne dulces ferres fructus mellite Ioannes,

Decussit flores mors inimica tuos.

Vixit annos vi. obiit x. Calend. Iulij, M. D. Lxxiii.

Simon & Lud. Florentini ciues, & eius parentes moestissimi amoribus & delicijs suis p. p.

NICOLAO CAROTINO.

Mercatori Florentino, viro frugi & integerrimo, qui vixit annos xLvi. & obiit die vi. Nouemb. M. D. xxxvii. filij moestis. pos.

BARTHOLOMAEO.

Florentino, animi magnitudine, rei militaris vsu atq; virtute claro, præclaraque bellicæ dignitatis insignia affecuto, post egregiam fortitudinis suæ apud omnes spem conceptam morte præuento, Carolus Oricellarius lacrymans amico carissimo posuit. Vixit ann. xLiii. Mens. x. Dies x. obiit die xii. Iulij, anno M. D. L.

MARIATTO IAMBONELLIO.

Honesto loco Flor. nato, sed & vrbis & Pontificæ curiæ splendoris amore, viro- rum illustrium obsequio, & morum elegantia non obscuro.

Francisc. Puccius Sor. filius, cui viuens & nomen & facultates suas commenda- uit, poni curauit, obiit viii. Calend. April. Anno ætatis Lxviii. post Christi ort. anno M. D. Lxx.

BARTHOL. SERISTORIO.

Archiepiscopo Tranensi, vtriusq; Signaturæ Referendario, ingenio, doctrina, mo- ribusq; præstanti. Vixit ann. xxxi. Mens. x. Diem i.

Camillo Seristorio, optimæ spei iuueni, vixit ann. xxvii. Mens. ii.

Auerardus Seristorius, apud Paulum III. Iulium III. Marcellum II. Paulum III. Cosmi Reipub. Florent. Ducis secundi Orator, filijs opt. F.

PHILIPPO THASINO.

Ciui Florent. integritate, prudentia, atq; morum suauitate claro, & singulari in suos pietate, moestis. hered. pos. Vixit annos xLii. Mens. x. Dies v. Obijt iiii. Id. Octobr. M. D. Lxx.

ROBERTO CALCANEIO.

Ciui Florentino Rom. ciuitatem adepto Pauli III. Pontif. Max. à conficiend. factarum vestium ornamentis. Vixit ann. Lxxxii. obiit Non. Nouemb. M. D. Lx. Lucretia Bonacarta vxor & filij, marito & patri benè merito P. P.

GVICIARDINI.

Petrus Guiciardinus, patricius Florentinus xii. vir S. P. A. litibus iudicandis sanctissimi Domini nostri vtriusq; Signaturæ Referendarius, atq; in Basilica princip. Apostolorum Vicarius generalis, à Pio III. Pontif. Max. ad Maximilianum II. Ro- manorum Imperatorem legatus, prudentia, pietate, iustitia & comitate insigni Lau- rentio fratre ponente H. I. E. Obijt anno Domini c I o. I o. Lxvii. iiii. Non. August. Vixit ann. xxxvii. Mens. ix. Dies x.

PHILIPPO MARMORARIO.

Florentino Tenobij F. solertia, fide, prudentia præstanti, integritate ac pietate, qui vixit annos xLiii. Obijt Calend. August. M. D. Lxxii.

Thomas Marmorarius, fratri carissimo singularis amoris & obseruantiaæ perpe- tuum monumentum, multis cum lacrymis posuit.

GVIDANTONII ADIMANI.

Cum Guidantonius Adimanus Don. F. Ioanni fratri vitam viuenti nihil prodesse præsens potuerit, mortem mortuo lep. hoc absens cur. Vixit annos xLvi. Mens. ix. Dies xii. obiit xxii. Sept. Anno M. D. xLvi.

PHILIP. DE DONATIIS.

Ciui Florent. nobil. Mercatori integerrimo vita moribusq. Obijt anno Domini M. D. xxix. societas nationis Florentinorum ob B. M. PP.

RAPHAELIS GRISELLII.

Ciuis Florentini corpus hoc regitur lapide, cuius ne fidei, integritatis, religionis, probitatisque memoria quoque tegetur, Clementia castissima, postquam coniux cum eo annos xiiii. coniuncta vix. P. moestis. vix. ann. Lviii. Mens. vi. obijt vi. Id. Febr. Anno salut. M. D. iii.

MAGDALENÆ FANTORII.

Florent. ingenio ac morum honestate integ. quam ipso ætatum flore heu mors inuida rapuit. Iacob. Montirapolus vxori dulcis. moestis. posuit xi. Calend. Iulij M. D. Lii. vixit annos Lvii. Dies xxiii.

ALEXANDRAE FVMANTIAE.

Florentinæ, non minùs venustate, quàm ingenio & moribus præstanti, Antonius Benamontis de Brato caris. & benè mer. vxori P. C. vixit ann. xxxvi. Mens. ix. Diem i. obijt xvi. Augusti, M. D. Lxxiii.

S. IOANNES { DE FICOZA sub Quirinali.
IN FONTE IN CAELIO.
IN LATERANO IN CAELIO.

Pulcra Basilica, in qua Romani Impp. auream Coronam solabant recipere, pavementum eius marmoreum, laquearia inaurata, & olim Rom. Pontificum sedes. In ea capita BB. Apostolorum Petri & Pauli, & tunica S. Stephani maculis, cum lapidaretur, infecta, & vestigium cruentæ hostiæ, cum multis alijs reliquijs Sanctorum, de quibus plenè bulla Sixti IIII. pendens ad altare summum, marmor itidem incisum, quod incipit: Gregorius Episcopus Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam, super vniuersas orbis Ecclesias Pontifex Romanus, &c. asseruari feruntur. Fuit plurimum ornata à Nicolao IIII. Anno M. CC. XCI. quòd tituli opere Musiuo in fornice chori restantur. Columnæ æneæ striatæ in illa positæ, à Vespasiano Imp. Romam aduectæ sunt ex Hierosolymis. In sacello Lauacri Constantini, vbi à Beato Syluestro baptizatus est, Capella, quam mulieres ingredi vetantur, propterea quòd D. Ioannes Baptista, prece foeminæ interemptus sit. In illo columnæ Porphyreticæ & Alabastrinæ pulcerrimæ, quæ cum fricantur, odorem violarum reddunt, dicunt ex Palatio Pilati translatas. Theca plumbea est. In valuis æneis hæc:

In ho-

In honorem Beati Ioannis Baptistæ.

Hilarius Episc. Dei famulus fecit.

Cætera, quæ hic visenda præcipuè proponuntur, sunt: Porticus antiqua benedictionis. Columna, in qua Gallus cecinit, cum Petrus Christum negaret: Arca fœderis: Virga Aaronis: Longitudo Saluatoris: Mensa, in qua milites iecerunt sortem supra Christi indumenta: Vna portarum ex atrio Pilati, qua egressus est Christus, cum patibulo crucis affigendus esset: Scala, in quam gutta sanguinis Christi cecidit: & duæ sellæ stercorariæ Pontificum, quibus imponuntur post Coronationem, vt reminiscantur quotidie, se homines esse, & in stercus, terram & puluerem, vti reliquos mortales, conuertendos, eoq; rectius agant, & officij sui sint memores.

IN PORTICV ANTIQVA MAIORIS PORTAE.

*Dogmate Papali datur hoc mihi & Imperiali,
Quod sim cunctarum mater caput Ecclesiarum.
Hinc Saluatoris caelestia regna datoris
Nomine sanxerunt, cum cuncta peracta fuerunt,
Sic sumus ex toto conuersi.*

IN BASI ARÆ CVIVSDAM MARMOREÆ.

*Guilielmus de Pererij auditor Deo & his sanctis dedic. Anno M.
CCCC. XCIII.*

I. IN TVMULO AENEO MARTINI V.

Martinus Papa V. sedit PP. per annos xiii. Mens. iii. Dies xii. Obijt anno M. CCCC. xxxi. die xx. Febr. temporum suorum felicitas.

II. ANONYMI.

*Vixi, quod volui, semper benè, pauper honestè:
Nullum fraudavi, quod inuat ossa mea.*

III. Est Helisabethæ Vrsinæ ducis Ascoli & Arolæ Comitissæ coniugis.

Cæciorum cum sacello mediocriter ornato.

Laurentij de Brunca ciuis Romani.

Lælij Nusij de Nigris Rom. ciuis.

Dominici Ram. Episcopi Portucen. S. R. E. Cardinalis Terraconiens. obijt M.

CCCC. xlv. Mens. April. ætatis centesimo.

Valerani Episcopi Tyburtini.

Laurentij Magi.

Guilielmi Golt Angli sepulti, Anno M. CCC. Lxxxiii. Videtur eques fuisse ex habitu & gladio, quo cingitur.

Ioannis Rubei Episcopi Aletrinati.

R O M A.

Blasij Corani Canonici Diui Petri, nati ann. Lxxx.

Ioannis Episcopi Parmensis.

Domini Petri de Piperno, S. R. E. Diaconi Cardinalis Francisci Torelli Vrbi-
natis.

Sebastiani Scarletti ædis æditui fidelissimi.

Laurentij de Surdis Canonici.

Nicolai Anibaldi.

Dominæ Ritæ, vxoris Antonij Lelli.

Petri Pauli Cardelli, Canonici Lateranen.

Carilli Hispani Sacerdotis, peste mortui.

Bartoli Oradini Perusini Stroziorum.

Florentinorum alumni fidelissimi.

LAVRENTIO VALLAE.

Laurens Valla iacet Romana gloria lingua,

Primus enim docuit, qua decet arte loqui.

Harum ædium sacrarum Canonico, Alphonfi Regis & Pontificis Max. Secreta-
rio, Apostolicoq; scriptori, qui sua ætate omnes eloquentia superauit, Catharina
mater filio pientissimo pos. Vixit annos L. obiit Anno M. CCCC. Lxv. Augusti
Calend.

ISABELLAE SPORZIAE.

Ioannis Pifaurensium domini filia, foeminæ sui tempotis prudentia, ac pietate
insignis. Vixit ann. Lxvii. Mens. viii. Dies iii. Obijt M. D. Lxi. Calend. Febr. x.

D. ANTONII CARDINALIS.

Portugalenfis, qui obiit Romæ xi. Iulij, Anno M. CCCC. xlvii.

LAVRENTIAE.

Quondam vxoris Antonelli de Bucca planula Calabri.

IOAN. DE ANGVIRE HISPANI.

Dâ gemitus pia turba viro, lacrymasq; sepulcro,

Cuius ab interitu saua ruina manet.

Hec pietas iacet ipsa fides, probitasq; pudorq;

Religio, grauitas, cum grauitate lepos.

Sed neq; flere licet superos pulcerrima circum

Pars melior, terris vanda fama viget.

STLVESTRI II. PONTIF.

Iste locus mundi Syluestri membra sepulsi,

Venturo Domino continet ad sonitum.

Quem dederat mundo celebrem doctissima Virgo,

Atq; caput mundi culmina Romulea.

Primum Gilbertus meruit Francigena sede

Remensis populi metropolin patria.

Inde Rauennatis meruit conscendere summum

Ecclesiae regimen, nobilitate potens.

Post annum Romam mutato nomine sumpsit.

Vt toto pastor fieret orbe nouus:

Cui nimium placuit sociali mente fidelis.

Obrulis hac Caesar tertius Orho sibi.

Tempus uterq; comit clara virtute Sophia

Sacrum omne & gaudes, frangitur omne rotam.

*Clauigeri instar erat cælorum sede potitus,
Terna suffectus cui vice pastor erat.
Sed vicem Petri postquam suscepit, abegit
Lustris non spacium cum placide moritur.
Obrigit mundus discussa pace triumphus
Ecclesia nutans dedidici requiem.
Sergius hunc loculum miri pietate sacerdos,
Successorq; suus compsit amore sui.
Quisquis ad hunc tumulum deuexa lumina vertis,
Tu Domine omnipotens dic miserere sui.*

Obijt anno Dominicæ incarn. M. III. Indiçtione I. Mensis Maij die xii.

IN PORTA SANCTA.

*Clementis VII. Pontif. Max. auctoritate Alexander Farneſius
Cardinalis Episcopus Ostiens. Archipresbyter huius sacrosanctæ Baſi-
licæ, hanc portam ob Iubilæum aperire solitam ineunte anno M. D.
XXI. de more aperuit, exactoq; clauſit.*

*Julij III. Pontif. Max. auctoritate portam hanc diebus LXII.
Iubilæi anni M. D. L. Pontificio interregno impediẽte elapſis, Ioan-
nes Dominicus Cuppis Cardinalis Tranens. Episcop. Ostiens. huius Ba-
ſilicæ Archipresbyter, more maiorum institutoq; aperuit, ac Iubilæo
ad diem Epiphaniæ uſq; M. D. LI. prorogato, exactoque idem clau-
ſit.*

S. IOANNES

{ DE MALVA trans Tybrim.
IN DOLA IN CAELIO.
IN OLEO ante portam Latinam.
DE PINEA in regione Pineæ.
DE MERCATO in regione Campitoli.

S. IOANNES ET PAVLVS IN CAELIO.

CARDINALIS PASSII.

*Presbyter Ecclesiæ Romanæ riſè Ioannes
Hæc animi voto dona vouendo dedit
Martyribus Christo Paulo pariterq; Ioanni,
Paſſio quos eadem conſulit eſſe pares.*

IN TABVLA MARMO-

REA HÆC:

*Fundus Maurianus in integro, fundus Caſconis in integro, ubi ſupra,
fundus Prætorianus in integro, ubi ſupra, fundus Caſacatelli in integro,
ubi ſupra, Fundus Piorlis in integro via Appia M. L. XIII. fund. virg.
in via Appia M. L. II. cum pantan. Fundus Capitonis via Ardeati-
na M. L. II. Fundus Fonteianus in integro via Sancta Mil. plm. XII.
Fundus Lanſlanus in integro via Sancta Imp. VIII. Fundus publicus in
inte-*

integro via Latina M. plm. XI. Fundus Casaquinti in integro via Latina M. plm. XI. Fundus Lautitrianus in integro via Laurana M. XV. Fund. Sergan. in integro, ubi supra, Fundus Septiminis in integro via Prænestina M. XXX. Fundus Stagris in integro via Latina M. L. pt. M. XXX. Fundus Casaluti in integro, ubi supra, Fundus Casacil-lense via Appia M. L. XIII.

IN ALIA TABULA.

Gregorius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectiss. in Christo fi-lijs dono dedit Cardinali & Ioan. Archipresbyt. titulo S^Storum. Ioan. & Pauli, & pro nobis in eodem titulo ipp. Erudita speculationis impellimur cura & ardore Christianæ religionis, & studio divini cultus promouend. pro venerabiliorum piorumq; locorum præcogitare stabilitate, ut qui Deo serviendi se cura, & huc proveniendi pio labore, & anima Christo dica-tæ, quiq; se illi diebus vitæ illorum servire decreverunt, perseverent, & imperturbatè in illa mancant, & serventur firma, quæ à Christianiss. in Dei laudem constructa sunt. Quia igitur dilectio atq; religiositas vestra petit à nobis, quatenus hos fundos integros sitos interritor. Bellitrinens. M. L. XXII. ac in alijs locis, vestra Ecclesia confirmemus: Et nos ita confirmamus, ut si quis temerator existit, anathematis vinculo subia-ceat I. PP.

Ante Templum duo Leones, quorum alter porcum, alter ho-minem vnguibus tenet: Et in templo Porphyreticum sepulcrum quadratum politiss.

S. IOSEPHVS IN REGIONE PINEAE.

S. IVLIANVS IN ESQVILINO.

S. IVO IN CAMPO MARTIO.

S. LAVRENTIVS propè macellum coruorum.

S. LAVRENTIVS	{	IN VIMINALI.
		IN IANICVLO.
		IVXTA TYBRIM.
		IN DAMASO in regione Pineæ, vnum ex vetustissi-mis & domui inclusum, in quo hodiè Pontificis Can-cellaria.

ANNIBALI CARO.

Equiti Hierosolymitano, omnis liberalis doctrinæ, poëticæ imprimis Orato-riæq; facultatis præstantia excellentiss. Petro Aloysio Parmensium Duci, & Ale-xandro Cardinali Farnesij ob spectatam in consilijs dandis fidem atq; prudentiam, suis verò alijsq; omnibus ob singularem probitatem atq; beneficentiam carissimo, Vixit annos LIX. Mens. v. Dies II.

IOAN-

IOANNI PACINO.

Luccensi Medico, iudicio, doctrina, fide singulari omnibus spectato, Petro Aloysio, Rainutio & Alexandro Farnesijs Principibus diuturna familiaritate maximè probato, Romæ quasi præcipuo communis salutis amisso præsidio pub. defuncto chariss. testamenti executores PP. Obijt M. D. Lxvii.

CAMILLO QUINTIO.

Aromatario dalle Celle Marficane dioc. iuveni probiss. ac integerrimo. Vixit ann. xxvii. Obijt vii. Id. Nouemb. M. D. xvii.

IACOBO FABIO.

Parmensi, plarissq; liberalibus disciplinis Græcè & Latinè erudito, probò viro ac disertò, edito de beneficentia opere vita functo: Thomas Tilius Bononiens. amico benemerenti de se meritò pos. Id. Februarij, M. D. Lviii.

HELISABETHAE BORSANAE.

Insubr. in qua fortunæ bona meritò cum forma certabant, Gens Baltet Mediomatrix PP. M. M. plonate cubiculo Archiscrpt. Coniugi perpetui amoris memoria ergò P. xvii. Calend. Februarij M. D. xxxi.

ANTE CORPVS DOMINI.

Hic ad decedend. confr. ven. soc. Corporis Christi cadauera recipienda subord. est sub. M. D. xxv.

IVLIAE.

*Julia dum vixit patri suspiria, questus
Indè ego sæpè ergo pectore sæpè animo.
Nunc verò ad tumulum quoties pia iussu repono.
Do lacrymas cineri, fundo preces superis.
Sic precibus lacrymas miscens tua busta reuiso.
Dilecto quoniam non licet ore frui.*

IOANNIS CONSOR.

D. Ioan. Confor. Do. Nicolai Ariani Procuratoris de Parma, cum quatuor filijs præfunctis, M. CCCC. Lxxxiii. A Matt. Bas. Principis Apostolorum, de vrbe Canonico & minoris Iustitiæ Correctori filio Vº.

HIERONYMO SACCO.

Sinens. parentib. orto Ci. Brixien. de monte, claro & integerrimo viro, ab impensis Alexand. Far. Cardinalis, Camillus Pancratijs Saccus fratri benemer. pos. x. Calend. Septemb. Anno salutis M. D. xLvi. Vix. ann. xxxv.

IMAGO I. CONSVLTVS.

Ioan. Mariæ Imago Iuris Consulto celeberrimo, vixit ann. xLvi. Viuianus amico & populari, M. D. viii.

BRIELLI.

Desiderio Brielli, genere & moribus nobili Iur. Can. Doctore Ioan. Brielli I. V. D. vix. annos xxix. obijt M. CCCC. xCiii.

MARGARETAE MARIETTAE.

Vxori carissimæ, religiosè viuenti, caritatis erga pauperes eximæ, domesticarum rerum expertissimæ, & in partu immatura morte peremptæ, Magdalenæq; filia infantulæ, Io. Antonius coniugi non sine lacrymis P. Vix. ann. xxiii. Dies iii. Obijt Mens. Iulio die xii. M. D. Lxx. filia verò vix. mens. vi. Dies vi. obijt die xxix. Ianuarij, M. D. Lxxi.

ANTONIO BLADO.

Asulano Thirographiæ Romanæ instauratori, & per annos xL. Tirographo Pontificio, viro integerrimo, atq; in omnes summè officioso. Vix. ann. Lxxxvii. Paula coniux & filij P. C.

MARI-

R O M A.

MARAE DE MEDINA.

Dum à multis in connubium exoptaretur inuidà morte raptà, & Ferdinando Cafalic. Mariæ fratri, qui pari fato cum genitore & alijs fratribus obierunt, Anno M. D. xxvii. Vixit ann. vi. Illa ann. xii. Auger infelicissima viro & natis suo ære fac. curauit.

NICOLAO CASILIO.

Hispano Mercatori, cui Romano, Prospero & Pompeo Nicolaj filijs, vixit annos xlviii. Angel. vxor infel. posuit

Dum vehementer amans sæuit fortuna, studuit perpetuari in speciem, omnes vno die periëre xv. M. D. xvii.

ANTONIO VICCARO.

Pirionio Aromatario Viro summa tum morum elegantia, tum ingenij dexteritate incredibili, atq; emerendo sibi principum virorum fauoribus, gratiæq; & conciliand. ac tum iuuandæ peritissimo, qui annum agens xxxvi. M. D. xliii. non sine omnium dolore obiit. Portia à Iudicibus coniux mœstissima coniugi carissimo, & executores ex testamento posuerunt.

RUBEORVM.

Familiæ Rubæ monumentum.

TYLLIO SICIOLANTI.

Adolescenti diuino propè ingenio præstanti, qui cum sua ætate omnes mira pingendi arte superaret, cæteros iam iam æquaret, morte immatura consumptus excessit, Hieronymus Sicolanus Sermonetanus filio mœstissimo fecit. Vix. ann. xx. Mens. ii. Dies vi. Obijt iv. Calend. Augusti, M. D. lxxii.

PETRO MARSO.

Aedis huius D. Laurentij Canonico, viro doctissimo & integerrimo, bonorum omnium honestato, votisq; expetito. Ascanius Marfus patruo benemerenti pos. Vix. ann. lxx. Mens. ii.

*Quæ sola eloquij superabas gloria, & illam
Perdidimus, tecum vixit & interijt.*

BOCCABELLAE.

Boccabellæ nobili Rom. Fam. monumentum hoc extat, Anno M. D. l.

PISAVREN.

Valerio & Marcantonio suauissimis pueris Tadæus & Syluester Pisavren. pater & patruus multa spe destituti, sibi posterisq; hoc monumentum Q. H. S. M. B. P. Anno M. D. ii.

VVIANI I. C.

Marianus Vuian. Ciu. Rom. Iuris vtriusq; Doctor, Apostol. Procurator, parentib. pijs. sibi suisq; posteris viuens, posuit. Anno salutis M. D. ii. Calend. Martij.

IVLII CORVINI.

Sarcophagum templi instaur. mut. ist. transl. Iulius Corvinus parentib. sibi posterisq; suis extodi iussit, H. M. E. N. S.

CIRIACO SIGNORETTO.

Ciui Romano, ac mercatori prudenti, Iacob. filius admodum mœrens, patri facund. curauit. Vixit annos lxxv. tertiâq; Non. Ianuar. decessit, anno M. D. ii.

IVLII SADOLETI.

D. IMM. S. pietati & memoriæ Iulij Sadoleti Sacerdotis Laurentiani de Collegio Canonicorum, Græcis & Latinis literis singulariter eruditi, omnibus optimis & disciplinis & moribus ita ornati, vt eius ingenium, comitatem, liberalitatem, & ante annos prudentiam nulla satis æquare possit admiratio, Iacobus Sadoletus fratri concordissimo, & spe de eo maxima orbatus, multis cum lacrymis pos. Vixit ann. xxvi.

FRAN-

FRANCISCI BENEDICTI.

*Fraterna quidquid fuerat pietatis ad unguem
Actum est officio frater amandæ no.
Nec res, nec tumultum, nec sacra piacula posse
Curari fateor candidiore fide.
At tu sed senior dimensis pluribus annis.
Hoc opta, mecum marmore posse regi.*

PYRRHINI CITRARI.

Francisc. Pyrrhino Citrario, Leonis X. P. M. familiari, Iulij Card. de Medicis à Secretis, homini & fide eximia, & literis ac moribus cultis. vsuq; rerum & nationum variarum in primis habito idoneo ad principium curas participandas, initio fortunæ secundioris ex humanis rebus erepto, Iacob. Sadoletus eiusdem Pontificis à Secretis amico optimo benè merenti F. Vixit ann. xlviii. Neminem vnquam nisi mortem offendit.

LUDOVICO PATAVINO.

Patriarchæ Aquilegiensi Albanensi Pontificij TIT. D. Laurentij in Damaso Card. S. R. E. Cancellario, quod animi magnitudine & singulari præditus prudentia, cum Rom. Remp. multitudine hostium laborantem legatus ab Eugenio IIII. in splendorem pristinum armis & victorijs vendicasset, Nicolaum Picinium apud Angliam Florentinæ Ecclesiæ socios infestantem signis collatis profligasset, agrum Picenum à Franc. Sfortziæ dominatu, in ditionem Rom. Ecclesiæ recuperasset, Turcas sub Calixto III. navalibus prælijs contudisset, auctoritatem Rom. Pontificatus longè & latè propagasset, domesticis quoq; virtutibus, consilio, grauitate, continentia, plurimis deniq; in omnes bonos liberalitatis & beneficentiæ monumentis, bellicas laudes ornatiores reddidisset, Henricus Brundius Archiepiscopus Tarentinens. Summo Pontif. sacroq; Senatui à Secretis, ærarij Apostolici præfectus, tantæ virtutis in lucem reuocandæ causâ, vtq; veterem suam in eum obseruantiam hoc recenti pietatis officio testaretur, hoc illi monumentum xL. ab eius morte anno sua pecunia faciund. locauit, Anno salutis M. D. v. xii. Calend. April. Vixit annos Lxiii. Mens. iiii. Dies viii.

PAULI GODDI.

*Cum nequeas fratris miseras audire querelas,
Ad tumultum qui te terq; quaterq; vocat.
Accipe Paule nouo spumantia pocula lacte,
Quaq; tibi mittit tristia dona domus.
Has lacrymas pater infelix effundere iussit,
Cui sine te exoritur iam sine luce dies.
Hoc miseri fratres ferragineos hyacinthos
Dixerunt Hieron accumula tumultum.
Sic nos æternum in luctum, æternasq; tenebras
Non expectato conycis exitio.
Hac ratione tamen casum solamur amarum,
Quod nullum ob facinus fors te inimica tulit.
Sed dum morte tua mortem propellis amico,
Exemplum sanctæ linquis amicitia.*

PAVLO GODDO.

Vincentino, Hieronymus frater penè dolore moriens, poni cur. M. D. xxxv. Mens. April.

HIERONYMO FERRARIO.

Conigiensi in ipso ætatis flore ex oculis hominum, non ex memoria, mors eripuit, amici & familiares in acerbo officio diligentes, hoc monumentum pro munere extremo cum lacrymis posuerunt. Vixit ann. xli. obiit iii. Calend. Octobris, Anno salutis M. D. xlii.

R O M A.

*Fortuna vixi natusq; & coniuge felix,
 Ausa q; eras blando lata nepote domus.
 Ecce ferox nimiam Lachesis mea fila rescidit,
 Flebile, delitijs insidiosa meū.
 Spes tamen una mihi melior, gaudete, resurgam,
 Et pergam spreto vivere sarcophago.*

PACUVII POETAE.

*Adolescens es si properas hoc te saxum rogat,
 Ut se aspicias, dein quod scriptum est legas:
 Hic sunt Poëta Pacuvij Marci sita ossa,
 Hoc volebam nescius ne esses, abi. Vale.* D. O. M.

CTRI.

*Quisquis es mortalium, & undecunq; aduenis,
 Adventurum enim te scio, Cyrus sum, qui Persarum
 Imperium quaesivi: Hoc igitur humi paululum
 Quomcum corpus obtegitur, mihi ne inuideas.*

MILITIS.

*Transivi intrepidus per mille pericula Victor,
 Non acies ferri, non sortia mœnia fossis
 Conatus tenuere meos, domat omnia virtus.*

POETAE.

*Quarite Pierides alium qui ploret amores,
 Quarite qui regum sortia facta canat.
 Me pater ille ingens hominum Sator atq; redemptor
 Evocat, & sedes donat adire pias.*

IOANNIS VRSINI.

*Hic iacet Vrsina genitus de stirpe Ioannes,
 Illustris genere & magnis virtutibus heros,
 Romanos inter procures memorabilis arma
 Tractavit, vixitq; diu cum laude togatus,
 Iustitiam sine fraude colens protexit amicos,
 Seq; dedit gratum populoq; benignum.*

S. LAVRENTIVS EXTRA ESQVILINAM.

Pulcra ædis xxxvi. columnis marmoreis sustentata, cum coniuncto monasterio Monachorum, in quo criptæ subterraneæ similes illis, quæ in S. Sebastiano & Fabiano in via Appia. Ingressi ad dexteram vetusta tumba pulcerrimis statuis incisa, quæ agnum ducunt ad victimam, inscriptione addita.

Hic requiescit corpus Domini Guilielmi, S. Eustachij Diaconi Cardinalis nepotis quondam felicitis recordationis, Domini innocentij Papæ IIII. ex progenie Comitum Lauania orti, cuius anima requiescat in pace.

*Siste gradum, clama qui perlegis hoc Epigramma,
 Guilhelmus plora, quem subtraxit brevis hora,
 Nobis perfunus de Cardinibus fuit unus,
 Prudens, veridicus, constans, & firmus amicus.*

Certius

*Certius illius mores imitans nec alius,
Roma Neapoli quos improba mors Pharisæas.
Rex venia des in requie sedem sibi Christe.
Anni sunt rati domini super astra regentis
Quinquaginta dati sex & cum mille ducentis.*

**AD OSTIUM, IN QVO DESCEN-
DITVR AD CRIPTAS SVB-
terraneas.**

*Hac est tumba illa toto orbe terrarum celeberrima, ex cœmiterio Ce-
riace matrone meritis Beati Laurentij reſerata, ianua Paradisi anima-
bus illis, pro quibus rem ſacram ſuper eius ara quiſpiam fecerit.*

**SVB TERRA, VBI MULTI MARTY-
RES ET S. LAURENTII CORPVS,
ad Altare:**

*Hac eſt æternò florens & grata iuuentus,
Sanguine qua fuſo pulcra trophæa tulit.
Ibant ut ſererent, qua ſemina pulcra ferebant:
At lacrymis flentes immaduère gena.
Nunc demeſſa ſuis portantes ſarra manipulis,
Laſitia redeunt ſe comitante noua.
Orate pro nobis S. Dei Martyres.*

In muro excauatum foramen, in quo vetulæ attendentes pur-
gatorii bullientis ſtrepitum audire ſe dicunt.

Post aram ſummam lapis cancellis ferreis obductus, cui tabu-
la appendet inſcripta:

*Hic eſt lapis, ſuper quo poſitus fuit S. Laurentius, leua-
tus de craticula, aſſatus & mortuus.*

Altera porta, qua ingreditur templum, tumbæ aliquot mar-
moreæ vetuſtæ, pulcræ, excauatæ, & varijs ſtatuſ incisæ. Vnà in-
ſcripta ſic:

Hic iacet Dominus Ioannes C. I. MVS. PP.

S. LAVRENTIVS	{	IN LVCINA, olim Iunonis Lucinæ.
	{	IN FONTANA, in valle Eſquilina.
	{	IN MIRANDA ad forum Romanum, olim Caſtoris.
	{	IN PANISPERNA, in Viminali.
S. LEONARDVS,		propè ædes Dominorum de Cruce:
	{	IN CARINIS.
	{	VLTRA PEREGRINVM.
S. LEONARDVS	{	IN ORPHAEA.
	{	IN SEPTA SOLIS.
	{	IN SILICE, in Eſquilino.
	{	VETVS in Apothecis obſcuris.
S. LVCIA	{	IN PALATIO, olim Apollinis Palatini.
	{	IN APOTHEſIS, olim Herculis Muſarum.

R O M A.

S. LVDOVICVS PROPE CAMPVM AGONIVM. Gallorum.

FRANCISC. SCHIACIENSIS.

Iuris V. D. & Procurat. Salustiam filiulam suam dulcis. quæ si deliquit, morte deliquit, hîc poni iussit. Vixit annos VII. Mens. IIII. obiit anno salutis M. D. in Iunio.

PIERAE FOEMINAE.

Pieræ Viterbienf. matronali sudore, suprema quoq; caritate præter cæteras mulieres insignitæ, hac vrna ossula conduntur, cuius pietate Diui Antonij Sacellum hoc illibatæ Virginis de passione imaginis intuitu, ex deuotione domo pariter & oliueto dotatum fecit. Vixit annos XLVI.

MARINO OLIVATO.

Dardanio I. D. primùm Neapoli & Siciliæ, deindè Romæ caussarum patrono, Gallicæ nationis defensori acerrimo, viro virtute frugi, & omnium artium ac suorum studiosissimo, executores testamenti posuer. Vixit ann. LV. obiit die VIII. Aprilis, M. D. LXXVIII.

GOIARDI PROTONOTARII.

Ioan. de Goiardo Protonotario Apostolico de Insulis presbytero Lectorenf. Dioc. ex benem. p. Anno Christi M. D. IIII. Viator quisquis es mortuis dic æternam quietem.

IACOBVS DE VAVLZ.

Bellienf. qui vineam cum Canneto & domum quas possidebat, post obitum eius vxoris huic Ecclesiæ dimisit, hîc iacet.

ALOYSIAE SARASONI.

Quæ cum ingenio, virtute & nobilitate, pudicis castisq; moribus cæteris, annum agens circiter decimum nonum è medio sublata est, & dum hic viuens puellis virginibus fuisset exemplo, eam in coelis inuitat ad gloriam. Hieronyma infelix mater mœrens non sine lacrymis pos. Obijt Anno M. D. LXXII. Antonius eius frater vnâ posuit.

PETRI TEMINI D.

Egregio Decret. Doctori Domino Petro Temini Bisuntinæ & Lausanenf. Ecclesiarum Canonico, literarumq; Apostolicar. Abbreuiat. ac sacrae pœnitent. scriptor. Ioannes Militis presbyter Antisiodoren. dioc. auunculo suo de se benè mer. sibiq; & posteris posuit, M. D. LXXV.

CLAUDIO BALLANDINO.

Sabaud. in agend. caussis Romæ diu versato, qui in aurora Missam audiendo, apoplexia tactus linguæ & corporis viribus extinctis priuatus, intra biduum decessit ab humanis, ægrè ferentibus amicis omnibus. Claudius de lafaulaye amico benemerito posuit, Calend. Decemb. M. D. LXXII.

IOAN. VIARDI.

Archidiacon. Iulien. & Scholastico Virdunenf. Breuium Apostolic. script. & sacrae pœnit. Procuratori, viro industria, solertia, ac multis naturæ dotibus commend. quem, dum Lotharingæ ac Barri Ducis negotia gereret, immatura mors sustulit. Anno XLV. obiit III. Iunij.

*Quem labor & virtus non longo tempore ab imo
Sustulerat, rapuit mors tamen ante diem.
Hospes mortalis cùm sis, terrena quid heus tu
Spectas? te virtus sola beare potest.*

LVDOVICO LIBRETO.

Genomanen. vtr. sign. Referen. & maioris Præsiden. Abbreu. viro pietate insigni,

gni, qui cū calculi dolore cruciatus secari se passus esset, quatrīdū moritur. Ecclesiæ huius, quam heredem fecit, Rectores posuerunt, obiit M. D. LXIII.

VILLANI.

Dom. de Villanis Lotharing. curialis antiq. sibi viuens pos. Vixit annos LXXX.
Mens. VIII. Dies v. obiit M. D. XXI.

ANTONATII.

*Est Antonatij manibus dum picta tabella,
Quæ spreto mortis vinceret arbitrio.
Inuida mors dicens nihil est hac parte relictum,
O scelus! egregium sustulit astra virum.*

IOAN. FONTAINAE.

Belgico, nobili genere, qui dum ad vicum Varronis in Latio inter cohortes Gallicas auxiliares, pro Pont. Max. contra Hispanos, fortiter pugnāt, & concussū tormentis oppidi murum transcendit, in ipso irruptionis ardore plumbea traictus glāde, cum laude occubuit. Arcturus Fontaina fratri animosissimo signis collacrymantib. pos. Vixit annos xxv. obiit Calend. Aprilis M. D. LVII.

S. MANCILIANVS.

S. MARIA AEGYPTICA in regione Ripæ, olim Fortunæ virilis.

S. MARIA DE ANIMA in regione Parionis.

Germanorum & elegans, fores marmoreæ & altaria, cum statua Deiparæ virginis, & sequenti inscriptione pulcerrima:

*Virginitas, partus discordes tempore longo,
Virginis in gremio fœdera pacis habent.*

MELCHIORIS DRUCHSES.

R. P. D. Melchioris Druchs, Sed. Apost. Proton. Gangulphi, extra muros Bambergen. ac in Lindou Constantiens. Diocesi. Præposito, Cantori Spiren. & eiusdem ac Mogunt. Ecclesiæ Can. Sanct. D. N. PP. Cubiculario, qui obiit xxviii. Octobr. M. CCCC. xciii. Ioannes Burchardus Argentin. Capellæ S. D. N. PP. magister Ceremoniarum, & Laurent. Druchs Moguntinens. execut. test. amico & consanguineo pos.

IOANNES BORGERENIENS.

Burg. Saxoniae municipio, qui cū in hac vrbe ad xxxvi. ann. laudabiliter vixisset, ac summa cum integritate morum & industriæ laude literarum Apost. & Archiui Rom. cur. script. ac Pontificiæ Rotæ Notarius extitisset, annum agens Lxv. Id. Aprilis, M. D. xxxiii. ab hac luce migravit.

CONRADO CLAETZ.

De Barrent S. Gangulphi Bambergæ Decano, & Canonico Præposito Columbariens. & Stephano VVfinger excellentis. Ecclesiarum in Angevang & Protenkirchen pastori, viris virtute morumq; integritate claris. qui decesserunt, ille iii. Calend. Nouemb. M. D. ii. hic xi. Calend. Ianuarij, M. D. xviii. Caspar VVirt Episcopalis Celbæ Constantiens. præposit. amicis benè mer. posuit.

*Virtuti studeas, bona nec differto viator,
Sic tua post cineres gloria maior erit.*

IOACHIMO PLATTE.

Camin. Scholastico & Colbergenf. Ecclesiæ Præposito Iur. interpreti, ac Rotæ Notario prudentia & fide probatissimo, agenti ætatis suæ annum xLiii. cū Christianis sepulcrum deposuisset, die xii. M. D. xxvi. D. Tutpheldus & Ioan. Borger. scriptores Apostolici, & Dauid Brunswich. Rotæ notar. executor. & amici faciundum curarunt.

R O M A.

*Disce meo exemplo templis dare munera magna,
Quando hoc pro parvis hac monumenta dedis.
Atq; suis precibus cæli in regione locabit
Virgo parens animam, quis meliora dabis?*

FREIBERG. KNORINGEN.

Anno M. D. Lxxi. die xi. Septemb. obiit ven. ac nob. D. Casparus de Freiberg, Canonicus Eluacensis Germanus, cuius anima requiescat in pace:

CHRISTOPHORI IARSDORPF.

Nobili viro Iohan. Christophoro Iarldorpse, equestri apud Sueuos genere nato, Illustrissimi & Reuerendiss. Principis ac Domini Ernesti, Administratoris Hildesheimensis & Frisingen. Comitum Palatini Rheni, & vtriusq; Bauariæ Ducis Marefcalco p. Mortuus est M. D. Lxxv. xxvi. Iulij, cuius anima requiescat in pace.

IOANNI FERVER.

Pruteno, Iur. vtriusq; Consulto, Canonico Culmens. & Plebano Indantz consulari familia oriundo, morum suauitate, omniq; virtute conspicuo, in ætatis flore, de eo cum magna confiderentur, intempesta morte erepto, moerens pater, legem naturæ non seruari frustra exclamans, absens filio pientiss. pos. Vixit annos xxviii. Mens. viii. Dies v. obiit anno M. CCCC. xciii. Die ix. Martij.

GVILIELMI KREITFISCH.

*Nusquam me genuit, rapuit Mauortia Roma,
Bis tria cum fuerant lustra peracta mihi.
Et genere atq; bonis animi non ultimus: atq; hac
Contra lanigeras nil potuere Deas.
Obiit iiii. Non. August. M. D. xvii.*

MICHAELIS MVLER.

*Te tulit Offemburg Michaël doctissime Muler,
Tu patriæ splendor gentis honosq; tua.
Causarum quam fidus eras curator in urbe,
Pauperis ac inopis tutor & alior eras.
Canonicus tu Brixienfis meritisq; unus:
Te Deus æthereis sedibus ergò locet.*

Ex testamento fideles hoc statuere amici, D. CCCC. Lxxi. xv. Calend. Nouemb.

VVENDELINO VVALCHR.

De VVinpina, & Sebastianæ Queckels Germanis coniugib. concordissimis pectorib. obire, altera prid. no. Martij, M. D. xxxvi. alter verò xi. Calend. Mart. M. D. xxxviii.

IOAN. BYRCHARTS.

Argentinenf. sedis Apostolicæ Protonotarius S. Florentini Haselacen. & Columbarienf. & Grandis vallis Argent. & Basiliens. Diocel. Præpositus ac Decanus S. Thomæ Argentinæ Eccl. Capel. S. D. PP. Magister Ceremon.

Balthasari Trantman Storer. Can. Saltzburgens. qui die xi. Ianuar. M. CCCC. Lxxxiii. Et Florentino Purger Argentinens. consanguineo suo, qui die xxiii. Septemb. M. CCCC. Lxxxii. obierunt benem. pos. hic sepulti requiescant in pace.

IACOBO APOCELLO.

Abustat. Spirensi, morum grauitate, rerum vsu, vitæq; integritate, & innocentia præstantissimo, literis Græcis, Hebraicis & Latinis apprime erudito, oppressorum studiosorumq; fautori & adiutori pientissimo, heredes ex testamento Maria coniuge, & Adamo Holitapello ex sorore nepote mœstiss. procurantibus b. m. p. Obiit Non. Calend. Maij Iubilæi, M. D. L. ætatis verò suæ ann. Lxvi.

HER-

HERMANNI BONCKARIA

*Vestphalus hic iaceo Scoppus mihi patria tellus,
Hermannus Banckar lector amice vocor.
Anxia me miserum multos post vita labores
Liquit, & immerito funere procubui.
Sic humana citò labuntur tempora motu,
Non redit, aufugit at qua fuit hora semel.*

DOROTHEA TRANSINNA.

De pulcro monte mater Ioan. Bascali dulcis. filio suo, Vixit ann. m. Mens. v.
Dies xiii. decessit prid. Calend. anno M. CCCC. Lxxvi.

*Care puer multis mihi parte laboribus, in quo
Spes erat, hanc matrem destituis miseram.
Te sine quod vita superest per tedia ducam,
Sed in caliculis associate Vale.*

IOAN. SANDER.

Northusana Germana Hercinia sylva, proximus natus Turingus Erfordia Moguntinens. Dioc. Canon. L. ac Curialis Rotæ Notar. primæ D. Hospit. Teutonicæ urbis structor, illiusq; & huius Capellæ Execut. considerans hominem vanitati similem, frustra; turbari, & fugere velut umbram, priusquam abiret, & amplius non esset xxviii. ætat. suæ ann. viuens hoc monument. posuit. Anno M. D. xxxiiii. Vixit ann. Lxxxix. Dies xxvii. obiit xi. Augusti M. D. xlii.

ADOLPHO BEISCAPTA.

Hereklen. Colonienf. Diocesi. Clement. VII. ac Pauli III. Pontif. Esculentorum dispensatori, Cathedralis Lubecens. ac Collegiat. S. Apostolor. Colonienf. Ecclesiarum Canonico, viro moribus, fide, pietateq; conspicuo, in amicorum obsequiis integerrimo. Vixit ann. Lx. Mens. iiii. Dies x. obiit prid. Id. Augusti, M. D. xliiii.

HENRICO DE SOYR.

Decano Ecclesiæ. S. Ioannis Euangelistæ Leodiens. Adriani VI. Pontif. Max. scutifero, amici amico ob morum comitatem suauissimo posuerunt. Obijt Id. Augusti, M. D. xxvii. Quasi fugiens calamitatem temporis infelicissimi.

AMBROSIO LAMBERTI.

Brabantino Ecclesiæ. S. Pauli Leodiens. Cano. literarum Apost. sollicitatori, & binis Archiuij Rom. Cur. tabellionatus officijs perfuncto, qui obiit Anno M. D. xxxiir. xiii. Septemb. ætat. suæ ann. xxxvi. executores & amici posuer.

HENRICO A CAMPHVSEN.

Nobili iuueni Geldio, morum & vitæ laudatissimo, bonarum literarum cum Philosophia exercitatissimo, Iuris ciuilis candidato, & magnæ suæ familiæ expectationis viro euasuro. Gisbertus Lanfinc. & Ioan. Mensnick execut. Obijt die xxx. Nouemb. M. D. Lxviii. ætatis anno xxix.

Æqua industria fides & pudor.

AVGVSTINI GINTZERI.

Iesu Christo resurrectionis & salutis auctori: Augustino Gintzero Colmarien. Iuris ciuilis Pontificijq; consulto Alberti Bauariæ Ducis Consiliario religionis integritate, morum probitate ac suauitate præstanti. Obijt x. Calend. Octob. M. D. Lxii.

CAROLI A CATZENSTEIN.

*Care frater misero quia tu valedicere fratri
Spreuisti moriens, per Styga morte sequar.*

Hæc nobis D. Carolo à Katzenstein, xxii. Iunij defuncto ætat. ann. xxvi. M. D. Lxxiii.

R O M A.
CONIVGVM.

*Digna proba posita hæc extant monumenta Ioanna,
Atq; Ioannis coniugis atq; viri.
Ergo fides, pietas, amor ac constantia, virtus
Conduntur lapide hoc, vir posuit tumulam.*

Coniux vixit annos xLv. obiit III. Non. Augusti, M. D. xxII. Vixit vir annos LxxvIII. obiit Non. Augusti, M. D. xL.

IOANNI OFFERMAN.

Dreisano Colonienf. Diocef. summæ probitatis ac pietatis viro, SS^{ssim} Apo-
stolorum Colon. Canonico, & Cur. Rom. Cam. sollicitatori fidelissimo, Sanctissi-
morumq; Pontif. Pij V. & Gregorij XIII. Ostiario de virga rubea. Hermannus VVo-
le de Metterinck ciu. Roman. exec. H. Anno Iubilæi Lxxv, ætat. suæ xLv. cuius ani-
ma Deo viuat.

FRANCISCI FOREST.

*Hic quem florenti rapuerunt fata iuuenta,
Cuius inhumanus contegit ossa lapis.
Hæc procul à patria caris ereptus amicis,
Non indefessus fletur adhuc lacrymis.
Te Franciscæ oculis mors abstulit inuida nostris,
Quæ tecum in vita viuere dulce fuit.
Verè in pectoribus semper durabile gratiæ,
Sicut inciso marmore, nomen erit.*

Francisco Forest ex montibus Annoniæ oriundo præstanti ingenio, qui viuens
domum & capsam ærariam heredum quondam Guilielmi Petri fideliter guber. Vixit
ann. xxx. obiit anno M. D. xxv. xxx. Septemb.

IOACHIMVS A RECK.

Germanus, ex equestri ordine Metropolit. Ecclesiæ Moguntinenf. & Xanten.
Can. videns solam virtutem censer, sanguinis claritatem pro nihilo haberi, nihil acri-
us cauit, breuiq; omnium ferè literarum genere excellentissimo singulare gloriæ de-
cus certa iam spe affecutus, annum agens xxxv. diuturna tæbe consumptus H. S. E. An-
no Virginei partus M. D. Lxvi. xiii. Calend. Nouemb. Maximiliano II. Imperat.

IOANNIS MINSCHÉ.

Collegiar. Mindenf. Præposito & Decano à liter. Apost. sollicitan. Rot. Notar.
viro pietatis, caritatis & prudentiæ incomparabilis. Vixit ann. Lxiii. Mens. II. Dies
xii. obiit x. Calend. Septemb. M. D. LviIII.

ADOLPHO DANIELI SCHVZPHEIL.

Cognomento Milchingo Germano Mogunt. Spir. Ecclef. Cano. Magni Prute-
norum Magistri fratris filio, Pauli III. & Iulij III. Pontif. Max. cubiculario, amici mœ-
stis. PP. Vixit annos xxiii. Mens. iiii. Dies xxv. obiit anno M. D. Ll. vii. Calend.
Maij.

IOANNI LEMMEKEN.

Germano, Iure consulto primario, & Lucretiæ Corbinæ Romear. optim. & Ioan.
Bap. ac Victoriæ frat. dulcis. hered. fecer. Vixit pat. ann. Lxx. mater xL. obiit hæc
ix. Calend. Octob. M. D. Lii. Ille xii. Calend. Iulij M. D. Liiii.

CLAUDIO RVDVLAE.

Heluetio ex Illirtha vicinar. linguar. perito, mercaturæ gnaro fideiq; Vixit an-
nos Lxiii. Dies v. obiit M. D. xx. xii. Iunij, Matthæus & Iohan Ehem fratres Execu-
tores sodali benemerito pos.

OTTHONI VVACTENDVNCK.

Geldrio, artium & V. I. D. supplicum libell. Iusticiæ S. D. N. PP. Reuifori Rot.
Notario, nec non SS. Apost. Colon. S. Mariæ Aquen. & Bruxell. Ecclef. Canonico,
ingens

ingens tui desiderium, cum familiæ, cum bonis omnibus relinquenti, Ia. & Arnold. VVachtendunck Geldrensis parens ac filius fratri, nepos patruo b. m. moestis. posuere. Obijt prid. Non. Martij, M. D. Lvi. vixit annos L.

MARTINO LVPI.

Bremen. Ecclesiæ S. Andreæ VVormat. præposito supplicum libell. Iusticiæ Reuifori Rotæ Notario, & huius sac. ædis Præfecto ac Promotori. Godtsclus Lupi fratri benem. pos. Vixit annos Lii. Menf. vii. Dies iii. obijt Non. Calend. Iunij, M. D. xLiii.

IOAN. GEORGIO A TAVFSCHIN.

Nobili viro Hoherem, equestri genere apud Bauaros nato, Illustris. ac Reuerendissimi Principis ac Domini D. Ernesti, Administratoris Hildesheimen. & Frisingen. Comitum Palatin. Rheni, ac vtriusq; Bauariæ Ducis Consiliario & Cameraario, Guilielmus à Tauffschin frat. pos.

INNOCENTII CIBO.

Ianuen. Diacon. Card. Bonifac. IX. Domacelli Pontif. Max. agnato, Innocentij VIII. Pontif. Max. nepoti, Leonis X. Pontif. soror. germanæ frat. Clementis VII. Pontif. Max. sor. patruelis fil. Vixit ann. Lviij. Menf. vii. Dies xix. Card. xxxvii. ann. fuit, decessit Idib. April. Anno M. D. L. sui posuere.

Vivite ut morituri.

MELCHIORIS A FRONSBERG.

Melchiori à Fronsberg, Georgij eq. splendidissimi, Cæsarianiq; Germanici pediatatus bello Italico Præfecti filio, qui dum honestissimos ordines duceret in vrbe Idib. Ianuar. M. D. xxvii. immaturâ morte interceptus est, xxi. ætatis suæ anno. Caspar Sugler alumnus quæstor exercitus, militum Trib. B. M. pos.

VALERIO CORDO.

Valerio Cordo Simesusio Hesso, Euricij medici, & Poëtæ filio, integritate, moribus, ingenio, comitate præstantissimo, doctorum omnium admirationem merito, qui naturæ obscuritatem & herbarum vires adhuc adolescens senibus explicavit, cum expleri cupiditate cognoscendi non posset, perlustrata Germania, Italiam adiit, Venetijs in honore habitus, & Romam vix ingressus crudelissima febre, inter amicorum lacrymas non recuperabili studiorum iactura, florente ævo extinguitur, Anno ætatis suæ xxviii. Homini optimè merito socij Germani pietatis ergo pos. Anno salutis humanæ M. D. xLiii. vii. Calend. Octobr.

Noscere Paonias herbas viresq; medendi

Iam natura homini facta Nouerca negat.

Inuidiosa nimis rapuit monumenta vetustas,

Nunc etiam Cordum mors violenta tulit.

Hunc extinctum igitur vita florentibus annis

Tam procul à patria, crimen Apollo tuum est.

Lilia sic violaq; cadunt, Absynthia florent,

Quanta cheu rebus damna parata bonis.

Italia huic tumultum tribuit, Germania vitam,

Qui poterat nasci clarius atq; mori.

Obijt M. D. xLiii. vii. Calend. Octobr. hora v. noctis.

Ingenio superest Cordus, mens ipsa recepta est

Cælo, quod terra est maxima Roma tenet.

CAMILLO ELIAZARIO.

Patricio Bononiensi, ab scribendis Apostolicis literis Centumuiro magnis Rom. Pontif. sacriq; Senatus negotijs præfecto, Pauloq; eius filio summæ spei puero Romæ nato, huic in agro Tyburtino, illi in Narnien. defunctis VV. Cardinalis Der-

cusensis

R O M A.

tusensis executor testamenti eius cura translatis in urbem ossibus B. M. P. Vixit pater ann. LIII. filius XI.

GEORGIO SAURMANNO.

Eq. Germano Vratislauiens. præposito, internuncij procuratorisq; munere primum apud Leon. x. mox apud Hadrian. vi. ac demum Clementem vii. Pontif. Max. Diui Caroli V. Augusti nomine magna fidei, integritatis ac sapientiæ laude functo, cum amicorum incuria pluribus annis sine monumento fuisset, Valentinus Saurmannus ex fratre nepos patru memoriam, virtuti, pietatiq; dedicauit, Anno M. D. L.

IBIDEM.

*Scis remeare datum nulli post busta, daretur
Sed mihi defuncto si remeare velim.
Ætates omnes defunctum sera vocauit
Mors, reliquum vita quid nisi pena fuit?
Sanctè si Musas colui fortasse sepultus,
Vita inter viuos nunc meliore fruor.*

BERNARDO SCVLTEI.

S. M. Stetinenf. Caminenf. & Ioan. Knibe, S. Crucis & S. Stephani in Hunefeldt Herbipolenf. Diocef. Ecclesiarum Præpositis, viris probitate & religione præstantissimis, quia ille viuens, hic moriens cuncta sua Hospitali donauit, illius donum plenum, huius semiplenum habuit effectum, societas Hospitalis beneficiorum memor piè posuit, & his anniuersariam & perpetuam Missam instituit, ille xxx. Iulij, hic vii. Mart. Anno M. D. xviii. decessit.

*Discite ab exemplo presenti, discite fratres,
Vt benè pro votis sapè locentur opes.*

MARCI FUGGER.

Hic iacet Venerabilis D. Marcus Fugger de Augusta, Canonicus Augustens. B. Mariæ Ratisbonens. & S. Ioannis Frisingens. Ecclesiæ Præposit. Decret. Lic. Magist. Reg. supplic. scriptor, & huius hospitalis Prouisor, qui ætatis xxx. annorum & xxiii. Dierum, obiit xix. Aprilis, Anno M. CCCC. Lxxviii.

IOANNI COPIS.

Terracinæ Episcopo, hoc & quod humi est monumentum prouisores & fratres f. c. M. CCCC. Lix.

IOSEPHO CINCIO.

Agrippinenf. Physico, Medicoq; præstantissimo, ob earundem artium præstantiam, paremq; probitatem ciuitate Romana donato, summoq; in ea Magistratu functo Lauinia Bonacursia Florentina Cincinnatus Carolusq; viro parentiq; optimo ætatis, anno L. salutis, M. D. Li. iiii. Calend. Maij pos.

HADRIANO VI. PONT. MAX.

Ex Taiecto insigni inferioris Germaniæ vrbe, qui dum rerum humanarum maxime auerfatur splendorem, vltro à proceribus ob incomparabilem sacrarum disciplinarum scientiam, ac propè diuinam castissimi animi moderationem Carolo V. Cæs. Augusto præceptor, Ecclesiæ Dertusensis Antistes, Sacri senatus patribus collega, Hispaniarum Regis præses, Reipub. deniq; Christianæ diuinitus Pontifex absens adscitus. Vixit annos Lxiii. Mens. vi. Dies xiii. Decessit xviii. Calend. Octobr. Anno à partu Virginis M. D. xxiii. Pontificatus sui anno ii. V Vilhelmus Enkenuort illius benignitate & auspicijs tit. S. Ioannis & Pauli Presbyter Cardinalis Dertusens. faciund. curau.

*Pròb dolor, quantum refert, in qua tempora optimi cuiusq; virtus
incidat!*

CAROL.

CAROL. FRID. DVCIS CLIVENSIS ET IVLIAE.

Carolus Fridericus Iuliae, Cliuiae & Montium Dux, Marchiae & Rauenſpergi Comes, Rauenſteini Dominus, ingenio, ac ſupra ætatem rerum & linguarum uſu, ſingulariꝫ; in Deum pietate clarus, Gregorio xiii. Pont. Max. ad annum Iubilæum Chriſtiani orbis populos conuocante, poſt acceptos in auunculi ſui Maximilliani II. Cæſaris Auguſti aula, alijsq; in locis varios honores, religionis & optimarum diſciplinarum ſtudio Romam veniens, magnificentiſs. ab eodem Pontif. Max. excipitur, recluſa porta ſancta in ſolemnibus ſacris gladio pileoq; de more conſecratis ab eodem Pontifice honeſtatur, omnibus Chriſtianæ pietatis officijs perfunctus ſanctiſſimi Iubilæi beneficio expiatus, dùm ad ſuos redire cogitat, graui morbo correptus, in terris, vt cœlo fruereſſet, eſſe deſijt. Eius funus Pontif. Mox. benigna voluntate, qua venientem exceperat, ægrotantem inuiſerat, cùm ingens omnium ordinum, collegiorum, ſodalitatum frequentia conueniſſet, ampliſſimis exequijs & pompa magna totius vrbs ſummo mœrore, ac incredibili deſiderio celebratum eſt. Conſummatus in breui expleuit tempora multa: Placita enim erat Deo anima illius. Guilielmus Dux Filio dulciſs. maiori natu ſac. cur. Vixit ann. xix. dies xii. Obijt anno M. D. Lxxv. Id. Febr.

OTTHONI CARDINALI TRVCHSESIO.

Epilcopo Auguſtano, Sac. Rom. Imperij Principi, integerrimo, & ab omnibus propter excellas animi dotes, virtutem, clementiam, affabilitatem, ingenijq; & morum præſtantiam amabili. Obijt anno M. D. Lxxvii. Menſ. Laurent. Scradæus, donec dignum erigatur monumentum, gratitud. ergo adſcripſit.

ALIVD.

*Si benediſta fui, benedicis & undiq; ſi me,
Inter & electos ſum benediſta Deo.
Cur me ſles fili? morimur non deniq; cuncti,
Non moribunda fui, non moriturus ades.
Fle, fle te miſerum. fle, fle tua crimina, fle, fle,
Quod procul à patria ſumq; ſepulta mea.
Improba ſed ſi mors nos corpore falce diremit,
Nos animo nunquam diſſociabit amor.*

VVILHELMO ENCKENVVORTIO.

Brabantino S. R. E. Presbytero Cardinali, pluribus Rom. Reipub. magiſtrati- bus, & Germaniæ procuratore integerr. functo, ab Adriano vi. Pontif. Max. cuius item res adminiſtrauerat libellis dandis, & Eccleſiæ Dertuſenſ. præfectus, & in Card. collegium claro beneuolentiæ iudicio, translatis in eum priſtinæ ſuæ dignitatis inſignibus, ſolus cooptatus: Deindè etiam à Clemente vii. Eccleſia Traieſtenſ. honeſtatus eſt, Carolo V. Imp. libentiſs. cum ab illo coronam Imperij accipientem iniunxit, quiq; beneficiorum memor Hadriani cadauer è Petri Baſilica in hanc ædem, cuius conſtruend. & ornand. adiutor fuit, ſepulcro poſito transferri curauit, in egenos & in omnes homines beneficentiſs. Ioan. Dominicus Tranenſ. Antonius Sanſeuerinus Card. & P. Voëſtrius Epiſc. Aquen. Andr. Caſtillo ſcriptor Apoſtolicus ex teſtamento poſ. Vixit ann. Lxx. obijt mortem, Anno M. D. xxxiiii.

IBIBEM.

Ioan.	Andiers	Antuerpienſ.	Pontif. Adriani vi.	Germ.	Trincerius.
	Rofeti	Bruxellenſ.			Secretarius.
	hic		xxxiii.	peſte	M. D. xxvii.
	alter		xxii.	febre	M. D. xxvi.

Ambo hic quieſcunt, vt reſurgant ſimul cum beatis, Arnoldus Marbais Brabantius, S. D. N. PP. Adriani vi. familiaris hanc imaginem poſui, & ambo Ioan. amicorum memoria D. Virginis de anima DD.

BAR.

En quò tandem.

Bartholomæo Saliceto Bononiensi, quem ob eius præstantem in omni genere virtutis animum mirari magis, quàm laudare licet, in quo fides & religio cum doctrina certabant. Vixit ann. Lxxvii. Dies x. Alexand. Farnesius & Andr. de Valle S. R. E. Cardd. ac Vianesius Albergatus Bononiensis, amico incomparabili pos. M. D. xxv.

D. IOANNI GROPPERO.

Religionis fideiq; Catholicæ propugnatori acerrimo, post incredibiles labores summis cum periculis pro Ecclesiæ ac religionis conseruatione, magno semper & inuicto animo, exantlatos, multaq; præclara literarum monumenta edita, ob perpetuam fidei pietatisq; constantiam, incomparabilem doctrinam, summasq; virtutes absenti, nec quidquam minùs cogitanti, in sacrum R. S. E. Cardinalium collegium cooptato, præmatura adhuc morte, & quando sui opera in primis desiderabatur, ex humanis erepto, fratri pijsimo atq; optimè merito Godefridus & Casparus Gropperi fratres alumni mœstissimi posuere. Vixit ann. Lviii. Dies xviii. obiit iii. Id. Martij, M. D. Lviii.

IODOCO HOTTFILTERO.

Osnabrug. Lubecensi Episcopo Paulo III. & Iulio III. Pontif. Max. in vtraq; Signatura Relatori, & apud multos etiam principes gratiofo, ex humili loco ad summos honores, virtute, industria, & laboribus euecto, amici mœrentes pos. Vixit ann. Li. Mens. iii. Dies xiiii. Obijt anno salutis M. D. Li. iiii. Calend. Maij.

Quid labor assiduus possit dare? quid fera Parca

Demere? quo speres & metuas moneo.

Ille humili summos fuerat largitus honores,

Hac simul & vitam mi subito eripuit.

PAVLO ANTISTITI.

Foro Sempronienf. à Middelburgo, insigni inferioris Germaniæ oppido, viro liberalium artium disciplinis, pietate, animiq; moderatione longè omnibus anteferendo ab Iulio II. & Leone X. Pontif. Max. ad præfiden. Lateranenf. concilio electo & euocato vitæ suæ curriculo annor. Lxxxviii. in gloria exacto, restitutaq; Deo Romæ inter Ceremonias Ecclesiasticas diuina sui parte, Petrus Voerstius Episcop. Aquenf. Referendarius, & Sacræ Rotæ locum tenens, & Fridericus Clanarius, Vtr. Censur. Doctor & eques, executores pos. Obijt xix. Calend. Ianuarij, Anno salut. M. D. xxxiv.

ALEXANDRO IVNIO.

Antuerpiensi, quod oppidum est in Belgis nobilissimum, honestis. parentib. nato, Romæ ob virtutem ad honores euecto, & auditoris sacri Palatij munere integerrimè functo hered. pos. Vixit annos xxx. Mens. xi. obiit v. Calend. Octobr. Anno M. D. Lviii.

Roma peregrino magnas mandarat honores,

Quos immaturo funere mors rapuit.

Disce meo exemplo virtuti premia nunquam

Deesse, sed & quouis tempore discemori.

IOANNIS FABRI.

De Fulda hîc sepultus est, Præpositus Eccles. S. Cæcilie in Rastorff, & Canonicus & Scholasticus Eccles. Sanctior. Petri & Alexandri Afcaffenburgenf. Decessit ab humanis, Anno salutis humanæ M. D. xviii. Mens. Iunij xviii.

EBERHARDO KADMER.

Iurisconsulto S. Gangolphi Bamberg. Præposito, & Augustenf. Ecclesiarum Canonico, à notandis gestis, scribendisq; & dictandis literis Apostolicis, cui multum
Roma

Roma plus debet Noriberga, dolentes amici posuere. Vixit annos Lxv. Mens. x. Dies xx. obiit M.D. vii.

IOANNI BVREN.

Fritzlarien. S. Ioan. Mogunt. Decano appon. proc. fide, modestia, ac diligentia in amicos eximia, quod sac. germanic. hosp. vrb. heredis loco esse iusserit, curatores testamenti patriæ pietati monum. p. Excessit anno Domini M. D. xiiii. Calend. xv. Decemb.

HERMANNVS OVELSVTZ.

Germanus VVestphalus, scriptor Apostolicus, multis Curia Pontificia Magistratibus egregie functus, sacerdotijsq; in patria honorificentiss. præposit. vtrobiq; summam modestiæ, fidei, religionis famam adeptus, hic situs est. Vixit annos Lxx. esse desijt ante xii. Calend. Septemb. M. D. viii.

IOANNI PAVIO.

Ioannis filio Antuerpiano, qui dum literarum cognitioni rerum experientiam miro virtutis studio adiungere vellet, Romæ procul à patria immatura morte correptus est. Petrus Lopez & Rembold. Canallieri amico sincerissimo, officij ergo extatam. PP. Vixit annos xxx. obiit Anno M. D. Lx.

Dum Roma moror, hinc totum contempler ut orbem

Exigua, sperans maxima, condor humo.

Hoc tamen exemplum nolim te terreat hospes,

Est aliquid studio vel perijisse boni.

Nec nescire nefas, quem discere fata volentem

Impediunt tandem iure scientis habet.

CONRADI LEBENTHER.

Primum clara diem tribuit Germania nobis,

Supremum tribuit Roma superba diem.

Aetas, ingenium, mores, & forma suere,

Singula quæ satis est violasse pudor.

Cur hac tam parui terna fecere sorores,

Vt fortis possit quemq; pigere sue.

Principium vita dolor est, dolor exitus ingens,

Et medium labor est, vinere quis cupias?

At sibi sic facilem Lachesis sinat ire senectam,

Vt nostris requiem manibus ore roges.

Conr. Lebenther Longitendino I. V. D. Vratislaviensi, S. Stephani Bamberg. Ecclesiarum Canonico, Romanæ curiæ causarum Procuratori, qui obiit xxviii. Septemb. Anno salutis M. CCCC. Lxxxviii.

S. MARIA IN ARA COELI, olim Iouis Ferretrij.

ALEXANDRO CREBELLO.

Mediolanens. tit. S. Mariæ in ara coeli presbyt. Cardinalis.

A te vita, per te salus, in te quies.

Pour Sauver li anto sordida pello.

FRANCISCO BRACIO.

Florentin. nobili adolescenti, immatura morte surrepto, annum agenti xvi. M. D. xlii. Aloysius Ricc. affini, & alumno dulciss. pos.

Inuida fata puer mihi te rapuere, sed ipse

Do tumulum & lacrymas, cui dare debueras.

IBIDEM.

Spiritus ad Christum pergat, qui condidit illum.

IACOBI SANCTII.

O factum Romanè.

A a

Abem-

R O M A.

A Bemburch Ro. Stephani Sanctij Rom. necatur pater, & is innocens hunc vt parentem vlciscatur, militiam adit, vbi euasit, strenuus ad vindictam accingitur, ille rei ignarus ad Romanum accelerat, supplex vt obuolutum intueretur hominem, parcit liberè & amanti. complectitur, ac, quòd nobilius, non dimittit sine munere. G. Virginius Vrlinus Regij exercitus & Ferdinandi Imperatoris, Iacobo Sanctio egregioq; facinori posuit, qui vixit ann. Lxvii. M. D. xv.

Neq; admirandum Viator,

Quod Romanus Romanè agat. Vale. Alex. VI. Pontifice An. II.

MARIVS DELPHINVS.

Ioan. Baptistæ f. sacello Diui Hieronymi familiæ Delphinæ patroni, in amplio-rem formam restituto exornatoq; monumentum, quo ipse posteriq; eius inferantur, extruit ætatis Liii. Salutis M. D. Lxxiii.

MARCHIONIS SALVTIARVM.

Ex Impp. Saxonum familia, qui à Francisco I. Galliarum Rege in Italiam cum exercitu missus, vt Romam à Carolo Borbonio Cæs. copiarum præfecto captam, & Clementem VII. Pontificem in Adriani mole obsessum liberaret, ad hostes ab vrbe auertendos Neap. profectus, in expugnatione Auerse tormento bellico ictus. Obijt anno salutis M. D. xxviii. ætatis suæ xL. Vincent. Parpalea S. Saluatoris Taurin. Abbas pietate & beneficiorum memoria adductus, ossis translatis, ac pro totius familiæ salute anniuers. instituit, Anno Iubilæi salutisq; M. D. Lxxv.

BLONDO FLAVIO.

Foroliuiensi historico celebri, multorum Pontif. Rom. Secretario fidelissimo, Blondi quinq; filij patri benemerenti vnanimis posuere. Vixit ann. Lxxv. obijt prid. Non. Iun. Anno salutis Christi, M. CCCC. Lxiii. Pio Pontif. Max. sibi natisq; fauente.

Fui non sum: Estis non eritis. Nemo immortalis. Moriens vt viueret, vixit vt moriturus.

ANGELAE BLONDAE.

Francisc. Blond. Blondi Flauij filius filiæ dilectissimæ pos. Vixit an. iiii. Mens. iiii. obijt prid. Calend. Ianuar. M. CCCC. Lxxx.

BUCCABELLAE.

Ioan. Iacobo de Buccabellis. cui Rom. nobili Canonico Lateranensi, Rhetori eximio, poetæ celeberrimo, fratres heu benemerenti fecerunt. Hic pedum & syllabarum normam ita tenuit, vt nemo melius. Vixit annos Lii. obijt sub Pio Pontif. Max. M. CCCC. Lxiii. Non. Calend. Iulij, carus omnibus.

ANTONIO DE PERSONA.

Phyfico, patricio Romano, Gymnasij Patauini olim XI. Reçtori, qui dum inuidiæ morsus euitare non potuerit, multis honoribus functus, ann. suæ ætatis xxxvi. animam efflauit.

LVDOVICO GRATO.

Marganio Rom. iuueni. opt. vtriusq; linguæ eruditissimo, astrorum ac totius rei Mathematicæ scientia doctissimo, eximia erga omnes pietate gratissimo, qui dum super legitimam vitæ suæ ætatem hæc omnia optimè præstat, morte ingrata bonorum desiderio surripitur. Vixit ann. xx. Mens. viii. Dies xx. obijt Calend. April. M. D. xxxi. Christophora Marganica mater pijs, pos.

PETRO FRANCISCO MAGALACTO.

Filio dulcissimo Albertus pater Vrbenitanus, dum Senatorio munere fungere-
tur, poni iussit. Vixit ann. v. Dies vii. obijt Anno M. CD. xciii.

PETRO

PETRO DE VINCENTIA.

Pontif. Læsenat. Camera Apostol. auditori, Iudicum doctissimo & integerrimo, cuius diuina atq; eximia virtus, quæ nullas sibi inimicitias pro publica salute vitauit, diu oppressa, cum tandem emerisset, bonis omnibus, atq; vniuersæ ciuitati indignis. eripitur. Vixit ann. L. Mens. vii. Dies ii. Margaretha soror infelicis. post M. D. iiii.

V A L L E N S I V M.

PETRI.

Petro de Valle, I. V. D. Episcopo Aſculan. fratri B. M.

Dum tibi vita fuit, felicia tempora noui:

Me miserum, versa est fors mea morte tua.

Nulla igitur requies onerosa in luce moranti

Te sine dulce nihil, te sine vita dolor.

Occidis ante annos patria virtutis imago,

Sic tamen ut viuas in meliore loco.

Accipe supremos tumuli modo frater honores,

Quos potius nobis tu dare debueras.

R E S P O N S I O.

Parce precor lacrymis, fatum Germane quid urges?

Omnibus hac solido est scripta adamante dies.

Puluis & umbra sumus, tantum post funera virtus

Nomen inextinctum sola superstes habet.

Nil aurum, nil pompa iuuat, nec sanguis anorum:

Excipe Virtutem, cetera mortis erunt.

Hanc cole, & ante oculos imitanda exempla parentum

Pone, sed interdum sit tibi cura mei.

B A R T H O L O M A E O D E V A L L E.

Ob ingenium moresq; ciuibus ac peregrinis æquè admirando, è maioriq; rerum expectatione erepto, Andr. Cardinal. de Valle fratri desideratissimo, temporarium tumultum constituebat. Vixit annos LVIII. Mens. ii. Dies xx. obiit Idib. Noemb. M. D. xxvi.

Currenti medium collem fortuna diremit,

Sic hominum ventis ocior aura perit.

N I C O L A O D E V A L L E.

Leg. D. Basilicæ principis Apostolorum Canonico, Lælius in memoriam dulcissimi filij posuit. Hic in vita sua nulli maledixit, sine voluntate parentis nihil fecit, magno & excellenti claruit ingenio. Iliadem Homeri, & Hesiodum heroico carmine in Latinum vertit. Obijt primo iuuentutis flore, maxima omnium moestitia, M. CCCC. Lxxiii. vi. Calend. Octobr.

P H I L I P P O D E V A L L E.

Patricio Rom. Philosophiæ bonarumq; literarum gloria inclyto, cuius apud Rom. Pontifices, & Italiæ principes autoritas tantum florentissimæ familiæ dignitatis contulit, quantum ab illa nobilitatis accepit. Vixit ann. Lxiii. Mens. v. Dies ix. xiii. Calend. Martij, obiit M. D. vi. Andreas Episc. Crotoniat. & Barthol. patri optimo pos.

A N D R E A E D E V A L L E.

Cardin. Episcop. Prænestini ossa hic sita sunt. Vixit annos Lxx. Mens. viii. Dies v. iiii. Non. Sextil. esse inter nos desijt.

Si tibi par ausis animum natura dedisset,

Nactum erat amissum Martia Roma decus.

A a 2

B E R.

R O M A.

BERNARD. BUCCAPADVLII.

Bernardinum Buccapadulium, Patricium Rom. nobilitate generis clarum, egregiam indolem præ se ferentem, mors, quæ semper optima eripit, in vitæ limine sustulit. Euangel. pater contra votum. vixit ann. xxiii. Mens. ii. obiit vi. Iunii, M. D. xxxi.

*Qui nato inferias misit, qui condidit urnam
Infelix genitor debuit ante mori.*

DE IMAGINE CHRISTI.

*Sanguine quasisti cælum, nos tartara culpis,
Fac meritis cedant crimina nostra tuis.*

IOANNI BAPTISTAE MILITIO.

Patricio Rom: dum florebat iuuenta, virtute, honoribus, diuitijs, primisq; hy-menæis intercepto, Lucretia Maxima infelicissima mater pos: Anno M. D. vii. iii. Non. Februarij.

*Debebas tumulum misera mihi nate parenti,
Vertit at officium hoc iam tibi rapta dies.
Tu tamen ante oculos semper versabere, non hoc
Mors qua te rapuit, tollet iniqua mihi.
In te ego reddebar, poteram post funera dici
Vivere, seruassent si tibi fata modum.
A quibus exclusus medio de flore iuuenta
Carpis iter sine me nec rediturus abis.
Nunc tua qua peperit genitrix dat membra sepulcro.
Dat lacrymas, quales non dedis ulla parens.
Quamuis esse queant aliqua hac solatia matri,
Quod præter cineres nil regis urna tuos.*

IOAN: BAPTISTAE SABELL.

S. R. E. Diaconus Cardinalis temporum varietate atq; malignitate bis ad Cardinalatum electus, & in mole Hadriani detentus, semper tamen honorificè liberatus, sub Paulo, Sixto, Innocentio, Alexandro ducatus Bononiæ, Marchiæ, Genuæ legationibus plenè & clarè functus, fragilitatem humani generis medit. monumentum viuens sibi pos: Vix: ann: Lxxi. Dies xii.

GREGORIO ALBERTONIO.

Caræ indolis puero, Eunuphrius & Iulia parent: moestissimi filio vnico dulcissimo ac benem: pos: Vix: ann: xii.

*Blandidulus, nitidus, dulcissimus, unicus infans
Matris delicia delitiæq; patris.
Hic tegitur raptus teneris Gregorius annis,
Vt rosa qua subitis imbribus ieta cadit.*

LVCII MANCINI.

*Lucia strips claris olim lucebat alumnus,
Nunc huius gestis & pietate viri.
Qui meritis magnos semper contempsit honores,
Mens bona pro titulis cui fuit una satis.
Virtutem Alphonsus rex non sine munere passus
Defunctum merito signat honore virum,
Nomine militia Mancinum signat equestri,
Qui virtutis opus dexter ad omne fuit.*

Obijt Anno Domini M. CCCC. XLvii. i. Septembr:

IVLIANO LVCIO MANCINO.

Ciui Romano, generis nobilitate & virtute claro, qui dum maiorum suorum gloriam

gloriam pacis artibus æmulatur, ipso iuuentutis flore intercipitur: Laurentio & Diana liberis adhuc infantibus afflictæ coniugi relictis Hieronyma Cadranica marito incomparabili moerens fecit. Vix: ann: xxix. Obijt xv. Calend: Angusti M. D. xxxvi.

I B I D E M.

*En modò lata Venus, laniat modò mæsta capillos,
Et queritur culpans impia facta Ioui.
Atropos excusans factum, deludimur inquit.
Nestor mi iste, tibi visus Adonis erat.*

SERAPHINO ODVCTIO STRANCIONIO.

Medico celeberrimo, vati ingeniosissimo, ac omninò omnium disciplinarum doctrina prædito, vitæ autem integritate ac morum probitate omnibus gratissimo, qui vehementi febre correptus, præscita, prædictaq; die & hora mortis constantissimè Obijt ix. Calend. Septemb. M. D. xxxviii. Theophilus fil: pientis: patri opt: pos: Vix: ann: LIII. Mens: vii. Dies xxiii.

ANTONIO MANILIO.

Britanorio, Sixti III. & Iulij II. Pontiff. Max. à cubiculo, fatorum præscio, vatiq; semper vero, Latinè Græcèq; diserto, Philosopho, Iurisperito, morumq; sanctimonia insigni Bapt: Fab: patruo suavis. vberib: cum lacrymis pos: M. D. x. Vix: ann: Lxxix. Mens: vii. Dies xv. Ἀντώνιου ὁ Μανίλιος ὁ Βριτανόρου ὁ μάγιστρος ἀμύμων, πάντῃ δεικνύων, ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐνθάδε καὶ παρ.

IOANNIS BAPTISTAE DE PONTE.

Patauini, Canonici Aquilcienfis sacram. decessit anno M. CCCC. Lxiii. Calend. Septembr.

S. MARIA AVENTINA in Auentino, olim bonæ Deæ.

CONIVGIS A MARITO INTERFECTAE

*Immitis ferro secuit mea colla maritus,
Dum propero nivei solvere vincla pedis.
Non culpa meruisse necem pia numina testor,
Sed iaceo sati sorte perempta mei.
Discite ab exemplo Christiana, discite patres
Ne nubat fatuo filia vestra viro.*

S. MARIA DE CACABARIIS in regione Pineæ.
I IN CAMPO SANCTO in valle Vaticani.

ALPHONSI BAENI.

*Hic iacet Alphonsus praeclarus miles in armis
Cui genus & nomen clara Baëna dedit.
Cui Planco cognomen erat, novus advena Romæ
Corpus humo iuuenis dans animamq; Deo.*

I B I D E M.

*Hei mihi dum dulcis superest pars optima vitæ,
Me miserum duro funere fata premunt.*

I B I D E M.

Iacob. V Volgemut aliàs Benecontent pos.

I B I D E M.

*Flandria mi patria est, prolem dedit Anglia coniux,
Roma habeat cineres, Spiritus astra petat.*

I T E M.

*Hic Petrus tegitur virtute & nomine magnus
Expertus medio Tybure Sardiniam.*

R O M A.

S. MARIA {
 IN CAPITOLIO, olim Apollinis Capitolini.
 IN CAPELLA trans Tybrim.
 IN CANDELORO reg: S. Angeli.
 DE CARMINI prope pontem Aelium.
 DE COELIS in vico Flaminio.
 IN CRIPTA PICTA prope domum Vrsinorum, olim Veneris Victricis.
 DE CONCEPTIONA in monte Caelio.
 DE CONSOLATIONE sub rupe Tarpeia.

SCELETOS ANTONIAE AD VIATOREM. IC: PFEIL.

*Carnibus orba suis cur sint hac forte requiris,
 Iuncta tamen iusto corporis ossa situ.
 Sic mandata dedi viuens Antonia quondam,
 Et moriens eadem iussa suprema dedi
 Vt sceletos fierem, Medici quo discere possent,
 Quanta forent, & quot, qualibet apta loco.
 Quod iussi fecit Gisbertus, gratia magna
 Huic maneat, satis est lux mihi perpetua.*

*Quod hoc vides amice corpus sine corpore, ne stupeas aut damnes.
 quisquis es, testamento sic ipsa canit, ut hoc quod cernis fierem, Philosophis ac Medicis sacrum, horum si es de numero sacro legato utitor, sin profanus indoctus, hinc ocyus abscedito.*

SVB IMAGINE SALVATORIS.

*Saluator mundo mentes miseratus iniquas,
 Te voco, te remoco, te modo pœniteat.
 En age, quid cessas, poteris non semper adire,
 Non datur ad superos vadere semper iter.*

S. MARIA {
 IN COSMEDIM in Velabro, olim Herculis in ara maxima.
 DE CVRTE infra Capitolium.
 IN DOMINICA in Caelio.
 IN EQVIRIO in Circo Flaminio, olim Isidis in circo Flaminio.
 DE FEBRIBVS in Vaticano, olim Martis in Vaticano:
 In ea statua marmorea Michaëlis Angeli inferius ad S. Petrum cui est contigua, relata.

SANCTI PAZILLI.

*Bis sex lustra Deo famulatus clauiger ossa,
 Condidit hic sanctus fessa dicata tibi.*

Sanctus Romanus patria, Pazillus sobole, per annos Lx. in principis Apostolorum Basilica sacris operatus, viuens hoc sibi sepulcrum.

S. MARIA AD FONTEM OLEI.

IOAN QVADRATI.

*Hic sua Quadratus reliquit membra Ioannes
 Patria Sulmo fuit, studium diuina poësis.*

DE GRA-

S. MARIA

DE GRATIA intra Capitol. & Palatinum, olim Vestæ.
 GROTTAPENTA in regione Parionis.
 IN HORTO trans Tyberim.
 DE INFERNO in foro Romano, olim Iouis Statoris.
 IN INSVLA.
 IN IVLIA in regione Harenulæ.
 DE LORETO pistorum.
 MAIOR IN Esquilino.

Templum hoc Musiui operis habet in longitudine cccxii. ped. in latitud. cxii. ornatiss. & vnum ex primis: Pavimentum tessellato opere varium, & laquearia inaurata. Tabula altaris & altera vrna porphyretica, in qua Iohannes Paulus conditus fundator Basilicæ. Turris thecam plumbeam habet, & pila inaurata lōga cccxii. ped. lata cxii. In ea præsepe Domini, & sepulcra D. Hieronymi atq; Albenti Normandi monstrantur.

IN EPISTILIIS *Porta magna.*

*Tertius Eugenius Romanus Papa benignus,
 Oblat hoc munus virgo Maria tibi.
 Quæ mater Christi fieri merito meruisti,
 Salua perpetua virginitate tibi.
 Es via, vita, salus, totius gloria mundi,
 Da veniam culpis virginitatis honos.*

Sacellum Pij V. Pontif. à Sixto V. adeò magnificè erectum & ornatum est picturis, statuismarmoreis, ornamentis, vt calamo vix possit exprimi. Tabulæ mediæ insidet Pius V. & ad dexteram hæc leguntur.

Solum Turcarum Tyrannum multis insolentem victorijs ingenti parata classe Cyprog, expugnata, Christianis extrema minitantem, Pius V. fœdere cum Philippo II. Hispan. Rege ac Republ. Veneta inito, M. Anth. Columnam Pontificia classi præficiens ad Echinadas hostibus XXX. mill. cæsis, X. mill. in potestatem redactis, triremibus CLXXX. captis, XI. demersis, XV. mill. Christianis à seruitute liberatis precibus & armis deuicit.

AD SINISTRAM.

Galliam Carolo IX. Rege perduellium hæreticorumq; nefarijs armis vexatam, vt de Regno deq; religione actum videretur, Pius V. Sfortia Comitis S. Floræ ductu, missis Equitum peditumq; auxiliarijs copijs periculo exemit, hostibusq; deletis victoriam reportauit, regi regnum cum religione restituit, signa de hostibus capta ad Lateranen. basilicam suspendit.

AD EFFIGIEM PII V. MEDIAE

Tabulæ insidentis.

Pio V. Pontif. Max. ex ord. prædicat. Sixt. V. PP. Max. ex ordin. Minor. grati animi monument. posuit.

Aa 4

INFRA.

R O M A.
I N F R A.

Pius V. gente Gissleria Boschi in Liguria natus Theolog : eximius à Paulo IIII. in Insurbria hæreticæ prauitatis Inquisitor , à Iulio III. S^{re}. Inquisitionis officij commiss: generalis, à Paulo IIII. Episcopus Sutriensis, deinde S. R. E. tit. S. Mariæ supra Mineruam presbyter Cardinalis, & à Pio IIII. Ecclesiæ Montis regalis in Subalpinis Administrator factus: Eo vita functo, summo Cardinalium consensu Pont. Max. creatus, qui veteres SS. PP. æmulatus, Catholicam fidem propagauit, Ecclesiasticam disciplinam restituit, & tandem gestarum rerum gloria clarus, dum maiora molitur, totius Christianæ Reip: damno nobis eripitur, Calend: Maij M.D.Lxxii. Pontific. ann: vii. ætatis Lxviii.

MVSICI CVIVSDAM.

*Ille ego quem genuit cerealis Agonia felix,
Hic iaceo iustis funeris ante diem.
Musica quod fuerat mihi cum grauitate decori
Gratus eram populo, principibusq; viris.
Felix ante quidem, nunc verò infansus, amicos
Lugentes linquo tristia fata meos.
BARTHOL. BALIONO I. C.
Parce queri, quicumq; legis post fata renasci
Sors humana iubet Bartholomæus ait.
Soluitur in cinerem corpus, mens aethera lambit,
Vt queat æterna condatione frui.
Non moritur quisquis benè vixerit, ille perisse
Dicitur, obscæno cui stetit ore sitis.*

P L A T I N A E

SIXTI IIII. PONTIF. MAX. Secretario Anno VIII. Stephano, qui vix. ann. XXVII. Mens. VIIII. Dies XII, Platina fratri benemerenti pos. sibiq; ac posteris.
*Quisquis es, si pius es, Platinam & suos ne uexes, angustè iacent & soli
uolunt esse.* θάρον ἀδελφε καλὸν θνήσκων παλὶμ φέεται.

EX OLYMPO ANTON. PETRILLO.

*Dina Virginis de Nive sacerdoti honesto.
Molliter offacubent dicat, rogo, quisq; viator,
Sic tibi defuncto dicere Dii iubeant.*

I V L I A N O B L O N D O.

Huius Basilicæ Canonico Dominicus Blondus frater fratri pos. M.cccc. Lxxxvi.

I O A N N I. F R A N C. B I N O.

Florentino ciui Rom: huius ædis Sacerdoti Canonico, viro bono docto atq; vrbanos, ob probatos mores puramq; orationem summorum trium Pontificum Iulij III. Marcelli II. Pauli IIII. ac sacri Senatus scribæ, Margarita soror fratri optim.

B E L O C A R A N Z O L O.

Syngrapharum poenitentiae magistro, apostolicarumq; subscriptori iuris Pontificij consultissimo cuius fortunis mores non cesserunt.

A L B E R T I N N.

*Hic iacet Albertus Romano tegmine tectus,
Magnus prosapia clarus in hac patria.
Fundite suppliciter deuota precamina Christo,
Qui sibi dignetur parcere sine carens.*

I O A N. N O R M A N D I.

Nobilium speculum, iuuenum flos, forma piorum

Norman-

*Normandus genere genitus Stephani, ipse bonorum
De numero iacet hic, cui nomen inesse Ioannis
Instituit genitor, sacros dum contigit annos,
Iustus, veridicus, mansuetus, largus, amatus
Catholicus pius & miseros resouere paratus,
Hunc genitrix, uxor, proles, cognatio plorat
Defunctum, sed enim tibi virgo munera donat.
Ergo Maria tuum natum depose, reatus
Vi tollat, maneat tecum super astra beatus.*

PETRI CAPOCINI CARDINALIS.

*Cardine praelatum, genitum de stipite claro
Quem rea mors rapuit, infima busta tenent.
Cultor Iusticiæ rigidus, seruator honesti,
Quæq; dari voluit, pauca retenta tulit.
Gente Capocinus Petrus, datus est sibi duplex
Ensis ab Ecclesiâ, quod tueatur eam.
Prætulit arma toga. Fridericum schismate plenum
Belli ture fugat, undiq; clarus ouat.
Donat opes largas, largo de pectore fusas
Grandis in hac æde virgo Maria tibi.
Aurum vestit opus, sculpsit manus arte magistra
Mira columna leuat iste ministrat opes.
Candit opus sacrum, condas animam precor huius
Ædibus ætherijs intemerata parens.*

CASSANDRAE MACIAE.

Perculanæ ex Vmbria, matronæ omnibus virtutibus, quas in lectissima foemina esse oportet, cumulatissimè ornatæ, quæ cum virum integerrima ætate amisisset, vnico filio rem familiarem summa prudentia ac diligentia, absentisq; desiderium, dum is Philosophiam ac medicinam modò discens, modò docens peregrinaretur, paterno potius quàm materno animo pertulit, mox cum cum nuru nepotibusq; parvulis duob; Romam secuta quinto post mense, cum annum ferè ageret ætatis suæ Lxxx. mitissima quiete quasi consopita. Deo vnico & sempiterno mira cum pietate ac religione animam reddidit. Obijt Anno M.D.XLix. Mens: April:

OPECINI AVRIAE GENVENSIS.

*Florentes annos tibi mors Opecine negauit
In patriam ad caros sua referre lares,
At Domini sanctum propter præsepe iacenti,
Dignior in tota non erat urbe locus.*

LEONARDO SANVTO.

Martini filio Patricio, viro ingenio ac probitate claro, ad Sixtum iiii. Pontif. Max. Venetorum Senatus Oratori Romæ vita functo, patri filij pos:

I B I D E M.

*Hic de Pellatis situs est Hieronimus, urbis,
Ni mors ante diem præripuisset, honos.*

CONSALVI EPISCOPI ALBAN.

Hic depositus quondam fuit Dominus Consalius Episcopus Albanensis Anno Domini M.CC.Lxxxxviii.

I B I D E M

R O M A.

IBIDEM.

*Petra Petrum tegit hac, animamq; fovec Petra Christus,
Sic saluum retinet utraq; petra Petrum.*

PHILIPPVS DE LEVIS.

Tituli Sanctorum Petri & Marcellini Cardinalis Arelatensis, è Gallia ortus, illustris moribus, virtute illustrior, Romanis Pontificibus & Christianissimis Francorum Regibus magno in precio habitus, in Senatum Apostolicum magna probitate adscitus, obiit suo natali, magno sui desiderio relicto, quippe qui corporis & animi bonis præditus, summaq; autoritate pollens, profuit quibus potuit, obfuit nemini. Vixit annos xL. obiit prid. non. Nouemb. Anno M. CCCC. Lxxv.

*Duo fratres iacent hîc eodem clausi sepulcro,
Philippus & Eustachius, primus Cardinalis
Fuit, sed Archiepiscopus Arelatensis uterq;*

Sedente Innocentio VIII. Pontif. Max. Eustachius natione Gallus, nobili Leuorum gente Arelatensis Archiepiscopus, hîc situs est. O quanta fuit in hoc Antistiti fides, pietas, religio, sanctitas, ob quæ eum meritò Pontif. Max. inter Sacrosanctos sibi diuinarum ceremoniarum Antistites connumerari voluerit, qui cum fratrem Philippum S. R. E. Cardinalem, qui iuxta se cubat, vnice dilexisset in vita, in morte quoq; vt tumulo illi iungeretur, mandauit. Vixit annos xLii. obiit M. CCCC. Lxxxix. April. xxii.

LVCAE GAVRICO.

Geophonensi, Episcopo Ciuitatensi, obiit die vi. Martij, M. D. Lvm. vixit annos Lxxxii. Mens. xi. Dies xxii. D. D. Sebastianus Bene, in casa Geophonen. & Octauianus Canis Bonon. heredes ex testamento B. M. P.

Pauli Capisucci Episcopi Neocastrens. Rotæ auditoris.
Cardinalis Landæ, marmoreum,
Ioannis Mesich.
Damiani Pinelli Politiani.
Alti de Archionibus.
Angeli de Bonfantis.
Petri de Monte Veneti, Episcopi Brixiani.
Caspari Zacchij, Episcopi Anxianiani.
Petri de Seris, Protonotarij Apostolici.
Ioannis Prioris Rotæ auditoris & templi Canonici.
Fantini Tragurini ex Dalmatia, IC. Rotæ auditoris.
Ioan. Præsulis Lubecen. & Strigonien.
Nazarei Episcopi.
Sabbæ Petrucoli Vulpicelli Canonici.
Paluzi de Isola.
Petri Lamberti Allobrag. præsul.
Nicolai de Viuianis, Episcopi Theatini.
Hieronymi de Fuscis.
Leonardi VValterini Canonici.
Iacobi Mancini Canonici.
Nicolai de Tongues Rothomagens.
Ioan. Theobaldi Canonici Cameracen.
Antonij de Bellis Canonici templi.
Maffei de Dragonibus Canonici.
Alphonfi de Villa Regali.
Dominici Capacij.

Liuiæ

Liuiæ Mozatogliæ.

Duorum militiæ præfectorum.

Iuliani Bonsignorij.

Ricardi Milanefij.

Christophori Picinnini.

Francisci Amidei I. C.

Cardinalis Sfortziæ in sacello eius familiæ.

S. MARIA SVpra MINERVAM, olim Mineruæ.

CANTACVSINAE CYPRIAE.

C. Cantaculinæ floridi, Cypriæ nobilissimæ, priscis matronis quouis laudis genere comparandæ, vxori concordissimæ & suauissimæ. Vixit annos VIII. Dies x. cum ea sine lite, Hector Lengles Cypriæ nobilitatis tenues reliquiæ amisso vnico exiliij solamento infelicis. & sibi posuit. Anno M. D. v. III. Non. Iul.

*Nunc tumulo & lacrymis, mox mixtis ossibus ossa,
Vosq; per athereas prosequar umbra domos.*

MARIAE BVRTOLLAE.

Constituit Maria tumulum Martinus, & ipse

Coniugis ut coniux ossibus ossa tegat. D. O. M.

STANISLAO HOSIO.

Polono S. R. E. Presbytero, Cardinali VVarmienfi Episcopo, maiori poenitentiariorum, vitæ sanctitate, eruditionis & eloquentiæ gloria celeberr. Catholicæ fidei acerrimo propugnatori, qui cum antiquæ probitatis, & Episcop. vigilantiae præstantiam in humilitate, caritate, castitate, beneficentia expressisset, hæreticas sectas scriptis & consilijs sapientissimis feruenter oppugnasset, multos ab erroribus reduxisset. Cum apud Carol. V. & Ferdinand. Cæsares, tum præcipuè in S. Concilio Tridentino Pij III. Pontif. nomine felicis. perfunctus, Christian. Reipub. plurimum profuisset, omnium virtutum laudibus & exemplis ad imitandum abundans, obdormiuit in Domino Non. August. Anno M. D. LXXIX. ætatis suæ LXXVIII. Stanislaus patruus & Stanislava Vescius. patrono beneficentis. executores testament pos.

Hæc scripsi vobis, de ijs qui seducunt vos.

Catholicus non est, qui à Romana Ecclesia in fidei doctrina discordat.

ROBERTO PVVIO.

Tituli SS. IIII. Coronatorum presbyt. Card. M. poenitent. summa fide atq; constantia prædito. Pandul. Puuius filius patri cariss. atq; opt. merenti pos. qui vixit an. LXXXII. Mens. VII. Dies IX. decessit XVI. Calend. Febr. M. D. XLVII.

LAVRENTIO PVVIO.

Episcopo presbyt. Card. tituli IIII. Coronat. M. poenitent. singularis probitatis ac amabilitatis, & in Apost. negotijs exper. qui vixit annos LXXII. Mens. I. Dies IX. iuxta L. pp. x. vt mandauerat sepulcrum, Robertus Puuius Cardinal. tit. IIII. M. poen. fratri optimo & benem. f. mortuus ab anno M. D. XXIII.

ANTONIO PVVIO.

Episcopo Sab. Card. tit. IIII. Cor. M. poenitent. moribus & religione, ac in omnes probos liberalitate singularis. qui vixit annos LX. Dies IIII. Robertus Puuius Card. tit. IIII. M. poenitent. fratris filio, iuxta Clement. PP. VII. à quo purpuram acceperat, sepulcrum fieri cur. mortuus ab anno M. D. XLIII.

V BALDINO. BANDINELLO.

Patricio Florentino, Montis Flisconis Episcopo, viro non minus vita & moribus inte-

ROMA.

integerrimo, quàm multiplici rerum scientia ornatissimo, Francisca soror moestissima optimo fratri pos. Obijt vii. Martij, Anno à Christo nato M. D. Li. ætatis verò suæ Lvii.

IOAN. MICHAELI BYCKE.

Papiensi, ex oppido Valentia, dum intimo Pij V. Pontif. Max. cubiculo assidua cura & diligentia assisteret, immatura morte prærepto. Ferdinandus & Antonius Philippus fratres moerentes posuere. Vixit annos xxxv. obijt xi. Calend. Augusti, M. D. Lxvi.

THOMAE CASSELLO.

Ruffanensi, patricio ordinis Prædicatorum, diuinarum literarum peritissimo, Catholicæ doctrinæ propugnatori acerrimo, Episcopo Cauensi, qui pro sancta Repub. Christiana innumeros labores suscepit, Márius Proto. nobilissimus, patricius Neapolitanus poni cur. Vixit ann. Lx. obijt xix. Martij, M. D. Lxxi.

EQVITIS PETISLAVII.

Petislauio Neris filio, equiti Florent. viro integerrimo, qui domi forisq; multa pro Repub. optimè gessit, patriæ libertatem vehementer amauit, demùm inter fortunæ procellas summa cum laude vixit ann. Lxxx. Mens. v. Dies xii. filij vnanimis patri pientis. ac benè mer. pos. Obijt Anno Christi M. CCCC. Lxxxii. iiii. Calend. Augusti.

Φίλον ἔδωκε πατρίδω.
ἀλλὰ γὰρ πᾶσα ἰατρῶ.

ISABELLA GABRIELLIAE.

Eugubinae foeminæ primariae, pietatem coluit, hospitalitatem exercuit, manum suam aperuit inopi, & palmas suas extendit ad pauperes, Hier. Lud. Sylu. Alex. & Iul. filij pientis. patri benemer. pos. Vixit annos Lxxiii. obijt Calend. Ianuar. M. D. Lxvii.

O Mors, ô Mors, ô Mors,

Ærumnarum portus & meta salutis.

SPECVLATORIS.

*Hic iacet egregius Doctor præsul Mimatensis
Domini Durandi Guilielmus, regula morum,
Splendor honestatis, & casti candor amoris,
Altum consilijs speciosum mente serenum.
Hunc insignibant immotum turbine mentis
Mente pius sermone gravis, gestuq; modestus,
Exitit infestus super hostes more Leonis,
Indomitus domuit populos, ferroq; rebelles
Impulit, Ecclesia iustos seruire coëgit.
Comprobat officijs, paruit Romania sceptro.
Belligeri Comitibus Martini tempore quarti
Condidit iste in Iure librum, quo Ius reperitur,
Et Speculum Iuris & Patrum Pontificale,
Et rationale diuinorum patefecit.
Instruxit clerum scriptis monuitq; statutis.
Gregorij dein Nicolai scita perenni
Glossa diffudit, populis sensusq; profundos
Scire dedit, mentesq; coruscant luce studentum,
Quem memori laude genuit prouincia dignum.
Et dedit à Podio Nussone Diocesis illum.
Inde Bisserrensis præsignis Curia Papa
Dum foret Ecclesia Mimatensis sede quietus,*

Hunc

*Hunc vocat Octavius Bonifacius, alius illum
Promonet, hic renuit Rauenna Praeful haberi,
Fit comes innitus, simul hinc & Marchio tandem
Et Romam redijt Domini sub mille trecentis
Quatuor amotis annis, sumulante Minerva
Surripit hunc festina dies, & prima Nonembria
Gaudia cum sanctis tenet omnibus inde sacerdos.
Pro quo perpetua datur hac celebrare capella.*

LAVRETO SYLLANO.

Spoletino, I. C. illustri ac diuersarum scientiarum praestantia insigni, qui cum patriæ suæ apud Gregor. XIII. Pontif. Max. Oratorem ageret, insperata morte eripitur. Emilia de Scellis cara vxor & filij moestissimi pos. Vix. ann. Lv. Mens. vi. Obijt Romæ die xxvii. Martij M. D. Lxxiii.

CAESARI COSTAZZIO.

Rom. adolefcenti legum professori ingenij acutissimi Nicolaus Costacius I. V. D. eius pater multis cum lacrymis pos. Vix. ann. xvi. Mens. vii. Obijt anno Domini M. D. Lxxi. Die xvi. Septemb.

HIERON. BUSIGELLAE.

*Hic gemini Busigella iacet praestantia Iuris,
Cui dedit antiquum docta Papiagenus.*

Reliquum Hieron. Busigellæ I. V. D. Equitilque.

BERNHARD. NICOLINO.

Flor. Leon. Nicolinus frater amantissimus multis cum lacrymis f. p. Vixit ann. xLvi. Mens. x. dies xx.

Hic cum ob operam singulari fide atq; industria nauatam Clement. VII. Pont. Max. carissimus esset, omnia magna ex illius gratia sibi proponeret, immatura morte creptus spem suam suorumq; destituit.

ANTONIO VBERTINO.

Patricio Florentino, Gregorij filio, viro tum publicis tum priuatis rebus agendis optimo atque integerrimo Ioan. Baptista Vbertinus Nicolai filius patruo bene mer. pos. Vix. annos Lxiii. Mens. xi. Dies viii. Obijt xvii. Calend. Septembr. M. D. Lxvi.

GENES BVLTEVS.

Lotharing. Pontificius cubicularius vxorq; Liuia Federica Rom. beat. spem expectantes diuinæ rei ad aram maximam primane perpet. faciund. ac sacris literis hac in æde certis dieb. enodandis, nonnullos prouentus ann. Cenotaphiumq; sibi & posteris adhuc superstites statuere M. D. xLvi.

ALEXAND. SFORTIA.

S. R. E. Cardinalis Pauli III. Nepos Bonon. & Flaminiae sub Pio V. & Gregor. XIII. Legat. signaturæ Iustitiæ praefectus, huius Basilicæ Archipresbyteri sibi mortis memor posuit Annum agens xLvi. Mortuus anno M. D. Lxxxii.

IVLIUS GALETTVS.

Pisanus, Episc. Alexanen. ætatis suæ Lxiii. moritur Anno M. D. Lxiii. Nicolaus eius frater f.

M. ANTONIO ELEPHANTVCIO.

Bononienf. domi nobili, qui cum ob singularem probitatem, modestiam, fidem, à Gregorio XIII. Pontif. Max. in numerum quatuor intimorum cubiculariorum adlectus, eiq; vnice carus magnam in spem suorum animos erexisset, immatura morte præreptus, eisdem incredibili dolore percussos reliquit, Io. Francisc. Elephantucius in perpetuum luctum filio superstes relictus, quod sibi ab illo praestari sperauerat, id

B b

ipse

R O M A.

ipse ei moestis. præstitit. Vix. ann. xv. Mens. vii. Dies xvi. Obijt xvi. Calend. Septē.
M. D. LXXIII. Pontificat. D. N. Gregorij XIII. anno secundo.

IOAN. LIPPIO.

Geminianensi I. V. D. Margaritæ Austriæ Caroli V. August. f. quod eius in Italia
negotia summa fide & prudentia gereret gratis. Vix. ann. xxvii. Obijt vii. Cal. Octob.
M. D. Lxii. Nicolaus Lippius patrueli benemer. pos.

IOAN. NICOLAO ANGELONIO.

De Monteleone Iur. Conf. summa & integritate & rerum gerendarum peritia
prædito, principibus suæ ætatis viris gratis. Diana vxor Tenolia Cassindia & Hiero-
nyna Castorea; filia benemer. curante Farnesio Bennato amico præcipuo pon. cu-
rau. Vixit ann. xlviii. Obijt Calend. Iunij Anno salutis M. D. L.

CASPARIS CABVRETTI.

A monte Calerio, q̄ui dum probitatis, religionis & veræ fidei fructus desiderans
immatura morte præuentus incredibile desiderium sui reliquit. Quod reliquum erat
Io. Baptista fratri & Io. Burginus amico bene mer. posuerunt. Anno M. D. xLvi. Mēf.
Octob. Die xx. Obijt annum agens xxvi.

IVL. CAESARI ROSATO.

Vissano, mercatori fidelissimo & integerrimo Io. Hercules, Paulus Cynthius pa-
tri pietis. multis cum lacrymis posuerunt. Vix. annos xLvi. Obijt iii. Id. Octob.

CONIVGV.

Regnatori postquam placuit Olympi, & Iacobum de Machaionis fratrem & Fer-
dinandum de Gioffis suum quoq; virum hunc linquere mundum ipsorum corpora et-
iam de Machaionis ipsa Hieronyma hoc in tumulo honorificè humari fecit, Anno
Domini M. D. xlviii.

FRANCISCO VALONO.

Patricio Florentino, qui vixit annos LXIII. Obijt iii. Non. Augusti M. D. Lv.
ALBERIA ALEANDrina coniugi amanti. non sine multis lacrymis posuit.

GVIDONI MEDICI.

Patricio Florentino, primoq; Theatino Archiepiscopo & sub Clement. VII. Pon-
tif. Max. Adriani molis præfecto fratres conuentus Mineruæ tanquam de se beneme-
renti pos. Die xx. Iunij M. D. xxxvii.

CONIVGV.

Martinus Fraschetius Porrigienis Mariæ Burollæ coniugi dulcissimæ sibiq; po-
sterisq; suis pos. Vix. ann. xxxvi. Mens. vi. Dies xxiii. Obijt die x Februarij. Anno M.
D. xxiii.

CATHARINAE IMPERIALI.

Galeatius Glasianus Mediolanens. coniugi optimæ & bene mer. cum qua vixit
annos xvi. sine vlla querela fecit, & dulcis. filijs Domicilio & Benedicto filiaq; Au-
relia Candina Anno salutis M. CCCC. Lxxix.

LYDOVICO MILLANESIO.

Patricio Florentino I. V. D. Pauli ac Iulij III. Pontif. Max. XII. Viro Abbreuia-
tori ac Referendario vsu, prudentia, & integritate maximè probato, Francisc. fratri Do-
minicus & Clemens. ex testamento heredes patruo carissimo pos. Vix. ann. Lix. Mens.
ii. è vita excessit Anno Christi M. D. Lxiii.

CHERYBINO BONANO.

Pitano, viro eminenti virtute fideq; & industria summi apud Principes loci, quo-
rum commodis vitam ipsam posthabuit. Vix. ann. xLv. Mens. v. Dies xxi. Ludou. fra-
ter multis cum lacrymis benem. pos. Obijt M. D. xLvi. viii. Calend. April. Humaniq;
officij memor sibi posterisq; suis.

HORA-

HORATIO GATTO.

Romano, præstantissimi ingenij adolescenti, cuius insignem prudentiam fides vna superauit Vix. ann. xxvi. Mens. vi. Obijt vii. Iulij M. D. Lvi. Iulius de Grandis Episcopus Aglonens. ac Ducis Ferrariæ apud summos Pontif. orator alumno cariss. & à Secretis.

FRATER MICHAEL GISLERIUS.

Ex oppido Boschi agri Alexandrini, Ordin. prædicat. Di. miss. tit. S. Sabinæ S. R. E. presbyt. Card. nescens terram terræ se redditurum, ob certam resurrectionis spem in virginis Dei genitricis templo cuius & sanctorum & piorum viuientium cupiens adiuuari suffragijs, locum hunc viuens sibi statuit. In quo cadauer cum suum obierit diem, poni curabit annum agens ætatis suæ Lx. & humanæ salutis Anno M. D. Lxii.

PAVLI IIII. PONTIF. MAX.

Ihesu Christo spei & vitæ fidelium.

PAVLO IIII. CARRAFÆ PONT. MAX.

Eloquentia, doctrina, sapientia singulari, innocentia, liberalitate animi magnitudine præstantiss. scelerum vindici integerrimo, Catholicæ fidei acerrimo propugnatori.

Pius V. Pontif. Max. grati & pij animi monumentum pos. Vixit ann. Lxxxiii. Mens. i. Dies xv. Obijt M. D. Lix. Calend. Septemb. Pontificatus sui anno v.

SICINIO PEPVLO.

Compatricio Bononiens. Venetarum cohortium ductori fortissimo clarissimoq;, Iulia mater, Hieronymus & Annibal filij mœstiss. fecêre, Vixit ann. xxviii. Mens. i. Dies xxvi. Obijt iiii. Calend. Ianuarij M. D. Lvi.

BENEDICTI PATRICII.

Vivite mortales, cura quor vivitis annos

Non sit, sed vobis quàm benè vita fluat.

Benedicto Patricio Veneto ex vetusta nobiliq; Superantiorum familia, Archiepiscopo Nicosiens. Apost. Secretario Innocent. viii. & Alexand. vi. Rom. Pontiff. sacris Ceremonijs assistenti, viro facundia ingenijq; acrimonia claro, patriæ cultu religionisq; obseruantia pientiss. Victor fratri benem. pos. Vix. annos xlviii. Mens. vii. Dies xv. Obijt anno salutis M. CCCC. xcv. vi. Non. Iulij.

IOAN. DIDACI.

Ioannes Didaci de Cora Hispanus præsul Calagurritanus, vir integerrimus sibi viuens pos. Vix. ann. Lxxxvii. Mens. viii. D. xvii.

Si pietas, si sancta fides conscendit Olympum,

Nos regimus cineres, spiritus astra tenet.

BAPT. PORCIAE.

Pia societas annunciationis virginis Mariæ supra Mineruam puellis tenuibus dotandis constituta, Cornelio Baptistæ filio, Porcia familia claro, qui huius rei caussa bona omnia testamento reliquit, monument. pos. Vixit ann. xLvi. Menses iii. Dies vii. Anno salutis M. CCCC. xcv.

CARDINALIS DE TURRE CREMATA.

Hic quiescit Ioan. de Turre Cremata, natione Hispanus, Episcopus Sabinens. S. R. E. Cardinalis S. Sixti qui obijt xxv. Septemb. Anno M. CCCC. Lxv. requiescat in pace.

FRANCISCI NERI.

Qui nunquam in curis consumpsit inanibus animum,

Franciscus Nerus claudatur hoc ramula.

R O M A.

Hic summæ industriæ vir, patricius Florentinus, Quæstor Clement. VII. Pontif. Max. fuit, cuius thesauros cum fide administruit. Augustinus fratri optimè de se merito & grati animi ostendendi causa, & memoriæ ipsius colendæ multis cum lacrymis pos. Vixit ann. Lxxvi. Obijt iiii. Id. Iulij M. D. Lxiii.

ANASTASIUS DE PEZZATIS.

Nobilis Aretinus de numero participantium Cubicularius Apost. SS. Petri & Pauli miles, ac bis præsidens annonæ, & ter portionarius Ripæ almæ vrbis, sibi vivens sua memoria hoc monumentum extruxit M. D. Lvij. Anno ætatis suæ Lxxii. & Mens. viii.

DARIO ROSARIO.

Spoletino, adolescenti honestissimo & prudentissimo, qui cum ætatis suæ ageret annum xiiii. Mens. vii. & Di. xxvii. ac in studijs multum proficeret. Obijt die iiii. Maij M. D. Lxiii.

Magnificus ac nobilis D. Anastasius de Pezzatis Aretinus, miles SS. Petri & Pauli, ipsum æquè ac filium ob eius singulares virtutes diligens, non sine lacrymis posuit, & præsentem lapidem proprijs expensis fieri curavit.

NICOLAUS CAFARELLVS.

Iunior Pulcer obijt annum xvii. agens: pulcrior resurgam in nouissimo die.

CARDINALIS TARACONENSIS.

P. Card. Taraconensis ordinis Prædicatorum protectori, Petro Ferricie citeriore Hispania oriundo tit. S. Sixti presbytero Cardinali Taraconensi, quem ut singulare ætatis suæ integritatis, iustitiæ, doctrinæ, religionis & virtutum omnium exemplar princeps & nationes omnes Christianæ patrem & patronum, duo præcipuè clarissimi Pontiff. Rom. Paul. II. & Sixtus III. in rescribendo, & nauicula Petri regenda dexteram suam appellare dignabantur, cum de humano genere, & ab sede summo cum labore & patientia benemeritus incredibili de se apud mortales omnes desiderio relicto obijisset, Anno salutis M. CCCC. Lxxviii. vii. Calend. Octobr. Dominicus Cardinalis S. Clement. Collegæ & Andreas Episcopus Taraconen. auunculo benè merito pos. Vix. ann. Lxiii. Mens. v. Dies x.

ASTORGIAE AGNENSI.

Patria Neapol. tit. S. Eusebij presbyt. Card. Beneuentanen. cuius pro Rom. Ecclesia virtus & omnis vita semper in actione fuit, & qui rebus & legationibus maximis sedentibus Martino, Eugenio & Nicolao Rom. Pontif. tunc gestis, Romæ obijt Anno salutis M. CCCC. Li. & vixit ann. Lx. Galeartus eiusdem familiæ vir insignis & Doctor patruo benemerenti construi, & se propè poni mandavit.

ALOYSIO PENNAFIEL.

Natione Hispano, patria Legionensi, literarum Apostolicarum Scribæ Breuiatoriq; summarum Magistro V. nobilitate, eloquio & iustitia claro, petito aulicorum testimonio Cardinalium Iudicio, Alex. VI. Pontif. Max. supplicibus libellis datandis deputato, Executores benem. pos.

CONIVGV.

Thomæ Lotto qui vixit annos ii. dies xx.

Constantiæ quæ vixit annos xxiiii. filijs dulcis. Nicolaus infelicissimus contra votum.

LATINAE BECCALVNAE.

Religionem seruare, liberos alere, rem tueri domesticam peritissimæ, quæ cum Iuliano Lotto ad extremam ætatem sine lite concors vxor vixit ann. Lxxvii. Mens. v. Dies iii. Nicolaus Lottus matri sanctis. mœrens pos. M. CCCC.

ROBERTO V BALDINO.

Patricio Florentin. qui cum animi tum fortunæ bonis cumulatissimè ornatus omni genere officij tam summis quàm infimis gratus fuit, qui etiam in Roman. curia optim a

optima fide & fama versatus est, maximisq; eius negotijs præfuit, Magdalena Rodulpha vxor viro carissimo, & filij patri optimo mœstis: posuere. Vixit Lxii.

RUGERII BALNEI.

Indignum fortuna facinus Viator.

Rugerius Balneus Mutiliani Comes Octoræ in progenitore adolescens Cæsari-
nam cum audiisset militiam, illi se mox addidit eam spem pollicens, vt inclinata stre-
nuissima ex eo deinceps renasceretur familia, Vale, vixit ann. xx. Bernardinus & Hi-
eron. Maceraten. amici pos. M. D.

VXORIS ALDOBRANDINI.

Lesædetæ vxori cariss. cum qua coniunctis. vixit ann. xxxvii. Syluester Aldo-
brandinus Aduocat. Consist. mœrens pos. Vix. ann. Lxii. Mens. ix. Dies xiiii. Obijt
pridie Non. Martij Anno M. D. Lvii.

LACTANTIVS RONCIONVS.

Patricius Pisanus ab Antonio patre mortalem se genitum sentiens, sepulcrum hoc
sibi viuens posterisq; suis fieri curauit Anno Christi M. D. Lv.

VBERTO STROTIO.

Mantuano, suauissimis moribus & probitate incomparabili, Ludouicus Strotius
fratri optimo mœstis. fecit Vix ann. XLviii. Mens. vi. Dies ix. Decessit prid. Calend.
Martij Anno Domini M. D. Liii.

VIRGINIAE PVVIAE.

Florentinæ, foeminæ primariæ lectissimæq; Ioan. Francisc. Ridolfius coniugi ca-
rissimæ mœrens poni curauit, vixit annos xxvii. Mens. vii. Obijt xiiii. Calend. Iun.
M. D. Lxviii.

CARDINALIS ROSARII.

Virgilio Rolario Spoletino S. R. E. presbytero Card. Summi Pontif. perpetuo
Vicario, Flauius Rosarius patruo opt. pos. Vix. an. Lx. Obijt x. Calend. Iunij M. D. Lix.

HIERONYMO BUTIO.

Rom. Patricio Abbreviatori Apostolico Iul. Card. Medic. Vice Cancellarij à Cu-
biculo, animi, corporis, fortunæq; bonis insigni, in ipso iuuentutis flore inexplibili
fatorum inuidia erepto, Romanis cæterisq; apprimè conlacrymantibus Vix. an. xxv.
Mens. x. Dies xv. Decessit Non. Augusti M. D. xvii. Franciscus Butius eques Pont.
sacrar. poenit. scriptor, abbreviatorq; Apostol. fratri vnanimi posterisq; mœrens pos.

*Exiguum vitæ curriculum mortalibus natura largita est, gloriam ve-
rò sempiternam: Optanda ergò mors, quam immortalitas consequatur.*

IOAN. BAPTIST. GALETTO.

Patricio Pisano, viro integerrimo ingenio & prudentia insigni Clem. VII. &
Paul. III. Pontiff. Max. ob egregiam magnis in rebus operam nauatam in primis caro,
Fisci Apostol. aliquandiu Septemuiro, ac deinde Præfidi, deinde Iulij III. P. Occo-
nomo, qui annum agens Lxvi. v. Id. Iulij M. D. Liiii. felicis. in cælum migravit. Fa-
britius Galettus inconsolabiliter mœrens parenti suauis. pos.

CINCIO RVSTICO.

Secretario Apostolico, Græcæ Latinæq; linguæ perito, quauis virtute decorato,
& Marcello Rustico vrbis Cancellario, Secretario & scriptori Apostolico ac Breui-
atori frugi literatoq; Antonius Rusticus auo & fratri benè merito posuit, Anno à nat.
Christi M. CCCC. Lxxxviii. Idib. Martijs.

AGAPITO RVSTICO.

Episcopo Camertino I. V. Consulto, Latinæ linguæ peritissimo, integritate pru-
dentiaque insigni, & fratri Paulo Rustico probitate comitateque claro fratres VII.
Pauli filij mœsti patruo & patri benemerito posuerunt. Anno Domini M. CCCC.
Lxxxii. Cal. Iulijs.

R O M A.

CINCIO FRANGI PACRIO.

Antiqua generis claritate, rebusq; præclare gestis in Romana nobilitate nobilissimo, anno ætatis Lx. ad cœleste domicilium, vbi perpetuum vitæ innocenter actæ fructum caperet, euocato. Hortensius f. amantissimi patris memoria & desiderio mœrens pos. M. D. Lxx.

IOAN. ALBERTINO.

Iacobi f. nobilitate prudentiaq; insigni ac benemer. qui vixit ann. Lxxxv. Mens. vi. Dies v. Iacobus Albertinus f. patri carissimo pos. & suis & sibi.

GVILIELMI DV RANTIS.

Hoc est sepulcrum Domini Guilielmi Durantis Episcopi Mimatenfis.

ANDREAE BREGNO.

Ex Osten. agri Comens. Statuario celeberrimo, cognomento Polydeto, qui primus celandi artem abolitam ad exemplar maiorum in vltum exercitationemq; reuocauit. Vixit annos Lxxv. Mens. v. Dies vi. Bartholomæus Bollis Registri Pont. Mag. executor, & Catharina vxor posuerunt. M. D. vi.

LVCIO RVINO.

Patricio Bononienfi, Magni illius Caroli Ruini I. C. nepoti, iuueni in omnes bonos officioso, & benefico, cui nihil vnquam nisi mors displicuit. Carolus frater benemer. mœstiss. posuit. Obijt xi. Calend. Febr. anno ætatis xxx. Salutis humanæ M. D. Lxvii.

RAPHAELIS SANCTII.

Raphaëli Sanctii pictori Vrbinati.

*Hic situs est Raphaël simul quo sospite vinct
Rerum magna parens, & moriente mori.*

IOAN. BAPTISTAE VENI.

Diomedis filio, domo Parma, ciui Romano, Alexandri Farnesij Cardinalis à cubiculo, vixit annos xLii. Dies xxvi. Obijt vi. Calendas Decembris M. D. Lxxii. Marcus Antonius fratri opt. mœrens posuit.

HIERONYMO BVTIGELLAE.

Papiens. diuini humaniq; iuris interpreti clariss. cuius virtus illustris post varios aduersæ fortunæ casus à Leone x. & sacro patrum Senatu recognita est, quem uè meriti honoris necdum sede positum, vt terris indignum in medio ætatis suæ ac Romanæ spei flore cœlum rapuit, Romana Academia publico luctu & fratres lapide isthoc benemerenti sacrum dicarunt Anno Domini M. D. xv. Vix. ann. xLv.

AVGVSTINVS MAFFAEVS.

Plumbarij Fiscii alijsq; honoribus egregiè functus, bonarum literarum custos, in quo fortunis non cessit virtus, hic situs est. Vixit annos Lxv. Mens. vi. Dies xxv.

ὡς πθιγός μὲν ἀγαθῶν ἀπὸ λαοῦ: ὡς βιωσόμενος ἐφείδετο.

BENEDICTI MAFFAEI.

Benedicto clara familia patriciorum Veron. Massæa genito Apostol. literar. maioris præf. dictan. Virtutis ergo ab Sixto III. Pontif. Max. xix. viro creato, qui vixit ann. Lxv. Mens. xi. Dies xix. xv. Calend. Iulij.

IVLIAE MAFFAEAE VXORIS CAPOFERREI.

Fœminæ nobilitate, puerperij sanctimonia clarissimæ, quæ vixit ann. xxix. Raymundus Capoferreus vxori dulciss. posuit. Anno M. D. xvii. Die viii. Decembr.

IVLIAE MAFFAEAE VXOR. GOTTIFRIDI.

Pudicitia, fide, pietate, moribus & vitæ sanctimonia insigni, Nicolaus Antonius Gottifridus coniugi dulcissimæ & benemerenti fecit, Vixit ann. xxiiii. Mens. vii. Dies xi. M. CCCC. Lxxxii. prid. Calend. Septemb.

Quid

*Quid gemis heu tanto felicia funera luctu?
 Turbantur lacrymis gaudia nostra tuis.
 Parce precor tristes questus effundere, vixi,
 Non erat in satis longior hora meis.
 Immatura peri, sed tu diuturnior annos
 Vinc meos, coniux optime, vinc tuos.*

A L I V D.

*Vivite mortales, & vita & legibus æqui,
 Hac superant lathum, cætera condit humus.*

H A L V I S I V S M A F F A E V S.

Patricius Veron. Apost. bull. scriba & Abbreviator, cuius vita nobilitati generis non cessit, hic situs est, obiit princeps Collegij scrib: annum ægens Lvi. Augustin. Maffæus patruo ex testamento.

L V C R E T I A E M A F F A E A E.

*Si cineres vita specimen post fata reservant,
 Hic proprio nulli cedes honore cinis.*

Lucretiæ Maffææ filiæ obsequentiis. B. Maffæus moerens pos. Vix. ann. xxi. Obijt xi. Nouemb. M. CCCC. Lxxxv.

B E N E D I C T I M A F F A E I.

Benedictus de Maffæis literarum Apostolicarum scriptor & Abbreviator sacrum viuens fecit & statuit.

M A F F A E O R V M G E M E L L.

*Vna dies animo similes vultuq; gemellos,
 Vna dies fecit funere dissimiles.
 AEmula sed nostra fuerint cum fata iuuenta,
 Vna meos cineres condes & urna tuos.*

Ludouico Sebastiano Veronens. Can. Magistro domus R. Card. Agriens. Daniel Gemillus Gemillo fratri posuit Ap. Maff. dulcis. amicis. Vixit ann. xxxiii. Calend. Octob. M. CCCC. Lxxx. Sixto III. Pontif. Max.

I V L I O C A E S A R I B A R N A B E O.

Nobili Camerti iuueni maximæ spei, immatura morte prærepto, ob egregiam comitatem alienis æquè ac suis caro Hier. pater filio dulcis. Vix. ann. xxvi. Menf. vii. Dies v. Obijt iii. Non. Octobr. M. D. Lxviii.

V E S P A S I A N O F V S C O N O.

Nursino, fide & nobilitate præstantissimo, Baptista Fuscona patri optimo & benemerenti. Vixit annos Lxx. Obijt vi. Calend. April. M. D. Lxi.

F R A N C I S C O T O R N A B O N O.

Nobili Florentino, Sixto III. Pontif. Max. cæterisq; caris. acerba morte magnæ de se expectationi subtracto: Ioan. Patruelis pos.

P O R T I O R V M.

B E R N A R D I N I.

*Portius hic puer est tota deflexus ab urbe,
 Namq; fuit patria flosq; decusq; sua.
 Alter Hylas nondum ter quinq; peregerat annos,
 Funera cum maestus curat uterq; parens.
 O infelicem sub iniquo sydere natum,
 Lapsus equo praeceps, occidit ante diem.*

I V L I I.

*Patria Roma fuit, gens Portia, nomen Iulius,
 Mars puerum instituit, Mars iuuenem rapuit.*

R O M A.

M A R I I.

*Inscribunt titulos & grandia verba sepulcris,
Vix longa absumpsit quos Libitina die.
Ista nihil misera prater suspiria matris,
Et quas nunc lacrymas aspicias urna, geris.
Terna ego Pisca numerabam pramia palma,
Iniecere suas cum mihi fata manus.
Si qua tamen Marij nomen genus esse Catonis
Fama sit, hoc unum quod scias hospes habet.*

G A B R I E L I S T R I N I S A N I.

*Lustrandi studio veterum decora alta Quiritum
Veni, pra hospitio Roma dedit tumulum.
Forma, anni, mores, patria genus, & pater, & res,
Aequa mihi mors hac risit & arripuit.*

I O A N. P I C T O R I S F L O R E N T.

*Non mihi sis laudi quod eram velut aliter Apelles,
Sed quod lucra tuis omnia Christe dabam.
Altera nam terris opera extant, altera caelo,
Vrbs me Ioannem flos tulit Etruria.*

M. CCCC. LV.

I A C O B I B E N E C A D V T I.
F A V S T I N A V X O R.

*Non licuit pro te coniux extrema subire,
Atq; tuam mortem morte piare mea.
Quod licuit fecit umulus lacrymaq; secuta;
Quidquid & uxoris continet, alma fides.*

A N T O N I O C A S T A L I O.

Archivij scriptori & Pontificis Scutifero, vitæ ac morum exemplo Angelus Castalius miles S. Petri & scutifer posuit non sine lacrymis, qui Lxxx. annum agens obiit Idib. Nouemb. Ann. M. D. xxxiii.

Mors mihi vita fuit.

Carmens sequens tenet puer in manu.

Nascor ego vix moriar, vivens puer astra reuisam.

D E I N.

*Vivere vis semper caelumq; ascendere lector,
Hic bona dum fueris vita sis, atq; fides.*

Quod morti rapui, vita dedi.

Time Deum & viues.

Ant. Castalius hoc sibi vivens posuit Epitaphium:

Grata cum Deo viventi mors.

Quam vivens potui nunquam gustare quietem,

Mortuus in solida iam statione fruor.

Passio, cura, labor, mors tandem & pugna recessit

Corporea, & solum mens quod auebat, habet.

Angel. Castalius & Paulus nepotes fieri curau. xi. Iulij M. D. xxxiv.

T H O M A S I A E B I C I N I A E S I C V L A E.

Dum Siculis obfessa iugis te absente senectam

Nate traho in luctu semper & in lacrymis.

Vita

*Vita mihi mors atra fuit, sed visere postquam
Telicuit, mors est vita mihi ac requies.*

NICOLAUS A SCONBERG.

Theodorici filius, ex Suevis Milnensibus Germaniæ populis oriund. S. R. E. T. S.
Sixti presbyter Cardinalis, cognomento Capuanus Sac. ordinis prædicatorum Vix.
ann. Lxv. Dies xxix. Obijt Anno Christi M.D. xxxvii. v. Id. Septembr.

IN ALIA SEPULTURA.

Non saluat superbia sed humilitas

CYNI CENVGII.

*Claudisur hac Cynus tenuis Cenugius urna,
Qui mernit parco condier in tumulo.
Ossa dedit terra, nomen super aethera fixit,
Quod patriam totis sensibus excoluit.*

IN EADEM ECCLESIA AD VITANDAM MALAM
VALETVDINEM ROMAE.

*Supprimat insolitos residentes pessimus aer,
Romanus solitos non bene gratus habet,
Hic tu ut vinas semper septima dat medicinam,
Absit odor fædus, sitq; fatiga lenis.
Pelle famem, frigus, fructus femurq; relinque,
Nec placeat gelido fonte lenare sitim.*

IN SACRISTIA TESTAMENTVM

Cardinalis ~~Turris~~ Cremata pro puellis pauperib:

*Ne male patrandis stuprû, quod anara merendo
Forma puellaris sæpè coegit inops,
Annua pauperibus stirps est hic pensa viritum,
Dosq; maritandis condita virginibus.
Munus & officium sancti celebrate Quirites,
Cum vicena venit Maria quinta dies.
Terrestri ut sensu cælestia regna pareas,
Pollicita & vobis centupla messis eris.*

CANIS.

*Parue canis, tibi parua domus, & corpore parvus
Est brevis est tumulus, & breue carmen habe.*

LVCRETIAE.

*Noscere si quaris qua sim, Lucretia nomen,
Patria Parthenope, dulcis & illa fui.
Cuncta habui, explicuiq; animum sine labe pudoris,
Vita fuit Roma, mortuaq; hic iaceo.*

BARACTI.

*Mutauit vitam tristi cum morte Baractus,
Cuius habet cineres frigidus iste lapis.
Iure peritus erat, quo non vigilantior alter,
Nec melius causis patrocinatus erat.
Gratus erat patria, peregrinis gratus honestis,
Cultor amicitia, verus amicus erat.
Ter denum iuuenis aetas impleuerat annum,
Egregium pressis cum lenis hora caput.*

COMI.

R O M A .

COMITIS DE ROARIO.

*Obrutus hic iaceo sceleris fex ultima Sexsi.
Me rapuit Crassi pernicioſa lues.
Sanguine turbabam populos, heu ſanguine tandem
Extinguis faſtus lumina terra meos.*

E I V S D E M.

*Qui populos, qui fraude duces, tot bella, tot hoſtes
Miſcuit, hunc tandem lima beata tenet.*

EURIPIDIS.

*Siſte quid ipſe velim rogitō cognoſce viator,
Euripides tragico carmine clarus humo
Hac iaceo, eſt iſtud quod te cognoſce volebam,
Ergo diu felix care viator abi.*

S. MARIA DE MIRACVLIS.

IN TABVLA VOTIVA.

*Dum fortis nimium Marcus conſurgit in hoſtem
Iam victum, inuictus victor & ipſe cadis.*

S. MARIA. { IN MONTE IORDANO.
MONTERONIS in regione D. Euſtachij.
IN MONTE SERATO poſt campum Floræ.
MONTICAELI in regione Harenulæ.
NAVICELLA in Cælio.
NOVA in fine fori Romani, olim Solis & Lunæ.

ANTON. PATAVINO.

Sub Eugen. Pontif. Max. arcis Rom. præfecto ac Nicolai V. Copiarum duci, Ioannes Franciſc. filius ex teſtamento F. C.

S. MARIA DE PACE.

CIRCA CRVCIFIXVM.

*Quiſquis ades matriſq; ſubis pia limina dina,
Huc oculos conuerſe tuos pietatis amore.*

IOAN. ANDREAE BOCCIACIO.

Ex Regio Lepidi Iuris Conſulto, Epifcopo Mutinenſ. ad Ferdinand. Siciliæ Regem Sixti IIII. Pontificis Max. Legatus patrimoniꝝ Dioceti hæretic. noxæ quæſtitori apud Saubaudum ſub Innocentio VIII. & Alexandro VI. Pontificib. Max. negoc. Herculis Ducis Ferrariæ Oratori, executores ex teſtamento benemer. poſuere. Anno ſalutis M. CCCC. xcviij.

PONZETTORVM.

Veruſtiſſimæ Ponzettorum familiæ Partenop. Roman. obiturus Ferdinandus quieti animarum proſpiciens hoc monum. poſ. ſolemneſq; luſtrationes inſtituit, Anno ſalutis M. D. Lxviii.

PETROPAVL MIGNANELLIO.

Fabij S. R. E. preſbyt. Card. ex legitimo matrimonio fil. omnibus animi corporiſq; dotibus ornato, qui cum in bello à Chriſtianis principibus contra Turcas communiter ſuſcepto naualib⁹ copijs præſeſſet, Cretæ lethali morbo correptus fuit, Obijt anno M. D. Lxviii. Fulvia Mignauella de Marchis coniux & Hieron. filius poſ. memoria cauſſa.

IOANNIS MARRAM.

*Hæc ſibi Marrades poſuit monumenta Ioannes,
Vt videas ſuperis qua ſis habenda fides.*

Ver.

*Versus aqua moriens patris ad pia vota renixit,
 Præsentis voluit sic memor esse Dei.
 Sacra Valentini Sexti mox signa secutus
 Præsul Alexandri est, nec tulit aula parem.
 Proh dolor hic rubrum potuit gestare galcerum,
 Ruperunt sua candida fila Dea.*

ANTONIO PAVERONO.

Firmano, iuris vtriusq; peritissimo, integritate singulari, eximia prudentia viro, medio ætatis cursu non sine maximo omnium mœrore extincto, Fab. & Cæsar Paveroni patris nomine fratri benemerito posuere. Obijt pridie Calendas Februarij xxxiii. ætatis anno M. D. Lxxiii.

BALTHASARI FLORENTIO.

Ilerden. viro integerrimo atq; innocentissimo, qui cum ingenij, virtutis, probitatis in familiam Alberti Carporum Principis clientela multa præclara documenta dedisset, deq; maximis negotijs ad summos Reip. Christianæ patres missus, Pontificum Max. Leonis, Adriani, Clementis PP. iudicijs mirificè respondisset, tranquill. iam vitæ compos ad potiolem multò commigravit. Rudolphus Cardinal. Carpenfis integerrimo familiari suo, Martia Bossia Rudolphus Florentius coniugi & parenti amabili posuerunt, Vix. ann. Lxiii. Mens. iii. Dies xxviii. Obijt Anno Christi M. D. xlviii.

SALIMANNI PATAVINI.

Salimanno ex Patauinorum patria familia, Iuris ciuilis & Pontificij consultissimo VII. Viror. Pontificatum Herar. ingenio & fide probatissimo, qui Vix. ann. Lxvi. Mens. iii. Dies ix. horas iii. Angelus Mapheus Veronensis alumnus citra test. verecundi. sua impensa posuit. Drachmas ille auri x. funeri, nihil tumulo reliquit. Anno salutis M. CCCC. Lxxxiii.

THOMAE CAGNETTO.

Romano scriptori elegantissimo. Vix. ann. L. Mens. xi. Io. mater filio carissimo posuit M. D. Li. Die xix. Nouemb.

FRANCISCO MARMOTTAE.

Mercatori, amore, fide industriaq; insigni, Martha & Bartholomæa sorores pietissimæ mœrentes posuere. Vixit annos xxxii. Obijt suæ iuuentutis flore, dum in acquirendis bonis ac honore insudasset Anno salutis M. D. xl.

AVGVSTINO BENENATO.

Picolominæo, Protonotario Apostolico Cassia oriundo, Pij III. Pontif. Max. ab Epistolis, ob insignem in Pij memoriam posterisq; pietatem & in famil. ascito, Qui Vix. annos Lxiii. Mens. iii. Obijt vii. Martij M. D. xxii. Ioan. Picolominæus Cardinalis Senens. amico de se benemerenti p.

HIERONYMI IVSTINI.

Hic Iacet Hieronymus de Iustinis de Castello Aduocatus Consistorialis Vix. an. Lv. Mens. ix. Dies xxvii. Obijt die xix. Aprilis M. D. xlviii.

FRANC. CALERATIO.

Equestris ordinis viro, virtutum atq; honorum titulis atq; insignibus ornatiss. Antonina Neronis fil. H. M. fidissimo atq; mœstiss. coniugi sibiq; M. H. R. F. C.

IVLII SATVRNI.

*Patris erat quondam spes & solamen Iulus,
 Nunc desiderium mortuus & lacryma.*

MARCI MVSURI CRETENSIS.

*Musure ô mansure parum, properata tulisti
 Præmia: namq; citò tradita, rapta citò.*

Anton.

R O M A.

Anton. Amiternus Marca Musuro Cretensi exactæ diligentiae Grammatico, & raræ felicitatis poetæ posuit.

FRANCISCI LIGNAMINEI EPISCOPI FELTRENS.
ET FERRARIENS.

*Francisco extincto Patanino Antistite Feltri,
Es quondam mæsta præsule Ferraria.
Extinctum humano est quantum virtutis in uno
Corpore, non totus orbis habere queat.*

Anno Domini M. CCCC. LXIII. Id. Febr. repositus.

MATRIS AENEAE.

*Caieta Iliacas inter pulcerrimas matres,
Aenea nutrix, hac requiescis humo.*

S. MARIA. { DE PALMA in via Appia.
IN PALLARA prope Veliam.
IN PORTICV in regione Ripæ, olim Saturni & Opis.
DE POPVLO sub colle hortulorum.

Paul. III. P. M. monasterium S. Mariæ de Populo deiecit, & eam partem campi Martij, quæ moenibus inclusa est, firmiori vallo muniuit.

STEPHANO SPADIO.

Vincentij fil. patricio Lucens. inter magnas opes optimis morib. ingenio & literis claro, in adolescentiæ flore extincto, Catharina Vinisia mater nuper viuo, nunc vnico & tali orbata filio P. C. Vix. ann. xxiii. Mens. ix. Obijt xviii. Calend. Iulij M. D. LXIII.

*Clausisti velox oculos mors improba letos,
Absumptos differs claudere cur lacrymis?*

CARDINALIS RUVERE.

Marmor:
cum sacel-
lo.

*Concordes animas piæq. mentes
Vt dicas licet unicam fuisse,
Commisti cineres sequentur, & se
Credi corporis vnus innabit.*

Christophoro Ruuereo tit. Sr. Vital. presbyt. Cardinal. doctrina moribus ac pietate insigni Dominicus Sixti III. Pontif. Max. beneficio, mox tituli successor ac muneris, fratri benemerito & sibi P. Vixit annos xLIII. Mens. vii. Dies xix. Obijt anno viii. Pontificat. Sixti. Calend. Febr.

Dominus Ruuere Card. S. Clementis Capellam Mariæ virgini genitrici Dei ac Hieron. dic.

LAURENTIUS CIBVS.

Marmor
cum sa-
cello.

Genuensis Episcop. Prænestin. S. Marci Cardinalis Beneuentanus Innocent. VIII. Pontif. Max. nepos, religionis cultor ita se inter viuos constantis. gessit, vt amplissimæ dignitatis memor à iustitia, fide, & pietate nunquam descuerit, qui tertium & quinquagesimum agens annum sanctissimè, vt vixit, moritur. R. Executores G. Portuens. à Prænestin. Episcopi & N. de Flisco presbyt. Cardinales pientis. pos. Anno salutis M. D. III.

IN ARA.

*Dino Laurentio Martyri S. Laurentius Episcop. Albanens. Card.
Beneuentanus, ne mors deuotinis affectum praeueniret, sacellum hoc dica-
uit, ditauitque.*

EDOARDO CICADAE.

Patricio Genuensi, Episcop. Saonensi, ob religionem, pietatem, innocentiam & vitæ

vitz integritatem vniuersæ Rom. Curiz cariss. qui quòd diu cum Laurent. Cardinale consanguineo è regione sepulto coniunctissime vixerat, assentientib. eius hereditibus in eodem sacello, aucto illius censu, humari iussit Ioan. Baptista Cicada Episcop. Albingariens. Pontificijs & fiscalibus causis audiendis præfectus, patruo benemer. pos. Vixit annos Lxxii. Obijt Anno salutis M. D. xLv. v. Calend. Decemb.

IOANNI DE RVFERE.

Ciui Saonen. eq. & Sixti III. Pontif. nepoti. Vix. ann. Lxxx. Mens. vii. Dies x. Obijt M. CCCC. Lxxxiii.

GEORGIVS LVSTAN.

Episcopus Portuens. S. R. E. Cardinalis Vlixbonen. virtutis doctrinæque ergò in regiam ascitus, ac multis domi forisq; præclaris facinoribus editis, ad regni procurationem prouectus, à Sixto III. in Senatum adlectus, Romamq; ascitus, magnam ingenij, pietatis, prudentiæque laudem adeptus, sub Iulio II. Pontif. Max. quem vnicè dilexit & obseruauit, annum secundum supra centesimum Obijt M. D. viii. Georgius Episcopus Albanens. Card. Vlixbonen. dum se mortalem animo voluit, sibi posuit.

LVDOVICO PRODOCATHARO.

Cyprio, presbytero tit. S. Agathæ Cardinali Caputaquensi, philosophorum nostræ tempestatis doctis. & eloquentis. in re Ecclesiastica gubernanda multos annos difficillimis temporibus summa prudentiæ, iudicij, integritatis laude versato, cuiusq; ergò amplissimæ dignitatis præmia optimis patrum quibusq; expositulantib. adepto, dignoq; omniũ sententia maiora accipere, qui maxima esset consecutus. Vix. an. Lxxv.

Jesu Christo Seruatori Domino Deoq; nostro, Ludovicus Prodocatharus Card. Caputaquensis aram dicauit, dotem dedit, quotidie sacrificium in ea offerri iussit.

PETRO GVILIELMO ROCCA.

Valentino, Salerni Archiepiscopo V. Iuris Consultissimo, Sixti III. Pont. Max. Referendario primati, qui obijt anno salutis M. CCCC. Lxxxii. Die xxviii. Octobr.

LVRENTII CELSI.

Ioannes Celsus Laurentio fil. cum è sublimi domus fastigio lapsus esset, incolumi beatæ virginis ope seruato, Deo votum soluit.

IOAN. ORTEGAE GOMIELLI.

Ne quæso lacrymis tuis viator,

Æternam inuideas mihi quietem.

Vixi ut nil me obijisse penitendum.

Ioan. Ortegæ Gomielli Burgen. Episcopo potent. ab Alexand. VI. ob fidem, integritatem, ac iuris peritiam supplicibus libellis subnotandis (datarium vocant) præfecto, nec non literis Apostolicis maioribus præf. dictand. XII. viro, Secretario ac Subdiacono Ap. & Summarum Magistro, alijsque honestissimis muneribus egregiè functo, cuius mors immatura totius Hispaniæ spem maximam fefellit. Francisc. G. melius pietatis memor fratr. optim. pos. Vix. ann. xLi. Mens. xi. Dies xxiiii. I nunc viator & humanis rebus tantillum fide:

ALBERTONVM.

Marci Antonij filij, equitis Romani filij ex familia Albertonum.

HIERON. BASSO.

Sauonenf. Sixti III. Pontif. Max. sororis filio, Episcopo Sabinens. Cardinali Ricinatenf. in omni vita constanti, integro, religioso, Iulius II. Pontif. Max. amitino suo benem. pos. M. D. vii.

ANTONII MARIAE.

Vicecomitis marmoreum pulcerrimum à Iulio II. ei positum.

Speculum sumus viuentium.

Cc

PETRI.

R O M A.

P E T R I.

Cardinalis Foscari, Veneti æneum.

HIERONYMI.

Foscari Episcopi Torcellarum.

IOAN. BAPTISTAE ROTAE.

Pædemontan. ob eius animi candorem & eximiam Iurisprudentiam à Pio IIII. Pontif. Max. inter sacræ Rotæ patres adnumerato Petrus & Ioan. fratri pos. Vix. LIII. M. D. LXIII. III. Cal. Oct. Ob.

BERNARDINI HELVINI.

Episcopi Anglon. Pauli III. Thesaurarij Marmoreum cum Capella ab eo ornata & dotata.

BERNARDINO LONATI.

S. Ciriaci in thermis Diacono Cardinali, cui fortuna generosos natales, natura corporis dignitatem, animiq; solertiam, virtus verò, vt in patrum honoratissimorum collegium cooptaretur, indulserat, qui cum indies & foris & domi egregiam pro S. Rom. Ecclesia nauando operam, prudentia, constantia, fide maior insurgeret, ætatis suæ xxxv. sacerdotij verò III. anno, è tanta rerum expectatione immatura morte surripitur.

HERMOLAI BARBARI.

*Barbariem Hermoleos Latio qui depulit omnem,
Barbarus heic fitus est, utraq; lingua gemit.
Vrbs Venetum vitam, mortem dedit inclita Roma,
Non potuit nasci clarius atq; mori.*

Obijt ann. M. CCCC. xciii. Maij xxi. Vix. ann. xLi.

IOAN. BAPTIST. MILLINO.

Vtriusq; Iuris Consulto, quem ob eius religionem, prudentiam, iustitiam, meritaq; erga sedem Apostolicam Sixtus III. Pontif. Max. congratulantibus omnibus in numerum Cardinalium retulit, Petr. Millinus fratri benemer. pos.

PETRO MILLINO.

I. C. Comiti Palatino omnibus honoribus vrbs ex ordine ac pluribus legationibus summa felicitate & sapientia functo Celsus & Marius piè parenti benem. pos. Hic patriæ, amicis, naturæ, ac superis, quæ habuit & debuit, ad extremum vsq; persequit, Vix. ann. Lxx. Mens. II. Dies xxi. Obijt M. CCCC. Lxxxiii.

CHRISTOPHORO IOANNIS.

Astensi, Protonotario Apostolico, qui cum vitæ probitate ac fide morumq; suavitate omnes in sui amorem accendisset, tum quòd Max. Pontiff. longa serie à Paulo III. vsque ad Pium III. familiariter & honorificè versatus, Subaudiensium Montisq; Ferrati Regulos continuis obsequijs prosecutus fuerit, vti ubiq; summa semper omnium beneuolentia vixit, ita eorundem pari desiderio Romæ senex supra Lxxxii. Obijt.

IOAN. DE CASTRO.

Illustri Citerioris Hispaniæ familiæ S. Priscæ presbyt. Cardinali Agrigentino ab Alex. VI. Pontif. Max. ob consilium, humanitatem, innocentiamq; in Senatuum ascito, & in eo annos x. integerrimè versato, qui Vix. ann. Lxxv. Mens. vi. Dies viii. Oliver. Carafa & Anton. Sabinens. Episcop. Card. ex testamento Iulio II. Pontif. Max.

NICOLETTAE CATANEAE.

Genuensi, Petri Francisci filix spectatis. virtutis & pudicitix, Antonius Palauicinus, coniugi vnanimæ ac dulciss. multis cum lacrymis pos. Vix. ann. xxvii. Obijt xii. Febr. M. D. xLii.

IOAN-

IOANNIS SCHADE.

S. Petri Traiectensis & Aisteten. Præpositi Dauentriensis S. Seruatij Traiecti superioris. S. Ioannis Traiecti inferioris Canonici, Ducis Burgundiæ in curia Procuratoris Obijt M. CCCC. LIII.

LVCRETIAE BETICAE.

*Betica quingenos Lucretia vixerat annos,
Ossa tenet tumulus, spiritus alta petit.*

FERDINANDO FLORES.

Hispano, Protonotario Apost. literis eruditiss. optimis moribus instituto, & multiplici linguarum vsu præclaro, Raphael Episcopus Ostiensis Cardinalis S. Georgij, suo à Secretis intimo pos.

IOANNI CONSTANTINO.

Protonotario Apostolico.

*Vis tibi post mortem firmas promittere sedes,
Ante oculos semper fulmina mortis habe.*

INICVS PICOLOMINAEVS.

Aragonus Amalfitanorum Dux, Marchio Capistrani, Zelani Comes, ac in regno Neapolitano magnus Iusticiarius, Vir eximia pietate ac religione hic testamento se condi iussit. Vix. annos xLIII. Obijt M. D. LXVI. Calend. Septembr. IIII.

CAROLI TRAVERSARII.

Signinorum Pontif. ossa sub hoc lapide ad diem vsq; nouissimum molliter cubât, anima interim ab huius ædis sacerdotibus in ara maxima semel in hebdomada re diuina expiatur, pro eoq; heredes ære ex asse dempto super monte fidei almæ vrbis trecent. aur. prouentus, quod ipse viuus instituerat, eisdem ad eum vsq; piè assignant. Vix. ann. LX. Eadem dies & ortum præbuit & occasum.

FELIS MORSV MORTVI.

*Hospes disce nouum mortis genus, improba feles
Dum trahitur, digitum mordet, & intereo.*

I B I D E M.

*Liquit quod terra est Philippus Luna sepulcro,
Quod cæli celso reddidit ille Deo.
Florentinus enim patria, tum corpore & ipsis
Moribus aequales floruit ante suos.*

IACOBVS DELLA CERQUA.

Ex Audenardo Flandriæ mercator integerr.

MARTINI MILLERI.

Archidiaconi Gerundin. Vrgelen. Elnen. & Osen. Ecclesiarum.

BARISELLI.

Hic iaceo, qui dum Barisellatus almæ vrbis fungor officio, à cruenta morte eripior, noli mihi mortuo maledicere, nequeo in tenebris respondere. Vix. annos L. Marfiola de Capriolis viro, Faustina & Virgilia patri opt. multis cum lacrymis pos.

GEORGII CASTANAE.

*I, benè fac, medius: Dum iratis vulnera amicis
Esse vero, adscini per mea damna necem.*

REGINALDI DE CRUCE.

*Proh dolor officijs iunxisti ut amicus amicis
Occidis, vrbs recipit te iuuenem & tumulas.*

ROMA.

*Nos vita exigua merita ampla rependimus urna
Et lacrymis, aliud non poses accipere.*

THOMAE AND. PUCINI.

Caue viator, ne pedem sepulcro optimi viri Thomæ Andreae Pucini mercatoris Florentini offendas, qui vixit ann. LII. Obijt M. D. XII.

LEONELLI TROTTI.

Gente Trottus, patria Ferrariensis, bullarum Magister, Secretarius & Protonotarius Apostol. Leonellus contegor hoc tumulo.

MONTINI FLORIANI.

Vixit ann. LIII. Mens. III. Dies VIII.

Cui Ferraria patria, & fides

Et virtus omnis amica,

Qui Britannos Germanosq. adiit,

Simul ferocem & visit Pannona,

Barbarasq. gentes ergo religionis,

Hoc sepulcrum Montini tenet ossa Floriani.

PAVLA BIRECTI VXOR.

Hoc in tumulo placidè quiescit Paula Remedij Birecti Mediolanensis vxor venusta, Hieronymi Bononienf. filia chara, quæ vita peracta pudicè xxxv. anno ad superiores abiit III. Non. Decemb. M. D. XLIII.

AVGVSTINI GVISII.

Insignis & prædiuitis mercatoris. AENEUM est absq; inscriptione cum facello pulcrè depicto.

LVDOVICO LVCENAE.

Hispano, qui præter cæteras virtutes, quibus longè alijs excelluit, hanc maximè coluit, vt omnib. assiduè beneficeret, & neminem ob id sibi deuinctum esse vellet.

Aloysij Capræ I. V. Doctoris Mediolanensis.

Alphonfi Solaris I. C. Hispani.

Ioannis Lupi I. C. Decani Segobienf.

Alphonfi Acræ XLIII. annis Curialis & Protonotarij.

Alexandri Zambacharij Bononienf.

Gundi Salui de Heredia.

Andreae Pintassi Florentini mercatoris.

Ioannis Sinodi Bisuntinenf. & Cameracenf. Canonici.

Petri de Ricafolis mercatoris Florentini.

Marij Theodorici D. Medicinæ.

Francisci Philippini Episcopi Ferentinatis.

Caspari Cauallieri mercatoris Antuerpienf.

Petri Persij Rom. ciuis & mercatoris Flandri.

Ioannis Ingevvinkel Præpositi Xantenfis.

Petri de Medina Referendarij.

Ioannis Verdesoti Valleoletani.

Andreae Nichi Genuensf.

Michaëlis de Castello scriptoris Apostolici.

Dominici Albertini Metensf.

Pauli Burfeni Cantoris egregij.

Nicolai in Alpib. Coccij Episcopi.

Virgilij Abotonij Sabini.

Caspari Toxici Canonici Ferrarienf.

Petri Turchi Nouarienf. Rotæ Notarij.

Petri Cordo Vesij Auricenf. Ecclesiæ Thesaurarij.

Antonij

Antonij de Crucarijs.
 Ioannis Kardei.
 Bernardini Pacci.
 Petri Burgesij Aleanici.
 Theſei Beſſarionis & Marci, Maluetiorum.
 Petri de Medina.

HORTENSIAE MELINAE.

Hortensia Agazaria Melinae vxori vnanimi, concordi, dulcissima, Petrus Melinus coniux desolatissimus moeroris sui monumentum pos. Vixit ann. xix. Mens. ii.

*Me ne fugis nec cara sequor & Hortensia, plus te
 Pecca ego, te cogit fatum, ego lege vector.
 Hoc rumpi non posse Dei docuere, sed illam
 Si qua via est frangi posse docebit amor.*

ALFONSINAE.

*Pro lactis dono, pro totq; laboribus urnam,
 Alfonsina tibi filia grata dedit.
 Filia qua tecum hoc sub marmore claudier optat,
 Et Lachesis duram, saeuq; fata vocat.
 Tu colis Elysios cum nato & coniuge campos,
 Ipsa ego in humanis sola relicta malis.
 Sed non longa mihi dabitur mora, rumpere fatum
 Sirenuet, rumpet tristia fila dolor.*

IN SEPULCRO DVORVM NOTARIOVM.

*Nec clavis Leda, geminis nec cedit Atridis
 Quod par coniuncti funeris urna tegit.*

I B I D E M.

*Vivite mortales & vita & legibus aequis,
 Hac superat letum, cetera conder humus.
 Quod thalami, quod iura Deum, quod iusta peregi
 Sorte mea inferni iudicis urna vacat.
 Te solare inopem coniux, solare nepotes,
 Si terras liquit Spiritus, astra tenet.*

S. MARIA { DE PORTVGALLO in fine Suburræ.
 IN POSTERVLA in regione Pontis.
 IN PVBLICOLIS propè Palat DD. de Cruce.
 AD PRAESEPE.
 ROTVNDATA olim Pantheon.

Inter celebriora & magnificentissima numeratur: Est enim ex solido lapide Tyburtino æquali cum altitudine tum latitudine. Tectum est plumbum & circulare, & vnicum foramen habet, quod lucem præbet. Porticus ingens, valvæ & trabes æneæ, altare summum ianua respondet, olim omnibus Dijs sacrum, nunc omnibus Sanctis. In pariete caput Matris Deorum cernitur. Testudo per quam ad tectum ascenditur habet gradus CL. Ad foramen tecti alij gradus plumbei XL. Ante templum vas elegantiss. ex Numidico marmore supernè quadratum, ventrem ad aluci similitudinem habens. Itidem duo Leones ex Marmaridum lapide & cum notis Aegyptiacis. Similiter vas orbiculare ex Numidico lapide.

AVRELIO RVFFINO.

Dextera & animo præstanti, qui cum è bello Germanico, ubi fortiter se gesserat, reuersus esset, immatura morte præreptus est. Marius Rufinus Pontif. Melphiens. fratris

R O M A.

fratris filio & Alex. Ruffinus fratri carissimo ad acerbam doloris eorum memoriã
pos. xv. Calend. Octobr. M. D. xLVIII. qui vix. ann. xxxii. Mens. viii. Dies xv.

MARIVS RVFINVS.

Pon. Melphien. Romanus, AEliz arcis præfectus, sacellum hoc Iesu Diuoq; Syl-
uestro dicatum, vetustate penè collapsum in speciosiore formam restituit, bonis
auxit, antiquissimãq; suã familiã monumentum, quod hoc in templo fuerat, vnã cum
maiorum oss. in hunc locum transtulit, sibiq; Ruffinisq; suis gentile sepulcrum viuens
extruxit Paulo III. Pontif. Max. M. D. xLVIII.

BARTHOL. BARONINO.

Cæsalen. Montis ferrati Architecto celeberrimo, impia morte præuento, Anno
ætatis suã xLIII. Die vi. Septemb. M. D. LIII. Bartholinus & Ioan. Franc. fratres po-
suerunt.

THADAEI SVCCARI DVCTORIS,

RAPHAELI VRBINATIS *simillimi.*

*Magna quod in magno timuit Raphaële, peraq̃
Thadao in magno pertimuit genitrix.*

PERINO BONACVRTIO.

Vacæ Florent. qui ingenio & arte clarissimus egregios permultos pictores, pla-
stas fere omnes superauit, Catherina Penna coniugi, Lauinia Bonacurtia patri, Iose-
phus Cincius Belica socero carissimo & optimo posuerunt, Vixit annos xLvi. Mens.
iii. Dies xxi. Obijt xiii. Calend. Nouembr. Anno Christi M. D. xLVII.

*Certantem cum te secum natura videres,
Irata in tenebras misit & ad tumulum.
At tumulus si te regis, & Perine tenebra,
Et tenebra & tumulus non tua facta tegunt.*

ASCANIO VLGAMEO.

Nobili Rom. minori annis supra ætatem animi vigore præclaro, Martia Bocauia
mater Iulij Octauiani ac Ioan. Baptist. & dulcis. filiorum, ac Ioan. August. Vlgami-
nei coniugis cariss. prædefunctorum ossibus huc translatis, ac vnã positis reliquo se-
nectutis suã præsidio orbata H. M. P. Vixit ann. xxii. Mens. viii. Dies xix. Obijt Ca-
lend. April. M. D. xxx.

S. MARIA

{ SCALA COELI Extra portam Ostiens.
DE SOLE SVB TARPEIO.
SPOLIA CHRISTO in foro Traiani.
DE STRADA intra Porticum Corinthiam & Capitolium.
TRANSTYBERINA.

*Dum tenet emeritus miles, dum magna caterna,
Sed dum virgo tenet me, maior nuncupor & sum,
Tum oleum suo signans magnificam pietatem
Christi nascentis, nunc do poscentibus ipsum.*

IN FORIBVS TEMPLI.

*Roma vetus veteres dum te rexere Quirites,
Nec bonus alumnus nec malus ullus erat.
Defunctis patribus successit praua iuuentus,
Quorum consilio precipitata iaces.*

FRANCISCI ARMELLINI CARDIN.

Franciscus Armellinus Medices Perusinus, tit. S. Calixti & S. Mariæ trans Tybe-
rim Cardinalis S. R. E. Camerarius, Piceni Legat. Perusiæ Vmbriæ Prolegatus ac Ci-
racen.

facen. & Oppidenf. Episcopus, ac Tarentin. Archiepiscop. Leonis X. & Clement. VII. Pontt. Medicorum fratrum munificentia, fortunis, & dignitatum titulis auctus, fluxam vitæ mortalium imbecillitatem & rerum incertas vices intuitus, ne non parato Dominus superueniret, viuens & vigilans domum hanc sibi muniuit Anno M. D. II.

Certè homo bulla est.

CARDINAL. ARMELLINI PATRIS.

Epitaphium patris Benuegnati Armellini Perusini Cardinalis, parenti summæ virtutis, gratiæ, & probitatis viro, cui ingens vitæ præmium mors interceptit, ne carissimi & pientissimi filij progress.

I B I D E M.

*Francorum genitus Regis de stirpe Philippus,
Alencomades Hostia titulatus ab urbe,
Ecclesia cardo tanta virtute reluxit,
Vi sua supplicibus cumulentur marmora votis.
Anno milleno cum C. quater, adde sed I. ter.
Occubuit qua luce Dei pia virgoq. mater &c.*

Gisberti Horstij Amsterodami Medici. Obijt M. D. LVI.

Bentodi Stephanis.

Cardinalis cuiusdam.

Antonij Fucij Canonici.

S. MARIA TRANSPONTINA in regione Burgi, olim Hadriani.

*Hic locus Hebraea Domina matrisq. Tonantis,
Prospice sit quanto dignus honore sacer.
Hic sunt lucentes Petri Paulsq. columna,
Sanguine tantorum nunc monumenta virum.
Hic Saluatoris facies, ibi fertur imago,
Hac ostensa oculis, illa locuta diu.
Hic qua sparsa via fuerant altaria sancta,
Sunt manibus summi nempe sacrata Patris.
Ipse ouium pastor post Christi funera Petrus,
Hic cruce sustinuit fata nefanda libens.
Plurimus hic martyr situs est: Polyandrion unde
Sanctorum fertur sanguine quippe sacrum.
Hic sua monstravit crebro miracula virgo,
Haicq. loco Maria nomina sancta dedit.*

P E T R I M A R E S.

I. V. D. Barchinonens.

S. MARIA. { DE VINCIS in descensu Tarpeij.
                  { IN VIA LATA.

CYNTHIAE SEMPERVIVAE.

*Assyrios tumulus non hic sibi poscit odores,
Florida non multo pressa canistra croco.
Ipsa etenim raros spirant hac ossa liquores,
Vrnatq. perpetuare beata nites.
Flenit amor, mæsta Charites, & Cynthia fleuit,
Pulcra Venus molles subsequitq. comas.*

Vixit annos XXII. Obijt v. Decemb. M. D. XL.

R O M A.

POCCII POSTHUMI.

M. Antonio Poccio Posthumo ingenuæ indolis puero, Coronatus patruus nepoti dilectissimo piè posuit xi. Calend. Septemb. Vixit annos xi. Mens. x. Dies iii.

*Infans ut misera nascens sum gaudia matri,
Posthumus & patruo sic dolor ecce cadens.*

DOMINICI MONTII FAVENTINI:
ET VINCENTII CORONAE VINCENTINI.

*Vt rerum novit causas, ut uterq; per illas
Gonzaga duxit Herculis ingenium:
Sic uno in tumulo requiescit uterq; magistris
Inuitus dedit hac munera discipulus.*

SANCTORI RAPHAELIS.

*Sanctorum Raphaël parcarum ex flore iuventa
Raptus ab insidijs, hoc situs est tumulo.*

- S. MARIA. { DE VIRGINIBVS propè porticum Antonini.
                  { VALLICELLA in regione Parionis.
S. MARIA. { MAGDALENA infra collem hortulorum & Tybrim.
                  { MAGDALENA in regione columnæ.
S. MACHVTVS, propè plateam Ciarrhæ.
S. MARCELLINVS in Cælio.
S. MARCELLVS in via Salaria.

IOANNI CARVAILI.

Genere Ibero, Pont. Parmensi S. R. E. Cardinali patrum splendori, virtutum decori, de religione atq; omni Republ. benemerito, qui vixit annos Lxxx. Bessario Cardinalis Nicenus collegæ præstantissimo.

ÆNEAE STLVII VEL PII PAPAE.

*Pontificum splendor iacet hic sacriq; Senatus,
Nam animo Petrus, pectore Caesar erat.
Hunc genuit Betis, rapuit sed Roma tenetq;,
Corpora velat humus, spiritus astra colit.
Imputat hunc Betis Latio cui fama perennis,
Puniceus sacro vertice fulsit apex.
Virtus honor meritis contempta munera vita,
At meliore sui vivere parte cupit.
Ingenio tentasse Pius sese omnia cernens,
Nunc repetenda inquit sydera, terra vale.*

IOANNIS CORVAIL.

*Ætherei qui magna fuit tutela Senatus
Ioannes iacet hic Carnail gentis Iberæ,
Anglis in titulo princeps & Episcopus olim,
Portus cuius habet meritis iam spiritus astra.*

CAETERORVM SVNT.

- Ioannis Michæli Patricij Veneti.
Antonij Vrsi Veneti Secretarij Apostolici.
Friderici Clanarij I. C.
Curtij Fregapau.
Antonij Fregapau.

MARIO FRANGIPANIO.

Antonini filio, vrbis Cancellario, probitate, animi magnitudine cum antiq. cōferendo, qui Vix. ann. LXIII. Obijt M. D. LXVIII.

IBI.

IBIDEM TASCI.

*Si pia Roma unquam ciues ploravit ademptos,
In quibus antiquæ laudis imago fuit:
Scissis illa genis circumfleat anxia Tascum,
Huius præsidium qui regionis erat.*

Vixit ann. xxc. Obijt M. CCCC. xc. Stephanus filius patri benemer. P.

PETRO GYLLIO.

Viro probo, vtriusq; linguæ doctissimo, ex agro Albienfi apud Gallos nato, ob singulares animi doles, & indefatigabilem in inuestigandis antiquorum monumentis, componendis interpretandisq; omnium disciplinarum libris, totius orbis lustrandis indagandisq; locis, ob naturâ, solertiam, & diligentiam publicè priuatimq; laudatissimo, post longas annorum plus xL. peregrinationes terra mariq; peragratus Galliam, Italiam, Græciam & Asiam vtramq; ac Africæ partem, ac miraculosam è manibus & carceribus Pyratarum Gerbeorum liberationem Romam quasi postliminio reuerso, & in recolligendis ornandisq; rerum celebrium narrationibus, dies noctesq; occupato, febre violentissima per dies xi. vexato, diem summum à Christo Iesu obuenti: Georgius Card. Arminiacus patronus pientis. clienti gratis. in spem resurrectionis mortuorum benemerenti moestissimus, Non. Ianuar. M. D. Lv. po. cur. Vix. ann. Lxv. Mens. v. Dies v. horas iiii.

S. MARCELLVS in via lata, olim Isidis iuxta ouilia.

DIONYSII LAVRERII
BENEVENTANI.

*Non pia libertas, tibi non prudentiarerum,
Sed sperata bonis vita negata fuit.*

S. MARCVS IN INSVLA.

S. MARCVS IN PALATVRA.

ANGELO EPISCOPO FELTENS.

Veneto, ex nobili gente Phasiolorum fossæ Clodiæ, Juris ciuilis & Pontificij Consulto, Pij II. Pontif. Max. in Epiro & Mysia pro fide Catholica legato, Pauli II. à Secretis, Referendarius Fisci Apostolici præf. Marcus Barbus Cardinalis S. Marci Episcop. Prænестinus ab similitudine morum beneuolentia singulari monumentum cum suo coniunctissimo viuis benem. pos. Vixit ann. Lxiii. Mens. x. Dies iiii. Oliferius Carafa Card. Neapol. & Francisc. Piccolominæus Senens. Executores absolui curar.

PAVLO ARCHIEPISCOPO.

Beneuentano è Capranica oriundo, qui ob morum clementiam & præclaras animi dotes, Marini V. Pont. Max. in primis carus, dignusq; cuius fidelis secreta sua & Cardinalis & Pontif. crederet, ac ad summos honores eueheret, maioribus suis eximia virtute præluxit, & sacellum hoc moriens è suo dotatum familiæ suæ Capranicæ reliquit. Et Nicolao Episcopo Firmano Antonij fr. filio insignibus virtutibus conspicuo, honoribusq; amplissimis à summis Pontificibus ornato, Angelus Episcopus Prænестinus Cardinalis S. Crucis in Hierusalem fratri & nepotibus benè merentibus ob pietatem pos. Anno Christi M. CCCC. Lxxvi. Sixt. III. Pont. Max.

I B I D E M.

M. Card. S. Marci, Patriarcha Aquilegens. M. CCCC. Lxxxvii.

Sepulturæ illorum de Nigris.

S. MARTINVS in Esquilino.

S. MARTINA iuxta forum Rom. olim Martis Vltoris.

S. MARGARETA in radice Esquilini.

S. MATTHAEVS in Esquilino.

S. MAVTVS.

IMPE-

R O M A.

IMPERIAE INSIGNIS CORTESANAE.

*Imperia imperio cum res hominesq; tenerem,
Hoc volui iuuenis condier in tumulo.*

S. MICHAEL { IN REGIONE BVRL.
IN MONTE OLIVETL

SS. NEREVS ET ACHILLEVS propè thermas Antonini, olim Ifidis in
via Appia.

S. NICANDER in via Labicana.

S. NICOLAVS. { AGONIS in regione pontis.
IN ARCHEMONIIS.
DE ARCIONIBVS supra triuij regionem.
IN CARCERE in regione Ripæ.

IN TVMVLO IGNOTO.

*Discite mortales, & fati nescia turba,
Si vitam aternis voluitis auspijs.
Vnà viximus inter nos, nunc vivimus vnà
Inter nos, lacrymas & pia vota date.*

I B I D E M.

*Si pro te proprium peccator fundo cruorem,
Te saltem lacrymas fundere ne pigeat.*

S. NICOLAVS IN CALCARIA.

MARITI ET VXORIS.

*Hic iaceo sanctum dederat cui gratia nomen,
Ossibus est uxor contumulata meis.
Vita duos olim tenuit concorditer una,
Vna quoq; extinctos occulit urna duos.*

S. NICOLAVS. { DE FORTITORIBVS in regione Triuij.
DE FVNARIIS in radice Tarpeij.
IN MACELLO CORVORVM ad columnam Traiani.
IN MENTVZA, olim Iunonis Matutæ.
IN PALATIO.
DE PERFECTIS in campo Martio.
DE PORCILIBVS ad radices Quirinales.
IN STATERA.

S. ONVFRIVS in Ianiculo.

IO ANNI SACCO.

Anconitano, Archiepiscopo Ragusino, Episcopo Anconitano, Pontiff. Max. Innocentij VIII. & Alexandri VI. Datario Referendarioq; , & Adssistenti Pontificiæ legat. honorificentissimè ad Francorum Regem missæ principi, morte Alexandri VI. illo tumultu formidabili, ad urbem Romam, quam antea diu rexerat, communi patrum decreto cum valido præsidio gubernandum præfecto, togata bello ardente, imminenteq; hoste potentissimo, à Iulio II. Bononiæ & omni Romandiolæ gubernat: præposito plarissq; ciuitatibus receptis, prouincia pacata, honorum pleno, probato populo, patribusq; caro, in summa licentia moderationis doct. abstinent. integrit: q; ingentē laudem adepto bonorum omnium magno mœrore, summa curiæ Pontificiæ iactura, extincto. Vix. ann. LVI. Mens. ix. Dies iii. Ant. Episc. Prænestin. Card. S. Praxidis, Et Ioan. Episc. Tusculanus Card. Alexand. cum fratre Cherubino Ferrariensi huius cœnobij Priore. executores P. C. M. D. V.

Labor & gloria vita fuit: Mors requies.

IO AN-

Hispalo, script. abbrev. & Cancell. Apost. Hostiario amicorum amic. opt. duo alumni alumno benemer. P.

MARIAE BAENAE.

Corduben. Virgini Sexagenariae relig. D. Dominici dicatae, optimis artibus, sanctissimis moribus instituta, haec ad festum suauissimum Futuri Iubilaei xiii. Non. August. M. D. Romam veniens, in Diuae Mariae Maioris aede, dum eius assumptio celebraretur, thalamum imaginis Saluatoris subintrans, confertis. fidelium turba collisa, quinta post luce interijt, quippe quam pictam in terris Christi vidit faciem recognitura.

CAROLO ZERLOI.

Veronenfi patricio, viro utiq; facundo, domi forisq; in rebus agendis admodum apto, ac principis contubernio & obsequio, quibus gratus fuit, expertis. M. D. xvi.

LACTANTIO FVSCO.

Iuris V. D. Archipresbytero Marc. Flor. Ariminens. Canonico Hebraicis Latinisq; literis erudito, pietate, probitate, comitate, omni deniq; virtute clarissimo, aetatis flore morte surrepto, Placidus Fuscus orbatu tanta spe fratri carissimo pos. Obijt M. D. ix. Vix. ann. xlviii.

*Hic vicit sortem, potuit non vincere mortem,
Dum sortem vicit, mortuus occubuit.*

ALPHENIAE TIGLIAMOCHI.

Alpheniam Iepidif. infantem acerbo fato, cum vix menses vi. & dies vii. attigisset, praereptam Vincentius Tigliamochi & Penthesilea moestis. parentes, suas ipsorum delitias, marmoreo lapide, quod licuit sibi, reponi curarunt.

FRANCISCI PVCCII.

γνώθι σεαυτόν.

Florentini Cardinalis Aragon. Secretarij, cui importuna mors honores maioresq; titulos praeripuit.

*Inueni portum, spes & fortuna valete,
Nil mihi vobiscum, ludite nunc alios.*

FRANC. DE BVLIONIB.

Statuarij Florentini perfectiss.

*Nil vixisse inuas quenquam post fata, sed illud
Est stabile & gratum est, vivere cum superis.*

IN MARMORE.

*Vox patris humanos in virgine vestiet artus.
Gaudia, supplicium, mortem, lux reddita pensat.
Sola dedit virtus superis consistere regnis.
Iudicio repetet Christus, quos morte redemit.*

LEONARDO FRANCO.

Septempedano Philosopho ac medico illustri & poetae suauissimo, morum elegantia insigni, Hieron. Francus eq. ordinis fratri dilectissimo pos.

ROLANDO TRISTANO.

Mantuano, gemmarum sculptori, fratri & commilitoni dulcissimo, dum Pont. Max. Alex. VI. a custodia in itinere diligentius adsistit, immatura morte rapto, Carolus infelicis. pos. Vixit annos xxviii.

I B I D E M.

*Si fructus proprio subdit de germine tellus,
Si reparat sparsis debita seminibus.*

Nascen-

R O M A.

*Nascentur tumulo formæ, noua mæssu, honores,
Et lepor & suauis germina nequitia.
Vel pro Castalio surget fons alter in haurum,
Quo ueniunt celeres ex Helicone Deæ.
Talia de uiduo traxit secum orbe . . . . .
Semina qua largo semine . . . . .*

Iacobi Saracinelli equitis.
Thomæ Malignini.
Philippi Botati Leonis X. Pontif. Secretarij.
Octauiani Scoti Cardinalis Cæsij Secretarij.
Iacobi Geneloti Verdunensis.
Michaelis Lopis eq. Hierosolymitan.
Vasini Gambariæ Leonis X. Pontif. Cubicularij.
Nicolai Tossani primicerij Metensis.
Petri Francisci de Gerardis I. C.
Ioan. Baptistæ Garzoni Veneti Episcopi Abcorens.
Andreas Lafranchini nobilis Veronenf.
Petri Pintori Alex. VI. Pontif. Medici.
Ludouici de Hozozfeo Cordubens.
Alexandri Vrsi nobilis Bononienf.
S. OZANNA in monte Lælio.

S. PANCRACTIVS in Ianiculo: habet suggestum ex nitido & Porphyretico marmore, cum tessulis fului, viridis, & purpurei coloris: Item criptas subterraneas Martyrum.

IOAN. PAVLO ECCLESIO.

Dertonensi S. R. E. & tit. S. Pancratij presbytero Cardinali, viro ingenlo, memoria, facundia, & probitate singulari I. C. eximio, à Pio V. Pontif. Max. signat. Iust. præfecto Ludouic. Vicecomes affini opt. & amanti. pos. Vixit annos LXXX. Obijt Idib. Ian. anno Iub. M. D. LXXV.

CRESCENTII NONENTANI.

*Vermis homo, putredo, cinis, laquearia quaris,
His artandus eris sed brenibus gyaris.
Qui tenuit totam felici tempore Romam,
His latebris regitur pauper & exiguus.
Pulcer in aspectu dominus Crescentius ille,
Inclusa progenies quem peperit sobolem.
Tempore sub cuius valuit Tyberinaq. tellus,
Ius ad Apostolicum valde quietastetit.
Nunc fortuna suos conuertit lusibus annos,
Et dedit extremum finis habere diem.
Sorte sub hac quisquis vita spiramina carpis,
Da vel huic gemitum te recolens socium.*

S. PANTHALEON IN SVBVRRA olim Telluris.
S. PAVLVS AD AQVAS SALVIAS.

IN CAPELLA SCALA COELI.

Alexand. Farnesius S. R. E. Vicecancellarius fecit M. D. LXXXII.
In sacratio reliquiæ: Columna in qua S. Paulus decapitatus.
Lapis Eculeus qui Martyribus fuit alligatus pedibus.

In Ca-

In Capella di porta Coeli 2253. corpora tempore Neronis martyrio coronata.

Vifio Bernardi animam liberatam esse ex purgatorio.

Vbi sunt tres fontes, ibi locus Martyrij S. Pauli.

O R A T I O.

Domine Deus omnipotens, qui pro gentium saluti Apostolum tuum S. Paulum ad aquas Saluias mortem subire voluisti, concede propitius, ut eius meritis & intercessione, quotquot hanc trium fontium undam deuoti gustauerint, aquam salientem in vitam aeternam bibisse latentur, per D. N. Iesum Christum filium tuum, qui tecum uiuit & regnat in unitate Sancti Spiritus. Amen.

S. PAVLVS. IN REGULA in regione Harenula.
IN VIA OSTIENSI.

Amplum & pulcrum est templum à Constantino Magno ædificatum, longum pass. cxx. latum Lxxxv. & columnis marmoreis striatis xL. alijsq; totidem rotundis & paulò minoribus fulcitum, ita ut in vniuersum sint cxliii. Pavimentum marmoreum, in quo multa saxa antiqua incisa, prout in antiquitatum libro. Altare summum iiii. marmoreis porphyreticis columnis sustentatur, ad quod imago Saluatoris, quæ locuta dicitur S. Brigidæ stanti in oratione, ut docet inscriptio, & appensa tabula: Ante suggesta duo marmora pulcerrima, in quibus sub sacro Euangelium & Epistola decantatur. In medio suggestorum candelabrum marmoreum, cum statuis & inscription.

*Arbor poma geris, arborq; ego lumina gesto,
Porto libamina, nuncio gaudia, sed die festo
Surrexist Christus, nam talia munera presto.*

In fornice maioris Capellæ Saluator musiuo opere expressus librum tenet, in cuius folijs:

Venite benedicti patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est.

AD DEXTRAM.

S. Paulus. In nomine Iesu omne genu flectatur. Item S. Lucas. Saulus autem conualefcebat & confundeat Iudeos, affirmans quoniam hic est Christus.

AD SINISTRAM.

S. Petrus & Andreas cum duobus ramis palmarum, dicentes: Tu es Christus filius Dei viui.

Sub Christo crux, sponsia, clauis, lancea, corona, Apostoli, Angeli cantantes: Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominib.

Dd

TVMV.

TYMVLVS PONTIFICIS IOAN.

*Pontificiū summi hic clauduntur membra Ioannis,
Qui prudens pastor persoluens debita mortis,
Isthic pramonuit moriens sua membra locari,
Quō pietate Dei resolutus nexibus atris,
Egregy Pauli meritis conscendas in astra,
Inter Apostolicos cælorum gaudia metas,
Gandeas, exulset sociatus caribus almis.
Dicite corde pio relegendes carmina cuncti,
Christe tui famuli misertus scelera purga,
Sanguine qui sancto redemisti crimine mundum.*

Hic verò summus Pontifex Ioannes in Apostolica sede sedit annos VII. Depositio-
nis eius dies VIII. Idus Septembris ab incarnatione Domini Anno D CCCC. LXXII.

In portis æneis varijs historijs sacrarum literarum infusis, cum
earum declaratione, Latinè & Græcè incisa.

*Anno Millesimo Septuagesimo ab incarnatione Domini Ale-
xandri S. Papa. IIII. & Domini Ildebrandi venerabilis Monachi &
Archidiaconi constructa sunt portæ istæ, adiuuante Domino Panthaleo-
ne consule, qui illas fieri fecit.*

*Paule beate preces domino ne fundere cesses,
Consule Malsigeno pro Panthaleone rogando,
Ductus amore tui, qui portas has tibi struxit,
Ergo sibi per te referatur ianua vita.
Supplex ergo petis Domino qui semper adestis,
Huic precibus vestris Deus annuat esse quod estis.*

D. O. M.

Bonifacius IX. Pontif. Max. stirpe Thomacellus genere Cibo.

IN PORTA SANCTA.

Iulij III. Pontif. Max. optim. præceptis & auspicijs porta hæc ab ortu Iubilæi an-
ni M. D. L. patefacta est, ac eo exacto rursus pariete obstructa, sacras Ceremonias Io-
an. Card. de Saluiati Episcopo Portuensi de more agente.

S. D. N.

Gregor. XIII. Pontif. Max. feliciter sedente atq; mandante portam hanc sub Iu-
lio III. tempore Iubilæi apertam & clausam, D. Ioannes Moronus Cardinalis & Epi-
scopus Ostiensis, atq; huius congregat. protector & pater, solemniter aperuit, An-
no Domini M. D. LXXII. die XXII. Decemb. Et sub eodem die iterum anno elapso D.
Alex. Farnesius Card. & Episcopus Tusculanus felicisc. clausit.

EPITAPHIVM IBIDEM ABBATIS.

*Vivere quem decuit quid prodest marmore spectant
Vmbra sub cuius Abbatis per iret vinus
Corpus Anastasij S. Pauli
Hic spes multorum limen decus & Monachorum
Sponsam dicitur qua splendet
Pauperis hic cultor, vitiorum maximus ulsor,
Nunc retinet Sanctus super fontibus casus
Limina Sanctorum repetentes Apostolorum.
Oro procedentis tumuli quicunq; tenetis,
Es rex cælorum perducas ad alta piorum.*

PETRI

*Præterit ut ventus Princeps seu Rex opulentus,
Et nos, ut fumus, pulvis & umbra fumus,
Tot tantisq; bonis pollens Petrus ecce Leonis,
Respice quam modico nunc tegitur tumulo.
Vir fuit immensus, quem proles, gloria, census,
Sustulit in vita, non sit, ut alter ita.
Legum servator, patriæ decus, urbis amator,
Extraxit celsi turribus æstra poli.
Omnia præclara hac mors obtinebravit amara,
Nominis ergo Dei gratia parcat ei.
Iulius in mundo fulgebat sole secundo,
Hunc servat nobis nunc potius atq; lapis.
Te Petrus & Paulus servant o Petre Leonis,
Dent animam celo, quos tam devotus amasti,
Et quibus est idem tumulus, sit gloria tecum.*

S. PETRVS ET MARCELLINVS, olim Quietis.

S. PETRVS. { IN CARCERE, vbi olim carcer Tullianus.
DEO DATVS in via Portuensi.
MONTORIUS in Ianiculo.

Paruum sed elegans picturis & sculpturis sacellum, rotundum
à quadam Regina Hispaniæ conditum est.

ANTONIO MASSAE.

Galesio civi Romano, Iuris Consulto clarissimo, æquitatis & concordiae patro-
no, integritatis & beneficentiæ laude insigni, omniq; liberali doctrina politissimo,
Clementi de Danis coniugi carissimo, filij patri opt: moestissimi posuerunt. Vixit
annos Lxvii. Dies ix. Obijt xvii. Calend. Iunii M. D. Lxviii.

LYDOVICO ZEPHIRO.

Ecclesiæ Teranens. Canonico, ac Alexandro Farnesio Cardinali à Secretis. B-
gidius frater & Syluius nepos non sine lacrymis posuere Vix. ann. Lxiii. Obijt prid:
Calend. Maij M. D. xxix.

IOAN. MEDRANO.

Patricio Calacuritanens. clarissimis parentibus orto, peditatus Hispani præfecto,
acri ingenio, corporisq; ac animi viribus prædito, mira erga Cæsarem fide, eaq; er-
ga Deum immortalem pietate, vt contra Mauritanos Christiani nominis hostes acer-
rimè pugnarit. Vix. ann. xxxviii. Alvarus Medrano fratri carissimo moerens monu-
mentum posuit M. D. xxvii. pridie Non. Maij.

VICTORIO CATANEO.

Nobili Mediolanens. bello Subalpino Alphonso Dauolo Duce iter: peditum præ-
fecto, qui vixit annos xxxix. Obijt pridie Calend. Maij M. D. Lxiii. Iulius Catane-
us fratri fecit.

IULIO POGIANO.

Nauariensi, honestis moribus, ingenio & eloquentia præstanti, Pont. Max. Pio-
rum IIII. & V. ab Epistolis Latinis, Ioan. Anton. & Bart. fratri carissimo fecerunt.
Vixit annos xLvi. Mens. i. Dies xxiii. Decessit Non. Nouemb. M. D. Lxviii.

CARDINALIS DE MONTE.

Antonio Fabiani de Monte S. R. E. Episcopus Card. Portuens. qui ob singula-
rem Cæs. & Pontif. Iuris peritiam vrbis ferè omnibus ob id Magistratibus Innocen-
tio VIII. & Iulio II. Pontificibus Max. sanctiss. gestis ab eodem Iulio per omnes digni-
tatis

ratis gradus in Card. ordinem adscitus est, multisq; inde Reipub. muneribus domi forisq; præfectus, ac in Vmbria semel Leonis x. & Clementis vii. in vrbe iterum legatus, eam semper præ se integritatem, prudentiam, pietatem tulit, vt Romana & Catholica Ecclesia non iam fratrem ac membrum nobile, sed caput ipsum & patrem eius morte amisisse visa sit. Vix. annos Lxxii. Evita excessit Anno Christi M. D. xxxiii. Iulius iii. Pontif. Max. patrui carissimo ac de se & Balduino fratre suo optimò mer. fecit.

FRANCISC. MATRAPERLA

Veneto, viro summa fide ac pietate insigni, & in negotijs mercaturæ agendis eruditissimò ac integerrimo, qui suæ ætatis annum quadragesimum agens, ex hac vita raptus est. Anno M. D. Lxxi. die xxvi. Decembr. Valerius frater & Flaminia Crita coniux moestiss. pos.

NICOLAO BILIO.

Nouariens: conspicuo ac probò viro, Martha Carlinea amanti. & Io. Ant. ac Paulus de Iassinis fratres, executores testamenti dolentes posuerunt. Obijt septuagenarius, viii. Calend. Decemb. M. D. Lxxi. Hanc eisdem Marthæ & Io. Antonio posterisq; eorum deinceps perpetuam voluere esse vnam.

ASCANIO CASTVCI.

Pædemontano à monte Regali, morum suauitate & generis nobilitate præclaro, summe spei adolescenti Margarita Bigliona mater inconsolabilis dulcissimo filio Ioan. Ant. aliq; fratres moestiss. carissimo fratri immatura morte sublato post multas lachrymas poni curar. Vixit ann. xviii. Mens. vi. Dies xv. Obijt xi. Calend. Decemb. M. D. Lxxiii.

ANDREAE FAVZONIO.

Vrbe monti regali, cui genus paternum clarum, maternum à Regulis Linguiliæ Ligurib; qui à Proculo Rom. Imp. originem ducunt Vix. ann. xxvi. Obijt M. D. xxxi.

Rursus circumdabor pelle mea

LAVRA DE TOCHAGINIS.

Dominico Palutio de Frusolone Prosenet. integerrimo eius viro ætat. ann. Lxx. Obiit verò die xi. Decemb. M. D. Lxx. non sine lacrymis maximis pos. capellamq; huiusmodi pro eis eorumq; heredum execut. dotauit, necessarijsq; ad cultum diuinum in perpetuum muniri heredem iussit anno M. D. Lix.

AMADEO STOPERIO.

A monte Regali, Pij v. Papæ Sanctiss. subcubiculario à ceruo cicure, dum amarum ceruum insequitur, in vivario Palatino interempto, Nicolaus Stoi, ab eodem Pio honoribus & muneribus auctus, fratri ob morum suauitatem omnibus grato pos. anno ab orbe redempto M. D. Lxx. Vix. ann. xxvii.

Et in nouissimo die de terra surrecturus sum.

RAINERO LEMO.

Pitano, Proton. Apostolico ac R. Card. Senogalliens. magistro domus perpetuæ fidei & obsequij, memoriam Vigerius electus Senogalliens. ob amicitiam dolens P. Vixit ann. xxxvii. Mens. ix. Dies xxvii. Obijt iii. Id. Octobr. M. D. xlii.

NICOLAI GALIGANI.

Hec caueas Sophia gemitum renouare viator.

Sas Sophia est gemitu concomitata pio.

Nicolao Galigano Præposito Tiphernati, ingenio, moribus, facundia, ac summa rerum cognitione claro, qui nondum trigessimum primum ætatis annum attigerat, vt aduersam vitæ fortunam constanti animo tulit, ita mortem inuictò sustinuit A. M. I. B. M. Pos.

S E B A

SEBASTIANVS COLEINE.

Patr. Rom. militia strenuus, & in præturis præclarus, capitis regionis suæ præfetti officio fungens ab humanis decessit, Vix. ann. Lxi. Obijt ann. post Christum natum M. D. Lvii. Die xxi. Martij. P. Paulus Marcellus, & Colas fratres non sine lachrymis posuerunt.

CARDINAL. NOBILIS.

Iesu Christo resurrectionis & salutis auctori.

Roberto Nobili Politiano, S. R. E. Diacono Cardinali, qui xiii. ann. natus ob egregiam virtutis indolem ab Iulio III. Pontif. Maximo eius magno auunculo patribus vniuersis approbantibus in amplissimum collegium cooptatus, ardentissimo cum esset religionis & literarum studio, semestri tæbe summa patientia confectus, dum se iucundissimam mortem sentire affirmaret, suosq; extremo spiritu mirificè consolaretur, in cœlestem vitam, quam assiduè meditabatur, commigravit xvi. Calend. Febr. M. D. Lix. Vixit annos xvii. Mens. iiii. Dies xiii. horas xvi. Vincentius pater filio optimo ac dulcissimo posuit.

CARDINALIS POLITIANI.

Ioan. Riccius Politianus, S. R. E. presbyt. Cardinalis S. Vitalis, memor officij sui facellum hoc dicauit. Quo moneantur omnes inter humana negotia antiquis. Dei curam haben. pon. curauit Anno salutis M. D. Lxiii.

ANTONIO DE CERVATTIS.

Cæsar Augustano R. Innocentij Cardinalis Cibo elegantissimo Architriclino, ingenio, industria & fide ad honestum gradum euecto, multis iam laboribus fatigato, qui dum quietiorem vitam quærit, immatura morte præuentus, quam viuens non inuenit, hic requiem ducit Vix. ann. xL. Obijt M. D. xxi.

VELIAE FAMILIAE ROM.

*Marcellus Velius decus Quiritum,
Vir frangi & probitate singularis,
Hanc aram statuens sua ære ditem,
Sepulcrum sibi posterisq; cunctis
Hoc sub marmore integer dicauit.
Defuncto bona verba dic viator.*

SAVO NARDOLINO.

Ciui Rpm. Vix. ann. Lv. Obijt M. D. xxvi. Calend. Nouembr.

*Proh dolor illacrymans in mulo super ossa parentis,
Virgilius voluit Paro hos in marmore versus
Artificis sculpsisse manu, solamen adempti
Tam cari capitis, cum nil nisi planctus & horror,
Nil nisi singultus superest post funera patris:
Absentem quem flere licet sic corporis artus,
Pronus humi saltem lacrymis in puluere adores.*

BARTHOL. IVLIATO.

Canonico pientissimo, moribus & literis ornatissimo, religione & pietate conspicuo, qui dum sanctissimè ad xLiii. annum vixisset, iii. Non. April. Anno M. D. xviii. non minus religiosè quam intrepidè defunctus est. Hieron. & Anton. fratres flentes pos.

IVLIANO MVNICIPI.

Volaterrano, Archiepiscopo Ragusino, ex ordine Minorum, cui publica vtilitas vita carior fuit assumpto philosopho Theologoq; clarissimo Bessarioni Cardinali Niceno studiorum adiutor à Sixto III. & Iulio II. Pontiff. Max. quibus cum coniunctissimè vixit, dignitatibus honestato, Poenitentiarie Apostolicæ ann. xxv. Regenti.

D d 3

Vix.

*Marmo-
reum est
monument.*

ROMA.

Vix. ann. LXXIII. Mens. viii. Marcus Vegerius Samensis Cardinalis Senogalliens. amico fratri & contubernali iucundissimo, sacello communicato ex testamento pos. M. D. x.

JACOBO BONACOSSO.

Ferrariensi, Pauli III. Pontif. Max. medico primario Ioannes Baptista Bonacassus, Ex^{mi}. Ducis Ferrariensis Scriba, heres pos. Anno M. D. LIII. Vix. ann. LXVIII. Obijt LIII.

PAVLO TUBA.

Rom. Apost. literarum scriptori, ac plumbi magistro Nicolaus Tuba ex testamento Vix. ann. LVI. Mens. ix. esse desijt M. D.

D. O. M.

Fulvius Corneus Episcopus Portnensis, Cardinalis Perusinus sacellum hoc ab Anton. Card. de Monte erectum, & à Iulio III. Pontif. Max. auunculo exornatum, in sui corporis sepulturam eligens, annuo perpetuo reditu pro ornamentis altari subministrandis duobus anniverarijs pro sua ac eiusdem Antonij de Monte anima celebrandis locupletavit, Obijt M. D. LXXXIII. ætatis suæ LXVI.

ANTE INGRESSVM TEMPLI.

Paulus III. Pontif. Max. omnibus sacerdotibus, qui in sacello hoc vel suo vel alieno arbitrio sacrificauerint, vnam animam ex purgatorio, quoties id fecerint, instar indulgentiæ Diuorum Gregorij intra urbem, Sebastiani ac Laurentij extra urbis mœnia liberandi facultatem concessit.

Omnibus autem, qui sacellum ipsum à Dominica passionis usq; ad totam diem VIII. Pascatis ritè visitauerint, omnium peccatorum remissionem iuxta Rom. Ecclesiæ morem perpetuò indulsit, Anno pontificatus sui III.

Cætera monumenta sunt:

Iulij III. Pontif. Max. magnificum & pulcerrimum ex niueo marmore cum staturis absq; in scriptione tamen.

Antonij Guaija I. C.

Antonij Caræ.

Andreae Fantzonij.

Alexandri de Philippo.

Gemetij Lusitani Aretinens. Episcopi.

Galcerandi Episcopi Bisarcens.

Ludouici Bezerilli Hispani.

Iacobi Ossagi Pontif. Cubicularij.

Ad altare magnum tabula picta ascensionem Saluatoris exprimens eximiæ picturæ, addita inscriptione:

Diuo Petro principi Apostolorum, Illustriss. Medices Cardinalis Vicecancellarius DD. Anno Domini M. D. XXIII.

Locus Martyrij Beati Petri Apostoli sacello rotundo ornatus est, & tabula indulgentiarum, pie locum visitantium.

IN SEPULTURA IULIANI PRINCIPIS VOLATERRA-

ni Archiepiscopi Ragusini incisum.

Bonis & mors & vita dulcis est.

S. PETRVS QVO VADIS, in via Appia.

Sacellum est rotundum XII, ped. latum cum duabus portis, & ara, sic dictum propterea, quod Diuo Petro martyrium pro Christo fugere volenti, Saluator hic apparuerit, quem Petrus agnos-
scens,

scens, statim allocutus est, Domine quo vadis? Respondit Christus: Romam, ut iterum crucifigat. Iis verbis monitus Apostolus Romam reuertitur, & lubens patitur, cruci q; affigitur, eo loco quo dictum est.

S. PETRVS IN VATICANO.

Nova hac basilica anno Christi M. D. VII. die XVI. Aprilis cœpta est, à Iulio II. Pontif. qui primum lapidem marmoreum posuit cum aureis nummis presentibus XXXV. Cardinalibus cum tota Curia & populo Rom. literis lapidi incisis hisce:

JVLIVS II. PONTIF. MAX. ad eum D. Petro dicatam vastitate collabentem in digniorem amplioremq; formam ut erigat, fundamenta iecit Anno Christi M. D. VII. Veterem Constantinus Imperator edificauit.

IN SACRISTIA.

Memoria aterna Pauli IIII. Pontif. Max. Christianæ legis Antistitis, religionis vindicis, libertatis assertoris. Sanctissimi & pijsimi principis, patris patriæ D. N. Clementissimi.

Quod iustissima eius sententia, antiquitatis superiorum principum decretis Vaticanæ Basilicæ veteris patrimonij prædia, quæ temporum iniuria iniusto imperio detinebantur, sunt restituta. Princeps vero Canonico- rum omnibus in consilio idem decernentibus decreto in tabulas relato, ac votis communiter susceptis, communiq; ære collat. ad augendam loci gratiam statuat collocauit.

Quotannis X. Calend. Iunij Christiano more rituq; sacrificium fieri curauit. Eoq; facto à Basilicæ Vectigalium Questore pecunia parata Basilianis, qui sacris præsto fuerint, pro sacerdotij gradibus viritim dari constituit.

IN PORTA SANCTA.

Iulius III. Pontif. Max. portam hanc aperuit & clausit anno Iubilai M. D. L. apertam prius ab Alexand. VI. Anno Domini D. & à Clemente VII. Anno D. XXV.

IN PORTA MÆNEA.

Sub Christo:

Saluator mundi.

Sub Virgine Maria.

Aue gratia plena Dominus tecum.

Vt Græci, Armenij, Aethiopes hic aspice ut ipsa

Romanam amplexa est gens Iacobina fidem.

Sunt hæc Eugenij monumenta insignia Quarti.

Excelsa hæc animi sunt monumenta sui.

Eugenius IIII.

Pontif. Max.

Opus Antonij

de Florentia.

Ec 4.

In ijs.

In iisdem portis Beatæ Virginis, & sub ea S. Petri stantis & claves Eugenio iuxta se geniculanti tradentis, imago. Dein Saluatoris in cruce pendentis, & Pauli stantis cum gladio, & gentilium cōuersio ad fidem.

Facies Christi linteo Veronicæ repræsentata hac in basilica quotannis exhibetur. In sacello ferè contiguo S. Mariæ de febribus statua marmorea Beatæ Virginis filium mortuum in sinu tenētis lacrymanti similis, opus egregium Michaëlis Angeli.

Ottho II. Imperator hic conditus fuit porphyretico sepulcro. Anno DCCCC. Lxxxix. id ante fores templi humi positum & apertum, cloaca mendicorum est. Pinus ænea huiç vicina fertur de sepulcro Scipionis esse.

INNOCENTII VIII. PONTIFICIS.

Tumulus æneus est inauratus, sedet Pontifex habitu Pontificali, dextra ad benedictionem dandam eleuata, cum inscriptione nulla alia, quàm: *Innocentia mea ingressus sum, redime me Domine & miserere mei.*

PETRO BALBO.

Episcopo Tropiens. qui ob singularem eruditionem, vtriusq; linguæ multa è Græco in Latinum transtulit eleganter, quiq; ob sanctitatem vitæ & modestiam octogesium annum attigit B. Marci antistes Castellanus almæ Vrbis Vicecamerarius Sixti III. Pontif. Max. iussu benemerenti faciundum curauit.

PII IIII. PONTIF.

Pius IIII. Pontif. Max. Medices Mediolanens. Anno M. D. Lxv.

PAULI II. VENETI.

Paulus II. Venetus Pontif. Max. è vetusta Barbarorum familia, præclaris naturæ dotibus auunculo Eugenio IIII. non inferior, iustitiæ, pietatis, diuinarumq; ceremoniarum cultori religiosissimo, Ecclesiasticæ libertatis maiestatisq; defensori constantiss. præcipuo pacis seruandæ studio, & singulari omnis generis munerum abstinentia, formidanda etiam lege magistratibus indicta, clarissimus in principes munificentia, in pauperes misericordia insignis, patrio amore annonæ copiam vrbi dedit, patrimonium beati Petri erratis populorum indulgentiss. parentis affectu emendatis, & conseruauit & auxit, furentes armis hæreticos repressit, & quod per difficilem rerum temporum uè conditionem effici cum dignitate non poterat, matura cunctatione saluberrimè disposuit. Vixit ann. LIII. Mens. v. Dies III. Sed. ann. VI. Mens. x. Dies xxvi. Marcus Barbus Cardinalis S. Marci Patriarcha Aquilegens. consanguineo benemer. pos. Anno salutis M. CCCC. Lxxvii.

NICOLAI V. PONTIF.

*Hic sita sunt Quirini Nicolai antistitis ossa,
Aurea qui dederat secula Roma tibi.
Consilio illustris, virtute illustrior omni,
Excoluit doctos, doctior ipse, viros.
Abstulit errorem, quo Schisma infecerat orbem,
Restituit mores, mania, templa, domus.
Tum Bernardino statuit sua sacra Senensi,
Sancta Iubilæi tempora dum celebrat.*

Cinxis

*Cinxis honore capus Friderici & coniugis auro,
Res Italas isto fœdere composuit.*

*Assica Romana complura volumina lingua
Prodidit: en nimula fundite thura sacro.*

Sedit ann. VIII. Dieb. XX. Vix. ann. LXII. Mens. IIII. Dies IX. Philip. Cardin.
Bohon. fratri Sanctissimo.

MARCELLI IX. PONTIF.

Marcellus IX. Pontif. Max.

VRBANI VI.

*Hic animo magnus, sapiens, influq; Monarcha,
Parthenopæus adest Vrbanus Sextus in urna,
Fervebat fidei latebras conferre magister.
O Decus, his fretus semper post prandia sistis
Stigmatibus magnis animo maiora regebat.
Omne simoniacum tanto sub pace tremebat,
Quid inuas hunc terris mortali tollere laude?
Pro meritis cæli splendet sibi gloria valde.*

ADRIANI I. PONTIFICIS.

*Hic pater Ecclesia Roma decus inclutus auctor,
Hadrianus requiem Papa beatus habet,
Vir cui vita, Deus, pietas, lex, gloria Christus,
Pastor Apostolicus promptus in omne bonum.
Nobilis & magna genitus de stirpe parentum,
Sed sacris longè nobilior studiis.
Exornare studens deuoto pectore pastor,
Semper ubiq; suo templa sacra Deo.
Ecclesias donis, populos & dogmate sancto
Imbuit, & cunctis pandit ad astra viam.
• Pauperibus largus, nulli pietate secundus,
Ex pro plebe sacris peruigil in precibus.
Doctrinas opibus muris erexerat arces
Vrbs caput orbis honor incluta Roma tuas.
Mors cui nil nocuit, Christi qua morte perempta est
Ianua sed vita mox melioris erat.
Post patrem lacrymans Carolus pia carmina scripsi,
Tu mihi dulcis amor te modo plango pater.
Tu memor esto mei, sequitur te mens mea semper,
Cum Christo teneas regna beata poli.
Te clerus, populus, magno dilexit amore,
Omnibus unus amor optime præsul eras.
Nomina iungo simul titulis clarissima nostris
Hadrianus Carolus Rex ego, tuq; Pater.
Qui legis hos versus deuoto pectore supplex,
Amborum mihi dic miserere Deus.
Hac tua nunc teneat requies carissime membra,
Cum sanctis anima at gaudeat alma poli.
Vltima quippe tuas donec tuba clamet in aures
• Principe cum Petro surge videre Deum.
Auditurus eris vocem scio iudicis almam,
Intra nunc Domini gaudia magna tui.
Tunc memor esto tui gnati pater optime posco,
Cum patre dic gnatus pergar & iste meus.*

O pete

R O M A.

O pere regna pater felix caelestia Christi,
Inde tuo precibus auxiliare gregi:
Dum solignicomo rutilus splendet ab axe,
Laus tua Sancte pater semper in orbe manet.

Sedit beatæ memoriæ Hadrianus Papa, annos xxiii. Mens. x. Dies xvii. Obijt vii. Calend. Ianuar.

SIXTI IIII. PONTIF.

A Eneum est, in medio Imago Pontificis dormienti similis, à dextera Fides, Spes, Caritas: à sinistra, Fortitudo, Temperantia, Iustitia.

IN CAPITIS.

THEOLOGIA. In principio creavit Deus cælum & terram, terra autem erat inanis & vacua, & tenebrae erant super faciem abyssi. In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum.

PHILOSOPHIA. Intelligere quidem & scire contingit circa omnes scientias, quarum sunt principia & causae aut elementa.

Omnes homines natura scire desiderant.

IN PEDIBUS.

GRAMMATICA. Diversorum idiomatum homines doceo, ut uno duntaxat idiomate omnes loquantur.

RHETHORICA. Aperta & ampla oratione ex qualibet disciplina pro tempore assumo, apte dico, persuadeo & dissuadeo.

IN LATERE DEXTRO.

DIALECTICA. Ars artium, & scientia scientiarum ego sum, in omnibus doctrinis principia pono, quia ratio etiam doceo modum, idcircoque verum & falsum unicuique eligo.

ASTRONOMIA. Qui ad rem aliquam aptus est, habebit omnino stellam eius rei significatricem in nativitate sua potentem.

Animus qui ad intelligentiam rerum aptus est, magis assequitur veritatem, quam qui ad summum se in scientia exercuit.

Amor & odium accipiuntur ex contrarietate tum luminarium tum etiam ascendentiae utriusque nativitatis: signa verò quae obedientia dicuntur, intendunt amicitiam.

Animus sapiens caelesti potestati cooperatur, sicut optimus quoque agricola in undando arandoque natura ipsius agri cooperatur.

ARITHMETICA. Numerorum seriem in infinitum procedere. Numerus est multitudo ex unitate composita.

IN LATERE SINISTRO.

PROSPECTIVA. Sine luce nihil videtur. Visio fit per lineas radios recte super oculum innitentes. Radius tamen in rectum semper porrigitur, nisi curvetur diversitate mediij incidentiae & reflectionis. Anguli sunt aequales.

MUSI-

MUSICA. Varia Muscorum Instrumentorum genera exculpta habebat.

GEOMETRIA. Dato angulo, dato circulo æquum angulum capientem portionem abscindere. A dato puncto ad datum circulum lineam contingentē descendere. Corporum Isoperimetrorum capacissimum est sphaericum. Corpus est quod habet longitudinem, latitudinem, & profunditatem.

Opus Ant. Paliloli arg. aur. pict. ære clari Anno Domini M. CCCC. xcii.

SIXTO III. Pontif. Max. ex ordine minorum, doctrina & magnitudine animi omnis memoriæ principī, Turcis Italia submotis, autoritate sedis aucta, vrbe instaurata, templis, ponte, foro, vijs. Bibliotheca in Vaticano publicata, Iubilæo celebrato, Liguria seruitute liberata, cum modicè ac plano solo condi se mandauisset, Iulianus Cardinalis patruo benemer. maiore pietate, quàm impensa fieri curauit Obijt Idib. Sextilis hora ab occasu quinta Anno Christi M. CCCC. Lxxxiii. Vixit annos Lxx. dies xxii. horas xii.

PII II. PONTIF. MAX.

Pius II. Pont. Max. natione Tuscus, patria Senens. gente Picolominæa, sedit annos VI. Breuis Pontificatus ingens fuit gloria. Conuentum Christianorum Mantuæ pro fide habuit, oppugnatoribus Rom. sedis intra atq; extra Italiam restitit, Catharinam Senensem inter Sanctas Christi retulit, pragmaticam in Gallia abrogauit. Ferdinandum Arragonensem in regnum Sicilia cis fretum restituit, rem Ecclesiæ auxir, cultor iustitiæ & religionis, admirabilis eloquio, vadens in bellum quod Turcis indixerat, Anconæ decessit, ibi & classem paratam & ducem Venetorum cum suo Senatu commilitones Christi habuit, relatus in vrbe est patrum decreto, & hic conditus, vbi caput Andræ Apostoli ad se ex Peloponeso aduectum collocari iusserat. Vix annos Lix. Mens. ix. Dies xxviii. Francisc. Cardinal. Senens. auunculo S^{mo}. fecit. Anno Domini M. CCCC. Lxiii.

PII III. PONT. MAX.

Pius III. Pontif. Max. à Pio II. auunculo vigesimum & secundum annum natus in Card. Collegium adscitus, Urbis ac Piceni Legationibus integerrimè functus, à Paulo II. ad Fridericum III. missus, vt Germanorum arma in Turcas concitaret, conuentum frequentissimum Pontificis morte dissolutum habuit. Sub Innocentio VIII. Vmbros dissidentes pacauit. Carolo Gallorum Regi Italiam irrumpenti, ab Alexand. VI. serò admodum obuiam missus, eo mortuo II. & XL. patrum suffragijs Pontif. creatus, dum de restituenda in pristinam maiestatem Christiana Repub. ac vrbe agit VI. & XX. die è tanta expectatione rerum omnium luctu decessit, eloquio, prudentia, religione, innocentia & grauitate domi forisq; insignis, in dicendis in Senatu sententijs liber & grauis. Vixit annos Lxiii. Mens. v. Dies x. Obijt anno salutis M.D. iiii. xv. Calend. Nouemb. Iacob & Andræ fratres sanctiss. P.P.

IVLII III. PONT. MAX.

Humile est, cum nulla Inscriptione, nisi quàm Pasquill. addiderat. *Hic iacet impius inter Pios.* Est enim inter Pium III. & II. depositus. In S. Petro Montorio est eius monumentum insigne, armorum, supra relatum.

PAVLI III. PONTIF. MAX.

In noua Basilica est æneum cum inscriptione.

Discite mortales fluxa ut sit gloria mundi,

Vt serrena breui tempore regna ruant.

Qui Petri nuper sacra in sede sedebam,

Dum segetes nostrum sacra Tiara caput.

Qui

ROMA

*Qui potui dudum populis dare iura subactis,
 Ante meos Reges procubuerunt pedes.
 Maximus & Caesar pedibus dedit oscula nostris,
 Numen ut interris iam veneratus eram.
 Tertius hic gelido condor sub marmore Paulus,
 Continet hac cineres nunc brevis urna meos.
 Pontificem gessi summum ter quinq; per annas,
 Tempestiva senem me Libitina rapit.
 Funera non lacrymis mea sunt spargenda, peregi
 Natura cursum, mors nova vix fuit.*

LEONIS X. PONT. MAX.

Leonis x. Pont. Max. depositum.

GREGORII V. PONT. MAX.

*Quem tegit hac tellus oculis vultuq; decorum,
 Papa fuit Quintus nomine Gregorius.
 Ante tamen Benno Francorum regia proles,
 Filius Otthonis de genetrice Iudith.
 Lingua Teutonice Vangia doctus in urbe,
 Sed iuuenis Cathedram sedet Apostolicam.
 At binos annos & menses circiter octo,
 Ter senos Februus connumerante dies.
 Pauperibus diues per singula Sabbatha vestes
 Diuisis numero cautus Apostolico.
 Vtus Francisco vulgari, & voce Latina,
 Instruit populos eloquio triplici.
 Tertius Ottho sibi Petri commisit ouile,
 Cognatis manibus unctus in Imperium.
 Exiit & postquam terrena vincula carnis,
 AEquinori dextro substituit lateri.
 Decessit xii. Calend. Martij.*

GREGORII IIII. PONT. MAX.

*Gregorius quartus iacet hic Bonifacius almus,
 Huius qui sedis fuit aequus rector & adis,
 Tempore qui Phoca cernens templum fore Roma,
 Delubra cunctorum fuerunt qua Daemoniorum
 Hoc expurgauit, sanctis cunctisq; dicanis.
 Eius natalis solemnia qui celebratis,
 Primis Septembris fert hac lux quarta Calendis.
 Octauus titulo hoc Bonifacius ossa reperia,
 Hac locat erecta Bonifacij nominis ara.*

CLEMENTIS VII. PONTIF.

Clementis VII. Pontif. Max. cuius inuicta virtus sola clementia superata est.

CARDICINI DELLA PORTA.

*Hic Della Porta iacet Adrscinus viroq;
 Iure tenens primum doctor in urbe locum.
 Primus & orabat per Consistoria causas,
 Iustitiam summa religione colens.
 Post ad Cardineum merita exaltatus honorem,
 Inter Apostolicos sedis & ipse parat.
 Talem Roma tibi Lombarda Nauaria misit,
 Insignem generis nobilitate virum.*

Obijt

Obijt Anno M. D. xxxiii. April. ix.

Æqua industria fides & pudor

LAVRENTII FLORENTINI
Sculptoris.

*Roma mihi tumulum tribuit, Florentia vitam,
Nemo alio vellet nasci & obire loco.*

V R S I N O.

Adol. lingua vtrâq; docto, spe magna, nobilitate & indole grato, cui ob hæc
Innocent. viii. Pontif. Max. Ioannes Lanfredicius Florentinorum Legatus P. F.

*Quando ita fors voluit, de te sperata rependo
Gaudia nate brevi (me miserum) tumulto.*

CAROLAE CYPRI REGINAE.

Carola Hierusalem Cypri & Armeniæ Regina.

BONIFACIUS IX NEAPOLIT.

*Flete super pugilem claves, crux alma, tiara,
Basilisæ es viduata viro, simul incluta Roma.
Ea Petra parua patrem sub calice sydera primum
Clandit, Apostolica solium qui rexit habena
Catholicamq; fidem, servans à turbine sanctum
Remigium Christi, victis virtute Tyrannis,
Orthodoxus erat super omnes, arca superni
Consilij sua iura tuens, & grandia tractans,
Caesaris ex animo fidei clypeatus honore,
Corpore conspicuus, roseus flos, flamine constans,
Auditorq; placens, miseris miserator episcopus.
Ossatagent, mens alta polum felicibus aliis
Ascendens, micat ante Deum nova lucis origo
Glorius Ansistes: quisnam Bonifacius alter
Nonus vasisse fuit? quæ Chronica scripseris unquam
Quodvæ genus parilem dedit auge? nomen & omnes
De Tomacellis fulget, fulgebit in annos.
Parthenope lustrans tulit hunc genus omne Latinum.
Quidquid alii tellus & quod regis omnia cælum.*

Obijt M. CCCC. iiii. Die i. Octobr. Pontif. Anno xv.

INNOCENTIO VII. PONT. MAX.

Cum neglecti eius sepulcri memoria penè interiisset, Nicolaus V. Pontif. instaurandum hic curavit.

EVGENII IIII.

*Eugenius iacet hic Quartus, cor nobile cuius
Testantur vita splendida facta sua.
Istius ante sacros se præbuit alter ab ortu
Alter ab occasu Caesar uterq; pedes.
Alter ut accipiat fidei documenta Latina,
Alter ut aurato cingat honore caput.
Quo duce & Armeni Graiorum exempla secuti,
Romanam agnoverunt Aethiopesq; fidem.
Inde Syri ac Arabes mundi se finibus inde,
Magna sed hac animo cuncta minora suo.*

Ee.

Nam

R O M A .

*Nam valida rursus Turcas iam classe precebas,
Dum petis ast illum sustulit atra dies.
Qui semper vanos tumuli contempsit honores
Atq; hac impressa condite, dixit, humo.
Sed non quem rubro decorauerat ille galero,
Non hoc Francisci stirps sua clara tulit.
Suscepistiq; memor meriti tam nobile quod nunc
Cernis tam prestantis surgere iussis opus.*

BENARDI HERVLI EPISCOPI NARNIENS.
S. R. E. CARDINALIS.

S. PETRVS. { AD VINEAM.
                  { AD VINCULA.

Habet altare pulcherrimum & valuas æneas, cui passio Petri efficta: Catenam in qua S. Petrus servatus. Palmam arbor pulcherrima in medio Cœnobij. In hortis vero reliquias Thermarum Titi & Amæ. Domus Neronis. Auxit hoc monasterium & ornauit mirificè templū R^{omæ}. Ill^{ud}. Cardinalis Albertus Marchio Brandenburg. Archiepiscopus Moguntinus & Magdeburgens. Primas Germaniæ, Administrator Halberstadenfis.

IN MVRO.

SANCTO SEBASTIANO MARTYRI DE PVLSORI pestilentiæ.

Anno salutis DC. LXXII. urbem Romam perniciosam & gravis pestis inuasit, trimestre malum fuit, Iulio, Augusto & Septembre, tanta accessit multitudo percuptum, ut eodem feretro parentes cum liberis, viri cum uxoribus, fratres cum fratribus & sororibus efferrentur, loca undiq; repleta cadaveribus vix suppetebant. Adhuc nocturna miracula terruerunt; Nam duo Angeli, bonus alter, contra alter malus urbem peregrabant, & hic ferul. manu ferens, quot pulsibus ostia tetigisset, totidem in illis domibus cadebant mortales, tamdiu lues vagata, donec cuidam viro sancto nuntiatum fuerat, finem calamitatis fore, si in ade S. Petri ad Vincula altare Sebastiano martyri consecraretur. Re perfecta ilico pestis velut manupulsa cessare visa est.

IBIDEM ET ITALICE.

L'anno del S. DC. LXXII. per tre mesi continoi fù peste in Roma graue di sorte che li morti nò capuanoparle chiese si vedeano ire miracolosamente dui Spiriti, bnono uno, & l'altero cattino, il quale per comandamento del bono battendo le porte con un acte causana la more à tanti quante percosse dauo Così si riucload un Santo homo, che cessaria la peste, se nella chiesa di San Pietro in Vincula si dedicasse un altare ad honore di Sancto Sebastiano. V che inteso da Papa Agathone l'esse qui ponendoui
supra

supra l' imagine de Santo Sebastiano in Musaico come si vede al Sinistrolato di detto Altare, ch' a mano manca della porta d. S. Pietro in vincula, & la peste di subito cesso.

CARDINALIS DE CUSA.

Nicolaus de Cusa Treue. S. Petri ad Vincula Cardinalis Brixien. Episcopus Tuderinus Obijt M. CCCC. Lxiii. xi. Augusti ob deuotionem catenarum S. Petri hic sepeliri voluit.

Dilexit Dominum, timuit & veneratus est, ac illi soli seruiuit, promissio retributionis non sefellit eum. Vix. ann. Lxiii.

SIMONI VVELEN.

Decretorum D. PP. Ecclesiæ Manasterie. Meinferd. Domini N. Subdiacono, ac bon. mē. Domini Nicolai de Cusa tiruli huius Basilicæ S. Petri ad Vincula presbyt. Card. Nepot. ex test. Vix. ann. xLiii. depos. kl. Octobr. Anno salutis M. CCCC. Lxviii.

M. ANTONIO DE ZAMIS.

Bononiensi qui ob eximias animi dotes rei q; maritimæ peritiā à Gregorio XIII. Pontif. Max. inuicem præfati creatus, quo ad vixit classē maritimā strenuē & fideliter gubernauit, Barthol. & Ioan. Paulus fratres Io. Alex. & Angelus filij M. P. Vix. ann. Lxviii. Obijt Id. Febr. Anno M. D. Lxxxix.

PORTENSI.

Infanti dulcissimo, ac per hoc alumno carissimo qui propter immaturam mortē altum fructum meritorum suorum reportare non potuit.

EUSTACHIUS IUVENALS VRSINVS.

Parisiens. nobilis ē vetusta gente ortus Remen. Ecclesiæ Vice Dominus, Ludouici Christiani Francorum Regis Consiliarius, hic iacet. Obijt Anno Incarnationis Dominicæ M. CCCC. Lxxxiii. xi. Ianuarij.

EPISCOPI ALERIENSIS.

Io. Anton. Episcopo Alerienfi genere de Buxis patria Vigleuonen. Sixti III. Pontif. Max. Referend. Bibliothecar. Secretarioq; Venerando, Senatui ac toti Ecclesiæ caro, qui fuit pietate, fide, literis insignis, de patria, parentibus, amicis ac omnibus benemeritus, Io. fratri Germano pientissimo Vix. annos Lxvii. Mens. vi. Dies xii. Obijt Anno salutis & Iubilæi M. CCCC. Lxxv. prid. Non. Febr.

IACOBO BUXIO.

Volgens. eruditiss. studijs eminentiss. Sixti III. Pontif. Max. famil. Io. Ant. Episcopi nuper Alerien. frater qui vix. annis xlv. Mens. i. Dies x. Gerardus Buxio fratri carissimo posuit. Obijt Anno Domini M. CCCC. Lxxi. Die vi. Augusti.

CARDINALIS SIXTI.

Sixtus Iulij secundi Nepos, Sixti III. Pontif. Max. pronepos S. Petri ad Vincula ē familia Roborea, quart. presbyt. Cardinal. S. R. E. Vice Cancellarius Sepul. in templo à familia sua dato instaurat. ornato viuens sibi elegit. Obijt viii. Mart. M. D. xvii. annum agens xLiii.

IVLII II. Pont. Max. marmoreum & splendidissimum sine inscriptione.

IACOBI SADOLETI CARDINALIS.

D. O. M.

Iacobo Sadoletto Episcopo Carpentoraētis S. R. E. presbytero Cardinali, viro morum grauitate, prudentia, & vitæ integritate præstantissimo, doctrina & eloquentia, cum ijs, quos mirata est antiquitas, comparando. Paulus Sadoletus Episcopus Carpentoraētis, & Camillus Sadoletus fratrum filij mœstissimi multis cum lacrymis patruo B. M. pro tempore posuerunt.

R O M A.
IN MYRO.

L. Lempio. L. Tampin. LL. Papa prima.

I B I D E M.

Martio L. L. Theodoro & fratri eius & Martia I. L. Philomina
uxori ex testam. ccLxx. ccLxi. arbitratus.

Maria LL. Philomina uxori reliq. pecuniam de suo adiecit. Haec
tibi Vale.

I T E M.

Claudius Hermogenianus Olymbrius V. C. Præfectus vrbis curauit.

I T E M.

Io. Lotto Senen. qui, cum eius animi magnitudinem vrbs vna non caperet, li-
terarum orbem longè lateq; peragratus, totum hunc vniuersum ambitum pro patria
sibi constituit. amici viro laboriosissimo atq; amantissimo M. P. Vix. ann. Lxxvii.
Menf. iiii. Dies xxvi. Obijt M. D. Lxiii.

ANTONIUS PALLARIUS.

Patria Florentinus, pictor insignis, qui duorum Pontificum Sixti & Innocentij
ænea monumenta miro artificio expressit, re familiari composita, ex testamento hic
se cum Petro fratre condi voluit. Vix. ann. Lxxii. Obijt Anno M. iId.

NICOLAI PICTORIS.

Qui iacet ante tuas Nicolaus Petre catenas,

Hæc opus erexit cætera marmor habet. M. CCCC. Lxv.

S. PEREGRINVS post portam pertusam.

S. PETRONELLA in Vaticano, olim Apollinis Vaticani.

S. PHILIPPVS ET IACOBVS.

S. PRÆXEDIS in Esquilino, à Pascali I. extructum, in qua
columna ad quam Christus cæsus, & circa altare VI. columnæ
prophyreticæ, & duæ aliæ pulcerrimæ nigricantes cum albis ma-
culis.

ALEXANDRO BRAXIO.

Ciui Florentino, Senatusq; Florentini Secretario, Græcè & Latinè maximè e-
rudito, qui cum pluribus pro sua Repub. legationib. egregiè functus esset, demum
apud Alexand. VI. Pontif. Max. idem munus pariter & diem obijt. Angel. Florentio-
la ædis huius Abbas ano materno, & Lucretia mater parenti bene mer. p.

S. PRISCA in Auentino, olim Herculis.

S. PRVDENTIANA in Viminâli. Huic templo omnia orna-
menta detracta. Etiam si in eo Diuus Petrus primum suum sacrum
peregerit. In eo tamen lapis & cornu altaris cruentæ hostiæ spe-
cie, ad memoriam Sacerdotis de Transsubstantiatione dubitan-
tis, & hoc miraculo confirmati.

SS. QUADRAGINTA MARTYRES in regione Pincæ.

SS. QVATVOR CORONATI in Cæliq.

SS. QVIRICVS ET IVLICTA in Suburra.

S. RÔCHVS in valle Martia.

S. ROSA in circo Flaminio.

S. RVFINA trans Tyberim.

S. SA-

S. SABINA in Auentino, olim Dianæ Auentinæ, & prima Pontificum Rom. sedes. In medio templo lapis ingens rotundus suspensus, quo S. Dominicus frustra à Diabolo petitus fuit. Ante portam vrna lapidea tantæ magnitudinis, quantæ aliàs nullibi reperitur.

SVPRA PORTAM IN MVSAICO OPERE,

aureis literis:

*Culmen Apostolicum cum Celestinus haberet,
Primus & in toto fulgeret Episcopus orbe,
Hac qua miraris fundauit presbyter Vrbis
Illyrica de gente Petrus, vir nomine tanto
Dignus, ab exortu Christi nutritus in aula
Pauperibus locuples, sibi pauper, qui bona vita
Præsentis fugiens meruit sperare futuram.*

I B I D E M.

Alexandri Pont. Euentij & Theodoli martyrum corpora, cum Sabina Serapha, Eugenius secundus, qui salutis anno DCCC. XXII. sedit hic, pie collocauit, omnes Hadriani temporibus martyrio coronati Anno Christi CXXXIII.

SVB CANCELLO AD SEPVLCRVM.

*Summa Papatus Eugenius arce locatus,
Corpus Alexandri præfulis egregij,
Nec non Theodoli simul & te martyr Euenti,
Iuxta Sabinam Seraphiamq; piam
AEde sub hac posuit, quas Petrus presbyter edit
Sub Celestino præfule Roma tuo.
Illis & cunctis sacro baptismo lotis.
• Vos sancti Dominum prece rogare pium.*

IN FORNICE SVPERIORIS SACELLI.

Otho Truchses de VValtburg S. R. E. presbyt. Cardinalis Augustanus bapsidem vetustate collapsam restituit & exornauit M. D. LX.

HVBERTI LOCATI EPISCOPI PLACENTINI.

Quem humillioris fortunæ parentes genuère, aluit edocuitq; diu paupertas, Pij V. Pontif. Max. munificentia euexit, dum in vrbe generalem S. officij Comageret, desideratissima morte solutus hic humari voluit.

CAESARI DELPHINO.

Parmensi, Medico Philosopho, in omni scientia peritissimo, Ferdinand. Imp. & postmodum Pij V. Pontif. Max. familiari, annum agenti LXXII. Iason & Tiberius filij etiam Medici patri benemerenti Romæ defuncto faciundum curauere ix. Calend. August. M. D. Lxvi.

SIMONI PASQUA.

Patricio Genuensi S. R. E. presbyt. Cardinal. tit. S. Sabinæ, Theologo & Philosopho clarissimo, religione, doctrina, ac maximarum rerum vsu præstanti à Pio III. Pontif. Max. in Card. Collegium cooptato, annum agens Lxxii. Mens. x. Di. vii. prid. Non. Septemb. M. D. Lxv. magno apud omnes bonos sui relicto desiderio, ad

Ee 3

meliorem

ROMA.

meliozem vitam commigrauit, Genuam post annum cum maioribus suis sepeliendus translatus, Stephanus frater fratri gemino faciundum curauit.

BARTHOL. ODESCALCO.

Petri Mariæ filio Nouocom. fide integerrima mercat. qui ex Germania Romam religionis ergo profectus, vt ibi residuum vitæ sanctè perageret, tandem cum Christo nobis relinq. exempl. moestitia magna propinq. annum agens xL. Calend. April. M. D. Lxvi. è vita migrauit, Cæsar Odescalcus fratri optim. cur.

AUSIAE VALENTINO.

Patria Secubensi, Card. Montis Regalis nobili Podiorum familia orto, vitæ sanctimonia, sacrarum literarum cognitione, & omni virtutum genere exornato, qui varijs Hispanorum Regum legationibus functus, urbem prudenter gubernauit. Deinde à Sixto IV. Pontif. Max. in sacrum collegium ascriptus, Tusco feruente bello in Germaniam Legatus Apostolicæ sedis profectus est, Cæsarem alloquio demulfit, nationem in Turcas animauit, rediens Diuæ Sabinæ tituli sui ædem Sacerdotibus & ædificio auxit. Compositis postremò. rebus familiaribus mortalitatem exiit, Anno ætatis Lx. salutis Christianæ M. CCCC. Lxxxiii. vii. Id. Septemb.

Par vitæ religiosus exitus pecuniam egenis alimentum, amici testamentarij integra fide distribui curauer.

Vt moriens viueret, vixit ut moriturus.

BEONVLETI DECANI.

Verduensis Guilielmi Cardinalis Metensis Nepotis M. CCCC. Lxviii.

Vgonis Guilielmi Cardinalis Verdunensis.

Petri Bertani Cardinalis Mutinens. ordinis prædicatorum.

Pernæ vxoris Lucæ de Sabellis M. CC. pos.

Dn. Petri Leonis de Perleonib. nobilis Rom. Obijt M. CCC. Lxxv.

S. SABAS in Auentino. In hoc templo ingens sepulcrum, quod Titi Vespasiani fuisse ferunt.

S. SABINVS in Quirinali.

S. SALVATOR.	{	TRANS TYBRIM ad pontem.
		IN AERARIO.
		DE CABARIIS in regione Pineæ.
		DE CVPELLIS in regione Columnæ.
		IN CAMPO in regione Harenulæ.
		DE CVRTIBVS trans Tyberim.
		IN IVLIA in regione Harenulæ.
		DE LATERANO in Coelio.
		DE LAVRO prope montem Iordanum.

ANDREAE ARCIANO.

Patricio Spoletino, filij meritò moestissimi pos. Vix. ann. Lxii. Mens. iii. Dies xi. Obijt die i. Ianuar. M. D. Lxxii.

Qui tuba cecinit voce terribili: Surgite mortui, venite ad iudicium.

D. O. M.

Magdalena Vrsina pudicitia exemplum.

FLAMINIO PONTANO.

Canonico Lateranensi, adolescenti ornatissimo, summa morum grauitate, comitateq; insigni in ipso ætatis flore immatura morte crepto, Vix. ann. xxii. Mens. iii. Di. xxv. Obijt xiiii. Cal. Nouemb. M. D. Lxix. Ioan. Baptista Pontanus Aduocatus Rom. pater filio dulciss. pos.

Cadaver.

Præus sperma fetidum.

Vixi domus stercoreum,

Paratus esca vermium.

ANNI.

ANNIBALI PALAEOTTO.

Senatori, & Camillo fratribus Bonon. Vincentij I. C. filijs nobilitate, doctrina & moribus illustrib. Obiit anno M. D. xvi. Heredes in salutis suffragium duas missas singulis hebdomadis in hac Ecclesia perpetuò celebrandas, dote constituta, curarunt.

RANALIVS VRSINVS.

Archiepiscopus Florentinus parenti B. M. pientis. pos.

ALEXANDRO DETI.

Nobili Florent. F. Bartholina vxor dulcis. & filij non sine lacrymis posuere. Anno Domini M. D. xliiii. Vix. ann. xlvii. Mens. iv. Dies xvii.

IOAN. BAPTIST. AMALTHÆO.

Opitergino, Equiti militiæ Iesu Christi, à Secretis Cardinalium Tridentini Concilij interpretum, eloquentia & omni genere liberalis doctrinæ excellenti, expectatæq; animi integritatis & Christianæ religionis viro, Atrilius Amalthæus fratris filius & ex testamento hères P. Vixit ann. xlv. Obijt Id. Febr. M. D. Lxxv.

FRANCISC. DE SPRATIS.

Ex Aurcola citerioris Hispaniæ, tituli SS. Sergij & Bacchi presbytero Cardinali Legionenl. nobili genere, integritate vitæ, doctrina singulari, & rerum gerendarum prudentia Alex. VI. Pont. Max. & Ferdinando Elisabethq; Catholicis Hispaniarum Regib. gratissimo, de Repub. Christiana optimè merito, qui obiit iiii. Idus Septem. M. D. iiii. Vix. ann. L. F. Cosentinens. & I. Salernitan. S. R. E. Card. ex test. posuerūt,

ALEXAND. SPANIOLVS.

Vnus ex fratribus qui licet auita origine Cordubens. Mantuæ tamen clarissimis parentib. ort. omnes omnium scientiarum doctrina & moribus insignes, à Pontificibus, Imperatoribus, Regibus & Ducibus dignitatibus ac priuilegijs decorati fuere, hic autem Iur. Doct. archipresb. in patria, post multa; temporali & Spirituali Iustitia & in Romana curia integerr. administrata officia, vices Episcoporum & principum sæcularium gerens, studio bonarum artium & legum continuè vacans, audientia humanis. consilio fidelis, iudicio integer & constans animi, tandem à Leone X. adscitus Referendarius creatur & Protonotar. ad annum Iubilæi & pœnitentiarijs præsidens commiss. Apostolicus deputatur. Demùm absque vlla ambitione & auaritia à Deo velut Aaron voce Episcopus Tricaricens. per Clem. VII. Consecrat. Christianissimè vita functus animam Deo reddidit, & corpus in hoc sepulcro deponi mandauit.

BERNARDO SAL.

Cæsar Augustano III. Max. Pontif. ac Catholici Regis Capellano & Cantori, qui perpetuam Missam ad altare Crucifixi per huius Cœnobij Canonicos quotidie dicendam instituit dotauitq; Vix. ann. Lxv. Obijt prid. Id. Ianuar. M. D. Lxv.

FAVSTINAE SARDÆ.

Neapolitan. mulieri castissimæ, probitate, in Deum religione, atq; in omnes pietate. Io. Anton. Ionus bene mer. pos. Vix. ann. Lx. M. D. L.

ALOYSII GUERRERII.

Hoc fac & vines. Probata fama est maximus heres.

Anno salut. M. D. xx. Aloysio Guerrierio de Campania honorificæ vitæ probitate.

ALVAROTTO.

Ex Aluarottorum familia Patauini nobilis. humani diuinique Iuris Consultissim. & dictandis literis Apostolicis Abbreviatori, maioris præsentia, viro ornatissim. Patauino, ac Romano Apostolorum principis Canonico dignissimo, mœstis.

R O M A.

fratres Iacob. & Francisc. pos. Vix. ann. xLvi. Mens. x. Obijt Anno M. D. xviii. v.
Calend. Octobr.

S. SALVATOR.

IN MAXIMIS, olim Iouis, Mineræ & Iunonis quod m.
Puluillus dicauit.
IN MILITIIS.
DE PAEDEMONTIS.
IN PIETATE, olim Pietatis.
DE PORTICV sub rupe Tarpeij.
IN STATERA, olim Saturni in Capitolio.
IN THERMIS prope Agonem.
IN REGVLA.

CERRINORVM FRATRVM.

*Moribus ingenioq, pares conduntur eodem,
Cerrinus fratres & Gabriel, tumulo.
Illum cum raperet mors immatura priorem,
Mox alter lacrymis atq, dolore perit.
Vna domus fuerat vivis, estq, vna sepultis:
Hic cineres habitant, Spiritus astra colit.*

A L I V D.

*Cerrinum genus & matris nos clara propago
Iunxit amor, virtus, & patria, & tumulus.*

ANNAE DE SPINA.

Humani diuiniq, Iuris supra foeminam viresq, ætatis consultissimæ, quæ tertia
huius memoriæ Corynna. Vix. ann. xv. pientissimus Hugo pater ad iucundissimam
filiam noctesq, suspirans commune hoc monumentum, quod generosi her. seq. bene
mer. pos. Anno salutis M. D.

ROBERTI VRSINI.

*Robertus iacet hic Vrsina gloria gentis,
Roboris inuicti, militaq, decus.
Da lacrymas legis hac quicunq, viriliter illi,
Non licuit tanto quod cecidisse viro.
Nam non pugnando iugulauit Martius ardor
Heroem, in medijs millibus atq, acie.
Degeneri fraude sed circumuentus ab hoste
Pro facinus, media fossus in urbe perit.
Cui tumulum hanc uxor posuit mæstissima, saltem
Leniat ut casus hac pietate suos.*

F. D. V. C.

M. CCCC. xx.

S. SALVATOR trium Imaginum in Suburra.

IN PORTA.

*Alexander VI. Pontif Max. adiculam Saluatoris trium Imagi-
num Suburrani ambitus reg. Montensium ne memoria interiret, Ste-
phanus Cippus Geminianensis S. impensa in cultiorem formam redegit,
ædituoq, annuos sumptus perpetuò confirmavit.*

S. SATVRNINVS in Quirinali.
SEPVLCRVM SANCTVM.
SPIRITVS SANCTVS trans Tyberim.

IASIO MARTINETTO.

Corporis animiq; dotibus præclaro, qui dum amicorum obsequijs nimis amanter indulget, in Tyberi submersus, spem suorum ac iuuentutis annos infelicitè minuit. Sarra mater miserrima vnico filio destituta pos. Vix. ann. xxiiii. Obijt M. D. xxxix.

IOANNI DOMINICO ZOILO.

Rom. viro frugi ac religioso, ob rerum forensium domesticarumq; peritiam ad omnes Oeconomiae laudes nato, qui cum huius domus familiarumq; per multos annos magister Cornetum urbem ad conficiendum muneris sui negotium profectus esset, morbo correptus ibi moritur, hospitali herede instituto, anno ætatis suæ xlv. salutis humanæ M. D. Lxxvi. Annibal Zoilus fratris ossa Romam transferri, & hic condidit.

IVLIO CAESARI GONZAGAE.

Nouellariae Comiti, Patriarchae Alexand. & Camerae Apostolicae Decano, Francisc. Camillus & Alphonfus ex fratre nepotes pos. Vix. ann. xlviii. Obijt M. D. L.

CARDINAL. REOMANI.

Ihesu Christo Spei vita futura.

Ioannes Suavis Romanus Gall. tituli S. Priscæ presbyt. Cardinalis, ob animi candorem, & eximiam iurisprudentiam, XII. Viratui litibus iudicandis adscitus, ac propter humanitatem & innocentiam Pauli III. Pontif. Max. beneficentia patrum Senatui meritò cooptatus, Lxiii. agens annum, sanctissime vt vixerat, ita christianissime decessit Die xxix. April. Anno M. D. Lxvi.

ALEX. GUIDICIONVS.

Præsul Xenodochij huius, vir in omni vita clarus, legationibus ad Reges, ac curiae muneribus aliquot honorificè functus, communis fortis & humanæ inconstantiae memor sepulcrum in sacello hoc, dote per ipsum aucta, sibi viuens posuit M. D. Lx.

ANTON. FODERATO.

Sauonenf. patricio, militi S. Iacobi de Spacha, viro affabili & mirè omnibus grato, Sixti III. Iulij II. Pontiff. propinquo, laudem omnem merito, Alexand. Guidicionus Episcopus adiunct: S. Spiritus in Saxia commend. amico incomparabili Vix. ann. L. Obijt die xi. Nouemb. M. D. xlviii.

IN ORGANO.

Pauli III. Pontif. Max. principatu Alexand. Guidicionus præsul Xenodochij atq; Orphanotrophij huius commendator, Musicum organum diuinis hymnis extruxit M. D. LVII.

- S. SEBASTI- } IN REGIONE EVSTACHII.
 NVS } IN CAELIO.
 ET FABIANVS in via Appia.
 SS. SERGIVS ET BACCHVS sub Capitolio olim Concordiae.
 S. SIMEON in regione Pontis.
 S. SIXTVS ad infirmam piscinam, in via Appia, olim Honoris & Virtutis.

SVB QVODAM ALTARI.

Collatinus Tarquinius dulcissimæ mææ coniugi & incomparabili Lucretiae, pudicitiae, decori, & mulierum gloriae, quæ vixit ann. xxiii. Mens. v. Dies vi. posuit.

Dolor quantus fuit carissima.

- S. STANISLAVS iuxta pontem Aelium.
 S. STEPHANVS } VNGARORVM templum.
 } IN AEGYPTO in Vaticano.

T. EZFA.

T. EZFAZIOR MARBAZO.

Eremita AEthiops, cognomento Petrus, vltra Capricorni circulum nobilissimo parente natus, multarum linguarum gnarus, in sacris literis eruditus, Europæis omnis ordinis gratus, inaudita in cuiusq; nationis homines caritatis hic situs est. In Hierosolymis in sepulcro Christi aliquot annis mansit, Romam deinde venit vbi gratia, qua apud omnes valebat, locum hic commodum suæ nationi peregrinæ parauit. Testamentum nouum lingua AEthiopica nec non ordinem quo AEthiopes in Baptismo vtuntur, & missam AEthiopicam in latinum conuersam multo labore atq; magna impensa imprimi curauit, dum magno animo volueret vniuersæ AEthiopix salutaria perfectura si vixisset, longo morbo confectus. Tybure quo ob morbum concesserat obiit xxvii. Augusti. Anno salutis M. D. L. vitæ suæ xlii.

S. STEPHANVS DE CACABO.
ROTVNDVS, in Cælio, olim Fauni.

IN MVRO ANTE CHORVM.

Altare chori prope Sacrarium ad Orientem iam olim priuilegiatum, pro animabus fidelium defunctorum consecratum est ad honorem Dei, & in memoriam Beatorum Martyrum Primi & Feliciani, quorum sacra corpora in eo condita requiescunt.

I B I D E M.

Tuam ipsius animam pertransibit gladius.

En virgo tibi purpurea Rex ipse cohortis,

Martyrij egregium donat habere decus.

Ille cor & corpus confessus vulnere multo,

Sanguinea lacerum de cruce pendet onus.

Tu septem gemino tenerum car saucia telo,

Ah nati genitrix concidis ante crucem.

Hinc te præcipuo Natus cumulat honor.

Sis ut Martyrij Mater, ut ille Pater.

Ah scelerata nono toties quid vulnere pectus.

Pro totidem recipis vulnera muneribus.

An sunt quina tui virgo vestigia Nati.

Propria sunt cordis vulnera bina tui?

Agnosco: impressa moriens vestigia Christus,

Hinc transfixit amor pectora, & inde dolor.

I, meritis heroum Virgo præcede triumphos.

Altera purpurei gloria summa chori.

AB ALTERA PARTE CHORI.

In muro.

Syncera animula, candidi puelluli,

Vix nata nato dant Deo corpuscula,

Pugnantq; inermes, & relicta parmula

Vincunt cohortes, quas ferire nesciunt.

Iam pulciores illis & gemmulis,

Iam clariores igneis scintillis.

Beata mulcent oculis sedilia.

Ferox Tyrannus, ferreiq; pectoris,

Qui parricidas intulit vobis manus,

Ferrumq; sacris polluit ceruicibus.

Heu sic auricula tollitur de nidulis,

Matriq; rapitur sic papillis hinnulus.

Recensq; nati sic leguntur flosculi.

IN

IN CHORO.

- SS. Primus & Felicianus in cauea vrsis obijciuntur.
 SS. Primus & Felicianus verberibus conciduntur.
 SS. Primus & Felicianus Leonibus exponuntur.
 SS. Primus & Felicianus ab Angelo vinculis liberantur.
 S. Primo liquatum igne plumbum in os infunditur.
 SS. Primus & Felicianus capite plectuntur.
 S. Primus crudelem in modum viuus comburitur.
 S. Felicianus ad stipitem clauis affigitur.
 SS. Primus & Felicianus honorifice in arenaria sepeliuntur.

I B I D E M.

*Aspice multiplici gaudens turbine rerum
 Virtutem, quantas sustinet una vices.
 Conspirant flamma, crux ardua, verbera, ferrum,
 Terribili geminos perdere cade viros.
 Inconcussa tamen frangit patientia quidquid
 Mens hominum inuentrix promittit iniqua mali.
 Rara quidem è raro certamine gloria vinci
 Hac feriendo potest, illa ferendo nequit.*

I T E M.

*Stamina mortalis nequicquam abrumpitis ani,
 Mors fuerat nobis viuere, vita mori est.
 Monstra, cruces, gladios frustra glomeratis & ignes,
 Plus gladio, igne, feris, & cruce fortis Amor.
 Felices ambo PRIM I, virentibus ambo
 Quos eadem fecit pugna decòq; pares.
 Nobile par fratrum, aeternum iam viuite, quando
 Vna dies Christo vos parit, vna fides.*

I B I D E M.

Sic solum orans meretur, si quod ore precatur, mente meditatur.

E REGIONE IBIDEM.

Psal. Psallite Domino in timore & exultate ei cum tremore.

IN TERRA.

Hic requiescit corpus R. patris Clementis ordinis S. Pauli.

I T E M.

Cemiterium fratrum Eremitarum J. G II.

IN COLUMNA.

Altare è regione positum consecratum est ad honorem S. Crucis, & in memoriam SS. xii. Apostolorum & Euangelistarum & SS. Martyrum Erasmi, Acatij, Nerci, Archillei, Pergentini & Laurentij & SS. Doctorum Augustini, Hieronymi, & Ambrosij, & SS. Confessorum Antonij & Benedicti, & SS. Virginum, Catharinæ, Margaritæ, Barbaræ, Dorotheæ, Cecilie, Apolloniæ, Brigidæ atq; Vrsulæ, & SS. Mulierum Helenæ & Helisabethæ, Mariæ Magdalænæ, & Sophiæ.

IN ALIA

Vicinum altare ad Aquilonem consecratum est ad honorem Dei, & memoriā SS. Confessorum, Francisci & Alexij & SS. Virginum, Agnetis, Agathæ & Praxedis, & SS. Mulierum, Mariæ Aegyptiacæ & Annæ matris gloriosissimæ virginis Mariæ.

In medio templo chorus rotundus & tabula marmorea, in qua hæc:

1. Elegerunt Stephanum, virum plenum fide & Spiritu Sancto, & orantes imposuerunt ei manus.
2. Stephanus plenus gratia & fortitudine faciebat prodigia & signa magna in populo.
3. Concurrentes rapuerunt Stephanum & adduxerunt in concilium.
4. Disputantes cum Stephano non poterant resistere sapientiæ & Spiritui, qui loquebatur.
5. Qui sedebant in concilio, viderunt faciem Stephani tanquam faciem Angeli.
6. Diffecabantur cordibus suis, & stridebant dentibus in eum.
7. Impetum fecerunt unanimiter in eum.
8. Eicientes Stephanum extra ciuitatem lapidabant eum.
9. Intendens in cælum vidit gloriam Dei.
10. Positis genibus clamauit: Domine ne statuas illis hoc peccatum.
11. Obdormiuit in Domino.

Curauerunt Stephanum viri timorati, & fecerunt planctum magnum super eum.

IN II. TABULA.

1. B. Stephanus S. Stephani Hungarorum Regis prædicit ortum.
2. Beat: Stephanus templum suum prohibet ab incendio.
3. Gamaliel Luciano Presbytero B. Stephani abditum corpus indicat.
4. Reperto B. Stephani corpore & terra contremiscit, & suauissimus odor diffunditur.
5. Ad B. Stephani repertum corpus LXXIII. sanantur agroti.
6. Ad reliquias B. Stephani oculis orbata mulier illuminatur.
7. Vestis quæ B. Stephani reliquias attigerat, mortuum excitat.
8. Eucharistus B. Stephani meritis ad vitam reuocatur.
9. Sacrum B. Stephani corpus Hierosolyma transfertur.
10. Oleo B. Stephani mortua puella reuiuiscit.
11. Paulus & Palladia membrorum omnium terrore correpti ad reliquias B. Stephani liberantur.
12. Puer agitatione currus obtritus, ad altare B. Stephani vinus atq; integer restituitur.

Adsis

ADSIS ET LEGITO HAEC NOTATA.

*Vita ne fidas, licet inuenta sis fari atq; animo potens
 Eundum est, nec qua scire licet via,
 Venit mors clam per mille modos.
 En ipse florens equi calce feri percipit
 Hic sum, quare viusto iam benè ac paratus.*

MORTVO NON OBTRACTANDVM.

*Larua manum qua post fatum maledicere gaudes
 In faciem mitis cur tua lingua fuit?*

A L I V D.

*Vixi quod volui satis bene pauper honestè,
 Nullum fraudavi, quod iuvat ossa mea.*

A L I V D.

*Mors voluit mundum sub certa lege teneri,
 Nam cinis est hodie, qui fuit ignis heri.*

Cætera Epitaphia sunt,

Io: Lazi Archidis Transyluani
 Nicolai Auertemote
 Benedicti. Archipræsbyteri.

IN EADEM ECCLESIA.

T R I V M P H V S. I.

I. N. R. I.

Ad Sanctissimæ crucis vexillum sub quo generosissimi Christi martyres militarunt.

Rex gloriose Martyrum,

*Crux victrix veneranda Polo, terraq; mariq;
 Crux Domini sacro tincta cruore mei.
 Sceptra tibi sese & Regum diademata subdunt,
 Subditur & cælum, Tartareiq; lacus.
 Hoc pia sub signo metuerunt agmina, quasque
 Felici calcant sidera celsa pede.
 Hoc fortes bellare viri sub tegmine sucti;
 Fæmineos eadem textit & umbra chorus,
 Tu via martyribus, specimeng; & causa salutis,
 Tu decus, & nostris una medela malis.*

Si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longævum, pro eo quod laboravit anima eius videbit & saturabitur, ideò disperitiam & plurimos et fortium dividet spolia, Isaia LIII.

T R I V M P H V S. II.

De D. Stephano, qui primus martyrij pro Christi nomine coronam retulit.

Effuderunt sanguinem sancti suorum in circuitu Hierusalem.

Ps. 78.

F J

Dux

R O M A.

*Dux pagulum Christi dum mystica sacra tuesar,
 Et refererat veterum spemq, fidemq, patrum.
 Diuina quamvis in imagine fulgeat oris,
 Sensitiam dura non superas patria.
 Pellitur è cætu medio, lapidumq, ruente
 Cogitur immeritam grandine ferre necem.
 Interea innixus genibus, dum panditur asber
 Immani veniam pro feritate rogar.
 Audis vota Deus, precibusq, acquiritur illis.
 Paulus : & hinc Pietas, Religioq, viget.*

Judæi ecclesiam Dei persequuntur.

TRIUMPHVS IIA

In DD. Petrum ac Paulum, qui sub Nerone Rom. Ecclesiam sanguine suo fundarunt.

Plantauerunt Ecclesiam sanguine suo.

*Aspice Romani imperij dua sidera, vs ambob
 Vna fides cælo reddit & una dies.
 Ille crucem renouans imisatur morte magistrum,
 Aversus quamvis brachia tendat humo:
 Sacratam gladio cernicem porrigis alter,
 Excussit & fontes ter salientis aqua.
 O geminum decus, ô columen, quem protulit asæ
 Aut similem vobis, aut feret ulla parem?*

Nero persequitur Ecclesiam Dei.

TRIUMPHVS IIII.

In. S. Vitalem qui in altissimam foueam iniectus lapidibus obrutus est.

Descendit cum illo in foueam. Sap. x.

*Te foueam venerande senex demitteris altam,
 Et super ingenti vi obrueris lapidum:
 Sic cæco inferris viuisq, vidensq, sepulchro,
 Vnde tibi ad vitam morte paratur iter.
 Vna fides celsæ Vitalem adscribis olympo,
 Aeternis animis ipse ubi vita Deo.*

Nero Imperator.

TRIUMPHVS V.

De Christianis qui sub Nerone in circo Vaticano, vt Tacitus refert, ferarum pellibus induti canibus obijciebantur.

Carnes sanctorum tuorum bestijs terra. Ps. LVII.

Hos tygres

*Hos Tygres, vrsosq, putes, rabidosq, leones.
 Pelle sub externa quos latisare vides.
 Ipsam varia fallantur imagine silua:
 Quid mirum oblatrat si canis, atq, premis?
 Tantum ausus patrare Nero? tu perfide monstriis
 Tū canibus diris dilaniandus eras.*

Nero Imperator.

TRIUMPHVS VI.

De D. Ioa. Apostolo & Euangelistæ, qui sub Domitiano in
 feruentis olei dolium missus, purior & vegetior inde exiuit.

Odor ignis non erit in te:

*Sancte senex dum feruenti cruciariis oliuo
 Fundis & accenso cinctus ab igne preces,
 Integer emergis Christi testatus amorem,
 Testatus quantum possit in igne fides.
 Non moriari licet flammis vinasq, superstes
 Et vite, & mortis premia vita refert.*

Domitianus persequitur Ecclesiam Dei.

TRIUMPHVS VII.

In D. Dionysium Areopagitam, qui securi percussus suis vlnis
 caput abscissum ad duo mill: pass: detulisse proditur.

Condemnat iustus mortuus viuos impios. Ps. 4.

*Cecropidum sublime decus, Graijq, Senatus,
 Auulsum in manibus fert caput ipse suum,
 Stat tamen, & gradit, placideq, ad culmina tendit,
 Qua Regum cineres nobilis urna tegit.
 Hinc animus caelo sese intulit, vnde beatus
 Quæ docuit, propius, nobiliusq, videt.*

Domitiano Imperatore.

TRIUMPHVS VIII.

De D. Ignatio qui Traiano imperante damnatus ad bestias
 leonum dentibus pratocatus est.

Dentibus bestiarum molar, vt panis mundus inueniar.

*Accurrit diffusa cohors hinc inde Quiritum.
 Et septem resonant plena Theatra iugis:
 Mitteris in fuluam fortis cum miles arenam
 Vt fias Lybicis nobilis esca feris.
 Ipse quidem dum non refugis, sed appetis vltro
 Optata lethi conditione cadis.
 At cauea è plena spectat stupefacta leones
 Exanimi linguis lambere Roma pedes.*

Sub Traiano Imperatore.

TRIUMPHVS IX.

De Eustachio & alijs qui æneo tauro inclusi subiecto igne cru-
 delissimè cremati sunt.

Ff 2

Tanquam

Tanquam aurum in fornace probavit illos.

*Ne tam immane nefas alto sol spectet olympo,
Cedas & horrendus stes sine luce dies.
Aerati bonis in latebris heu condere quemquam,
Suppositis insones urere & igne viros?
Vt primum obrueret fidei surgentis honorem,
Quid non conata est sana superstitio.*

Adriano Imperatore.

TRIVMPHVS X.

In D. Felicitatem, quæ vnà cum septem, quos Christo genuerant filios martyrio coronata est.

In paucis vexati in multis bene. dispon : Sap. i i.

*Das utero septem fortunatissima natos,
Et totidem caelo restituis gladio :
Hortaris, praesensq; urges pietatis amore
Aeternum vita morte praire decus.
Tuq; cadis septem post vulnera lata triumpho
Natorum, duplici nomine facta parens.*

Antonino Pio & M. Ant. Vero f mpp.

TRIVMPHVS XI.

De D. Polycarpo Ioannis Apostoli discipulo, qui pop: in Amphiteatro personante, igni traditus liber evasit.

In medio ignis non sum a stuatus Eccl: ii.

*Phenicem si quis medio miretur in igne
Emori, & extracto se reparare rogo.
Obstupeat Polycarpe avidas tibi parcere flammæ,
Non ausas sacra te violare face.
Mille nitent tædæ, rutilantq; hinc inde fauillis,
Atque in te Dominum, quem colis ipse, colunt.
Premia nunc maiora tibi sed reddid olympus,
Ignea qui pedibus subiecit astra tuis.*

M. Antonino Vero Imp.

TRIVMPHVS XII.

In D. Blandinam, quæ post dira tormenta retibus conclusa tauri cornibus iactata est.

Æstimati sumus sicut oves occisionis. Ps. xxxxi.

*Excita visendi studio Romana iuventus
Festinat plenis undiq; fusa vjs.
Emicat è caua taurus, pastusq; furensque:
Roma theatriali consonuit fremitu:
Stat conclusa plagis Virgo generosa pudico
Curva genu, & superos in sua vota vocat.
Quid peris? huic decori sunt vulnera, suntq; saluti,
Hostibus effusa candido ab ore preces.*

M. Anto-

M. Antonino Vero Imp.

IMPERIO DROU. CON. TRIUMPHVS XIII.

De martyribus feris obiectis, qui fœuissimè laniati gloriosis triumphum retulerunt,

Firmamentum est Dominus timentibus eum.

*Aspicio, paucos simul tot saeva ferarum
Agmina, quæ insontes circumière choros.
Hic nati patrum caris complexibus hærent,
Continet hic matrem filia casta sinu.
Dum vorat vrsa patrem, natum petit aspera Tygris,
Sæuis & in matris dira læna caput.
Omnes una dies pariter laniatq; rapitque,
Distinguunt artus ossa relicta feris.
In ludos heu Roma hominum tot funera vertis;
Quorum es terrarum sanguine facta caput.*

Septimio Seuero & Caracalla Imp.

TRIUMPHVS XIII.

De Calisto. Pont. Max. qui in regione Transtiberina ex sublimi loco in puteum deiectus est.

Visi sunt oculis insipientium mori: Sap. III.

*Stat pia trans Tyberim sedes, ubi Roma Calistum
Aeterno vidit sacra litare Deo.
Hic puteus, cæcæq; vnda, quis mersus, & alta
Atria, priscaurum stant monumenta patrum.
Stant et parietibus canacula nixa vetustis,
Claræq; virginis nomine templa nitent.
Ossa senis, fontemq; olei veneratur & ara,
Romanus supplex fleckit utrumq; genu.
Nimirum impietas conata extinguere nomen
Christi, auxit nostra religionis opes.*

Alexandro Seue. Mammææ F. Imp.

TRIUMPHVS XV.

De Cæcilia virg. Rom. quæ in balneo comburi iussa, cum illæsa euassisset, postmodum securi percussa est.

Per ignem & aquam in refrigerium. Ps. Lxv.

*Romano eloquio Virgo facunda, calenti
E laqueo verum prædicas ore Deum
Est corpus tenerum, sed mens adamantina, Christo
Auspice feruentes qua superavit aquas.
Cælestis quanta est diuina potentia dextra,
Psallat ut in media casta puella rogo.*

Alexandro Seuero Mammææ F. Imp.

De D. Agatha Virg. clariss. cui post varios, dirosq; cruciatus
mamillæ obtruncatæ sunt.

Non sunt condigna passionēs huius temporis. Rom. viii.

*Quæ tibi crudeles admorunt ubera Tygres?
Pabula siluestri quæ dedit vrsa sinu?
Florida non atas, non te inclita forma, decusq;
Non tenero mouit pectore fixa fides?
Ausus virginæ ferro truncare papillas,
Materni indignus munere lactis eras.*

Decio Valeriano & Galieno Impp.

De D. Apollonia Virg. invicta, quæ excussis dentibus igni ad-
dicta est.

Custodit Dominus omnia ossa eorum. Ps. cxxxiii.

*Dentibus excussis virgo pro laude pudoris
Dimicat, accensas prosilit inque faces.
Magni animi vicisse hostes, sed gloria maior
Illecebras animi vincere posse sui.
Vtraq; palma tua est: & victo ex hoste triumphas,
Invictaq; nites fronde pudicitie.*

Decio Valeriano & Galieno Impp.

De D. Laurentio Diacono, qui in crate ferrea ad ignem tor-
reri iussus, lauream martyrij est consecutus.

Adhesit anima mea post te, quia caro mea igne cremata.

*Intrepidus medio Laurentius ardet in igne;
At Decius mentis fluctuat igne magis.
Ille vrit, tantumque artus, pascitq; medullas:
Hic animi irrepens interiora vorat.
Dicite quæ maior flagret sub pectore flamma,
Hanc dira Eumenides, hanc pius afflat amor.*

Decio Valeriano & Galieno Impp.

De CCC. martyribus, qui in calcisfornacem pro fide conie-
cti sunt.

Ignē nos examinaſti ſicut examinatur argentum. Ps. Lvi.

*Ignæſtat fornax, flammarumq; alta vorago,
Non ſecus ac rapidas euomit Aethna faces.
Tercenti huc acti, medios merguntur in ignes:
Magnanima inſontum pectora flamma vorat.
Additur igni ignis: creſcunt alimenta, ſed inter
Sulphureos reſonant agmina ſancta globos.*

Hoſtio

*Hostia grata Dea, & superis: verèq; holocaustum.
Corpora quo in cineres ossaq; dura abeunt.*

Valeriano Galieno & Claudio Impp.

TRIUMPHVS XX.

De Mario & Martha coniugibus, qui cum filijs suis suavis:
martyrium adepti sunt.

Bonorum laborum gloriosus est fructus. Sap. II.

*Coniugis ante oculos coniux, nati ante parentum,
Torquentur rabie seu Tyranne tua.*

*Hic ligno appensus trahitur sub pondere saxi:
Hi varia, nullo crimine, morte sagent.*

*Scilicet haud praecepta satis violasse Tonantis,
Fas & natura frangere iura putas.*

C. Claudio Imp.

TRIUMPHVS XXI.

De D. Agapito qui Præneste annum natus xv. fumo, atq; igne
profide necatus est.

Properavit illum educere de medio iniquitatum. Sap. IIII.

Nondum prima genas vestibat flore iuuenta,

Veridicam est insus cum violare fidem.

Ille sed audacter renuit, Christumq; fatetur,

Abnegat & veterum numina falsa Deum.

Stat rogos, appensus pedibus, fumoque repenti

Obruitur: manat corporis igne liquor.

Aurea casaries flammis crepitantibus ardet,

Astantum lacrymas ebibit ipse rogos.

Vis maior teneris, mirandum, regnat in annis,

Quam vigeat duro, petere sauities.

Valeriano & Numeriano Impp.

TRIUMPHVS XXII.

De D. Agnete Virg: nobilis, cui in medio rogo flammæ ces-
serunt.

Fortitudo & laus mea Dominus. Ps. cx.

Agnes Romuleas inter pulcherrima virgo,

Inter caelestes & numeranda choros.

Arctius ut sponsi complexibus hareat, ignes

Non meruit rapidos, se iacit inque rogam.

Ad flammam hac illac videas discedere, tanta

Vis fidei, tantus virginitatis honos.

Diocletiano & Maximiano Impp.

TRIUMPHVS XXIII.

De D. Blasio, qui in equuleo ferreis pectinibus dilaniatus illu-
stre fidei testimonium posteritati reliquit.

*Secundum multitudinem dolorum consolationes tua latificauerunt
animam meam. Ps. xciii.*

*In fora conspiciat insoliti tormenta doloris,
Efferrique noui premia supplicij.
Pectus adest, & mille nocentis acumina ferri,
Describunt toridem membra cruenta notis.
Cui roseus membris color exister, aurea vestis
Cæla illum æternæ purice, xincta manes.*

Diocletiano & Maximiano Impp.

TRIVMPHVS XXIII.

In Christianos Iuuenes, qui sponte pro religione manus, prunis ardentibus imposuerunt.

*Consecratis manus vestras Domino ut detur vobis benedictio.
Exod. xxxii.*

*Sponte manus iuuenes ambas imponere flammis,
Testarique auream prospicis igne fidem.
Sed cedunt flamma, sacras nec lambere palmas
Audent, quas Christi calicis urget amor.
Quid non ille potest? ignes sua pabula linquunt,
Natura & fidei subditur imperio.*

Diocletiano & Maximiano Impp.

TRIVMPHVS XXV.

In D. Luciam, quæ ignibus superatis tandem gladio iugulata obdormiuit in Domino.

Exultabunt ossa humiliata. Ps. L.

*Candida virginitas nunc in proscenio cæsus
Prodit, odoratis fumet acerra focis.
En que mortales thalamos contemnit, ut astris
Intacto inferret flore puellam.
Restitit illecebris mundi, ceu saxea rupes,
Quam frustra insani verberat unda freti.
Nec metuit flammæ, quam mæseruice recepto
Ense cadat summo victima grata Deo.
Felix multiplices cui tot peperere coronas,
Excepta inuictis pectore supplicia.*

Diocletiano & Maximiano Impp.

TRIVMPHVS XXVI.

*De D. Sebastiano, qui ad palum alligatus, atque à militibus suis sagittis confixus glorioso martyrio animam Deo reddidit.

Torrentem pertransiuit anima nostra. Ps. xxxiii.

*Alta Palatino surgunt qua culmina colle,
Aurea ubi quondam tecta Neronis erant.
Dux à militibus trunco religatur eisdem,
Quæ sæpe ornatas fronde virente comas:*

Expedit

*Expedis hic arcus, promit ferus ille sagittas;
Tela volant: harent corpore fixa Ducis.
Quem tegere opposito decuisset corpore, in illum
Crudeli torquent spicula dira manu
At tibi tot stellis pectus præfulgem aureis,
Vulnera ab infido facta quot hoste tulit,*

Diocletiano & Maximiano Impp.

TRIUMPHVS XXVII.

De D. Catharina, quæ rotis diuinitus confractis victisque Philosophis dato capite ad virginitatis ac martyrij præmium euolauit.

Fortitudo & decor indumentum eius. Pro: xxxi.

*Sisteris ante rotas Catharina interrita acutas,
Sisteris & doctos ante puella viros.
Axerota cedunt fracto, ceduntq; magistri,
Et cedunt fidei sceptræ superba tua.
At dum te subdis ferro pro sanguinis unda
Lacteus aspergit fortia colla liquor.
Quid mirum aligeros corpus vexisse per auras,
Cui nihil humana conditionis obest.*

Maurentio Imperatore.

TRIUMPHVS XXVIII.

In quadraginta martyres, quorum cum vnus à fide defecisset, ianitor coronam relictam intuens in frigidū stagnum profiliuit.

Ridebit in die nouissimo. Prouerb. xxxi.

*Dena quater cernis glacie constricta rigenti
Corpora, qua fluuij lubrica testa fecer.
Hic totidem nitida collucet nocte corona,
Quas chorus insignis texuit Aligerum.
Effugit impatiens vnus, saciosque relinquit,
Linquitur & medio clara corona lacu.
Accurrit custos, stagno seque inicit alto,
Vt cingant crines fersa relictæ suos.
Insignem numerum, claros angere triumphos
Cui datur atq; hosti nectere fronde comas.*

Maximiano & Licinio Impp.

TRIUMPHVS XXIX.

In Io. & Paulum F. Rom. ac Bibianam, qui sub Iuliano coronati sunt.

Cum mortale hoc induerit immortalitatem tunc ubi est mors victoria tua. Ioel. xv.

*Hæc tria quæ spectas pallentia corpora, victrix
Relligio illustri composuit tumulto,
Pro nigris violis, profunereisque hyacinthis
Sparsit purpureis lilia mista resis.*

Addidis

R Ò M A.

*Addidit exuvias super inscriptisque sepulchro:
En queis dulce fuit pro pietate mori.
Tu quoq, da flores tumulis, ciperesq, saluta,
Quos clari exornas laurea martyry.*

Iuliano Apostata Imper:

TRIVMPHVS XXX.

De martyribus, quibus pro veræ fidei confessione manus, ac linguæ exsectæ sunt.

Latati sumus pro diebus quibus hoc humiliasti annis, quibus vidimus mala. Ps. Lxxx.

*Quas truncare manus ausa est vis sana Tyranni
Consecrat ante aras candida religio.
Et quotquot furo resonabant gutture lingua,
Accensis rutilant pro pietate focis.
Cum fari ha nequeant, ne sese attollere palma,
Talia sub tacito pectore dicta ferunt:
Sancte Pater manuum quando est opus omne tuarum
Reddimus & linguas, reddimus atq, manus.*

Hunericu Rege Hæretico.

TRIVMPHVS XXXI.

In D. Vrsulam eiusque comites, quæ pro Christiana religione, ac virginitatis constantia ab Hunnis interfectæ martires celebrantur.

Laudabit te populus fortis. Civitas gentium robustarum. Isa. xxii.

*Tu tandem innumera dux Regina phalangis
Virginibus claudes carmina nostratuis.
Te tenera patrio comitantur ab axe cæterua,
Candida queis roseus contegit ora pudor.
Fit sonitus spumante salo, dant vela carina,
Anchora Agrippinum sistitur ante solum.
Dissipat hic Hunnus turmas furialibus armis,
Magnanimumq, gregem cen lupus ense vorat.
Felix qua terris ducebas agmina inermis,
Laurigeros ducis sidera ad alta choros.*

In Germania quidem Vrsula cum maximo virginum comitatu. Bonifacius & Adalbertus, Archiepiscopi. Chilianus Episcopus in Vngaria, Gerardus in Bosna seu Russia, Bonifacius in Suetia, Enricus Episcopus et Ericus Rex in Anglia, Thomas Episcopus & Edmundus Rex & alij ex omnibus Christianorum ordinibus sanguine vitaq, profusa catholica Ecclesiæ nomen illustrarunt.

TRIVMPHVS XXXII.

De D. Gabino Romano ciue è nobilissima Sabellorum gente,

tè, qui turribus in Sardinia illustrem martyrij palmam reportauit.

Et capillus de capite vestro non peribit. Luca xxi.

*Clare Sabellarum decus immortale Sabine,
Maiori & merito concelebranda Lyra.
Mille tibi cantus, tibi vota, & munera mille
Reddit Sardois litus vtrunq; maris.
Templa tuo sacra sonant sub nomine, & alis
Turribus accendunt mascula iutha focis:
Omnes Romana celebrant te stirpe creatum,
Et veterum numerant, stemmata longa Patrum.
Maior at aeterna pro Religione profusus
Sanguis honos, maius mors tibi & ipsa decus.
Sis felix patriosque lares, clarosq; Nepotes
Aspice, praesidio & Dine tuere tuo.*

Diocletiano & Maximiano Imp.

S. STEPHANVS IN FORO BOARIO, olim Vestæ.

* *Salb: Papa N. Ioanne cognomento Mercurio ex sancta Ecclesia
Rom: presbyteris, ordinis E. K. tituli Sancti Clementis ad gloriam Pon-
tificalem promoti beato Petro Apostolo patrono suo vinculis eius seuerus
Pater Fr: et IT. P. C. Lampadi et Orestis VV. CC. urbi & dus cedrimus.*

S. STEPHANVS { IN VIA IVLIA.
IN SILICE.
{ DE DRUGLIO propè porticum Antonini.

S. SVSANNA in Quirinali, habet pulcram cisternam, & vas æneum aquæ lustralis.

*IN ARA MAIORA
Olim presbyterij Gabini filia felix
Hic Susanna iacet in pace patri sociata.*

IOAN: BAPTIST: SCANDIANO.

Iacob.: Sadoletus Tituli Sancti Calixti S. R. E. presbyt: Cardinalis suo à cubiculo omnium fidissimò & diligentissimò, non modica in ea parte domesticæ tranquillitatis amissa benè merenti moestus posuit Vix: anno xxxii.

S. SYLVESTER { IN REGIONE COLUMNAE
IN AVENTINO.
IN MONTIBVS.
TRANS TYBERIM.
PROPE ARCV M DOMITIANI.
IN QVIRINALI.

IN PORTA.

*Dino Sylvestro Pontifici, qui Constantino Cesare ad Christi cultum
traducto maiestatem Ecclesiasticam fundauit, sacrum hoc in Quirinali
sub Clement: vii. Opt: Max: sapientissimòq; erectum M. D. xxiii.*

IN REGI.

S. THOMAS. { IN REGIONE HARENVLAE.
IN CAELIO.
PROPE CVRIAM SABELLAM.
IN VICO IVLIO.
IN PARIONI.

S. THEODORVS sub monte Palatino, olim Romuli & Remi, vel vt alij Panos Lycæi.

S. TRINITATIS IN HORTVLORVM COLLE.

Exstructum est à quodam Galliæ Rege IIII. In eo facella partim coloratis, partim aureis picturis ornata egregiè, & monumenta egregij operis, quorum præcipuum:

CARDINALIS CARPENS.

Rudolpho Pio Cardinali Carpenfi Principi, Senatus amplissimis Ecclesiæ Dei muneribus singulari prudentia perfuncto, Iuris Ecclesiastici defensori, à gratia, terrore, voluptatum illecebris & aduersis æquè inuicto, ad beneficentiam nato, in summa grauitate iucundissimo. Pius V. Pontif. Max. salutaris officij in custodia Catholicæ veritatis consorti perpetuis de Christiana Repub. sensibus, studijsq; coniunctissimo, hoc amoris & iudicij sui monumentum posuit Anno salutis M. D. LXVIII. Pontificat: sui III. VI. Non: Maias. Vix: ann: LXIII. Mens: II. Dies VIII.

Qui dormiunt in terra puluere euigilabunt.

LVCRETIÆ RVERÆ.

Iulij II. Pontif. Max. sororis filiæ M: Antonij Columnæ vxori Vixit annos LXVII. filiæ matri dulcissimæ fecere Anno salut: M. D. LII.

VXORIS BELLADRINI.

Lionoræ honestissimæ dilectissimæq; coniugi, Angelus Bellardini de Porzatis de Ferraria eius maritus moestis: pos: quæ vixit annos XLV. Mens: V. Dies VI. Obijt Mense Martio die x. M. D. LXXII.

Pulcra bonis, fæda malis.

DARIÆ AVGVSTÆ.

Signoretta lepidi Lepidissimæ puellæ forma atq; indolè virtutis mira, Prosper Signoretus filius Regiensis cui suæ dilectæ non minus quàm parenti natæ, in delitijsq; habitæ pos: Decessit XVI. Cal: Decemb. M. D. LXXV. annum agens. IIII.

PYRRHO SOLDATO.

Farfensi, nobili Sabino, viro frugi & industrio, ac spectatæ fidei, pestilenti febre immaturaq; morte prærepto, Vix: ann: XXXVI. Mens: V. Dies IIII. obijt VII. Calend: Martij M. D. LXXIII. Ioan: Bernardinus & Belicarius moestissimi fratri germano carissimo posterisq; posuere.

IOHAN: LASIO.

Lastore, quæ Illustris: Comitum Armagnaciorum Regia est, Archidiacono, intimis Cubicularijs & Cimelio cum honestis antè domi forisq; muneribus functus esset, præfecto, singularis pietatis atq; integritatis viro, & Guilielmo Subrano, fido ac solerti tonsori acutissima febre per comitia Pontificja, dum sedes Pauli IIII. vacat, sublati, Illustris: & Reuerentis: Georgius Cardinalis Armigiacus gratus patronus ponend: curauit. x. Calend: Octob: M. D. LIX.

ANTONIO LOMELINO.

I. V. C. Protonotario Apostolico, ordinario tabularij Pontificij custodi, vtriusq; signaturæ Referendario, cuius præter cæteras virtutes eximio quodam ergo pauperes studio vita excelluit, vt & viuò quæ ad pauperum procuracionem pertinerent ei potissimum

potissimum in vrbe à Pontificibus omnia committerentur, & moriens bonorum suorum semissem pauperibus legauerit, viro genere, honoribus, probitate, liberis, religione & beneficentia clarissimo, Ioan. Lomelinus fratris filius & heres pos. Vixit ann. x. Mens. v. Dies xv. Obijt iiii. Non. Maij M. D. Lxix.

IOAN. CHEMINARDO.

Gallo Andio orto nobili, Scriptori Apostolico, Equiti Regio, Pontif. gratis. Catharina vxor mœstiss. liberiq; duo pientiss. pos. Vixit ann. L. Obijt ii. Maij M. D. xvii.

IOAN. ALIMENTO.

De Nigris Nouariensi, Pauli à correcto Cadurcorum Præsuli à Secretis, ac Ioannis Finarij Marchionis fratris alumno, fide, morū integritate, ingenioq; mirum modum perspicaci, qui dum ann. circiter L. ageret morte præuentus occubuit M. D. L. Idib. Decembris.

SIMONIS LESBII.

Lesbius hic pausat Diui bonus ille Leonis,

Promus & ha comites cura, fides, pietas.

Simoni Lesbio Saluo Comensi, Ioannes Baptista Saluus pronepos patruo optimo benemer. pos. Vixit ann. Lxxi. M. D. xxi.

INNOCENTIO IORDANELLO.

Iuueni V. I. D. iudicio ac fide integerrimo, Petrus Ferracinensis vnico ac summae spei filio flens pos. Vix. ann. xxvii. Mens. v. Dies xii.

Inuida proh fatum gemini dum gloria iuris

Cresco, mors patri me rapit & patria.

HIERONYMVS FIAMBERTVS.

Picinenf. Cubicul. Apostolic. sibi posterisq; suis fecit, statuam marmoream virgini Deiparae deuotus numini maiestatiq; eius dedicauit. Pecuniae largitus quantum pro sua suorumq; salute bis hebdom: sacro in perpetuum faciundo satis esset.

IOANNIS DE CECCHINIS.

Qui viuens laboribus non pepercit, nugacemq; suam fortunam dinoscens, sæculiq; huius omnia vana videns, ad perpetuam laborum suorum memoriam hunc viuens sibi posterisq; suis rogum extruxit se. re. Leonis X. Cubicularius Eleemosynarumq; elargitor Ioan. de Cecchinis Florent.

PAVLVS RICCIVS.

Hoc Coenobium munere pio affecit pro loco sepulturæ, & vt singulis hebdom: pro perenni eius suorumq; salute in perpetuum bis sacrum fiat, & preces effundantur anniuersariæ.

FRANCISCO FRANCHINO.

Cosentino Massæ Populoniae Episcopo, prudeti acriq; viro atq; venusto poetæ.

FERDINANDO DE VEROSPE.

Cæsar Augustano summæ fidei innocentia & pietatis viro probatiss.

RAYMYNDO SACCHETTAE.

De Traiecto Rom. Ciu. militi S. Pauli, viro prudentissimo, & patriæ splendori animam suam omnipotenti Deo committenti sub perpetuo anniuersario in die vi. Decembris celebrando, & hoc monumentum sibi posterisq; suis construi iubenti. Io. Paulus f. obsequentiis. non sine lacrymis optata patris benemer. perficere curauit. cumq; ex hac vita migratum ann. ætatis suæ Lx. Supra. die labente salutis Anno Domini M. D. Lx sub hoc lapideo tegmine pientissimè posuit.

DOMINICO MASCI.

Rom. patricio plurib. decorato præturis, liberalitate munifico, virtutibus inter claros insignito, patriæ amicis iucundo, Francisco suo benemer. coniugi, cuius ossa moriens seq. statuit, Marcus Mascus nepos non sine lacrymis contra votum posuere. M. D. xxvii.

Gg

ANTO.

R O M A.

ANTONIO LOPEZ.

Lusitano I. V. D. caussarum negotiorumq; Lusitaniæ Regis in vrbe procuratori, eximiae virtutis ergò ciuitate donato, consulatu varijsq; muneribus ob Rempub. benè gestam à S. P. Q. R. mandatis præclarè functo Pio IIII. Pontif. Max. approbante, eodemq; mittente iam iamq; in Hispanias ituro.

MATTHAEO SARASONIO.

Panormitano, ob egregias virtutes in Romanam ciuitatem suscepto, Vix. ann. Lx. decessit anno M. D. xxxvi.

IACOBO BVGCAE.

Cur Buccam tristes Iacobum fletis amici?

Quidquid sub hoc caelo est mors violenta necas.

Caussarum hic praxin cultam moresq; reliquit,

Nunc fruitur caelo sydereisq; choris.

Pantafilea viro mærens Baptistaq; patri

Mense suo tumulum composuere pia.

Vixit ann. Lxxiii. Obijt M. C. Lxvii.

CATHARINAE BRVNAE.

Fœminæ caritate in filios insigni, & in rerum domesticarum curatione probatissimæ.

Guilielmus Ferrius vxori dulcissimæ, & Fabius matri carissimæ multis cum lacrymis pos. Vix. ann. L. Obijt xvii. Calend. Ianuarij M. D. Lxviii.

IOAN. RIVETIO.

De Cotis Foresiensi Gallo, viro summa morum modestia ingenijq; præstantia prædito, Secretariatu Apostol. de numero participant: alijsq; plurimis Rom. cum officijs honestato, Claudius Riuetius fratris filius, & Andreas Gabaneus sororis filius heredes ex testamento mœstis. pos. Obijt die xxii. Febr. M. D. Lxxii.

IOAN. MAHE.

Script. & Cubicul. Ingrandiæ ad Ligerimandum ortus summa erga suam, maiorum, posterorumq; suorum animam pietate ductus, ad proximum Diuæ Helenæ, inuentionisq; salutiferæ crucis altare Missam vnam quotidie perpetuò celebrari ab huius templi S. Trinitatis Sacerdotibus, annuis redditibus, quibus id fieri possit, attributis, autoritate S. D. N. Pauli IIII. Pontif. Max. Non. Decemb. Pontificatus sui anno primo instituit, huiusq; rei monumentum Apostolicæ Cameræ tabullar. testator, suamq; postremo voluntatem hac in tabula marmorea æternæ memoriæ causâ poni & incidi curauit.

IACOBO DE CARDELLO.

Ex Cardellorum nobili Forocorneliensi familia, à Secretis, à breuibus, à bullatis literis Apostolicis scribend. R. Riarij Card. S. R. E. Camera, ob eius & corporis & animi rebus in agendis innumerabiles doctes sedulo, alumnusq; à Deo grato, vt quis alter illorum altero plus indigerit incertum sit.

HIERON. MATTHEAE CECINNAE.

Hieronymæ Mattheæ fœminæ primariæ atq; sanctissimæ, cuius mortem non tam ætas, quæ illi acta iam erat, quàm prudentia, qua summa omnium suorum concordia rem familiarem administrabat immaturam fecit. Domit. & Ioan. Bapt. Cechimi parenti opt. pos. Vix. ann. fere Lx. Obijt xi. Cal. Martij M. D. xxxvii.

S. TRYPHO apud S. Augustinum.

S. VALENTINVS in circo Flaminio.

S. VALENTINIANVS in via Flaminia.

S. VITVS in regione Pontis.

S. VITALIS in valle Quirinali.

S. VIVIANA.

S. SIXTVS.

TVMV-

TVMVLI ET INSCRIPTIONES QVAEDAM ēlegantes, quorum locus ignoratur.

ALOYSII CARDINALIS ESTENSIS.

Galliæ Protectoris. I.

*Cur voluit Princeps Roma sua viscera condit?
An quia visceribus condita Roma suis?
Cur voluit magnum Gallis cor ut esset in oris?
An quoniam cordi Gallia magna fuit?
Cur voluit pulcro sepeliri Tybure corpus?
Anne in delitijs quod sibi Tybur erat?
Fallor? habet magnum cor Gallia magna, quod excors
Audito patris funere facta fuit.
Viscera Roma tenet, tam caro Principe rapto
Quod sua visa sibi viscera Roma rapi.
Corpora Tybur habet, quod propria corpora censes
In partes sese dissociare suas.
Gallus, Romanus, Tyburs, cor, viscera, corpus,
Sensere auferri, restituiq; sibi.*

II.

*Estensis propera cum morti occumberet Heros
Secula Cumæa vivere dignus anus.
Latum animum dixit cor Galliæ, viscera Roma.
Tu mea Tybur habe corpora, frater opes.*

III.

*Qui non ante sibi, verum tibi Gallia vixit,
Heu tibi nunc moritur, vivat ut inde sibi.
Sed tibi nec moritur, summi nam munere patris.
Protector cæli fiet in arce tuus.*

III.

*Qui fuit, est, non est, nec erit: sed mentior, immo
Qui fuit, est, velut est, sic quoq; semper erit.
Vivus in orbe fuit, nunc est defunctus in aula
Empyrea, atq; Dei munere semper erit.
Ergo est, est & erit, sicut fuit ante: sed illi
Nec par est, nec erat, nec fuit, & nec erit.*

CARDINALIS STEPHANESCI.

*Cui sua pro meritis radiantem flore galerum
Cardineum tribuit virtus ætate virenti,
Aspice cum lacrymis lector quo marmore clausus
Impia mors rapuit, formam natura nitentem
Angelicam dederat, sapiens & doctus in omni
Præfuit eloquio, titulum cui sancte dedisti
Angele, Petrus erat nomen, sat stemmate clarus
De Stephanescis materno sanguine natus,
Fabius ab Hannibale tam longi tramitis auro.
Ossa terit tellus, anima stet gloria celo.*

BVRGESII DE BVRGVNDIA.

*Cuius in hoc tumultu requiescant membra, viator
Scire cupis forsitan: undiq; gesta canunt.
Qui princeps Equitum, qui gloria summa Senatus
Quiq; fuit Canonum conditor ecce iacet.*

Gg 2

SEVE-

R O M A.
S E V E R I.

Heus bone Viator compatiare, Seuerus licet, nimium nouerca mihi natura est,
blandis obatus parentibus, fato vel malo vitam vixi adolescens hanc virtutem igna-
rus, prohi fati iniquitas, diem obij immaturam, quiesco tamen, vitam condoleo,
mortem ærumnarum requiem congratulare. Flens lege, lætus recede, Vale, Valeo.

SVMMI IVSTITIAE ADMINISTRATORIS.

*Qui propter nos homines,
Et propter nostram salutem
Descendit ad inferos.*

PVL CRAE MV L I E R I S A N G L I C A N A E.

*Quam pulcram alliciam lustris mihi ter tribus actis,
Dicerem olim equidem pulcra puella fui.
Sed formam ac reliquas mors dotes corporis aufert,
En qua tot placuit, nunc caro putret humo.
Felix qua nunquam blando oblectamine victa est;
Sedula sed cælum cogitat atq; erebum.
Angla fui, Roma morior, Deus ô miserere,
O peccatrici tu pie parce mihi.*

M V L I E R I S.

*Elizabeth iacet hic, cur non iacet ipse maritus
Corpore, si ingenio spiritus unus erat?
Ipse iaceret item, sinerent se fata, vel illa
Viucret inuito numine. Hic illa iacet.*

P V E L L A E.

*Par mortis tenebris vixisset clara, sed atra
Concessit morti, quando biennis erat.*

A L I V D.

*Constituor cælo propria virtute, valete
Irrita qui tetitis sacula post obitum.*

P O R T I A E.

*Patria Roma fuit, gens Portia, nomen Iulus,
Mars puerum instituit, Mars puerum rapuit.*

M I R A E M E R V L A E M A T R O N A E.

*Inter Dalmaticas iacet hic celeberrima matres,
Exemplum mira Mira pudicitia.
Cui frons, vox, gestus, totoq; in corpore motus,
Omnia maturi plena decoris erant.
Cuius tanta fuit cauta prudentia mentis,
Quantum sollicitè prouida rebus erat.
Tantum consilio, quantum pietate valebat,
Testata est Merula non quod inepta domus.
Parcere debueras series durissima fati,
Digna erat aeterna femina tanta mora.*

S I M O N A E V X O R I S P A V L I.

*Hic Simona iacet Paulo tam cara marito,
Vt cuperet nupta non superesse sua.
Heu tam dilectam crudelia fata puellam
Flentis ab amplexu diripuere viri.*

F R A T R V M.

N. cum tali N. frater fraterno nomini prospiciens æquo animo hoc monu-
mentum.

D I O N Y.

DIONYSIAE PVELLAE.

*Hic iacet exutis Dionysia flebilis anvis,
 Extremum tenui qua pede rupit iter.
 Cuius in octava lascivia surgere mæssa
 Cæperat, & dulces fingere nequissias.
 Et si longa tua mansissent tempora vita,
 Doctior in terris nulla puella foret.
 Vix. ann. vii. Mens. xi. Dies xv.*

SULPITII PUERI.

*Si iuuenis, si vir peccat, si numina temunt,
 Et claudunt fatum sapius ante diem.
 Arbitrè hic aui rectè dispensat, & urna hæc
 Sulpitij pueri mæssa tegit cineres.
 Vix. ann. v. Mens. iii. Dies x.*

PAPINIANI I. C.

AEmilio P. Papiniano Præf. Prætorio I. C. qui vixit ann. xxxvi. Mens. iiii. Dies
 x. Papinianus Hostilius, Eugenia Gracilis parentes heu turbato ordine fil. opt. pos.

D. M. S.

M. Arcutius Salutaris fecit sibi & Tertullæ coniugi suæ: Benè valeas religiosè qui
 hoc legis, benè sit filijs filiabusq; meis qui me coluerunt.

ALIVD.

*Via tibi post mortem certas promittere sedes,
 Ante oculos semper fulmina mortis habe.*

MICHAELIS TVCH.

*Parce hospes cineresq; pios ne lade profanè,
 Si nescis, castis hæc loco sola patent.
 Nec te priuata moueat quod claudor in urna,
 Nec quog; fortuna non mea cura fuit.
 Longè hospes longè tamen erras, si mea credis
 Nomina in exiguo rota reposta solo.
 Quag; tot ob patriam pugnando vulnera passus,
 In cineres mecum versa abysse lenes.
 Atq; vtinam ob patriam tantum, nec diceret hospes,
 Cum patria & matris oppesisse aribus.
 Quos ego suprema comites heritatus in hora,
 Vincere dum nequeo cum patria perij.*

IVLII ARSINII.

*Quam benè pro patria Iuli cadis in chlyse, si non
 Tecum arma & pietas, & caderes patria.*

LEONIS.

*Forma cui fueras genitor Constanlius, amo
 Flebilis in viridi mortuus hic Leo sum.
 Ni mi immaturo truncassent fila Sorores,
 Qui mihi certaret nullus in orbe foret.
 Deniq; quid fuerim, quid sum modò cernite, nostras hæc
 Visa breuis, mors est ultima cura viris.*

PANTAGATHI.

*Pantagathus iacet hic ingrati seruus amoris,
 Pantagathus durus quem summatavis amor.
 Sanus in externis vixi regionibus, at me
 Dum volui patria vincere mors rapuit.*

R O M A.
C A M I L L A E.

*Qui sunt hi gemitus? Charitum: qua pompa? Camilla:
Vnde odor hic? cineri thura ministrat amor.
Vnde pira? ex Pharetra? quid ve ardet in igne? lepores?
Quid satis illacrymans, quis legit ossa? Venus.
Heu fatum infelix, quid forma gloria prodest,
Si fastus hominum parua fanilla regit.*

C I N O E D I.

*Hic tegitur pathicus cui culus latior omni
Flumine, fœtorem parte ab utraq. vomit.
I procul hinc quicunq. venis, discede viator.
Inscit hic morbo concana saxa grani.*

R O S A T A E P V E L L A E.

Dulcissimæ, ætate, forma, decore, puellari industria commendabili, fides & gratitudo benemer: pos:

A L I V D.

*Quot lachrymas moriens liquisti filia patri,
Tot tibi dent superi gaudia perpetua.*

A L I V D.

*Hic iacet arte Plato, Cato moribus, Tullius ore,
Corpus alit vermes, Spiritus astra petit.*

A L I V D.

*Disce meo exemplo fragilem contemnere vitam,
Quicunq. hac inuuli tristia verba legis.*

F I L I V S A D M A T R E M M O R I E N T E M.

*Deseris infantem sic me duktissima mater,
Oscula nec pateris ultima ferre tibi.
Nec poteris natum percutientem visere mater,
Et potes inuiso pignore abire tuo.
Non licuit saltem sancta dare basia dextra
Es dixisse mihi, nate miselle, Vale.
Crudeles parcas, crudelia fata diesq.,
Subtrahitur matri sic puer ipse sua.*

R e s p o n s i: M a t r i s.

*Nate magis cruciant verba hac quàm funus acerbum,
At pro me tibi sit & pater & patruus.
Desine parue puer miseram deslere parentem,
Eugenius Iacobo dulcis alumnus erit.*

A L E X. C I N N V T I I.

*Moscus olor cantu, forma nascissus, Iacchus
Crinibus, Amphion pectine, Apollo lyra
Tuscius Alexander fueram, Cinnucia proles:
Sena solum, Lachesis vix tria lustra dedit.*

H E I D V I G I S P V E L L A E.

*Tinctia mi patria est, Heidugis nomen habebam,
Flos erat ætatis, virginemq. decus,
Pieridas poteram forma superare puellas,
Hic sita sum, ad superos heu cito rapta fui.*

M E L L I N I.

*Cur tibi tam dulces manant è fonte liquores?
Qui dedit hunc dominus nomina mellis habes.*

D. M.

Perpetuò vixi, vt volui, quare mortuus sim nescio.

D. M.

D. M.

Venite qui legitis, caelestia querite, nostra hae
In cineres tandem gloria tota redit.

Hospes quid sis vides,
Quid fuerim nosti,
Futurus ipse quid sis cogita.

ALIVD PVLGRVM.

Vide quid sis, fui quod estis, eritis quod sum.
Bullam se esse qui existimat, is demum sapit,
Et qui struendam locat os sibus domum.

DVCIS VALENTINI.

A qui yaze en pora tiera
El que toda la temia
El que la pазy la guerra
Per todo el mendo Gazia
O tu que vas á buscar
Dignos cosas da loar
Si tu loas lomas dino
A qui pare tu camino
Non cures de mas buscar.

MILITIS.

A qui yaze Campozano
Cuia anima leuo il demonio
Yla roba yl S^r. Anthonio.

ALTERIVS MILITIS.

A qui yaze horozco il fargento
Yl qual biuio iugando
Y murio beuiendo.

MILITIS PAVPERIS.

A qui yaze horazo il fargente
Villandrano el qual biuio iugando
Iuogo lo que tenia
Y mando loque tenir.

CAIVS IVLIVS CAESAR CVM VIDISSET PVERVM

ludentem in glacie ea dirupta, & puero à flumine absorpto,

hoc pos. Epitaph.

Thrax puer astricto glacie dum luderet, atro
Frigore concretas pondere rupit aquas.
Dumq; ima partes rapido traherentur ab amne,
Abscidit tenerum lubrica resta caput.
Orba quod inuentum mater dum conderet urna,
Hoc flammis peperit cetera, dixit, aquis.

LVCII ET FLAVII GERMANORVM.

Urna brevis geminum quamvis tenet ista cadaver,
Assamen in caelo Spiritus vnus adest.
Viximus unanimes Luciusq; & Flavius, idem
Sensus, amor, studium, vita duobus erat.

APICII.

Qui primas consumpsit opes ventriq; dicanis,
Hic sisus ignava gloria prima gula.

Gg 4

Quid

ROMA.

*Quia sibi ingulum soluit in paupere mensa,
Factus inops tristes duceres unde dies.
Sparge mero dapibusque igitur non thure sepulcrum.
Hoc capiti redeat priscus in ossa calor.*

ANONYMI.

*Tu pede qui stricto vadis per sancta Viator.
Siste rogo titulumque meum ne spremeris ora.
Bis quinos annos mensesque duos ego manna
Ad superos feci gressus, nutritus amato
Dogmate Pythagora, sensusque meani Sophorum.
Et Lyricos legi, legi pia carmina Homeri,
Cui qua Euclides abaco prescripta tulisses,
Delicias habui pariter lusuque procaces,
Hoc hilaris mihi contuleras pater ipse patronus
Si non infelix contraria fata habuisssem,
Non modo ad infernas sedes Acherontis ad undas,
Tetraque Tartarei sidera possideo.
Effugi vitam, spes & fortuna valete.
Nil mihi vobiscum est alios deducite quasi.
Hac domus aterna, hic situs, hic ero semper.*

PONTIAE.

Pontia Titi Pontij filia hic sum, quæ duobus natis veneno absumptis avaritiæ opus ipsa mihi mortem consciui. Tu quisquis es, qui huc transis, si pius es, à me oculos auerte.

DE HERMAPHRODITO.

*Cum mea me genitrix gaudio gestaret in aluo,
Quid pariat, fertur consuluisse Deos.
Mas sibi Phæbus ait, Mars femina, Iunoque neutrum,
Cumque forem natus Hermaphroditus eram.
Querenti lethum, Iuno ait, occidat armis,
Mars cruce, Phæbus aquis: fors rata quæque tulit.
Arbor obumbrat aquas, conscendo, decidit ensis
Quem tuleram casu, labor & ipse super.
Pes hæsit, ramus subijt, caput amne, tulique
Femina, vir, neutrum, flumina, tela, cruce.*

ATHENIENSIS.

C. F. de gran Roba & gran Gouerno,
Lascio il Carpo qua & l'anima al inferno.

EIVSDEM.

Vixi & ultra vitam nil credidi, quo vadam nescio, inuitus morior. Valete posteri.

NAEVII POETAE.

*Immortales mortales si foret fas flere,
Flerent Diva Camæna Nævium Poëtam
Itaque postquam est orchis traditus thesauro,
Obliti sunt Roma Latina lingua loquere.*

ENNII.

*Aspicite o cives senis Ennii imaginis formam,
Hæc vestrum panxis maxima facta patrum.
Nemo me lacrumis decoret, neque funera fletu
Faxit, cur? voluit vivus per ora virum.*

DEIPHO-

DEIPHOBES

*Deiphobe iacet hic prima intercepta iuuenta,
Es sacri & sexus gloria rara sui.
Qua dum vita fuit superos ipsumq; Tonantem
Torserat, inferno nunc mouet arma Ioui.*

HERCVLIS.

*Alcides acri generis deus, hoc tibi Prator
Es Iouis antistes dedico perpetuus.*

VOTVM HERCVLI SOLVTVM.

*Te precor Alcide sacris inuicte peractis,
Ritè tuis laetus dona ferens meritis.
Hac tenuis potis est tibi nostra referre Camana,
Nam grates dignas tu potes efficere.*

PLVTONIS.

*Plutonis sacrum manus ne attingite fures,
Ignotum est vobis hoc quod in orbe later.
Namq; Elementa graui clausis digesta labore
Vase sub hoc modico maximus Olibus
Adsit facundo custos sibi copia cornu,
Ne precium tanti depereat laticis.*

ALIVD.

Tit: Clauoio fortunato erepto fatis iniquis:

VITVLI ET ASELLAE.

*Murena vitulus atq; asella coniuges,
Quod morte praudenti mula nec ille, bos
Nec illa quiuit emori, amici hoc & suis
Sibi donis sumpsere quod vides soli.*

AENIGMA.

*Herfibus hic iaceo, mecum Marulla quiescit
Hac soror hac coniunx, hac mihi sponsa fui*

IBIDEM

*Dat tibi Bubo genus, bustum lapis iste Ioannes,
Das patri gemitus te moriente tua.*

CANIS

*Longo ac fido amore probatus Domino,
Senio confectus, seruata stirpe hic iaceo.
Hoc me sepulcri honore dignatus est herus.*

CLODIAE COECAE.

*Mors mea cui doluit, posuit mihi hunc titulum,
SVB TRVNCO MARCIDO ET FLORIDO SIMVL
Aspice quam subito marcet quod floruit ante
Aspice quam subito quod fuit ante cadit.*

GENITORIS.

*Quam doleo mihi dum genitor dulcissimus heu heu
Antiqua exemplar simplicitatis obis
Vinis adhuc quamuis defunctam ostendat imago
Discat quisq; suam viuere post tumulum*

CATELLAE.

*Quod potui tibi, fida Catella sepulchrum
Digna magis cali munere quam famuli*

Caden-

R O M A.

*Candenti è lapide hac tibi urna conuenit, fuisti
Candida tota pilo, candida tota fide:
Si cælum ut quondam canibus parèret, haud
Incendes, sed ver stella perenne dabis.*

Tita Catella blandissima Anthonijs Thebaldeus.

SIXTI.

*Non hic quem lacrymans quaris, quem viuere mallet
Sixtus, sed tegitur rara sepulsa fides.*

T I T A E.

*Hic Tita tecta iacet, cultos qui maluit horros
Francisci, Elysium quàm coluisse nemus.*

INFANTIS.

*Rapta sinu matris, iacet hic miserabilis infans,
Ante nouem plenos Luna quàm viueret orbes.
Hanc pater & mater maesti fleuere iacentem,
Parnaq; marmoreo clauserunt membra sepulchro.*

FILII.

*Formosus, frugi, doctus, pius, à patre maesto
Accepit tumulos, quos dare debueras.*

VXORIS.

*Hunc tibi perpetuò titulum gratissima coniunx
Corporis extincti dedicas ipsa fides.
Vixisti mecum iuuenis, charosq; per annos
Quos vita exegi dulciter ipse mea:
Opto si qua fides remanet telluris amica,
Sit tibi perpetuo terra lenis tumulus.*

M E I A E.

*Meia fui felix septem circumdata natis,
Dum vixi astat turba tenella mihi.
Vt mihi grata vicem natorum turba referret,
Hoc mihi de Pario marmore struxit opus.
Manibus atq; meis nati pia vota dedere,
Persoluere meis manibus inferias.
Postquam nulla mei superum vos cura fatigas,
Natorum memores esse precor superi.*

FLAVIAE DYONISIAE.

*Hic iacet exiguis Dyonisia flebilis annis,
Extremum tenui qua pede rupit iter.
Huius in octaua lascinia surgere melle
Cæperas, & dulces fingere nequitias.
Quod si longa tua mansissent tempora vita,
Doctior in terris nulla puella foret.*

Vixit annos vii. M. xi. D. xv. Anna Isias vernæ suæ benemeritæ fecit.

TELEPHI.

*Nomine quo genitor mihi dicitur, hoc ego vixi,
Telephus est genitor, Telephus ipse fui.
Augustina parens, quarto me flebilis anno,
Tredesimoq; die perdidit orba satum.
Non igitur sector lacrymas, decipit utrosq;
Maxima mendacis fama Mathematici.*

LVCRE.

LUCRETIAE VXORIS TARQUINIÆ.

*Dum foderet castum gladio Lucretia pectus,
Sanguinis & torrens egrederetur, aia.
Testes procedant me non fuisse Tyranno,
Ante virum corpus, Spiritus ante Deos.
Quam benè producti de me post fata loquuntur,
Alter apud manes, alter apud superos.*

Collatinus Tarquinius dulcis. meæ coniugi.

Lucretiæ pudor & mulierum gloriæ, Vix. ano. xxii. Dies xvi.

CONIVGV.

*Quid sibi vult quæris tellus congesta viator?
Ossibus hic vxor miscuit ossa meis.
Nobilis Euphrosine, facilis, formosa puella,
Docta, opulenta, pia, casta, pudica, proba.
Fortunam mirare meam, verum exitus hic est,
Omnia mecum uno hoc composui tumulo.
I nunc & quicquam votis melioribus opta,
Absumit tecum singula sarcophagus.*

ALIUD.

Vivite victuri moneo, mors omnibus instat.

ITEM SEPVLCRVM MARIAE.

Regina Hierusalem Sicilia & Vngaria.

IN COLLEGIO GREGORIANO.

SVB INSIGNI. PONTIFICIS.

Gregorio XIII. Pontif. Max. religioni ac bonis artibus M. D. LXXXIII.

AD DEPICTAM TABVLAM IN COLLEGIO. VBI GREGORIUS PP. praesidet, Card. assident, fratres Societatis Iesu supplicant.

Gregorio XIII. Pont. Max. huius Collegij fundatori, societas Iesu ampliss. ab eo priuilegijs munita, & ingentibus aucta beneficijs uniuersa in hoc totius ordinis Seminario parentis optimi memoriam tanquam grati animi monumentum pos.

Desertis semina terris.

COLLEGII ROMANI ALVMNI AD

Gregorium XIII. Pont. Max.

*Bella mouere iubes, tribuisq. ad praelia vires,
Et fortes qui nos diligis; ipse facis.
Quid dubitas Strygium pedibus calcare Tyrannum,
Si dux est belli, si mouet arma Deus?
Nos licet imbelles tanto duce & auspice pugnam
Optamus, vita nulla pericla mouent.
Te monstrante viam curremus ad ardua, nullum
Si iubeas ceruix nostra recuset onus.
Vinc diu, felix duce te victoria certa est,
Atq. aeterna tuum fama sequetur opus.*

GREGOR. XIII. AD COLLEGII ROM. ALVMNOS.

Præbet non prohibet.

*Fortia tartareis indicite praelia monstris,
Nam vos tanta iubet bella mouere Deus.*

Ingemis

R O M A.

*Ingemio oppressus varijs erroribus orbis,
Arctoaq; carens religione plaga.
Innumera sitiunt fidei sacra flumina gentes,
Et tendit duplices Indus uterq; manus.
Arduas: fauceat cælestis dextera Regis,
Et captum lato sine secundæ opus.
Ite alacres, dâi signa Deus, præcedit Iesus,
Vosq; operis socios advocat, ite alacres.*

DE COLLEGIO GERMANICO.

ANNO PONTIFICAT. II.

*Gregorius Roma florentia germina nutrit,
Doctrinâq; rigat, qua pietate foveat.
Auctori culta generant poma aurea planta,
Et Germana sacer pectora fructus alit.
Quid facies versute tuis Calvine labruscis?
Quis comedes glandes prane Luthere tuas?
Vescitur eni mihi felix Germania fructu,
Quem benè culta ferunt germina Gregorij.
Inclita Gregorio nimium Germania debes,
Syncera fidei qui tibi germen alit.*

DE SEMINARIO NEOPHYTORVM.

AD NEOPHYTICOS Anno Pontif. V.

*Flos veluti candens græcolenti è germine surgit,
Et teneras gignit spinea planta rosas.
Sic vos, quos Orcoprani genuere parentes,
Innocuos cælo pariturit alma fides.
Felices cæli cognoscite dona, iuuabit
Pro Christo veteres deseruisse patres.
Fit pater in terris lumen cum fœnore vobis
Gregorius, cælo fit Deus ipse parens.
Crescite Gregorius vos plantat & irrigat ipse,
Incrementa dabit sed meliora Deus.*

DE COLLEGIO ANGLICANO.

Pontific. Ann. V.

*Quid Calvine furis? quid gaudes vivere raptum?
Horrida pugnantem belua cede Deo.
Non tua, sed Petri, sed Christi est Anglia, latro
Anglica redde Petro pectora, redde Deo.
Hoc cruor effusus, pietas hoc postulat: an tu
Tale aliquid caussam quo tuearis habes?
Carnifices profers? friget incendia iactas?
Fervet amor, perdis corpora morte? beas.
Restat adhuc rabies sæva, frustra omnia tentas
Anglia nam Petri est, Anglia Gregorij est.*

IN COLLEGIO GRAECORVM.

*Gregorius XIII. Pontif. Max. Catholica fidei propagand. studio
colleg. Græcorum instituit, donum dedit, censum attribuit, Pont. sui
anno VI. Templum est erectum in memoriam S. Ambrosij Alexan-
drini.*

DE SE.

DE SEMINARIO GRAECORVM.

*Heroum facunda olim doctissimavèrum,
Indigno premeris Gracia docta iugo.
Hoc vigil ut vidit ne pondere pressa iaceres,
Prouidit patrio pectore Gregorius.
Namq; tuam sobolem sacra suscepit in urbe,
Et vera fructu religionis alit.
Gracia ne dubita Romano credita caelo,
Nam tibi restituet Graia inuenta decus.
Grates ergo refer, Romanum agnosce parentem,
Qui verum factis se probat esse patrem.*

DE SEMINAR: MARONITARVM.

Mons Libanus ad Gregorium XII. Pont: Max:

*Cum fieret Solymi moles celeberrima templi,
Est mista è nostris cedrina sylua iugis.
Corruit hoc, veteres optas reparare ruinas,
Officijs renouans aurea sacra tuis.
Illustres toto lapides conquiris ab orbe,
Dives ut è vario marmore surgat opus.
Mittimus ecce rudes, poliat tua dextera cedros,
Materies operi fiat ut apta tuo.
Saxea construxit Salomon, tua gloria maior
Nam summo adificas templa animata Deo.*

DE SEMINARIO ILLYRICO LAVRETI.

Ad Beat: Virg: Lauretanam Pontif. anno VIII.

*Ornatas nostram praclaro munere gentem,
Illyrico starent cum tua tecta solo.
Liquisti priscas sedes virgo incluta, nostri
Virgineo tamen in pectore mansit amor.
Gregorio Illyricos commendas, prouidus ille
In Lauretana nos iubet esse domo.
Commoda ne desint nato nos tradit Iesu
Adiunet ut nos hinc filius, inde parens.
Diuinum ingenium prope te nos virgo locauit,
Complexu ut foueas pignora caratuo.*

DE SEMINAR: VIENNEN: AD AVSTRIAM.

Pontific: ann: IX.

*Romani deus Imperij Latijq; secures
Auxerunt titulos Austria clara tuos.
Heresis inuidit, Stygiog; insana furore
Iecit in immeritum tela cruenta caput.
Ne dubita, ut valeas doctos tibi misit alumnos
Gregorius, morbi qui tua damna leuens
Austria Gregorij cognoscito dona, valebis
Atq; tuum lato cresces in orbe decus
Nam si clara dedit Romanum insignia sceptrum
Mox Romana dabit nobiliora fides.*

DE SEMINARIO PRAGENSI AD BOHEMIAM.

Pontif: ann: IX.

Hh

Nobilis

R O M A.

*Nobilis imperio flores & nobilis armis,
Arctos decoras nobilitate plagas
Vix firmare tuum generosa Bohemia sceptrum,
Aeternum populus & darasura tuis.
Sis pia, & haereas tollas monstra horrida, regnum
Impietate ruit, fiat pietate diu.
Hoc cupit insignis virtute armig. Rudolphus,
Hoc tua quis curat commoda Gregorius.
Humanita cades nunquam, armis reboras ille,
Hic pietate facit firmus Imperium.*

DE SEMINARIO GRACENSI STYRIAE.

Pontif. ann: IX.

*Lutheri infelix iacuisse mersa lacunis,
Ni tua Sancte Parens dextra tulisset opem.
Dignum opus est caelo, servat tibi pramia caelum,
Nil tua facta orbis quod mereantur habes.
Ipse opifex rerum, quando est mihi nulla potestas,
Digna precor tanto munere dona ferat.
Cum tibi muneribus caelestia pramia crescant,
Augeri ut possint pramia vine diu.
Servata agnosces semper dilecta, patrem
Et servatorem Styria Gregorium.*

DE SEMINARIO OLMVCEN: MORAVIAE

Pontific: ann : IX.

*Gregory lætis surgebant recta Moravis,
Hæresis hoc vidit, fleuit & indoluit.
Ergo ait, è manibus dilecta Moravia nostris
Excidet? & tanto parva labore ruent?
Affer opem, Calvine, Luthere, perimus, alumni,
Nos parat ecce suis perdere Gregorius.
Arcibus extructis toto me pellis ab orbe,
Vobiscum & Stygios cogit adire lares.
Ni succurratis spem regni amisimus, eheu
Totus Gregorio subditus orbis erit.*

DE SEMINARIO BRANSPERGENS: PRUSSIAE.

Pontif. anno IX.

*Cur indigna meis transeantur vincula palmis?
Cur premis infestum libera colla iugum?
Prussia vixereo Lutheri servit alumno,
Prussia nunquid erit tam male sana diu?
Agnosco infelix Calvini retia serò,
Ut videam praeferat lumina Gregorius.
Providus ille mihi meliores servat alumnos,
Detegit & vera religione dolos.
Ite procul Stygias minitantiæ retia fraudes:
Libera nam paret Prussia Gregorio.*

DE SEMINAR: MVSSIPONTANO LOTTRINGIAE.

Pontif: anno IX.

*Clara Palaestinis olim Lottringia bellis,
Contra hostes fidei docta movere manus.*

Monisti

*Monisti sacra bella, suis victricibus armis.
 Dux virtus, finis gloria, palma comes.
 Quid cessas simili virtutem extendere salto.
 Nonne mouent animos praelia sacra tuos?
 Hostem visisti, superandus transfuga Christi est.
 Hac est materies viribus apta tuis,
 En te Gregorius sacras inuitat ad arma.
 Perge, nouum priscis laudibus adde decus.*

DE SEMINAR. VILNENSI LITVANIAE.

Pontificat: anno XI.

*Senserat illustri manus Lituania pondus
 Lutheri infausta quod posuere manus,
 Addiderat noua res animos, & colla molesto
 Fecerat excusso liberiora iugo.
 Rem mirata diu, quis me mihi reddidit? inquit,
 Ergone libera sum qua modo serua fui?
 Cum tamen in claram vertis sua lumina Vilnam
 Atq; domum vidis surgere Gregorij,
 Agnosco, agnosco qua sis hac roborata, dixit,
 Hac est inuicti dextera Gregorij.*

DE SEMINARIO CLAUDIOPOLITANO.

Transylvania, Pontif: anno XI.

*Dum quereris steriles exortis sentibus agros,
 Frigore & obscuram nubibus esse diem.
 Gregorium tua damna mouent, tibi commoda quaris,
 Firmiter muneribus gaudia ferre paras.
 Parce inquit lacrymis, o Transylvania, namq;
 Post obscura venit nubila clara dies.
 Quot tibi nutrimus vera pietatis alumnos,
 Tos fidei accensas tradimus igne faces,
 Lucebunt, spinas comburent, frigora pellent,
 Et Transylvanus lilia gignet ager.*

DE COLLEGIO FVNAENSI IN IAPONE.

Pontificat: Ann: XI.

*Ingenijs armisq; potens Iaponia tellus,
 Tartareo seruis cur miseranda Duci?
 Quid Xacem calis? & ficta pietatis Amydam,
 Sollicitans multa marmora surda prece?
 Erige velatos tæta caligine vultus,
 Et missas Christi munere cerne faces,
 En clarum fidei praeferit tibi lumen Iesus,
 Ignoramq; tuis monstrat ad astra viam.
 O te felicem fueras qua clara triumphis,
 Incipies Christi clarior esse fide.*

DE DOMO PROBATIONIS SOCIETAT:

IESV VSV QVIEN: IN IAPONE.

In malum Dæmonem.

*Perfide iam propera male paruas linquere sedes,
 Es nigra monstrosum conde sub astra capus.*

Hb a

Debetur

R O M A

*Debetur Christo tellus Iaponia, fœtus,
I fuge, nam furto debita parva tuo est.
Quid cessas? iusta indicit tibi prœlia Christi,
Gregorino, toto qui gemit orbe vires.
Aspice nam validam pugnantibus extruist arcem,
Belligerosq; sacra mittit ab urbe viros.
Anne times? miles pugnat sub nomine Iesu,
Fallor? an audito hoc nomine in antra fugis.*

DE SEMINAR: ARIMAEN. IN IAPONE.

Pontificat: Anno xi.

*Gregorij dum recta anima fausto omine surgant,
Cumq; atate bibunt corda tenella fidem.
Exultat victrix pietas, fremis ore cruento,
Qui rapuit Stygijs Indica regno dolis.
Dumq; Fides sacro teneros fœnet ubere natos
Tartareus prado rumpitur invidia.
Impie facta times? longè maiora videbis,
Cum Domino fructus semina iacta ferent.
O misera & nimium infelicia tartara, felix
Si multos habeas India Gregorios.*

DE SEMINAR: ANZVCHIXAMENE

In Iapone, Anno Pontif: xi.

*Dum natus innisit oues Iaponis in aruis,
Atq; novos fœtus gestit habere Fides.
Innumeras vidit vastari ad tartara pradas,
Proh dolor, & tenero pascua deesse gregi.
Ergo fames inquit perdet? prœdabitur hostis
Quas Deus immisi morte redemit oues?
Tum sic Gregorio exoritur grex pascua poscit.
Pastor es, ergò gregi nam potes, affer opem.
Inde tuum gemino nomen celebrabitur orbe,
Et mox maioris pastor ouilis eris.*

DE SEMINAR: FÛLDENS: IN HASSIA:

Pontificat: Ann: xiii.

*Servatoris honor primum tibi Fulda decorem
Attulit, & clarum nomen habere dedit.
Invida qua cœpit fieret ne gloria maior,
Hæresis est sacris infidata tuis.
Fraude fidem simulans cælum promisit, & astu
Deceptam Stygijs te propè mersit aquis.
Non tulit hoc sed dat primos servator honores,
Idem perficiat qui bene cœpit opus,
Gaude Fulda decus quod perdidit hæresis, ecce
Religione parat reddere Gregorius.*

INSCRIPTIONES BIBLIOTHECARVM.

*IN PALATINA D. PETRI IN VATICANO, DE NI-
COLAO V. PONTIF: MAX:*

*Templa domum expositis, vicos, fora, mœnia, pontes
Virgineam Trinij quod repararis aquam.*

Prisca

Prisca licet nautis studeas dare commoda portus.

Et Vaticanum tingere Sixte iugum.

Plus tamen urbs debet: nam quæ squalore latebat.

Cernitur in celebri Bibliotheca loca.

IN PRIVATA IULII III. AD AVLAM
CONSTANTINI.

Iulius III. Pontif: Max: ad honestam ab ingentibus curis animi relaxationem, literarumq; fructum & incunditatem Bibliothecam privatam fieri & exornarij iussit, Pontificat: sui anno primo.

IN NOVA XISTI QVINTI IN PORTA.

Sixti v. P. M. Bibliotheca Vaticana.

INTERIUS.

Sixtus v. P. M. Bibliothecam hanc Vaticanam edificavit exornavitq; anno M. D. Lxxxviii. Pontif: iiii.

IN PORTICV. IN LAPIDE PORPHYRETICO MV-
RO INFIXO.

Sixtus V. PP. M. Bibliothecam Apostolicam, S.^{ma} Prioribus illis Pontificibus, qui B. Petri vocem audierunt, in ipsis adhuc surgentis Ecclesia primordijs inchoatam, pace Ecclesia reddita, Laterani institutam, à posterioribus deinde in Vaticanum, ut ad usus Pontificios paratior esset translatam, ibiq; à Nicolao v. auctam, à Sixto iiii. insigniter excultam, quò fidei nostræ & veterum Ecclesiastica disciplina rituum documenta omnibus linguis expressa, & aliorum multiplex sacrorum copia librorum conseruaretur, ad puram & incorruptam fidei & doctrinae veritatem, perpetua successione in nos deriuandam toto terrarum orbe celeberrimam cum loco depresso, obscuro, & in salubri sita esset, aula per ampla, vestibulo, cubiculis circum & infra, scalis, porticibus, totoq; edificio à fundamentis extructo, subsellis, pluteisq; directis, libris dispositis, in hunc editum, perlucidum, salubrem magis opportunum locum extulit, picturis illustribus undiq; ornauit, liberalibusq; doctrinis, & publicæ studiorum utilitati dicauit anno M. D. Lxxxviii. Pontificatus sui iiii.

IBIDEM IN ALIO LAPIDE.

Sixti v. PP. M. perpetuo hoc decreto de libris Vaticana Bibliotheca conseruandis, quæ infra sunt scripta hunc in modum sancita sunt, inuiolateq; obseruantor. Nemini libros, codices, volumina huius Vaticana Bibliotheca ex ea auferendi, extrahendi, alione asportandi non Bibliothecario neq; custodibus scribisq; neq; quibusvis alijs cuiusvis ordinis & dignitatis, nisi de licentia summi Rom: Pontificis scripta manu facultas esto. Si quis secus fecerit libros partemve aliquam abstulerit, extra-

xerit, clepserit, rapsertiq, concerpserit, corruperit dolo malo, illico à fidelium communione eiectus, maledictus, anathematis vinculo colligatus esto, à quoquam praterquam Rom: PP. ne absolvitor.

IN PARIETIBVS, AD IPSIVS GESTA

in XVIII. Tabulis expressa picturis artificiosis:

AD I. TABVLAM

*Ad templum Antipodes Sixtum comitantur euntem,
Iamq, nouus pastor pascit ouile nouum.*

AD II. TAB.

*Alcides partem Italia pradone redemit,
Sed totam Sixtus: dic mihi maior vter?*

AD III. TAB.

*Dum stabis motus nullis obeliscus ab Euris,
Sixte tuum stabit nomen, honosq, tuus.*

AD IIII. TAB.

*Temporibus Sixti redeunt Saturnia regna,
Et pleno cornu copia fundit opes.*

AD V. TAB.

*Vt vinculis tenuis Petrum sic alta columna,
Sustinet hinc decus & dedecus unde fuit.*

AD VI. TAB.

*Sixtus regnum iniens indicit publica vota,
Ponderis o quanti vota fuisse vides.*

AD VII. TAB.

*Quintus restituit Laterana Palatia Sixtus,
Atq, obelum medias transtulit ante fores.*

AD VIII. TAB.

*Fans Felix celebri notus super aethera versu,
Romulea passim iugis in urbe fuit.*

AD IX. TAB.

*Dum rectas ad templa vias sanctissima pandis
Ipse sibi Sixtus pandis ad astra viam.*

AD X. TAB.

*Virgo intacta manet, nec vixit adultera coniux,
Castaq, nunc Roma est quae fuit ante salax.*

AD XI. TAB.

*Virginis absistit mirari templa Diana,
Qui sanum hoc intras virgo Maria tuum.*

AD XII. TAB.

*Maximus est obelus circus quem maximus olim
Condidit & Sixtus maximus inde trahit.*

AD XIII. TAB.

*Quaris cur tota non sis mendicus in urbe,
Tecta paras Sixtus suppeditatq, cibos.*

AD XIII. TAB.

*Iure Antoninum Paulo vis Sixte subesse,
Nam verè hic pius est; impius ille pius.*

AD XV.

AD XV. TAB.

*Transfers Sixte Pium transferre an dignior alcer,
Transferri an verò dignior alcer eras.*

AD XVI. TAB.

*Qui Regum tumulus obeliscus servare olim,
Ad curas Christi tu pie Sixte locas.*

AD XVII. TAB.

*Instruit hic Sixtus classes quibus agnora purget,
Es Solymos victos sub sua iura trahas.*

AD XVIII. TAB.

*Hac tua Sixte tuo capiti diademata dantur,
Sed quantum in caelis te diadema manet.*

IN TABVLA VNIVERSALI CONGRATVLA- tionem ad Pontif. & laudes eius continente.

CASTORIS DV-RANTIS DISTICHA XX.

AD PONTIFICEM.

*Munera dant nato Reges hoc tempore Christo,
Tu pro muneribus carmina Sixte capis.
Alsifoni numeris tua facta excelsa canemus,
Sydere si faueas optime Sixte tuo.*

IN CREATIONEM SIXTI.

*Dum Felix urbem felicem reddis & orbem,
Quam bene Felicis nomen & omen habes.*

IN CORONATIONEM.

*Nubila dum scelerum pendunt, dumq; ingruit error,
Vndiq; Sixte tuo sydere siste ratem.*

IN NAVEM PETRI SERVATAM.

*Dum rapidis ventis undiq; agitata rucas
Sacra ratis, Sixti sydere surgis onans.*

IN GRASSATORVM EXTERMINATIONEM.

*Sicarios Sixtus Zelo auspice perdidit, inde
Vbertas campis reddita, paxq; gregi.*

IN HOMICIDAS ET ADVLTEROS.

*Compefcit Sixtus Veneris Martiaq; furares,
Sint ut ab urbe sacra Marsq; Venusq; procul.*

IN RESTITVTAM SECV-RITATEM.

*Omnia tuta vides, caput orbis, praeside Sixto,
Astraa est terris reddita, paxq; mari.*

IN VIAS STRATAS.

*In rectas patefacta vias Roma hospita rector
Allicis, atq; hostes pellit agitq; malos.*

IN THESA-VRVM ECCLESIAE COLLECTVM.

*Quò praesid cælo tibi vis data cælica Sixte,
Quò terris praesid prouidus ara parat.*

IN OBELISCI TRANSLATIONEM.

*Dum transfers montes Mont' alte d' monte recisos,
Illud Sixte facis quod facis ipsa fides.*

DE CRUCE IN OBELISCI VERTICE POSITAE.

*Ecce cruci excelsa nunc subiunguntur honores
Induperatorum munere Sixte tuo.*

Hk 4

IN PIE-

IN PIETATEM ET CHARITATEM ERGA POPULOS.

*Ponderibus librata suis stat pyramidis alia;
 Ut Sixti in populo sit pietatis amor.*

IN COLUMNAS D. PATRI STATUIS DECORATAS.

*Dinorum signis decorat hanc Sixte columnas,
 Ut sapere hinc populus discas & alta sequi.*

IN SACELLUM PIO V. ERECTVM.

*Pauper adhuc Sixtus struxit regale sacellum,
 Tantum animi potuit mens generosa Py.*

IN SOLLICITUDINEM PRO GREGE SVO.

*Pro grege Sixte tibi qua cura? pascua lymphæ,
 Pyramides, pacis commodæ, bonæq; crucis.*

IN PRIMVM CARD^{linum} CLARISS^{imæ} CREATIONEM.

*Quæ uirtutibus, quos tenebit æther amicos,
 Hos tu Sixte sacro cingu honore Patres.*

IN INSIGNIA SIXTI V.

*Sunt alti montes, altus leo, fydus & altum,
 Corde tamen Sixti Mons, Leo, Stella, minor.*

IN EADEM ALIVD.

*Vinat & excubitor pellat genus omne luporum
 Hic Leo, ut illesum seruet ouile Dei.
 Sixte vale, ut multos valeas dominariet annos,
 Si tibi non curas vincere, vine gregi.*

IN CREATIONEM XYSTI V.

IACOB STRVELLVS.

*Tertius à Decimo ut gressavit funera Pastor
 Gregorius, Xystus Quintus ouile regit.
 Dum hic ouile regit Christi populosa, fides
 Exorent Xysto prospera cuncta sient.
 Assistat Christus Xysto, ut superentur ab ipso
 Pagani heretici, vincere deq; diu.*

ALIVD.

*Felix arca Dei iam tandem existis in alto
 Monte, nec vltioris æquora vasta times.*

*Gregorij Xysto est credita cura gregis
 Non sine numine Diuum.*

MONS ALTVS.

*Septem inter montes Felix Mons prominet Albus,
 Vertice cui cedas maxime olympæ tuo.
 Mons ille est de quo cecinit Iesseia Musa,
 Mons in quo placuit summo habitare Deo.
 Est etiam cum iam stillans dulcedine montes,
 Et nuncio lacte & melle liquente fluunt.
 O felix Roma dudum celebranda per annum
 Tu verè es Solyme sanctius & ille Sion.*

L E O.

*Sis Leo supplicibus clemens, vitisq; solutus,
 Nec cesses nobis conciliare Deum.
 O bone pastor oues qua te nouere tuamq;
 Vocem, duc summi ad pascua lata Dei.*

STELLA

STELLA

*Stella suo radios exagrans lumina Solis,
Cedere iam fecit nubila cuncta loco.
Candida de nigris fiens, & tempore nostro
Non ultra addentur crimina criminibus.*

PARVA PYRVS.

*Parua pyrus crenit pamaiaq, sub arbore felix,
Nunc fruitur longa Roma quiete pyri.
Crenit, & extremos ramus peruenit ad Indos,
Vmbraq, cum reliquis est quos in orbe locis.*

SISTVS.

*Orcus te metuit, mundus colit, astra coronant,
Et decorant patriæ perpete laude chori.
Pasce gregem reprimens hostem, benedicito Pastor,
Vt pateant ouibus sydera clara tuis.
Felix ille dies qua te genuere parentes,
Felix semper eris fulgida gemma micans,
Te Deus omnipotens multos conseruet ad annos,
O pater & patria fulgida Stella tua.*

OBOEDIENTIA.

*Sixte humilis tua Roma tibi se tradit habendam,
Dant Reges tensas Caesar ut ipse manus.
Indicate tellus agnoscit & ultima Thule,
Et fidei reperit naufraga turba iugum.
Caesar habet missum, qui se tibi dedat, & ipsa
Gallia quam penes est & fuit alma fides,
Missum habet & fidei minor haud athleta Philippus
Rex, quo sancta fides sospite sospes erit.
Missos ipsa suos tellus habet ultima Reges:
Sed tua tunc longè gloria maior erit,
Dum venient Caesar, Rex Gallus, Rexq, Philippus
Vnahimes, quibus est maxima cura tui.
Et senio longaq, via discrimine spretis
Qua venient Reges ultimus orbis habet.
Sine nouos Reges addent & Caesar honores,
Quisq, noua mittet cum tibi Pastor aue.*

HOSPES ET MANCINVS

HOSP: *Innumero cur igne micat telluris, olympum
Ut referas, noctu cur magis astra micant?
Aëra per vacuum tot cur incendia bomba
Terribiles? cur nunc fulmina mille tonant?
Iupiter est forsan cælo demissus ab alto,
Incolat ut terras sydera despiciens?*

MANCIN: *Iupiter alter adest terris, non segnior illo
Viribus, ingenio, nec deitate minor,
Qui cælum terramq, regit, qui nomen ab alto
Felici felix quæmine monte trahit.*

*Innumeri hic ignes, hinc vasta tonitrua facta,
Hinc cælo tellus amula contiguo.*

HOSP: *Proh. Terris igitur quid præstant sydera, bombos
Si nunc ipsa suos terra habet astra Iouem?*

GRATY.

GRATVLATIO.

*Roma tibi pleno gratatur copia cornu,
 Sis felix, Sixtus Quintus egere vetas.
 Eia agè Roma, bonis ausibus, Pater optime, clama,
 Procede, & regna letus in urbe tua.
 Te duce Iusticia locus est, furysq; reuinctis
 Est paci tusus factus in orbe locus.
 Te posita feritate Leo pater ambis amicus.
 Nunc hominis parua gestit in urbe pyro,
 Protege nos atq; vigilans in culmine montis.
 Et tandem stella duc super astra duce.
 Pastor aue & Princeps, vicinia læsa reclamans
 Te fieri felix Sixte fauente potest.*

IMPERIVM.

*Sydera quod possens brutis animantibus olim
 Iura dare, atq; homini tantum parere dederunt:
 Nunc mihi felici astrorum cursu omnia parent.
 Sydera, homo, bruta, atq; etiam regna impia Diis.*

AD PICTVRAM BIBLIOTHECAE BABILONICAE.

*Daniel & Socij linguam scientiamq; Chaldeorum ediscunt.
 Cyri decretum de templi instauratione Darij iussu perquiritur.*

AD PICTVRAM BIBLIOTH: ATHENIENSIS.

*Pisistratus primus apud Gracos publicam bibliothecam instituit.
 Seleucus bibliothecam à Xerxe asportatam referendam curat.*

AD PICTVRAM BIBLIOTH: ALEXANDRINAE.

Ptolomæus ingenti bibliotheca instructa Hebraeorum libros concupiscit. Lxx. Interpretes ab Eleazar o missi sacros libros Ptolomæo reddunt.

AD PICTVRAM BIBLIOTH. ROMANORVM.

*Tarquinius Superbus libros Sibyllinos tres, alijs à muliere incensis,
 tandem emit.*

Augustus Caesar Palatina bibliotheca magnificè ornata viros literatos fouet.

AD PICTVRAM BIBLIOTH: HEBRAEAE.

*Esdras sacerdos & scriba bibliothecam sacram restituit.
 Moyses librum legis Leuitis in tabernaculo reponendum tradit.*

AD PICTVRAM BIBLIOTHECAE CAESARIENSIS.

*S. Pamphilus Presbyter & Martyr admiranda sanctitatis & doctrina
 Caesariae sacram Bibliothecam conficit, multos libros sua manu describit.*

AD PICTVRAM BIBLIOTH: HIEROSOLYMITANAE.

*S. Alexander Episcopus & Martyr Decio Imp. in magna temporum,
 acerbitate sacrorum scriptorum libros Hierosolymis congregat.*

AD PICTVRAM BIBLIOTH: APOSTOLORVM.

*S. Petrus sacrorum librorum thesaurum in Romana Ecclesia perpetuò
 seruari iubet.*

AD PICTV.

AD PICTURAM BIBLIOTH. PONTIFICVM.

Romani Pontifices Apostolicam bibliothecam magno studio amplificant atq; illustant.

IN ALIIS TABVLIS.

AD PICTURAM CONCILII NICAENI I.

S. Syluestro PP. Fl. Constantino Magno Imp: Christus Dei filius Patri consubstantialis declaratur: Arrij impietas condemnatur.

AD PICTURAM CONCILII CONSTANTINOPOL: I.

S. Damaso PP. & Theodosio Sen: Imp: Spiritus Sancti diuinitas propugnatur, nefaria Macedonij hæresis extinguatur.

AD PICTURAM CONCILII EPHESINI.

S. Celestino PP. & Theodosio Iun: Imp: Nestorius Christum diuidens damnatur. B. Maria virgo Dei genitrix predicatur.

AD PICTURAM CONCILII CHALCEDONENS:

S. Leone Magno PP. & Martino Imp: infelix Eutyches unam tantum in Christo post incarnationem naturam asserens confutatur.

AD PICTURAM CONCILII CONSTANTINOPOL: II.

Vigilio PP. & Iustiniano Imp: contentiones de tribus capitibus sedantur: Origenis errores refelluntur.

AD PICTURAM CONCILII NICAENI II.

Hadriano PP. Constantino Irenæi F. Imp: impij Iconomachi reijciuntur, sacrarum imaginum veneratio confirmatur.

AD PICTURAM CONCILII CONSTANTINOPOL: III.

S. Agathone PP. Constantino Pogonato Imp: Monotelitæ heretici unam tantum in Christo voluntatem docentes, exploduntur.

AD PICTURAM CONCILII CONSTANTINOP. IIII.

Hadriano PP. & Basilio Imp: S. Ignatius Patriarcha Constantinopolitanus in suam sedem, pulso Phocio, restituitur.

AD PICTURAM CONCILII VIENNENSIS.

Clemente V. PP. Clementinarum Decretalium constitutionum codex promulgatur; processio solemnitatis corporis Domini instituitur, Hebraica, Chaldaica, Arabica & Græcæ linguarum studium propaganda fidei ergò in nobilissimis quatuor Europæ Academiis instituitur.

IN ALIA TABVLA.

Eugenio IIII. PP. Græci, Armeni, Æthiopes ad fidei unitatē redeunt.

AD PICTURAM CONCILII LATERANENSIS

Iulio II. & Leone X. PP. MM. bellum contra Turcam, qui Syriam & Ægyptum proxime Sultano victo occupauerat, decernitur.

Maximilianus Caesar & Franciscus Rex Gallia bello Turcico Duces præficiuntur

AD PICTV-

R O M A.

AD PICTURAM CONCILII TRIDENT: OECUMENICI.

Paulo III. Iulio III. Pio IIII. PP^o Lutherani & alij hæretici damnantur. Cleri populiq; disciplina ad pristinos mores restituitur.

AD PICTURAM CONCILII LVGDVNENS: I.

Innocentio IIII. PP. Federico II. Imp: Federicus II. hostis Ecclesie declaratur, imperioq; priuatur; de Terra Sancta recuperatione constituitur: Hierosolymitana expeditionis Dux Ludovicus Francorum Rex designatur: galero rubro, & purpura Cardinales donantur.

AD PICTURAM CONCILII LVGDVNENS: II.

Gregorio X. PP. Graci ad Ecclesiam Rom: unionem redeunt. In hoc Concilio S. Bonaventura egregia virtutum officia Ecclesia Dei præstitit.

Tartarorum Rex A. F. Hieronymo ordinis Minor: ad Concilium perducitur.

Rex Tartarorum solemniter baptizatur.

AD PICTURAM CONCILII LATERANENSIS
G E N E R A L I S.

Alexandro III. Pontif: Frederico I. Imp: Valdenses & Cathari hæretici damnantur: bellum sacrum de Hierosolyma recuperanda decernitur, cruce signati instituantur.

Innocentio III. Pont: per quietem S. Franciscus Ecclesiam Lateranensem humeris sustinere visus est,

S. Dominico suadente contra Albigen: hæreticos Simon Comes Montiforten: pugnam suscipit egregieq; conficit.

IBIDEM IN OCTO COLUMNIS
QVADRATIS.

IN PRIMA COLUMNNA.

Ad Effigiem Christi.

A & Ω

In libro quem tenet Christus.

Ego sum a & Principium & finis.

Iesus Christus summus Magister, cælestis doctrinae autor.

A DEXTRIS SVB PICTURA PONTIFICIS.

Christi Domini Vicarius.

A SINISTRIS SVB PICTURA IMP.

Ecclesie defensor.

IN SE-

IN I. LATERE SVpra EFFIGIEM CHRYSOSTOMI.

IN LIBRO QVEM TENET MANIBVS.

S. Ioan. Chrysostomus literarum Armenicarum autor.

V. Philas Episcopus Gothorum literas nuenit.

ታዲሁም ጋሎ ልክ ሆኖ ጸፋ ሆኖ ለዘመነ ምዕራባውያን
ሰጠው ምሳሌ

IN IV. LAT. SVP. EFFIG. S. CYRILLI.

А Б В Г Д Е Ж З И Й К Л М Н О П Р С Т Ф Х Ц Ч
Ш Ъ Ы Ь Э Ю Я.

S. Cyrillus aliarum literarum Illyricarum autor.

IN I. LAT. SVpra PICTVRAM. NICOST. CARMEN.

A B C D E G H I L M N O P Q R S T V.

Nicostrata Carmenta Latinarum literarum inuentrix

IN II. LAT. SV P: PICT: IMP:

F. reliquæ duæ usu obliterate sunt.

Claudius Imp: tres novas literas adinuenit.

IN III. LAT. AD EFFIG. EVANDRI.

H. K Q X. Y Z.

Euander Carment. F. Aborigines literas docuit.

IN 17. LAT. AD EFFIG. DEMARAT.

Н Δ ◊ И М √ ∫ × % 8 □ R T C Я I Y Z \ ∕ Я

IN I. LAT. AD EFFIG. PITHAGORAE.

Y.

Pithagoras Y literam ad humana vitæ exemplum iniecit.

IN II. LAT. AD EFFIG. EPICCHARMI.

Θ. Χ.

Epicharmus Siculus duas Græcæ addidit literas.

IN III. LAT. AD EFFIG. SIMONIDIS.

Z. H. Y. Ω.

Simonides Melicus quatuor Gracarum literarum iuuentor.

IN IV. LAT. AD EFFIG. PALAMEDIS.

Q. E. Φ. X.

Palamedes bello Troiano Gracis literis quatuor adiecit.

R O M A.

IN QVINTA COLVMNA.

IN I. LAT. AD EFFIG. PHOENICIS.

10960919259072.4.13181925

Phœnix literas Phœnicibus tradidit.

IN II. LAT. AD EFFIG. CADMI.

Α Β Γ Δ Ε Ι Κ Λ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Ϛ.

Cadmus Phœnicis frater literas XVI. in Graciam intulit.

IN HI. LAT. AD EFFIG. LINI.

А В Г Д Е І К Л М Н **Ѹ** О П Р С Т Ф.

Linus Thebanus literarum Græcarum inventor.

IN IV. LAT. AD EFFIG. CECROPIS.

Α Β Γ Δ Ε Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Φ.

Cecrops Diphyes primus Atheniensis Rex Gracarum literarũ autor.

IN SEXTA CŌLVMNA.

IN PRIMO LAT. AD EFFIGIEM MENONIS.

P 970 L I W O L Y 2 X F W 2 U G S
I M C B U J.

Menon Phoroneo equalis literas in Aegypto inuenit.

IN II. LAT. AD EFFIG. ISIDIS.

8 11 4 2 6 7 8 10 0 6 5 7 11 2 2 1
X 2 X 8 e 5 8.

Isis Regina Ægyptiarum literarum inuentrix.

IN III. LAT. AD EFFIG. HERCVLIS.

[illegible]

Hercules Ægyptius Phrygias literas conscripsit.

IN IV. LAT. AD EFFIG. MERCVRII.

P Q R S T U V W X Y Z A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Mercurius Thoyt: Aegyptijs sacras literas conscripsit.

IN SEPTIMA COLVMNA.

IN I. LAT. AD EFFIG. MOYSIS.

974 FJ NEX H XE J J V3 X5 L5 W9P

Moyſes antiquas Hebraicas literas inuenit.

IN II. LAT. AD EFFIG. ESDRAE.

א ל ו ג י כ ב ז ט פ ע ד ט ו כ ו ש ו צ מ צ ח .

Esdras novas Hebræorum literas inuenit.

IN III. LAT. AD EFFIG. ABRAHAMI.

[illegible]

Abraham Syras & Chaldaicas literas inuenit.

IN IV. LATERE.

Q74 FJ NE*HXFJ V335J W9P.

Filij Seth columnis duabus rerum celestium disciplinam inscribunt.

IN OCTA-

ROMA.
IN OCTAVA COLUMNA
IN MVRO.

AD EFFIGIEM ADAMI.

FXE 9747 NEX HVS XULW9P3J.

Adam diuinitus edoctus scientiarum & literarum inventor.

SISTVS.

Syderens Imitans Summo Ter Vertice Sedes.

Iustitia. Abundantia. Pax.

Nec me spes vana fefellit.

INSCRIPTIONES OBELISCORVM.

IN AREA SANCTI PETRI IN OBELISCO
TIBERII CAESARIS.

IN SUPREMITATE.

*Sanctissima Cruci sacrauit Xystus V. PP. M. e priore sede auulsam,
& Caesaribus Augusto & Tiberio oblatam.*

VERSVS MERIDIEM.

*Xystus V. PP. M. Obeliscum Vaticanum Dis gentium impio cultui
dicatum, ad Apostolorum limina operoso labore transtulit, Anno M. D.
LXXXVI. Pont. ann. II.*

VERSVS OCCIDENTEM.

*Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat, Christus ab o-
mni malo plebem suam defendit.*

VERSVS ORIENTEM.

Ecce Crux Domini, fugite partes aduersa: Vicit Leo de tribu Iuda

VERSVS. AQUILONEM.

*Xystus V. P. M. cruci inuicta Obeliscum Vaticanum ab impura su-
perstitione expiatum, iustius ac feliciter consecrauit. Anno Domini M
D. LXXXVI Pontif. Anno II.*

IN INFERIORI PARTE.

*Diuo Cafari Diui Iulii F. Augusti Caf. Diui Augusti F. Augusto
sacrum.*

IN PEDE.

*Dominicus Fontana, ex pago Mili agri Nouocomenfis transtulit &
erexit. Pridem huic obelisco inscriptum legebatur:*

Si lapis est unus, dic quas sit arte leuatus?

Quod si sunt plures, dic ubi congeries?

VRBS ROMA AD PONTIFICEM

inchoato opere.

11 2

SIXTO

Quod singulari pietate & magnificentia obeliscum miranda magnitudinis ex Ægypto olim ab Octaviano Augusto in urbem aduectum, & in circo de in Vaticano collocatum, ac progressu temporum ruderibus semisepultum ex neglecto & infrequenti illustriorem in locum ante limina Basilica Sancti Petri, quo cunctis patere, adeoque ingens moles conspicua esse posset, transferendum, erigendum, in eiusdemq; summitate salutarem Christi crucem affigendam decrevit, ut qui Tiberio Imp: quondam dicatus, gentilium superstitioni inservierat, divino nunc cultui addicendus Christi de utroque Cesare, Augusto sub quo natus est, ac Tiberio, sub quo passus, atq; adeo inuicta crucis de omni Idololatria clarissimam victoriam loco celeberrimo demonstraret. Ob rem igitur praeclarissime tentatam, felicemq; prope diem exitum sortituram, tot sumptus erogari, tot difficultates superari coeptas, urbs votis conceptis publica acclamatione Magnificentissimum principem prosecuta lubens gratulatur.

Natalis Bonifacius Sebenicensis in ære incidebat.

AD SANCTAM MARIAM MAIOREM

IN OBELISCO AVGVSTI CAESARIS,

huc è via S. Rochi translato.

IN I. LATERE.

Christum Dominum, quem Augustus de virgine nasciturum vivens adoravit, seq; deinceps Dominum dici vetuit, adoro.

IN II. LATERE.

Christi Dei in aeternum viventis cunabula latissime colo, qui mortui Augusti sepulcro tristis serviebam.

IN III. LATERE

Christus per inuictam crucem populo pacem praebeat, qui Augusti pace in praesepe nasci voluit.

IN IIII. LATERE.

Sixtus V. PP. M. obeliscum Ægypto aduectum Augusto in eius Mausoleo dicatum, eversum deinde, & in plures confractum partes in via ad S. Rochum iacentem, in pristinam faciem restitutum salutifera cruci feliciter hinc erigi iussit Anno M. D. Lxxxix. Pontif: III,

AD SANCTVM IOANNEM LATERANVM

IN OBELISCO SOLIS EX CIRCO MAX.

huc translato & erecto.

Flavius Constanstinus Maximus Aug: Christianae fidei vindex & assertor, obeliscum ab Ægyptio Rege impuro voto Soli dedicatum, sedibus anulum

auulsum suis, per Nilum transferri Alexandriam iussit, ut nouam Romam à se tunc conditam, eo decoraret monumento.

IN LATERE VERSVS BOREAM.

Regi impuro voto Soli dedicatū sedibus auulsum suis, per Nilum transferri Alexandriam iussit, ut nouam Romam abs se tunc conditam eo decoraret monumento.

AD MERIDIEM.

Constantinus per crucem victor, à S. Syluestro hic baptizatus, eius gloriam propagauit.

AD ORIENTEM.

Flavius Constantinus Aug: Constantini Aug: Obeliscum à patre loco suo motum, diuq; Alexandria iacentem, trecentorum remigum impositum naui miranda vastitatis per mare Tyberimq; magnis molibus Romam aduectum in circo maximoponendum S. P. Q. R. A. D. D.

AD OCCIDENTEM.

Sixtus V. PP. M. Obeliscum hunc specie eximia temporum calamitate fractum, circi maximi ruinis humo limoq; altè demersum, multa impensa extraxit hunc in locum magnolabore transtulit, formaq; pristina accurate restitutum cruci inuictissima dicauit, Anno Dn. M. D. Lxxxviii. Pont: iiii

DE EODEM IMP: IN QVODAM PALATIO.

Imp: Flauio Val: Constantino Magno, benefico, pacis fundatori, publica libertatis auctori, Maiestatis Rom: Ecclesiæ Christianæ Religionis propugnatori in salutsifero crucis signo. victori Triumphatori semper Augusto.

AD PORTAM FLAMINIAM
IN OBELISCO.

Imp: Cesar Diui F. Augustus Pont: Max: Imp. xii. Caf. xi. trib. xlv. Augusto Ægypto in potestate pop: Rom: redacta Soli donum dedit.

AD ALIVD LATVS.

Sixtus V. PP. M. obeliscum hunc à Caf. Augusto Soli in circo maximoritu dicatum impio, miseranda ruina fractum obrutumq; crui, transferri, forma sua reddi, cruciq; inuictissima dedicari iussit Anno Domini M. D. Lxxxix. Pont: iiii.

AD ALIVD LATVS.

Ante sacram illius ad eum augustior latiorq; surgo, cuius ex utero virginali Aug: Imp: ante Soli instituta exortus est.

INSCRIPTIONES AEQVAEDVCTVVM,
Fontium, & de Tyberis actū.

IN FONTE DI CAPO LVPI IN CAMP. MART.

*Lac pueris Lupa dulce dedit non saua gemellis,
Sic vicine Lupus dat tibi fontis aquam.
Qua fluit assidue, qua lacte est dulcior ipso,
Purior electro, frigidiorq. nive.
Hinc igitur lymphas bene tersa sedulus urna,
Es puer & iuuenis portet onusq. domum.
Fonticulo prohibentur equi, prohibentur aselli,
Nec canis hinc fædo nec caper ore bibas.
Anno M. D. LXXIII.*

IN FONTE AD LEONEM VIA IVLIA.

*Quod Pius huc oculos ad me iam flexit amicos,
Qui mihi Phæbea lampadis instar erant.
Domodo quas cuius Roma, quas advena sumas,
Seu sit frigus iners, seu calor acer aquas.
Sic quoq. cum Solis radios complector acutos,
Plenior Aegypti temperat unda sitim.
Sed tamen hoc differt, illic nam subsidet amnis,
Hic eadem semper copia iugis aqua est.*

IN FONTE MONTIS IORDANI.

*Ut lupus in Martis campo mansuetior agno,
Virgineo populo ritè ministras aquas:
Sic quoq. perspicuam cui Virgo praesidet undam,
Mitior hic hado fundit ab ore Leo.
Nec mirum Draco qui toti Pius imperat orbi,
Exemplo placidos reddit utrosq. suo.
M. D. LXXVIII.*

IN ALIO FONTE.

*Fundit aquam Eridanus, Phæton ruit aethere ab alto,
Temperat iste sitim, temperat iste animum.*

IN FONTE FELICI SIXTI V. VBI TRINO
gurgite aqua effunditur.

*Sixtus V. PP. M. Picenus, aquam ex agro Columna via Prænestina
sinistrorsus multarum collectione venarum ductu sinuoso receptaculo
milliaria XX. à capite XXII. adduxit, Felicemq. de nomine ante Pon-
tificatum dixit.*

IN EO LOCO VBI A MOENIBVS DIGREDITVR.

*Sixtus V. P. M. ductum aqua Felicis viuo subterraneo mill. pass.
XIII. substructione arcuata VII. suo sumptu extruxit.*

IN FONTE ANTE S. MARIAM TRASTIBER:

*Quod blando facilem producit marmore somnum,
Qua cadit & tremulos efficit unda lacus.
Quod sumis puros haustus, nitideq. lauaris,
Instauratori gratia habenda Lupo.
Res animumq. suum spectans dic Romule verum,
An minus hic pater es, quam Lupa mater erat.*

*Alexander VI. PP. M. felici auspicio Joannis Lupis Valentinia-
ni S.*

ni S. Maria Transliburina Cardinalis Perusini, fontem vetustate informem, ad commoditatem Populi Rom. restituit.

IN GUTTURNO APUD S. STEPHANVM.

Prius abluc mentem.

IN CISTERNAM QVADAM IN DOMO CONSERVAT.

Antonius Miltius, Stephanus Tenuus, Sanus Lorona Coss. cisternam hanc vetustate deformem, in meliorem formam restituerunt.

Nos vas condidimus, pluvia tu Iupiter imple,

Presidibusq; tua rupis adesse velis.

IMAGO GRATIARVM AD FONTEM QVENDAM.

Par tribus est facies, qualem decet esse sororum,

Par tribus est etas, par quoq; forma tribus.

Grata Thalia tamen gemina conuersa sorori,

Implicat alterius brachia blanda soror.

Euphrosynam dextra stupeo, Aglaiamq; sinistra

Miror, & implicitis brachia nexa modis.

Iuppiter est genitor, peperit de semine cæli

Hæmonia, & Veneris turba ministra fuit.

Inde alitur nudus placida sub matre Cupido,

Inde voluptates, inde alimenta Dei.

AD AQVAM VIRGINIS ANTIQ. INSCRIP.

Tib. Claudius Drusi F. Caesar Aug. ductus aqua Virginis destinatos per Casarem fundamentis novos refecit & restituit.

MODERNA INSCRIP.

Nicolaus V. PP. M. post illustratam insignibus monumentis urbem, ductum aqua Virginis vetustate collapsum, sua impensa in splendidiorum cultum restitui ornariq; mandauit Anno Domini Iesu Christi M. D. LIIII. Pontif. VII.

DE AVCTV TIBERIS, AD S. MARIAM MINER.

M. CCC. LXXIX. die ix. mensis Nouemb.

Flumen creuit vsq; huc in die Saluatoris ad duos cubitus.

M. CCCC. XXII.

In die S. Andrea creuit aqua Tyberis ad summitatem vsq; istius lapidis, tempore Martini V. anno VI. cubito sesquialtero altius.

M. CCCC. LXXVI. Sedente Sixto III.

Creuit ad hoc signum transcendens limina Tybris,

Octaua Iani qua memoranda dies.

Territa Roma, Noe redeunt nunc tempora, dixit,

Diluuium atq; iterum corruct omne genus,

Hunc annum versu longum est describere, verum

Quæ numeros signat hic nota iuncta docet.

M. CCCC. XCV.

Campos, templa, domos, Tyberis spirantibus Austris

Sparsit, & hoc signum contegit auctus aqua.

Men: Decemb: Alexand: VI. Pontif: Max:

Sedente Leone X.

Auctus in immensum Tyberis, dum profluit alueo,

Extulit huc tumidas turbidas amnis aquas

R O M A.

M. D. XXX.

VIII. 7da Octob: Pontif: Clement: VII. anno VII.

*Huc Tybur ascendit, iamq; obruta tota fuisset
Roma, nisi huic celerem virgo tulisset opem.*

Altitud: XIIII. ped: à terra.

AD S. EVSTACHIVM.

VIII. 7da: Octobr: Clem: VII. Max: Pont: Tyberis amnis proprium
aluvium exiens huc usq; suas undas aduexit.

Altitud: XXIIII. ped:

IN DOMO SIMONETTAE.

Bi denos menses decimo peragante Leone

Idibus huc Tybris unda Novembris adest.

IN S. MARIA POPVLI.

M. D. V.

Tyberis sereno aëre ad hoc signum crevit.

Non: Decemb: Alex: VI. Pontif: Max: anno III:

. Altitud: XI. ped:

IBIDEM.

Septimus auratum Clemens gestabat Hetruscus.

Sorte pedum, huc salit cum vagus usq; Tyber.

Quippe memor campi quem non colere priores

Annibus epotis in nona tecta ruit.

Vt foret spacij implacabilis ultor adepti

Et Cererem, Bacchum, sustulit usq; lares.

Restagnavit VIII. Id. Octobr: M. D. xxx.

IN CASTRO S. ANGELI

*Inusitati auctus Tyberis amnis ad hoc signum, quo Roma sereno tem-
pore facta est tota navigabilis VIII. Idib: Octobr: Clement: VII. Pontif:
Max: anno VII.*

Guido Medices arcis praefectus posuit.

M. D. XLII.

Auctus aquis, rapidoq; trahens se gurgite, cines

Terrebat canis Albula verticibus

Et superos maestis obtundens vocibus aras.

Cingebat sertis Martia Roma novis

Illam cum tumido arridens pater almus ab amne

Talia sublato pectore dicta dedit:

Pone metum nec te vesano trade dolori,

Tuta tibi an Paulo es praeside visa parum?

Qui potuit Regum toties componere morus,

Frena idem inyciet fluctibus apta meis.

Fr. Marij mullæ.

INSCRIPTIONES PONTIVM

IN PONTE AELII, VVLGO CASTELLI.

*Clemens VII. Pont: Max: Petro & Paulo Apostolis, urbis Patronis
Anno salutis Christianæ M. D. xxxiiii. Pontif: sui ann: x. Binis hoc lo-
co sacellis bellica vi, & parte pontis impetu fluminis dissectis, ad retinen-
dam loci religionem ornatumq; has statuas substituit.*

IN PON

IN PONTE SENATORIO.

Benedictus almae urbis Senator Illustris, fecit restitui hunc pontem fere disruptum.

IN PONTE SIXTO.

Sixtus IIII. Pontif. Max: ad utilitatem populi Rom: peregrinaeq, multitudinis ad Jubilaeum ventura, pontem hunc, quem merito ruptum vocabant, a fundamentis magna cura & impensa restituit, Sixtumq, suo de nomine appellari voluit M. cccc. Lxxv.

Qui transis Sixti IIII. beneficio, Deum roga, ut Pontif. O. M. diu nobis saluet ac sospitet. Bene vale, quisquis es, ubi hac precatus fueris.

IN PONTE FABRITII, NVNC III. CAPITVM.

L. Fabritius C. F. Cur. viar. faciund: curauit Q. Lepidus M. F. M. Lollius. M. F. Cos: probauerunt.

IN PONTE CESTIO, HODIE BARTHOLOMAEI.

Domini nostri Imp: Caesares Fl: Valentinianus pius, felix, maximus, Victor ac Triumphator, semper Augustus; Pontif: Max: Germanic. Max: Aleman: Max: Franc: Max: Trib: potest: vii. Imp. v. Cos: ii. Pater patriae. Et Flavius Valens, pius, felix, Max: victor ac Triumphator, semper August: Pont: Max: Franc: Max: Gothic: Max: Trib: pot: vii. Imp. vi. Cos: ii. P. patriae. Et Gratianus pius, felix, Max: victor ac triumphator, semper August. P. Max: Francic: Max: Goth: Max: Trib: pot: iii. Imp: ii. Cos: i. P. patriae pontem felicitis nominis Gratiani in usum Senatus ac populi constitui dedicariq, iusserunt.

IN PONTE SALARIO ANIENIS.

Quam bene curuati directa est semita Pontis,

Atq, interruptum continuatur iter.

Miramur rapidas subiecti gurgitis undas,

Et lubet irata cernere murmur aquae.

Est igitur faciles per gaudia nostra Quirites,

Et Naris resonans plausus ubiq, canat.

Qui potuit rigidas Gothorum subdere mentes,

Hic docuit duram flumina ferre iugum.

INSCRIPTIONES PORTARVM.

ET VIARVM

PORTAE PIAE VEL NONENTANAE.

Pius IIII. Pontif: Max: portam Piam, sublata Nomentana extraxit viam Piam equata alta semita duxit.

PORTAE CAENAE.

Nunq. Pompilij

imago.

Quirini

patris

Tullij

Hostilij.

Carolo V. Imp: semper Augusto tertio Africano.

Africanus Maior.

Africanus minor.

Terenti-

Terentio Cylco Senatore.

Q. Fulvius Flaccus Capena
illatus Afros domuit.Deo pro nobis
stante Afri repulsi.

PORTAE AVRELIAE

SVB LILIIS PONTIFICIIS.

Parcite mî viola, mihi parcite lata roseta,
Vosq; alij flores, lilia sola placent.

PORTAE PORTVENSIS.

Inpp: Cass: DD. NN. inuictissimis principibus Harcadio & Honorio Victoribus ac Triumphatoribus semper Augg. ob instauratos urbis aeterna muros portas & aëres, egestis immensis ruderibus ex suggestionibus V. G. & Illustris militis & Magistris utriusq; militia ad perpetuitatem nominis eorum simulacra constituit.

PORTAE S. PETRI.

Alexand: VI. Pontif: Max: Calixti III. Pontif: M. Nepos, natione Hispanus, patria Valentinus, gente Borgia, portas & propugnacula à Vaticano ad Hadriani molem vetustate confecta tutiora restituit Anno salutis M. cccc. Lxxxix.

ALTERIVS QVAE DVCIT AD PALATIVM.

Iul: II. P. M. Ligurum VI. patria Saonensis, Sixti VI. Nepos.

INTRA VIMINALEM ET ESQVILINAM IN MVRO.

Iulio II. Pontif: Max: Bernardinus Miltius proſper Mutus mœniū curat: dicauerunt, muris alibi instauratis, alibi refartis M. D. xii.

IN VIA SIXTI IIII.

Sixti IIII. Pont: Max: iussu opt: ac pijs:

Quam benè Sixtina hac quæ propter fluminis undas
Auctoris meruit nomen habere sui.

Hac Mariæ quo templum dedit via tramite recto
Fecit ut Petri sedibus esses iter.

Xyste tuum munus, iam nunc Xystina vocari
Roma potes: minus est condere quàm colere.

IN PLATEA IVDAEORVM.

Iulij II. P. M. auspicijs Iacobus Albertinus & Hieron. Picus adiles angustia via ad forum Iud: offensi coactis regredi domibus ampliand: curauer: idemq; probauerunt Ann: Christi M. cccc. viii.

INSCRIPTIONES COLUMNARVM, ARCUM & PORTICUM.

IN COLUMNA ANTONINI IN VERTICE,

Sancto Paulo Apostolo Sixtus v. anno IIII.

IN I. LA-

M. Aurelius Imperator Armenis, Parthis, Germanisq; bello maximo deuictis, triumphalem hanc columnam rebus gestis insignem Imp. Antonino Pio patri dedicauit.

IN II. LATERE.

Triumphalis & sacra nunc sum Christi verè pium discipulum ferens, qui per crucis prädicationem de Romanis barbarisq; triumphauit.

IN III. LATERE.

Sixtus V. PP. & M. columnam hanc ab omni impietate expurgatam, Sancto Paulo Apostolo anca eius statua inaurata in summo vertice posita DD. M. D. LXXXIX. Anno Pontif. IV.

IN IIII LATERE.

Sixtus V. PP. M. columnam hanc Cochlidem Imp. Antonino dictam miserè laceram ruinosamq; prima forma restituit Anno M. D. LXXXIX. Pontif. IV.

Eques Dominicus Fontana Architectus instaurabat

IN COLUMNA TRAIANI.

S. P. Q. R. Imp. Cesari Diui Nerae F. Nerae Traiano Aug. Germ. Dacico. Pontif. Maximo, Trib. potest: XVII. Cos. VI. Imp. VI. P. P. ad declarandum, quanta altitudinis mons & locus tantis --- ibi sit egestus.

IN ARCV CONSTANTINI IMP.

Imp. Cas. Fl. Constantino Max. P. F. Augusto S. P, Q. R. quòd instinctu diuinitatis mentis magnitudine cum exercitu suo tam de Tyranno quàm de omni eius factione vno tempore iustis Rempubl. ultus est armis, arcum triumphis insignem dicauit.

*Liberatori urbis
Votis X.*

*Fundatori quietis
Votis XX.*

IN ARCV VESPASIANI.

*S. P. Q. R. Diuo Tito D. Vespasiani F. Vespasiano Augusto
Iudea capta. Hierosolyma extincta.*

IN ARCV CAMILLI.

*AEibus his Tybris simulacrum immane repertum,
Et Lupa qua profert ubera Marte satis.*

IN ARCV SEPTIMII SEVERI.

Imp. Cas. Lucio Septimio M. F. Seuero, Pio, Pertinaci Aug. P. P. Parthico, Arabico, & Parthico Adiabenico Pont. Max. Trib. pot. XL. Imp. XI. Cos. III. procos. & Imp. Cesari Marco Aurelio Lucij F. Antonino Aug. Pio fel. trib. pot. VI. Cos. procos: PP. optimis fortissimisq; principibus ob Rempubl. restitutam, imperiumq; populi Rom. propagatum insignibus virtutibus eorum domi forisq; S. P. Q. R.

IN ARCV BOARIO.

Imp.

Imp. Cæs. L. Septimio Seuero Pio Per. Aug. Arabic. Adiabenic. Parth. Max. fortiss. felicissimog, P. M. trib. pot. XII. Imp. XI. Cof. III. P. P. & Imp. Cæs. M. Aurelio Antonino Pio, fel. aug. trib. pot. VII. Cof. III. P. P. procos. fortiss. felicissimog, principi, & Iulia August. matri Aug. N. & castrum & Senatus & patria & Imp. Cæs. M. Aurelij Antonini Pij fel. aug. Parthici, Maximi, Britannici Maximi, argentarij & negotiantes boarij huius loci qui inuenient. deuoti numini eorum.

IN ARCV DOMITIANI.

Paulo III. P. M. sapientissimog, Principi, quod reconciliatis Max. Regum animis, pace terra mariq, parta, Remp. Christianam restituerit, S. P. Q. R.

Stat sacer & domitis gentibus arcus ouans.

IN ARCV GALIENI.

Galieno Clementiss. principi, cuius inuicta virtus sola pietate superata est: & Salonina Sanctiss. Augusta M. Aurelius Victor dedicatiss. numini maiestatiq, eorum.

IN ARCV FABII CENSORIS.

P. Lentulus Cn. F. Scipio T. Quintius Crispinus Valerianus Cofs. ex Scto. faciend. curauer: ijdem probauerunt.

IN PORTICV MERCVRII VEL SEVERI.

Imp. Cæsar. Lucius Septimius Seuerus, Pius, Pertinax, Aug. Arabic. Adiabenic. Parthic. Maximus Trib. pot. XI. Cof. III. Imp. XI. P. P. & Imp. Cæsari M. Aurelius Antoninus Pius, felix, aug. P. M. trib. pot. VI. Cof. procos. incendio consumptum restituerunt.

IN PORTICV CONCORDIAE.

S. P. Q. R. incend. o consumptum restituit.

IN PORTICV FAVSTINAE.

D. Antonino & D. Faustinae ex Senatusconsulto.

IN PORTICV SYLVANI.

Sylvano Sancto L. Vallius Solon porticum ex voto fecit dedicauitque Calend. April. Pisone & Bolano Cofs.

AD EQVOS MARMOREOS PHIDIAE ET PRAXITEL.

*Hec tu qui prateris morare paululum ac inspicere,
In Quirinali hi sunt equi marmorei, mutili atq, grandes.
Arte victa natura parens spiritum cur eripis,
Quod Praxitelus & Phidias effluxere amulamur
Sat dices, ab eis, vale, salue, misce, bibe, da mihi.*

AD I.

AD L. EQVVM A SIXTO V. TRANSLATVM.

Phidia nobilis sculptor, ad artificij praestantiam declarandam Alexandri Bucephalum domantis effigiem e marmore expressit.

Sixtus V. PP. M. signa Alexandri Magni, celebrisq. eius Bucephali ex antiquitatis testimonio, Phidia & Praxitelis aemulatione hoc marmore ad viuam effigiem expressa, à Fl. Constantino Maximo è Grecia aduecta, eiusq. in Thermis in hoc Quirinali monte collocata, temporis vi deformata laceraq. ad eiusdem Imperatoris memoriam, urbisq. decorum in pristinam formam restituta, hic reponi iussit M. D. Lxxxix.

AD II. EQVVM.

Praxiteles sculptor ad Phidia aemulationem sui monumenta ingenij posteris relinquere cupiens, eiusdem Alexandri Bucephaliq. signa felici contentione perfecit.

IN BASI EQVESTRIS STATVAE ANTE IO. LATER.

Sixtus IIII. Pont: Max: equum hunc aneum vetustate quasum & iam collabentem cum sessore restituit.

INSCRIPTIONES PALATIORVM
& Capitoliij.

IN AREA CAPITOLINA.

AD ANTONINI PII IMP. STATVM EQVESTREM
IN DEXTRO LATERE.

Paulus III. Pontif: Max: statuam aneam equestre à S. P. Q. R. M. Antonino Pio etiam tum viuenti statutam, varijs deinde urbis casibus euerfam, & à Sixto IIII. Pontif: Max: ad Lateranens: Basilicam repositam, ut memoria optimi principis consuleret, patriaq. decora atq. ornamenta restitueret, ex humiliori loco in arcam Capitolinā translit atq. dicauit. M. D. xxxviii.

Augustin: Trincius
Cesar de Magistris.

Iacobus Buccabella
Conseruatores cur:

IN SINISTRO.

Imp: Cesari Diui Antonini F. Diui Hadriani nepoti, Diui Traiani Parthici pronepoti. D. Nerva abnepoti, M. Aurelio Antonino Pio Augus: Germ: Sarmat: Pont: Max: Trib: Potest: xxvii. Imp: vi. Cos: iii. S. P. Q. R.

AD STATVAM MINERVAE IBIDEM.

Paulo III. Pont: Max: Gregorius Serlapius, Iulius Bonauentura, Baptista Margannus Cos: signum Minervae parietinis urbis veteris erutum in Capitol: ponend: cur:

IN BASI.

Signum Minervae de parietinis urbis erutum, & in Capitolium à

K k

Paulo

Paulo III. Pontif: Max: translatum in illustriori area loco Gregor: XIII. Pontif: Max: posuit & restituit.

SVPRA SCALIS CAPITOLINIS.

AD II. EQVOS MARMOREOS.

S. P. Q. R. simulacra castrorum, ruderibus in Theatro Pompei egestis reperta, restituit, et in Capitol: posuit: Gomefio Quadrochio, Ascanio Bubalo Cancellario conservatoribus Anno salut: CI2, 12. Lxxxii.

ANTE INGRESSVM.

S. P. Q. R. Capitolium praeipue Ioui olim commendatum nunc Deo vero cunctorum donatori auctori Iesu Christo cum salute communi supplex tuendum tradit, anno post salutis initium M. D. Lxviii.

E REGIONE IN MVRI PARTE.

S. P. Q. R. maiorum suorum praestantiam ut animo, sic re, quantum licuit imitatus, deformatum iniuria temporum Capitolium restituit, Prospero Buccapadulio, Thoma Canallero curatoribus. Anno post urbem conditam. CI3. ccc. xx.

IN MARMORE QVOD EST AD DEXTRAM
introcuntibus.

Triumphalis gentiliumpompa Aug: C. honori reddi solita, ad devotam Christiana religionis cultum redacta, Dei genitricis virginis festo die, dum Christi saluatoris nostri mirabile simulacrum ex Laterano in Esquilias, ad Mariae matris maiorem adem quotannis ingenti plausu solemniq; processione defertur, pro senatus magistratuumq; & totius equestris ordinis dignitate, populiq; & plebis observantia, neue vlla post hac inter plebeia collegia contentio fiat, decretum est, ut hoc statuto ordine uniuersi cum suis faculis thalamisq; et luminaribus sacram imaginē, qua iter fecerit, comitentur, ea ratione, ut qui proximiores simulacro sint, digniores habeantur.

Aquarij iter auspicentur, post fornacarij, molendinarij, muliones, vinarij, caupones, salsamentarij, candelarij ex seuo, piscatores, piscarij, vinitores, olitoresq; pistores, furnarij, pellipari, figuli, stabularij, ergastuli, lignarij, mercimoniarij, sellarij, coriarij, tonsores, calcearij, lanij, sutores, sartoresq; fabri lignarij, fabri ferrarij, aurifices, aromatarij, numularij, lanifices, fullonesq; mercatores pannorum, agricultores, boarij, thalamus Rom: fisci. Si quis ergo secus fecerit xxv aureorum poena multetur.

IN CATHEDRA QVADAM.

Romanum virtus non nomen efficit.

Dicture, Romanum te esse memineris.

AD HANNIBALIS SIMVLACRVN.

Annibal in Italiā transgressus maximis cladibus Romanos affecit, non tamen ut Romanam virtutem ac constantiam superarit, qui aduersis
posuit

potius, quàm secundis rebus crescens, nedum ducem ipsum eiusq, patriam euerit, verùm immensum panē orbem imperio suo adiecit.

AD FOEDVS LVCTATII.

Carthaginenses non solum Sicilia, verum Insulis, quæ inter Siciliam Italiamq, forent, excedant, captiuos restituant, socios non vexent, & duo millia & ducenta talenta in annos decem pendent.

L. IVNIVS. M. F. BRVTVS.

Liberiatis, exacto superbo rege, vindex.

Munus Rodolphi pij Cardinalis Carpenfis M. D. LXIII. S. P. Q.

R. pos :

Vincentio Parentio, Lud: Matthæio, Thoma Cauallerio conseruatoribus.

AD HERCVLIS SIGNVM.

Sixto IIII. Pontif: Max: regn: ancum Herculis simulacrum aurea mala, secundum inuenta trophaum sinistra gerentis, in ruinis Herculis victoris fori Lx. ar. effossum. Petrus Baptista Leni, Petrus Montius Prusper, Bocacius Vrsius conseruatores in monumentum gloria Romana locandum curauerunt.

DE EODEM.

Paulo III. Pontif: Max: Bernardinus Victorius, Laurentius Vellius, Valerius Valentinus conseruatores, signum Herculis in ruinis templi Herc. Victo: in foro Boario repertum, gloria po: Rom: et memoria veterum artificum hic reponi iusserunt, Anno Christi M. D. XLI.

I B I D E M.

S. P. Q. R. Signum Herculis ancum in foro Boario ad aram maximam egestis ruderibus repertum, & Xysti IIII. Pontif: Max: in Capitolium translatum, noua collocata basi imponit Gregor: XIII. PP. M.

ANTE INGRESSVM COENACVLI IN MARMORE.

Capita piscium hoc marmoreo schemate longitudine maiorum usq, ad primas pinnas inclusuē conseruatoribus danto, fraudem ne committito, ignorantia excusari ne credito. Angus: Clauario, Curtio Bergardio Coss. instauratum ac erectum.

AD COLUMNAM MILLIARIAM.

S. P. Q. R. Columnam milliariam primi ab urbe lapidis indicem ab Imp. Vespasiano & Nerva restitutam, de ruinis suburbanis via Appia in Capitolium transtulit.

AD STATVAM CAROLI REGIS SICILIAE.

Ille ego qui tuleram praeclari sceptræ senatus,

Rex Siculis Carolus inra dedi populis.

Obrutus heu iacui saxis, humoq, dederunt

Hunc tua conspicim tempora Sixse locum.

Hac me Mattheus posuit Tuscanus in aula

Et patria & gentis gloria magna sua.

Kk 2

Is dedio

R O M A.

Es dedit & populo post me bona iura senator.

Insignis titulus doribus atq; animi.

Anno Domini M. cccc. Lxxxi. iiii. Semestri.

AD STATVAM DVORVM IVFENVM.

Sixtus IIII. Pont. Max: ob immensam benignitatem aneas insignes statuas, prisca excellentia virtutisq; monumentum populo Rom: unde exorta fuere, restituendas condonandasq; censuit. Latino de vrstis Card: Camerario administrante, & Ioanne Alperino, Philippo Paloscio, Nicolao Pinciaronio vrbs conseruatoribus, procurantibus, Anno salutis nostrae M. cccc. Lxxxi. Calend: Ian: xix.

AD LVPAE ALTRICIS SIMVLACRVM.

Hoc æneum Lupæ simulacrum, ex cuius vberibus vrbs conditores pendent, Romulus & Remus, antiquissimum esse, ex his Ciceronis verbis constat, cū inquit: Tactus est etiam ille, qui hanc urbē condidit, Romulus, quem inauratum in Capitolio paruum, & lactentem vberibus inhiantem fuisse meministis. Et Virgil: Ludere pendentem pueros. R. De capite ferreo M. de bellis hominibus F. de Miccinellis Cofs: poni curauer.

AD STATVAM MARMOR: LEONIS X. P. M.

Optimo principi Leonis X. Med: Ioan: F. Pontif: Max: ob restitutam instauratamq; urbem, aucta sacra, bonasq; artes, adscitos patres, sublatū vectigal, datumq; congiarium. S. P. Q. R. pos:

AD STATVAM SIXTI V. AENEAM INAVRATAM.

Sixto V. PP. M. ob quietem publicam compressa sicariorum exulumq; licentia, restitutam annonæ inopiam, subleuatam urbem, adificijs vijs, aquaductibus illustratam S. P. Q. R.

IN TABVLA PORPHYRET: IBIDEM.

S. P. Q. R. monumentum Regia legis ex Laterano in Capitolium Gregorij PP. M. autoritate reportatum in antiquo suo loco reposuit,

— — — — — sedusue cum quibus volet facere liceat, ita uti licuit Diu: Aug: II. Iulio Casari Aug: Tiberioq; Claudio Casari Aug: Germanico. Vtiq; ei senatū habere relationē dissensionēq; facere liceat, ita uti licuit Diu: Aug: II. Iulio Cas: Aug: Ti: Clau: Cas: Aug: German:

Vtiq; cū ex voluntate, autoritate, iussu, mandatuē eius presentenē eo Senatus habebitur, omnium rerum inus perinde habeatur seruetur, ac si ē lege Senatus edictus esset habereturq;

Vtiq; quos magistratū, potestātē, imperium, curationemue cuius rei petentes Senatus populoq; Rom: commendauerit, quibusue suffragationē suam dederit permiserit, eorū comites quibusq; extra ordinē ratio habeatur.

Vtiq; ei fines pomerij proferre promunere cum ex Repub: censebit esse liceat, ita uti licuit, Tito Claudio Casari Aug: Germanico.

Vtiq;

*Vtiq; quacunq; ex vſu Reipub: maiestate diuinarum, humanarum, publicarum, priuatarumq; rerum eſſe cenſebit, ei agere facere Inſpo-
taſq; ſit, ita ut Diuo Aug: Tiberioq; Claudio Caſari Aug: Germanico
fuit.*

*Vtiq; quibus legibus Plebisue ſcitis ſcriptum fuit, ne Diuus Aug:
Tiberiusue Iulius Caſar Aug: Germanicus tenerentur, iſ legibus Ple-
bisue ſcitis Imp: Caſ: Veſpaſianus ſolutus ſit, quaq; ex qua; lege, rogati-
one Diuum Aug: Tiberiumue Iulium Caſ: Aug: Germanicum facere
oportuit, ea omnia Imperatori Caſari Veſpaſiano Aug: facere liceat.*

*Vtiq; quæ ante hanc legem rogatam acta, geſta, decreta, imperata ab
Imp: Caſare Veſpaſiano Aug: iuſſu mandatuue eiꝯ à quoquam ſunt, ea
perinde iuſſa rataq; ſint, ac ſi populi plebisue iuſſu acta eſſent.*

S A N C T I O.

*Si quis huiusce legis ergo aduerſus leges, rogationes, plebisue ſcita,
ſCta fecit, fecerit, ſiue quodeum ex lege, rogatione, plebisue ſcito ſCta
facere oportebit non fecerit, cuius legis ergo id ei ne fraudi eſto, neue quid
ob eam rem populo dare debeto, neue cui de ea re actio, neue indicatio eſto,
neue quis de ea re apud — Si ſinito.*

IN CONCLAVI VBI IN MYRO SYNT ANTIQVITATES EX
FORO ROM: DE TRIVMPHIS ROM:

effoſſæ mutilatæ infixæ.

*Alexander Farneſius Octavius F. Parma ac Placentia Dux ter-
tius, provinciam naſtus Belgicam Philippi Hiſpaniarum Regis imperia
detrectantem, Maſtrichum urbem munitiſſimam expugnavit, Bironi-
um Gallum diuerſarum partium Ducem collatis ſignis prælio vicit, Dun-
cercham Gandavum Brugas, Hypras, Terebundam, Bruxellas excluſam
aliaq; plurima Belgij oppida aut vi cœpit, aut ad deditiorem compulſit.
Antuerpiam nullis humanis viribus expugnabilem ingenti ad Scaldim
fluvium operum magnitudine circummunitam in deditiorem accepit,
Nonneſum receptum Colonienſi Archiepiſcopo reddidit, Belgas omnes,
qui continentem incolunt, in Philippi Regis poteſtatem, & ad Eccleſia
Rom: obœdientiã reduxit, hæſce obres aliasq; fortiter geſtas à S. P. Q. R.
ſummus Imperator elogio propè maiorum triumphos, quorum gloriam aut
vicit aut certè æquavit, ornatus eſt. Achille Cibo, Octaviano Creſcenti-
no Coſs: Vlixæ Lanſerinio Gallo, Lamentio Mancino Cap: Reg: Priore.*

SVB STATVA IGNOTAE DEAE.

*Antonio Macarotio de Leonibus, Joanne Gualterio, Vincentio Ca-
pocio Coſs: Horatio Matio Priore.*

S. P. Q. R. *Hadriano Augusto.*

IN PALATIO ANTIQVO CAPITOLII.

AD INSIGNIA SIXTI V.

Sixto V. Pont: Max: Principi optimo, viro religiosissimo.

AD STATVAM GREGORII XIII.

Gregorius XIII. PP. M. ob farina vectigal sublatum, urbem templis & operibus munificentiss: exornatam, plus octingenties singulari beneficentia in egenos distributam, ob seminaria exterarum nationum in urbe ac toto penè terrarum orbe religionis propaganda causa instituta, ob paternam in omnes gentes charitatem, qua ex ultimis novi orbis Insulis Iaponiorum Regum Legatos triennij navigatione ad obadiantiam sedi Apostolicæ exhibendam, primùm venientes Romam, pro pontificia dignitate accepit: S. P. Q. R. Domitio Canallero, Riccardo Mazzatosto, Honorio Trincio Coss. Domino Iacobaccio de Faceschis, Hortensio Celso, Iulio Pamphilio Coss:

AD PEDES.

Gregorio XIII. PP. M. opt: Principi Hugoni Boncompagno Bononiensi, qui per Roman: Magistratus et Ecclesiasticas dignitates, iustitiam et pietatem colens ad Pontificiam sedem euectus, uniuersam Rempub: Christianam summa prudentia & caritate moderatur S. P. Q. R. Hieronymo Bubalo, Camillo Mancino, Bernardino Canallero Coss:

IBID: IN CONCLAVI SVB INSIGNI IVLII II. P. M.

Iulio II. P. M. sedente Ioan: Baptista Taurus art: Med: Doctor, Gabriel Cossus, Ioan: Angelus de Pleonibus Conservatores Senatus officum quinq; et viginti diebus egregiè exercentes, eorum insignia hic posuerunt M. D. VIII.

Iulio II. P. M. M. D. Franciscus Teuli, Euangelista Buccapadalius, Franciscus Caluius Camera urbis conservatores, dum à Senatore ratio exquiritur, pro illo ius reddiderunt.

AD INSIGNIA PII V.

Pio V. PP. M. Leonardus Tasca Iuris utriusq; Doctor, Matthæus Verallus, Ferdinandus de Torres urbis conservatores, absoluta Senatoris Jurisdictione, interim quo alijs eius locu substitueretur, iuridicundo populo præsuerunt.

AD GREGORII XIII. INSIGNIA.

Gregorio XIII. PP. M. Stephanus Crescentius, Caesar Coionatus, Tiberius Astallius Coss: cum Galeatio Peggio Senatore mortuo, eius vice xxxvi. dies iuris dictioni præsuisent, sua quisq; hic gentilitia digmata perennis memoria causa extare voluerunt c13. 13. Lxxx.

IBIDEM.

*Ioannes Petrus Draco, Ciriacus Matthaeus Coss. Io: Baptista Albe-
rus, Senatoria maiestate vacante, continuis xii. diebus litibus iudican-
dis praesumere, anno ab orbe redempto cix. ix. Lxxxiii.*

AD SIXTI V. INSIGNIA.

*Sixto V. PP. opt: Max: Dominicus Iacobutius de Faceschis, Hor-
tensius Celsus, Iulius Pamphilius Coss: Senatorio muneri, iuridicendo li-
tibus praesumere, humana redemptionis anno M.D. Lxxxv.*

IN ANGVLO CAPITOLII AD CVSTODIAM
publicarum scripturarum.

*Felix Roma recens, veteri felicior urbe,
Exere, iure potes, celsius alma caput.
Ludus eras Erebo sectans oracula, fortes
Nunc autem Christi regia facta micat.
Pacis alumna vides diuorum pura cruore
Mœnia, fraterno sanguine fœda prius.
Non alit ut quondam lupa te, cœlestis at agnus,
Diuino fruieris sic meliore cibo.
Excusis hoc immite iugum Phlegethontis, & atra
Mortis, & æterna munera lucis habes.
Talis libertas hilarat te dulcior illa,
Quam peperit Brutus sceptrum superba tenens.
Tot licet eximij fueris decorata theatris,
Porticibus, thermis, arcubus, atq; foris.
Nunc tamen es sanctis operosis adibus, arte
Mira constructis, culta, verenda magis.
Integra plura manent, veterum monumenta nitorem
Augent, non potuit cuncta abolere dies.
Maxima conspicue surgunt Capitolia pulcris
Ornatis laribus, fontibus, amne, vjs.
Hæc quæ purpurei mox est exorta Senatus
Maestas, præsci non habuere parem.
Scipiada, Decij, vetus omnis Martia proles,
Cedant his diuis quos pia condidit humi.
Hic etenim pietas animis inserta Quiritum
Cultricem sobolem tollit in astra tuam.
Sacraq; duxerunt non Fauni prima bicornis,
Sed quæ veridico protulit ore Deus.
Armipotens fateor sacras & clara triumphis,
Quis vetus imperium quam patet orbis eras.
Quid tum? nonne tuis sacratis legibus orbis
Paret hic, atq; nouo diues in orbe iacens,
Reposcente adimus & das diadema supremum
Sceptrum dicas, magnos tu facis atq; Duces.
Deniq; Romanos præfecit Christus olympo
Pontifices, clauus ætheris inde gerunt.
Terra minor cælo, sacra vis est gratior armis,
Gratius imperium maius & ipsa tenes.
Patriæ dicant Laurent: Belus Episcopus, Cap:*

AD TABVLAS MARMOREAS ANTIQ:

Magistrat: & Triumphor: Rom:

*S. P. Q. R. monumenta marmorea magistratuum triumphorumq;
ab urbe condita ad tempora Diui Augusti rudribus in foro egestis eruta,
impensa Alex: Farnesij Cardinalis Pauli III. Pontif: Nepotis in Capi-
tolio pos:*

MICHAEL SYLVIVS CARDINAL:

Ad urbem Romam.

*Marmora praeclares testantia fronte triumphos,
Atq; Magistratus inclita Roma tuos.
In medio mansere foro dum Roma manebas,
Postq; Deos orbi iura secunda dabas.
Ast ubi te indignis fregit fortuna ruinis
Obruerat titulos alta ruina tuos.
Tamq; diu in tenebris tantis latuisse videntur,
His veluti fato debita temporibus.
Qua modo Alexander patria te dignus, auosq;
Paulo, inuenta tibi marmora restituit.
Tu Capitolinam meliori in sede reponis
Et legeris magni munere Farnesij
Auentino Herculis filio.*

IN PALATIO S. PETRI IN VATICANO.

IN PORTICV NAVIS FLVCTVANTIS
CVM XII. APOSTOLIS.

*Quem liquidos pelagi gradientem sternere fluctus
Imperitas, fidumq; regis, trepidumq; labantem
Erigis, & celebrem reddis virtutibus alium,
Hoc subeas rogante Deus contingere portum.*

SVB PORTICV BENEDICTIONIS.

*Christicola huc alacres concurrere saepe fideles,
Hic Deus in terris numinis alta subis.
Sacris dum manibus populo benedicas amice
Assistas, Petri nam geris ille vices.
Praesulis hic summi benedictio celsa notatur,
Hac cruce signatos Daemonis ars refugis.*

IN SVPERIORI OBAMBVLATIONE POR-
ticus triplicis apertæ aureæ.

IN PRIMO FORNICE.

Pius IIII. Medices Pontif Max: Mediolanens:

AD DEPICTAM TOPOGRAPHIAM.

Irlandiæ & Angliæ.

Irlandia Insula, quam veteres Thulem nominauere.

*AMBION Insula Britania sine Anglia, cuius ambitus est M. Dcc.
xx. mill: pass: latus quod contra Galliam est ccc. xx, quod vergit ad occi-
dentem,*

dentem, Dccc. tertium ad orientem, Dc. temperatior est Gallia remissioribus frigoribus caloribusq; habet sedet Archiepiscopales II. Cantauriensem & Eboracen: Episcopales XIX.

SCOTIA ab Anglia diuiditur angusto freto, et Solueo amne ab occidente, & flumine Tmeda, & monte Cheuiota ab oriente, Archiepiscopatus habet duos S. Andream & Blascuensem. Episcopatus, XIII.

IBERNIA siue Irlandia dimidio minor quam Britannia est, adeo latopabulo, ut pecora nisi aestate interdum à pastibus arceantur, periculum sit, ne pinguedine moriantur: animal noxium neq; gignit, neq; inuectum nutrit; apibus caret, quamuis in ea est mira cæli temperies, & fertilitas terræ insignis, Episcopatus habet L.

IN SECVNDO FORNICE.

AD PONTIF: PII. IIIL. INSIGNIA.

Pacis autor & custos, parta securitate, rerum omnium copiam & uerbertatem introduxit.

AD HISPANIAE TOPOGRAPHIAM.

Hesperia siue Hispania, omni rerum copia abundat, quæ sunt & ad ornandam vitam, & ad tuendam necessaria, equis ac metallis diues, nihil habet ociosum, quidquid fruges non fert, aptum est pecori alendo, & quod aridum est, ac sterile rudentum materiam nauticis subministrat; viros alit religionis Christiana obseruantissimos, quibus indies latissime propagatur: In ea sedes sunt Archiepiscopales IX. Episcopales. XLVI.

In canobium Beati Iusti Castilia veteris Carolus V. Imp: post tot partas victorias, prouinciarum, Regnorum, & Imperij ipsius, omniq; humanarum rerum cura relictæ, cælestis meditationis studio se conferens, ad sempiterni regni possessionem migravit.

IN TERTIO FORNICE.

AD PONTIFICIS PII INSIGNIA.

Iustitiam coluit, causarum explicatione reuocata, iudicijs ex æquo & bono constitutis.

AD GALLIAE TOPOGRAPHIAM.

ΚΕΑΤΟΓΑΑΤΙΑ Gallia, cuius virtus Romanis aliàs terrori, eadem post Euangelium receptum Ecclesia Romana periculi tanti sæpè auxilio fuit. Quamobrem eius Reges continenter à Pontif: Max: honoris ergò Christianissimi sunt appellati, viros genuit qui gloria rerum gestarū, opū abundantia, & doctrinarū monumentis clarissimi semper extitere, solum habet

babet ita fecundum, ut nulla in re cedat florentissima Italia, sedes eius Archiepiscopales sunt XII. Episcopales XXVII.

IN QUARTO FORNICE.

AD PONTIF: INSIGNIA.

Egentes homines, molesta & fallaci mendicitate sublata, certis locis distributos alit.

AD ITALIAE MAPPAM, CUI CORSICA, SARDINIA.

SICILIA ADIVNCTA.

ITALIA, provinciarum omnium pulcerrima, saluberrima, fructuosissima, viris, doctrinis, armis, frugibus, metallis, rebus omnibus ad colendam vitam necessarijs florentissima, olim regina gentium, nunc religionis Christiana Pontificumq; sedes, ac unicum ferè virtutis perfugium, longitudine ab Augusta Prætoria ad oppidum regium decies centena viginti millia passuum, latitud: ubi plurimum cc. ubi minimum cxxxvi. ambitu à Varo ad Arsiam quadragies centena millia.

CORSICA patet ambitu ccc. xxii. mill: pass:

SARDINIA fertilis, sed soli quàm cæli melioris, patet longitudine cxL. millib: pass: latitud: xL. ambitu D. Lxii.

SICILIA olim horreum pop: Rom: patet ambitu D. CL. mill: pass:

IN QUINTO FORNICE.

AD INSIGNIA PONTIFICIS.

Portam & viam PIVS publica commoditati aperuit & munivit.

AD GRAECIAE DESCRIPTIONEM

GRAECIA, qua nullam olim ex ijs rebus desideravit, qua natura, ingenio, fortuna mortalibus contingunt, qua ferae gentes ductis colonijs moribus, & singulari vite mansuetudine humaniores reddidit, exterarum nationes virtute perdomitas sibi parere coëgit, nunc ipsa suis dissidijs pravisq; consilijs afflicta, barbarissima Turcarum nationi, non sine totius Ecclesiae dolore ac damno ita servire cogitur, ut antiqua libertatis ac dignitatis imaginem omninò nullam hodiè retineat.

IN SEXTO FORNICE:

AD PONTIFICIS INSIGNIA.

Thermas Diocletianus Maria virgini dedicatas magnificentissimo templo exornari mandavit.

AD MAPPAM ASIAE.

ASIA minor, olim opibus delitijsq; affluens, nunc Anatolia Turcarum imperio subiecta.

IN SEPTIMO FORNICE

AD PONTIFICIS INSIGNIA.

Portam & viam Flaminiam reficiebat, Adriani molem nova munitione cingebat.

AD

AD IVDÆAM.

IVDÆA *sive Cananea & Palestina terra, lacte & melle fluens, Christum nobis, filium Dei, & generis humani redemptorem, dedit ex Bethlehẽm Iuda.*

IN OCTAVO FORNICE.

AD INSIGNIA.

Anconã hostiam centum cellas mœnibus, portubus, arcibus, munitbat.

AD GERMANIAM DEPICTAM.

Germania vetustate gentis, hominum numero, rei militaris disciplina, ingeniorum solertia, cœli salubritate, pecoris & metallorum copia, ijs erga sedem Apostolicam meritis excellens, ut creandi Imperatoris ius à summo Pontifice acceperit, opemq; Christiana Reipubl: maximam afferre posse videatur.

IN NONO FORNICE,

AD INSIGNIA.

Viam Aureliam penè in viam restituebat, aquam Salonîã deducebat.

AD VNGARIAM ET POLONIAM.

Vngaria, olim Pannonia inferior, præstans agri fertilitate, auri copia, virorum fortitudine à Christianis regibus triginta perpetua possessione possessa.

Polonia, olim Sarmatia, religione, humanitate, scientia bonarũ artium insignis, pascuis idonea, melle & sale fossili abundans

IN DECIMO FORNICE.

AD INSIGNIA.

Virtutem & liberalia studia honestabat, imprimendi artem in urbem inducebat.

AD SCANDIAM.

Scandia nonnullis ob magnitudinem incompertam alter orbis terrarum & officina gentium denominata.

IN VNDECIMO FORNICE.

AD INSIGNIA.

Concilio Tridenti indicto, principes ad rem adiuvandam cohortatus omnibus euocatis.

AD MUSCOVIAE TOPOGRAPHIAM.

Musconia regio plana et nemorosa, paludibus referta, fluminib; irrigua.

IN DVODECIMO FORNICE.

AD INSIGNIA.

Christianæ religionis disciplinam multis locis perturbatam, omni ope & contentione corrigendam restituendamq; curabat.

AD SCYTHIAM.

Scythæ, nunc Tartari, equitandi & sagittandi peritia clari, munitas urbes

urbes pauci incolunt, plaustra ac tentoria animalium corijs cooperta, pro domibus habent.

IN DECIMO TERTIO FORNICE.

AD INSIGNIA.

In his actionibus & cogitationibus ambulationem hanc magnificenti-
us extructam ornavit Anno Pontificat: IIII.

Concilio Tridentino peracto, sancta synodus omnium quae in eo decre-
ta erant, confirmationem à Pio IIII. Pont: Ma: per Apostolica sedis le-
gatos petit.

AD GRONLANDIAM.

Gronlandia terra semper virens Biarmia, pascuis lata, iugaliu cer-
uorum curribus utitur, quorum incredibili celeritate iuga rigentia gelu
superantur: in ea est tanta piscium & ferarum copia, ut panis usum ma-
gnoperè non desideret. Scrisini calceis ex ligno longis per cacamina mon-
tium niuosa feris assequuntur, ex quorum pellibus hircis indumenta sibi
parant, frumenti usum non querunt, cum pisces sole & aëre exsiccati,
carnesq; ferarum atq; auium cruda victum praebeant.

POST HANC MAPPAM.

Vniuersalis orbis orbiculari forma elegantissimè & artificio-
sissimè depictus est, cum insignijs Pij IIII. Pontif: & elogijs.

Auersionem & regionem uniuersam praesenti periculo & calami-
tate liberauit.

Galliam dissido religionis exorto à domesticis hostibus vexatam, opi-
bus, copijs, pecunijs adiuuit Anno IIII.

Iustitiam restituebat, mores emendabat, Sacerdotes ad veteris for-
mae instituti reuocabat.

Raennam urbem ciuium numero ei virtute instructam, firmissimis
etiam propugnaculis munebat.

Generale concilium ante xxvi. annos inchoatum summo omnium con-
sensu feliciter absoluit, comprobauitq;.

IN PORTICV GREGORIANA.

ITALIA regio totius orbis nobilissima, ut natura ab Appennino sita
est, hoc itidem ambulacro in duas partes, alteram hinc Alpibus & supero,
alteram hinc infero mari terminatas diuiditur, à Varoq; flumine ad ex-
tremos usq; Brutios ac Salentinos regnis, provincijs, ditionibus, insulis,
intra suos ut nunc sunt fines, dispositis, tota in tabulis longo utrinq; tractu
explicatur. Fornix pia SS: ^{cora} virorum facta locis in quibus gesta sunt
ex aduersum respondentia ostendit. Hac ne incuditati deesset ex rerum
& locorum cognitione utilitas Gregor: XIII. Pont: Max: non sua ma-
gis quàm

gisquàm Romanor: Pontiff: commoditati hoc artificio & splendore à se inchoata perfici voluit. Anno c12. 12. Lxxx1.

AD DEXTRAM.

Classis Turcarum ad Crocyllerum profligata, Melita obsidione liberatur.

AD SINISTRAM.

In suprema concauitate, exceptis historijs veteris testamenti, hæ habentur.

S. Paulus Publij parentem Melite sanat.

S. Paulus illesus viperam excutit.

S. Paulus venturus Romam nauem conscendit.

S. Sabinus cum cæcus esset Attilam cognoscit.

S. Anselmus hereticos in Concilio arguit.

S. Michaël in monte Gorgano apparet.

S. Agatha tenui velo Aetna ignis propulsatur.

Theodoricus Rex in infernum deijcitur.

S. Bernhardinus illecebras vitiorum comburit.

S. Celestinus Anachoreta in Pont: Max: eligitur.

Symmachus Papa necessaria Episcopis relegatis subministrat.

Corfi Gregor: vii. Dominum agnoscunt.

S. Marcellinus incendio Anconam urbem eximit.

Henricus Imp: milites suos Eucharistia gratia corroborat.

S. Franc: de Paula ab igne non leditur.

S. Vbaldus hostes signo crucis fugat.

S. Franciscus utitur pallio pro nauigio.

S. Seuerus à Spiritu S. Archiepiscopus designatur.

S. Antoniopradicante pisces ex aqua mergunt.

S. Lauarij precibus fugantur Dæmones.

S. Dominico Angeli panem Bononia ministrant.

S. Petronius mortuum Bononia suscitatur.

S. Benedictus Totilam non agnitum detegit.

Simon Magus S. Petro debitas pœnas persoluit.

Mutina S. Geminiani precibus seruatur.

S. Ianuarij sanguis Neapoli bullit.

Domine quo vadis.

Parma urbs obsidione Federici ii. eximitur, Innocent: iiii. Pontif: Max: opera.

Leo Pont: Max: Attilam furentem reprimis.

L i

S. Clara

*S. Clara Assisium obsessum à Saracenis liberat.
Mathilda patrimonium S. Petri Rom: Ecclesia restituit.
Et mihi & Petro.*

Christi corporis celebre in Vrbineto miraculum.

S. Antonio pradicanti S. Franciscus apparet.

S. Constantinus Episcopus signo crucis infirmos sanat.

S. Ambrosius Ecclesia hostes è Mediolano expellit.

S. Franciscus stigmatibus Auerntia decoratur.

S. Ambrosius Theodoricum Imp: à templi ingressu arceat.

In hoc signo vinces.

Imperator humili obsequio Pontif: Rom: veneratur.

Constantinus Imp: à S. Syluestro Roma baptizatur.

Constantinus Imp: basilicam Petro Apostolo erigit.

Constantinus Imp: basilicam Paulo Apostolo erigit.

Gregorius XIII. Pont: Max: Anno VIII.

Terra antiqua potens armis atq; ubere gleba.

AD LAEVAM.

ILVA: Romanus portus à Claudio Imp: olim constructus.

*AVENIONENSIS ditio & Venaisinus Comitatus. Carpentoraca
caput Comitatus Venaisini.*

*Gregorius XI. sedem Pontificiam diuino numine permotus Auenione
Romā post annos Lxx. reducit, Pontificat: sui anno VII. M. ccc. Lxxvi.*

*SICILIA, cella penuraria Reipub: ac plebis Rom: nutrix nominatur,
& frumento alijsq; rebus abundat. Romana Ecclesia est patrimonium.
Messana: Siracusa: Panormus.*

SARDINIA, Nec lupos nec venenata fert animalia.

*CORSICA, Equos fert exiles quidē & graciles, caterū ad laborem
indefessos, generosissima vina, villaticos et pastores sanes, strenuos
& acres viros.*

*CALABRIA VLTRA: Saccarum fert & manna, fossili sale abundat,
serici copia aliarum ferē Italia partium lanas aquat.*

*CALABRIA CITRA: Fertilis omni bonorum genere affluens &
quasi bonis grauescat, nomen creditur à Gracis adepta, Alexander Epiri
Rex ab exule Lucano interficitur Liui: lib. VIII.*

*LUCANIA: Regio omnis illic bis vernat. Virg: Biferi q; rosaria Pesti.
Pestū Graci Posidoniā appellant, ex cuius ruinis Polycartū adificatū est.*

PRINCIPATVS SALERNI, A Silaro amne dictū. Monte uergine.

*CAMPANIA FELIX: Ea est amenitate, ea vititur celi
benignitate, ea deniq; propinqui maris commoditate, fluminum & lacuum*

etiam oportunitate, tum calidarum aquarum salubritate, ut non iniuria cognomento *Felix* appelletur. Metropolis Neapolis urbs vetustissima, Dynastarum, Regulorumq, & Ducum Principumq, frequentia celeberrima.

Ioannes x. P.P. M. ope Alberici Romani de Comitibus Tusculanis *Hetruria* Marchionis Sarracenos profligatos ab Italia eiecit. Anno Domini C. M. XIII.

LATIVM ET SABINA. Roma terrarum caput, pars Patrimonij. S. Petri. Trigeminorum de Imperio certamen Cuiatij & Oratij.

VMBRIA: ix. urbes, oppida quàm plurima, Spoletum caput. Annibal ad Spoletum profligatur.

PATRIMONIVM D. PETRI: hanc *Hetruria* partem ab Tirrenomari, Flore, Tyberi & Palia amnibus interclusam, quod Mathilda comitissa Rom: Ecclesia restituit, S. Petri Patrimonium appellatam constat.

LVCENSIS REIP: DITIO. Strabolib: v. Ad montes Luna incumbentes urbs est Luca, ubi pleriq, viciatim habitant: Regio tamen probitate virorum floret, & robur militate hinc magnum deducit, & equitum multitudo, ex quibus Senatus militares capit ordines. Luca: Vrbenetum. Pons Gregorianus in Pallia ad Aquenses Taurinos.

AD DEXTRAM PONTIS.

*Omnia dic lata eueniant & fausta, viator,
Gregorio, tutum qui tibi reddit iter.*

PERVSINVS AC TIFERNAS AGER: *Perusia Augusta*. Hic Annibal consule interfecto Romanos profligauit. De laudibus *Augustæ Perusiæ* carmen.

HETRVRIAE DVCATVS: *Hetruria* cœli temperie, agrorum cultu, urbium & oppidorum celebritate, villarum & substructionum frequentia, fluminum, fontium, lacuum commoditate, aquarum calidarum salubritate, mercatura usu, militum robore, liberalium artium studijs, ingenij præstantia, incolarum deniq, in Pontifices Rom: obseruantia, & pietate erga Deum Opt: Max: insignis. Sena vetus: *Fiorentia*: *Miniatense* oppidum.

LIGVRIA, in Appenninis montibus sita, diuiditur in orientalem & occidentalem, cuius termini sunt flumina, *Varus* ab occasu, *Macra* abortu. Huius regionis *Genua* caput est, urbs maritimis opibus ac nauali gloria perpetuò florens, compluribusq, egregijs victorijs, atq, imperio in multas Orientis partes late propagato, clara.

ITALIA NOVA: *Hac noua Italia descriptio ea tantum oppida, quae dignitatibus Ecclesiasticis insignia sunt, continet.*

Italia cunctis gentibus hospitio patens, omnium frugum, vini, oleiq; feracissima, nutrix praestantissima pecorum, cuius longitudo à Varo flumine Italia in initio per littus maris inferi ad urbem Rhegium Dcccc. xxv. mill. pass: à Rhegyo Hydruntem cc. Lxx. mill. pass: ab Hydrunte Venetias. DC. xxxv. mil. pass: Venetijs ad Arsiā Fl. Italia terminū C. L. mil. pass: ab Arsia per radices montis Adula, & Alpium Rhelicarum Coctiarumq; ad Varum fl. D. Lxx. mil. pass: Ambitus M M. D. L. mil. pass: Latitudo varia est, haud ullo in loco CC. mil. pass: excedens, ubi in minima cxx. mil. pass: Eius umbilicus est ager Culilius. Ei praest Gregor: XIII. qui has ades extruxit. Decoratur primatu S. R. E. & Venetiarum Aquileiaq; Patriarchis ac Archiepiscopis xxix. Episcopis ccLIII.

CIVITAS VETVS: *Multi centum cellas, sed mures veteres hanc esse ostendunt etiam vetustissima turris vestigia: Imp: Caesar Diui F. Augustus Pontif. Max: Imp: xii. Coss. xi. Trib: pot: xiv. Aegypto in potestatem redacta Soli donum dedit.*

Columna naui vehitur, quae habetur ad templum S. Petri.

GENVA: *Ligurum Metropolis, à Magone diruta, exadificatur à Sp: Lucretio duobus Cnn. Seruilijs Capione & Gemino Coss:*

VENETIA: *Ciuitas admirabilis post euersam ab Attila Hunnorum Rege Aquileiam condita, Anno à salute hominibus restituta, cccc. LIII.*

ARIMINVM: *Umbrosum colonia deducta P. Sempronio Sopho, Ap: Claudio Cæci F. Coss: Anno ab V. C. cccc. Lxxxix.*

ITALIA ANTIQVA: *Italia Regionum orbis primaria, terminatur à iugis Alpium intra Varum & Arsiā flumina, & ab infero, supero, Ausonioq; mari, ubi in cornua duo scinditur, alterum Epirum, alterum Siciliam spectans. Eam diuidunt M. Cato & Sempron: in*

Transappenninam,

quae partitur in

Galliam Cisalpinam.

Cispadanam.

Transpadanam.

Togatam.

Cisappenninam,

quae diuiditur in

Ligures Montanos.

Apuanos.

Hetruscos.

Lucanos.

Bicentinos.

Cumanos.

PLINI-

FLINIVS II. IN

Cisappenninam,
cuius partes sunt:

Liguria. Latium.

Hetruvia. Campania felix.

Vmbria. Samnium.

Transappenninam,
partesq; eius sunt:

Picenum. Italia Transpa-

Vmbria. dana.

Gallia togata. Venetia.

STRABONI

Liguria.

Tuscia.

Romana.

Campania.

Lucania.

Piceno.

Apulia.

Venetia.

PEDEMONTIVM ET MONSFERRATVS: *Augusta Tan-*
rinorum. Taurini ad radices Alpium siti, unde totus ille tractus vulgò
Pedemontium vocatur, agrum habentes feracissimum, colles amœnissi-
mos, & frugiferis arboribus ex omni parte vestitos, vino, frugibus, &
pecore abundant. Metropolis Augusta, olim Longobardorum sedes, hodie
Duci Subaudia paret.

Monsferratus ora celebris ad flumen Tanarum, quam propè totam
nobilissimam Italia Marchiones à Palæologis Imperatoribus Constantino-
politanis oriundi tenuerunt, hodie Duci Mantua subdita est.

MEDIOLANENSIS DVCATVS: *Mediolanum urbs est Cis-*
alpina Gallie metropolis, populi multitudine refertissima, agri bonitate
fertilissima, annis ante Christum natum DC. Lxxxv. à Gallis Insubri-
bus condita. Qua, postquam eam summa cum iustitia Duces x. tenuere,
sub ditione Philippi Hispaniarum Regis nunc permanet.

TRANSPADANA VENETORVM DITIO: *Hic tibi loca*
Italia superiora cum Gallia Transpadana parte, qua Venetis paret, de-
scribuntur, ea pars Bergomum, Brixiam, Veronam, Vicentiam, Pa-
taniem, Cenedam Rom: Pontif: urbem, aliaq; loca celeberrima com-
plectitur, inter qua principem locum obtinet regio ad lacum Benacum
posita: ea olearum, ficum, citriorum, limonum, auranciorum copia &
bonitate cum Liguria & Campania ora contendit.

FORVM IVLII. *Liburnia olim, postea Forum Iulij à Julio*
Cæsare, ut putant, mox Aquilien ab Aquileia v. postremo patria dicta
est: Montes habet omni genere metallorum abundantes, e quibus eti-
am marmor excinditur candidum & nigrum, idq; in Flaminiam &
Galliam Cusalpinam à mercatoribus importatur, habet etiam campos

Et latissimos Et fertilissimos, utiturq; cælo in primis salubri Et temperato.

PLACENTIAE ET PARMAE DVCATVS: *Parma*
Et *Placentia*.

MANTVAE DVCATVS: *Mantua*.

FERRARIAE DVCATVS: *Ferraria*.

BONONIENSIS DITIO: *Bononia bis*.

FLAMINIA.

VRBINI DVCATVS: *Pisaurum*.

PICENVM AGRVM: *Macerata*.

ANCONITANVS AGER: *Ancona*.

APRVIVM: *Aquila*.

APVLIA DAVNIA.

SALENTINA HYDRVNTI TERRA: *Est peninsula, quam recentes coloni habuerunt.*

TREMITAE: *Romani portus reliquia*

Fr. Ignatius ordinis predicatorum Episcopus Allatrinus Mathematicus insignis autor.

INSCRIPTIO.

Gregorij XIII. Pont: Max: iussu alterum porticus partem à Pio IIII. Pont: Summo, multò ante factam cum hac altera sociaturus, ut ne opus illud inchoatum relinqueretur, in his tabulis *Asiam, Africam, Et orbem* nuper inuentum, de plagis illis certior abundè factus, stylo descripsi, nec non supra ipsam Geographiam insignem illam pompam, in Diui Greg: Nazianz: reliquijs transferendis aditam, ad unguem addendam Et ob oculos ponendam curavi: Et quoniam altero porticus fornice mortalis hominis vita depicta erat, operae precium esse putavi, sic exigente rerum serie, ut in hoc immortalis illa Beatorum vita delinearetur, idq; lepido Et plausibili ordine gradatim per quadam quasi subsellia procedendo, usq; dum ad Apostolicum Angelicumue confessum, Et Deipara virginis solium, ad summa thronum Triadis ascendatur, adiectis tanquam Emblematis aureolis Beatorum Et dotibus, cum suis cuiq; virtutibus consentaneis.

AFRICAË PARS REGNA DIVERSA

continens:

Africa peninsula instar posita, pro loco in duas partes hic diuiditur, alteram quam Abyssinorum regit Imperator: Alteram hac ipsa tabula comprehensam, cui ferè omnes reliqui illius regionis principes Et Reges dominantur.

CAPVT

CAPVT BONAE SPEI.

Non sua laude priuandus est Vafus Gama Lusitanus, qui primus Emanuclis XIII. Lusitania Regis iussu, anno salutis nostra M. D. VII. Bona Spei caput prateruectus, australem Africa oram ab occidente in orientalem solem legens, ad Calecutium usq; classe peruenit.

*Seuega lignea ciuitas portatilis. Fessa noua ciuitas,
Fessa vetus Mauritania urbs Regia. Cypri insula.*

AMARA MONS AETHIOPIAE.

In monte Amara Abyssinorum Imperatoris filij educantur & custodiuntur, solusq; e mortuo maior natus, aut qui regno est aptior, inde euocatus Imperator creatur: reliqui monte nunquam excedunt, quod ab Abrahamo Aethiopia Rege antiquitus fertur constitutum; ne Imperium aut diuideretur, aut aliam in gentem traduceretur: Ita eius posterii multa iam secula continuata Regum successione latissime illud propagarunt.

AFRICAE ALTERA PARS ABYSSINORVM

Imperium, ac regna diuersa continens

Abyssinorum Imperatoris immensum quoquo versus videre hic licet Imperium, quod à septentrionibus Aegyptus, ab oriente finis Arabicus & Barbaricus, à meridie Inna montes, ab occidente Manicongium regnum, Niger & Nilus flumina, & Nubia pars terminant, ut quantum in hac tabula Zona torrida continet, fere totum complectatur.

ABYSSINORVM REGVM TITVLVS.

David supremus meorum Regnorum, à Deo unice dilectus, altera columna fidei, ortus ex stirpe Iuda, filius David, filius Salomonis, filius columnae Sionis, filius ex semine Jacob, filius Nahu secundum carnem, filius SS.^{torum} Apostolorum Petri & Pauli secundum gratiam: Imperator superioris & maioris Aethiopiae, & amplissimorum regnorum, iurisdictionum & terrarum: Rex Goae, Caffates, Intigar, Angotac, Baru, Baliguanzae, Adcac, Vanguac, Gioiamac, ubi Nili fontes, Amarrac, Baguamedsi, Ambeac, Vanguoi, Tigremazon, Sabami patria Regina, Sabac, Barnagassi, & Dominus partis Nubiae, quae in Aegyptum extenditur

Cassunu Regina Candacis sedes, Abyssinorum Imperatoris ciuitas ex tentorijs constituta.

Ruc avis omnium maxima, tanti roboris, ut Elephantem capiat, & in sublime raptum in terram labi sinat, quo carnibus eius vescatur.

TVRCIGVM EXTRA EVROPAM IMPERIUM.

Pontus Euxinus: Mare mediterraneum; Mare rubrum, & sinus Arabicus: Sinus Persici pars: Aegyptus provincia.

Hac tabula duabusq; anterioribus Turcarum Tyranni extra Europam Imperium describitur, nisi si quid Persarum rex bello captum tenet. Reliquum intra Europam finitimus paries Pij IIII. iussu assimulatum alijs tibi tabulis demonstrabit.

PERSTIAE REGNUM ET TAGATA- jorum Imperium.

Mare Caspium & Hircanum, hodie Mare de Sale & de Bacche, Mesopotamia pars. Sigista provincia. Sinus Persicus. Mare Indicum; olim rubrum.

Persarum imperium non magis antiquis temporibus, quàm nostris clarum. Eorum Rex Sophi dictus, terris omnibus imperat, quas Tigris, Indus, Iaxartidis flumina, Sinus Persicus, Mare Indicum & Caspium complectuntur. Quibus finibus Assyria, Suttiana, Media, Persia, Parthia, Carmentia maior, Hyrcania, Margiana, Bactriana, Sogdiana, Sacac, Scythia ultra montem Imau, Dorica, Aria, Paropanifide, Drangiana, Arachosia, Gedrosia continentur.

Tamris Persiani Regis sedes.

INDIA INTRA GANGEM ET PARS EXTRA.

Turchregio: Ciarcianregio: Desertum Iop: Tanguiprovincia: Desertum Camul: Regnum Camul: Gangeticus sinus: Archipelagus: Maldinar: Mare Indicum.

Qua pars Asia Europam attingit, magno Moscouitarum Duci, altera huic proxima magno Cam Tartarorū Imperatori, tertia genti Othomana, quarta Regi Persarum est subiecta, quinta India est, non uni sed pluribus serviens, ut quot in ea sunt regiones, totidem fere habeat Reges, quorum aliqui magni Cami, aliqui Chia Regis sunt tributarij. Maritima vero loca à maris rubri ostio ad promontorium Liampum Philippo Aust. Lusitania Regi parent.

INDIAE EXTRA GANGEM PARS ALTERA Sive China.

*Barcu Prouinc: Agigaia prou: Quinzai; Catari prouinc: China prouin: Mare Chinesse: Oceanus Orientalis, Archipelagus S.
Laza.*

Lazari: Mare Lantexidel: Iacca maioris pars.

India omnium Regionum nobilissima, ab occasu solis ad flumen Indum; à septentrione ad montem fman; ab oriente ad mare Eoum: à meridie ad oceanum Indumpertinet. Quae vergit ad occidentem intra Gangem, quae ad orientem extra Gangem: Illa in sacris literis Enilar, haec Seriam appellatur. Vtraq; urbibus, populis, gemmis referta, aromata ex circumjacentibus insulis coaceruat, atq; in totum terrarum orbem diffundit.

QVINTAI ciuitas cœli lingua Chinenſi totius orbis opulentiss: et max:

MARTabanes vbs est Pegu, in qua ex Porcellana magnus vasorum formatur numerus, quacum alijs colorib: tum etiam nigro illita pellucet.

TVNGI vbs Mangi, ubi ex materia porcellana dicta, centum in terra, ut fermentetur, annos defossa, nobiliss: vasa finguntur.

TARTARORVM REGIONES.

Terra siue mare incognitum. Tartarorum Amulorum. Scythicum promontoriũ. Danar siue Danatar horda, prima deiectio siue discessio aut expulsio. Nephulitar horda. Ciremitz or horda. Turb lacus. Vsezucanorum horda. Tarbonũ horda. Chiesanorum horda. Mecritorum horda. Barga regiopalustris. Baschirdorum horda. Zibierairorum horda. Belgian desertum. Aina prouincia.

Tartari Asia tractum incolunt, illum qui Oceano Eoo Indico intra Gangem, Sacis, Iaxarte flumine, mari Caspio & palude Meotide & Moscouia circumſcribitur: à septentrione in terram incognitam vel oceanum glacialeſ deſinit, ut credibile ſit, à Tartaris Sarmatiam Asiaticam antiquam, utramq; Scythiam & Sericã obtineri. Hi campeſtres ſunt, & ſub tentorijs vitam agunt, in cœtus quos hordas vocant, diſtributi.

AMERICA SIVE PERV.

Florida pars. Oceanus ſeptentrionalis, vulgo mare del Nort. Archipelagus Dominici: Caſtilia aurea: Benezenila regio. Noua Andialucia: Amazoni regio. Carcas. Prouincia della plata: Chincas. fretum Magellanicum.

Columbus Genuenſis anno à filij Dei Incarnatione M. cccc. xcii. per vaſtum Oceanum ad occidentem ſolem curſum dirigens, occidentales terras primus reperit, quæ ob immenſam magnitudinem, nouus orbis appellantur. Iſ in duas partes diuiſis, quæ ad Meridiem ſpectanti ſe tibi offert ab incolis Perueſt dicta: Hac ab America Verpuccio Florentino, poſt Columbi eò appaſum, inuenta, America nomen accepit

Ferdinan-

Ferdinandus Magellanus M. D. IX. XII. Calend: Octobr: ex Hispania solvens, sequenti anno XII. Calend: Nouemb: ad boafretum (Magellanicum scilicet.) peruenit: Inde ad Moluccas cursum dirigens, in insulis Barutis est interfectus: classe verò distracta Victoria nanis orbe circumnavigato, triennio post in Hispaniam est reuersa.

IAPAN.

Iapan à M. Paulo Veneto Zipangoi, ab alijs Ciampanga dicta. Hæc vel Chryse est antiqua Insula, vel in sinu magna, qui Chryse dicitur, posita.

CYBA HISPANIOLA ATQVE ADIACENTES Insulæ.

Insula Cuba Ferdinanda & Ioanna ab Hispanis est appellata; et quam indigenæ Quinqueiam atq; Haitin dicebant, Hispaniolam ac S. Dominici insulam iidem Hispani nominarunt, quo etiam S. Dominici nomine Insula ipsius urbs primaria vocatur, quod eo ord. predicatorum vir religiosus descenderit, & Christo saluatori sacrificium inibi primus omnium obtulerit.

Nova Hispania recens atq; absolutissima descriptio, continet Coringam, Pronchapalicum, sinum magnum seu Mare del sur, Mexicon, Coatapanicus.

Mexicus noua Hispania Metropolis in provincia Themistitan.

Regio hæc siue continens, siue penninsula suo ambitu nouam Galliam Floridam, nouam item Hispaniam Themistitan continet. Hæc ipsa cum principe Mexico à Fernando Cortesio magna suorum clade ab incolis libertatem acriter defendentibus accepta, anno postquam est condita CXL. Monte Zuma IX. eius rege expugnata fuit, & in Hispania Regis potestatem redacta Anno M. D. XVII.

AD TABVLAS GEOGRAPHICAS

Geographia tabulæ, quas Pius III. in hoc pariete pingendas curauit decoloratæ, Gregorij XIII. P. M. inssu suis coloribus iterum contactæ, re-floruerunt. M. D. LXXXIII. anno eius. XIII.

IN PORTA.

Gregorius XIII. Pontif: Max: Beati Gregorij Nazianzeni corpus ex sacrarum virginum templo, Dei genitrici Mariæ virgini ad Campum Martium ditato, in basilicâ Vaticanæ sacellum à se ornatum celeberrima quam vides pompa transtulit II Id: Junij M. D. LXXX.

Gregorius XIII. PP. M. Pij PP. v. sanctionem de S. R. E. locis non alienandis iurciurando firmavit.

Grego-

Gregorius XIII. PP. M. ut sanctum Pascha suo in perpetuum tempore celebretur, rationem anni diu perturbatā restituit, modumq; adhibuit, quò futuris seculis in præscripta definitionis statu siue confusione perseveret, Anno M. D. Lxxxii. Pont: sui an. xi.

Palatij hanc partem tūc à Pio PP. IIII. tūc à se fundatam ad fastigium totam perduxit, & picturis conspicuam fecit.

Consistoriales aulas instauravit: Constantinianam altius sublatam testudine iunxit, Regiam vario marmore stravit, S. Pauli sacellum pictis & plastico opere fictis imaginibus, & altari constructo decoravit.

Literas & præclara in quovis doctrina genere ingenia fovebat, Academiam Romanam sumptuosa & Nobilium disciplinarum studiosis commoda adificatione augebat.

Collegium Rom. societatis Iesu, re & loco per angustum insigni redditu assignato amplificavit, magnifico edificio extruendo grandem pecuniam tribuit.

Pontem Senatorium diu interruptum iactis molibus restituit, alterum in periculosis Palliæ vadis via Cassia fecit.

Res & loca, quæ R. S. E. dominij sunt, iniuste occupata, enixe recuperabat, eius ditionem augebat.

Viam Flaminiam & quæ ab ea per Camerte's Lauretum diuertit quadrigis pervias fecit. Anconæ arcem dilatavit, amplissimum aduenis pestilentia suspectis mercibus expurgandis adificium ad portum struxit, centum cellarum munitionem perfecit.

Annum Iubileum D. M. Lxxv. aperuit, summaq; pietate atq; erga peregrinos caritate, magnoq; populorum concursu celebravit.

Germanos, Britannos, Pannonios, Græcos, Neophytos, in constitutis à se urbanis collegijs doctrina extolendos curabat, collegia alia alibi instituebat.

Publica in Diocletiani Thermis horrea ad lenandam rei frumentaria inopiam construxit, portam Celimontanam à solo in ampliorem formā adificavit.

Imprimendi artem Hebraicis, Græcis, Chaldeis, Arabicis, Armenijs, Illyricis characteribus ab se præcipue instructam ita promouit, ut iam orientis & oppressæ à Turcis & schismaticis Europa populi missis Catechismis propria ad pietatem lingua instituantur.

Aquam Virginiam in celeberrima urbis loca diduxit, lacubusq; è marmore summo artificio constructis, fontes publicæ utilitati & incunditati aperuit.

Sacellum

Sacellum in Basilica S.ⁱ Petri admirabili opere exornavit, prouentu addictis sacerdotibus comparato, Dei genitrici & Gregorio Nazianzeno dicauit.

Immensam Basilica D. Petri adificationem maxime urgebat, magnam partem a fundamentis excitatam altius attollebat.

Templum S. Athanasij fundauit, absoluit, illustre Sanctissimi corporis Christi sacellum in Laterano adificauit: Constantini Baptisterium ibidem, & pro ade S. Maria maioris porticum, alia atq; alia pia loca instaurauit.

Ambulationem in Vaticano, pictis in ea totius Italiae regionibus, urbibus, oppidis Rom: Ecclesia, & Principum ditionibus magnifice extruxit.

IN AVLA MAGNA DE AVRATA, QVAE EST ante Capellas Palatij, ad picturas quasdam.

PEtrus Arragonia Rex ad urbem profectus, Innocentio III. Pont: Max: regnum Arragonia defert, constituta annui tributi perpetua pensione, obœdientiam simul & defensionem sedis Apostolica pollicitus.

Alexander PP. III. Friderici I. Imperatoris iram & impetum fugiens, abdidit se Venetias, cognitum & à Senatu per honorifice susceptum, Otthone Imperatoris filio nauali praelio à Venetis victo captoq; Fridericus pace facta supplex adorat, fidem & obœdientiam pollicitus: Ita Pontifici sua dignitas Venetae Reip: beneficio restituta M. c. Lxxvii.

Gregorius II. Germania magna parte ad veri Dei cultum traducta, Arithperti Longobardorum Regis donatione per Lathandum Imp: rem successorem confirmata, anno sui Pontificatus xvii. decessit.

Ottho Imperator deuictis Berengario & Rodolpho filio Tyrannis, provincias ab illis occupatas Ecclesia restituit,

Gregorius xi. Patria Lemonicens: admirabili doctrina, humanitate, innocentia, ut Italiae seditionibus laboranti mederetur, & populos ab Ecclesia crebro desciscientes ad obœdientiam reuocaret, sedem pontificiam diuino numine permotus Auenione Romam post annos Lxx. reducit, sui Pontif: anno vii. humana salutis M. ccc. Lxxvi.

Carolus V. Imp: Tunetum à Turcis occupatum pari virtute & felicitate recipit, Paulo III. Pontif: Max: Anno M. D. xxxv.

Gregorius vii. Henricum Imperatorem male de Ecclesia merentem, postea supplicem & penitentem, absoluit.

Gregorius ix Friderico Imp: Ecclesiam oppugnanti sacris interdicat.

Carolus Magnus in patrimonij possessionem Romanam Ecclesiam restituit.

Hostes

Hofes perpetui Christianæ religionis Turca, diuturno victoriarum successu exultantes, sibiq; temerè præsidentes, militibus, ducibus, tormentis, omniq; deniq; bellico apparatu ad terrorem instructi ad, Echindas insulas à communi classe, prælio post hominum memoriam maximo, perspicua diuini spiritus ope profligantur. M. D. Lxxi.

Classes oppositæ, Turcarum una, Christiana societatis altera, inter Pium v. Pontif. Max: Philippum Hispaniæ Regem V enetum Rempub: inito iam fœdere ingentibus utrinq; animis concurrunt.

Caspar Colignius olim Admiralus accepto vulnere domum deportatur, Gregorio XIII. Pontif. M. D. Lxxii.

Coligni & sociorum cades.

Rex Coligni necem probat.

Aula hæc Pauli III. iussu ornari cœpta, et Piorũ postea IIII. & v. studio aucta, anno primi Gregorij XIII. ad finem perducta M. D. Lxxiii.

IN CONCLAVI.

Gregorius XI. curiam à Gallijs Romam reduxit.

Bonifacius IX. Tomacellus Cibo arce Adriani munita, Pont: ditionem stabilivit munivitq;.

Martinus V. Columna extincto schismate pacem Ecclesiæ peperit.

Stephani II. Pontif: equum Pipinus Rex pedes manu rexit.

Sub Adriano I. Longobardorum regnum defecit.

Leo III. Carolum Magnum Romani Imperij corona donauit.

Sergius II. summis Pontificibus immutandi nominis initium dedit, cum Os porci vocaretur.

Leo IIII. Saracenis profligatis, urbem à se Leoninam appellauit.

Vrbanus II. autor expeditionis in infideles.

Nicolaus III. Vrsinus à morum grauitate compositus dictus.

STATUTA QVAEDAM EX PLATINA.

Elenthenius statuit, ne quis ob superstitionem cibi genus respuat, quo humana consuetudo vescitur.

Syluester primus: Vt quisq; uno ordine contentus sit, & vnius solum uxoris reperiatur.

Pius II. sacerdotibus magna ratione sublati, uxores maiore restitendas censebat.

Gregorius IIII. statuit, ne Episcopi aut sacerdotes sericis uterentur, aut coccinei coloris vestibus, ne in digitis gemmas nisi sacrificantes gestarent, nec argentum in cingulis & crepidis; ea enim à religione aliena & vanitatis atq; incontinentiæ signa.

R O M A .
IN CONCLAVI VICINO BIBLIOTHECAE
nouæ, ad depictas historias.

I.

*Dum Bonauentura eximias numerabitur inter
Doctores, iussu maxime Sixte tuo:
Tu quoq, Pontifices inter numerabere primos,
Quis scit an & maior fama futura tibi.
Tu facis, hic scripsit, tua grandia facta manebunt,
Vt Bonauentura grandia scripta manent.*

II.

*Sancti Gregorij moralia à Tagione Episcopo Cesar: Augustano in
Ecclesia S. Petri diuinitus reperiuntur.*

III.

*S. Ambrosius Theodosium Imp: propter eadem Thessalonica factam
Ecclesia limine prohibuit.*

IIII.

*Puerulus nucis putamine aquam è mari hauriens, S. Augustinum à
Sanctissima Trinitatis indagatione dehortatur.*

V.

*S. Hieronymus ab Angelo per somnium verberibus cæsus, à Cicconia
lectione deterretur.*

VI.

S. Thomas de Christo scripta à Christo crucifixoprobandur.

VII.

S. Thomas S. Bonauenturam pro S. Francisco laborare finit.

VIII.

*S. Gregorius Nazianzenus ob commotam inter Episcopos seditionem
Constantinop: Episcopatu sponte se abdicauit.*

IX.

*S. Ioannes Chrysostomus bis in exilium pulsus, tandem à S. Basilea
Martyre per somnium admonitus in Domino requieuit.*

X.

*S. Athanasius de maleficio iniuste accusatus, Dei beneficio iuste li-
beratur.*

XI.

S. Cirillus denictam Philosophum proterit & conculcat.

XII.

*S. Damascenus falso accusato abscissa ab Imp: manus diuinitus resti-
tuitur.*

XIII.

*S. Basilium miraculis prapotentem in exilium eijcere Imp: Valens
non valuit.*

Pontinas

XIIII.

*Pontinas Sixtus potuit siccare paludes,
Fontibus ut potuit sicca rigare loca.*

XV.

*Vrbs vicina mari medijs sitiebat in undis,
Nunc dulces Sixti munere potat aquas.*

XVI.

*Quæ fuit à parco congesta pecunia Sixto,
Turca erit exitium, præsidiumq; Petri.*

XVII.

*Mutua disjuncti cœunt in fœdera Reges,
Et Sixti auspicijs pax stabilis a viget.*

XVIII.

*Dum tibi templa locat supplex Hieronyme Sixtus,
Huic parat in cœlis aurea tecta Deus.*

XIX.

*Scalas innocuo conspersas sanguine Christi,
Constituit Sixtus splendidiore loco.*

XX.

Ecclesiam pristino suo splendore reddidit.

XXI.

Grandem pecuniam in Ecclesiæ ararium retulit.

XXII.

SS. Patrum monumenta typis fideliter excudenda mandauit.

XXIII.

Sacram paginam ex Concilij Tridentini præscripto quàm emendatissimam diuulgari curauit.

XXIIII.

Lauretum mœnibus cinxit, ciuitatis iure, etiam Episcopali dignitate donauit.

XXV.

Breuiarium Romanum proprijs SS.^{orū} aliquot officijs auxit.

XXVI.

*Postquam Italis fusos pradones expulit oris,
Sustulit inuictas Sixtus ad astra manus.
Et Didacum ætherijs asscripsit cinibus, illi
Thura dedit, festos instituitq; dies.
Sic tu Sixte tibi potuisti ingentibus actis
Demeruisse solum, demeruisse polum.*

IBIDEM IN ALIO CONCLAVI.

I.

*Saxa agit Amphion, Thebana ut mœnia condas,
Sixtus & immensa pondera molis agit.
Saxa trahunt ambo longè diuersa, sed arte
Hæc trahit Amphion, Sixtus & arte trahit.
At tantum exuperat Dircaum Amphiona Sixtus,
Quantum hic exuperat cætera saxa lapis.*

R O M A.

II.

*Pontifices olim quem fundauere priores,
Præcipua Sixtus perficit arte tholus.
Et tantum Sixti te gloria tollit in altum,
Quantum se Sixti nobile tollit opus.
Magnus honos magni fundamina ponere templis,
Sed finem capitis addere maior honos.*

III.

*Sixtus equos transfert geminos, quos fecerat olim
Artificum è Pario marmore docta manus.*

IIII.

*Fontem rursus habet sedes Tarpeia, sed quem
Non habet insensidum timet arma Tacit.*

V.

*Lauretum muris pastore & ciuibus auctum
A Sixto, & Sixti laus simul aucta fuit.*

VI.

*Montalium Sixto Patrem donauit habere,
Montalto Sixtus donat habere Patrem.*

IN PALATIO S. MARGI.

*Pius III. Pontif. Max: Medices has ades Reip: Veneta argumen-
tum amoris & studij sui sponte donauit, Iacobo Superantio equite, orato-
re Anno M. D. LXIII.*

ANTE CASTRVM ANGELI.

*E Lybia aduenit Romanas victor ad arces
Casar, & in nineis aureis iuit equis.
Ille triumphauit, sed tu plus Paule triumphas:
Victor namq; tuis oscula dat pedibus.*

IN PALATIO CAESARINORVM.

*Dum Clemens, dum Caesar erit, dum maxima Roma,
Ius, pietas, & pax aurea semper erit.
Namine subrrino domus est rutilissima, quam sic
Et Deus, & Caesar, & sua Roma fouet.*

IN PALATIO SABELLORVM.

*Amphitheatra prius, mox propugnacula rursus
Diruta restituit clara Sabella domus.*

IN PALATIO CARDINALIS BVRGII.

*Taurilib: ludis equi in circo Flaminio circum metas currebant.
Agonalia Iani sacra, quorum Numa Pompilius inuentor.*

IN PALATIO ARCHIEPISCOPI NEAPOLITANI: faxum ita inscriptum.

*Mors vita contraria & velocissima cuncta calcat, suppeditat, ra-
pit, consumit, dissoluit, melliflue duos mutuo se strictim & ardenter a-
mantes hic extinctos coniunxit:*

DEIN

DEIN HAEC.

Felix nimium prior aetas. Omnis aetas de suo tempore conquesta est. Nulli praclusa est virtus, omnibus patet, non quarit domum, non censum, sed nudo homine contenta est.

IN CONCLAVI.

Purus oriens serenam diem nunciat, pallidus grandinem & ventos, & pluuias. Si oriens cingitur orbe, expectetur ventus. Occasus nubilus asperam significat tempestatem. Luna splendens puro nitore serenitatem, rubicunda ventos, nigra pluuias portendere creditur. Si quarta luna erit directa, magnam tempestatem in mari praesagit. Si plenilunium plenum erit, serenos dies significabit.

Hortos & rosaria curato, topiaria & serobes facito, terram proscindito, seminaria propagato, ficos & poma stercoreato, herbas purgato, vetera sarcito, postrema arato.

AD IMAGINEM FLORAE.

Firmum corporis robur, castasq; mensarum delitias, & beatam animi securitatem, amatoribus meis promitto.

IN PALATIO CANCELLARIAE NOVAE

imagines virorum illustrium.

Erasmus Roterodamus. Scotus. Albertus Magnus.
 Paulus Iouius. Thom: de Aquino. Io: August: Anglus.
 Petrus Soderinus. Florentinus Dictator.
 Bartholus I. C. Leonicus. Theodorus Gaza.
 Ioan: Argyropilus. Georg: Castriotus Scanderbecus.
 Hieronymus Donatus Doctor, Senator Venetus.
 Carolus dux Burgundiae. Prosper Columna.
 Nicolaus Vrsinus Petilianus.
 Iacobus Rex Scotorum.
 Christiernus Rex Daniae. Nerone crudelior.
 Maximilianus Imperator.
 Fabritius Cumanus.

Sunt & alij quorum nomina ascripta non sunt.

IN PALATIO QVODAM.

*Eremita quidam ad Cupidinem quem humeris portat.
 In sylvis habitans qd amarus carcere liber
 Credideram demens vivere posse diu.
 Sed Deus ille potens hominum confundere mentem,
 Hunc ut amem natus vult humerisq; feram.*

INSCRIPTIONES AEDIVM PRIVAT:

IN DOMO DOMINORVM DE CRUCE.

*De Cruce clara domus, vixitque praebarat fides.
 Prinatos uno axe lares renouataq; sempla*

R O M A.

*Iunxit, namq; hominum nulla est prudentia, nulla
Gloria, nullus honor, sine religionis honore.*

IN DOMO IULIANI DE CALERINIS CARD:

*Iulius auratas reuerenti in robore glandes
Pollicitus pacem iuraq; remq; dabat.*

IN AEDIBVS ARCHIPRESBYTERI S., PETRI.

*Quam bene stare vides, quondam disiecta iacebam,
Et decus hoc facies fert modo culta nouum.
Richardus Normannus Constantia praesul,
Cardinea struxit gloria magnatoga.
Presbyter & Veneto Paulo regnante secundo
Primus in hac Petri qui fuit Ecclesia.*

M. CCC. LXX.

IN DOMO S. CLEMENTIS.

*Stet domus hac donec fluctus formica marinos
Ebibat, & totum testudo perambulet orbem.*

IN DOMO PORTIORVM.

*Ille ego sum nostra gentis Cato Portius autor,
Nobile cui nomen os dedit, arma toga.*

IN DOMO QVADAM AD GENII IMAGINEM.

*Quis tu late, puer? Genius: cur dextera aristas
Lauas . . . curue papauer habent?
Hactria dona Deum Cereris, Bacchi atq; Soporis,
Namq; his mortales viuisti & genio.*

AD ADONIS IMAGINEM.

*Aspice nudatos formosi corporis artus,
Quisquis es haud quidquam pulcrius orbis habes.
Ille ego sum vatibus scriptis celebratus Adonis,
Qui fueram Paphia maxima cura Dea.
Gerne oculis faciem, pectusq; & membra, pudicis,
Et specie falsa ne capiare caue.
Causa aper aeterni infelix tibi Cypria luctus,
Et canis hic Domini qui gemit ante pedes.
Hoc satis, i felix per lustra ferasq; perosus,
Et fugere exemplo hac disce pericla meo.*

IN DOMO LATINI IVFENALIS.

*Parnum parua decent.
Exigui ingentis indicia hac animi.*

IN PARIETE DOMVS CVIVSDAM IN
regione Columnæ.

SATVRNVS.

*Cum solus rapiat fugientibus omnia stelis,
Cur tamen hunc virtus temnere sola potest?*

A QVILA IOVIS.

*Tela suosq; Ioni volucris portauit amores:
Nec manus hac semper fulmina sana iacit.*

MARS.

*Mars & Religio iure hic sua regna locarunt:
Quam bene Roma colis, tam bene bella geris.*

APOL-

APOLLO.

*Qui placidus canis & metuendus arundinis ita est
Non calamus, sed nunc utere Phæbe lyra.*

VENVS.

*Exere candidulum risu Venus aurea densem,
Ut maria & placidi sint sine nube dies.*

MERCVRIVS.

*Ut iungor noceo aut profum Thegaticus ales
Quid facit hospitium, sitne bonum an ne malum.*

IN AEDIBVS. CQIVSDAM PRIVATI.

Negotium ratio non fortuna ducat.

ITEM.

Bono viro omne solum patria est.

ITEM.

Agere & pati fortia Romanum est.

IN DOMO AD S. MARIAM TEVTONICAM.

*Structorem nobis excultoremq. Ioannem
Sander ab auspicio Northus alumna dedit.
Hæc domus expectet Lunas salesq. gemellos,
Pæonios notos nec ruat ante dios.*

*Gewalt/ Gelde vnd Günst/
Drieh Reche/ Treu/ vnd Kunst.*

IN ALIA DOMO.

*Quærenda in primis virtus pulcerrima rerum.
Virtuti fortuna adsit, fortuna gratia.*

IN VIA IVLIA IN AEDIB: PRIVATIS.

*Hæc tua principibus magnis insignia pono,
Principibus lator me placuisse tribus.*

IN ALIIS.

Semper nocuit differre paratis: Tempus igitur nosce.

IN ALIIS IN CAMPO MARTIO.

Ossa & spes parvas tandem tibi Roma relinquam

*ANTE MARIAM ROTVNDAM IN VA-
sis porphyreticis.*

*Leo x. Pont. Max: providentiss: princeps vas elegantissimum ex
lapide Numidico, ne pollutum negligentia sordibus obsolesceret, in hunc
modum reponi, exornariq. insit. Bartholomæus Valla, Raymundus Ca-
posuncus adiles faciund: curau.*

INSCRIPTIONES HORTORVM ET
Villarum.

IN HORTO CARD: MEDICES.

*Et bellum pacemq. gero, mox protinus anni
Te duce venturi fatorum arcana recludam.*

Mm 4

IN HOR-

IN HORTIS JACOBI RVBEI.

Jacobus Rubens Hieron. filius, hortos in Aventina in ampliore cultum redegit.

IN HORTIS CAESARINIS AD PETRI VINCLAE

Hosce hortos anni quacumq; intrareis hora.

Es domus hac patere rustica quidquid habet.

Inspectas lustrasq; oculis licet hospes, & eris

Ista tibi in primis esse parata pates.

Ut si quid fueris quo te oblectare voluptas.

Qua nunc una mea est iam geminetur oro.

Sin autem nulla hic animum te pascis, abito.

Et patiare alios his sine lite frui.

IN HORTIS PALATINIS QVI VVLGO BELVIDERE.

Pius IIII. Medices Mediolanen: Pontif: Max: quo commodiores honestioresq; sibi successoribus hortos Vaticanos redderet, & complures aulas, cubicula & scalas circumsupraq; hemicicliumplaraq; e fundamentis extruxit, quadam in veterem formam restituit atq; exornauit, salutis anno M. D. LXII. Pontificat: sui anno III. Calend. Januarij absoluit.

IN LYMPHAEO PALATINO.

Pius IIII. Pont: Max: lymphaeum hoc condidit, antiquisq; statuis ornavit.

Pius IIII. Pontif: Max: in nemore Palatij Vaticanum particum habidatum, cum columnis Numidicis fontibus, lymphaeo imminente e regione arca extruit Anno M. D. LXI.

IN VILLA IVLII III. PONTIF: MAX:

extra urbem in via Flaminia.

SVB INSIG: PONTIF: IVLII.

Susipient montes pacem, sacraq; prophanis

Imperio adiunctis iura dabunt populis.

DEO ET LOCI DOMINIS VOLENTIBVS.

Hoc in suburbano omnium, si non quot in orbis, at quot in urbis sunt ambitu, pulcerrimo, ad honestam potissime voluptatem facto, honeste voluptuarier cunctis fas honestis esto: sed ne forte quis gratis ingratus fiet, iussa hacce ante omnia omnes capeffunto:

Quouis quisq; ambulanto, ubiuis quiescunto: Verum hoc citra somnum circumsepta illud.

Passim quilibet lustranto, ast ne hilum quidem usquam attingunto. Qui secus faxint, quidquamue clepserint aut rapserint non iam ut honesti moribus, sed ut fortis onusti in cruce pessimam arcentor.

Ollis vero qui florum, frondium, pomorum, olerum aliquid petierint villici pro anni tempore, pro rerum copia & inopia, proq; merito cuiusq; largiuntor.

Aquam

Aquam hanc, quod virgo est, ne temerant, sitim fistulis non flumine, poculis non osculo aut volis extinguunt.

Piscium lusu oblectantur, cantu animum mulcentur, at ne quem interturbent interim caueto.

Signa, statuas, lapides, picturas & cetera totius operis miracula quam diu lubet obtinentur, dum ne nimio stupore in ea vertantur.

Si cui quid tamen haud ita mirum videbitur eorum causa, qua nemo mirari satis quinit, a quo potius silentio, quam sermonibus iniquis praeterito.

Dehinc proximo in templo Deo ac Divo Andrea gratias agunto, vitamque, & salutem Julio III. Pont: Max: Balduino eius fratri, & eorum familiae uniuersae plurimam & aeternam precantur.

Huic autem suburbano speciem atque amplitudinem pulcriorem in dies maioremque, in eo quidquid inest felix, faustum, perpetuum optanto.

His actis valento & salui abeunto.

IN VILLA ARCHIEPISCOPI NEAPOLITANI.

*Villam perpetuae salubritatis
Suburbi modo montis Esquilini.
Olinarius ille Cardinalis,
Docta clara Neapolis propago
Hanc Caraffa pius suis amicis
Dicat omnibus, hospites venite.*

RE: RVSTICAE SCRIPTORES.

THEOPHRASTVS.

SASSERNA.

Nihil agricultura liberalius & dulcius.

XENOPHON

MARCVS VARRO

πρῶτος παρασκευάζοντα

Villa agro oneri non sit.

CTRVS.

I. COLVMELLA.

κακὸς γίωργός ἐστιν ὠνού-
μδρος ὅτι ὁ ἄκρος δοῦν
διώαται.

*Oculus Domini in agro
fertilissimus.*

ATTALVS REX.

C. PLINIVS.

ὁ ἄκρος ἐστὶν πολυκέρδης
μὴ δαπανηρὸς

*Opera non impensa
cultura constet.*

HESIODVS.

VERGILIVS.

καὶ δοῦν δῶν μὴ δοῦν
ὅσκει μὴ δῶ

*In primis venerare deos,
atque annua magna sacra refer Cereri.*

IMAGO CARTHAGINENS.

D. STLLANVS INTERPRES.

Sententia literis Saracenis.

Qui agrum emit, domum vendas

M. CATO.

Primum ne cupide emas. In re rustica oper: ne parcas.

AD PAS-

R O M A.
AD PASQVILVM.
Olincrij Carafa beneficio hic sum, Anno salutis M. D. I.
STATIONES ROMANAE

per Pompon: Latum.

*Quae tua praesidio Sanctorum crimina tolli
Quaesis, voti me duce compos eris.
Festa quadragesima nec sit graue, tempora serua,
Quaeq; dies veniam continuata dabit.
Primus Auentinum labor est conscendere montem,
Audiat ut primas sua Sabina preces
Proximus ut properes galeati ad sana Georgi,
Hic ubi velabro sunt fora iuncta boum.
Ioannis Pauliq; colas hinc numina fratrum,
Inde Tryphon humili voce rogandus erit.
Mox subeunda genu Laterana palatia flexo,
Templaq; qua Petri ferrea vincla tenent.
Post ibi Anastasia sanctum venerabere numen
Circa Palatinum suspicis unde iugum.
Hinc maior veneranda parens, nix plurima templi
Fixit ubi Icario sub cane lapsa notam.
Atq; tuas illa excipiat Laurentius ara,
Qua Palisperna est nomine nota preces.
Deiq; pias votis duodenus Apostolus aures,
Hic ubi virginea campus obitur aqua.
Conspicias opibus magnis ubi Iulius ades
Struxit quarte tibi Sixte colende nepos.
In Vaticano est Petri veneranda potestas,
Huic dedit in terras iura superna Deus.
Hic veros Christi referentia linca vultus,
Et madida illius sanguine tela coles.
Hinc adeas Maria templum, cui Dominica nomen,
Marmorea ante ipsas est ubi Cyerba fores.
Funde preces sacra pariter Clementis in ade,
Stagna Nero abductis hic ubi fecit aquis.
Et tibi Balbina visenda est Virginis ara,
Edita Auentini quam iuga montis habent.
Ceciliatq; sacrum flauas trans Tyberis undas
Te vocat, & Christi TransTyberina parens.
Vitalem roges qua mons declinior ipsas
Vergit in Esquilias alme Quirine tuas,
Et Marcellino ac Petro communia queras
Templa, aderit precibus mitis uterq; tuis.
Te sacer hinc extra videat Laurentius urbem.
Accessus teneat nec via longa tuos.
Inde colas Marcum, cui celsa Palatia surgunt,
Fundata auspicijs Paule secunde tuis.
Est quoq; patricio veneranda potentia viro
Continuo Esquilias unde Suburra videt.
Publica mox ubi iam populo piscina patebit,
Optatam excepto det tibi Sixtus opem.
Fratreg; iam Cosma Damiani numen adora,
Quorum sunt sacra sana propinqua via.*

Mox

Mox in *Lucina* *Laurentium* ade colendus,
Flaminia *Domiti* qua tegit arcus iter.
 Suntq; *Quirine* tui superanda cacumina montis,
 Annuat ut votis casta *Susanna* p̄s.
 Adq; crucis *Domini* sacras accefferis aras:
 Post ubi sanctorum quatuor ossa iacent.
 Et pete qua colitur *Damasi* *Laurentius* ade,
 Hic ubi *Pompei* lapsa theatra vides.
 Riamusq; nouo sumptu noua templa *Raphael*
 Marmoream pariter restituitq; domum,
 Trigemina per quam *Tybris* petit ostia porta.
 Effer & ad *Pauli* maxima templa pedem.
 Quaeq; tibi in summis fuerat *Martine* carinis
Syluestro nunc est ritè dicata dies.
 Fana quoq; *Ensebij*, *Maria* vicina trophaeis,
 Ad *Pranestinam* sunt adeunda viam.
Nicoleonq; ubi carcer erat pietatis, & ades
Marcelli, nec non iuncta theatra coles.
 Ecce autem *Petrus* renocat tua vota precesq;
Chrysogoni orandum post tibi numen erit.
Iulictam pro *Ciriaco* *Quiricumq;* rogabis,
 Quis data sunt *Nerua* proxima templa foro.
 Et quod *Marcello* posuit *Lucina* sacellum
 In lata tibi sit cura subire via.
 Mox in *Flaminij* pratis pete *Apollinis* adem:
 Hac *Apollinaris* dicere metra vetant.
Sphaerica dehinc *Stephani* studiosus sana requiras,
Caelius in summo mons habet illa iugo.
Ioannis porta delubra propinqua *Latina*
 Sunt tibi non lento mox adeunda pede.
 Expecta, subeas *Laterana* palatia rursus,
 Quem peperit sterilis factaq; mater anus.
 Confer in *Esquilij* hinc te *Praxedis* ad aram,
Priscaq; *Auentino* colle roganda tibi est.
 Inde parens iterum maior tibi prabeat aures,
 Et *Laterana* domus tertia vota ferat.
 Crux repetenda etiam cui *Nauia* proxima porta est.
 Templa habeant quartas & *Laterana* preces.
 Adjce pramissis *Paschalia* festa diebus,
 Ut venia referas uberioris opem.
 Curaq; maiorem sit visere tertia matrem.
 Tertius & *Petri* templa subire labor.
 Expedit & *Paulum* geminato accedere voto.
 Est labor, at meriti gratia maior erit,
 Mania te rursus videat *Laurentius* extra,
 Rursus *Apostolica* est & veneranda cohors.
 Pantheon hinc adeas *Maria* nunc templa rotunda,
 Cladum opus *Agrippa* conspicuumq; decus.
Ioannesq; quater *Laterana* cultus in ade
 Excipiat quintas, qua prius aure preces.
 Vltimus emerito *Pancratius* ore rogetur:
 Et tua sic tolli crimina posse puta.

LA-

LAMVVM.

LATII OPPIDVM, IN CUIVS SOLO NVNC ædificatum Marinum, muro recenti cinctum: Nam alterius antiquioris vestigia extra hanc apparent. Vidimus in publico bina marmora antiqua, forma puellari, quarum altera cornu copiae tenet. Alluit ipsum Almo fluuius, quem etiam Mariano inde nominant. Sunt qui scribunt eo loco C. Marij villam fuisse, eius ad quem extant Epistolæ in lib: vii. famil; ut appellantur Ciceronis. Ex Lamo Aeliorum et Murenarū Romæ familiæ, ut ex Horatij odis, & Cicero nis orationibus colligitur, originem habuerunt.

VELITRAE.

VLGGO BELITRI, LATII OPPIDVM, Octauiae familiæ & Augusti natalibus celebre, nihil habet iam visu dignum. Extra portam fossæ angustis foraminibus, & in profundum amplæ, quales sunt, in quibus condi & conseruari solet frumentum. Post id Nymphæus fluuius & ad v. milliaria Cora, & prædium Portium.

SERMONETTA.

LATII, NOVI NOMINIS IN EDITO LOCO situm, & recenti facto notatum. Ipsum enim iustis dominis ereptum filiæ impudicæ donauit Alexand: vi. Pontif. Non procul inde trës tabernæ fuere, quarum Diuus Lucas in actis meminit, Pauli Apostoli peregrinationem & Romam aduentum describens. Eutropio referente fuit hic etiam interfectus Seuerus à Maximiniano Heraclio.

SETIA.

VLGGO SECCHI, ANTIQVVM VOLSCORVM oppidum, monti altissimo impositum campis Pontinis incumbens, vini optimi ferax. Setini vini meminerunt Plinius & Martialis. Inter Setiam & casâs nouas apparent in radice montis veteris ædificij ruinae in circi modum factæ.

PRIVERNVVM.

VLGGO PIPERNO, OPPIDVM VOLSCORVM, IN asperrimo situm monte, celebratū vino, & natalibus Camillæ Reginae, quæ Turno contra Aeneâ auxilio fuit. Extra oppidū in descensu montis pulcerrimus fons est.

FORVM

FORVM APPII.

VLGO L' ABBATIA, IN EIVS ENIM OPPL di euerſi ruinis monaſterium eſt extructum. Meminit Horat. in ſuo Hodopoerico. Lucas in actis & peregrinatione Diui Pauli. Non procul inde Amaſenus fluuius, & progrediendo longius verſus Teracinam Vſens, qui gelidus per paludoſas valles tacite in mare deſertur.

ANXVR.

VLGO TERRACINA, OLIM ETIAM TRACHINE ob aſperitatem loci dicta, in colle poſita montis fragmine, quia mare attingit, tanquam muro firmata. Horat. ——— Subimus

Impoſitum ſaxis late candentibus Anxur.

In hoc olim oppido Iupiter & Iuno, pueri puellæq; imagine culti ſunt, & ille Anxur, hæc Feronia dicta. Vnde tertio anno milliari lucus Feroniæ fuit, qui aliquando incendio conſumptus per ſe reuiruit. Item ſons, ex quo tranſeuntes religionis cauſa ſeſe lauabāt. Apud hoc oppidum Tiberio imperante XX. millia hominum theatri ruina ſunt oppreſſa. Inter hoc & Monticellam moles quadrata ex rudi lapide ſepulcri antiqui formam præ ſe ferens. Muri oppidi ex quadrato & ſilice abſq; cemento facti. Terra omni fructuum genere abūdat, pomis, aurantijs, citronis, oliuis etc. Ita vt haud grauare hoſpites concedant vt alter in alterum iactis & reiectis malis, colludent in hortis.

FVNDI.

PPIDVM CAMPANIAE, IN PLANO SITVM, ſatis commodè habitatum, per medium ſtrata via Appia, ab ortu & Septentrione montes, à meridie & occaſu mare habet. Vina eius celebrata ſed ætatem non ferunt. A dextris ituris Formias lacus Fundanus eſt.

Fundis adiacet Cæcubus mons, cuius vina multis in locis ab Horatio laudata, vt Epod. X. & lib. III. od. xxix. & libro II. od. xiv. Pertinet verò hæc ciuitas ad familiam Columnenſium, eidem ab Arragonijs Regibus, ob fidelem operam, ſub Ducatus titulo donatam. Veſpaſianus Proſperi Columnæ filius matrimonio ſibi iunxerat Iuliam Gonzagam, tanta venuſtate ac pulcritudine femi-

Na

nam, vt

nam, vt formæ ipsius fama etiam ad Barbarossam Turcicæ classis Imperatorem peruenerit. Is enim à Gallo contra Carolum in subsidium excitus, mare Thyrrenum magna classe tenens, ingentem toti Italiæ, continuis incursionibus & latrocinijis, metum iniecit. Et cum in ea parte maris, vbi agri Fundani sunt proximi, versaretur, ad rapiendum eam animum intendit. Rem enim longè gratissimam Solimanno facturam sperabat, si inter reliquam prædā tam excellentis formæ feminam asportasset. Cuius cum se maximè fieri compotem cuperet, ex triremibus aliquot militibus in terram expositis, hos eius rei experiundi causa, in ciuitatem celerrimè iubet excurrere: & cum iam iam oppidum oppressuri essent, illa sibi metuens, & hæc resciscens, nulla mora, nulla cunctatione interposita, etiam vestibus necessarijs post se relictis, seminuda per equi celerrimi cursum, plus quàm credibili festinatione, saluatæ pudicitia atq; vita, sese ex spurcissimorum, fædissimorumq; latronum manibus eripuit. Qui cum omni spe eius potiundæ se excidisse cerneret, furore rabieq; actus, oppidum diripuit, incendit, atq; à nullo crudelitatis aut libidinis genere, in omni sexu absq; discrimine exercendo abstinuit, atq; tamquam velissima pecora ad victimam, ita hos ad naues multis plagis atq; verberibus cogentes, in omnem miseriam perpetuamq; seruitutē, atq; acerba mox subeunda mortis supplicia abegerunt. Factū id est anno Domini M. D. xxxiiii.

ITRVM.

PPIDVM CAMPANIAE, QVOD ALII ATRI-
um vocant. Blondus, vt opinor, magno errore Lam-
muras nominat, & Horatij versum ex Sermonibus
perperam & legit & intelligit. Est longè inter mon-
tes extensum, & foetore omnia oppida, quæ vidimus,
superauit.

FORMIAE.

VLGO MOLA, OPPIDVM CAMPANIAE,
vetus Lestrigonum sedes à Laconibus conditum, ab
Hormi porta primum Hormiæ, postea Formiæ appel-
latum. Seruius autumat dictum à τῆς ἑμῆς ab impe-
tu. Hoc oppidum Mamurrarum familia, & villa Ciceronis no-
bili-

bilitatum est. Vinum Formianum optimis annumerat Horatius. Ante ingressum inter sentes & spineta ruinæ apparent sepulcrorū veterum. Inde etiam ad litus maris non procul Nymphæum est opere conchyliato. Post Formias ad villam Scaulensem in litore molendinum, & officina, in quibus ex cannis, eodem in agro nascentibus, Saccharum extrahitur, & conficitur. Via item Herculanthæa multarum deliciarum olim & magnæ pecuniæ. De qua Cicero in orat. pro lege Agraria. Martialis.

*O temperata dulce Formia litus,
Ips cum seneri fugit oppidum Martii,
Et inquietas fessus exiit curas.*

M I N T V R N A E.

VLGO TRAIETTO OPPIDVM CAMPANIAE, Colon. Rom. nunc in colle, olim in planitie positum, cœli grauis, Caij Marij latebris nobilitatum, Vnde Iuuenalis.

*Exilium & carcer Minturnarumq; paludes,
Et mendicatus victa Carthagine panis.*

Alluitur à Lyri fluuio, qui nunc il Garigliano, Plinij tempore Glanicus appellatus fuit, ager paludosus, plenus lentisco, genista, filetis. Huius quoque fluuij meminerunt Horatius & Martialis. In eius ripa apparent ruinæ amphitheatri, & cuiusdam aquæductus, non contemnenda opera dum integra fuerunt. Agrum decorabat Nymphæ Maricæ templum, quæ Fauni vxor Dea erat Minturnensium littoralis. Eo loco cui nunc Ponti coruo nomen est fuisse Fregellas afferunt, & vbi hodie Carinulæ Calenum.

R O C C A.

VASI DICAS ARX SEV PROPVGNACVLUM, nomen Oppiduli sub Gauro monte, qui pars est Massici. De Gauro Cic. in Rull. actione secūd. Accedit eo mons Gaurus, accedunt Sileta ad Minturnas. De Massico Virgil. VII. — Vertunt felicia Baccho Massica qui rastris — Commendantur hi colles vini bonitate etiam à Plinio & alijs. Massicus adiacet Sueffæ ad ortum hyemalem, & inde ad mare vsq; protenditur, quo in loco nomen amittit & Gaurus dicitur.

LINTERNUM.

VLGO PATRIA, OLIM NOBILE OPPIDVM,
nunc villa ad eam Vulturni partem, quæ Cumas respi-
cit, exilio Scipionis Africani celebre, cuius & sepul-
crum hic fuisse, & ita inscriptum memoriæ traditur.

Deniçto Hannibale, capta Carthagine, & aucto,

Imperio, hos cineres marmore reclus habes.

Cui non Europa, non obstitit Africa quondam,

Respice res hominum quàm brevis urna premar.

Ingrata Patria ne quidem ossa mea habes.

Vulturnus autem fluuius turbidus & arenosus in Aprutio ori-
tur, quē Nataronum olim Romani dixerūt, ut in parallel. scribitur.

CRIPTA NEAPOLITANA facta est pertosso Pausilipi pro-
montorio: fenestram ab ea parte qua introitur, vnam habet, qua
exitur etiam vnam. Hanc alij à Lucullo, alij à Cocceio factam vo-
lunt, longitudo est ferè vnus mill. Italici: latitudo, ut duo currus
commodè transire possint, excissus mons summa industria, late-
ribus vtrinq; planis & æqualibus, opus stupendum & admirabile.
Criptam egressis à dextra montis parte Virgilij Poëtæ sepulcrum
ostenditur, & templum Actij Sincerij de quo in descriptione Ne-
apolitanæ vrbs.

NEAPOLIS.

REGIA ET MARITIMA VRBS, CAPVT TO-
tius Campaniæ, & illius regni metropolis, olim Par-
thenope à Sirenis tumulo, atq; etiam Palæpolis dicta.

A Græcis Calcidenſibus qui ex Eubœa venerant, con-
dita, trianguli forma, laterum inæqualium, ea, qua
mari alluitur, parte curuatur in modum dimidiatæ lunæ. Hæc ma-
ris vicinitate, portus amplitudine, salubritate aëris, soli vberta-
te, fontium copia, hortorum amœnitate, rerum deniq; omnium
quas humana vita desiderat abundantia, nulli hodie cedens, & o-
ra tam excellenti & felici cum toto Campaniæ agro, ut palam sit
vno in loco gaudentis opus esse naturæ, litus omne palmiferum
& cedrifera. Principū toti regionis sedes, nō tam magna quàm
populosa. Plateas habet, tribus exceptis quæ latæ & miræ lōgitudi-
nis sunt, maiori ex parte strictas & angustas, olim filicibus, nunc
lapide coctili stratas, in quib. obseruāduſ ordo in disponendis col-
locādisq; ciuium & artificū ædibus. Fabri n. & eiusmodi artifices,
qui

qui strepitu molesti sunt, vel corrarij sutores qui sordidiora exercent munia, in extremis vrbis partibus suas regiones obtinent, reliquam vrbis partem nobiliores alijq; ciues. Singulae propemodum domus fontes habent salientes copiosa saluberrimaq; aqua. Hyemem vix sentit, cuius gratia palatia & domus non habent tecta in altum eleuata, sed tabulata, calce leniter superiecto in decliue eminentibus cymbis, ita extructa vt in summo ambulare possis, totamq; vrbem simul & mare contemplari. Munita est & fossas habet Lxxx. ped. profundas: portas viii. vt pote, Castelli, Ioannis Carbonarij, Mercatus, Rialti, Capuana pulcerrima, Carmelitarum, S. Coalis, & S. Ianuarij. Arces etiam praecipuas tres ex quibus ab omni irruente vi se facile potest tueri.

NOVA in ipso vrbis ingressu ad maris litus forma quadrangulari lapide Tyburtino, moenibus & turribus crassis, fossaq; duplicata, ea parte qua vrbem respicit profundissima, illo ipso loco, quo fuit Monasterium Praedicatorum, posita, cuius porta interior ex marmore pulcerrima & area quadrata oblonga & ampla. Aula quoq; spaciosissima, in qua quotannis conuentus regni celebratur, & Prorex singulis septimanis bis sui facit copiam, supplicationes & querelas suscipit, iudiciumq; exercet. Iuxta hanc turris in qua conseruantur Caesaris iocalia, vt vocant, nempe, sceptrum aureum, ensis habens capulam & vaginam auream gemmis elaboratissimam, corona gemmis incredibilis magnitudinis rutilas, pomum Caesareum vetustum, cappa imperialis, cuius phylacteria gemmis referatissima, crux aurea, longitudo vnius palmæ, poculum magnum gemmis vndiq; ornatum magni precij, poculum minus smaragdis, robinis, saphiris & vnionibus, item margaritæ & praecipua gemmarum genera in bona quantitate. Caesaris demum effigies ad viuum expressa. Videntur in ea etiam aliquot bombardæ æneæ Electori Saxoniae in pugna ad Vitebergam ereptæ, cum à Carolo V. Imp. caperetur: in illarum maxima Electoris Ioannis Friderici effigies cum his literis incisis: **VERBVM DOMINI MANET IN AETERNVM**. Dein: *Halt maes in allen dingen*. Ibidem ænea porta, in qua globus ferreus à Gallis contra Hispanos eiaculatus reconditur, qui quod minus feliciter erat emissus Hispanis ad eam aditum præparauit: Statua item fortissimi cuiusdam Galli collocata est, qui centum hostes antequam se ipsum dedit, trucidauit.

Nn 3

Item

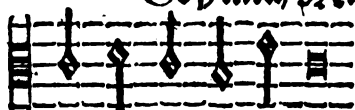
NEAPOLIS.

Item turris S. Vincentij, quam Galli capta arce adhuc vi. menses tenuere: Quamobrẽm omnes cum tãdem vincerentur, in præmium tantæ fortitudinis vita donati sunt.

VETVS, ad viam Capuanam ædificata, antiquissimas picturãs & ædes refert; Estq; in ea armamentarium, in quo inter cætera *warwalia* Regis Francisci ad Ticinum capti elegantissima, ex optimo ferro sine vlllo auri ornatu facta, hanc CC. Hispani custodiunt.

TERTIA in rupe altissima ciuitati incumbẽte, vnde vrbi quantumuis ab hostibus occupatæ facillẽ potest imperari. Excisa in saxo tota est à Pyrrho Aloysio Cæsareo Præfecto militum auspitijs D. Petri de Toledo Caroli V. Imperatoris Proregis capta Carthagine, regnoq; Tunetano deuicta, & bellicis tormentis, quæ ex pugna Saxonica similiter huc translata sunt, refertissima, in vno effigies Doctoris Martini Lutheri cum Rythmis Germanicis.

Für ein Senger bin ich gegossen /
Vnd gebrauch mein Stim vnuerdrossen /
In Sachsen ward ich woll beschossen /
Gegen dem Teuffel vnd Pabstzgenossen /
Goss mich Michael Andreas Pittnizen.

Von Edler artt.

AEdiculæ itidem in ea in quibus artifices habitant, quò obsessa nihil desideretur. In ædificijs subterraneis ligna & alia necessaria asseruantur. Per cuniculos plurimos equites & pedites tutò emitti & intromitti possunt, vulgo Castel di S. Elmo ò di S. Martin à templo quod infra eam est, & Cartusianorum Monasterio Regio & pulcerrimo, in quo tria sacella, primum historiam D. Laurentij, II. trium Regum. III. Natiuitatis Christi continens. Galli hic non recipiuntur, quod Gallus Cœnobij Prior vel Præfectus olim coaceruata pecunia aufugit. Dantur hic maximæ eleemosynæ. Vocatur etiam hoc castrum Briglia, quasi dicas frenum equitis *dem Ros einen Zaum*/ cò quod Carolus V. ex Africa reuersus, & videns plures equos depictos Neapoli absq; freno (tale signum eorum esse dicitur) commoueretur, eius præsidio ferocem & temerariũ hunc equum, ne Domino posset reluctari, constringere. Cœpit itaq; sub specie voluptarij & templi hoc castrum extruere, & iniecto equo indomito, id est, Neapolitanis, freno seu briglia, eos domauit. His & alia duo addi possunt LA VICARIA scilicet, in quo ius populo

populo redditur & causæ ciuiles tractantur, captiq; seruantur, quorum eo tempore cum ego Neapoli essem MM. erant. Ac Castellum OVI quod in Insula Mergeri Neapoli egredientibus primum se offert, & à quinquaginta Hispanis excubitoribus seruantur, ædificatum in monte arenoso, dicta Pizza Falcon. Eam villā Luculli fuisse & à continente abscissam nonnulli autores sunt.

FORA sunt ampla, quorum vnum famosissimum la Piazza del vlmo: propè castrum nouum, in quo olim spectacula exhibebantur, præmijs vlmo suspensis, hodie à ditioribus & mercatoribus habitatur. BASILICAE publicæ quatuor, quas alij Prætoria, alij porticus nominant, vulgo I. quattro Seggi. In his statutis temporibus anni publicus conuentus habetur, & conueniūt in ijs mercatores singulis diebus contractuum celebrandorum gratia. TRIBVNALIA V. S. Pauli in quodæua debita expediuntur: la Zeccha, vbi ea quæ ad mercaturam; la vicaria, vbi causæ iudiciariæ ciuiles & criminales tractantur: Summaria, vbi de patrimonio Regis; Sacrosancta, vbi iurgia, iniuriæ & aliæ lites deciduntur. TEMPLA multa, in quibus splendidissimum S. Mariæ Oliueti, vetustissimum S. Pauli, olim Castoris & Pollucis, & amplissimum S. Claræ sepulturis Regum & Reginarum Franciæ magnificis decoratū, cui vicinū cœnobium ab Arragoniæ Regina, Roberti Regis vxore, ædificatum, in quo filia Domini Ioannis de Austria Belgij Proregis ante Ill^{l^m}. Ducem Parmensem Alexandrum. Parochiæ XL. templa Monachorum xv. inter quæ pulcherrima D. Francisci propter eius gesta artificiosè depicta: S. Spiritus propè palatium vice Regis: S. Crucis prope Arsenale; Vestalium viii. Gymnasium celebre, in quo professiones quæstuosæ florent, literæ exiguo sunt in precio, fundatum à Frid. II. Imp. Bibliothecæ aliquot ex quibus præcipua S. Dominici, in qua libri non pauci Ioannis Pontani ab Eugenia filia in doctis. patris memoriam sacro loco dicati, pulpita plena Lxv. Ad S. Catharinam pulpita xxxvi. Ad S. Mariam Carmelitā. Ad S. Petrum: Ad S. Petrum Martyrem: & S. Mariam Oliueti. Hospitalia duo magnificentissima, primum Mariæ annuntiata: alterum Mariæ de populo, quibus & tertium accedit ægritudinum incurabilium, in quo verno tempore ultra MMM. ægrotorum qui Guaiaci potione vtuntur & curantur. In granariū quotannis deferuntur ccc. quintalia frumētī. In stabulo regio centū equi generosi aluntur, de quib; Regi quotannis xn. dono mittuntur.

Inter Palatia magnatum laudatur principum Salernitani, quod ex empto Iesuitæ iam habitant Sulmonensis Andreæ d' Oriæ, in quo picturæ egregiæ bellorum Caroli V. depictæ, Ludouici de Toledo filij Petri Proregis Iulij de Cardona generalis triremium Neapolit: Viceregis, Marimaldi de Sangro, Ducis Grauinæ, Ducis Castignani & de Somma. Inter ædificia excellentium hominum Adriani de Guilielmo quæ multitudine & præstantia omnis generis antiquitatum superant cætera. Caraphæ imaginum ex auro, argento, ære copiosa vetustate. Gonsalui de Bernardo copia vasculorum antiquorum. Principis Magdalonij statuarum ex marmore: Tiberij de Buccis pulcritudine rerum recentium: Cæsaris Carduini deorum ex marmore & vrnarum fictilium etiam ex vitro. FONTES in publico è quibus aqua limpidissima varijs modis, nunc laccæ vnius altitudine, nunc duorum capitum crassitudine, nunc per centum fistulas profilit sunt, à largo de castello, A mezzo Cannone, A. S. Catharina, A. S. Maria del vino, A. S. Pietro Martyre, A pescagia, Alla Sellaria, Delli Serpi, Al Mercato, Al annunciata, Alla Stupha, A. S. Marcellino & di Capuana. HORTI & villæ innumeræ, sed cultissimi Proregis Marchionis Viceprincipis Stilliani Marchionis de Valle, Domini Garziæ. Ex villis Leucopetra, vulgo pietra bianca Bernardi Martirani & fortis Regij, vulgò peggio Real, hæc vno, altera tertio ab vrbe milliari. VINA præcipua sunt Vesuij vulgo Vin Græco dictum. Cæcubum de fundi, Faustinianum vel Calenum, Falernum S. Seuerini, Massicum & Surrentinum. Ciuitati, hortis, villis, aquam præbet Sobethus fluuius. Mulieres vrbis de formes sunt, sparso ore & magnis nasīs. Hospitia vilia & incommoda. Nusquam e quorum maior cura, nusquam tanta principum & nobilium multitudo, nusquam quod ad vniuersorum mores pertinet populus corruptior & ferocior. Vrbs autem & munitior nunc facta est, & amplificatum pomerium: Plateæ in meliorem formam redactæ, & fontes plurimi excitati. Ambitus erat III. mill. nunc V. Legibus concessum est omnibus arma gestare. Ipsum regnum continere dicitur in vniuersis suis prouincijs CLVI. oppida, CXXXVII. ciuitates, XXV. Duces, XV. Principes, LVI. Marchiones, CXXXVI. Barones, XX. Archiepiscopos, LXXX. Episcopos. In circuitu M. CCCC. XLV. milliaria.

IN AE-

IN AEDE CATHEDRALI S. IANVARII.

IN SACELLO SVB CHORO FORMA
quali exstructo.

*Currite qui cupitis caelestis premia vita,
Et castas huc ferte preces, hac ianua cæli
Pandit iter, votis Deus hic lachrymisq; precantum
Mitis adest, qui martyrio precibusq; beati
Ianuarii, totam commissio crimine ab omni
Parthenopen nutu ac presenti numine purgat.
Currite, vim patitur divini regiae regni.*

OLIVERIVS CARAFA EPISCOPVS OSTIEN:

S. R. E. Cardinalis Neapolitanus, Diuo Ianuario Martyri, Pontificiq; Neapolitanorum patrono, sarcophagum hoc dedicavit, sacellum marmoribus miro opere construxit, ornauitq; additis eius sacerdotibus, qui quotidie Deo sacrificent, quibus dotem perpetui prouentus constituit, ius patronatus sacelli gentilitium esse voluit, in primis Dei honorem & laudem Sanctorum quaesivit, fauete animis & Deo auctori preces fundite. M. D. VI.

Hoc fac & uiues.

Alphonfi Carafæ Cardinalis superbissima sepultura à Pio V. erecta.

PHILIPPI MINVTVLII ARCHIEPISCO-
pi Salernitani.

*Hoc iacet in tumulo Dominus Minutus Vrsus,
Pontificalis apex, qui praefert linea tursus
Virtutum vitis, Philippi vera propago,
Pontificum gemma, ac omnis probitatis imago,
Parthenopes natum Salernum Pontificatum,
Fletq; tale datum moritur super omnia gratum,
Parthenopeq; tibi Salernum Praesulis huius
Commendat corpus, animam Deus accipe cultus.*

EX ALIO LATERE SARCOPHAGI

*Magnanimus constans, prudens, samsq; serenus
Philippus praesul, morum dulcedine plenus,
Minutulus, patria decus, & flos, alta propago,
Hic silet, hic regitur, iacet hic probitatis imago.*

CAROLI REGIS FRANCIAE SEPULTURA

Chi tagliana la testa di suo tradello Corradino.

AD SINISTRVM LATVS ALTARIS MAIORIS

Capella Imperatoris Constantini. Item. Capella beatæ Virginis, facta à primis christianis Neapolitanis. Item. Capella Ducis Albæ, cum tali inscriptione:
Dum Ferdinandus Toledus Alua Dux Italiæ pro Rege possidet, trecentosq; inuicta uirtute hostes à regni Neapol: finibus arcet, Marea Tolcta eius uxor Diuo Ianuario ediculam hanc ex suo dicat, & voti compos ornatur. Anno salutis M. D. LV.

CARDINALIS CARBONEI.

*Clarus in excelsa Carbonum Parthenopea
Ingenua tellure satus de stirpe, columnas
Inter Apostolicas velut igne micantibus astrum,
Cardineiq; chori, lux, gloria, spes quoq; multis.*

Cui

N E A P O L I S.

*Cui Sabinensis apex titulumq; Susanna dederunt,
Crimina qui lamacro laxabat cuncta secundo.
Et pius in cunctis solersq; ad mystica rebus,
Consilij probitate nitens, duxq; ordinis alti.
Corpore marmorea iacet hac Franciscus in arca,
Latus in aetherea plaudis sed spiritus aula.
Anno milleno Domini quinto quattreceno,
Octava verum ipse die Iunij requieuit.*

IN SACELLO CRISPANORVM.

*Candida Sinderesis redimitus tempora seris,
Landolphus Crispianus adest, in lege canorus
Doctus erat, miles armatus, florida lingua
Temperiesq; viri comitis coniunxerat astris.
Regia grandaeviq; insignia nobilis aula
Fulgidus, inq; foro dissipatis calculis ingens,
Virq; Deo mundoq; bonus, super alsa levatus
Compositus, factis clarus, sapientia cunctis
Exaltata vijs serpit, leuiterq; susurro
Consilium regni fuit hic perdoctus Apollo.
At quodq; Magdalenes deuotus facta canebat.
Urbanus nouit prudentem Papa sororum
Limatasq; vias super aethera remq; locabat,
Fortunamq; suam placida stringebat habenis.
Magnaq; iam mortis venientis vincula spernens,
Inquit in extremis ignitur fulgida virtus.
Dulcis morte viri tandem pax plangitur astris,
Occidit infelix regni status atq; pependit
Perilis ex centum termilleq; circulus annis
Septuaginta simul pariter mixtusq; duobus.
Fluxerat ingenti folio regnante Ioanna,
Intra bis denis fuit tertia fluxerat ardens,
Augustaq; dies: undenos pectine denso
Voluerat intexens indictio circiter annos.*

IN SACELLO CARACCIOLORVM.

*Conditur hoc pulcro generosus valde sepulcro
Cobellus, nimio plenus & eloquio.
Atq; Deo latus, sanctis dictisq; repletus,
Hieronymi laudum dona habuitq; bona.
Hic fuit orator, & grata Pacis amator,
Natus Daphina atq; ad bona cuncta datus.
Cultor honestatis Caraciolus & probitatis,
Magnus homo, iuuenes hic peramansq; senes.
Sub tricentenis decem ter milleq; senis
Annis hic obiit, nam Deus hunc voluit.*

MATTHAEI CARACCIOLI.

Dominus Matthæus Caracciolus Proto-notarius Sanctitatis Domini Papæ. qui
obiit anno Domini M. CCC. xiiii. die xxvi. Maij xii. Indictione

*Qui iacet hoc tumulo, Paradisi luce fruatur,
Sitq; tibi requies, & sine nocte dies.*

IN SACELLO SCONDITORVM.

Victoriæ Capiciæ vxori integerrimæ, ne, quos singularis amor & mirabilis con-
cordia

cordia coniunxit, vel mors ipsa deideret, tumulo hic coniugis cineres expectant
viri, Iulius Cæsar Sconditus posuit.

FRANCISCO VOPISCO.

Vita functo octogenario, Anno salutis Christi M. D.

*Si dolor est cui carus obit virq; optimus idem,
Omnibus & qui plus millibus unus amet.
Is meus est, mihi dum genitor dulcissimus, heu heu,
Antiqua exemplar simplicitatis obit.
Æternum cinerum patris heu manesq; valete,
Lingor ego, at vobis parva perenne quies.*

BARTHOLOMAEI DE CAPVA.

*Ianua legum, vitæq; regum, mors retrudit
Conterit omnia, sunt quasi somnia, cuncta recludit.
Summus & athleta regni iacet hic logotheta,
Protonotarius, auxiliarius, atq; Propheta.
Annis sub mille trecentenis bis & octo,
Quem capiat Dominus obijt benè Bartholomæus.*

IN AEDE S. DOMINICI.

PHILIPPI IMPERATORIS CONSTANTINOP.

*Hic pius & fidus, hic Maris in agmine fidus,
Philippus plenus virtutibus atq; serenus,
Qui Caroli natus Franca de gente secundus,
Regis secundæ Regina matre creatus
Vngaria, siue vir nata semine Diua
Regis Francorum Catharina pro strenuorum,
Qua Constantipolis exiit Imperator.
Atq; Tarentini princeps, dominatus amator,
Nostræ amen pater, strenuus ac ietibus acris
Achaia Princeps, cui Romania deinceps
Tanquam Despoto titulo fuit addita noto,
Inclytus & gratus tumulo iacet hic trabecatus,
Pius, qui magno solio migravit in anno
Christi milleno, trecento, ter quoq; deno,
Bino, December erat eiusdem sexta vicena,
Facta dies inerat Indictio quintaq; dona.*

DVGIS DVRATII.

*Dux Duracensis regali è stirpe Ioannes,
Atq; comes dignus Graulina, mente benignus,
Ac Albanorum Dominus, correptor & horum,
Angelici montis sancti dominator honoris,
Princeps discretus, mira pietate repletus,
Francia cui patrem confert, Vngaria matrem,
Sancta de gente generatus utroq; parente,
Hic iacet illustris vita clausis sibi lustris,
Anno milleno, quo Christus corde sereno
Et tricenteno persulsit ter quoq; deno,
Quinto migravit cælestia qui properavit.
Tertia præstabat indictio que numerabat
Oramus Christe cæli dux inclytus iste
Vivat in æternum, patrem speculando supernum.*

FERDI.

N E A P O L I S.

FERRINANDI PRIMI REGIS.

Fernandus senior, qui condidit aurea secla,

Hic felix Italiam vixit in ore virum.

Obijt M. CCCC. XCIII.

FERRANDI IVNIORIS REGIS.

Ferrandum mors sena diu fugi arma gerentem,

Mox positus (quenam gloria) fraude, necas.

Obijt M. CCCC. XCVIII.

REGINAE IOANNAE.

Hospes Reginam Ioannam suspice natam,

Et cole qua meruit post sua fata coli.

Obijt anno M. D. xviii.

FERRANDI, MARCHIONIS PESCHARAE.

Virtutum Ausonia, Maris flos, gloria fulmen,

Hoc Ferrandus olet, colitur tumuloq; resulget.

Livida quem Lachesis leto demersit acerbo,

Is modo sed caelos pius altaq; sidera calcas.

ISABELLAE DUCISSAE MEDIOLANENSIS.

Hic Isabella iacet, centum fato sanguine Regum,

Qua cum maiestas Itala prisca iacet.

Sed qua lustrabat radijs regalibus orbem,

Occidit, inq; alio nunc agit orbe diem.

Obijt M. D. xxiii.

PETRI DE ARAGONIA.

Cernis Aragonci Petrum haud ignobile culmen,

Antoni sobolem qui scire cupis, amen.

Rarus eras puer hic vixens in sede paterna,

Veni ut immitis Atropos ipsa sibi.

DVCIS GRAVINAE.

Illa ducem Gravinae monstrat tibi candide lector,

Prasens serica tumba Vrsina gente Ferrandum,

Qui tenuis turmas grauis inter nobile pondus,

Lanifica ut venit Lachesis ipsa vira.

Obijt M. D. xlix.

EPISCOPI CUIVS DAM.

Vixit adhuc, quamvis defunctum ostendas imago,

Discat quisq; suum vivere post tumulum.

Terra tegit terram.

PORTIAE CAPITIAE.

Portia Capitia viua gaudium, mortua mariti gemitus, hic sita est. Bernardinus Nota perpetuo moerens, perpetuo lacrymans. Proh dolor quantum fuit carissima.

ALANEI COMITIS BUCLANICI.

Marianum Aleanum Buclanici comitem, domi militiaq; clarissimum & Catari-nellam Vrsinam pudicitia insignem, coniuges in vita concordissimos, ne mors qui-dem ipsa disiunxit: Liberi pientissimi, ut parentes optimi iunctim, sicut optaverant, conderentur, curauerunt. M. CCCC. Lxxvii

PLACITO SANGRIO.

Equiti optimo, ob fidem in grauissimis rebus domi militiaq; probatam, Alphon-so & Ferdinando Neapolitanorum Regibus inter primos maxime accepto, Bernar-dinus

dinus filius officij & debitæ pietatis non immemor. Obijt M. CCCC. XC.

RATNALDO.

Viro nobili, ex Ducis familia, militari disciplina & vitæ integritate Alphonso priori Neapol: Regi probatissimo ac præsidij eius præfecto, Antonina Tomacella socero suo optimo multis cum lacrymis posuit, Vix: ann: Lxxvii.

Hic labor extremus.

IOANNI BAPTISTÆ.

Ex patricia Ducum familia, non minus apud Reges Aragon: amorè, gloria, quàm fidei præstantia clarissimo Antonino Tomacella mutæ caritatis causa, vnicum tot lacrymarum solatium viro optimo ex suo monumentum posuit, cavitq; ne præter se quisquam inferatur, vt cui puellula nupserat, & quo cum sine iurgio semper vixerat, post fata quoq; perpetuò copuletur, interceptus mortalitate annum agens Lxii. Mens: viii. Dies xv.

Vt se reseminat ales.

IOAN: ANTONIO MUSCETOLÆ.

Patricio Neapolitano, domi forisq; clarissimo, Carolo V. Cæsari à consilijs interioribus, cuius præter omnem disciplinarum cognitionem, eloquentiam, & in negotijs gerendis dexteritatem nemo æquari potuit, qui ter ad Clementem vii. Pontif: Max: magnis de rebus legatione pro Cæsare habita, ne debitos iamq; oblatos virtutibus suis honores adiret, mors importuna obstitit. Moritur anno M. D. xxxiiii. Camillus frater bene mer: fecit. Vix: an: xlvii.

NEPOTIS MUSCETOLÆ.

*Flos tener hic languet, qui ni cecidisset & urna, &
Nomine, sic magna laude niteret avi.*

IOANNELLÆ MARAMALDÆ.

Siste sic coniux dulcissime, vt nos vel humus nequaquam separet. sed vna tandem nos tegat urna. Ioannellæ Maramaldæ coniugi optimæ, cum qua vixit annos xxi. Mens: vii. nihil de ea nisi mortem doliturus. Iohan: Antonius Muscetolla in defesso mœrore posuit.

ALPHONSI REGIS HISPAN:

*Inclutus Alphonsus, qui regibus ortus Iberis
Hic regnum Ausonia primus adeptus adest.*

Obijt M. CD. LVIII.

Cernitis Alphonsum regem virtute reflatum.

ANTON: FERRANDI.

*Dormis an vigilas, Antoni? sc̃tor utrumq;
Ossa quidem primum, sed virtus fama secundum.
Sanguine quo cretus? genitor quis? quidne moraris?
Stirpis Aragonia Ferrandus iudicis horam.*

Obijt M. D. XLIIL

GALBOTTO CARAFÆ.

Domi & militiæ clarissimo, qui pro regibus Aragoneis multa fortiter gessit, ultimoq; Ferdinandi regis primi bello correptus morbo, in Ferentinis iam septuagenarius diem obijt: & Rosatæ Petramalæ mulieri præstantissimæ Andreas Carafa Seuerinæ comes parentibus optimis posuit M. D. xiii.

MALITIAE CARAFÆ.

*Auspice me Latias Alphonsus venit in oras,
Rex pius, vt pacem redderet Ausonia.*

N. E. A P O L I S.

*Natorum hoc pietas struxit mihi sola sepulcrum,
Carafa dedit hac munera Malitia.*

Magnif. Dom. Malitia Carafa miles obiit M. CD. xxxviii. die x. Octobr. ii. Indictione.

CARAFÆ GENTIS FOEMINAE.

*Gentis Carafa fides, spes una mariti
Vina fuit, post hac mortua luctus erit.
Ante diem cecidit magnis gratissima diuis
Portia, qua laudes urbis & orbis erat.
Nunc ornas cælum radijs fulgentibus astrum,
Et micat ardenti lumine prope Iouem.*

BERNARDIN: CARAFÆ.

Offibus & memoriæ Bernardini Carafæ Episcopi & comitis Theatini, Patriarchæ Alexandrinipositum, Hieronymus Carafa fratri vnassimi cum lacrymis fecit Vix: ann: xxxiii. morte iudicante satis eum vixisse diu, cui nihil ad nullam vel virtutis, vel prudentiæ, aut literarum laudem addi vltius posset: contra grauitèr conquerente fortuna, ereptam sibi facultatem amplissimi honoris, quem iam apparaue- rat illi deferendum. Fato functus est anno salutis M. D. v.

CARAFÆ CVIVSDAM ANONYMI.

Huic virtus gloriâ, gloria immortalitatem comparauit M. CCCC. Lxx.

FRANCISC. CARAFÆ.

Equiti Neapolitano insigni, Christianæ religionis obseruantissimo, qui summa omnium mortalium beneuolentia ac veneratione, ætatis annum agens Lxxxiii. obiit, senij nunquam quæstus, Oliuerius Carafa Neapolit: parenti optim: posuit.

Par vitæ religiosus exitus.

HECTOR CARAFA.

Francisci filius, Ruborum Comes, qui Alphonsi II. Neapol. Regis cubiculo exercituiq; præfuit, cui perpetua cum fide obsecutus est, domi forisq; Christi incunabula virgini matri dedicauit, & hoc monumentum viuus sibi fecit, Anno M. D. xi.

IACOBVS BANCRAIIVS

Arecchi filius, humi sepulturæ locum delegit, cavitq; vt si quis in sublimi condi maluerit, tanquam exheres iure sacelli excidat. M. D. L.

BLANCINÆ BARCELLONENSIS.

Mortales an scimus quid futura dies nobis promittat? natalem, & locum, & diem scimus, sepulturæ nescimus. Blancina mihi nomen est. Barcellona patria, hæc dum bello grauius premitur, ipsa liberos vt viserem Neapolim profecta sum, vbi dum quinquennium exigo, supremus mihi dies affuit, condi hic volui, neminemq; hoc sepulcro inferre caui, nullius mecum cineres misceri passura. Blancina Barcellonensis hic posita est, quæ obiit xxviii. Iulij M. CCCC. Lxx. Vix; ann: Lxxx. quorum quadraginta sine querela exegit, cum Iacobo Ferraro coniuge concordissimo, filij pos:

IBIDEM. ANONYMI.

*Quid me Felicem vani dixere parentes
Si mihi morte fuit vita molesta magis?
Nil bene successit, patrias mariturnus ad oras
Dum propero, hic sepelitur Parthenopæa senem.*

ALIVD.

*Pro pueris ideo nostrum non pegma quiescis
Et lacrymis pietas sustulit ossa patris.*

IOANN: FRANCISCO ROTAE.

Equiti pulcherrimo interempto, quod ad Sebetum flumen pro patria armis sumptis medios inter hostes viam sibi virtute moriens aperuisset, fratres in egregij facti memoriam pos: publicis elatus lacrymis M. D. xxvii.

COMITIS MONTIS IORDANI.

*Quadraginta tribus post Christum mille trecentis
Hinc Comes insignis Iordanis montis italti
Ad caelum, calabro genitus de sanguine Ruso
Quem sociat virtutis amans, generosus alumnus
Carolus antiquis titulis vestitus auro
Hec annis obiit quindenis mille trecentis.*

FRANCISCO SCHENCK.

De Schenckenstein claræ in Germania nobilitatis, & apud Maximilianum Cæsarem ad consilium domi forisq; circa graues præfecturas insigni, in Italiam postremo sub Hispano duce aduersus Gallos Caietæ obsessos, legioni Alemannorum præfecto, ibiq; vi febris extincto, deducto huc cadauere fratri amantissimo pietatem persoluit, Anno salutis M. D. iiii. prid: Non: Ianuar:

VINCENTIO CAVALLERIO.

Philosopho & Medico clarissimo, ac Alexandro IC^o insigni, vt mortui æternum viuerent, Prosper & Ascanus Sanctini morum fratribus vnanimis in amoris & gratitudinis memoriam Anno salutis M. D. Lxii.

.AD DEXTRAM DEIN:

FABIUM ET DECIVM.

Fil: opt: summæq; spei adolescentes en infelix sepelio Ascanius Sanctinus pater, quibus vtinam commori potuissem, quando præmori non potui, heu mihi non semel hæc miseria ob filiorum præcox ingenium animus prælagiuit mala. O beatam coniugem, cui charos liberos in coelis visere, in terris amplecti licet, iam quod optasti habes, æternum frueri.

Beatrici Caualleriæ coniugi rariss: Ascanius Sanctinus perpetuò mœrens posuit.

FRIDERICVS DE BVCHAVV.

Alemannus CCCC. militum præfectus sub Duce Hispaniæ M. D. iiii.

NANNINVS DE MARMOREA

Alemannus, dum se belli fortunæ commisisset, & CCCC. ped: stipendium haberet, febre correptus diem clausit extremum.

LAZARVS ASPAN.

De Lichtenbach & VVintersbach ex principatibus Austriæ inferioris ad Carolum Hispaniæ Regem Orator missus. Ioannis de Starenberg eiusdem legationis socius M. D. xix.

In hac æde similiter imago Crucifixi, quæ locuta est D. Thomæ: Benè scripsisti de me Thoma.

Item sacellum, in quo orauit, & conclaue in quo studuit.

In Sacristia xxiii. sepulturæ Regiæ fericæ auro intertextæ, cum vniuscuiusq; insignibus.

Item sepultura Marchionis del' Gualto, qui regem Galliæ ad pugnam propè Papiam coepit.

IN REFERTORIO.

*Ne te multa Ceres maculet blandusue Rismater.
Qui petis hinc laticem præmonuisse velim.*

N E A P O L I S.
IN AEDE D. PETRI MAIORIS
VEL MARTYRIS.

IACOBATO DE ALEXANDRO.

Ex nobilitate Neapolitana, tempestate sua plurium castellorum Domino, qui Ferdinando Regi longè intimus plurima domi militiarq; seruitia praestitit. Robertus filius patri benemerenti posuit. Obijt Anno M. CD. XCIII. die V. Septembr.

ANTONIO IANVARIO.

Patricio Neapolitano, IC.^o insigni, & Oratoti claro vice protonotario ac praefecto sacri consilij, multis legationibus functo, Regibus suis accepto, domi forisq; magnis honoribus honestato, filij pientis: pp. vixit ann: LXXII. Mens IX. Obijt anno Domini M. D. XXII.

MARTVS VXORI.

*Quis te cara tuo coniux invidit amanti?
Et miseram rapuit te mihi latitiam?
Heu quantum ille nefas, qui te mihi sustulit, egit;
Delicias omnes sustulit ille meas.
Et cur me melius quàm te mors improba servas?
Nec pariter campos mittit ad Elysios?
Dij mihi crudeles qui te rapuere fuerunt,
Et qui te sine me sustinuere mori.*

RESPONDET VXOR.

*Abstineas quaso coniux dilecte Ioannes
Me lacrymis sanctam sollicitare tuus.
Vixi ego qua peritura fui, sic voluitur urna,
Sis consentus eo, quod tibi sorte datum est.
Hic tua sum, tua qua fueram, depone dolores,
Non fuit ante suum mors, celerata diem.
Nec cecidi quoniam regna in meliora recepsi
Iam super aethereas à Iove rapta domos.*

ANTONIO ET BADVANO.

Macedonijs equestribus viris, Loysius Macedonius patri & fratri benè merentibus Anno salutis M. D. XVI.

IN D. PETRO A MAIELLA.

LÈONESSI.

*Hic iacet heu Caesar, quo nullus sanctior unquam
Nec fide maior erat, nec pietate simul.
Nobilitas Campana suo decoravit honore
Et nomen generi clara Lecena dedit.
Occubuit tandem, superasq; euasit ad auras,
Qua mereretur pramia digna tulit.*

AETHIOPI CUIUSDAM EVNVCHI.

*Praiacet Aethiopus domino Catapulta peremis
Hic docuit, fidei munera ferre necis.
Virgo domus fuerat custos didimiq; solutus,
Pro foribus tumuli ianitor inde sedet.*

NICOLAI ALVMI.

*Inclutus eloquijs rector Nicolaus Alumnus.
Alisia miles & Cancellarius idem
Regni Sicilia, dux morum, fonsq; profundi*

Consilij,

*Consilij, pietate grauis, qui nobile templum
Obtulit hoc Christo; taceat hic qui largus egenis
Multa tibiensq; dedit, sed quanquam corpus in arce
Claudatur tumulo, florens ad sidera tali
Fama volat, claram vidit per seculâ nodum;
Quem rapuit Domini post annos mille trecentos
Cum sexaginta septem hox sine Decembribus.*

IN S. PTERO AD ARAM

IN EPISTILIIS TEMPLI.

*Siste gradum, & priusquam templum ingrediaris, Petrum sacrifi-
cia facientem venerare: Hic enim primò, mox Romæ filios per Euan-
gelium Christo genuit, panesq; illo suauissimo cibauit.*

*Parthenope meruit fidei quem Roma magistrum,
Te prior esse pietua retia sponte subintrans,
Magna & in Hesperia primum tibi credula capis
Sanctorum fructus superis inferre poter.*

IN TEMPO.

*Apud Deum nihil operosa   Nullum theatrum
humilitate sublimius.   virtuti conscientia maius est.*

*Quod prima in Latio Christo pia colla subegi
Parthenope, hac Petri præsinit arâ fidem.*

*S. Petrus Antiochia veniens hic Neapolitanos ad fidem Christi con-
uertit, & S. Aspreum Episcopum Neapolit: constituit: S. Candidam
viduam baptizauit.*

IN TABVLIS AD ALTARE MAIUS SVSPENSIS.

*Post Iesu Christi resurrectionem & ad celos ascensionem anno xx. B.
Petrus Apostolus Neapolim veniens, prima iecit fundamenta presentis
Ecclesiae ab eodem nuncupata, & ad memoriam posterorum extabat titu-
lus marmoreo lapide inscriptus parieti Campanarum confabricatus, qui
exercitu barbarico Neapolitanum agrum peruagante interceptus est. I-
dem Apostolorum princeps eandem Ecclesiam per se ipsum consecrauit,
& in huius dedicationis memoriam extat lapis marmoreus Graecis literis
exsculptus, qui in dextro cornu maioris altaris cernitur.*

MARCHIONIS BRANDENBURGENSIS.

*Gumbertus Dei gratia, Marchio Brandenburgensis, Stetiniæ, Pomeraniæ, Cal-
suborum, ac Sclauorum Dux, Burggrauus Norinbergæ & Princeps Rugæ, qui obiit
die Mercurij Ioannis Baptistæ xxiii. Iunij M. D. xxviii.*

BALTHASARI RICCHAE.

*Fratri concordis: Caspar natus maior superstes commune marmor posuit, ut
quos vita coniunctissimos tenuit, mors indiuisos custodiret M. D. xviii. Obijt an-
num agens xxvii. Decemb: xxi.*

*Coniuge marmoreo prole & curante Ioannes
Riccha tuo tumulo condita membræ senes.*

*Quod fuerit tua casta fides, moresq; pudici,
Vivis, & aeternum viues in orbe decus.*

N E A P O L I S.

DOROTHEAE CAIAZIAE.

Vxori suæ benemerenti Marcus Anton: Picrolus Neapolitan: causidicorum celeberr: legis diuinæ non immemor, & sibi & suis posuit M. D. LIIII.

Hic Dorothea prius Caiæ ex gente quiesca,

Quæ patris ossa p̄y & demoror illa viri.

Ut res cum fueris ratio reddenda sonanti

Trino surgamus sic fruimur Deo.

GREGORIUS RVSSVS.

Neapolitanus, inter tabelliones sui xui non infimus, etq; in officio patri auoq; nec dissimilis, in aduentu Caroli V. Cæsaris inuicti in hanc urbem populi Tribunus existens mortalitatis memor, ac per hoc viuens vt moriturus, sacellum hoc sibi à Canonicis elargitum vtriusq; Ioannis numini dicauit, cauitq; eius in arā censu annuo quotidie celebrari missam, sui posteritatisq; suæ memoriæ ergo salutis anno xxxv. sup. M. D.

IN S. PETRO AD MELIO.

IOANN: SCOPI.

Iacet hic Ioannes Scopus Neapolitanus, qui cuncta condidit Deo Max: Mariæq; virgini Diuæ Scholasticæ & S. Petro dicauit, dotauit, cuius dotationis & scripturarum liber seruetur in Diua Annuntiata. Anno M. CCCC. XLIII.

IN S. MARIA DE PORTA NOVA.

CARDINALIS DE ANNA V. LAVDENSIS.

Hoc iacet in tumulo sacri de Cardine cætus

Laudensis dictus, senio pater optimus, isti

Anna fuit generosa domus sed amabile nomen

Angelus, angelicam pia mens reuolauit in aulam,

Milleno quadriceno bis denis octauoq; iunctis

Currebat Christi mensis quoq; Iulius anni.

IOANNIS MORIMINI.

Quàm præposterè res sese humanæ habent: cuius mihi dulcissimas manus oculos prius claudere fas fuit, infelicis: parens filium hic ante condidi meum, ademit importuna mors seni baculum, cui defessa iam adnitens ætas, annos alleuaret suos, nunc ante me mors assequetur, quàm hæ lacrymæ deferant. Carolus Morimini Ioanni filio benemerenti posuit, Vix: ann: xxvii. Mens: i. dies viii. Anno. M. cccc. Lxxxiii.

CAROLI MORIMINI.

Fui non sum, estis non eritis, nemo immortalis, Somno & Securitati æternæ Carolo Morimini patri optimo Troianus & Henricus f. virtutis & amoris causa.

BERNARDIMO MORIMINI.

Lucij f. qui Hetrusso Hydruntinoq; bello Alphonsi Ducis Calabri ductu, ob spectatam virtutem Prætorianis equitibus præfuit, mox per pacis ocium in Lucaniam ad extruendas oppidorum arces missus, dum cura intentione fatigat animū prope Metapontum laguore correptus diem obiit. Nardus Archiep: Surrentinus fratri benemer: pos: relatis in patriam ossibus, Anno salutis M. CCCC. XCII.

ANTONIUS MOLICELLVS.

Vir nobilis, in quem omnis Molicellæ gentis profapia definit, has vnas ædes sibi constituendas legauit: Obijt anno M. CCCC. XCIII.

LAURENTIA STROZZAE.

Ciui Florentino, viro generoso, ac multis fortunæ & animi bonis ornato, Ferdinandi regis ob prudentiam, integritatem, consiliario, Philip: fratri benem: posuit. Obijt ix. Octob: M. cccc. Lxxviii.

INS

IN S. MARIA MONTIS OLIVETI.

In capella secreta huius Ecclesiæ duæ statuæ regiæ, Ferdinandi scilicet & Caroli, cum coronis regijs & sceptro.

ANONYMI.

Dat sua telluri, sua dat caelestia caelo,

Donec summa dies iungat utrunq; polo.

Virtute, ingenio, fortuna & corpore parvus,

Parva etiam parvo condidit ossa solo.

ALIKD.

Expecto donec veniat immutatio mea.

IOAN: LOYSIO ARTOLDO.

Iureconsulto ætatis suæ acutis: Pontis in Samnitibus & Fragniti Domino, qui ciuile Pontificiumq; ius annis fere XIII. professus, clientum aliquandiu causas egit, mox inter præpositos rationum fisci adlectus rem summa moderatione tractauit, demum summi collegij VII. Vltimis iudicandis annum agens LVIII. diem obiit, Scipio Minutulus heres ex testamento fecit. M. D. XVI.

ANTON: DE ALEXANDRIS.

Iurisconsultus ad suas suorum reliquias, quo vsq; omnes resurgamus, reponendas, sacellum construxit, ac redemptori nostro dicauit. M. CCCC. XCI.

Antonij de Alexandro & Magdalenzæ Riccia coniugum.

Quos Deus coniunxit homo non separet.

ANONYMI: CASTELLANI TAMEN.

Hospes mirare sepulti fidem. Hic dum arcis Parthenopææ à D. Alphonso Arragonio præfectus classica & terrestri obsidione premeretur, ne fidem pollueret hausto iam penuario, imminencia capiti pericula sponte negligens, scædum mularum & canum esum non respuit, quin duobus fratribus captiuis ab hoste oppositis, ne tormentorum ictus increbescerent, socio sanguini fortitudinem præferens, à proposito non est abductus, deinceps mortuo Rege inclyto Ferdinando frangendæ fidei vberima multorum præmia ludibrio habuit.

MARIÆ PICOLOMINEÆ.

Qui legis hæc, submissius legas, ne dormientem excites: Rege Ferdinando orta Maria Aragonæa hic clausa est, nupsit Antonio Picolomineo, Amalfæ Duci strenno, cui reliquit tres filias pignus amoris mutui: puellam quiescere credibile est, quæ mori digna non fuit. Vix: ann: XX, Obijt M. CCCC. LX.

Ærumnarum portus. Met laborum.

PIRRHVS PECTIVS.

I. V. D. & Catharina Scuria coniuges Augustino filio sibi & posteris posuere. Anno salutis M. D. xxv. Hic ut Alphonso Picolomineo Amalfæ Duci perpetuò deditus, ita moriens procul abesse noluit.

THOMAE NAUCLERII

Thomas Nauclerius,

Quem habuit lex utraq;

Fulmen hunc mihi fons iuris

Dat pietate locum, viximus

Vt probitate unâ

Surgamus & unâ

Intimus in tumulo.

IOANNIS AB ALEFELDT.

Veslos mane viret tepida productus ab aura,

Languescit flaccus vespere, nocte cadit.

00 4

Sic nos

N E A P O L I S.

*Sic nos mortales originem morimurq; miselli,
Certaq; vivendi non datur ulla dies.
- Presentis vita est cirsus Labyrinthus; in illum
Ex utero intrantes morte vocante sumus.
Erravi hic quantum Deus & mea fata volebant,
Lustra q; transmissi quinq; diesq; decem.
Nihilibus tribus studiis hac tempora vixi,
Vt sic nobilior nobilis ipse forem.
Horam & Liligerime visere regna Monarcha
Fecit, & in Latium hic pius egit amor.
Nunc iaceo patria longe tumulatus ab axis
Iudicis expectans acta suprema die.
Cymbrica me genuit tellus Arctoa sub aistro,
Parthenope rapuit, Parthenopeq; tenet.*

Obijt. XVIII. Calend: Iulij M. D. LXXXI.

G. VILIELM: BARDICK ANTW. EEREN:

*Infelix caro, quàm felix anima: illa sub aëra
Compurrexit humas transuolat ista palas.
In cinerem quandoq; caro conversa refurget
Ex cinere atq; anima iuncta sequetur eam.*

Vix ann: xxxviii. Obijt. Idib: Octobr: Anno M. D. LXXX.

FILIA PATRI.

*Quæ miser imposui lugubria saxa sepulchro,
Mi pater innumeris accipe pro meritis
Quod si marmora am licuisset sumere formam,
Tomata tegeres non alia lapide,
Incisq; nota legerentur: gratius Alexis
Reddidit ossa patri: sitq; patri tumulus.*

MARCHIONIS DE PESCHARA.

*Quis iacet hoc gelido sub marmore? maximus ille
Piscator, belli gloria; pacis bonus,
Numquid & hic pisces capir? non. Ergo quid? vrbes,
Magnanimos Reges, oppida, regna, duces.
Dic, quibus hac capir piscator retibus? alto
Consilio, intrepido corde, alacriq; manu.
Qui tantum rapuere ducem? duo numina, Mars, Mors.
Vt raperent quidnam compulsi? Invidia.
Nil nocuere sibi, vivit nam famq; superstes,
Quæ Martem & Mortem vincit & Invidiam.*

IOANNES DE CABANIGLIS.

Troia comes, fati acerbitate luctus perpetuus, quibus meritò maxima erat spes
Obijt anno M. CCCC. LXXXII. Vix: ann: XXX.

MARINI.

*Qui fuit Alphonsi quondam pars maxima Regis
Marinus, hac modica nunc tumulatur humo.*

Marinus Curialis Surrentinus terræ novæ comes Anno Domini, M. CD.
LXXXX.

CECILIAE IANVARIAE.

Quam capit hic tumulus Cecilia Ianuaria inter præcipua huius vrbs orna-
menta, venustatis atq; pudicitiae exemplum, hic à Iulio Ianuario marito miserabili,
donec

donec eius cinetes commodiori & vtriq; solùm communi sepulcro deponantur, sita est, elata ex abortu, cunctis collacrymantibus, Anno ab ortu salutis M. D. xxx. Calend: April: xvi.

HISABELLAE ORILIAE.

Cui nunquam vel tantillum querelarum dedimus, superstites nouem filij matri optimæ Vix: ann: LVIII. Obijt M. D. xxxvii.

IOANNIS RIBERII.

Tendimus huc omnes.

Hospes quem teris lapidem, Ioanni Riberio equiti Ispalensi singularissimi exempli viro, ductori strenuo, & castrorum præfecto solertissimo, Consalvus Riberius profusis lacrymis ob consanguineam caritatem pos: Vixit ann: L. quorum viginti Ferdinandi Catholici Regis auspicijs, reliquos in Caroli Cæsaris obsequijs expendit, à partu virgin: M. D. XXX. V. Idus Decemb.

ALEXANDRI NOVOLARIAE COMITIS.

Fletibile amici obsequium.

*Pierides tumulo violas, Venus alma hyacinthos,
Balsama dant Charites, cinnama spargit Amor.
Phæbus odoratas laurus, Mars ipse amaranthos,
Nos lacrymas rara munus amicitia.*

Alexandri Novolariae Comitissae iuuenis, prope dolor & bellicis & literarijs dotibus ornatiss: ossa hic quiescunt pro tempore. Vix: ann: plus minus xxxiii. Hic tantum mortem doluit, quod in acie non cecidisset, quibus notus, sat miserè deploratus. Anno Domini M. D. xx. Nonis Augusti.

VGONI PEPULO.

Comiti Bononiensi, qui cum ad familiæ dignitatem & splendorem, non domesticas tantum virtutes, sed bellicæ etiam laudis decus adiunxisset, in maximis expeditionibus consilio atq; animi magnitudine proximum sibi summis Imperijs gradum, & insigne apud cunctas Europæ nationes nomen meruit, floreñte gloria & ætate sua extincto Philippus Pepulus Comes fratri D. S. O. M. moer: pos: Vix: ann: XLIV. Mens: IIII. dies IX. Obijt Capuæ Calend: Septemb. M. D. XXVII.

O semper nimica & inuida proficienti ad summam gloriam virtutis mors.

MAXIMINORVM.

En rerum fiducia certa. Hinc nemo ex Maximinorum familia repellatur. ab humanitate redempta M. D. XL.

CONSTANTIA DAVOLA.

Et Beatrix, Piccoloininci filia reddunt quæ sunt cœli cœlo, quæ sunt terræ, terræ; vt semper vnâ vixere, sic condi tumulo voluere.

O beatam mutui amoris constantiam.

IOANNES PAVLVS VAXALLVS.

Raynaldi filius ex nobilitate Neapolitana, Auerfanus Antistes, cum D. Pauli patrimonium templumq; piè ac sanctè auxisset decorassetq;, & monumentum in ædem satis magnificum sibi construï iussisset, paterna pietate ductus, sepulcrum hoc viuens faciundum curauit, & in ea vita functus condi voluit. Vt moriens viueret vixit vt moriturus. Anno M. D.

ANTONIO VAXALLO.

Nobili Neapolitano, Pontificij & ciuilis iuris perito xx. suæ ætatis anno vita functo. Ioan: Paulus Auerfanus Antistes obsequentissimus nepoti. ac suæ posteritatis vltimo pos: Anno salutis M. D.

NOBI-

N E A P O L I S.

NOBILIS BERNHARDVS A HORNSTEIN.

Militaris sub Maiestate Regis Hispaniarum in Christo placide moritur Neapoli Anno M. D. LXXIII. die VIII. Decembr.

Meinem Adelichen Vhralten geschlechte zu Ehren
 Thet ich ein redlicher Kriegsmann werden/
 König Philippo in Hispania diensthaft war/
 Dienete wieder den Erbfeinde ins dritte Jahr/
 Lag vnter dem Lödronischen Hoch Teutschen Regiment/
 Graff Jeronymus mein Oberster war genant/
 Thunths halff ich einnehmen zu soldt/
 Starb zwanzig Järigen alters mit gedult/
 Mein Leib ligt hie begraben zu ruhe/
 Gott sey allen Seelen gnedig dazu / Amen.

IN S. MARIA MAIORE.

AD ALTARE MAIVS DE AEDIFICIO EIVS.

Basilicam hanc Pomponius Episcop: Neapolit: famulus Iesu Christi Domini fecit.

PETRO ANT: CAPITIO.

Patricio Neapolitano, ex gentilitio iuris patronatus, huius sacrae adis Re-
 ctori, qui veteri nobilitati pietatem, doctrinam, modestiam adiecit. Baptista Capi-
 tius frater optimo fratri pos: M. D. XI..

ANTE SACELLVM IOANNIS PONTANI.

*Diua Maria Dei matri, ac Diuo Ioanni Euangelista sacrum Ioan:
 Iouianus Pontanus dedicauit M. cccc. xcii.*

IN MARMOREIS TABELLIS VIII. MVRO
 SACELLI INSERTIS.

*In magnis opibus ut admodum difficile, sic maxime pulcrum est sei-
 psum continere.*

Seropænitet, quanquam pænitet, qui in re dubia nimis citò decernit.

Nec temeritas semper felix, nec prudentia ubiq; tuta est.

Frustra leges prætereunt, quem non absoluerit conscientia.

In utraq; fortuna fortuna ipsius memor esto.

Integritate fides alitur, fide verò amicitia.

Hominē esse se haud meminit, qui nunquam iniuriarū obliuiscitur.

In omni vita genere primum est, se ipsum noscere.

PETRO COMPATRI.

Quid agam requiris? tabelco. Scire quis sim cupis? fui. Vitæ quæ fuerint condi-
 menta rogas? labor, dolor, ægritudo, luctus, seruire superbis dominis, iugum ferre
 superstitionis, quos caros habeas sepelire, patriæ videre excidium, nam vxorias mo-
 lestias nunquam sensi. Petro Compatri viro officiosissimo Pontanus posuit ob con-
 stantem amicitiam, Anno LIII. M. CD. Lxxv. Calend. Decembris.

PONTANORVM.

Ab hoc Pontanorum conditorio, ne mas ne foemina ex agnatione arceantur.

IOANNI PONTANO.

Viuus domum hanc mihi paraui, in qua quiescerem mortuus, noli obsecro inia-
 riam mortuo facere, viuens quam fecerim nemini. Sum etenim Ioannes Iouianus,
 Ponta-

Pontanus, quem amauerunt bonæ musæ, suspexerunt viri probi, honestauerunt Reges, Domini. Scis iam qui sim, aut qui potius fuerim. Ego vero hos pes noscere in tenebris nequeo, sed te ipsum ut noicas rogo. Vale, mortuus, Anno Christi M. D. III. ætatis LXXVII.

*SOLVIS Vt EXCeLLens satis IOVIANVS In aFras
At Libros VNqVam parCa aboLebls Iners.*

HADRIANAE SAXONAE VXORI.

*Ille thori bene fida comes custosq; pudici,
Cuiq; & acus placuit, cui placuere coli.
Quaq; focum castosq; lares seruauit, & ara
Et thura & lacrymas & pia vota dedit.
In prolem studiosa parens & amabilis, uni
Qua studuit caro casta placere viro.
Hic posita est Adriana, rase violæq; rite scant,
Quo posita est Syrio spires odore locus.
Vrna crocum Domina fundat, distillet amomum,
Ad tumulum & cineri spica cilista fluat.*

Quinquennio postquam abisti vxor, dedicata prius ædícula, monumentum hoc tibi statui, tecum quotidianus ut loquerer, nec si mihi non respondes, non respondebit desiderium tui, per quod ipsa tecum semper es, aut obmutescet memoria per quam ipse tecum nunc loquor. Aue igitur mea Adriana, ubi enim ossa mea tuis miscuero, uterq; simul bene valebimus. Viuens tecum vixi annos xxix. dies xxix. Victurus post mortuus æternitatem æternam. Ioan: Iouianus Pontanus Hadrianæ Saxonæ vxori optimæ ac benemerentissimæ posuit, quæ vixit ann: xLvi. Mens: vi. Obijt Cal: Martij M. CCCC. VCI.

Adriana Saxona ossa hic sita sunt.

L. FRANCISCO IOAN: PONTANI FILIO.

*Has aras pater ipse Deo, templumq; parabam,
In quo nate meos contegeres cineres.
Heu fati vis leua, & lex variabilis ani:
Nam pater ipse tuos nate struo tumulos.
Inferias puero senior, natoq; sepulcrum
Pono parens, heu quid sidera dura parant?
Sed quodcunq; parant breue sis, namq; optima vita
Pars exacta mihi est, cætera fumus erit.
Hoc tibi pro tabulis statuo pater ipse dasorum
Heres, tu tumulos pro patrimonio habe.*

Vixit ann: xxix. Mens: v. Dies iii. L. Francisco filio Pontanus pater. Anno Christi M. cccc. ii. Augusti xxiii. die.

LUCII FILII EIVSDEM.

*Lucili tibi lux nomen dedit, & dedit ipsa
Mater stella tibi, stellaq; luxq; simul.
Eripuit nox atra, nigra eripuerit tenebra,
Vixisti vix quod litera prima notat.
Hos nē dies? breue tam nē tibi lux fulsit, & aura
Maternam in nimbis sic tenuere iubar.
Infelix fatum: puer heu male felix: heu quod
Nec puer es, nec lux, nec nisi inane, quid es?
Floreas ad pueri tumulum ver, halles, & urna
Lucili & cineri spores inustus odor.*

Dies L.

N E A P O L I S.

Dies L. non implesti filiole breue naturæ specimen, æternus parentum moeror ac desiderium.

*Has Luci tibi & inferias & munera soluo
 Annua vota pjs, heu mihi, cum lacrymis.
 Hac Luci tibi & ad tumulos positumq, feretrum
 Dona pater multis perluc cum lacrymis.
 Hac dona, inferiasq, heu, heu, hunc nate capillum,
 Incanamq, comam hanc accipe, & has lacrymas.
 His lacrymis, his te inferijs, hoc munere condo:
 Nate vale æternum, & valeant tumuli.
 Quin & hient tumuli, & tellus hiet, & tibi me me
 Reddat, & una duos urna tegat cineres.*

Pontanus pater Lucio F. infelicis: P.

LVCIAE MARTIAE FILIAE PONTANI.

*Liquisti partem in tenebris mea Lucia, postquam
 De luce in tenebras filia rapta mihi es.
 Sed neq, tu in tenebras rapta es, quin ipsa tenebras
 Liquisti, & medio Lucida sole micas.
 Cælo te natam aspicio, num nata parentem
 Aspicias? an fingis hac sibi vana pater?
 Solamen mortis misera, te nata sepulcrum
 Hoc tegit: haud cineri sensus inesse potest.
 Si qua tamen de te superat pars, nata, fatere
 Felicem, quod te prima inuenta rapit.
 At nos in tenebris vitam luctuq, trahemus:
 Hoc precium patri, filia, quod genui.*

Musæ filia luxerunt te in obitu, at lapide in hoc luget te pater tuus, quem liquisti in squalore, cruciatu, gemitu, heu heu filia, quod nec morienti pater affui, qui mortis cordolium tibi demerem, nec sorores ingemiscienti, quæ collacrymarentur misellæ, nec frater singultiens, qui sitienti ministraret aquulam, non mater ipsa quæ collo implicita ore animulam exciperet. Infelicissima in hoc tamen felix, quod haud multos post annos te reuiscit tecumq; nunc cubat. Ast ego felicior, qui breui cum vtraq; edormiscam eodem in conditorio. Vale filia, matriq; frigescenti cineres interim caleface, vt post etiam refocilles meos. Ioan: Iouianus Pontanus L. Martiæ fil: dulcissimæ pos: Vixit annos XIII. Mens: VII. Dies XII.

IN MARMOREA TABVLA ARÆ.

Tibi Deus optime maxime aram hanc dedicat Ioan: Iouian: Pontanus, nec tecum paciscitur, vt sibi, liberis, posterisq; suis benefaxis, cum ipse volens, liberisq; gratuito benefacias cunctis, sed quia tibi vni ab omnibus debeantur omnia.

IBIDEM.

Titi Liui brachium, quod Anton: Panormita: à Patavinis impetrauit, Ioan: Iouianus Pontanus mult: post annos hoc in loco ponendum curauit.

Pomponius crescenti Rheno Danuuiο nepotibus & Euphrati patri eorum, filio, homini simplicissimo Pompon: Rhenus pater fecit, qui me moerentem præoccupauerunt.

ANONIMI.

*Hac satis in tumulo fragilem te noneris esse:
 Mors certa est, tempus perbreue, vita nihil.*

ALIUD.

Chare viator abi & non plora pro me, nam è morte vita.

IN S.

ODETTO LAVTRECCO.

Fuxio, Consalius Ferdinandus Ludouici filius Corduba. magni Consalui nepos, quum eius ossa, quamuis hostis, in auito sacello, vt belli fortuna tulerat, sine honore iacere comperisset, humanarum miseriarum memor Gallo Duci Hispanus Princeps pos.

CASPARO SISCARO.

Vt splendore generis, ita sua virtute ac belli pacisq; artibus ornatiss. Dionora Monsoria vxor vnanimis bene merenti fecit, Vix. ann. xxix.

CONSTANTINVS CASTRIOTTVS.

Hic tegitur sanguine & cognatione Regum ac Cæsarea clarus, morum candore insignis, dignitate Pontifex Esserniensis, dum probè viuit intempestiuè moritur, Adronica Cominata paterna auia nepoti optimo pos. M. D.

HENRICO PANDONO.

Bouianensium Duci, Venafriq; Domino, & Catharinæ Aquauinæ coniugibus concordissimis, Hippokita Ferdinand. Regis neptis, filio nuruiq; infeliciss. contra votum superstes infelicioꝝ æterno mœrore pos. Anno M. D. xxxi.

PETRI NAVARRAE.

Ossibus & memoriæ Petri Nauarræ Cantabri, solerti in expugnandis vrbibus arte clarissimi Consalius Ferdinandus Ludouic. fil. magni Consalui nepos Sueffiæ princeps, Ducem Gallorum partes secutum, pio sepulcri munere honestauit, cum hoc in se habeat virtus, vt vel in hoste sit admirabilis.

PETRVS DE ICCIZ.

Genere insignis, Hispanus, equitum signifer, qui V. Iustris in bellis Italicis pro Carolo V. Imp. strenuè & summa cum fide militauit, & ob suam virtutem Borbonum oppidum in præmij partem accepit, dum quietam vitam viuere putarat, Dei iussu ad cœlum, vbi vera captatur quies, ascendit, Die vi. Februar. M. D. xxxv. ætatis xxxix. Mens. viii. dieb. xi.

ANGELO DE ANGELIS.

Ioannæ secunda Regina Siciliæ Secretario integerrimo; & Alexandro Ferillo, sororijs, ac Nicolao Pixillo amborum affini, Baptista Antonius de Angelis Abb. Sancti Benedicti de Capua & Ioannes Ferillus filij, piè posuerunt, ac sacellum cum ara instaurarunt Anno Christi M. CCCC. xxc.

IN SEPVLCHRO IOAN. VINCENTII MACEDONII.

Hic diem perdidisse aiebat, in quo aliquem non iuuasset.

PANDOLPHO PANDOLPHINO.

Florentino, omni vita splendidissimo, viro grauissimo, cui de patria benè merito, ac multis honoribus dignè functo filij pos. Hic orator ad Ferd. Regem in difficillimis rebus publico patriæ decreto missus Neapoli moritur, Vixit annos xLiii. Deo sacro sacrum.

PETRO ET DIONYSIO PANDOLPHINIS.

Qui primo ætatis flore Troiæ in Daunis sati acerbitate rapti sunt, Ferdinandus Episcopus Troianus solus tantæ familiæ superstes, vt cum Pandolpho auo paterno suo eodem in tumulto conquiesceret, frater fratribus dulciss. cum mœrore & lacrymis pos. Anno M. D. xxxiiii.

LOYSIA DE PENNA.

Raphaëlis filia, Santi Vitaliani vxor, multarum familiarum auia, proauia, ne id negotij posteris relinqueret, viuens curauit, Vixit annos huc vsq; Lxxx. Anno salutis M. D. xxi. Septemb. xxix.

ARALDO DE MONTIBVS.

Cui verborum nullum vnquam ex ore eius excidit, vnde quisquam posset offendi. Pom-

di. Pompeius de Montibus patrueli optimo & homini rarissimo, memoriae causa Anno M. D. LVII.

IN S. MARIA DE STELLA.

IOANN. NORMANDVS.

Architectus Ferdinandi Regis à Musicis instrumentis, facellum vetustate collapsum sua pecunia à fundamentis restituit, formamq; in meliorem redegit M.D. xix.

IN S. MARIA ANNUNCIATA.

Suggestum huius Ecclesiae est ex pulcherrimo marmore, valoris M. M. M. ^{Δ^{orum}}. Hospitale habet in redditibus XVII. mill. ^{Δ^{orum}}. Alit nutrices DCC. pro exposititijs. Ex virginibus, quarum communiter sunt CC. quotannistres cum dote elocantur, plaræq; cū adoleuerint, alijs seruire coguntur & conceduntur. Dicuntur hic esse duo corpora duorum Innocentum.

SVPRA PORTAM HOSPITALIS.

Si qua virgo Sicula pauper dotium indigens connubio iungi cupiet, ad pium locum istum, eiusq; gubernatores confugiat. Nam Elionora Santonia Panormitana in suo ultimo testamento & codicillo, Roma facta per manus Notarij Achillis Sambicarij sub die XXVI. Ianuarij M. D. LX. XVII. mandauit post eius obitum ex censu proveniente ex quatuor mille ducatis, quos in montibus pecuniam Roma tenebat, cumulus fiat aliorum quatuor mille, hospitaliq; diuæ Annunciate Neapol. consignentur, & in arca propria seruentur, ex quibus partes tres in emptionem conuertantur aliorum censuum, conuertendorum singulis annis in dotem trium puellarum Sicularum, seu ex Sicilia oriundarum, unicuiq; censum annum integrum ducatorum mille, interuenientibus & eligentibus Mag. Petro Iacobo Tagliavia, Michaële Angelo Otthone, & Ioanne Diomede Rosso seu eorum descendentes, & in defectu consanguineis, tam in emptionibus faciendis quàm in puellis nubendis. De reliquis verò mille, vel decensu ex ipsis proveniente illustres gubernatores dicti hospitalis D. Maria Annunciate Neapo. prout melius visum fuerit, disponant; Et ut omnibus, quorum interest hac scire, notum fiat, mandauit hac omnia marmore inscribi Anno M. D. LXXX.

ISABELLAE RICHISENTIAE.

Hospes legas ne lugeas. Illa Isabella Richisentia Cardonia Neapol. Proregina iacet hic, quam si oculis in terris uidisse viuentem summa fuit beatitudo, quanto feliciores erunt, quibus animo in coelis eandem (quî nam mori potuit) contemplari cōtigerit. Credendum est eius formam & virtutem animæ ad æternam gloriam fuisse comites, occidit aurora oriente, ætat. suæ xxxvi. ann. die v. Mart.

BERNARDINO CARACCILO.

Parenti optimo atq; spectatis. Ioan. Anton. filius satis pius & oppidi comes, diem suum obiens mopumentum ponendum ex testamento iussit. Ferdinand. Caracciolus heres gratis. acceptiq; beneficij memor & Neocastri & Oppidi comes ab Ioan. Antonio

Antonio inceptam ædificulam conficiens, hoc monumentum debito pietatis atque gratitudinis officio posuit. Anno Christi M. D. Lx.

LVCRETIA EBVLA.

Perpetuus mariti dolor, hic sita est. Ioan. Vincentius Loffredus coniugi dulcissimæ fecit, voluit idem huc eius cineres inferri, ut cum ea semper una esse posset, mortuo saltem liceat id, quod viuo non licuit.

RATMYNDO VRSINO.

Pacæstri comiti, morum suauitate, candoreq; animi claro & insigni, Faustina Carafa coniux mœstis, quod nollet, id volens præstitit. O rerum humanarum inconstans exitus. Vixit annos xlvii. Obijt M. D. lviii.

FERDINAND. MANLIUS.

Naopolit. Camp. Architectus, qui Petri Toleti Neapolit. Proregis auspicio regijs ædibus extruendis, plateis sternendis, criptæ aperiendæ, vijs & pontibus in formam ampliorem restituendis, palustribus aquis deducendis præfuit, cuius elaboratum industria, ut tutius viatoribus iter, loci salubriores colonis essent. Timotheo Enciclio Mathemat. pietatis rarissimæ filio, qui vixit annos xix. Mens. vi. sibi ac suis viuens posuit Anno M. D. liii.

IOANNIS BOOT.

O mortuum variam instabilemq; fortunam, Ioannes Boot Antuerpiæ nascitur, ut prudentior fieret lustrabat Europam, tandem Neapoli dum legibus operam nauat, atq; officiosis negotiatur maiorum splendore nobilis, fidē, pietate, ac singulari integritate longē nobilior, in ipso ætatis flore moritur, Antonius patruelis, quem seruare non potuit viuum, hic ex testamento condito cadauere, pijs lacrymis ad superos conscendentem prosecutus est. Decessit a partu virgineo M. D. lvi. Die xxiii. Febr.

IOAN. DOMINICVS OLIVA.

Neapolit. cum ab infantia hac sacra in æde virginis Deiparæ piē seruisset, eiusdemque esset in senectute ædituus, hoc monumentum posuit, hic labores, hic ossa reliquit Anno M. D. Lx.

I B I D E M.

*En quo impellimur omnes,
Spes autem certa manet.*

ANTONIUS AMABILIS.

Protonotarius Apostolicus, Canon. Neapol. de suo nil aliud, quam tantulum marmoris sibi reliquit M. D. lxi.

ANTONIUS BERTRANDVS.

Barchionis I. V. Doctor peritus, de Rege suo bene meritus, hoc monumentum fecit sibi suisq; M. CCCC. Lxvii. Mens. Maij die xxiv.

FRANCISCO COLOGOS.

Ab Oeconomorum templi Secretis, viuens curam posteris monumento quamuis pusillo omnem de se leuauit. Nil meum quod debui reddidi.

IOAN. ANTON. CARACCIOLVS.

Oppidi comes, annum agens Lx. locum delegit sepulcro ad parentum pedes, quos & viuos & mortuos obseruandos nouit.

IOAN. SCARDOMALLIVS.

Ab Oeconomorum templi rationibus, ne superstitionibus iniurius decederet, exiguuo obstitit marmore M. D. lxi.

MARIA BANCRAZIA.

Mulier proba, viuens hoc corpori curauit, animæ verò cœlum, dum virginem ex suis bonis scribit heredem.

LVCRETIAE CARACCIOLAE.

Si genus, pulcritudo, ingenium, labor, si parentum amor, pietas ac diligentia

N E A P O L I S.

afferere possent ab impetu furentis mortis. Portia Pignatella infelix mater inuitaque superstes nunquam Lucretiae Caracciola nobile cadauer lacrymas sacro spiritui hoc tumulto condidisset, Vixit annos xxiii. Mens. xi. Dies xxvi. Decessit à partu Virg. M. D. Lxix.

CONIVGV.

Antonius Rota, & Eucletia Blancia viui sibi monumentum posuere, vt qua vixere concordia, & mortui quoq; vnà quiescerent, neue eorum inquietarentur ossa cauerunt, ne quis omnino monumentum sequatur, Bene viuunt boni coniuges, bene etiam moriuntur.

IN S. MARIA CORONATA.

Si terram ex eas, capellam Regis intrare non omiseris, in qua conterraneus olim meus Gioctus Pictor nostri æui princeps magna reliquit manus & ingenij monumenta.

IN S. MARIA DE PIGNATELLI.

CAROLO PIGNATELLO.

Equiti Neapolitano, virtutib. ornatissimo, ætatis suæ annum quinquagesimum quintum agenti cum omni beneuolentia & admiratione Anno M. CCCC. Lxxvii. Christianæ salutis defuncto. Hector Pignatellus montis Leonis Burelliq; comes filius pietatis fieri curauit.

IN S. MARIA IN ADITV CAVERNAE MONTIS PAUSILIP, VVLGO à piede Grotta.

CHRISTVS IN CRUCE ad mortalem.

*Virginis intactæ partus celsiq; tonantis
Vnicus, ut viuas pertulit ipse mori.*

I B I D E M.

*In mundo spes nulla boni, spes nulla salutis,
Vna salus, seruire Deo, sunt cætera fraudes.*

FABRITIO MANLIO.

Nobili Barolitano, magnæ spei iuueni Camillus pater munus lacrymabile pos. Hic adeo Mergellinam adamauit, vt ad eam infirmus ferri, & in ea mori, & sepeliri voluerit. Anno M. D. Lxvi. Obijt anno M. D. Lxi.

IOAN. DE ORBINIS.

Hic situs est, qui summo corporis atq; animi vigore bella gerendo Cæsari victorias, Hispaniæ decus, sibi & nomen cū immortalī gloria cōparauit Anno M. D. xxxi.

Rodericus Ripalta reparauit & amic. bene merit. pos.

*Ære fuit susus quem cernis marmore princeps,
Iussit Parthenope Martia bella timens.*

RODERICO RIPALTAE.

Hispano, genere Nouariensi. peditum ductori strenuo, atq; castrorum præfecto, qui sub Imperat. Caroli V. Cæsar. auspicio, dum disiecta Cherill. moenia recognoscit, ab defensoribus Archibussij ictu pectus transfoditur, cuius ossa Feder. frater Neapolim referenda curauit, Francesca Viacampa coniugi concordissimo lacrymis iugiter manantibus, Vixit annos xxxv. Mens. vii. Dies x. Obijt Calend. Nouemb. M. D. xxxvi.

Qui sic moritur non extinguatur.

ALOYSIO VIACAMPO.

Celtiberio, Iachensi alæ Cæs. signifero, cohortis Hispanorum præfecto, fortibus militiæ gestis in Italia clarissimo, Francesca vxor coniugi desideratissimo. Obijt Bononiæ, cum Cæsar Carolus à Clemente VII. Pontif. imperatoria triplici corona ornaretur M. D. xxx.

FRAN-

FRANCESCA VIACAMPO.

Quæ proxima ad priorem coniugem, vnde plurimum cohonestata est, humari voluit, Canon. regul. ex testamento pol. M. D. LIII.

I B I D E M.

*A*eras, forma, genus, vos hic cum corpore linquo
In terris, & opes corporis exuas:

*A*st animam comites quæ semper in orbe fuere,
Lucida virtutum duxit in astra chorus.

*T*res nati coniux ex te mihi care supersunt,
Immatura duos mors intus, ipsa sequar.

VIRGILII EN ANTIQVA VRNA.

*M*antua me genuit, Calabri rapuere, tenet nunc
Parthenope, cecini pascua, rura, duces.

ITEM ALIUD EIVSDEM in candido marmore.

*Q*ui cineres? tumuli hac vestigia, conditur olim
Ille hoc qui cecinit, pascua, rura, duces.

*S*ANAZARII MARMOREVM SVPERBISS.
quod eius litteralis Monasterij Monachus fecit
ex nixeo marmore.

*D*a sacro cineri flores, hic ille Maroni
Sincerus nixa proximus ut ramulo.

Vix. ann. LXXII. Obijt M. D. XXX.

I T E M.

*A*ctius hic situs est, cineres gaudete sepulsi,
Nam vaga post abitus umbra dolore caret.

Hic Sanazarius Alexand. VI. PP. sub quo vixit tale scripsit Epithapium.

*F*ortassis nescis cuius hic tumulus fiet,
*A*dsta viator ni perireas.

*T*itulum quem Alexandri vides, haud illius
*M*agni est, sed huius qui modo

*L*ibidinosa sanguinis captus fuit,
*T*ot ciuitates inclitas,

*T*ot regna versis, tot duces letho dedit.
*N*atos ut impleat suos.

*O*rbe rapinis, ferro, & igne funditus
*V*astauit, hausit, eruit.

*H*umana iura, nec minus cælestia,
*I*psosq. sustulit Deos:

*V*t scilicet liceret (heu scelus) patrē
*N*ata sinum permingere,

*N*ec execrandis abstinere nuptijs,
*T*imore sublato semel.

*E*t tamen in urbe Roma hic vel undecim
*P*rasidet annis Pontifex.

*I*n nunc Neronēs, vel Caligulas nomina,
*T*urpes vel Heliogabulos.

*H*oc fas viator, reliqua non sinis pudor,
*T*u suspicare & ambula.

I D E M D E E O D E M.

*E*rgo te semper cupiet Læcretia Sextus,
O fatam diri nominis! hic pater est.

NEAPOLIS.

TVMVLVS LVCRETIAE per eundem.

Conditur hoc tumulo Lucretia nomine, sed re.

Thais, Alexandri filia, sponsa, nurus.

In opusculum Sanazarri de partu virginis, in quo xx. annos consumpsit, quidam vir doctus ita ludit:

Smirnam olim decimum preßisti Cinna sub annum.

Hic gessit partum bis duo lustra suum.

• *DIOMEDIS CARAEAE.*

Carasa hic alibiq; iacet Diomedis imago:

Morsua ubiq; iacet, vincta ubiq; manet.

IN S. MARIA SICVLA.

Diuus Ladislaus Rex, cum morbo Schiaticæ esset infectus, conuersus ad Beatam Virginem Siculam liber euasit. Diua Ioanna soror Regis Ladislai qualibet hebdomada in die Sabbathi eandem lumina cum veneratione vilitabat, ab eaq; singuli patientes sani redibant.

IN MONASTERIO MONTIS VIRGINIS.

MATTHAEI DE AFFLICTO.

Matthæus de Afflicto nobilis Neapolit. ad extremam senectutem integra & animi & corporis valetudine peruenit. sub quinq; Neapolit. Regibus se fidelem consiliarium gessit, vtriusq; iuris peritissimus, de scudis, regni constitutionibus copiosissime scripsit, multa scitissima consilia reliquit, annum agens ferè Lxxx. naturæ concessit.

IN S. ANGELO DE NIDO.

PETRO BANCRAATIO.

Fasci fil. hic bello Ferrariensi suscepta aduersum Venetos expeditione, Alphonsum ducem Calabriz, cuius contubernalis erat, secutus, agro Brixinenfi toto ferme capto, dum arx montis clari oppugnatur, colubrina ictus interijt. Corpus Neapolim fratris opera relatum & hic situm est. Marinus Bancrati, qui eo in bello cum primis præfuit, fratri obtemperantissimo, suaq; familia & patria dignis moribus prædico ac bene merito. fieri curauit M. CCCC. Lxxxiii.

IN S. MARIA DEL CONFORTO.

Diux Mariæ virgini Thomas Naclerus voti compos soluit Anno M. D. xxxiii.

IN S. MARIA POPVLI.

ANDREÆ DVCIS TERMVLANI.

Huic spectata virtus domi forisq; immortalē gloriam comparauit. Andreæ cognomento de Capua, Termulanorum Duci, Regum Aragoniorum gratiam summa fide & integritate adepto, sacroq; S. R. E. exercitus Imperatori eximio, Maria Ayerba coniux munus amoris, Anno salutis M. D. xxxi

FERDINANDI DVCIS TERMVLANI.

Hic æquis passibus patrem secutus, æquē enituisse, ni mors immatura tantam gloriæ expectationem intercepisset.

Quæ mihi debebas suprema munera vite,

Infelix soluo nunc tibi nate prior.

Fortuna inconstans, lex & variabilis æui,

Debueras cineri iam superesse meo.

Hac dat matris amor rapti solamina nati,

Inuida cui Lachesis tam breue necit opus.

Nate iaces, vino contra mea vota superstes,

Vox gemitus posthac, lux mihi erunt tenebra.

Maria

Maria Ayerba Ferd. Termulanorum Ducis fil. dulcis. pos. M. D. xxxi. perpetuò
pocrens,

IN S. MARIA DEL SOCCORGO.

BARTHOLOMAEO FELTRIO.

M. f. quod huius oræ illecebræ viuenti quàm maximè arriserint Anton. Iuricon.
Io. Vnicus, fratres ex testamento pos. Vixit annos xxx. Mens. Dies vii. Idib. Septēb.
M. D. Liii.

IN S. MARIA DE CONSOLATIONE.

FRANCISCO COGNOMENTO DE COLLE.

Equiti Augustali, Hieronymus pater regens cancellariam, & circa latus Regius
Consiliarius, dolens contra votum posuit, regnante inuictissimo Carolo Rom. Imp.
semper Augusto Anno M. D. xxxvii.

Fui ut es, Eris ut sum.

IBIDEM IN SACELLO.

*Tibi Deipara virgo, sacroq; sancto partui tuo Bernardus Summaia
& Lucretia de Gondi concordissimo de animo, sacellum cum ara, tumulo,
ac omni cultu dedicamus M. D. XLIII.*

In pace in idipsum dormiam & requiescam.

I T E M.

Fui non sum, estis non eritis, nemo immortalis.

IN S. MARIA DEL CARMINO.

Ad altare maius est sepulcrum Corradini, qui a Carolo captus, & decapitatus fu-
it, eo loco, ubi hodie sacellum & columna porphyretica inscriptione addita.

*Asturis ungue leo, pullum rapiens Aquilinum
Hic deplumant, ac cephalumq; dedit.*

Quia hic Corradini Epitaphium incidit, operæ precium duxi
lectorem monere, quod ante inclinationem Rom: Imperij Nea-
politana ciuitas semper Romano Senatui atq; Imp: paruit. Po-
stea Gothi eam sibi subiecerunt, dein Sarraceni annis XXX tenu-
erunt, qui ingenti pugna à Ioanne X. Pont: Max: ad Lirim victi
sunt. Exin semper Rom: Ecclesiam atq; Pontificem agnouit, atq;
omnibus annis in die Petri & Pauli equum album præsentare so-
let. Postmodum cum Normanni ex Gallia in Italiam aduenissent
multis annis Neapolim per varias vices sine regio titulo possede-
runt, donec Guilielmus III Rugerij III. filius, in Regem utri-
usq; Siciliæ ab Adriano III Pontif: creatus est. Hic Guilielmus
maximū fuit ætatis suæ, inter alios christianos Principes, ornamen-
tum & nō solum res magnas gessit in Italia, sed vestigia sua & Afri-
cæ & Asiæ impressit, Palerini sepultus cum breuissima inscriptione:

Qui giace il boun Re Guilielmo.

Guilielmo sine filijs defuncto de Regno Neapolitano & Sici-
liæ Hinricus Barbarossæ filius à Papa inuestitus est. Nam cum

Guilielmus ex Normanorū familia oriundus & tunc Siciliae Rex, ius in Regno Neapolitano prætenderet, Pontifex vero eum ferre non posset, Hinricum cōtra ipsum incitavit, & Vestalem quādam ex Normannica familia, annorum fermè quinquaginta, in matrimonium tradit, ex qua Fridericus II. Imperator natus est. Sibilla autem Guilielmi mater cū videret se viribus Imperatori resistere non posse, se ipsius fidei cum filio tradidit, sumpto tamen ab Hinrico iuramento, quod Guilielmo filio successoribusq; ei Comitatum Lectij & Principatum Otranti relinqueret. Sed Imperator iuramento violato, matrem cum filio & Baronibus in Germaniam abductis, Archiepiscopum Salernitanum carceribus mancipavit, alios oculis priuavit, & Guilielmum cæcum ac ne procrearet sobolem, præterea castrari fecit. Hunc miserabilem finem nobilissima Normanorum familia sortita est, quæ tot ac tam præclaras res gesserat in Europa & Asia, torq; Duces & Reges produxerat. Licet autem Hinricus ad nepotes vsq; hæc regna quietè obtinuerit pronepos tamen ipsius Corradinus ex nobiliss. Sueuorum Impp. sanguine longa serie ortus, & iam Sueviæ Ducum vltimus licet innocens, hanc proavi crudelitatem miserabili interitu luit, vindicem enim Deus habet oculum, & pæna venit serius sed grauius. Hic enim Corradinus à Carolo primo duce Andegauensi Ludouici Gallia. Regis fratre cui pontifex fauit post pugnam aliquot diebus ex fuga Neapolim retractus, in foro del Mercato in eo loco ubi nunc sacellum quoddam in eius rei memoriam perpetuam exstructum est, cum omnium spectantium commiseratione & lachrymis in ipso iuuentutis flore, nulla generis quod ab abauo, proauo, auoq; Rom. Impp. nobilissimis potentissimisq; progenitus esset, nulla familiæ, cuius etiam vltimus, nulla causâ quam fouebat iustis. ratione habita, vna cum Friderico coætaneo & cognato Austriæ Duce multisq; Germaniæ proceribus vltimo capitis supplicio, cum perpetua ad omnem ætatem eius Caroli tyrannide & infamia affectus, atq; in eo Sueuorū Ducum nobiliss. linea, vnde insignia Truchsesiorū de VValturg familia accepit, extincta est. In hoc miserabili crudelissimoq; spectaculo præsens fuit Carolus, in loco tamen absconditus, ne ab omnibus conspici posset. Et cum inter cætera Corradinus in pœnam capitis incidisset, idcirco recitaretur quod contra Carolum arma sumpisset, Corradinus conuersus intrepidè, An nescis inquit Carole quod par in parem non habeat imperium. Sed nihil obstinati Tyranni animum flectere potuit,

potuit, fertur Carolus pontificem Urbanum 4. qui Carolum ex Gallijs contra Manfredum Friderici II. Imperat. filium naturalem & tunc regnum Neapolitanum, nomine Corradini, occupantem, exciuerat de Friderico & Corradino consuluisse vita Caroli, mors Friderici & vita Friderici, mors Caroli, atq; ita ambo tyrannide Caroli mactati sunt. Postea ad Aragonios huius regni possessio peruenit, idq; voluntaria deditio ob Gallorum insolentiam. Inter hos Alphonfus fuit tantoperè omnium scriptis laudatus princeps. Huic successit Ferdinandus filius naturalis Ferdinando Alphonso II. quem Carolus VIII, Galliae Rex expulit, sed Carolo discedente recuperavit regnum: Alphonso II. Fridericus, ipsi sanguine proximus, successit, contra quem Ludouicus XII. exercitum duxit, cui supplex factus est. Ludouico Ferdinandus Arragonius successit opera Fernandi Consalui Prosperi & Fabritij Columnæ, is filiam Isabelam reliquit, quæ elocata Carolo V. Imperatori & Hispan. Regi, Siciliae & Neapolis regnum per matrimonium in ipsum detulit, cui filius Philippus successit, & in præsentis regnū pacatè tenet, quæ propter Corradini epitaphium commemorare licuit.

IN SACELLO GARAPPI.

Sacellum hoc quod D. Antonius Garappus, immaturū pudicissimæ filiae Isabellæ obitum desens, inchoarat, pariq; fato (heu mortalium fragilitatem) non perfecerat, Ioann. Ferrand. Corcionus infelix gener, post mortem obsequentior absoluendum curauit, carosq; cineres hac vrna lacrymans condidit, ut quos viuos caritas coniunxerat, mors dirimere non posset Anno salut. M. D. LIII.

CANTIANORVM IN MON:

*Quod vos parentes optimi posuistis,
Fili pietatem sequuti posteris ponimus.*

INACO DE ANNA.

Militi honorato, ductu & auspicio Ladislai Regis militum præfecto, & ob insignem virtutem Venetorum ciuitate donato: Et Ioannæ Regniæ magno Senescallo, nec non Ioanello de Anna præclaro viro, Scipio de Anna, auo & patri bene merent. & sibi & suis sacrum posuit Anno Domini M. CCCC. xL.

IN S. MARIA DE GRATIA.

IOANNA TOMACELLA.

Cr. fil. rari exempli matronæ, quæ diuitijs abundans coniugium sequi noluit, hoc sibi monumentum viua fecit, ne curam hanc de se heredi relinqueret Vix. ann. L. Obijt M. CCCC. xC.

IOANELLO DE CVNTO.

Ferdinandi primi & Alphonso II. ac Friderici regum Neapolitanorum Secretario, fide, taciturnitate, opera præstanti, ac per hoc inter Barones adscito: et Lucretiæ Candidæ matronæ, coniugibus mutua caritate coniunctis. huius coenobij prior, fratrumq; conuentus, accepti beneficij memores, sacrum hoc marmoreum cum sepulcro benemeritis posuere, Obijt Ioanelus xvi. Febr. M. D. xvi.

GALEA.

NEAPOLYS.

GALEATIUS IVSTINIANVS.

Briccij fil. præf. classis Baptista fratri pietiss. ac bene merito sibiq. viuens posuit, vt ita mortis simul soporem dormiant, sicut vitæ concorditer excubias vigilarunt. Et ne viator aberrēs, se duplici iactant patria, genuit dulcis Genua, pulchra tenet Parthenope, Carolo V. Imperatore.

H. M. H. N. S.

THOMAS ALTIMACVS.

I. C. Cæsaris Consiliarius, & Donatus Antonius Medicus ac Philosophus fratres aram Christo Deo dicauerunt ære annuo addito, vt in ea sacra precesq. fiant, & ne illos vel mors ipsa seiungeret, misceri cineres völuere, pulcrum concordia & pietatis exemplum. M. D. LVIII.

HIERONYMO SPERANDÆO.

Ciuilis ac Pontificij iuris peritissimo, summi collegij seuero litibus iudicandis, omnibus legationum honoribus functo, Frider: Reg: ab Epistolis, cui etiam expeditionum comes & exilij fuit, Maria Basilis coniugi benemerenti desce fecit. Vix: ann: Lvi. Mens: i. Dies vii. Decessit M. D. ix. Calend: Ianuarij

FR. HIERONYM. BRINDVSINVS.

Huius Coenobij Prior, & per annos xviii. moderator atq. amplificator, huius etiam fundator templi, vitæ inculpatiss: dum LV. ageret annum, mortem vitæ consentaneam consecutus est M. D. xxiiii.

DONATI SIRINAEI

Vt corpus in eius æde seruetur, cui animus se dicauit, Donatus Sirinæus Pontificij Iuris professor, Aenariæ præsul, vbi Ecclesiæ suæ annis xxxi. præfuisset, & ex his xxvi. in Parthenopæo vicariatu peregisset ann: Lxxxvi. agens, conditorium hoc sibi posuit M. D. xxxiii.

IOANN. CAROLO.

Tucio Arianensi medico peritissimo, qui cum omnes hic Philosophiæ thesauri reconduntur, saxum hoc virtus & probitas contra votum pos: vix: ann: L. obiit. viii. Calend: Iulij M. D. L.

BEATRIX GRATIANA.

Parthenopæa, illibatam virginitatem seruans, recordata quod mortalis erat, sibi tumulum hunc viuæ posuit, donec tuba canet Anno M. D. xxv. die v. Iulij

ANTON. BRANCALEONI.

A Cæsaris rationibus spectatæ fidei viro, filij extincta vita moesti, viuæ fama læti, & sibi fecerunt Vix: ann: Lxxx.

FERD. CELENTANVS.

Neapolit: videns mortales omnes, hunc suis ac vxoris Aureliæ Seruillæ, posterumq. oisibus quietis locum in vita parauit Anno M. D. LI.

ANNIBAL MARZANVS.

A Cæsar: rationibus morti sue ferotinae sue acerbæ, pufillo marmore oblitit.

IN S. MARIA REGINA COELI.

FERDINANDO PETRI.

Filio Gambacurtæ, cuius maiores Pisarum dominatu claruere, apud Reges Aragoneos ob rem bellicam sapius benè gestam in caris habito, Antonia Scondita, quacum annos ferè XLIII. concordissime vixit, marito opt. fecit. Vixit ann: Lxxvii. Obijt M. D. XLIIL.

HECTO.

HECTORIS MARRAE.

Et Proſapia & Laudomia nobiliſſ. Aquinatis familiae vita comite, mirandæ concordia coniugum cineres, marmoreo hoc clauduntur lapide, donec tuba canet.

IN S. MARIA DE SAPIENTIA.

Berardina Tranſa mihi & meis feci, certa domus, ſecura quies; nil quaeramus ultra M. D. LVI.

IN S. MARIA DONNA REGINA.

REGINAE MARIAE MATRIS ROBERTI REGIS.

Hic requieſcit ſanctæ memoriae excellentiſſima Domina, Domina Maria Dei gratia Hieruſalem, Siciliae, Vngariae; Regina, Magnifici principis quondam Stephani Dei gratia Regis Vngariae, ac relicta clarae memoriae inclyti principis Domini Caroli II. & mater ſereniſſimi Principis & Domini, Domini Roberti eadem gratia Dei diſtorum regnorum Hieruſalem, Siciliae, Regum illuſtrium, quæ obiit Anno M. CCC. xxiii. Indiſt. vi. Die xxv. Martij, cuius anima in pace requieſcat. Amen.

IN S. IOANNE DE CARBONARIA.

In introitu ſacelli ad dextram.

Tibi cæli regina Galeatius Caracciolus, cui bona multa contuliſti, à quo item mala abtruncaſti plurima, ſacellum marmoreum cum ara, ſignis ac omni cultu, gratus libensq; dedico, & tanquam decimam ſoluo. Anno poſt edit. ſalut. M. D. XVI. VIII Idus Januar.

Omnia Domine tua ſunt, & quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi. Nicolaus Antonius Vici Marchio ſacellum hoc à Galeatio patre inchoatum, omnibus ſuis partibus expletum, letus obtulit dedicavitq; Anno ſalutis M. D. LVII. Menſ. I. Die VII.

GALEATIO CARACCIOLO.

Qui ſub Regibus Arragoneis egregiam ſæpius in bello operam nauavit, quiq; in expugnatione Hydruntina aduerſus Turcas regijs ſignis præfuit vix. ann. Lvi. Nicolaus Antonius parenti optimo fecit.

NICOLAUS ANTON. VINCENTII GALEATII.

Filius Caracciolus, Vici Marchio & Cæſaris à latere conſiliarius ſibi viuens & Lagoniſſæ coniugi incomparabili M. D. XLiii.

IOANNI CARACCIOLO.

Auellini Comiti, Venuſij Duci ac regni magno Seniſcalco & Moderatori, Troianus filius Melphiæ Dux, parenti de ſe deq; patria opt. merito erigendum curauit M. D. xxiii.

LVCRETIA DE BAVCIS.

Comitiſſa Burgentia & Cogiani Duciffa, videns defunctorum curam triduo deleri, ne poſteris vlla ſui relinquatur, viuens hoc ſibi poſuit.

Bene acta vita reſpondet exitus.

SCIPIONI ANTONIO.

Summæ fid. Imp. Carolo V. à latere conſiliario in adminiſtranda iuſtitia, in provincijs regendis, in rebus bellicis expediendis, integritate & prudentia ac fide claro vix. ann. LXiii. Menſ. iii. Obiit à partu virginis M. D. Liii. xviii. Calend. Nouemb. Hippolita Manfortia marito optimo.

REGINAE

Nil mihi niſi titulus ſummae de calmine reſtat.

Regina & morbis inuvalida, & ſenio.

ſecunda

N E A P O L I S.

*Fecunda populos procereſq; in pace tuebar,
Pro Domina imperio nullius arma timens.
Sed me idem linor qui te, fortiffime Caſar,
Sopitum extinxit, nocte inuante dolos.
Non me, ſed totum laceras manus impia regnum,
Parthenopeq; ſuum perdidit alma decus.*

LADISLAI REGIS

in cornice ſepulchri

*Improba mors noſtris heu ſemper & obuia rebus,
Dum Rex magnanimus totum ſpe concipit orbem,
En moritur, ſaxo tegitur Rex inclitus iſto,
Libera ſideream mens ipſa petiuit olimpum.*

DEINDE

*Qui populos bello, tumidos qui clade Tyrannos,
Percuſit intrepidus victor terraq; mariq;
Lux Italiam, regni ſplendor, clariffimus hic eſt
Rex Ladislaus, decus altum & gloria Regum
Cui tanto heu lacrymans ſoror illuſtriſſima fraſtri
Deſuncto pulcrum dedit hoc Regina Ioanna.
Vtraq; ſculpra ſedet maiestas, vltima Regum,
Francorum ſoboles Caroli ſub origine primi.*

IN TVMLVM LADISLAI REGIS
SANAZARRIVS.

*Miraris nuncis pendentia ſaxa columnis
Hoſpes, & hunc acri qui ſedet altus equo.
Quod ſi animos, roburq; Ducis, praelaraq; noſſes
Pectora, & inuictas dura per arma manus.
Hic capitulinis deiecit ſedibus hoſtem.
Biſq; triumphata victor ab vrbe redit.
Italiamq; omnem bello concuſſit & armis,
Intulit Hetruſco ſigna tremenda mari.
Nenè foret Latio tantum diademate felix,
Ante ſuos vidit Gallica ſcepra pedes.
Cumq; rebellantem preſiſſes pontibus Arnum,
Mors vetuit ſextam claudere Olympiadem.
In nunc, regna para, ſaſtusq; attolle ſuperbos,
Mors etiam magnos obruit atra Duces.*

IANO PARRHASIO.

Quod ſibi ſocius in re literaria fuiſſet, Antonius Seripandus teſtamento iuſſit.

ANTONIO SERIPANDO.

Sacerdotijs commodioribus honeſtè functo, cuius fide & doctrina ſcribendis epistoſis Elyſius Cardinalis Aragonius vſus fuerat, vni mortalium maximè amicorū cauſa nato, qui vixit annos xLv. Menſ. ii. Dies v. Iacobus fratri optimo fieri curauit, Anno ſalutis M. D. xxxix.

FRANCISCO PYCCIO.

Quod bonarum artium ſibi magiſter fuiſſet Antonius Seripandus ex teſtamento fieri iuſſit.

IN S. IOANNE EVANGELISTA.

ANGELO PAPACODAE.

Franc. filio Martoranenſ. Epifcopo viro ornatiffimo, qui in non magnis opibus,
magnum

magnum exercens animum, nulla magis in re, quàm aliorum leuanda inopia, suis bonis vsus est. Heredes benè meriti pos: ab ortu mundi rediuiui M. D. XXXVII Decessit ex mortalib. ann: natus LXVI.

SIGISMUNDO PAPACODAE.

Francisc. filio, Tropiensium Præsuli, viro optimo & Iurisconsulto, qui cum in cætum Cardinalium fuisset à Clemente VII. adscitus, maluit in patria Episcopus uiuere: heredes posuerunt ex testamento. Vixit annos Lxxx. Mens: VI. Dies x. Obijt M. D. xxxvi. Hic ædem hanc ab auo Arthursio conditam, sua impensa ornatiorē reddidit, censu quinq; sacerdotibus addito, qui ibi quotidie sacrificarent, cauitq; Pauli III. Pontif: Max: decreto ne beneficij nomine alios ad vltus conferatur.

IN S. IOANNE MAIORE.

TOMASII PRI.

Auete parentes optimi, Tomasio Duro rari exempli patricio, & Iuliæ Rotæ genere ac religione insigni, filij collacrymantes faciund: curar: crepti ann: M. D. XXXVI.

*Felices quibus una fuit mens semper, & una
Quos tulit hora simul, quos lapis unus habet.*

ABBATIS ANISII

*Onustus auro Ianus hic Anisius
Quarens melius iter, reliquit sarcinam.
Qua pragrauato nulla concessa est quies
Tum si qua fulsit, cum Camænis hac stetit
Quæ max facefcinere plus negotij.*

H. M. H. N. S.

Hoc de suo sumpsit, sacrum est, ne tangito.

MICHAELIS AMIDAEI.

*Cum fex, cum limus, cum res vilissima simus,
Vnde superbimus, si ad terram terra redimus?
Cum speculum hoc cernis cur non mortalia temnis?
Tali namq; domo clauditur omnis homo.*

AD B. VIRGINEM CHRISTVM TENENTEM.

*Partus & integritas discordes tempore longo
Virginis in gremio fœdera pacis habent.*

IN S. IOANNE ET PAVLO.

*Tres tulit una dies, fuerat tribus una voluptas,
Tres habet heu tumultus, lecttor abi, & lacryma.*

Θεόδωρος ὕπατος καὶ δὺξ, διὰ θαυμάσιον τὸ ναὸν οἰκοδομήσας, καὶ τὴν διακονίαν οὐκ ἐν αἰσῶσι, ἐν ἰνδολίᾳ πάσης τῆς βασιλείας Ἀσσυρίων καὶ Κονσταντίνων τῶν θεοφίλων καὶ τῶν βασιλέων, αἰμῶς βιώσας ἐν τῇ πόλει καὶ τῷ πύργῳ, ἐκ τῶν μελῶν ὁμοθυμῶν ἐνθαλάσσι βιώσας χεῖρον ἐν τῇ θλίψει.

ID EST.

Theodorus Consul & Dux, à fundamentis hoc templum ædificans & hoc sacrum monasterium ex nouo perficiens, indictione quarta huius regni Asontis & Constantini Dei amatorum & Regum honestè viuens inq; fide & conuersione sexto Mensis Octobris, hic viuens Christo annos nouem & quadraginta.

N E A P O L I S.
IN S. IOANNE AL MARE.

NICOLAI ALANDI.

*Quisquis ad hac tendis per candida marmora gressus,
Alandi poteris Nicolai cernere lectum,
Perpetuo hic somno pressus sacet, & sua fata
Contenta are suo soluerunt vincula mundi.*

Obijt M. D. III. Maij XVII.

IN PORTA AD EFFIGIEM DIMIDIATAE
STATVAE.

*Quid me miraris, duro de marmore factam?
Respice te potius, vermibus esca manes.*

IN S. GREGORIO MAIORE.

Orbitatis miseræ miserere hospes. Vnica spes parentum, vnica lux, egregia forma, rara indolē, puer triennio vix exacto hic ē suorum complexu raptus clauditur. En rerum humanarum conditio, Ioanni Baptistæ Montio parentes moestissimi pos: M. D. XV.

CATHARINAE PVERPERAE.

*Indulgens natura fuit, fors eruda puella,
Qua iacet hic primorapta puerperso.
Et decor, & lepidi mores, & dulcia lingua
Flumina, & ætatis flos, pietatis amor,
Decretum duri nequierunt vincere fati,
Ante diem bona tot sustulit una dies.
Talis ad Elysios abiit Catharina recessus,
Lucifer ut visus, nube & opertus abijt.
Perpetuas liquit lacrymas utriq; parenti,
Perpetuo extinctam sexus uterq; dolet.*

IN S. GENARELIO.

Quis sim habe. Laurentius Cadomostus ex Landa, ex Francisci de Capua Altavilla Comitis contubernio, sub quo mores hauriebam, in cohortem Ferd: Regis custodum acceptus, vnde me rapuit mors; Bartholomæus Comitis filius, ne manes oberrent, officiosè mihi sepulcrum curauit. M. D. CCC. LXXXIX.

IN S. ANTONIO.

FERDINANDO SALANAE.

Hispanio iuueni, non minus virtute ac moribus eleganti, quem inter iudices magnæ curiæ iussu Cæsaris ascitum, mox à Prorege ab audientia Hydruntis designatum, mors insperata intercepit. Iacobus Quadra à Consilijs Cæs: & Vincentius Amatus amico optimo ex testamento faciund: curarunt. Cautum quoq; bis ex stato censu quoq; hebdomade hoc in sacello pro eius eorumq; manibus sacra fieri, sublatus est è medio annos natus XXVIII. Calend: Nouemb. M. D. XXXIII.

IOANN: BAPTIST: SOLANES.

Valentinus, vir tam Mathematicis, quàm Philosophia apprimè eruditus, dum Ophthalmiam ex assiduis studijs contractam curare studet, remedium quærens, in mortem incurrit, anno ætatis suæ XXX. Obijt M. D. XLV. V. Calend. April: hora III. M. H. M. F. C. Aluarus Quadra Episcopus Venusinus.

IN S.

IN S. ANDREA APOSTOLO.

Hic requiescit in pace Candida G. F. quæ vixit plus minus ann: L. D. P. die
 IIII. Septemb: Imp: Dn: Mauritio PP. Aug. Anno IIII. P. C. eiusdem anni. In-
 dict: IIII.

*Mors quæ perpetuo cunctos absorbet hiatu,
 Parcere dum nescit sapius ipsa furit.
 Felix qui affectus potuit demittere rutos,
 Mortalem moriens non timet illa viam.
 Candida presenti tegitur matrona sepulcro,
 Moribus, ingenioq; & gravitate nitens.
 Cui dulcis remanens coniux, natusq; superstes
 Ex fructu, mater nascitur in sobole.
 Hoc precibus semper, lacrymosa hoc voce peribat,
 Cuius nunc meritum vota secuta probant.
 Quamvis cuncta domus nunquam te flere quiescat
 Felicem fateor sic meruisse mori.*

IN S. ELIGIO.

*Ioannes Dotterus Guiliermus Burgundio Ioannes Leonis templum
 hoc cum hospitio à fundamentis erexere, Anno M. CC. LXX.*

IOAN: DELLA FORINA

*Est Deus à cunctis timendus, ob hoc sapientem decet sibi hic & in al-
 tera vita consulere.*

VINCENT: BOZZA VOTRAE.

Patricio Neapolitano, cui integritate atq; fide nemo vnquam præstitit, filij
 viua fama læti, morte semimatura moesti, cum Antonia Carlona coniuge lacry-
 mante & sibi fecerunt, Obijt Dominicæ natiuitatis die M. D. LI.

PETRVS SYMMONTIVS.

Bonarum literarum cultor obseruantis: qui vix: ann: LXIII. Mens: IIII. Dies
 IIII. hoc monumentum sibi & Rainaldo patri dulcissimo posterisq; suis omnibus de
 suo ponend: curauit.

IN S. IOSEPHO.

Hector Pollice & Chremesina Falchia vnanimis sibi posterisq; tanquam æ-
 ternum domicilium viui mortalitatis memores P. M. D. LVI

IBIDEM.

*Sic mors ipsa cum venerit vincitur,
 Si priusquam veniat, semper timeatur.*

IN S. IACOBO HISPANORVM.

ALPHONSO BARSVTO.

E Toro Hispaniæ vrbe, pedestrium copiarum ductori strenuo, qui cum duo
 de viginti fere annis in re bellica Carolo V. Cæsari egregiam nauasset operam, cumq;
 etiam ab eodem duorum oppidorum dominatu in agro Amiternino honestatus es-
 set, demumq; Lucaniæ, in qua Prouincia Regio nomine præerat, mortem obiisset,
 Helionora Nuceria viro carissimo & clarissimo F.

CHRISTOPHORO TORALVAE.

Toletano, ab ineunte ætate sub Carolo V. Imperatore in bellis Italicis, Afri-
 cis, &

NEAPOLIS.

cis, & Gallicis militum præf: tot reb. bene gestis patrijsq; victorijs claro, quod de-
uictis hostibus captisq; Regibus sui Imp: conſequebantur, Ioannes patri optim: F.
M. D. LVIII.

PETRI DE TOLEDO.

Fřiderici, Ducis Aluæ, filius Marchio Villæ Franchæ, regni Neapolitani Pro-
rex, Turcarum hostiumq; omnium ſpe ſublata, reſtituta iuſticia, vrbe, mœnijs, arce,
foroq; aucta, munita & exornata, deniq; toto regno diuitijs & hilari ſecuritate re-
pleto, monumentum viuis in Eccleſia dotatum, & à fundamentis erectum ponend:
mandauit. Vixit annos LXXIII. rexit XXII. Obijt Anno M. D. LIII. VI. Calend:
Februar:

FEDERICO FLIES.

Diux Euf: Bailo genere Hispano, ex illuſtriſſima clariffimaq; familia, qui ob
eximia probitatis ac virtutum merita, à Carolo Max: Rom: Imp: magnus effectus
militum præfectus, ita ſtrenuè ſe geſſit, vt omnibus in bellis magno virtutis, conſilij,
ac militaris valoris argumento inſignitus, immortalem ſibi gloriam comparauit: de-
mum quàm plurimis beneficijs à Cæſar: reſectus, LXXX- ſuæ ætatis anno, cum vni-
uerſali Hispanæ gentis mœrore, cuius protectionis erat ſpeculum, ob- Anno LI. Se-
ptemb: XVIII.

VVALTERI VON HIRNHAIM.

Subſiſte parumper viator, ſi placet, & quis hoc tumulto tegitur, lege. Fuit Io-
annes ille VValtherus ab Hirnhaim Germanus, inter equeſtris ordinis viros miles
fortis. qui Carolum V. Imperat: Auguſt: in omni fortuna ſecutus, à conſilij illi, à
legationibus & præcipuis munijs bellicis fidelem & ſtrenuam operam præſtitit.
Idem eius filio Philippo Hispan: & Angliæ Regi præſtiturus, vim Germanorum in
hoc regnum duxit, ſed eodem die, quo in Hernicis pax bello, morbus vitæ illius fi-
nem impoſuit. Ergo tu quisquis es miles, qui hæc leges, ſato tuo ne terrere, ſed
cogita finem, ſummos duces extra bellum ſuccumbere. Obijt XIX. Auguſti M. D.
LVII. Henricus à Papenheim Sac. Rom. Imp: hereditarius Mariſcalcus, militum
Tribunus, auunculo benè merito poſ: gratitudinis ergo cum lacrymis.

Hans Walther von Hirnhaim bin ich genandt/
Mit ehrn fůr ich mein Ritterſtandt/
Des Keyſers Carls Rath vnd Oberſter ich was/
Seinem Sohn Philipſen ich gleicher maß
Trewlich dienet ſein Landt vnd Leut zuuerſehen
Zog herein mit 6000. Landtsknechten.
Als ſich aber der Krieg in frieden vorwende/
Hab ich zu Dienſtahn mein leben geendt/
Der Cörper iſt hie zur Erden beſtat.
Mein Seel Gott in gnaden auffgenommen hat.

ALPHONSO MANRICO.

L' Aquilaris Marchionis fil: iuueni præſtatiſ: qui dum rei militaris & gloriæ
ſtudio flagraret, aula regia relictæ, in qua erat Carolo V. Imp: Aug: Maximo maximè
carus, Neapol: à Gallis obſeſſam aduenit, vbi ferro ſtrenuè dimicans, morbo infeli-
citer perijt, Ioan: Manricus Lara P. Maiarenſium ducis fil: Neapol: in regno Pro-
rex poſ: & illius oſſa, alibi indignè ſepulta, loco & lapide honeſtauit M. D. LVIII.

IN S. SEVERINO.

IACOBI SANSEVERINI.

Hic oſſa quieſcunt Iacobi Sanſeuerini, Saponariæ Comitſ, veneno miſerè
ob auaritiā necati, cum duodus miſeris fratribus eodem ſato, eadem hora com-
morientibus.

SIGIS-

SIGISMVNDI SANSEVERINI.

Iacet hic Sigismundus Sanseuerinus veneno impiè absumptus, qui eodem fato, eodem tempore, pereuntes germanos fratres nec alloqui nec cernere potuit.

ASCANII SANSEVERINI.

Hic situs est Ascanius Sanseuerinus, cui obeunti eodem veneno iniquè atq; impiè commorientes fratres nec aloqui nec videre licuit.

MATRIS HORVM SANSEVERINORVM.

Hosbes miserrime.

Miserrimam defleas orbisatem,

En illa Hippolita Monria

Post natus faminas infelicissima

Quæ Hugo Sanseuerino coniugi

Tres maxima expectationis filios peperit,

Qui venenatis poculis

(Viciis in familia : pro scelus :

Pietatem cupiditas

Timorem audacia, & rationem amentia.)

Vnd in miserorum complexibus parentum

Miserabiliter ilicò expirarunt.

Vir ægritudine sensim obrepente

Paucis post annis in his etiam manibus expirauit

Ego tot superstes funeribus

Cuius requies in tenebris

Solamen in lacrymis

Et cura omnis in morte collocatur.

Quos vides separatim tumulos,

Ob æterni doloris argumentum,

Et in memoriam posui illorum sempiternam.

Anno M. D. XLVII.

ANDREAE CICARAE.

Nate patris, matrisq; amor, & suprema voluptas.

En tibi, quæ nobis te dare fors vetuit.

Basta cheu, tristesq; notas damus, inuida quando

Mors immaturo funere te rapuit.

Andræ fil: dulciss: qui vixit ann: vi. Mens: ii. Dies xix. Robertus Bonifacius & Lucretia Cicaræ parentes ob raram indolem.

IOAN. BAPTISTAE CICARAE.

In quo vetusta ac nobilis Cicarorum familia esse desijt, Mariella mater infelici: memoriæ causa contra votum pietatis pos: vix: ann: xxii. Dies ix. Deceßit, ann: M. D. iiii. pridie Calend: Decemb.

Liquisti gemitum misera lacrymasq; parenti,

Pro quibus infelix hunc tibi dat tumulum.

APHONSO BELMONTIO.

Ex illustri Belmonitiorum familia, qui in Liguria peditum præfectus, pro Ca- rolo Cæsare strenuè pugnans aduersis vulneribus confectus interiit, Hisabella Galutia; à Caio & Lucia Cæsarib. vnde Galutiorum gens dicta, originem ducens, mater infelix, contra votum pietatis profusis: lacrymis pos: Theagoniæ anno M.D. xxii.

ANDREAE MORIMINI.

Nunc dolor & lacrymæ est, olim spes una suorum

Andreas noctem hic qui Moriminus agit.

M. CCCC. LXXV.

NEAPOLIS.

LEONARDO COMO.

Neapolit: viro Clarissimo, cuius domi forisq; plurimis ac maximis in rebus virtus enituit, qui Ferdinando Alphonso & Federico Aragoneis Regibus ita spectatus est, ut non solum horum patrimonij procurator esse meruerit, sed in consiliarium eligi, in quo utroq; munere eius egregiam fidem atq; integritatem Reges testimonio comprobârunt, meritis honestârunt. Vix: ann. LXXV. moritur Anno M. D. XXX. Id. Maij: Ioan: Angel. & Ioan: Vincentius Comi. Hered: patruo benè merito pos:

COMITIS DE MIGNANO.

*Dum facio infelix aeterno funera fletu,
Creuerunt lacrymis hac monumenta meis.
Quis nisi molliſſem triſtiſſima corda, rigerem,
Ipsa etiam hic toto corpore facta ſilex.*

IN S. ANELLO.

IN TVMBA, IN QVA CORPVS D. ANELLI.

Huius corpus sub hac ara conditum piè veneratur à Neapolit: Anno CCCC. Lxxvi. xix. Calend: Ianuar: regnante Mauritio Tiberio Aug: & Beato Gregorio Romanæ sedis Pontif: Max: nec nò Fortunato, Episcopo Neapolitano, Beatus Anellus ad coelestia regna migrâuit.

IULIUS FELTRIUS.

Eram, anno Christ: salutis M. D. XXV III. Martij die III. & XX. fabulam clusi meam.

ANDREAE ALEXII.

*Quæ miſer imposui lugubria saxa ſepulcro,
Mi pater, innumeris accipe pro meritis.
Quod ſi marmoream licuiſſet ſumere formam,
Te natus tegeret non alio lapide.
Incisaq; nota legerentur; gratus Alexis
Reddidit offa patri, ſiſq; patri tumulus.*

Andræ Simonis fil: Alexio Antonio, fratri piſſimo, qui nemini vnquam iniurius, prodeſſe ſemper ſtudit, Vix: ann. Lxxv. perpetua cum valetudine.

PORTIAE CARACCIOLAE.

*Qui legis, mortem in cuſato,
Quæ tot venuſtatis ornamenta,
Tot Gratiarum elegantias,
Tot pudicitia ſoſculos
In vna Portia Caracciola germinantes
Acerbiſſimè ſepeliuit.
Iſabella ſoror Caſtronuillari Dux
Hanc illi urnam
Immortalium cauſſam lacrymarum
Erexit M. D. L.*

IBIDEM.

*Quisquis me nunc calcas viuus
Cogita, ſi ſapis, idem mox futurum.*

IBIDEM.

IBIDEM.

Ecce superbientis natura qualis sit mox futuras casus.

IN S. CRUCE.

AD CHRISTI EFFIG:

Impie ne seui, tua ego cum crimina fleui.

REGINAE SANCIAE.

Hic iacet summæ humilitatis exemplar, corpus venerabilis memoriæ Sanctæ, sororis Claræ, olim Dominae Sanciae, Reginae Hierusalem & Siciliae, relictæ claræ memoriæ Serenissimi Domini Roberti Hierusalem & Siciliae Regis, quæ post obitum eiusdem Regis viri sui agens viduitatis debitæ annum, deinde transitoria pro æternis commutans, ac induens in eius corpore pro amore Christi voluntariam paupertatem, bonis suis omnibus in alimoniam pauperum distributis, hoc celebre Monasterium Sanctæ Crucis, opus manuum suarum sub ordinis obedientia & ingressu Anno Domini M. CCC. XLIV. die XXI. Ianuarij XII. Indictione, in quo vitam beatam ducens, secundum regulam Benedicti patris pauperum, tandem vitæ suæ terminum religiosè consummauit, Anno Domini M. CCC. XLV. die XXVIII. Iulij, Indictione XIII. Sequenti verò die factis exequijs tumulatur.

F. ANGELO.

Neapolitano benè merito, qui sic obiit, vt viuere docuit, Don. Pct. à Toledo Neap: Prorex piam ob amicitiam poni iussit Anno M. D. XLI.

IN S. LAVRENTIO.

IOAN: FRANC: PIGNONO.

In quo tot virtutum flores enitebant, vt immortales posteris fructus pollicerentur, sed tantam eheu spem fructuum rapidus Auster ilicò ad terram decussit, Aurelius & Sicilia Vrsina, parentes certatim collacrymantes filio quàm carissimo ob egregias pos: dotes, elatus quiescenti quàm mortuo similior, annum agens XIII. M. D. XLVIII.

CECILIA VRSINA.

Genere Romana, Illustrissimi Pardi Vrsini Mampelli Comitum Marchionis Guardiae, Grellis, Sicularum, Vallis, ac Larini Domini filia, Aurelij Pignoni Neapolitani patricij coniux, humanæ conditionis memor sepulcrum hoc viuens sibi posuit.

GVILIELMI CONNESTABILII REGNI.

*Strenuus, ingenuus, vir prudens vt Leopardus,
Regius egregius iacet hic vt florida Nardus,
Hic est Extardus Guilielmus nomine nomen
Transitus ad lumen, precor vt non sit sibi tardus
Bella Conestablius Regni pugnando subegit
Atq; Marefcalcus, qui sub lapide hoc benè degit,
Gallia quem genuit, Carolus Rex fouit honoris
Culmine, qui meruit Deus hunc vt veste decoris
Ornet, & aterna rursus det gaudia vita.*

IBIDEM.

*Quid omnia?**Si nihil omnia.**Quid omnia? nihil.**Nihil vt omnia.*

29 +

LEONIS

N E A P O L I S.

LEONIS FILLERI.

Τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ βαρύντων. Hoc quidem est præmium mortalium,

PAVLVS PALMERIVS.

Quamuis fatalis necessitas horam vitæ supremam nondum clausurit, humana tamen conditione admonitus, conditorium sibi hoc Lubrensi lapide iam iam ca-
suris ossibus viuens posuit. M. D. XL.

VITO PISANELLO.

Ex antiqua orto familia, vtpote cui Pisæ in Achaia, vnde ea est, cognomen in-
didere, Federici Regis à Secretis intimo, atq; à latere consiliario, atq; miserrimis
temporibus laborum, itinerum, periculorumq; socio: Dein Ferdinando Regi Ca-
tholico ob raram aduersis in rebus fidem, Gallis regnum inuadentibus acceptis:
qui post receptam Neapolim annum agens LXXIII. in eius gremio mortalitatem ex-
pleuit. Andreas Franciscus & Mutius nepotes auo optimo ac benè mer: testimoni-
um amoris & pietatis exoluerunt, funeratus Idib: Decemb: M. D. xxvi.

Vt viuas, vigila

Hic exitus omnes.

Longarum hac meta viarum.

IACOBO ROSCIO.

Pistoriensi, Palatinis honoribus & equestri dignitate functo, secundaq; for-
tuna semper vso, Ioannes Roscius patri sanctissimo, & Lucretia Cambacurta socero
indulgentissimo posuere, & sibi posterisq; suis.

PINI PAGANI.

*Hoc Pinus fecit Paganus nomine clarus
Sanguine, quod moriens hac requieuit humo.*

IBIDEM.

*In speciem fecere nouam Pyrrhusq; Iacobusq;
Hoc sibi perpetuo, hic filius, ille nepos.*

RAINALDI CARMINIANI.

*Lustra nouem vita functus Rainaldus agebat,
Protulit hunc celebris Carminiana domus.
Concordiâq; memor thalami tedeq; Beatrix
Roscia olympiadens conditur ante decem.
Iusserat hac moriens viuenti talia nato,
Vt sua dilecto iungeret ossa viro.*

Colant: Carmignanus eq: parentib: opt: meritis lacrymabili pietate mœ-
rens pos: M. D. XI.

PETRVCIO MINADOO.

Federici Minadoi Regij pecud: in Apulia Dohanerij Fil. Iuris C. celeberrimo, qui sub Federico & Ferdinando Catholicis Regibus in dicendo & interpretan-
do magnam operam summa fide impendit, deinq; à Leone x. Pontif: Max: condu-
ctus in Pisano Gymnasio ius ciuile cum primo loco interpretaretur diem clausit ex-
tremum, Ioan: Thomas Minadeus L. C. & miles Carolo V. Imp. à consilijs pos: benè
mer: pietatis memor, Obijt die viii. Martij M. D. xvii.

HVGONIS SANSEVERINI.

*Hugo sub hoc tumulo regitur generosa propago,
Cuius erat sanguis Sansuerina domus.
Qui superum cultor, qui seruantissimus aequi,
Cui nullus similis nobilitate fuit.*

Obijt IIII. Septemb. M. CCCC. LXIX.

ANTO-

ANTONELLVS MANGONIVS
SIBI ET POSTERIS.

*Hoc mihi qui posui gelido de marmore bustum,
Maluere patria est, Parthenopen colui.*

GERARDI SARDI.

*Gerardi Sardi recubant hoc ossa sepulcro,
Quod Gabriel Sardus condidit inde nepos.*

CASPARIS PERES.

Mortalium fragilitatem testatur Caspar Peres, qui dum in robusta adolescentium ætate honestis moribus vitam ageret, est ea functus & in hoc sacro à Gabriele patre repositus. die xxviii. Septembr. M. CCCC. Lxxvii.

IACOBÌ ANDREAE ET VXORIS.

*Iacobus Andreas Rufus, coniuxq; Diana
Calensis, cines Parthenopesq; senes.
Concordemores thalami, & adamq; colentes
Sexaginta annis cuncta iubente Deo.
Marmore sic recti sacro consistere possunt
Iudicij usq; diem sic sua progenies. M. D. XVI.*

HERCVLIS A PORTA.

Hoc Herculi à Porta, patri benè merenti, sepulcrum Ioannes Loyfius fil. I. V. D. hic pius fodi & substruì curauit, hic vult vltima resurgere ad decreta collectam domum Anno salutis M. D. xxxviii.

ANTONIAE GROLINAE.

*Salve hospes, qui nostra vides nunc marmora spargi
Sparge rosas, vatem hac contegit urna sacrum.
Compater hic situs est generalis, compater ille,
Cui nunquam similem Parthenapaa dedit.
Paulinus secum, secumq; Antonius una
Accubat, hoc genuit clara Grolina domus. M. D LI.*

IOAN: ANTON: NVCERIO.

Benemerenti pos: & Ioan: Paul: fil: cariss: Anton: fil: M. D. LVIII.

*Quod patri haud potuit viventi solvere munus,
Ingrato soluit posthumus huic cineri,
Qui seruet, donec somno confurgat ab alto,
Funere pro tristi condidit hunc tumulum.
Atq; parem cineri fraterno reddat honorem.
Thebanam vicis sic pietate piam.*

*Officium hoc nati superest cum pulvere Amoni
Blanda superstructo fundere thura rogo.*

FRANCISCAE SERGENTIAE.

*Hoc Francisca iacet gelido Sergentia busto,
Clara genus, visa clara sed illa magis.*

*Cara viro coniux, & filia cara parenti,
Grata sed in primis religione Deo.*

*Forma fuit certè non contemnenda, sed oris
Neglexit laudem, laude pudicitia.*

*Nulla quidem talis, tu qui legis ista rogo,
Tam pia defuncta ne grauet ossa lapis.*

Bernardus de Raimo hoc instituit Franciscae Sergentiae vxori dilectiss: cum qua vix: ann: iiii. sine querela Obijt ætatis suae xix. M. D. XLIX.

ROBER.

N E A P O L I S.
ROBERTI DE ARTOIS.

Hic iacent corpora illustrium Dominorum, Domini Roberti de Artois & Dominae Ioannae Ducissae Duratij coniugum, qui obierunt anno Domini M. CCC. LXXXVII. die XX. Iulij X. Indictione, quorum animae requiescant in pace.

MARIAE DE DURATIO.

Hic iacet corpus illustris puellae D. Mariae de Duratio Filiae Regis Caroli I II. quae obiit M. CCC. LXXI. III. Indict.

CAROLI DUCIS.

Hic iacet corpus Serenissimi Principis & Domini, Domini Caroli, Ducis Duratij, Obijt Anno Domini M. CCC. XLVII. Die XXIII. Ianuarij. I. Indict: cuius anima in pace quiescat.

Facet hic tumultus Dux Duratij virtutibus ornatus.

HENRICI BAREN COMIT.

*Barenfis gratus fuit hic Comes tumultus,
Ast caelo natus Henricus iam beatus.*

Obijt Anno Domini M. CCC. III.

IOAN: BAPTISTA VILLANVS.

Quam vivus nequirit, mortuus inuenit requiem.

ANELLO ARCOMONIO.

Borelli Domino I. C. praestantissimo, quem senior Ferdinand. Rex ad regni curas vocatum, inter proceres adlegit, ad Venetos & Sixtum III. Pontif. Max. legationibus egregie functo, vtramq; fortunam experto, vtriusq; victori Annibal de Capua focero benemerenti pos: M. D. X. Dijs superis sacrum.

CATHARINAE REGINAE.

Hic iacet Catharina filia Regis Alberti & neptis Regis Rodulphi Rom: Regum, ac soror Federici in Regem Romanum electi Ducem Austriae consors spectabilis Caroli primogeniti serenerissimi principis & Domini nostri Regis Hierusalem & Siciliae, Roberti Illustris Ducis Calabriae, ac eiusdem Domini nostri Regis generalis Vicarij insignibus vita & moribus exemplaris, quae obiit Neapoli Anno Domini nostri Iesu Christi M. CCC. XX. die XV. Ianuar: VI. Indict: regnorum praedicti Domini Regis Anno XIII. cuius anima in pace requiescat.

LVDOVICI REGIS.

Hic iacet spectabilis iuuenis D. Ludouicus filius Serenissimi principis ac Domini, Domini Roberti D. G. Hierusalem & Siciliae Regis, Illustris & clarissima memoria Diolande consortis eius inclyti Principis Domini Petri Regis Aragonum filiae.

IACOBVS ROCCHVS.

Patricius Neapolitanus, postquam Aragoneis III. Regibus & apud Turcas & Aegyptios atq; alios fideliter seruiuit, domum rediens hoc sibi condidit. Anno M. D. III.

ANONYMI.

Quisquis es hoc te sepultus rogat, sua ne moueas seu inquietes ossa, vt qui viuus nunquam quieuit, saltem quiescat mortuus.

HENRICI CAPICIS.

*Capice cognomen sed nomen habens Henrici
Magnus doctrina, ciuili lege peritus
Christi sanctorum deuotus semper amicus.*

ANTE

ANTE TEMPLVM.

ERICI RUDERICI.

*Inferri sancto manes quia turpe putant,
Idcirco ante fores conditus hic iaceo.*

Non semper ero hic, usq; fui.

Hospes quid sim vides,

Quid fuerim nosti,

Futurus ipse quid sis cogita.

Erico Ruderico, Franciscus filius.

Ericus Rudericus Eq. Neapol: viuis sibi posuit, ne de sepulcro sollicitus heres esset, neuè uiuorum negligentia obesset mortuo. Valete posteri.

IN S. AVGVSTINO.

COLVTII COPVLAE.

Nil meum, quod debui, reddidi D. O. S.

Colutius Copula Patricius Neapolitanus. Iuris ciuilis ac Pontificij in iuuenta donatus insignibus, cuius patre munus omnis sexus, omnis ordo in causis optauit, hoc sibi suisq; posteris viuis sepulcri memor pos: Expecto donec veniat immutatio mea. M. D. XXI.

CLAVDIAE GAGLIANAE.

Quor lacrymas moriens liquisti filia marri,

Tot tibi dent superi gaudia perpetuo.

Ter conata sequi, ter spiritus haeserat ori,

Quod volui, haud potui, te pereunte, mori.

Solamen si quod misera est, insomnia praestant,

Cum tristem in somnis ludit imago animam.

Claudiae Gaglianae foeminae rariss: quae vixit annos xix. Mens: x. dies iiii. Angela Ferraiola mater infelicissima fecit, quam tunc dolor intestinus deseret, cum clemens mors illam assequetur.

CLEMENTI GATTVLAE.

Phyfico insigni, ac protomedico cunctis Regibus Aragonensibus, Alex: vi. Pontif. Galeatioq; Duci Mediolani, ob morum singularisq; doctrinae elegantiam acceptis: Anellus frater & heres, Vixit Lxi. annos sine vxoris molestia.

AVGVSTINI DE ANCONA.

Anno Domini M. CCC. xxviii. die xi. Aprilis xi. Indictione, Obijt venerabilis pater Augustinus de Ancona, magister in sacra pagina ordinis fratrum Heremitarum sancti Augustini, qui edidit suo angelico ingenio xxxvi. volumina librorum, sanctus in vita, clarus in scientia, vnde omnes debent sequi talem virum, qui fuit religionis speculum, & pro eo rogare Dominum.

FRANCISCI NACCII.

Siste hospes: quam incerta hominum sedes.

Florentia ortum dedit, Parthenope extinctum fouet: mercaturam exercui, hei mihi, non opes, non pietas fatum placuere, Constantia amantiss: coniuge & Ferdinando nato vncio impubere superstitibus. Obijt anno salutis M. CCCC. XC.

Francisco Naccio Florent: Mercatori Ferdinand: F. patri pientiss. Vixit ann: Liii. Mens: Iiii. Dies VI.

NICOLAO GONDIO.

Florentino, eximia virtutis & probitatis iuueni, cuius immaturam mortem nemo bonus non doluit, Iulianus Octogenarius pater opt: filio lacrymans pos: Obijt Anno M. CCCC. XCIX. Vixit ann: XXV. Men: VI. Dies XXV.

BARTHOLOMAEVS DE BONIFACIJS.

Hac

N E A P O L I S.

Hac iacet in tumba militari dignitate præpollens vir Bartholomæus de Bonifacijs ortus.

*Genitor qui fuit militis Nicolai præclari,
Quem sors extrema rapuit, sub anno tonantis
Mille tricenteno octauo, quadragesimo,
Hunc tenet polus precante gratia summi.*

NICOLAUS FRANC. CECINVS.

Parthenopæus I. C. quàm fit labilis vita memor, ne mortuo etiam vis fati sciret, viuens sic suos cineres, quoad surrexerit, deponi parauit, cum inconsulti sit superstiti sepulturæ curam imponere.

MICHAEL SOLARIVS.

Duplicem sortitus patriam, alteram naturæ Genuam, alteram iuris Neapolim, mortalitatis memor hoc sibi ac suis viuens pos. M. D. LIII.

MICHAEL BARGINONENS:

Ex nobili Basilicarum familia, post multa domi forisq; maxima Maximiliano Rom: Imp: officia præstita, Deinde Carolo V. Cæs; quàm carissimus, dein septuagenarius cum Hisabella coniuge, quæ tres illi filios genuit, hic requiescit. Michaël Blancus forori ac sororio optimo memoriæ causâ ponend: curauit. Obijt prid: Idus Decemb: M. D. LII.

ANTONIUS CORRADIUS.

Aquinatum Pontifex, nobilitate clarus, virtute clarior, pietate ac religione clarissimus hic situs est, Daria Gregoria de Aquino leuiro benè mer: pos: Anno M. D. XXIII.

NICOLAIO IOAN: CORRADIO.

Vrsoniæ Domino, arcis Aenariæ præfecto, viro cum animi integritate, cum fidei præstantia, quam multis in rebus ostendit, ac omnibus Daualorum principibus, præsertim Inaco Histoni Marchioni maxime caro, à quo fuit pluribus muneribus honestatus, Daria d' Aquino cognomento Gregoria coniugi optimo ac benemerenti, ob lacrymarum, quas sibi perpetuò comites reliquit, testimonium, Anno à partu virg. M. D. XXIII.

DIONEVS FVI FORNAQVINTIVS.

Annum vixi vix XIX. vitæ instabilitatis exemplum. M. D. XIII.

PAVLO FONTANÆ.

Augustiniano Theologo, concionatorum suæ ætatis eloquentissimo, vix: ann: XLIII. Mens. III. Dies VIII.

*Flere tuum licuit frater dulcissime funus,
Addere perpetuas non licuit lacrymas.*

Michael Fontana fratri optimo ac benemer: ob pietatem posuit. Obijt M. D. XXVII. Augusti XXVI.

SVB EPITAPHIO AD DEPICTAM AQVILAM,
quæ librum apertum tenet, in quo hæc:

Paulum verò Neapolitanum Eremit: in quopotissimum laudum genere collocem non inuencio. Nam si probitatem, si studia, humanitatem, liberalitatem, gratiam spectent, nemini secundus apparebit, si dicendi peritiam, facundiam, promptitudinem, modulatis: vocem, aptissimos gestus,

gestus, concinnos flores, luculenta verba, beatam memoriam, ferventissimas hortationes, propheticum furorem primum in sua aetate locum facile obtinebit; cuius perennem ac beatissimum eloquentiae fontem toties urbs ipsa Roma, Venetorum Senatus, Genua, Ponormum, Sicilia, regnum Apulia, & quod rarissimum est, patria Neapolis maximo plausu pluries est admirata, quem in medio fortunarum cursu, ut de desiderabilioribus nobis, sic & felicioribus sibi mors ipsa abstulit, finem quoque tantorum laborum & volenti & plurimum exoptanti praestitit.

IOAN. ANTON. ROZZAVOTRA.

Neapolit: libris quos edidit claro, & discipulis quos xx. annis artes omnes in studio Neapol: edocuit insigni, filij ob debitam pietatem pos: Obijt xii. Ian: Anno salut: M. D. LVII.

*Dum sophia clarus, medicusq; Antonius arte
Imperio mortis eripuisse potest,
Ac penè extinctos cæli reuocare sub auras,
Insidias in hunc mors sua & arma tulit.
Quin potius tulit arma, licet si vera fateri,
In Phæbum. Sophiamq; & medica artis opem.
Ille etenim superos, quasitaq; mente petiuit
Tecta, gravem liquit sarcinam in hoc tumulo.*

BARTHOL: PACCII.

*Fides, probitas, pudor, his cineribus perpetuo
Comites, communem hic aternitatem expectant,*

Bartholomæo Paccio, Nicolao Medici & Beatrici eius filiae, ciuibus Neapolitanis, ex vetustissimis Florentiae familijs, Nicolaus Anellus Paccius, artium & Medicinæ Doctor, patri, aui, & matri ob debitam pietatem sibi & posteris pos: Anno à Deo homine M. D. LX.

IN CAPELLA DELLA TAGLIAMILI.

Colentes orbem, timete Deum.

IN S. LVDOVICO.

VITTORIO.

Ioan: fil: Martiali, patris Michaelisq; fratris funeri vix dum iustis persolutis, immatura morte erepto, Beatrix Quadra coniugi concordissimo, Ioannesq; Quadrinus puer vnus ex sua gente, proh dolor, patri optimo pos: vix: ann: xxv. Mens: x, Dies xxvii. elatus mœrore publico M. D. LIII.

IN S. PATRICIA.

MARTIA CAPECE.

Pudoris ac venustatis rariss: decus hic requiescit, quæ scalarum lapsu heu capite defesso luctantem diu animam tandem expirauit. Quis ergo lacrymas? quis euilatus comprimat? legens puellam formosissimam tam dirè, tam infaultè mortem obiisse. Vincentius Capece maritus, quo cum nondum annum exegit, saxum hoc ob doloris testimonium posuit.

Vixit annos XIX. Menses III. Dies X. Obijt M. D. XLVI.

Rr

IN S.

N E A P O L I S.
IN S. MARCELLINO.

SVB IMAGINE SALVATORIS CONSTANTINOPOLI
ADVECTA.

Ne mireris viator, si columnæ truncus ipse hic locatus fuerim, cum Seruatoris imago ab Imperat: Constantinopolitano, Archiepiscopo Neapolitano dono missa esset, baiuli onere defessi, super me deposuerunt, quam cum tollerent, nullis viribus eripi potuit. Hoc itaq; miraculo eius imago super altare Diui Marcellini collocatur, quod Syluester suis literis comprobauit, quam plurimas concedens indulgentias. M. CC. LXXXII.

D. RICARDVS FASANVS.

Hic requiescit de Neap: miles, medicæ scientiæ professor, Illustrissimi Hierusalem & Siciliæ Regis Roberti Consiliarius & familiaris. Qui obiit anno Domini M. CCC. XXXII. Die V. Mens: Decemb. cuius anima requiescat in pace.

IN S. SEBASTIANO.

MARIAE FRANC. VRSINAE.

Ioannis Manupelli Comitissæ filia, quæ defuncto viro Ioanne Antonio Martino Sinuessæ Duce, qui cum VI. annos concordis: vixisset, neglectis huius vitæ illecebris, vt æternam assequeretur, instaurato auctoq; sua impensa hoc Diuorum Petri & Sebastiani monasterio, introducta arctioris vitæ obseruatione, cum se totam Deo deuouisset XXX. agens annum, à monialium cœtu ob morum sanctitatem moderatrix electa per XXXII. an: inclusam vitam inculpatis: transiit, Priorissa & moniales auctori sanioris vitæ & reformatrici bene mer: Obijt ann: M. CD. LXXXIII. Mens: Ian:

HISABELLAE CARDONAE.

B. Villa marini caput Aquens: Com: Regijq; Vicarij & admiranti coniugi foeminae clariss: & admirabili Hisabella Villa March: Salern: principis coniunx matris pos: M. D. XLIX.

CATHARINAE IESUALDEAE.

*Qua Iesualda claro de sanguine gentis
Procreor, hoc tumulo nunc Catharina tegor.
Caracciolo felix Petracono coniuge vixi,
Burgensa titulis nobiliata comes.
Sancta fides, castusq; pudor, violataq; nullo
Vita malo, æthereas spondet adire domos. M. CCCC. LXVII.*

IN S. FRANCISCO.

PYRRHO ANT: SAPONO.

Inter præpositos Regij patrimonij adscito, in Repub: administranda graui iudicio electo Sexuiro, legationibus ad Carolum V. Cæsarem, itemq; ad Philippum Regem filium summa laude honestato, pijsima heredum cura persoluit, Vixit ann: LVII. Obijt M. D. LI.

IN AEDE D. CLARAE.

IOAN: ARIANI.

*Tu qui es veritas & vita,
A penis inferni hunc Ioannem visa,
In te sperauit,
In te credit, reg, amauit,
Non confundatur,
Sed tua virente saluetur:*

Alu

*Actu carens uand,
Fuitq; de Ariano
Miles, & anro
Secretarius Sanctæ Sanctæ.*

RAYMUNDI BAVCII.

*Magnanimus, sapiens, insignis, prouidus unus,
Clauditur hoc saxo, non fama, carne sepultus.
Bancia quem genuit clara & generosa propago,
Magnificos qui eduxit auos, sibi Bancia tellus
Mente Deum veritus, Raymundus & ipse verendus,
Non terrena fuit potius cælesti imago,
Solitq; Comes regni Goamerius huius,
Militiaq; decus, virtutis amator, & omnes
Iure bonos coluit, quantum Respublica lasa est
Morre sua docuit, ad cælica regna vocatus
Mille fluunt anni, tercentum septuaginta,
Quinq; simul positis indictio denaq; terq; V.
Augustus tunc mensis erat tunc quinta diesq;*

ISABELLAE VXORIS EIVS.

*Iam tener astrigeras sedes terrena relinquens
Estrenuus surrepta lacis cæloq; locata.
Quam premit hic tumultus, tanto benè iuncta marito
Quantum carminibus celebras lapis iste propinquus,
Hac speculum vite fuit, atq; hac regula morum,
Casta, humilis, miserans, cunctis mansueta, modesta,
Femina non fragilis, sed verius alma virago.
Hac & Isabella celebri sic nomine dicta,
Deq; Apia clarum traxit cognomen auorum,
Francia quos genuit memorat, conquestaq; regni
Mortua non moritur, quia famam dat sibi virtus.
Mille fluunt anni, tercentum septuaginta
Quinq; simul positis indictio tertia dena:
Iulius hanc rapuit decima post quarta diesq;*

ANTONIAE BOSSAE.

*Nata, eheu miserum, misero mihi nata parenti
Vnicus ut fieres unica nata dolor.
Nam tibi dumq; virum tadas thalamumq; parabant,
Funera & inferias anxius ecce paro.
Debuimus tecum poni materq; paterq;
Ut tribus hac miseris urna parata foret
At nos perpetui gemitus, tu nata sepulcri
Esto heres, quia sic impia fata volunt.*

Antoniz filiz caris: quæ Hieronymo Granatæ iuueni ornatissimo destinata
vxor annos nondum XIII. impleuerat, Ioannes Gandianus & Heliodora Bossa pa-
rentes infelicis: pos: Rapta ex eorum amplexibus Anno M. D. XXX.

IOVIANVS PONTANVS DE VENORILIA PVELLA.

*Urna ut sis tibi salua precor, qua ad flumina pergis
Tu verò ut mihi sis cura precare lentis.
Siste, mora est breuis, hac lege Veronilla quiesce,
Manibus & benè sis, & benè sis cineri.*

N E A P O L I S.

*Magna sed faciam, benè sis tibi, sis benè nati.
Sis quoq; cum placido sis tibi nulla viro.*

ROBERTI REGIS FRANCIGENAE.

Cernite Robertum regem virtute refertum.

CAROLI EIUS VICARII.

Hic iacet princeps Illustris Carolus primogenitus Sereniss. D. Roberti Dei Gratia Hierusalem ac Siciliae Regis inclyti, Ducis Calabriae, ac praefati Regis Vicarius generalis, qui iusticiae cultor, ac Reipub: strenuus defensor, obiit Neapoli catholice, receptis S. E. omnibus sacramentis, Anno Domini M. CCC. XXIII. Indict: XII. ætatis suæ anno XXXI.

Rex sedet in sella regia, sub pedibus Patman habet & in dextra baculum, cuius apex in medium patinae pertingit, postea in marmore ouis & lupo excisus est ex vna patina comedentes, quo signat omnes in officio retinuisse, ne imbecilliores à potentioribus opprimerentur aut alter alteri faceret, qui sibi fieri nolle.

DVARVM REGINARVM.

Hic iacent corpora Illustris: D. Agnetis de Francia Imperatricis Constantinopol: ac virginis D. Clementiae de Francia, filiae quondam illustrissimi Principis & Domini, Domini Caroli de Francia, Ducis Duratij, quarum animae requiescant in pace.

D. MARIAE DE FRANCIA.

Hic iacet corpus illustris D. Mariae de Francia, Imperatricis Constantinopolitanae, ac Ducissae Ducatij, quæ obiit anno Domini M. CCC. LVI. Die XX. Maij, cuius anima in pace requiescat, Amen.

ANTONII DE PENNA.

*Premia si meritis donant condigna superni,
Hic meruit superum post sua fata locum.
Dum vixit virtute micans bonus atq; modestus,
Secretus Regis consiliator erat.
Publica semper amans, Antonius iste vocatus,
De Penna dictus, quem regis iste lapis.*

ISOTTA BAUCIA.

Pyrco Baucio Altemuræ principe, ac Maria Vrsina inclytis parentibus genita, Petri Genaræ magni regni, huius Seniscalli vxor, prisca matronarum virtute ornatissima, mortale sui dimidium, facello in hoc auito deponendum curauit, coelestem ad patriam spe summa & fide ducibus migratura.

Quod non æui longinqua vetustas fortuna obsequente mutat, principatus ad alienos fors transtulit domina titulos seruauit inanes, & foemina princeps licet tot claris orбата & titulis & fortunis, bona tamen animi sanctissima secum restituit, Vixit ann: Lxx. Anno M. D. XXX.

PARIDI LONGOBARDO.

Patri pietate insigni, ac Marco fratri iuueni, morum raritate conspicuo, Iacobus maior superstes commune sepulcrum hoc profusis: lacrymis pos: vt quos vita coniunctis: habuit, idem lapis contegeret, Theogoniae Anno M. D. XXIX.

IN S. CATHARINA.

IACOBO GVINACIO.

Cui præter familiae nobilitatem, militiae quoq; decus accessit. Hippolita Carminiana vxor, vt probam decuit, ære suo fecit. M. D. XX.

RODERI-

RODERICVS MENDOTIA.

Angelæ Mariæ filia carissimæ, cuius nuptiarum spem præmaturo funere finivit, hoc monumentum posuit eius superstes ipse cuius parentalia expectabat ea.
Vix: ann. VII. M. D. XLIII.

LOYSIVS ACCIA PACCIA.

Eques Neapolitanus, pedestrium copiarum ductor, sedem parauit ne cui in re vel parua molestus esset, vt idem moriens faceret, quod viuus fecit M. D. LII.

CANILLVS DE TOCCO.

Neapolit: ex nobili Toccozum familia, viuens mortis memor suos postero- rumq; suorum cineres diem Domini hic expectare curauit M. D. LIII.

BASILII POETAE.

Qui coluit Musas, habuitq; in honore Poetas

Basilij hic corpus, mens tamen ante Deum.

Anno Domini M. CCCC. LXXVI. Die XXI. Ianuarij.

CAROLVS MYRMILIVS

IOAN: FILIO.

Quam præposterè se res humana habent,

Cuius mihi dulcissimas manus oculos prius,

Clandere fas fuit interfelicis: parentis filium

Hic ante condidi meum, ademit importuna

Mors seni baculum, cui defessa iam adniscens

Aetas allearet sese, nunc me

Mors assequetur, quàm ha lacryma deserant.

Vix: ann. XXIX. Men: I. Dies VII. M. CD. XXIII.

CAROLI MONFREDI.

Hic iaceo Caroli Monfredus morte subactus,

Cesaris heredi non fuit urbe locus.

Sum patris exordijs ausus confligere Petro,

Mars dedit hanc mortem, mors mihi cuncta tulit.

ANONYMI.

Hoc satis in tumultu, fragilem te noueris esse:

Mors certa est, tempus perbreue, vita nihil.

ALIVD.

Care viator abi, & non plora pro me, nam è morte vita.

IN AEDIBVS ET PALATIIS

NEAPOLITANIS.

IN VICARIA AD INSIGNIA IMPERATO-
RIS CAROLI.

Carolo V. Caesar: August: inuictis: imperante, Petrus Toledus Mar-
cbio Villa Francha huius regni Prorex, iuris vindex sanctissimus, post
fugatos Turcas, arcem incuriam redactam iustitia dedicanit, consiliaq;
omnia hoc in loco cum magno totius regni commodo constituit, Anno à
partu virgineo M. D. XL.

IN AVLA MAGNA AD IMAGINEM IVSTITIAE

quæ cæca depicta, dextera gladium, sinistra stateram tenet.

Cum aeterni tribunal iudicis illum reum non habeat, quem iniuste

reus condemnat, testante Propheta, nec damnabit illum, cum iudicabit ei, caueant Iudices & prudenter attendant, ut in causarum processibus nil vindicet odium, vel fauor usurpet, timor exulet, & premium aut expectatio pramij iusticiam non euerstat, sed stateram gestent in manibus, lances appendant a quo libramine, ut in omnibus quæ in causis agenda fuerint, præsertim in concipiendis sententijs & ferendis, præ oculis habeant solum Deum, qui sit laudabilis & gloriosus per infinita sæcula sæculorum.

ANTE VICARIAE INGRESSVM IN

bass marmorea.

Don Petrus de Toledo Marchio Villa Franchæ Sac: Cæs: Ma: in præsentis regno Prorex locum tenens Generalis Capitaneus, princeps iustissimus, eccellente milite V. I. Doctore Ferdinando Frigueroa patrio Hispano regente, magnam curiam Vicaria curante, ad illorum morem abolendum, qui cum clam nemine spectante bonis cedebant, hunc locum erigendum mandauit, ut qui eo posthac beneficio uti volent, sæpius hic iterato spectaculo id commodum magno cum opprobrio compensent. M. D. LIII,

PHILIPPO REGNANTE.

Don Ioannes Zuniga Neapolis Prorex, ut affecti morbo custodia non commodiori modo, sed amœniori etiam loco curentur, valetudinarium, quod multi ante Proreges destinarent, efflagitant assidujs precibus, præfectoq; operi Clariss: equite Ioanne Nicolao Minatulo feliciter extruxit, quo tempore Philippus Rex Catholicus, & idem Dominus noster deuictos bello Lusitanos, in suam ditionem redegit Anno M. D. Lxxx.

IN ARCE.

Alphonfus Regum princeps hanc condidit arcem.

Alphonfus Rex Hispanus, Siculus, Italicus, pius, clemens, inuictus.

IN VALVIS AENEIS EX VNA PARTE,

Hos Rex Armipotens animosior Hectore claros

Sensit ut insignes ense gigante fugat.

Hostem Troianus Fernandus vicit in armis

Sicut Pompeium Cæsar in Echalijs.

EX ALTERA.

Princeps cum Iacobo, cum Deiphobog; doloso

Vt regem perimant colloquium simulat.

Troia dedit nostro requiemq; finemq; labori.

In qua hostem fudi fortiter & pepuli.

IN ARCE SVpra DIVVM MARTINVM.

Imperat: Caroli V. inuicti Augusti Cæsaris iussu, ac Petri Toledo Villa Franchæ Marchionis iustissimi Proregis auspicijs, Pyrrhus Aloysius Serina Valentin: Diui Ioannis eques, Cæsareusq; militum præfectus, pro suo bellicis in rebus experimento faciundū curauit. M. D. xxxviii.

IBIDEM

IBIDEM E REGIONE TEMPLI.

D. O. M.

Imperat: Caroli V. Inuictiss: Caesar: August: iussu, Petrus Toledo Villa Francha Marchio, regni Neapol: Prorex iustiss: cuius auspicijs placida pace quiescitur, Pyrrhi Aloysij Serina cura arcem hanc à fundamentis inchoatam, Ioannis Iacobi Achaij solertia et arbitrio perficiund: mandauit. M. D. xLVI. anno.

IN PORTA TEMPLI ARCIS.

Petri Toledi Villa Francha Reguli, iustissimiq, Neapolitanorum Proregis iussu, Pet: Toledus patrueli Haremica arcis Caro: V. Imp: inuictissimi beneficio Praeses, eadem hanc opera et artificio patri frat: Hispani: faciund: curauit, idemq, approbanit, Anno M. D. xLVII.

IN IPSO TEMPLO. D. O. M.

*Hic à Toledo cognomine Petrus huiusmodi,
Vix vita & studijs clarus & ingenio.
Seruanda huius primum quem Rex praefecerat arcis
Vt muneribus, rupibus, arte, fide.
Seruata haec annos tercenos nomen & ossa
Huius perpetuo seruet & omne decus.*

Vixit ann: LX. Obijt M. D. LVIII.

D. Sophia Nagorim vxor pos: vt vir iusserat.

IN DVCISSA.

Alphonsus Ferd: Regis fil: Aragonus Dux Calabria, genio domum hanc cum fonte & balneo dicauit, hippodromum constituit, gestationes hortis adiecit, quas myrtis cythriorumq, nemoribus exornatas saluti sospite ac voluptati perpetuae consecr:

IN HORTO PROREGIS.

Petrus Toletus Hispanus, Marchio Villa Francha, Neapolit: Prorex nouam cum Hippodromo porticum nouae arcis, primis regendi auspicijs addendum curauit, Caroli V. Imperat: & futurorum Regum Proregumq, commoditati, urbis decori, documento demum magni animi, & in nitidiorē formam suamq, splendorē cuncta reditura pollicentis. M. D. xxxiii.

IN MONTE PIZO FALCONIO.

Andreas Carafa S. Seuerina Comes Villam hic struxit, Caraffianamq, appellauit, Lucullum imitatus parili animo, licet opibus impar, atq, ita sanxit: Delicati iuuenes hic ne accedant. Emeriti senes nec inglorij honesta quiete hic fruuntor. Viri docti boniq, ingenia hic exercent. Qui ē Carafa gentilitate non fuerit, qui sanctiones hasce non seruauerit, suburbanus huius exheres esto, proximiorq, succedito M. D. xlii. Amen.

Rr 4

IN HOR-

N E A P O L I S.
IN HORTO BERNARDINI ROTAE.

*Bernardinus Rota Musis hortos dedicavit, ratus, eas hilari huiusce
cali positione allicere, atq, ita fortasse amicas fore M. D. LV.*

IN PONTE DELLA MADALENA.

*Sive hospes, sive inquilinus viator es, benè adsis.
Quem vides pontem collata provincialium
Populorum pecunia, publica commoditari restituit
Bernardino Mendosio principe optimo
Auspice dum regno Philippi Austri Regis
Nostri inclysi nomine summa omnium benevolentia
Praesuit, transi felix, & utere. M. D. LV.*

IN PORTA REAL.

*Egregia Nidi sum Regia porta platea
Magna nobilitas hac urbis Parthenopææ.*

AL SEGGIO DI MONTAGNA.

*Pijssima ac venerabili Domina nostra Helena Aug: matri Domini
nostri Victoris semper Augusti Constantini, & Dominarum nostro-
rum beatissimorum Caesarum, ordo & populus Neapolitanus.*

IN SCHOLA IVRISPERITORVM.

*Hector Carafa, Ruborum Comes, auditorium hoc duplex cum valetu-
dinario à fundamentis erexit, sacelloq, quod ipse nascenti Deo dicarat, ad-
dixit, cavitq, ut in ara eius sacelli quotidie sacrificaretur, sibiq, ad tumu-
lum quotannis iusta redderentur.*

AD PONTEM S. CATHARINAE, VBI

Syren ex mammillis aquam exprimit.

Dum Vesuvij Syren incendia mulcet.

IN PALATIO QVODAM APVD S.^{rum} PETRVM,

ad statuum Ferdinandi Regis.

Si benè pro meritis cuiquam sua munera dantur,

Hac sunt Rex Victor premia iure tua.

IN PALATIO D' GRAVINA.

*Ferdinandus Vrsinus genere Romanus Gravensium Dux & Nervu-
lanorum Comes conspicuam hanc domum sibi suisq, & amicis omnibus à
fundamentis erexit.*

IN PALATIO MARCHIONIS DE TREMICK.

Ne quid facias hodiè, quod cras te pœniteat.

IN MVRO HORTI CAPELLAE.

Exercitium est humana vita, conservatio,

Caloris naturalis lima,

Excitatio dormientis,

Natura virtutum corroboratio,

Superfluum.

*Superfluitatum consumptio,
Otio inimicum,
Temporis luctum,
Iuuentutis debitum,
Et senectutis gaudium.
Ille ergo solus ab exercitio abstineat,
Qui utriusq; sanitatis beneficio vult carere.*

IN DOMO FERDINANDI VRSINI.

Ferdinand: Vrsinus gener Romanus Graniens: Dux atq; Nerulanorum Comes, conspicuam hanc domum sibi suisq; & amicis omnibus a fundamentis erexit.

IN DOMO PRINCIPIS MAGDALONII.

*Has comes insignis Diomedes condidit ades
Carasa in laudem Regis, patriæq; decorem.*

ANTE INGRESSVM.

*Huc quicunq; venis fauste & bene veneris hospes,
Comiter in nostra suscipiére domo.*

AD CAMINVM.

Si propius steteris flagras, si longius, alges.

CAETERA IN HAC DOMO CONSPICVA SVNT.

Hercules cum Leonæ exuuio.
Mercurius cogitanti similis.
Vir tenens cornu copiæ,
Caput ænei æqui ex colosso.
Deus quidam marinus.
Adolescens vim puellæ illaturus.
Bos ad sacrificium paratus.
Miles chlamitadus cum pilo.
Tres Gratia.
Perseus & Centaurus quidam.
Ara & terminus Deus.
Sylvarum Dea cum capro & corona florea
Mulier nuda dormiens.
Iudicium Paridis.
Caput ex viridi marmore.
Caput aliud ex lydio lapide.
Capita multa alia.
Imagines Agrippæ Cæsaris, Augusti, Neronis.
Neptunus cum tridente.

Staur

Statuæ muliebres IX,

Viriles VIII. omnes ex marmore pulcerrimæ.

IN DOMO IOAN: FRANC: CARAFÆ.

Imperatorum imagines aureæ XLIII.

Græcorum illustrium argenteæ totidem.

Aeræ omnis generis propemodum innumeræ.

Scipionis, Maronis, Marij, Varronis, Ciceronis.

IN DOMO TIBERII DE BVCCIS.

Varietas quædam rerum recentium, quæ vix animo concipi potest, nedum scribi.

Picturæ insignes, in quibus Petrarchæ & Ariosti imagines.

Mulier nuda ad pubem vsq;.

Vas ex Phegite lapide.

Hercules æneus.

Numismata aurea & ænea circa LXX.

IN DOMO CONSALVI DE BERNARDO.

Vasorum genera antiqua circa CXLVIII. parua magnaq;.

IN DOMO CAESARIS CARDVINI.

Vrnæ quatuor vitreæ satis grandes.

Minerua, Iuno, Iupiter, Venus.

Noëem Musæ.

Varro in marmore proluxa barba.

Sanazarrij in marmore, & aliorum recentiorū, vt Petrarchæ,

Pici, Pontani.

IN DOMO ADRIANI DE GVILIELMO.

I.

In tabula antiqua ad turbam pastorum lirantium.

Pan tibi Phæbe tibi lenimen dulce laborum,

Ocia dum terimus carmina mille damus.

II.

Vidimus omnis generis instrumenta musica, ex quibus insigne clauicordium seu organum septem vocum discriminibus. Horologium tanto artificio factum, vt quamcunq; vellet cantunculam quatuor vocum sonaret. Inscriptiones in marmoribus vetustis circa LX.

Inscriptionum librum collectū à Iucundo Venonens: & Iouiano Pontano.

Topasium lapidem cum inscriptione antiqua:

NATVRA DEFICIT, FORTVNA MVTATVR, DEVS

OMNIA CERNIT

Tabella marmorea, in qua vetus mos sacrificantium, Ara rotunda cui astat sacerdos, manus lauens ex vase quod manibus tenet puella

ella alata. Sacrificuli alij partim tenentes securim ancipitem, partim victimas. Circa eam tabellâ suspensæ variæ variorum Imp: imagines in corneolis.

III.

Imperatorum Romanorum æneæ imagines in cistella, in qua incrantaliæ capsulæ XXXIII. & in ipsis capsulis niduli, quibus erant imagines inclusæ. Cistella ab vna parte hoc habebat:

*Olim Cæsaribus quibus ingens non satis orbis
Exitit, hac modica est sub breuitate locus.*

AB ALTERA PARTE HOC:

*E luce in tenebras rapuit quos improba mors, nunc
In lucem è tenebris porrigit arca viros.*

Exterius capsulis inscriptus erat annus ætatis & imperij. Interius tituli victoriarum: Nidulis profapia.

V.

Imagines argenteæ Cofs. & Imp: centum.

Aliæ mixtim, ex auro, argento, ære in cistellis octo numero CCXLII.

Leonardi Calamitij liber de viris illustribus à primordio, ac demum florentis vrbis imperio, ad intelligenda signa & notas veterum numismatum. Fuit hic Neapolitanus.

Statuæ parvæ ex ære fabrefactæ, Iouis fulminantis, Duorum Herculum, Veneris, Mercurij, Scæuolæ, Scipionis, Deianiræ cum Hillo puero, Leprosi lapidea ex thermis Baian:

VI.

Numismata ænea in septem cistellis numero CLX. Præter hæc insigniora Septimij Cæsaris cum Marte, Antonini cum Tyberi fluuio, Caligulæ cum Agrippina, Iulia, Drusilla filiabus, quas pater nefandus vna nocte turpissimo incestu polluit. Fragmenta ænea Saryri, capitis equini, Medusæ & aliorum, pellēm secundinā ingentem & dignam miraculo, in qua scripta ex sacris literis sententiæ partim aureis, partim argenteis notis. Hanc contra ictus tormentorū & telorum portasse dicebatur Rex Aragonius. Commentarius in Ouidij Metamorphosin, in quo totum illud opus *hominis* exponitur, carminē primum elegiaco, dein oratione soluta.

VII.

Vasculum antiquū fictile, forma equini capitis & in se reflexum, quo vsi erant in conspergendis victimis, cum fronti sacerdotes vina inspergerent, Habet autem vasorum genera circa CC.

Lucerna fictilis, forma Medusæi capitis artificiosa, quæ oleo infuso horas XXIII. ardet.

Gemmæ

Gemmæ variæ auro inclusæ. Archetypus liber Dantis Florēti.
 Liberauctoris non nominati, de balneis Puteolanis.
 Imagines virorum illustrium, qui nunc sunt.

VIII.

Liber in pergamenis, rerum futurarū prædictiones continens,
 apud Tarentum à Ferdinando Aragoniæ Rege inuentus in agro
 aperto sepulcro veteri, in quo arcæ plumbeæ liber inclusus iacuit,
 eius autorem Abrahamum quendam ferunt : continuuit figuras
 XI. cum sententijs à Cataldo Episcopo adscriptis.

I.

SACROSANCTA ECCLESIA MILITANS PER SACRAMENTA.

*Mulier infidens scamno præalto, quod innititur quatuor animalibus,
 ipsa circumdata septem Sacramentis: A dextra, Eucharistia, Pœnitē-
 tia, ordine sub pedibus Baptismo, A sinistra, confirmatione, extrema un-
 ctione, matrimonio.*

<i>A dextra</i>	<i>In medio sub Ecclesia.</i>	<i>A sinistra</i>
<i>Pontifex. Cardinalis.</i>	<i>Virgo supplex</i>	<i>Imperator. Rex.</i>
<i>Episcopus. Prælatus.</i>	<i>Et humilis.</i>	<i>Dux. Princeps.</i>

VIRGINES GLORIANTVR IN EA, ET EAM SEM-
 PER SEQVNTVR.

II.

TVNICA INCONSVTILIS LACERATVR, ET BONA EC-
 CLESIASTICA A LAICIS RAPIVNTVR.

*Vestis Ecclesiæ inconsutilis ab auariss sacerdotibus venditur hominibus
 profanis, Et cultu à religione diuerso.*

CAPVT ECCLESIAE DIVIDITVR, ET A PRAECIPVIS FRATRIBVS
 ET COLLATERALIBVS FILIIS INTOXICATVR.

*Ecclesiam denudatam unus Cardinalis cum alijs tribus sibi astanti-
 bus gladio in capite vulnerat, sanguine per vniuersum corpus disperso ac
 diffuso.*

PAGANI IRRIDENT. IVDAEI BLASPHEMANDO TRIPVDIANT.

<i>Tres viri habitu Turcarum</i>	<i>Alij tres Hebraei insultant</i>
<i>induti Ecclesiam vestibus nu-</i>	<i>eidem Ecclesiæ vulnerata.</i>
<i>datam digitis notant.</i>	

III.

ECCLESIA CHRISTI RVINAM PATIETVR. VIDI INIQVITATEM
 ET CONTRADICTIONEM IN CIVITATE DEI.

*Ecclesia quadam solitaria Et ruinosa depicta erat, in qua lupi ober-
 rabant, Et portarum custodiam tenebat versus, Et in fundamentis vide-
 bantur cubilia posuisse, prodentes è specubus cuniculi.*

SIMONIA

SIMONIA BENEFICIA CONFERT.

Duo Cardinales modabus infidentes cernebantur, quibus supplices erant duo sacerdotes pauperes, libros manibus praeferentes, quos primis pedibus impetebant muli. Et Cardinales auersa ab illis facie a tergo respiciebant monachum propinquum, pecuniam illis atque sacculum monstrantem.

IV.

CLAVSTRA MONACHORVM FACTA SVNT PROSTIBVLA METRETICVM.

Monasterium amplum, exornatum, in quo mutato habitu monachi monachas attrectant, intra tunicas & sinum manus immittentes, choras ducunt, & monachas osculantur.

QVIBVS GLADIVS DATVS EST BENEDICTVS, FACTI SVNT NOBILES PROPTER PRAEDECESSORVM VIRTVTEM, INCINCTVM TVLIT PAUPERVM ET VIDVARVM OPPRESSORES ET SPOLIATORES.

Reges, propotentes, nobiles, vestes detrahunt misellis: viduas & pupillos supplices reijciunt: Subditorum autem postquam vestes detraxerunt, etiam ebibunt sanguinem.

V.

SANCTVARIVM DEI VIOLENTER RAPITVR ET TANGITVR.

Ecclesia depicta est, cuius tectum & parietes flagrant, ex qua milites exportant cruces cum vexillis, calicem, ostiam, librum.

STRENVITAS MILITARIS EFFICITVR VSVRA DETESTABILIS.

Pontifex quidam nummularia mensa assidet, ante quem aderat servus vestem rubeam tenens, & post eum alius iuuenis sacerdotis habitu.

VI.

RELIGIOSI FACTI SVNT VENATORES.

Cardinalis adolescens habitu venatoris lepores insectatur, in comitatu habens monachum canes in preda cornu incitantem.

EPISCOPI CVM CLERO SVNT AMATORES MVLIERVVM, QVIA QVI CASTI ESSE DEBENT, SVNT NON CASTI.

Alius Cardinalis adolescens cum socijs sacerdotibus inter mulieres versatur, & adducendas choras iunctis inuicem manibus sunt parati.

VII.

SACERDOTI AD MORTEM MINATVR, QVIA POENITENTIA PER EVM PRAEDICATVR, IN QVA NEQVITIA ET NEGLIGENTIA PRAELATORVM PANDITVR.

Monachus habitu Augustiniano, Luthero similimus, in suggestu doncionatur, cui stricto gladio illi assistens miles minitatur, post quem militem in medio duorum armatorum stat Episcopus.

AUDITORES VERBI DEI.

Varia hominum diuersorum multitudo, cum admiratione & veneratione audiens pradicantem Monachum, in media etiam multitudine quidam Episcopus.

VIII.

PATRIMONIUM CHRISTI CONSUMITVR CVM MERETRICIBVS: NAM SICVTI CONFERTVR ITA CONSUMITVR.

Sacerdotes conuiuia agitant, & comessantur cum mulieribus, impudicè & apertis pectoribus sedentibus: qui ante mensam lagenas habent repositas in vasibus aqua plenis. Infra tres homines nudi ahenis feruentibus impositi, igne maximo subiecto, & sublati ad cælum manibus ad sacerdotes primus & ultimus hac verba loquuntur:

MISEREMINI MEI, MISERE-	O SACERDOTES QVOMODO CON-
MINI SALTEM VOS AMICI SVMITIS NOSTRAS OBLATIONES,	
MEI. QVIA MANVS DOMI-	VAE QVI MALE CONFERT BENE-
NI TETIGIT ME.	FICIA QVIBVS.

IX.

DEVS CHRISTIANOS MALE PERDET TEMPORE BELLI TVRCARVM.

Res insigne habens Lilia, & insigne Austria principum, pede innititur aquila, & vexillo cum cruce rubea: cui rursus alterum imponit pedem. Rex Turcarum, Regi q, ipsi coronam demit de capite, deinde ab armato milite cruceq, rubea transfigitur gladio quidam ex Turcis: sed Turci reparatis viribus miserabiliter occidunt eos, qui cruce signati sunt, & eos qui lilio signati sunt, ducunt captiuos. Multa gentes affliguntur, multa in seruitutem abiguntur, quadam in fossas cadere & absorberi videntur.

X.

HIC REX TVRCARVM PVNIT CAPTOS CHRISTIANOS: SIC CONTINGET HIS, QVI DE SE IPSIS PRAESVMVNT, QVI NON PONVNT IN DEO SPEM SVAM.

Turca sedens pro tribunali, à dextra mandata suis dat, à sinistra lili-um insigne habentes vinculis clausos tenet: hos autem qui cruce rubea signati sunt, manibus pedibusq, ligatis, à tortoribus trumari aspici-

XI.

ECCLESIA SVAS EDISSERENS ANGVSTIAS.

Ecclesia illa Sacrosancta primum magnifice vestita sedens, mox à Cardinalibus denudata, iam toto corpore lacerata, multisq, vulneribus affecta, capite tantum velamen habens, sublati in altum oculis miserabiles querelas effundit, orationem illam longam describere imò nec intueri licuit.

EX AN-

EX ANTIQVIS INSCRIPTIONIBVS IN HAC
domo, planè nuper repertis & nondum excusis,
selectiores erant hæ.

D. O. M.

Fossula in marmore excauata.

I.

*Injce, si pietas usquam est, suspiria, & imple
Mecum hospes lacrymis marmoris hoc vacuum.
Nam forma exemplum perijt, cum obiit mea Lyda,
Quam periere homines vel periere Di.*

II. D. O. M. Itidem fossula.

*Verna puer, puer ô mi Verna
Quis ab quis ab aura te
In tenebras rapuit, perditus
Heu morerer, ni tecum
Assidue loquerer,
Ni sæpè iocando
Fallerer, hinc dum te
Continuò aspicio
Semper ero tecum, & si me
Sopor occupet umbra,
Te umbram petam, ergo unquam
Ne metue abs te abeam.*

III. D. M. S.

Julia Julianæ F. Vix. ann. xx. Mens. xi. Dies vii.

*Possides immeritum locus hic cito corpus iniquus
Qua talem vitam meruit ut curua senectus,
Noluerunt superi, cito reddidit omne nefandis
Quod fuit ad superos, qua nullis inuida vixit.*

C. Iulius Victorinus & Aelia Theodote & C. Victoritis benè mer.f.

IV. D. M.

Crispe fili lepidissime, heu heu orcus cum te vorauit, delitium omne mihi abstulit, baculum exsuctis medullis edentulæ senectutis secuit, spem nepotum abstraxit secum maximam, in tanta demum orbitate desolata supersum, vt ni, qui secus sentiunt, manes vetuissent, viuum me tecum contumulassent. Vix. annos xii. Crispus pater infelicitissimus F. & sibi & suis libertis libertabusque posterisque ipsi.

Hic requiescit Formica filia PP. in pace, quæ vixit annos plus minus xx. & ad superos munda transijt, cuius anima in pace requiescit.

In his ædificijs & locis puris adiacētibus ædificijs locus ager est P. Aeli Rufini militis; in quibus se possessorem esse ex causa emptionis P. Aelij Abascanti patris sui Affenio Senecionis sub præf. classis Misen. probauit, & meruit sententiam, quam iussu eiusdem Senecionis sub præf. huic titulo præscripsit.

V. Senecio CCC. dixit.

*Necessariam fuisse adificiorum inspectionem, & loci de quibus apud
me actum*

me actum esse ipsa manifestatur: Cum igitur adificia solo puro posita deprehenderim, neq; ullo sepulcro superposita vel coniuncta, apparet venditionem eorum iure factam, Ideoq; ad Aelium Rufinum militem ex causa emptionis pertinere videntur. Loci vero seu agri, quem adiacentem adificijs Aelius Abascantus pater Rufini ab heredibus Padulphi Diocleti aequè mercatus est, cum habeat plurima & dispersis locis sepulcra, ius pervenditionem ad emptorem transferri non potuit. Sed cum pater Rufini, & postea Rufinus, quanquam non iure facta emptione, semper in possessione fuerint, nullo iure eum locum vindicare sibi Patulci possunt. Planè cum in re praesenti inspexerim lituratum agrum et asumq; Patulci, dicunt remanere in stipulat. capita quaedam exprimentia haec verba: Aelius Dioc. Patulc. Diocl. F. cum fratribus qui nunc hic adsunt, vendunt Publio Aelio Abascanto locum purum, in quo nulla sepulcra iacta, superposita neq; coniuncta apparent, liber: nepot. pronepot. que & reliqui, ob contemptum tamen Religionis Rufinus Pub. Aelij Abasc. fil. agro priuatur, fictq; publicus sepeliendorum milit. in usum, Heredes vero Patulci Diocl. multentur sorte una, cum anastagismo bina cent. Vsurapropter neglectam religionem, relig. sepulc. clam dirutorum pauperesq; milites class. Praetoria Misena donati sunt, ut agrescentes morientesue are conlato curentur sepeliunturq;: quam sententiam sanctam esse omnes sciant, idq; totum testatur marmor.

VI. AETERNAE MEMORIAE.

Glaphyra Gl. Lusci F. adfecta adeo cineribus Caij Lucij, Fausti mariti heu rarissimi, ut ad alium transire nunquam voluerim, etsi fortuna praepotens constantiae semper inimica furdo discrimine pudicitiae placidam ruinam minabatur, & viridis aetas fidei coniugij violare impellebat, inter vtrascq; tamen fluctuans mulier Mens. vii. Die xi. non tam corpus coelebs, quam animum pudicum seruauit: Et ne à tantorum domestica hostium pugna continuo augescere vincerer, procerum petulantem turbam fugiens, viuam me condidi monumento. At posterì, si inuideris, imitamini, si vero quis probauerit, probetur, si improbauerit, improbum se esse sciuerit. Vale mors, Vix. ann. xvi. salue vita perpetua.

VII.

Pro salute & victoria Augustorum Deo magno genio Coloniae put. Ianor. & patriae suae Aurelius Hermadion seuir Augustalis, & curator eorum extruxit & donum dat P. D. D. D.

VIII.

Siste gradum, cernes Diomedis munere quidquid
Marmore de prisco finxit & ore manus.

Imp: Caesar Diui Vespasiani Domitiano Aug. German. Pontif. Max. trib. pot. XIII. Imper. XXII. Cos. XVI. Censori perpetuo p. regi Vicinestorum & Calphurniani.

In me-

In medio Pausilipi, cum ab Alphonso Rege ampliaretur, inuentum,

Omnipotenti Deo Mitra Appius Claudius Turronis dexter V. C. dicauit.

IX.

Tristo è quel podere ch'il suo padron non vede.

BREVIS DESCRIPTIO EORVM QVAE CIRCA NEAPOLIM.

Post castellum Oui, de quo supra diximus, Neapolim egressis primum se obtulit Mergellina pars Pausilipi montis saxi candentibus, in qua templum Actij Sanazarrij cum eius sepulcro marmoreo, cui imposita ipsius imago, & ab vna sarcophagi parte Apollo nudus cum cheli, ab altera Minerua armata tenens Gorgona, infra Pan insidens caprinae pelli, canensq; fistula, Neptunus cum Tridente, Calliope cum cythara, cum duabus alijs puellis. Epigraphe cum Virgilianae sepulturae inscriptione, superius in aede D: Mariae à pie de Grotta est relata: Grotta vero haec vel Cripta quae transitur, & in longitudine habet i. mill. Italicum, dicitur in xv. diebus excauata opera c. mill. hominum, architecto Cocceio & Luculli impensa. Inde Plin. Lucullus exciso etiam monte iuxta Neapolim, maiore impedio quam villam aedificauerat Eutipum & Maria admisit, qua de causa Pompeius Magnus Xerxem togatum appellabat.

Sepulcrum Virgilij eo loco fuit vbi hodie Patulco ad exitum criptae in aggere edito, vbi & eius villa, quam postea Silius emit, & Neapolitanum Silij appellauit: Inde Martialis.

Silius hac magni celebrat monumenta Maronis,

Iugera facundi qui Ciceronis habet.

Heredem dominumq; sui tumuliq; larisq;.

Non alium mallet nec Maro, nec Cicero.

Eo loco vbi templum fortunae olim, hodie Mariae ad egressum Pausilipi: Vefiorus Zeloius post assignationem aedis Fortunae signum Pantheon sua praemia D. D.

Post hoc alia in eodem promontorio templa S. Mariae de Consolatione, S. Brigidae, S. Petri. Item alius mons Capo de Agnone cognominatus.

GAIOLA. q. d. Cauata.

Cripta excauata in monte, latebrae Lyburnicarum nauium, in nautas grassantium: Lyburnicas voco quas vulgo Fustas appellant.

Ss 3

NESIS

Insula plena cuniculis, in cuius vertice turris fundamenta iaciuntur, ex qua signum detur finitimis, si qua nauis à pyratibus infestetur.

M I S E N V S.

Mons orientem spectans, lato vertice, cuius *παρθενιον* descripsit Cicero, ut ipse in Epist. ad Atticum auctor est: In eo ea cripta Traconaria est, in qua ostijs quatuor aqua pluuiæ fuit excepta: Tracones autem dicuntur, meatus aquarum subterranei. Ea cripta tota propemodum integra adeò alta, ut erecta hasta in ea ambulare possis, habitare quoque commodè, si lucem haberet, quatuor transitus habet rectos, & totidem transuersos. Ad radicem montis in mari portus fundamenta visuntur, & extat ora, ad quam alligatæ naues fuerunt. Fuit enim ibi statio classis ab Augusto instructæ ad Italiæ defensionem, quod non solum docent historiæ, verum etiam marmora antiqua loquuntur.

A Miseno mons alius occurrit, vulgò Capo de Pennata. Mare item mortuum, ad quod opus fuit Iulium, hodie totum corruptum.

PISCINA MIRABILIS.

Hanc alij putant piscinam Neronis fuisse, cuius Suetonius meminit, alij villam æstiuam Luculli, de qua Plutarchus, longa passus CCL. lata CLX. Extant in ea pilæ latericiæ XLVIII. in quatuor ordinibus, quorum singuli pilas habent XII. Castellum autem aquæ iisdem est incrustationibus, quales Romæ videntur: Descensus in id fuit per plurimos gradus locis duobus. Supra extant murorum ruinæ, quos plenos portis & fenestris fuisse adhuc apparet.

CENTVM CAMERELLÆ.

Nunc obrutæ, exceptis XII. ad eas antequam descendatur, fornices tres sunt, in primo pilæ quinque, in altero quatuor, in tertio tres, sed ut pilarum numerus minuitur, ita amplitudo fornicum crescit.

B A I A E.

Oppidum à Baio Vlyssis socio denominatum, salubri loco positum, post urbem Romam nulla ædificijs fuit cultior, ut ruinæ in toto illo sinu indicant, luxui & delitijs totum dicatum, cuius litus semicirculi formam refert, & meridiem respicit. Propè portus fuit, cuius ruinæ adhuc cernuntur, & rudera in mari extant, Hodie in

die in editissimo loco arx è regione Puteolorum erecta est, quæ Baiarum nomen retinet. Horat.

Nullus in orbe locus Baijs pralucet amœnis.

Inter ædificia iuxta Baias circa litus quædam rotunda moles est, quæ appellatur Il' Truglio, quod templum Solis fuisse nonnulli suspicantur. Paulo post alia rotunda multò maior, fornice concamerato, à qua non procul abfuisse villam sumptuosam Pisonis nonnulli autores sunt.

• TRITOLINVS MONS.

Ille esse dicitur, in quo maximum sudatorium, propè quem ingentia murorum brachia in mari cernuntur, reliquæ eius operis, vt suspicantur multi, quod Iulius Cæsar penè ad miraculum extruxit, ad arcendum maris impetum, & retinendos in Lucrino & Auerno pisces. Ad sudatorium maximum à litore XLIII. gradus adscensus est, & eius longitudo circiter tria millia pass. aut amplius continet, si ingrediaris, quo te magis attollis, eò maiorem vim caloris sentis, sin te dimittas in terram, non item. Balneum Saluetti, olim Frictolæ, in cuius fornice imagines è musiuo opere significantes singulorum morborum in subiectis balneis remedia, ex quibus adhuc quinque coniunctæ, & sub vno fornice videntur, licet plures fuerint.

Hoc autem obseruandum, quod ad veterem diligentiam pertinet, singulis locis imagines singulas ex marmore additas fuisse, declarantes quibus morbis, cui sexui aut ætati potissimum remedia illa sudatoria & aquæ afferrent. Nos duo vidimus Neapoli, vnam senis leprosi, alteram viri hydropici in hortulo Petri Brignotti. Sed eæ imagines aut sunt consumptæ vetustate, aut potius, vt fama tenet, à Salernitanis Medicis, quæstui suo timentibus, deletæ.

BALNEA ET SUDATORIA IN TRACTV

illo toto, ex libro manuscripto annotata.

I. Bulla sudatoria

II. III. IV. Iuncariæ, à iuncis ibi nascentibus, vel del' inamortati, quod suspiria tollit & venerem prouocat.

V. Della Piagia vel Balneolum, quo maximè vtuntur ob salubritatem Neapolitani.

VI. VII. VIII. IX. X. Orthodonicum in horto Episcopi Puteolani, ad quod per multos gradus descensus est, austro flante & calore intus incluso, nec exhalante, intrantes suffocat.

XI. XII. XIII. XIV. XV. Arcus, ab ædificij forma, decem locis distinctum, ad sinistram lacus Auerni.

XIX. Scrophæ, ab effectu, quod scrophulas sanat, recens.

XXII. S. Crucis inde vocatū, quod lateri, manibus & pedibus, in quibus notæ sunt Dominicæ passionis, præcipue medetur.

XXV. Palumbarium fortè ab euentu.

XXIX. Pugillum fortè ab exiguitate loci.

XXXII. Solis & Lunæ, ad quod per ruinas veterum ædificiorum est descensus, hoc quoniam in mari vaporat, & scaturit aqua quasi pingui & discolori, puto esse quod Licinij Crassi appellat Plinius lib. xxxi. Dicitur etiam Balneum Imperatorium.

XXXV. Fati ad quod descensus est, & habet pulcrā testudinē

XXXVII. Trituli vel Salueati, de quo ante dictum. In hoc iuxta ortus obitusq; Lunæ, semel die, semelq; nocte aqua fumigans & calida funditur, atq; refunditur. In hoc paucos ante annos adhuc imagines reliquæ fuerunt, manibus tenentes loca corporis affecta.

II. Strunij vel Aftaunis, hoc habet binos fonticulos dictos Oraxi Plinio lib. ii.

VI. Petræ.

IX. Sanctæ Anastasiæ à vicino sacello.

XIIII. Fontanæ, quia semper scaturit, non diu repertum, vtuntur eo multum Puteolanæ mulieres.

XVII. Tripergolæ seu balneum vetus.

XVIII. Rainerij ab inuentore.

XX. Luciæ, quod oculis salutare, recens.

XXIII. Succellarium sub ingressum antri Sibellini, miro sapore offulæ Caponis decoctæ, dulcis & perspicua.

XXVI. Vtile mulieribus.

XXX. Olei petrolei ad litus propè Ecclesiam B. Virginis, liquorem habet colore & odore oleo similem.

XXXIII. Gilborosi, ad quod descendendum est.

XXXVI. Braculæ, in loco humili & rotundo.

XXXVIII. Fœniculi inter Misenu montem & mare mortuum.

II. Siccum.

III. Foris criptam.

VIII. Subueni homini, à salubritate, hoc obstructis venis & fonte corrupto inter harenas scaturit, sub cauata rupe infra criptā, quæ in capite litoris versus Puteolos.

XII. Cantarellum intra Puteolos & Tripergolas.

XIII. Pra-

XIII. Prati, quæ fuerunt Ciceronianæ balneæ.

VII. Calaturæ, quod distillat de rupe dictum.

XVIII. S. Nicolai.

XXI. S. Mariæ vel Argeti, latine Arculus.

XXIII. Feni spumam habēs instar ferruginis ad antrū Sybillę.

XXVIII. S. Georgij.

XXXI. Culmæ apud Ecclesiam Sanctæ Mariæ, quod ad pedē montis proximi illius templo percautum specus effluit.

XXXIV. Episcopi.

XXXVII. Speluncæ.

I. Mirtheti, cuius Horat. in Epistol. meminit.

Hic ordo ut scriptus est erat in chartis descripto libro apud Hadrianum de Guilhelmo, ut numeris signatus in opusculo Ioannis Elisij. Scripsit de his carmine Eustasius Materensis, & Alcadinus Siculus duodenis versibus singula absoluēs, sed impressi non sunt, & videntur esse auctoris non satis probati.

AVERNVS LACVS.

Vulgo lacus Tripergolæ, ab oppidulo vicino olim nomen habens, hic de lethali spiritu noxius animalibus fuit, sed syluis excisis & aperto immisso aëre salubriorem reddidit August. Cæsar. In eo quoq; folia subsidere dicuntur, color aquæ nigrior est, propter profunditatem immensam. Iuxta hunc lacum dicitur ab vna parte fuisse Bauli villa, stabulis Herculis nobilitata, propter Ibericas boues. Ab altera Cimmerium oppidum; hoc Cumas versus, illud versus Baias.

SYBILLAE ANTRVM.

Iuxta Auernum meridiem versus aditus fuit ad Sybillæ Cumanæ antrum, huius quoq; aditus nunc corruptus & interclusus. Primus ingressus fuit per cuniculum longum & angustum, post quem fuerunt loca concamerata musiuo opere, visu pulcerrima, fornices tantæ altitudinis, quantæ lapidis iactus est. Illud antrum per longum montis spacium Cumas vsq; se extendit. Virgil:

*Excisum Euboica latus ingens rupis in antrum,
Quo lati ducunt aditus centum, ostia centum,
Vnde riuunt totidem voces responsa Sybilla.*

CVM AE.

Pulcra fuit vrbs in montibus, tantæ apud Senatum æstimationis, ut permitteretur eis publicè Latine loqui, & præconibus Latine vendendi ius esset, celebris Apollinis templo, & Sybillæ antro, cuius libris Romani pro oraculis utebantur.

MONS

NEAPOLITANVS AGER
MONS NOVVS PVTEOLANVS.

Ingentibus & multis terræ motibus, iactu cinerum & pumicū in planitie factus M. D. xxxviii. anno, die S. Michaelis, duas horas ante solis occasum, præcesserunt multi terræ motus, erupitq; primum flamma, deinde quasi tonitrua audita, cinerem ad multa millia passuum eiecit, qui arbores & fructus corrumpit, secuta tamen sequentis anni magna fertilitate. Obrutæ sunt Tripergulæ oppidum cum XV. balneis, ædificium quoddam vetus, hospitale amplissimum, horti, agri, vineta multa. Hic mons adhuc fumum plurimis locis emittit, intus cum sonitu æstuans, spiraculis plenus, riuulis etiam feruentibus emanantibus. Materia montis leuissima & foraminosa, vt sunt pumices. Crater ipse vnde tanta flammæ vis emissa, supernè amplius, infernè contractus est, magisq; ac magis oppletur cinerum lapsu ex superiori parte. In radice montis harena calida est; litusq; fumat & mare ipsum æstuat. Sunt multæ ibidem fossæ harenis contactæ, veluti Syrtes, in quas incautius ambulantes aliqui inciderunt & submersi sunt. Ad dextram noui montis huius alius est cognomento Barbarus, vinetis & frumento confitus.

VILLA CICERONIS.

Inter Auernum & Puteolos villa Ciceronis fuit, imposita litori, celebrata porticu & nemore, in qua libros Academicarū questionum conscripsit. Fuerunt in ea coniunctæ thermæ, quæ post obitum ipsius Antistio vetere eius loci Domino eruperunt, quas vulgò Glibagni del Prato dictas fuisse Ioan Elysius scribit, sed ea omnia nunc incendio vastata, & in montem conuersa sunt.

TRIPERGOLAE.

Oppidulum ad Auernum lacum positum, quod accepit originem propter salubritatem aquarum eius loci. Collis ibi fuit, mons Christi dictus, quoniam eum à mortuis suscitatum, istic ab Auerno prædā tulisse ferunt. Hoc quoq; oppidum vastatum & obrutū.

PVTEOLI.

Vulgo Puzzolo, oppidum vetustissimum à Samijs conditum, dictum à putore aquarum calidarum, vel à puteorum, vt alij malunt, multitudine, Cumensium emporium, aliquando minor Dellos, ob frequentiam negotiatorum, & Dicæarchia, ob benè constitutam Rempubl. & æquabilē administrationē, quod vno versu
Lucili

Lucilius ostendit, inde Dicæarcham populos Delonq; immorem.

Puteolorum situm descripsit M. Tullius, sed id opus nunc desideratur. Accessit item D. Pauli Apostoli memoratum est oppidum: Terræ motibus superiorum annorum, & incendio noui montis valde deformatum, præsertim in nouis ædificijs & templis. Nam quæ antiquiora sunt, quamuis ruinam minentur, minime iniuriam senserunt. Mulieres Puteolanæ, forma præstantes reliquis. Templum S. Proculi quod est eius loci amplissimum, olim Augusto, Cæsari dicatum fuit, vel vt alij malunt, ab Antonio Adriano pro sepulcro consecratum.

IN FRONTISPICIO.

Calphurnius L. F. templum Augusto cum ornamentis D. S. I. L. Cocceius L. F. posthumi L. Auctus Architecti.

In ipso templo ossa Gigantum cernuntur de quibus Lætus:

Huc quicunq; venis stupefactus ad ossa Gigantum.

Disce cur Hetrusci sint tumultata solo.

Tempore quo domitis iam victor agebat Iberis

Alcides captum longa per arua pecus,

Colles Dicarcha, clauaq; arcuq; Typhones

Expulit, & cecidit noxia turba Dea.

Hydruntum perijt pars, & pars altera Tuscos,

Inserijt victus terrorq; uicq; loco.

Hinc bona posteritas inmania corpora seruat,

Et tales mundo testificatur auos.

Sunt ibi officinæ, in quibus sulphur paratur, & fiunt ex eo vascula & lagenulæ, ex quibus sanitatis causa multi bibunt. Hortus item Proregis D. Petri de Toledo amœnissimus, cuius inscriptio in fine horum locorum ponitur.

PONS CALIGULAE.

Ante oppidū à Puteolis per mare Baias vsq; perductas III. M. & D. C. pass. long. cuius tredecim adhuc pilæ in ipso mari eminet, fuit iuxta caput pontis erutum marmor cum inscriptione mutila tali.

Viam feci ab Regio ad Capuam, & in ea via ponteis omnis milliarios tabellariosq; posui, hincce sunt Nuceriam milia: LI. Capuam XXXIV. Muranum LXXIIII. Cosentiam CXXIV. Valentiam CLXXXII. ad fretum, ad statuam CXXXII. Regium milia: CCC. Hunc pontem fecit ad imitationem Xerxis qui Hellas pontum ratibus iunxerat.

THEATRVM Puteolanum opere latericio valde collapsum, & arbutis ac senticetis repletum, cuius porticus, quæ vnica fuit & simplex, reliquo ædificio minus est corrupta.

LABYRINTHVVS vt vulgò nominat cellas habet longitudine inter se differentes, cellas xvi. perlustrauius in primo ambitu, & progressi totidem in altero. Labyrinthus ille non fuit, sed centum

camarcl-

camarellis, quales in aduerso litore, & in portu Ostiensi similis structura.

PVTEOLIS APVD S. FRANCISCVM.

*Florentem meritis Chrystanti nomine famam,
Patria concelebrat, cuncti populiq; patresq;
Vocibus, & claros titulis consignat honores,
Teq; tuosq; manet longos mansura per annos,
Felix prole viri dignos quasitura nepotes,
Ac tu summe Deus Chrystanti respice gentem.*

IBIDEM SVpra PORTAS VICEREGIS.

Petrus Toledus Marchio Villa Francha, Caroli V. in regno Neapol. vicarius, ut Puteolanos ob recentem agri conflagrationem palantes ad pristinas sedes reuocaret, hortos, porticus, & fontes marmoreos ex spolijs, quae Garfia filius parta victoria Africana reportauerat, otio genioq; dicit, ac antiquo instaurato purgatoque ductu, aquas sitientibus ciuibus sua impensa restituit, à partu virg. M. D. XL.

IL FORO D' OGNI SABBATHO.

Propè Puteolos via Attellana, ex vtraq; parte moles cernuntur sepulcrorum, partim rotundæ, partim quadratæ, quarum aliæ integræ sunt & musiuo opere, aliæ collapsæ. Pulcherrima est quæ vulgò Archo d' Cella dicitur, & post vnum milliare quadrata LXII. loca urnarum habens, cuius laquearia musiuo opere sunt, & in medio Centauri imago puerum vehentis. Rationem autem sepulcrorum veterum & urnarum condendarum, nullo in loco cognouimus apertius, quam hoc vno. In Romanis etiam monumentis nullum simile.

LEVCOGAEI, COLLES.

Sulphure fecundi, in quibus etiam fons sulphureus feruore maximo bulliens, quiq; ad duas & tres cannas impetuosè eleuatur, planities autem & vallis ista, in qua fons est, vulgò la sol fatata dicitur; suntq; ibi multa foramina cum sono & impetu graue fumum, atq; etiam flammæ emittentia. Genus sulphuris album, prope etiam sunt officinæ, in quibus alumen conficitur. Hos colles & vallem nec aues nec feta incolunt.

BALNEVM ANAGNI.

Cui adiunctum sudatorium, hoc est fossa profunda cespitibus & saxis contexta, testudine autem aperta ingens fumus emittitur, qui sudorem statim prouocat, & multis morbis remedium affert. Hoc in

Hoc in loco Pascaſij Episcopi inuentum eſſe corpus à Germano Capuano Antiftite, ſcribit in Dialogis ſuis Gregor.

CHARONEAE SCROBES.

Sunt ſpiracula mortiferum ſpiritum exhalantia, qualia in Sinueſſano Puteolanoq; agro ſcribit eſſe Plinius. Horum vnum eſt in monte Anagni paludi contiguo. Eſt autem ſpecus III, pedum longa, aut paulò protenſior, deorſum nonnihil vergens, anguſta atque humilis, in ea tam lethalis aër incluſus eſt, vt quidquid animatum iniicias & ſpirans, id ſine motu & ſpiritu extrahitur & niſi ſtatim eximas, etiam planè exanimatur & moritur, nos in ranis & cane tentauimus, quando aliud nihil fuit, quas pertica immiſſa extraximus ſine motu exanimēs & tumentes. Immerſæ autem vicinæ paludi breui ſpacio ad ſe redierunt, quod & in alijs animalibus, atque iſſis hominibus accidiffe viri fide digni & graues homines multi Neapoli retulerunt, & teſtati ſunt eius loci accolæ. De tali hiatu & antro apud Babylonem Aegypti & Hierapolim Aſiæ ſcribit in Troiano Dion. & recenſet plura I I. Plin.

OLIBANVS, ex quo ſilices exciduntur grandes & cuiusmodi, quibus Romanę viæ in vrbe & extra adhuc ſtratæ cernuntur.

BALNEOLVM, cuius ante meminimus, magnæ æſtimationis & cuius aquis importatis plurimum vtuntur Neapolitani. Inde zephyro ſecundum criptas Pauſilipi multas prætereuntes, quæ vel mare pertingunt, altero die Neapolim reuerſi ſumus.

HORTVS PROREGIS, qui eſt Puteolis, hanc habet inſcriptionem quæ ſuperius inferi debebat.

Petrus Toledus Marchio Villa Franche Caroli V. in reg. Neapol. Vicarius, vt Puteolanos ob recentem agri conflagrationem palantis ad priſtinas ſedeis reuocaret, hortos, partim ex fontibus marmoreos ex ſpolijs, quæ Garſia filius parta victoria Africana reportauerat, ocio genioque dicauit, ac antiquo inſtaurato purgatoque ductu, aquas ſitientibus cimbis ſua impenſa reſtituit, à part. virg. M. D. XXXX.

Tt

RO-

ROMAM REDITVS

PER

CAPVAM, CAIETAM

ET MARE TYR-

RHENVM.

NOM. ANTIQ.	RECENTIA.	MILL.	REGIO.	DITIO.
Neapolis.	Neapoli.			Regis Hi- spaniæ.
Atella.	Auerfa.	VIII.		
Capua vetus.	Casati de Capua.	VI.		
	Tone francolin.	VIII.		
	L Agno.	I.	Cāpania.	
	Casali de Sessa.	II.		
Suessa.	Sessa.	II.		
	Ponte della tra- uata.	III.		
Lyriss.	Garigliano.	III.		
Scauli.	Scauli.	I.		
	Ponte di: ft. Cro- ce.	III.		
	Ponte di Trauer- fa.	I.	Cāpania.	
Formiæ.	Mola.	II.		
	Pontede S. Ma- ria.	II.		
Caieta.	Cagera.	II.	Neapolitanum.	
ROMA.	Roma per mare Tyrrhenum.			

HOR-

HORTVS ET FONS REGIVS.

Vlgo Poggio Regal, villa amoenissima, ab Aragoncis Regibus magnifice extructa, fonte ad delectationem facto, & conclauibus pulcris & picturis varijs. Ea à Gallis urbem obsidentibus vastata, nunc paulatim instauratur, per medium hortum fluit Sebethus fluuius, ex Appenninis montibus ortum habens, magno labore & sumptibus introductus.

LEUCOPETRA.

Vlgo Pietra Bianca in litore exædificata à Bernardo Martyrano, regni Secretario, hospitio Imperatoris celebris, in ea propugnaculum horti & agri amplissimi, cœnatio æstiuæ, Nymphæum quod præ cæteris admiratione dignius: parietes enim ex varijs concharum generibus sunt facti, in quibus effictæ imagines XII. mensium IIII. virtutum, raptus Proserpinæ, Turrium, Panis cum fistula in agro pecora pascentis, Nympharum nantium, nauigantium, curribus insidentium, in marinis monstris equitantiū, inter quos Helle insidens arieti, Siren Delphino, Europa tauro. In eodem quatuor statuæ antiquæ, Herculis leoninam gestantis, Panis agnum baiulantis, adolescentis Genij, canis blandientis, puellæ nudæ, recens Arethusæ nudæ, quæ ad custodiam fontis supina cubat, cui super imposita facies ipsius Bernardi etiam ex marmore.

ANTE INGRESSVM VILLAE.

Hospes etsi properas, ne sis impius, prateriens hoc ædificium venerator. Hic enim Carolus V. Romanorum Imperator debellata Africa veniens triduum in liberali Leucopetra gremio consumpsit, florem spargito, & vale M. D. XXXV.

IN TURRI.

Vt diuinolusu defessus Pan Satyris Nymphisq; comitantibus cum Musis simul tutus à prædonibus noctu quiesceret, Bernard. Martyranus Patricius Consentinus Regni Neapolit. sub Carolo V. Cesare Secretarius, propugnaculum hoc erexit.

IN FORNICE NYMPHAEI.

Bernard. Martyranus Consentinus, Imperatoris Caroli Caesaris Austrij à Consilijs, in regno Neapolit. Secret. qui magnis domi militiaq; functus honoribus decus vetustiss. familia auxit sua virtute & dignitate, post labores honestè fortiterq; susceptos, ex opere nouo concharum Nymphæum hoc genioposuit & ocio liberali M. D. XXXIIII.

V E S V V I V S.

SVPRA FONTEM.

*Qua modo Tyrrhenas inter celeberrima Nymphas,
Et prior ante alias forma Arethusa fuit.
Proh dolor in gelidos dum flagro versa liquores,
Narcisci ingratis auritie hic lacrymo.
Haud procul hinc surgens substructo fornice terras,
Choridis ad magni nobile labor opus.
Hic mihi de Conchis posuit fulgentibus antrum,
Naiadum propter Neieridumq; domos.
Huius ego æternum tanto pro munere nomen,
Quam possum blando murmure testor aqua.*

Marcus Anton. de Bella opifex M. D. XXXVII.

V E S V V I V S.

VLGO MONTE DI SOMMA, AB ALIIS VESUVIUS, à Virgilio Veseus, mons Campaniæ è Regione Neapolis, cuius pars media longo tempore arsit, die fumum, noctu flammam emittens. A lateribus arboribus vitibusq; confitus, & feraciss. frugibus. Spectat ab oriente Neapolim, ad meridiem mare, à reliquis regionibus campos, in eius ascensu nonnulla sacella constructa sunt. Primum S. Mariæ de Pulagnella, alterum S. Mariæ de Stella, nunc dirutum, in cuius ruinis vnam vidimus incredibilis magnitudinis, & columnæ marmoreæ ingentem partem terra obrutam: tertium S. Salvatoris. Priusquam montis cacumen attingas, per tres campos planos iter faciendum est, quibus emensis & superato colle præcipiti peruenitur ad ipsum craterem, vnde flamma exarsit incredibili modo, temporibus Titi Vespasiani sub Benedic: II Pontif. Max: quod incendium proprio libello descripsit Dion Græcus historicus. Crater hic amplior & profundior nouo isto Puteolano, de quo supra. Materia quæ egesta fuit grauis & nigra, circa craterem tamen leuior & rubea & fricabilis. In vertice nonnullis in locis adhuc fumum emittit, vbi terram effodientes rustici sudatoria fecerunt, cauernulis etiam pluuiam aquam excipientes. Hic mōs procul aspicientibus biceps apparet, sinistro vertice altiore, latiore dextero. Sed hoc factum est propter terram in profundum crateris pluuijs & imbribus delabentem. Descendi autem in craterem sine periculo non potest, quod cum in Puteolano nonnulli tentassent, triginta homines in eo perierunt. In Vesuuiano olim Plinius II. & Sale-

& Saleius Bassus. Vinum quod in Vesuvio nascitur, vulgo vin Græco, forsan inde, quod è Græcia huc vites translata. Latinis Pompeianum est, vide Plin. Dionis. Tacit. lib. xv. Vit. 11. Sueton. in Tito. Ad radices eius, vbi hodie la torre di Giopparelli, Paleopoliserat, quæ vt ruinæ testantur, ad hortum & fontem regium vsq; extendebatur. Vbi hodie la Nontiata Herculaneum siue Heraclea, ad quam commissum prælium inter Latinos & Rom. Tito Manlio Torq. & Pub. Decio Coss.

ATELLA.

PPIDVM CAMPANIAE IN AGRO LABORINO situm, quem Phlegræum campum Græci nominant, rerum ad victum necessariarum copia affluens, olim nulla re magis, quàm impuritate & lasciuia nobile. Vnde etiam genus quoddam Comœdiæ Latinæ nomen fuit sortitum, olim theatrum maximum habuit, cuius nihil nunc reliquum est. Ante ingressum portæ ex vtraq; viæ parte sunt tabernæ. Arx in ea antiquissima à Guiscardis ædificata, Templum Cathedrale satis amplum, & in binis ordinibus xviii. columnas ingentes habet. In eo sepulcrum recens Medici cuiusdam, quod humeris sustinet Aristoteles & Auerroës.

I B I D E M. . .

*Quæ nullo tibi fluctuet tumultu
Æterna est anima paranda sedes.*

ALPHONSI BAZOLI.

*Hic iacet Alphonsus Bazolus, Caesaris armis
Clarus, & Hispano stemmate magnus eques.
Interijt longa confectus febre, reliquit
Exuvias terra, seq; animamq; Deo.*

ACTILII RVFI ET VXORIS.

Pub. Actilio Rufo & Actiliæ Beronicæ vxori: Vixere ann: xxv. Sed Pub. Mens. x. ante natus est eadem hora, fung. esu ambo mortui sunt, ille acu, ista lanificio vitam agebant, nec ex eorum bonis plus inuentum est, quàm quod sufficeret ad emendam pyram & picem, quibus corpora cremarentur, & præfica conductæ & vrna empta atq; indulgentia Pontificum locus datus est.

DE NOLAE SITV SYL. ITAL.

*Campo Nola sedet crebris circumdata in orbem
Turribus, & celsò facilem iussatq; adiri
Planitiem vallo.*

CAPVA VETVS.

RBS CAMPANIAE A TVSCIS CONDITA, ET dicta à Rege Capi, vt Virgilius: à campis vt Cicero & Plin: quod illius loci fuerit caput, vt Strabo: à Duce Capuo, vt Liuius: opulentissima, amplissima, ornatissima, quæ Annibalem armis inuictum, voluptate & delitijs fregit. Semper habuit populum arrogantem & superbum, à Vandalis & Longobardis solo æquata, nunc in villas abiit, mirando fortunæ & rerum humanarum exemplo. Cur autem capta à Romanis euerfa non sit, exponunt Cicero & Liuius. Eius magnificentiam ruinæ ostendunt, in quibus aurea, argentea, ænea numismata, gemmæ, marmora, aliaq; luxus indicia quotidie ab incolis effodiuntur. Inter ruinas præter cætera insigne amphitheatrum marmoreum, quod quatuor porticus videtur habuisse, quarum extrema ex ingentibus quadratis lapidibus fuit, non calce cæmentouè sed ferro plumboq; compactis. Ingressus patuit locis duobus, qui adhuc penè integri sunt, & visuntur bina capita marmorea, vnum viri, alterum mulieris, præterea fornices quidam subterranei ita deducti, vt si quartus adderetur, quadrangulum efficeret, habuit in vniuersum fenestras xcvi. lumen supernè præbentes, ianuas triginta. Lati sunt etiam & ampli, sed ad quem vsùm extructi sunt, incertum est. Extat inter vincta etiam portæ vni locus, & siue templi siue thermarum vestigia, vbi nunc est monasterium Capucinarum. Totus autem ille locus qui habitatur, & qui Capuæ nomen habuit nunc, S. Mariæ dicitur, à templo ibi exædificato, duobus à Capua noua milliaribus habitata. Capuanus ager totius Italiæ fertilissimus in hunc quoq; diem, & vt alere reliquam Italiam posset, adiacent illi montes à Septentrione Tiphata appellati.

CAPVA NOVA.

X VETERIS CAPVAE RVINIS CONDITA, quo autore ignoratur, sita in planitie & ipsa satis magnifica, commodè habitata, sed infrequens, strata silicibus, plateis amplis & rectis, altis ædificijs, Alluit eam ab ortu & septentr. Vulturnus fluuius, indeq; in occasum reflêctitur, pons supra amnem lapideus quinq; fornicibus in medio, ab vtroq; latere duabus turribus antiquis & firmis ex la-

ex lapide quadrato, quæ æquales sunt, ea parte qua pontem respiciunt, qua fluuium rotundæ, ad eum pontem vestigia viæ Appiæ. Templum S. Benedicti dicatum Isidi fuit. Apud S. Stephanum in vestibulo columnæ xx. in æde xxiv. Visuntur ibidem quatuor sepulcra antiqua, in quorum vno ex parte vtrâq; leones, in altero centaurorum imagines. Sessiones in ea quatuor Caualleriorum Iudicum, Antignana, Siticella. Regitur eadem iisdem Magistratibus, & eadem forma Reipublicæ qua Neapolis, ciuium mores superbia ab antiquis non differunt: Post urbem Romam nullo in loco plura antiqua Epigrammata, sed ita vetustate consumpta, vt dimidiata pars legi vix possit. Quoniam autē murorum & ædium parietibus inclûsa sunt, iniuria vulgi & tēpestatū omnino abolentur.

VOTVM BENNON. EPISC. MISNENSIS.

IN D. STEPHANO.

*Quis pater hic? Benno, Misnensi notus in ora,
Mille dedit populo mira vel iste pater.
Piscis habet clauēs, dic quare? Bennone magno
Ad ripas imo iussus ab amne tulit.
Quod si calicolas inter numerabis amore
Ingenti, tanto vindice sospes eris.*

AD PONTEM.

Ferdinando & Elisabeth Hisp. Sicil. Regibus Catholicis victoriosq; Deo auspice & Gondsalui Ferdin. Cordub. magni Capitanei maxima virtute, confectis aduersus Gallos, Calabros, Appulos, Campanos tribus atrociss. bellis, acquisito sibi posterisq; regno hoc, ob eximiam victoriā Alphonsus Carnail inter equestres militiæ duces præclaros gratis. fidelissimusq; construi iussit M. D. IIII.

Ob restitutam viam inundatione aquarum interruptam Antonio Pio statua posita.

Inscriptionem habes in Appiani antiquitatibus 131. titulo Capuæ in ponte.

IN PORTA CASTELLI.

DE CAROLO V.

*Est tua quadrigis maiestas digna; sed vrbe
Romulea niueis ipsa veheatur aquis.*

LEONIS PAPAE TVMVLVS.

Fui non sum, estis non eritis, nemo immortalis.

IN PORTA MONASTERII Annunciata.

Hospita sum miseris semper amica bonis.

IN PORTA.

*Sub muro quondam tripedali & penè labenti,
Campani assueti Regum tenè iura tueri,
Vt melius sit res olim defensa Philippi,
Muniri firmis curarunt arcibus urbem.*

VULTURNVM.

ROMANORVM NOBILIS COLONIA, QVAM Triumviri T. Sempron. Longus, qui tunc consul erat, M. Seruilius, Q. Minutius Thermus deduxerunt, sita ad eiusdem nominis fluuium, loco fertili & amœno, vulgo Castelamaro di Bortono, ad eam locata vna lapidea sic incisa:

Aquas Casilini Fluminis mortuis grauatas, suscepit Tyrrheni maris littus, quando Francorum gentem occidit Aufonius ensis, vbi misero hæc gessit morem Bultino.

Eo loco vbi nunc Calui in Falerno agro Cales fuit ciuitas vetusta, ab Aufonibus habitata, cuius ager vitifer, eius nominis vini quod Horatius Aminæum vocat.

SVESSA.

PPPIDVM CAMPANIAE, ROMA IPSA ANTIQVUS, olim Tuscorum Metropolis, situ inæquali, & in longum protenso propter collem, in quo extructa est, vini frumentiq; ferax, Massico Calenoq; montibus adiacens, nec procul ab ea Falernus ager fuit: dicta quondã Pometia, & aliquãdo Arunca, siue etiam Sueffa Sedicina, ad differentiam Sinuessæ, quæ est in saltu Vestino, eo loco vbi olim fuit Græca vrbs Synope, vulgo Rocca di monte Dragone. Et Massicus mons vulgò monte Garo. Aruncæ vestigia etiam extare dicuntur prope villam Aruncalem iuxta montem Barbatum, vbi & vetus Aruncanus pons est, flumine tamen super quod extructus fuerat, exsiccato. Apud S. Ioannem veteris ædificij cum subterraneis meatibus ruinæ sunt, ibique amphitheatrũ amplissimum fuisse dicunt, sed ita collapsum, vt iudicium de eo fieri nequeat.

ANTE S. MATTHAEVM.

Imperat. Cesar. Carol. V. August. Philippi filio Tunete expugnato, huc iterfacienti Sueffani.

I B I D E M.

Imperat. Cesari. Carol. V. Augusto, Solymanno Turcarum Rege Pannonia pulso Sueffani.

Sunt & aliquot antiquæ inscriptiones marmoreæ, pulcerrimæ & integræ, quæ alibi.

CAIE-

CAIETA.

269

OPPIDVM ET PORTVS LATII, VT STRABO vult, à sinus curuitate nominatum, Laconum sermone, vt alij, à Caieta nutrice AENEAE, olim Lestrigonũ patria, in monte situm, domos altissimas habet, & augustissimis plateis diuisas, porticus perpetuas & labyrinthos. Muri domorum tenues, sed firmissimi propter calcem & bitumen. Mons in quo positum, & natura & ingenio nunc factus munitior, estq; oppidum cum suo promontorio quasi peninsula, ad Septentrionem enim tantum continenti annectitur. Suburbium longum, & iuxta litus protensum. In monte meridiem versus templum est S. Trinitatis, post quod descensus in sacellum S. Crucis, in petra, tempore passionis Dominicæ terræ motu miraculose scissa, ædificatum. Ita certe diuisa est, quacumq; tandem vi id factum, vt videatur coniungi fursus posse: per ipsam infra sacellum cum magno sonitu mare transit. Nos in mola saxea tota nihil vnquam simile vidimus: Arcem ibi munierunt Reges Neapolitan. in qua turris altissima, eadem tenuitate muri, qua oppidi ædificia, sed terræ motu tota conquassata & propemodum corrupta. Sepultus in templo arcis Dux Borbonius clarissimus nostrorum temporum vir, Romæ tormento bellico ictus, cum murum ascendere & à Francisco primo Gallior. Rege ad Carol. V. defecisset. Mulieres præ reliquis pulcras habent Puteoli & Formiæ pulcerrimas Caieta. Portum Caietanum perfecit Antoninus Pius Imp. Sed nunc est nullus.

IN SACELLO PETRAE SCISSAE.

PETRO LVXANIO.

Hispano, qui plurima Ferdinand: Regi Catholico anno XLVII. domi forisq; officia præstitit, atq; ob fidei raritatem Caietanæ arcis præfectus, & primus qui primum lapidem in fundamentis murorum hunc montem obcuntium iecit. Demum cum ab eodem in Hispaniam accerseretur, inter eundum Ticini languore pressus expirauit. Rodericus à collegio præsidum Cæsaris in ærario fratri optimo ac benemerentissimo hoc in sacellum, quod ille sua impensa instaurauit, ossibus relatis, amoris & pietatis argumento moestis: pos. Decessit ex humanis Anno LX. Idib: Iulij M. D. XIII. à virgineo partu M. D. xxxiv. Idib. April. expletum.

BARTHOL. VLIARII CARDINALIS.

Hic iacet Reuerendissimus in Christo pater, D. Bartholomæus de Vliarijs de Padua, Dei gratia tit. S. Pudentianæ presbyter Cardinalis, Paduanus, Regni Siciliae sedis Apostolicæ Legatus, qui obiit die xvi. Aprilis M. CCC. xcvi. Indict. iiii.

*Vnica Cardinei fueras qui gloria cætus,
Hac te petra tegit, Patavinus manibus ortum,
Almas inter nunc animas lætaris olympo.
Missus eras partes demum legatus ad istas.*

Cum

ANTIVM.

*Cum tibi vinaces mors innida sustulit annos
Vnanimis quidquid condignum munere fama
Scire datur, studijs sublimi mente locasti,
Longa tuum meritis clarum per sacula nomen
Non adimet suprema dies, tua vivida virtus
Nunquam morte cadens omni memorabitur aev.*

IN SEPVLCHRO.

Silius Paladius ut moriens viveret, vixit ut moriturus.

ANTIVM.

VLGO CAPO DE ANTIO, QVOD ANTE alias vrbes in maris litore posita sit. Oppidum vetus à Tiberio & Draſa Germanico, ad laborum civilium relaxationem otiumq; conditum, & magnificis ædificijs ornatũ, præcipuè tamen Caſtoris & Pollucis templo, quos ſervatores ſuos nominabant, & Fortunæ, cuius Horatius meminit.

O Diva gratum qua regis Antium.

Nero eius portum atq; ipſum oppidum tam inſanis molibus extruxit, vt non modò ærarium, ſed Rom. quoque imperium pecunijs exhauserit. Eius mirandæ vndique extant ruinæ. In nemoribus & maris littore prope erat Aphrodyſium, vbi clarorum laudes decantabantur. Lucus item Iouis Indigetis, & fluuius Numicus, in quo Aeneas periit, cui epigraphæ poſita:

Patri Diuo Terreſtri.

A Caieta huc nauigauimus, & inde Oſtiam, de qua ſuperius, in deſcriptione locorum circa Romam, & ſic Romam reuerſi ſumus.

Hæc ſunt incifa muro erecto ſeparante ſtatum Eccleſ. à Regno Neapolitano:

*Philippo II. Catholico regnante, Praefectus Alida Dux pro Rege.
Hoſpes hic ſunt fines regni Neapolitani.*

Si amicus aduenis

Pacatè omnia inuenies,

Et malis moribus pulſus bonas leges inuenies.

M. D. LXVIII.

FINIS SECVNDI LIBRI
ET ITINERIS.

MONVMENTO- RVM ITALIAE,

Quæ hoc nostro sæculo & à Christianis
posita sunt,

LIBER TERTIVS.

Editus à
LAVRENTIO SCHRADERO
HALBERSTADIEN:
Saxone.

Cum Gratia & Priuilegio Cæsareo.

HELMAESTADII
Typis Iacobi Lucij Transyluani.

M. D. XCII.

ILLVSTRISSIMO AC REVEREN-
DISSIMO IN CHRISTO PRINCIPI AC DOMI-
no, Domino Philippo Sigismundo, Postu-
lato Osnabrugensi ac Verdensi, præposito Halberstadenſi,
Duci Brunſuiceni & Luneburgen. Domino
ſuo colendiſſimo & gratioſo.

ETSI ILLVSTRISSIME ET REVE-
rendiſſime Princeps, Domine mi gratioſe,
nullo tibi ſeruitio ſim obſtrictus : maioribus
tamen & prædeceſſoribus tuis in Eccleſia Of-
nabrugeni per annos ferè XXX. operam &
fidem eam probaui, quæ me gratum bonis,
grauibusq; viris, adeoq; toti dioceſi reddere
potuiſſent. Varias ſiquidem & multas legati-
ones in cauſſis grauiffimis ſubiui & confeci; bis teruè ad Pontifi-
cem : ſexies vel ſepties ad inuicem ſibi ſuccedentes Imperatores
Romanos, Ferdinandum, Maximilianum II. & Rodolphum,
nec non ſacri Imperij electores & principes varios, vt taceam Gal-
liarum & Daniæ Reges, itidemq; proregem Belgij, nam ſemel tañ-
tùm ex incidere. Comitia itidem Auguſtana & Spirenſia, eorum
tempore celebrata inuiſi, atq; ſic omnia quæ à fideli miniſtro in
Dominos & Principes proficiſci poſſunt officia aduſq; præſtiti. De
excellenti tamẽ doctrina non eſt quod iactitẽ: ſed extrema fidel-
tatis cùm mihi ſim conſcius, non immeritò me fidelem ipſorum
miniſtrum prædico & appello. Quo verò reſpectu illa omnia ſint
accepta ipſe ignoro, videantq; & reſpondeant ij, qui minùs & vili-
lius habent, quàm debebant. Ea propter à fide Principi patriæ de-
bita nihil recedens licebit mihi in Celſitud. tua ipſorũ manes pie
venerari, cùm ea laude præfuerint, vt omni commendatione di-
gniſſimi ſint, poſterisq; & ſucceſſoribus imitandi & ſuſpiciendi.
Cùm autem monumentum aliquod illius rei extare dudum exo-
prauerim, animus quidem erat, opusculum, cuius titulus eſſe de-
bebat: ITALIAE STATVS PRÆSENS COLLA-

V u 2

TVS

TVS CVM PRISCO, perficere, atq; illud sub illustri tuo nomine & auspicio in lucē mittere. Verū quia morbis subijcior varijs in hac ingrauescente ætate, neq; etiam ea quæ ad operis absolutiōnem & perfectionē pertinent, ab amicis recipio, incertū sit an absolute possim: hanc tertiā partem monumentorū Italiæ præmittere, tuæq; Celsi. dicare & hac exili opella voluntatē & affectionem meā ad minū declarare & prodere volui : quam si probaueris & vasalli fidem exin atq; in alijs tibi probatam, benigno fauore prosecutus fueris, est quod gaudeam, animumq; meum ita incendes, vt ad alterius operis perfectionem alacrius accedam, atq; appendicis loco multa quæ habet Germania præclara addam, aliosq; inuitem, vt in ea perficiant, quæ hic in Italia præstita & absoluta vident. Dignum id esset, & omnibus principibus eorumq; maioribus magno ornamento. Si enim solum Danielis Ranzouij, Proregis Holsatiæ, librum, quem in talibus edidit, euolues, satis argumenti habes quā luculentum & gloriosum foret idem præstare de tota Germania, dulciss. nostra patria, in qua tot Imperatores, tot Reges, tot Principes, tot viri præstantes sunt tumulati, & suis epitaphijs condecorati. Fateor magnificentia Italica superare : erant enim maiores nostri in talibus simplices & minus superstitiosi : Interim doctrina, virtus & fortitudo ipsorum considerata est, & posteris per manum resuscitationem ob oculos ponenda. Et foret felicitis operæ, si quis solummodò tentaret, & manus operi admoueret.

Interim hæc proposita sint ad imitationem, & Celsi. tuæ, atq; prædecessorum tuorum pijs manibus dicata. Quæ pro innata sua bonitate & virtute eo loco vt habeat, quo animo à me profecta sunt, etiam atq; etiam rogo, meq; Celsi. tuæ obsequenter offero. Osnabrugæ Calen. Septembris Anno M. D. XCII.

Celsitud. tuæ

Obsequentijs.

Laurentius Schradaus.

LIBER

LIBER TERTIVS.

CONTINENS ITER

VENETVM

EX

VRBE ROMA.

NOM: ANTIQ:	RECENTIA.	MILL:	REGIO.	DITIO.
Roma	Roma			
	Prima porta	VII.		Pontificis
	Castel nouo	VIII.	Latium.	
	Rignano	VII.	Sabini.	
Otriculum	Otricoli	XVII.		
Narnia	Narni	VII.		
Intetamne	Terni	VII.		
Salsubium	Costazaro	IIII.		
	Valstratura	II.	Vimbria.	
	Afomma	III.	Ducato	
Spoletum	Spoleti	III.	di	
Mutiscæ	Treui	III.	Spoieto	
	S. Orafo	IIII.		
Fulgina	Foligno	I.		Pontificis
Hispellum	Spelle	III.		
Afsiuum	Sifi	IIII.		
	S. Maria delli Angeli.	II.		
Perusia	Perosa	X.		
	Ponte de vall.			
	Zippo.	II.		
	Ciuitella	III.	Hetruria	
Planellum	Pianello	II.	Tuscana	
Afis fl:	Ponte nouo	IIII.		
Vallis Afina	Vall' d' Afina	III.		
Fossatum	Fossada	III.		
Faberianum	Fabrian	VII.		
Chientus	Chiano	I.		
AEfis	Fiumefum	I.		
	Feretre	II.		
Matilica	Matelica	III.		
Sanseuerinum	S. Seuerin	VII.		
Potentia	Potenza	XX.		
	Monoca	II.		Pontificis.
AElia Ricina	Recanati	III.		
Lauretum	S. Maria	III.		Pontificis.
Muso	Mugnone	I.		
Ancona	Ancona	X.		
AEfis	Fiumefin	X.		
Senogallia	Senogallia	X.		
Misa	Marotto		Picenum	
Metaurus	Metere		La	

NOM. ANTIQ.	RECENT.	MILL.	REGIO.	DITIO.
Fanum Fortunæ	Fano	XV.	Marcha	
Argilla	Arzalla		Anconita	
Pisaurum	Pesaro	V.		
	Mont' Abbate	VII.		
Hospitia III.	Capon	III.		
	Galbo	III.	Ducis Urbini	
Idaspis	Lepsa	III.		
Urbium	Urbino	II.		
Isaurus fl.	La foglia	VI.		
Quadenna	Quadena	II.		
Crustumium	Conchilia	III.		
Mons floræ	Mont' fior	I.		Pontificis.
Curianum	Curian	VI.		
Ariminum	Rimini	X.		
Rubicon fl.	Bellare	X.		
Traiectus AEsis	Fiumesin	V.		
Portus Cefenæ	Cefenadigo	II.		
Ceruia Traiectus	Ceruia	III.	AEmilia	
Isapis	Sauio	V.	La	Pontificis.
Rauenna	Rauenna	X.	Romagna	
Spinetium	Primaco	XV.		Ferrariensis ducis.
Caprasia	Magna Vacca	IX.		
Valanæ	Volarni	XVIII.		
Gorum	Goro	XVIII.	Venetia.	
Fornaces	Fornace	XVIII.		
Philistinæ fossæ	Fosson	VIII.	Maria	
Brundulum	Brondolo	III.	Triui-	Veneto-
Fossa Clodia	Chioza	III.	Sana	rum
Portus Medoaci	Malamocco	XV.		
VENETIAE	VENETIA	X.		

A CA-

A CASTEL NOVO.

IN VIA PVBLICA.

 LARIX COLVMNA ANGVILLARIA VIAM FLAMINIAM antea dirutam, spinis & terra alte obrutam, labore & impensa oppidanorum Castri noui purgatam aperuit, iussu Gregorij XIII. pijssimi principis. Paulus Bubalus præfectus viarum curab: M. D. LXXX.

OTRICVLVM.

 VLGO OTRICVLI, SABINORVM OPPIDVM IN monte positum. Huc vsq; ex Roma nihil aliud præterquam ruinae cernuntur, & reliquiae viae Flaminiae. Eo loco vbi pons supra Tybrim Flaminiam coniunxit, fuit Ocrea, cuius vestigia quaedam apparent.

SVPRA PONTEM ANTE OTRICVLVM.

Monte sub hoc triplici cunctis fuit vnda salubris,

Qua lenet arentem si cupis apra siccum.

Siste gradum, repara vires hoc ponte viator,

Hic precor ut vireat, mons simul iste diu.

INTRA OTRICVLVM ET NARNI.

Gregorio XIII. P. O. M. sedente, viam hanc Boncompagnam construxit & aperuit Io: Ant: Olina de Aquila I. V. D. Narnia Gubernator Anno M. D. Lxxvii.

NARNIA.

 MBRIAE VEL SABINORVM VT ALII VOLVNT oppidum, à Nere fluuio dictum, in alto montis situm loco iniquo & aspero, bello vastatum ac penè dirutum, in extrema vrbis Romae expugnatione sub Carolo V. Cæsare Augusto: Plinius Nequinum vocat. Cathed: templum D. Iuuenali dicatum est, & Monasterium extra portas D. Hieronymi pulcerrimum.

IN PORTA SVB IVLII. IIL. PONTIF:

Max. insignijs.

Narnia barbaricis quondam vexata ruinis,

Monte sub hoc triplici sacula tuta geris.

INTERAMNE.

 VLGO TERNI DICTA, QVOD INTER AMNES & lacus Veliternos sita, oppidum Vmbriae, Romanorum Colonia, in plano fertiliq; loco positum, tanta pa-

X x

buli

buli circum læticia, vt prata irrigua vno anno quater secentur. Plin: laudat rapas & brasicam huius loci, easq; interdum 40. libras excedere compertus sum. Vinum optim: Vernaccia: Ptolomæus libro III. Prægutiorum ciuitatem fuisse asserit. In foro statua conspicitur, cuius basi incisum: NEPTVNO SACRVM.

DEIN ALIVD SIC:

CLODIAE SECVNDÆ.

Quanta pietas fuit in hac adolescentia, fides, amor, sensus, pudor, atq; sanctitas, noli dolere amica euentum meum, propèrauit ætas, hoc dedit fatum mihi.

SPOLETVM.

VMBRORVM OPPIDVM COLONIA ROMANORVM, à quo nunc tota Vmbria Spoletinus Ducatus vocatur. Vrbs inæqualiter condita, ager vini, olei, frumenti feracissimus. Arcē habet munitam, quæ semper à propinquiore Pontificis gubernatur. Post arcem aquæ ductus est, per quem duo fontes ex duobus decurrentes in urbem omnesq; vrbis plateas deducuntur. Palatium ibi extruxit Theodoricus Rex Gothorum dirutum, postea refecit Narfes Eunuchus Regius: in eo ius dicunt septem viri Spoletini, quibus in consilio adiunt alij LX. forma Reipub: Summa tamen potestas est penes gubernatorem Pontificis. Pertinent ad Spoletinæ vrbis ditionem multa loca circumiecta, sed hodie illis multa crepta à Pontifice. Templum Beatæ virginis paucis cedens, quæ hoc itinere vidimus, ex vtraq; parte vsq; ad altare summum pilas habet XII. longum pedum CLXIII. latum CVIII. Ciborium quod vocant & baptisterium pulcra, & multi sarcophagi, præsertim cuiusdam Heremitæ: Extra urbem templum antiquissimum Concordiæ. Liuius prodigia vnius tempestatis enumerans, narrat Spoleti ex muliere factum virum.

IN S. MARIA.

SVB ARMATI HOMINIS TRVNCO.

SEVERO MINERVIO.

Hermodori Miner: F. toga ac armis claro, ciui optimo, formæ dignitate conspicuo, prosternata Respubl: in sui desiderij monumentum hoc posuit. Vix: ann: XL. Mens: VI. D. V.

IACOBO PHILIPPO BIANCALIONI.

Spoletino, fortissimo viro, qui strenuis factis & laudem sibi, & gloriam patriæ peperit, nimia virtutis fiducia in insidias lapsus & sæuè trucidatus, filij, mater, ac materter,

tertera patri benemer: d. Vix: ann: xxxiiii. Dies viii. cum maximè proficere debuit, interceptus est.

FABII TVBERTI.

Nobili equiti auro: & horarum omnium viro, Ill: Fabio Tuberto Cefenat: vtraq; Pallade satis claro, dum Spoletum pro Alexand: Farnesio gubernaret, virtutesq; sibi digniora promitterent, invidente fatorum nomini vita functo. Polydorus & Aurel: pientiss: fratres patri benemer: pos: Vix ann: LI. Mens: vi. dies viii. Obijt: iiii. Nouembre:

THEONORAE BVRSINAE.

Coniugi cariss: Seuerus Minervius benè mer: pos:

*Vitam ego te geminam vixi vivente, fuisti
Supra hanc quam vino tu quæ vita mihi.
Morte tua exanimis viuam, nam conditur una hic
Maxima tecum anima pars Theonora mea.*

FRVOSINI CELSI.

Fruosino de Celsi che fu de Fruosino assettato ch egli hebbe la roba & acconcio la sua Brigate, accommodo me desimo in questa sepultura dopo ch fu-
stato al mondo Lxxi. anni.

LVCII TONELLI.

Qui dentro e morto Lucio Toneli di sopra viue.

DERIANDRI.

Deriandro soriposa ch giuoco il suo, & mangio quel d' altri.

CORNELIO BENEDICTO.

Canonico Spoletino, morum & probitatis exemplo xxx. & vii. vulneribus fracto pacis foedere crudeliter confosso Anno Domini M. D. XII.

FRANC: VRSINI.

*Hic iacet aurata Franciscus torque superbus,
Patria cui fueras Roma, sed Vrsa aditus.
Vix quater Elei numerabas premia cursus,
Dum cupidum ad patrem parca reclusis iter.
Spoleti cineres, requiescit spiritus astris:
Nominis at toto spargitur orbe iubar.
Ioan: Francisc: eq: Vrsino N. pater benè mer: pos:*

PHILIPPI PICTORIS.

*Conditus hic ego sum pictura fama Philippus,
Nulli ignota mea gratia mira manus.
Artificis potui digitis animare colores,
Spirataq; animos fallere voce diu.
Ipsa meis stupuit natura expressa figuris,
Meq; sibi fassa est artibus esse parem.
Marmoreo tumulo Medices Laurentius hoc me
Condidit, ante humili puluere relictus eram.*

IN CIBORIO.

Nobiscum hic habitas celo qui regnat in alto.

IN D. GREGORIO.

EX VOTO.

Gallia Rege Duceq; Carolo, Italiam incursantibus Pia Caledonia pa-

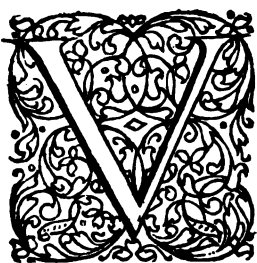
F V L G I N I A.

tria timens, ne Galliam occuparent, Deo opt: Max: Salvatori, Genetrici, Thoma, Augustino, Ian: Baptista, Antonio, sacrum vouit, quod exaudita a re suo fieri curauit.

IN MYRIS; CIVITATIS TREVII.

Gregor: XIII. Sedente Baptista Volta Bononien: gubernator viam latam ac facilem à Camerini ad Frenuiffines nouiter erigendam ac sternendam curauit, & ob memoriam insignia sui principis & sua hic apponere fecit, Anno Domini M. D. Lxxviii.

F V L G I N I A.

VLGO FOLIGNO, LAVTVM VMBriae oppidum, & satis commodè habitatum incrementa accepit, vt quidam autumant, ex ruinis fori Flaminij. Alluitur à Tinna paruo & inglorio flumine, Tinna il Topino dicitur & coniungitur cum Asi, vnde Chiagij & Topini nomina Blondus confundit. Conditum est hoc oppidum in orbem, & à tribus partibus habet monasteria DD. Augustini, Francisci, Dominici, templum D. Feliciani, opus nouum & satis pulcrum. In foro palatia tria: in vno habitant VII. viri Fulginates, ad quos primum ciuiles controuersiae deferuntur, fungunturq; magistratu bimestri: In altero Prætor, qui grauiores causas dijudicat, cuius munus durat VI. menses: In tertio & cæteris Gubernator, cui summa potestas nomine Pontificis tribuitur. Reliqua item ædificia pro illius oppidi dignitate satis sunt culta ac magnifica.

IN AEDE CATHEDRALI.

Isidorus Clarius Brixinen Fulginæ iam VII. annis Episcopus, vita & moribus integerrimus, exemplo & verbis admirabilis, doctrina clariss: Christiana Græcæq; Hebraica & Latina, mira in pauperes caritate ignitus, annum suæ ætatis circiter LX. agens, acutissima correptus febre, patientissimè placideq; obdormiuit, ac XL. post mortem horis ob assiduam populi deosculationem maximis cum lacrymis eiusdem non foetens certè, proh mirum, sed redolens hic situs est, die XXVIII. Maij M. D LV.

IN FRONTISPICIO ECCLESIAE.

Pulcrum fuit nasci, sed salubrius redimi.

LEONPHI

Iureconsulto & Episcopo Pennen: & Adicen: qui vix: ann: xxiv. Petrus & Marius optimo patruo meritissimi Anno Christi M. D. Lx.

AD INSIGNIA FABII EPI. FVLGINEN:

Bona mens, bonus animus, cum bonis benè agier.

IBIDEM.

Antoni nos tua prece custodi.

IN S. FRANCISCO.

SYBILLA LYBICA.

*Iam noua progenies cælo dimittitur alto:
Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo.*

SYBILLA CYMANA.

Ecce virgo Domina gentium tenebit in utero eius regem sæclorum.

IN S. AVGVSTINO.

Laurentij Boschij Saonen: viri optimi reliquum in hoc loco situm est, potior rem partem ob rectè facta cælum habet. Innocentiæ Boschæ filiolar infantulæ, blandæ, vagulæ Laur: Te: Franc: Ligures Saonen: ciues PP. M. D. xxxviii. Vix: an: ix.

IN D. FELICIANO.

Iulio II. Opt: Max: Pontif: quod Luca Cibo Episcopo Fulginij exorante annuo subsidio clerum perpetuo liberavit. Canonici liberalissimo principi pos: M. D. xii.

Clement: vii. Pont: Opt: Max: quod autore Francisco Armelino Medic: presbyt: Card: S. D. N. & S. R. E. Camerario et Federico Flavio Archipresbytero supplice xxv. aureorum nummos, ad omnem rerum sacrarum apparatus addixerit: D. Feliciani Sacerdotes benè mer: pos: M. D. xxvi.

Paulo III. Pontif: Max: quod xxv. auri nummos Ecclesiæ D. Feliciani à Clemente vii. Pontif: Max: addictos approbanit, totidemq, Frederico Saluio deprecante in perpetuum condonavit. Sacerdotes pos: Idib: Nouemb: M. D. xxxv.

Ad mortem properas vel si hic paulum ipse moreris

Siste gradum, capsum tutius ut sit iter.

Tutum iter ad mortem, tutum, si viuere temnas

Ut vinas: vite hac cura sit una tua.

VGOLINO CRISPOLTO.

Perusia genus & nobilitatem, Veſtonium sedem & honestas opes, Fulginia uxorem & vnam dedit.

IN PALATIO.

Depicta imago sedata facie: Benè veneritis.

Dum bona verba precor multum mihi destruis atq,

Lumina: dispercas si mala verba iuuant.

Xx 3

ANTE

ASSISIVM.

ANTE AEDES PRIVATAS.

Sit felix quicumq; stabit.

IN PONTE INTRA FVLGINIVM ET
SERAVALLE.

Lucas Broncaleo, Ioannes Martinus, Ioannes Ioseph, Chilius praefectus transeuntibus machinis bellicis à Perusia ad Ancona munitionem, duce Cesare Guascone Pont: Pij v. anno 11.

ASSISIVM.

VLGO SISI, AB ASI FLVVIO, VMBRIAE OP-
pidum edito in colle situm, cuius condendi autor ex-
stitit Propertius Poëta, qui Axim vel Affim nominat,
natalibus & sepultura D. Francisci celebre, qui ibi
duo templa, alterum alteri impositum habet magni-
ficentissima, ex solis lapidibus, nulla planè ligni materia adhibi-
ta, extructa magnifico opere & superbo, in conuentu sunt Lxxx.
fratres: Ibi eiusmodi barbarum est Epigramma:

*Qui Psalmos refecat, & verba Davidica truncat,
Non plus inde feres, quàm si sua lingua taceret.
Versus posterior nunguam prior incipiat.
Quàm suus anterior perfectò sine fruatur.*

IN CAPELLA ANGELORVM.

Hic obiit Beatus Franciscus anno Domini M. cc. xxv.

Anno M. cc. vi. incepit ordo Minorum.

Hoc opus Anno M. D. xliii.

Hic Franciscus pauper & mendicus coelum ingreditur, hymnis coelestibus honoratur.

Hoc sacellum D. Francisco dedicatum, vbi moritur hic suum relinquens cor
R. P. fratris Laurentij Fulginatis ministratus tempore, pristinam renouatum V. Vo.
P. F.

Stephani Asifinatenfis solertia Anno M. D. xli.

*Sustinet ille humeris dilapsum cernite templum.
Non valet igne fidem exuri respice Christi.
Veste vsam puero praesagus sternit egenus,
Pradecat ille, silent volucres, huc lumina figunt.*

Est & hic sepulcrum Reginae Cyri & ix. sociorum D. Fran-
cisci. Bibliotheca item instructissima. Item domus vetusta, quam
Iouis Pagan : templum fuisse memorant.

IN CATHEDRALI.

Strenuus militum ductor Ioan: Anton: & Francif. de Nepis fratres nobiles
Asifinei eodem fato preempti hoc tumulo requiescunt, Anno M. D. Lxxxiii.

ANTE HOSPITALE.

*Hospes ades, fessusq; pio succede cubili,
Hoc Pelia gentis patria munus habet.*

PER V-

PERVIA.

VRS HETRVRIAE IN APPENNINI PAR-
te ab Achæis inæqualiter ædificata cornibus quin-
q; procurentibus in modum stellæ, loco fertili & amœ-
no sita. Hæc ex XII. Hetruriæ in potestatē Augusti ve-
nit, compulso ad vltimam famem L. Antonio Trium-
uiri fratre, mœnibus in super ab eo restituta, Augusta est appellata.
Septem deinde annis obsidionem crudelissimam Totilæ passa ad
vltimum direpta est, interfecto eius S.^{mo} præfule Herculano, nati-
one Germano. Sequentibus deinde tēporibus sub Bonifacio VIII.
cum se Imp. Galeatio dedisset per Vgolum Tirinciū tyrannum
Fulginatē ab eodem pontifice missum cum exercitu ad officiū
reducta est, postmodum sæpius rebellauit & multæ cædes in ea
commissæ. A Edificia ampla & excelsa habet, estq; turribus plena,
ad eō vt singuli vicus plures habeant. Ex nulla turri cognosci pro-
spectu tota potest quemadmodum Vrbium. Populum semper
habuit superbum & paratū ad arma. Rebellis facta Paulo III. Pon-
tif. Max: magnas temeritatis pœnas luit. Arcem in ea extruxit o-
pere per ciues communicato, & in calce lapidibusq; portandis
nemo immunis extitit. Sacras & profanas ædes demolitus est, vt
in vtrumq; forum pateret.

HINC IN ATRIO CASTELLI.

*Paulus III. Pont. Max: tyrannide electa, nouo ciuitatis statu consti-
tuto, bonorū quieti & improborū freno arcem à solo excitatam mira cele-
ritate munivit pontificatus sui anno IX. salutis M. D. XLIII.*

In tormento maiori quod vrbi minatur & 114 52. libras ponderat, hæc
Paul III. P. M. an: Dn. M. D. XLIII. A. Perusia Asc.º Card. Ari. legato.

Fora autē bina sunt: Rotundū et Rimenū. In rotundo fons præ-
clarus & palatiū. Ecclesia iidem Cathedralis, in cuius sacrario S.
Lucae Euangeliū in cortice aureis scriptū literis: & D. Herculani
marmoreū monumentū. Statuæ æneæ quoq; duæ Leonis x. scili-
cet et Iulij III. Pont. In altero scholæ docentiū. Bina etiā habet col-
legia, veterē & nouē sapientiā appellata. In veteri XL. studiosi per
annos VII. numeratis LX. Coronatis aluntur, fundatū à Petro Ca-
pocio ciue Romano & Cardinale, vt testatur in Gregorio IX. Pla-
tina. Nouū extruxit Benedictus de Guidaloctis Racanatenſis Epi-
scopus, in D. Dominici æde sepultus, idem sustulit iam Paulus III.
Pontifex. Est & Bartholinū, in quo VIII. Perusini, II. Genuenses, &
II. Lucenses aluntur. In S. Maria noua Germani altare & sacel-

lum habent proprium. Vrbs infrequens: nam multæ familiæ deletæ, aliquot ciuium millia mulctati exilio. Administratur verò à Pontificis Gubernatore, cui xii. priores vrbanī qualicunq; libertatis specie adiunguntur, habitantes in palatio apud S. Laurentium. Arx, quam Citadellam appellant, præfidiario milite & præfecto custoditur, & habet omnia quæ ad sui defensionem & vrbis oppugnationem spectant. Monasterium D. Petri pulcerrimum, in quo Aretina opera ex materia fictili multæ artīs vidimus. Apud S. Dominicum insignis Bibliotheca est, & turris templo adiuncta totius vrbis altissima. Apud S. Iulianum CC. Moniales. Apud D. Franciscum sacellum est, quod januam egregiè sculptam habet, In tumulis sepulcrorum quæ passim cernuntur Christi resurgentis imago depicta est, bono & vtili exemplo. In fundamentis ædificiorum dirutorum à Pontifice repertum est Vulcani templum cū duabus Ionicis in platea magna, cuius templi apud Apianum, ni fallor, mentio fit. Alij volunt eo fuisse loco, vbi nunc Diui Angeli ædes, sub cuius altari maiore saxum antiquum sic incisum.

C. Vibio C. F. L. N. Tro. Gallo Proculiano patrono Perusinorum patrono & Curatori R. P. Vet: Tonensium iudici. De V. dec. adili Patrono colleg: centon. Vibius Veldumianus auo cariss: ob cuius dedicationem dedit decurionibus xii. plebi xi. L. D. D. D.

Dedicat: Idib: Iul: Imp: M. Aurelio Antonino Aug: pio fel: lib. PP.

In foro domus priuatæ, in qua urnæ Hetruscis literis sic incisæ.

A. F. M. 2. 1. V. 7. 3. 1. 2.
 7. A. 1. +. 3. D. 7. 3. +.
 1. +. M. A. 1. 3.
 Δ. L. 1. 2.
 3. II. > 2.
 3. 4. 5. 6.
 7.
 7. 8. 1. 2.
 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

Antefores antiquum saxum cum inscriptione:

DIVO ANTONINO PIO.

C. Egnatius Festus adil: ii. Vir huic cū plebs Urbana ludos publ: edenti ad statnam ponendum pecuniam obtulisset, is honore Perusinorum optimo maximoq;

maximoq, Principi de sua pecunia posuit, cuius ob dedicationem dari iussit
ab herede suo decurionibus sing: H.S. IIII. N. Plebei H.S. II. N. L.
D. D. D.

IN PORTIA MARTIA.

COLONIA VIBIA.

IN PORTA SOLIS SVB INSIGNIB: PAV-
LI III. PONT:

*Quicunq, hac cernis, sicq, ipsis cetera iuncta,
Omnia diuino pectore Paulus habet.*

IN ALIA.

Angusto sacro Perusia restituta, Augusta Perusia.

IN ILLA AD FONTEM IVSTITIAE.

*Quid non sanorum est ausa impia dextra latronum,
Tu nouus Alcides hac noua monstra domas.*

PYRRHO LOTSIO.

*Romana veluti turma tua signa sequuntur,
Sic tibi terrarum iam totus pateat orbis.*

DVCI OCTAVIANO.

*Vt tibi fortuna hac pariter virtusq, dederunt,
Hactenus expectant se meliora puer.*

ANTE CIVITATEM LAPIDI INCISVM.

*Io: Petro Ghislerio Romano, Perusia & Umbria gubernatori gene-
rali, strata est Lauano Rusino & Alexandro Rinaldo commissarijs An-
no M. D. LXXVII.*

Extra Perusiam Monasterium est montis Murcini, ord: Diui
Benedicti congregationis montis Oliueti, amplum & egregie or-
natum, prope ad II. lapidem lacus Thrasimenus piscibus abun-
dans, clade Rom: nobilitatus: vnde planities illa contigua cam-
pi sanguinei in hunc diem nominantur, & alius locus Ossaia,
quod ibi Rom: ossa sint collecta. Lacum hunc aliquando totum
arsisse scribit Plinius.

IN S. AVGVSTINO.

IN PORTICV.

*Assertor fidei vera, fundator & idem,
Ecclesia facilem struxit ad astra viam.*

Hic leges hic scita Patrum hic & iura docemur.

Elogia multa fratrum D. Augustini cernuntur hic similiter.

PAVLI VENETI.

Hic Venetus Doctor Paulus celeberrimus olim,

Qui valuit solus viribus ingenij.

Plurima qui Logica speciosa volumina docte

Edidit, & rudibus prodidit eius iter.

Cerbere-

P E R S I A.

*Cerberæ rabiem procaci & abstulit ipse.
Abstulit, & plures bellica palma canit.
Sed postquam sumpsit sibi commensaria charis
Pangere marmoreis, occidit iste pater.
Candida dehinc totum vulgata est fama per orbem,
Doctore splendor, gloria, cultus honos.*

Anno M. D. CCCC. LXXXVII.

AD S. FLORENTIAM.

*Proles Dei certissima
Iesu benigne, gestimua
Hac iam sat arma, nunc crucem
Pro his ferre nostra gestio,
Et magnis sequi te passibus;
Tu quaeso onus fac illius
Et fortis & labens feram.*

IBIDEM.

*Hoc tibi Franciscus fecit pia Virgo sacellum
Es tibi deuota cum pietate Ioseph.*

IN AEDE D. DOMINICI.

GVILIELMO PONTANO.

Prob: & Iurisprudentiæ præclaro, quam annis XLV. summa cum gloria publice professus est. Vix ann: LXXVII. Obijt M. D. LV.

VINCENTIO DANTI.

Sculptori, pictori atq; architecto eximio, qui præclaris multis varijsq; operibus, quæ summorum principum fabrefecit, relictis, facile docuit quantum ingenij ac solertiæ magnitudine cæteris suæ ætatis artificibus præcelluerit. Vix: ann: XLVI. Mens. I. Di: VII. Obijt anno M. D. LXXVI. VIII. Calend: Iunij.

Iulio & Petro Vincentio Danti, viris integerrimis, ac graphica item arte & mathematicis eruditis: & propterea Pontificibus & magnis viris, quibus operam nauarunt cariss: quorum ille obijt Anno M. D. LXXV. hic M. D. XII. Franc: Egnatius & Hieronymus Dantes fratri, patri & auo opt: meritis pos: Ann: M. D. LXXVII. Sed tu Hieronyme dum ambo monumentum maioribus nostris faciundum curauimus, tu interea annos natus XXXIII. picturæ & familiæ nostræ egregium decus, moriens frater fratri lacrymas, paruulo filio detrimentum, omnibus desiderium relinquens obis VI. Calend. Sept: CIË. 15. LXXX.

CAMILLAE MARTELLAE.

Florentinæ, nobilitate, prudentia ac omnibus quæ ingenuam decent mulierem virtutibus ornatiss: primo ætatis flore paucis diebus post partum ereptæ, Petrus Stroza Florentinus, Pontificis Perusiæ & Umbriæ quæstor, vxori carissimæ multis cum lacrymis pos: Vix: ann: XXIII. obijt III. Septemb. M. D. LXXV.

Vltima dies semper expectanda homini est.

TVMVLVS PAVLI RASTELLI CHIRVRGI.

*Paulum Chirurgum capis hac breuis urna viator,
Innumeris qui iam profuit arte, manu.
Debuit hoc etenim saclo superesse, valebat
Quando animas raptas restituisse viris.*

Non

*Non virtus, aurumque hominem, non iugera mille
 Inuere, aut lacryma quas pia turba dedit.
 Inuerit at vinens saltem per secula fama
 Longa sui, & quorum dextra magistra fuit.
 Itala gens igitur tumulo dens Monama flores,
 Cuncta viri dicant molliter ossa cubent.
 Ars tecum extincta est Chirurgica, Paule, nec olim
 Phillirides maior, Podalirius, atq; Machaon.*

DE S. DOMINICO.

*O quàm laudandus, quàm dulciter est venerandus
 Inclytus ille pater, pius extitit ordine frater
 Sancti Dominici, Christi vigilantis amici
 Lector honoratus pius extitit ipse vocatus
 Effectus talis frater, quoq; Dux generalis
 Sic Ro: doctrina post hac fit cardo Sabina
 Hostia Velletris titulis sibi dant pia letis;
 Perficit Vngaria legatus iussa Sophia,
 Fit pater ipse pater, caput orbis, gloria fratris,
 Est merito dictus re, nomine vir Benedictus,
 Trenisij datus hic primo sed Pontificatus
 Anno decessit, si recte subdita rexit,
 In nono mense is mortis prosternitur ense.
 Hunc hominem sanctum reddunt miracula tantum,
 Innumeris signis dant grata inuamina dignis
 Lector habe menti, currebant mille trecenti
 Quatuor appensis, dum transijt hic homo mitis,
 Mense die sexta Iulij sunt talia gesta.*

BENEDICTI DE GUIDALOCIS.

Reuerendæ memoriæ patri D. Benedicto de Guidalocis I. V. Consulto, Rathanatenſi Episcopo, tandem Martini V. Vicecamerario Apostolico, qui cum in patria decederet, nouam sapientiam fecit. Vix. ann: XL. Obijt Anno Christi M. CCCC. XXIX. Die IX. Augusti D. Elisabeth fororſ.

VINCENTII PHRESII.

*Qui legis, hic Phresius Vincentius occubat, hoc sat:
 Cetera testantur ius & uterq; polus.*

AD SERVOS.

BALDO SECVNDO.

Perusino, I. V. Consulto, filij pientis: faciund: curau: probaueruntq;. Vix: ann: LXXVI. Mens: III. Dies VI. Obijt M. CD. XC. Septem: XXII.

*Interpres vtriusq; Iuris ingens,
 Orbis gloria, patria decusq;
 Hic Baldus iacet ille Bartholinus,
 Hunc Baldum haud regit hoc, sed ossa Baldi
 Marmor, fama nitens volat superstes,
 Cælum Spiritus innocens recurrit,
 Dic Lector vale, & hinc recede felix.*

De morte Baldi Pet. And: Matthiolus ita scribit: Tridenti I. V. D. Baldus inter ludendū cum quodā suo catello leniter in inferiori labro

P E R U S I A.

labro demorsus fuit. Qui cum ignoraret rabie affectum esse, quarto post mense rabidus factus, & tandem hydrophobicus, nullo adiutus medicamento, miseram obiit mortem.

Tumuli ipsius inscriptionē ex Hetrusco sic conuertit Camerarius:

Humanis homini nihil est in rebus amicum.

Nemo scit hora sua quæ sis, & unde necis.

De summa quæ in illo fuit iuris cognitione, notū est elogion.

Nemo quod hunc latuit, sciait: si iura Momarcham

Ferre quæant, tanto hic nomine dignus eras.

ANGELO PERILLO.

Vtriusq; Iuris Antistiti, patri pientis: Baldus I. V. Consultus sibi posterisq; suis. Anno M. CCCC. LXXVIII.

IN AEDE D. PETRI.

SYBILLA ERYTHRAEA.

In diebus nouissimis nascetur de virgine filius in cunabilis terra.

LYBICA.

Labia hominum desinent, & regem viuentium tenebit in gremio virgo Domina gentium.

P E R S I C A.

Gignetur Dominus in orbe, & gremium virginis erit salus gentium.

TYBVRTINA.

Christus annuntiabitur in Nazareth, & nascetur in Bethlehem.

SVB CHRISTI IMAGINE.

Θυμε βλεψον αυτην.

ANTE AEDEM S. LAVRENTII.

IN FRONTISPICIO AENEAE PONTIF: STATVAE.

Julio III. Pontif: Max: ob restitutos magistratus pie deprecantibus Fulvio S. R. E. Card.^l & Ascanio Corneis ex sorore nepotibus, ad muneris gratiq; animi perpetuitatem P. Perusia dedicat.

IN DEXTRO LATERE,

Julio Fulvio S. R. E. Card.^l Perusia Vmbriaq; legato Illustris: Borgarutius Ranerius & Collega primo Xiceri sumptu publico consilendam locatur.

IN SINISTRO LATERE.

Io. Thoma Sanfelicij Episcopo Carien: Perusia Vmbriaq; sub Paulo III. Pont: Pontif: Max: præsede dignissimo, Binus Signorellus & Collegij XI. viri erigendum curarunt Anno M. D. LV.

IN AEDE D. LAVRENTII.

Hoc hominum superumq; Deo, Diuoq; dicatur

Laurentio, cuius laus in igne fides.

IO: AN.

IHN. VON ANDREAE BALIONI.

*Hac brevis illustri Ballona ab origine Perum
Andream regit vna, grauem sueranda Ioannem
Ingenij virtutibus virum, qui in iure sacrorum
Doctor Pontificum, de laetitia fungensibus auro
Laurenti Ecclesia Perusina Praefuit & ingens
Antistes vixit, nunc dea in pace quiescens.*

DE PAULO IIR. PONT. MAX:

*Quid mirum condit si ceterius ordua Paulus,
Munus Apostolicum continet atq. Dei.*

IVLIO GRADINO.

I. C. praestantiss. Perusia ac Parauij interpreti eximio, multis ad summos Pontifices & principes legationibus functo, Romanae Rotae Decano integerr. Perusia Episcopo designato, Romae mortuo & in patriam relato, Polydorus fratri opt. p. Vix: ann: Lxx. Obijt viii. Id: Augusti M. D. Lxxii.

HIPPOLYTO CORNEO.

Episcopo Perusino, Fuluius Corneus S. R. E. Presbijt: Cardin: B. M. F. Vix: ann: Lv. resedit Anno ix. veteris saeculatis exemplum.

IN SACRARIO.

*Haustum sole pecus viridi requiesce sub umbra,
Vna sitim pellex carnis opaca teget.*

MEDICI CUIUSDAM.

*Magnus Aristotelem referauit Auerrois, ast hic
Amborum interpres, tres animas habuit.*

PVERI FVLGINE ICTI.

Bennicasæ de Bennicasis, & moribus & pulcritudine decorato, sacra in æde fulmine icto pos: Vix: ann: xi. Obijt ann: M. D. xxv. Die xxx. Iulij.

CAPITANEO POLO.

Corfico, Rocchia Caelaciaq; domino Ill: Malatestæ Ballioni commilitoni strenuissimo, qui pugna cecidit, benemer: pos: die iiii. Ianuar: M. D. xxii.

TROLLI BALLIONI.

*Laurenti decus omne tuum primusq; sacerdos
Et patria Antistes Trollus hic taceo.
Extinctum Baliona domus, Perusinaq; tellus
Deslent, heu nato hac orba, sed illa patre
Non me auferis totum amara inuida: fama latere
Haud finit in tumula tot malefacta breuis.*

Vix: annos XLIII. Mens: III. Dies X. Martij M. D. VI.

IN SACELLO EX VNA PARTE.

*Hic sociata suo talisur pia virgo marito,
Et facili iustas accipit aure preces.*

EX ALTERA.

*Hac sacer intacta matris situs annulus ade,
Qui dedit est custos. munera ille sui.*

FOEMINAE A MARITO ADULTERII

in suspitione interfecta.

*Si qua soles proprio gaudere puella decoro,
Quid mea fors possit nunc ego sola queror.
Fama dedit multis famam laudemq; puellae
At mihi de falsa suspitione nocem.*

M. CCCC. LXXX.

IN S. FRANCISCO.

FRANC. VBALD.

G. F. Baldi IC. Abnepoti Baldus fr. & Eustach. vxor D. M. P.

IBIDEM.

Offa Beati Viturini. Item, Sepulc: Beati Aegidij & Beati Conradi. Item Leucum imago.

FRANC. BERNARDINI.

Obijt M. CCC. LIII. Ang: XX.

*Angelus ut tenui nunc mortuus occulat Orna
Hic gemitus, patria gloria magna fuit.
Cum Bernardini templo celebratus & ara est,
Francisci custos tunc generalis eram.
Pontifici Eugenio Gratos heresesq; repelli,
Et terigi fama sidera celsa mea.*

Braccio Fortibraccio sodalitium Dini Francisci.

IN CHORO.

BRACCI FORTIBRACCII.

*Exciderat Latys bellandi gloria terris
Ne pedes ad pugnam nec fuit aptus eques.
Proh scelus externo populi duce bella gerebant,
Atq; erat externi militis illud opus.
Ereptum Italia reddit decus inclitus armis
Braccius, & ciues restituit patriam.
Hostili scelere Hirpina procul occupat urbem,
Dum Capua princeps regia signa gerit.
Tristia sic semper miscet fortuna secundis,
Hic patria pietas ossa reuocata locas.*

TROILI MEDICI.

*Vinebat dum vita fuit, tibi Troile Pleon
Cumq; Coronide tecum erat Hippocrates
In te uno Chironani se Podalirion uno
Reddiderat vita rerum hominumq; sator.
Et superesse alio poterat sua pectore, verum
Consensere omnes te percunte mari.
Omnibus hic locus urna agris, spes nulla relicta est.
Vt damnes votum, ni tibi morte datum.*

P. VOLVMNIO I. F. VIOLENTI

III. Vix: II. Vix: municipales & incolae ex commodis.

Infelici Vincentia castis: femina maestis: mater dicavit.

Sepul-

Sepulcrum Bartholi I. C. sumptuose ex marmore albo erigitur, cum nulla alia inscriptione quam: *Ossa Bartholi.*

Et saxum vetus humi hoc habet incisum:

Sepulcrum Bartholi Iureconsulti.

BARTOLVS HIC IACET.

Hic est Bartolus ille iuris ingens

Lux, & commodus explicator: hic est

Quem mors ante diem abstulit maligna.

Hec mors inuida, & auro iniqua nostro

Qua leges iterum iacere cogis.

Militia vexilla sacra fert Bartolus, errat

Qui sibi vult alium prapōuisse ducem.

Obijt anno M. CCC. LV. ætat: XLVI.

Insigne Perusinarum est Gryphus, quod animal lingua Schytica Perus appellatur.

IN TRIBVNALI GVBERNATORIS.

Ius reddens Index semper sis omnibus idem,

Iudicium alterius iudicis ut fugias.

Gregorio XIII. Pontif: Max: huius Palatij restauratori Anno M. D. Lxxxii. & Pontificatus sui Anno XIII. Alexander Riarius Cardinalis legatus Ampliss:

IN ARTE CAMBII.

Petrus Perusinus egregius pictor.

Perdita si fuerat, pingendi hic retulit artem

Si nusquam inuenta est hætenus, ipse dedit.

SVB IVSTITIA.

Coelos rego, inferis impero, iudico inter mortales, ergò me colito.

DE PRVDENTIA.

Quid generi humano præstes Dea dic age: præsto

Ne facias qua mox facta dolere queas.

Scrutari verum doceo causasq; latentes,

Et per me poterit nil nisi rite geri.

DE IVSTITIA.

Si tribus his cunctos similes pia numina gignant

Nil toto sceleris nil sit in orbe mali.

Me culta augentur populi belloq; togaq;

Et sine me, fuerant qua modò magna, ruunt.

DE FORTITVDINE.

Cedere cuncta meis pulsa & disiecta lacertis

Magna satis fuerint tres documenta viri.

Nilego pro patria timeo carisq; propinquis,

Quaq; alios terret mors mihi grata venit.

DE TEMPERANTIA.

Dic Dea quid tibi vis? mores rego, pectoris astus

Tempero, & his alios cum volo reddo pares.

Me quaras, & quare superes ratione docebo,

Quid tu quod valeas vincere maius erit?

Ty 2

SVB

P E R U S I A.
SVB CATONIS IMAGINE.

*Quisquis vel celebri facturus verba corona
Surgis, vel populo reddere iura paras.
Prinatos pone affectus: cui pectora versant
Aut amor, aut odium, recta tenere nequit.*

IN FONTE IVSTICIÆ.

Gregorius XIII. Pontif: Max: fonti iusticia & pietatis Perusini dicarunt.

IN DEXTRO LATERE.

Salubres emittit aquas sublato cum cauda veneno.

IN SINISTRO.

Prudentiam hinc haurire licet & simplicitatem.

Præsidente Io: Thom: Sanfelicio Episcopo Carien: Baldus V baldus &
Alexand: Damotta adiles F. C. M. D. Lxxiii.

FABERIANA.

VLGO FABRIANA, OPPIDVM PICENI,
ex ruinis Sentinæ extructū, & sub primis Appennini
collibus positū, opificū tabernis frequens, quæ ita di-
stributæ sunt, vt vici singuli proprias habeant vno in
loco, vt fabri suas, calceolarij suas, chartarij suas, com-
modè habitatum, plateis satis amplis, plenum fontium, vnus in-
signis in foro, alter Alex: VI. Pontif: Max: tempestate factus, allu-
it Chientus Limpidus fluuius, apud quam Papyrus quæ fit, in o-
ptimis habetur. Quatuor sunt oppida nominata propter commo-
ditatem, amœnitatem, & pulcritudinem.

Faberiana Piceni.

Pratrum Hetruriæ.

Barleta Apuliæ.

Monpelier Franciæ.

Arcem habet, in qua eiusmodi legitur inscriptio:

IOAN. IACOB. COM. IAMB. PAPIENS:

*Iuris Consultus, qui quod max: Italia muneribus functus sub Leone
X. urbis gubernator laudatus Albicanens: Episcop: donatus sub Clem: vii.
prius Piceni, mox Perusia, Vmbriaq; Prolegatus, rursus Piceni agens
gubern: hanc arcem iam pridem per seditionem dirutam ex Clementis in-
stituto ad huius oppidi salutem ac commodum prouincia, per mensem in-
staurauit, agendamq; curauit. M. D. xxxi.*

IN XENODOCHIO S. MARIAE.

Anno gratia M. cccc. Lvi. Calixto III. Pontif: Max: Marino Vrsino
Archiepiscopo Tarentino, agri Piceni Præside, primū lapidem inferente
Iacobo ex minorū ordine prædicatæ sub xii. Rectorū gubernatione cōmuni
totius

totius populi Fabrianensis consensu ex tribus hospitalibus hoc unum sub nomine Beata Maria Iesu constructum.

AD S. BLASIVM.

Dino Romualdo Cammaler: auctori S. P. Q. Faber: Sixto Pontific. multa ab Esiniis restat: MDC. S. D. P. D.

IN S. FRANCISCO.

SIGISMVNDI HERCVLANI.

Lege lector & luge casum infelicis adolescentis. Sigismundus ego sum patria Forliuientis. ex nobili Herculanorum familia, qui cum equo per lulum curro, alterius ex aduerso currentis impetu excussus, biduo superuixi, non modica de mense forsan relicta. Cætera ex alijs discere. Vix: ann: XVIII. Mens: III. Dies VIII.

Anton: Herculanensis Episcopus Curiatensis agri Piceni Prolegatus consanguineo benè mer: poss:

Insignia huius ciuitatis sunt Iannus martello pecutiens incudem, vnde quidam opinantur, oppidum à fabro Iano qui ibi celebratur antiquitus, nomen habere.

MATELICA.

ppidum Piceni vetus nullo omnino cultu nec in publicis nec in priuatis ædificijs. Regitur à quadam Otthonum familia ex qua erant XXII. ad quos idem ius pertinebat, sed administrandi honor ad natu maiorem semper deferri solet. In palatio quodam hæ insignes sententiæ.

ASPICE QUID FACIANT CONSORTIA.

Fati volat hora benigni. Sola modestia fortunare repugnat.

Surge ut altum dormias. Accelera tardè.

Ne confringas tesseram. Solers diligentia opum conditrix.

Pone personam. Ex paucis plurimi, ex pluribus pauci, ex omnibus nullus, omnes per unum.

SANSEVERINVM.

ppidum Piceni nouum ex ruinis septempedæ, vt volunt, instauratum in accliu colle, proximum Potentiæ fluuio.

IN QVADAM DOMO.

*Vniua aura Iouis si seruat cuncta, tonante
Quam benè sub terno vincula iura domus.*

RICINETVM.

Vlgò Ricanati in oblongo montis dorso ædificatum, creuit ex ruinis AElia Ricinæ, quæ ab AElia Pertinace Imperat: nomen acceperat. Bis solet singulis annis nundinas celebrare, magno negotiatorum conuentu.

Sereniss: Cæsar Fridericus Rom: Imperator semper Augustus
ab Republ. Recanatens: honorificentissime susceptus, magistrat-
um eiusdem de sua Maiestate benè meritum, auro insigniuit,
procreatos ex damnato coitu legitimandi, notariosq; creandi
autoritatem concessit. M. CCCC. LXVIII. XX. Decemb.

IN S. DOMINICO.

*Quod prope Loretum morior florentibus annis
Gratia cælitibus mortis habenda mea.
Immatura inuast me mors, nam mortis acerba
Munere peccandi copia facta minor.
Nec minus & nostræ fiducia certa salutis,
Loreto morior quod propiore fui.
Nec refert peregre an patria tumuleris, ubiq;
Terra locus tumulo, mortis & una via est.
Ergo Nicolao gratanda hac funera, quorum
Est opera precium condicione mori.*

GREGORII XII. PAPAE.

*Maximus Ecclesia princeps, summusq; Monarcha
Ordine Gregorius bissestus clauditur arca.
Hic pro pace datus cælesti munere semper
Ferbuit æthereos superis munire, accenter
Archisichisma malum, facta hac dementia Pisis
Ipse prius releuât, facta est constantia testis
Cardine bis sacro pastoris conscia sede
Marchia suscepit Recaneti fluminis ade.*

Obijt Anno Domini M. CCCC. XVII.

LORETVM.

RICENI OPPIDVM, PROPE MVSIONEM
amnem, quod ex ruinis Potentiæ factum esse tantum-
modo coniectura est, muro cinctum, vnicam tan-
tummodo regionem habet, hospitij & mercibus
propter aduenas dicatum. Templum virginis splen-
didum & amplum, porticus tres habet, singulæq; porticus sex
columnas, & quinq; fornices, insigni opere fabrefactas. Sacel-
lum in quo adoratur virgo totum ex marmore, forma quadran-
gula cum varijs historijs in eo sculptis, vulgo vocant la' cassa, lon-
gum passus XXII. latum XII. Testudo ad instar illius quæ Floren-
tiæ: vulgo dicunt.

Chi

Chi vede Loreto & non vede Sirolo.
Vede la madre & non il figliolo.

IN PORTA OPPIDI.

*Iussu Leonis x. Florentini Pontif: Max: qui securitati prospexit,
templum hoc Iulianus Rodolphus Florentinus S. Ioannis Hierosolymita-
ni M. V. Campanus prior aggere, fossa, muro & propugnaculis muniri
curavit Anno salutis M. D. xvi.*

NICOLAVS CAIETANVS.

Cardinalis Sermonetta Gentilis Bonifacij Papæ VIII. cum & sub idem
tempus, quo ille Pontificatum inijt, sanctam hanc domum hic tandem diuinitus
confedisset, & multa se à Deo Opt. Max: beneficia Beatæ virginis Deiparæ preci-
bus obtinuisse meminisset, sperans eiusdem opem morienti non defuturam, monu-
mentum hoc marmoreum viuens & incolumis sibi faciund: curauit, atq; in eo, vbi
mortalitatem exuisset, corpus suum recondi voluit annum agens LIIII. Anno Do-
mini M. D. LXXX.

IOAN. BAPT: GIGOLDO.

Nouocomen: qui ob architecturæ peritiam cum Romæ nonnulla haud par-
ui ponderis monumenta construxisset, huiusce æmæ domus fratricæ effectum in-
tegro anno cum dimidio funct: Obijt Laureti Anno Christi M. D. LXXXII. V.
Calend: Septemb: ætatis suæ anno LXIX. Mens: VIII. D. XX.

FRANC. CARD. AMBASIANO.

Gallo Albien. Episcopo præter generis nobilitatem singularis pietatis viro,
ac omnes omnium virtutes complexo, Georg. Card.^{us} Arminiacus affini, & pri-
mæ ætatis alumno neglecto & collabente in tumulto iacenti, voti reus huc post sex-
tum & trigessimum ab eius obitu annum cum venisset, pro tempore posuit. M. D.
LIII. Calend: Octob:

IN MARMORE COOPERIENTE ALTARE
Beatæ Virginis.

*Illo tunc timeat quicumq; intrare sacellum
In terris nullum sanctius orbis habes.*

ALIVD,

*Nullus in orbe locus præluceat sanctior isto,
Quaq; cadis Titan, quaq; resurgis aquis.*

ITEM.

*Sanctius ade quid hac in sacra principe Petro
Verbum ubi conceptum, nataq; virgo parens?*

IBIDEM.

*Templa alibi posuere patres, sed sanctius istud
Angelica turris, virgo, demq; locans.*

ANCONA.

VRBS PICENI A SIRACVSANIS, QVI A Græcis Doricis erant, Dionysij tyrannidem fugientibus condita, qua in re Plinius & Iuuenalis, vt arbitratur Blondus, non dissentiunt, dicta à littoris & Italiæ se flectentis curuitate. In cubiti formam ædificata, vicinitate maris, natura montis arte & ingenijs hominum munitissima, vijs longissimis, sed angustis frequens habitata, ciuibus vt plurimum mercaturam exercentibus, estq; ibi multarum gentium tam Turcarum quàm Christianorum & Hebræorum maxime, sicuti Venetijs, concursus. Propugnacula sex habet, sibi inuicem respondentia, & vnum cæteris minus, quorum nomina: Il ribellino del porto: Il Cauallier di S. Stephano. La fortezza del Cassaro: Il Cauallier della porta del Calamo: Il Ribellin di S. Agostino (quorum architectus Io: Baptista Senensis) La Roccha (quæ est ipsa arx & à M. Antonio de S. Gallo facta) & il Lazaretto.

In cunctis tormenta bellica, quæ curribus mouentur circiter CCC. exceptis ijs, quæ manu moueri & tractari possunt. In propugnaculis fenestræ lignis & lapide coctili tectæ, ne oppugnantibus appareant. In arce nomina turribus & munitionibus quibusdam imposita ab ijs, qui ad eas faciendas, vel propter cædem aut adulterium, aut alia scelera pecuniam multatam contulerunt. Portum habet insignem, & multarum capacē nauium. Primùm à Traiano Imperat: vt inscriptio docet, excitatum, nunc à Paulo III. Pontif. munitiorem factum. Turris antiquissima, quæ Epigramma habebat, demolita fuit, & eius loco propugnaculum extructum, ac molendinum ligneum artificiosum. Videnda hic domus dicta della Farina, in qua habitant, qui à Legato Pontificio in consilium adhibentur, nobiles Anconitani, quorum Magistratus durat tres menses. In eadem Pauli III. Pontif. imago marmorea posita inter duas virtutes, Tēperantiā & Fortitudinē. In Cimeræ, seu vt alij in Cumerò promontorio est templum Augusti Diui Ciriaci, olim Veneri sacrum, cuius loci tanta altitudo est, vt sereno cœlo prospectus in Dalmatiam pateat. Sunt ibi Græcæ inscriptiones vetustæ, quæ propter nimiam antiquitatem attritis lapidibus legi non possunt. In templo supra ingressum portæ, XII. menses anni in saxo sculpti. In eodem incrustationes marmoreæ à magno artifice Theobaldo, vt titulus docet, factæ: Templi autem

tem longitudo & latitudo est eadem. Videtur in ea costa piscis marini magnitudine incredibili, cuius exiguum quoddam fragmentum longum est pedes XVI. In ipsa vrbe templū Diui Francisci, ad quod per LX. gradus ascenditur, & D. Augustini, vbi in summo altari Ancona depicta, cum alijs imaginibus pulcris. Memineris ibidem mulieris, cuius filius erat à dæmone sublatuſ, & ab angelo inuocata numinis ope, redditus. In ratione munitio- nis conueniunt Anconia in Italia, Massilia in Gallia, & Ragusia in Dalmatia.

IN PORTU.

Imp: Cæs: Diui Nervæ F. Nervæ Traiano opt: Aug. Germanico, Dacico, Pontif: Max: trib: potest: xix. Imp: xi. Conf: vii. P. P. prouidentissimo principi S. P. Q. R. quod ad accessum Italia hoc etiam addito ex pecunia sua portum tutiorem nauigantibus reddiderit.

IN DEXTRO ARCVS LATERE.

Plotina Aug: coniugi Aug:

IN LAEVO.

Dina Marciana Aug: sorori Aug:

IN BOMBARDIS IN PROPUGNACVLO PORTVS.

Paulus III. Pont: Max: Anno Domini M. D. xlii. in Ancona Rod. Pio Cardinali de Carpo legato.

IN ARCE.

Clement: vii. Pontif: Max: auspicijs Benedictus Accoltus Cardinalis Rauenna Marchia Ancon: Legatus hanc urbem totamq; Piceni provinciam hac etiam addita arce tutiorem fecit, & ab hostium incurſibus firmiorem reddidit, Anno Domini M. D. xxxiiii. procurante Baldo Vineto Bald: Episcopo Anconitano eius fratre ex amita.

IBIDEM.

Paulus III. Pont: Max: hanc arcem in propugnationibus aptam huc vsq; extulit, Mario Aligerio Columna Episcopo Reatino & Ancona preside, Baldo Vineto Episcopo Anconitano procurantibus cū Petro Ventura Zephuro.

IBIDEM.

Paulus III. Pontif: Max: hanc arcem à Clement: vii. fundatam crexit, ut Anconam totamq; provinciam tutiorem ab hostium incurſibus redderet, Mario Aligerio de Columna Episcopo Reatino Ancon: preside procurante Baldo Vineto Bald: Episcopo Anconitano. M. D. xxxv.

IN CT.

A N C O N A.
IN CYNERAE PROMONTORIO.

*Solus in occultis degens Hieronymus antris
Hic recubomontis accola Cyneris
Unde mare & terras senobrosamq; hinc
Et video cælum, quod colo, speretum.*

FRANCISCO NOBILI.

Firmano, viro clariss: præf: mil: qui patria factionibus diuexata Anconam quietis amore secessit. Vxor & liberi mœstiss: ex ipsius testamento pos: Vix: ann: XL. Obijt M. D. XXX.

Hic ad Carolum V. Imp: & Philippum Regem eius fil: in Flandriam legatus, Plumbinum Iacobo Sexto restitutum difficillimè procuratione curauit, ac Genuam reuersus decessit è vita, cuius corpore hic importato Franc:& Hieronymus mœstiss: fratres pos: Vixit annos xxx. Mens: iii. Obijt iiii. Non: April: M. D. LVIII.

IN D. DOMINICO.

MANILIO MARULLO.

Patria Constantinopolitano, vetustissimo genere Marullorum nato, qui ex D. D. Gordianis Marullis Rom: Imp: originem ducunt, omnibus virtutibus honestisq; moribus prædito, à Turcis fortunis ampliss: spoliato, patriaq; eiecto, summis Magistratibus legationibusq; varijs terra mariq; laboribus, vita deniq; Idibus Nouembris Anconæ defuncto, Philippus Theodorusq; filij, parenti pietiss: qui vix: ann: xcv. pos: Anno salutis M. CCCC.

ALIVD EIVSDEM.

*Flens primum has auras hacti puer omine diro
Flebilis erepta vita fuit patria.
Nunc quoq; flens morior, ne quid non flebile restet,
Hac est humani conditio generis.*

EVPROSYNES TARCHANIOTAE.

Man: Marulli vxoris

*Quenam hoc in tumulto regitur matrona? venustas
Ille pudicitiam dixerat hac eadem est.
Quod genus? Inachidi generis? fortuna? beata,
Sed cecidit patria deficiente sua.
Quis thorus? unus, & hic felix sine lite Marulli:
An mater? sena pignore fecit auum.
Qua vita? in tenebris qua causa indigna doloris?
Occasus patria seruitiumq; grane.
Ecquem cum patria luxit? fratresq; patremq;
Sed quas felices diceret esse animas.
Felices nimirum anima, sed enim hac quoq; felix
Famina tam rari pectoris in tenebris.*

PHILIPPI MARULLI

Manilij patris.

*Siste hospes, atq; hac verba si placez lege,
Neq; enim rogamus nisi lubentem quempiam:
Ego Philippus hic Marullus conregor
Posuit superstes filius Manilius
Vxorq; Thome: hocq; sis, cætera alij
De Marullo proloqui vltterius nefas.*

MICAË.

MICHAELIS TARCHANIOTAE

Euphrosynes patris.

*Parco huius cineresq; pios me lade profanus,
Si nescis, castis hac loca sola patem.
Nec te priuata moueat quod claudor in urna,
Hec quoq; fortuna, non mea cura fuit.
Longe hospes, longè tamen erras, si mea credis
Nomina in exiguo tota reposita solo.
Quaq; tot ob patriam pugnando vulnera passus,
In cineres mecum versa abyssè leues.
Atq; vnam ob patriam tantum nec dicerè hospes
Cum patria & natis oppetisse tribus.
Quos ego suprema comites hortatus in hora
Vincere dum nequeo, cum patria perij.*

MICHAELIS TARCHONIOTAE MARULLI,

EUPHROSYNES TARCHONIOTAE ET MA-

nili Marullj filij Philosophi & Poë-
tæ præstantissimi.

*Dum floruit magni decus Bizantiæ
Marullus alii lucidam Iouis domum,
Laudesq; factaq; omni extulit Deum:
Visa sudrùm cade, patriaq; ignibus
Letho parentum, fortis exilium tulit.
Sacris operibus Musis fluuio perit,
Alijs dolendus ipse qua prauiderat.
Æternitatis templa non miser colit,
Plectro & decorus aureo, & toga gravis,
Gratiam facit cantu stupere Pierim.*

PAVLI TARCHONIOTAE EUPHROSYNES

fratri Tarchoniotæ Marulli auunculo.

*Quod procul Inachijs tegeris carissime ab oris.
Desine de fato Tarchoniota queri.
Vna eadem terra est quam cernis ubiq; locorum.
Nec minus Elysium hinc aut minus inde via.
Nam nobis mandata satisq; superq; dediti,
Tot rerum inuictus pondere & exilij.*

ANDREAE DARCELLAE.

Nobili Bononiens: qui cum honoris ergò in singulare certamen descendisset, fortuna aduersante, pedis lapsu sub hoste cecidit, à quo vno est vulnere interfectus. Vincent: Niger Bohon. multis cum lacrymis socio & municipi suo suauissimo benèmer: pos. Vix: ann: xxvi. M. D. xi.

ANTE TEMPLVM CORPO-

RIS CHRISTI.

*Hic est cibus qui plenè reficit non corpus sed animam, non ventrem
sed mentem, si quis ex hoc comederit viuet in aeternum. Christi Dei
Opt: Max: Eucharistia honori Collegium hoc templum dicauit. M.
D. Lvi.*

AD S.

4 N S Q N A.
AD S. FRANCISCVM

LEONARDO VENETUS.

Virtute, ingenio, fide præclaro, Baptista Zeno Venetus Card. S. Mariae in porticu, Camerario suo bene merenti P. Anno M. D.

NICOLAUS.

Ex nobili Sauora familia, à Ioanne eius patruo Antiocho Episcopo, Ragusiae Archiepiscopo innumeris honoribus insignito, heredes testamento fieri curarunt, Obijt V. Calend: April: Anno M. D. xxxv.

Post tenebras spero lucem.

BENEVENTO STRACCHAE.

Iure Consulto celeberrimo, qui suis monumentis ius ciuile occupetavit, patriam iuuuit consulendo, respondendo profuit ciuib; gratus suis, ornamentum, omnibus deniq; charus: fratres & ex fratre nepos heredes inuestis: pos: M. D. Lxxx. Vix: ann: Lxxx. De mercatura, De proxenetis, De asscuracionibus, & adiect: annotation: ad Consil: Grauettae.

PETRI BONARELLAE.

*Clarus eques Petrus Bonarella ex stirpe, sepulcrum
Concessa uxori struxit ad hoc lacrymans.*

B. GABRIELIS.

*Hic situs est Gabriel fratrum non parua Minorum
Gloria, sic patria fama decusq; sua.*

*Non tibi nobilitas parat hoc, non capia rerum,
Humanas quoniam sponte reliquit opes.*

*Hic humilis, pauper, castus, patiensq; laborum
Inuictam merito sumpsit honore crucem.*

*Qua pia Francisci vestigia rite secutus,
Ante sacros Christi creditur ipse pedes.*

*Quem cum matre rogat patria intercessor, ut ipso
Tuta sis, & summo semper amica Deo.*

Franciscus Cinchius feliciter decantauit.

Excessit M. CCCC. LVI. prid: Id: Nouemb:

Nunquam moritur qui bene vixit.

PAVLI GONDOLI.

*Ut neq; mors opibus, nec ab indole temperat ulla,
Ecce docet Paulus mortuus ante diem.*

*Qui procul heu magnos misit trans aquora luctus,
Forsitan & flentes audiit inde suos.*

*Marris & immodicus patris dolor aduena palas
Gondole Ragusio sanguine progenitus.*

Ergo felicem si te contingat humari,

Cognatos inter, vel superesse diu,

Floribus extractum consperge recentibus hospes,

Forsitan hic etiam flos recidiuus eris.

DE PASS: CHRISTI.

Aspice mortalis pro te datur bestia talis.

ANTE PALATIVM GVBERNATORIS.

Sine procul insidia, fraudes, discordia, bellum,

Huc honor & virtus cum lone carpit iter.

IBIDEM.

Aurea libertas iustis defenditur armis.

Publica sic foris iuragruenda manu.

SVB INSIGNIB. PONTIF.

Imperium sine fine. In magnis voluisse sat est.

Tela tremunt tacita arcum fatalia sylvæ.

IN HOSPITIO MERCATORVM.

Hic ciues complector opum quos cura fatigat.

IN PALATIO DELLI SIGNORI.

Alma fides procures vestramq; hic condidit urbem

Gaudet in hoc socia cernere pace loco.

IBIDEM.

O Iouis æterni Ditisq; suprema potestas,

Imperium cape cum Pelagi trifidumq; tridentem

Vt tibi vota tribus reddat pro fratribus uni.

ITEM.

Quæ referata tuis alibi modo clauditur annis,

Hinc nostri iam clausa diu stat ianua templi.

Preside me nullus ferus hæcenus irruit hostis

Iam tua sit fida Ancona custodia fida,

Reddo libens pariterq; volens tibi Sfortia clavem.

Clauibus infernum obstruere & aperire potentem

Te video cælos, trina cum fronte coronam

Gestabis, sunt signa mihi manifesta futuri.

IBIDEM.

Ni latuisse iuuat.

Æquore pacato, pacatis undiq; terris,

Reddetur meritis ara poluq; tuis.

Truditur è sicco radix oleagina ligno,

Quo se temeritas traxerat impietas.

ITEM.

Prostratis parcit, rigido struit ungue superbos,

Hunc tibi Diua parens donatum à Cesare serua

Aspectu contenta tuo non vititur hasta.

Dorica percutiet si iusseris ungula saxa,

Bellerophontæa doctior unda fluit.

Verberibus parce, est etenim insatiatus eundi.

IN DOGANA VEL TELONIO.

Aurea cæruleo floreſcunt lilia campo,

Quæ nunquam lapsis exaruerè comis.

Insignis virtute domus sic vsq; Tridona,

Egregijs flores nobilitate viris.

E quibus hic Lancius qui fraudes sentiat eques

Omnibus haud priscis degenerare atavis.

Anno Domini M. D. XI. I. Iulij & ult: Octobris.

IBIDEM.

Clayæ Turinorum lætor sumus arma Ioannes

Datorum patriæ cui data cura sua.

U N C O N A.

*Nicoleis placidi gestatus gesta parentis
Quam gratus cunctis præsuit officio.
Iure ergo emeritis semper testantia laudes,
Hic posuit celebris maxima signa domus.*

ANTE AEDES PRIVATAS.

Deus est patria.

CAMERINVM.

VETUSTA CIVITAS, QVAM SVB DVCA-
tus titulo Varranens: familia obtinet. Lilius IX. lib: ait
Fabij Max: fratrem cum motus Hetruscorum iuerat ex-
ploratum Camerinum peruenisse; & multa humanitate exce-
ptum: in eo antiquæ inscriptiones.

I.

*J. Tibulla C. Sempronij f. Manil: nep: inferno Plutoni tricorni
uxori cariss: Proserpina, tricipitiq; cerbero munus mecum ferens da-
mnatam dedo animam, vinam hoc me condo monumento, ne obrutis domus
lapsu filijs sex quos P. Scipio patrijs Camertibus Asalo & Lybia incolu-
mes restituerat, in desolata orbitate super sim misera. Vix: ann: L.
Mens: I. Dies vi. horam scit nemo. Qui tempore ne inuideant, qui
secus, manes sentient iratos, in fron: P. xx. in agr. ped. xxxix.*

II.

*Imperat. Caesar L. Septim. Seuero Pio Pertinaci Aug. Arab. Adia-
ben. Parth. Max. Brit. Trib. pot. xlii. Imp xli. Cos. ii. P P. cælesti
eius indulgentia in aeternam securitatem atq; gloriam iure æquo fœderis
sibi confirmato Camertes.*

FIRMIVM.

QUOD SUPERIORIBVS ANNIS OB CIVI-
um concordiam terrori erat omnibus vicinis viribus,
(vnde in prouerbiū ierat: Quando Fermonuol fermare.
Tutta la maica fatremare.) ob factiones Alexandri VI. Pontif:
Max: temporibus in ea exortas, populo planè infrequens est. Le-
guntur in ea antiquæ inscriptiones.

I.

*T. Appulio Tit. fil. Vel Alfino secundo proc. Aug. xx. hered. poss.
Alpi attrectianar. præf. vehiculo subpræf. class. prat. Rauen. præf.
ala I. Aug. Thrac. trib. coh. I. Ælia Britton. præf. cohort. IIII.
Gallor.*

Gallor: patron: Colon: *Flamini duor: omnium Augur: II. vir quinq; bis ob merita eius DD.*

II.

L. Volcatio Q. F. Veliti primopraf: cohort I. Noricor: in Pannonia praf: ripa Danubij & ciuitat: duorum Boior: & Azalior: trib: milit: leg: v. Macedonia in Mefia praf: ala I. Pannonior: in Africa II. viro quinq; Flamin: duor: omnium P. C. ex testamento eius posita M. Accio Seneca Manilio Planta II. vir quinq;

III.

Terentio L. F.

Arfenio C. F.

L. Turpino C. F.

M. Albano L. F.

T. Munatio T. F.

Quæstores.

are molatæ dedere.

SENOGALLIA.

VVLGO SENEGALLIA, GALLORVM SENONUM oppidum paruum, muro lateritio admodum crasso, vallo item & propugnaculis. Nihil visu dignū habet præter portum, & eum quoq; exiguum, quem Aternus fluu: efficit, vulgò Nebia: propè est mons Asdrubalis, nomen e clade ipsi hic illata retinens, & tota illa planities fanum vsq; pertingens longa x. milliarib: Mala rotta exin denominatur.

FANVM FORTVNAE.

VVLGO FANO, OPPIDVM PICENI, NON magnum, in monte situm, sic appellatū à Fortunæ templo, quod olim sumptuosissimum habuit, vt ex vestigijs reliquis apparet. Alluitur ab Argilla fluuio, & habet fœminas lectissimas, atq; à pulcritudine commendatas. Ad Ecclesiam arcus triumphalis sic inscriptus.

Diuo Augusto Pio Constantino patri Dominoq; Imper: Cas: Diui f. Augustus Pontif: Max: Cos: XIII. trib: pot: XXXII. Imp: Pater patriæ murum dedit, curante Lucio Turcio secundo Aproniani praf: urb: fil: Asterio V. C. Corr: Flamin: & Piceni.

AD EFFIGIEM ARCYS IN SAXO DEPICTI.

Effigies arcus ab Augusto erecti, postea tormentis ex parte disrupti bello Pauli contra Fanens: Anno M. CCCC. LXIII.

Z z 2

IN SA-

FANVM FORTVNÆ.
IN SAXO ANTIQVO.

M. Annulus Ponticus sibi & Sabinæ.

*Docta lyra, grata & gestu formosa puella,
Huc iacet æternum Sabis humecta domo.
Cuius fatales pensare optaueris horas
Ponticus, huic coniux ultima dona dedit.*

Locus ad Metaurum fluuium Hasdrubalis cæde nobilis, vulgo vocatur Malarotta.

IN CATHEDRALI.

COSMO GERIO.

Pistorien: Fani Episcopo electo, moribus, pietate, ac liberalibus disciplinis ornatis: summo apud omnes in amore & honore, qui vixit ann. XXIII. & D. XXIV. Obijt VIII. Calend. Octobris Anno M. D. XXXVII.

R.^{do} D. ANTHON: DE PINAROLO.

Sacrae Theologiæ Magistro, ord: Minor: diuersarum Prouinciarum iterum ministro. Episcopo Fanensi, suæ Cathedral. Ecclesiæ prædiorumq; omnium optimo restauratori, bonorumq; sibi à Deo datorum alacri Eleemosynario, hoc superest sepulcrum. Vix: ann: LXXXV. Obijt anno salutis M. CCCCC.

IO. BAPTISTAE PONTISIANO.

Cremonensi, iuueni ingenij acumiue, lignariæq; artis sculptura præstantissimo, cum immaturam, ne immortalis fieret, inuidæ Parcæ vitam surripuissent, Philippus genitor mœstiss: sarcophagum hoc lugens pos: Anno M. D. LXXI. Maij XIII. Vixit annos XXII. Mens: III. Dies XI.

AD S. SALVATOREM.

IULIAE FIRMANIAE.

Vxori oct: Alauolin: lugens P. sibiq; & heredibus V. Calend: Martij M. D. LXXXII.

Super sydera virtus.

AD S. PATERNIANVM.

*Hoc te saxum hospes manet & monet, Xystum iiii. P. Max: auxisse
per celebri hoc templo & cænobio Canon: Regul: Dini Saluatoris, qui non
ingrati gratis eius manibus litarunt magno apparatu ann: cent: egresso
Cal: April: cto. 10. xxxcii. cum huic monumentum Baptista domin. ferr.
ann. Gregor. xlii. x. Eccles. præfuisset.*

*Summatim qui nosse cupis Ecclesia cur hæc
Structa sit, & quando, subdita parua lege.
Sat dictum à lapide, Chæta tibi plura loquentur.*

AD S. FRANCISCVM.

DUCISSAE BIANCAE.

*Clarapudicitia dux Paula Bianca, potentis
A genitrice trahens Vrsini sanguinis ortum,
Cui patrium Malatesta genus celsumq; maritum
Pandolphum aula dedit, formæ splendoribus omnes
Vincens, atq; viros summis virtutibus equans,
Hic cineres liquit, celeremq; petiuit olympum.*
Obijt M. CGC. LXXXIII. in festo Antonij.

SIGIS:

SIGIS: PANDVLPH: MALATESTA.

Dominus & clementiss: princeps Pandulpho Malatestæ patri suo sac: de-
dit ann: M. CCCC. LX.

BONECTI.

*Vrba tenet celebrem, con cernis, ista Bonectum
De Castro Franco medicum quem Physica fecit.
Doct̃or ubi fuit ante in artibus ille probatus.*

IN S. IULIANO.

DOMINICO TIZZONIO.

Rauenn. Equiti splendidis: qui diutius sub diuersis principibus militiæ artem
honorificè gessit, demum dum apud illustrem Vinc: Magnanum Bononien: ducem
centuria equitum pro ducis munere fungeretur, anno Domini M. D. LXXXIII.
XVIII. Calend: Ianuarij ætatis suæ XXXVIII. Vincentius Magnanius, vt amicitia
& eius voluntati morem gereret, poni curauit.

IN FORO MAIORI.

Gregorij XIII. æterna memoria ductum crateremq, fontis insignibus
ornatum fides Fanensium dicauit. Anno M. D. Lxxvi. Benedicto Buc-
cantiopatri tio Romano Fanum gubernante.

Decuit sane perennes latices Gregor: XIII. Pontif: Max: Senatum
Fanen: pro sua fide cultuq, in foro dedicare, cum ipse orbi sese religionis,
iustitia, pacis, fontem inexhaustum præstet.

IN PALATIO GVBERNATORIS.

Sub insign: Card: ^{l^{us}} cuiusdam.

*Auspice Iustitia tua pax Leo maxime pacem
Securam nobis perpetuamq, facis.*

ITEM.

Sic mortua domantur.

Me duce proficies, tu modo progredere.

Intende prospere procede & regna.

IN ATRIO SVMMO PALATII.

*Maiorum hac virtus dedit hac fortuna tuorum
Inuidiosa tibi, secundaq, iugera fanum
Hac te consilio par est ferroq, tueri
Turpiter amissi ne sit iactura pudoris.*

SVB HISTOR: EX LIVIO.

*Quintius abiecto properans Dictator aratro
Perdomitos hostes sub iuga victor agit.*

ITEM.

*Pulcrum pro patria mortem quis obire recuset
Demotis cernens inclita fata Dei.*

IN CATHEDRA IVDICIS.

SVB GIGANTE PORTANTE.

coelum in humeris

Non leuius fert pondus optimus Senator.

Loquuntur multi, pauci dicunt.

F A N V M.

AD CAMILL:

*Insistiam rectumq; sequi monstrante Camillo
Discite: sitq; dolo vincere turpe viris.*

ITEM.

*Impietas pietate noua depulsa parentis
Pro patria in patriam nos deceat esse pios.*

AD BRVTVM.

*Indice libertas res est pulcherrima Bruto,
Quam patria peperit casta Lucretia ferro.*

ITEM.

*Pugnant tergemini per mūtua vūlnera fratres
Asserere imperium non sibi, sed patria.*

ITEM.

*Pro patria certamen obi, tibi candidus ales
Fiet, opemq; feret sit licet ipse niger.*

AD AELTVM.

*AElius ut patria felicia sacra perennes,
Fatali pico funera saua dedit.*

IBIDEM.

*Mollis, agit, nectisq; aures facundia, sed non
Labem animi eloquio tollere lingua potest.*

ITEM.

*Quod si Reipub: opes tum in sua quisq; priuata commoda, tum in
cuiusuis gratiam profundere decreuistis, ad illum saltem P. C. angulum
reseruate.*

FORVM SEMPRONIVM.

VETVSTVM OPPIDVM, AD VIAM FLA-
miniam, in quo antiquitatis vestigia quàm plurima.
Præter aquæductus enim, vias filicatas, columnas,
marmora multa disiecta cernuntur, cum antiquis in-
scriptionibus, quæ alibi relatæ.

Extra oppidi portam, ea via qua Callium itur saxum est exci-
sum, non absimile criptæ Neapolitanæ, de quo Blondus ita refert:
In ripa Candiani fluuij ad tertium supra forum Sempronij lapi-
dem, pars visitur mirabili & sumptuoso opere facta antri, quod
durissimi saxi mons excissus, quingentis in longitudinem passibus
iter prebuit curribus, & ne subiectus amnis rapidum currens, viæ
corraderet fundamenta, murus ab aquis in summā viam quadra-
to lapide pluribus locis in sublimè excitatus illam sustentat. Sed
maiore opera impensaq; saxum filiceam habens duritiem, du-
centis, vt teneo, passibus & octo altitudine perforatum, curribus
item factum est peruium, cui à forma actuq; Forulo est appella-
tio, docetq; titulus in fronte literis cubitalibus excisus, Tit: Ve-
spasi-

spasianum non Octauium, qui viam strauerat id foruli opus fieri curasse.

Post pontes occurrunt, quorum vnus ripas Metauri, alter viam Flaminiam coniungit. Ad hunc planities illa celebris, ob praelium inter Totilam & Narsetem commissum, in quo Narfes victor, Totila occubuit, & Callij, quod non longe abest, sepelitur.

PISAVRVM.

V LGO PESA'RO OPPIDVM PICENI

Romanorum colonia, dicta vt Grammatici volunt, ab appenso Gallis Senonibus auro, vel potius ab Isauo fluuio illi vicino, condita in longitudinem eum in modum, vt ex foro ad quatuor oppidi vias prospectus pateat, ea tamen quæ ad Isauri pontem tendit, cæteris longiore. Qua parte vrbs ad mare respicit, arce turre, & Isauo amne munita, altera verò muro, propugnaculis, fossa. Ratione munitionis respondet non nihil Patauio.

In templis nihil admiratione dignum. Vno inde milliaro Franc: Mariæ ducis villa est, vulgo Il poggio Imperial, animi causa ædificata in colle amœno, mirifici operis, maximè propter fonticulos hortos & ambitus in ipsis tectis. Depictæ in clauibus Ducis res gestæ & tributum illi honores à Senatu Veneto, Florentino, Pontificibus. In medio fons est alter ex ære, alter ex candido marmore. Et turri prospectus longissimè patet, in cuius tecto, sic vt totius villæ etiam ambulari potest.

Pisaurum fuit patria antiquissimi Poëtæ Actij.

IN PORTA ANCONITANA.

Albeina C. T. Balbina Flaminia Pisauri & Arimini patrona municipi Pisinacium, Pisaurensium huc anno quinq, nati Petina mariti eius plebs urbana Pisaurens: ob merita eorum cui Imp: ius commune librorum concessit L. D. D. D.

IN CATHEDRALI.

D. Laurentij Pisaurensium tutelaris ossa.

DE VIRG: MARIA.

Cui tua concessit pietas pro sumere vitam,

Est pax ante tuos virgo beata pedes.

PANDVLPHI MALATESTAE TVMVLVS.

Olim ductor eram Latio celeberrimus omni,

Ductor eram ingenio promptus & ipse manu.

Quin etiam populos summa pietate regebam

Hadriacos grauis militia atq, domi.

ZZ 4

Pandul-

P I S A V R V M.

*Pandalpho mihi nomen erat, Malatesia parensq;
Progeniesq; pari nomine clara fuit.
Hic tumulus vino fuerat de marmore factus
Casus imaginibus & Leo subitus erat.
Ipsum autem auxilio summi pastoris & armis
Ingenij pulsus Regibus vrbe suis.
Vltima fex hominum ciues pauciq; malorum
Deletere suis dffa remota locis.
Sed sceleris tanti populus facto agmine vindex
Hunc illum obruncat, hos capis atq; fugas
Inq; suas renocant sedes magniq; Terenti
Lux aderat veteris semper in ade Dei.
Pandalpham qui praesul erat Galea Carolumq;
Tres proceres quamuis mens erat una tribus.
Germanosq; sibi memores qui laudis auita
Hanc cineri sedem restituere meo.*

IN S. AVGVSTINO-
SVB CHRISTI IMAGINE.

*In mundo spes nulla boni, spes nulla salutis,
Sola salus seruire Deo, sunt cetera fraudes.
Iudicium populi, mortem pro senibus insons
Sustulit ecce pius miseri qui cernitis ultra.*

IN VILLA IMPERIALI DVCIS.

Fr: Mariæ Duci Metaurensum à bellis redeunti, Leonora vxor animi eius
caussa villam exædificauit, pro sole, pro puluere, pro vigilijs, pro laboribus, vt mili-
tare negotium quiete interposita, clariorem laudem fructusq; vberiores pariat.

IN LABRO AENEIO AD IMAGINEM

Bacchi nuper in agro Pisaurenſi reperti.
Vt potui huc veni, Delphus & fratre relicto.

VRBINVM.

VLGO VRBINO, VRBS PICENI INTER
Metaurum & Isaurum flumina in edito & inæquali
loco sita, amœna & salubris. Arcem habuit extra vr-
bem munitissimā, quam Guidobaldus Dux, ne ipsi-
us potentia inuidiæ esset & populo & finitimis, de-
moliri fecit. Nouam vetere diruta intra muros à fundamen-
tis extruït Fridericus Dux, magis ad ornatum loci & magnificen-
tiam habitandi, quā ad defensionē. Ea ædibus Episcopi & templo
D. Dominici est contigua, ita ædificata, vt possit equo in turres, &
ad tectū ipsū iri, quomodo Venetijs turris D. Marci et Romæ Pon-
tificis palatiū. Conclauia habet ccc. Lxiii. ampla & magnifica,
Ornat eā præcipue bibliotheca libris opt: et multis referta, quorū
alij aureis vmbilici, alij panno aureo, alij serico villosa obducti
sunt, olim omnes argēto auroq; ornati, sed ab Alex:vi. Pont: Max:
filio

filio Cesare Valentio Borgia omnibus ornamentis spoliata, atq; etiam translata fuit, quam Iulius II. postea restituit. Multæ in ea Græcorum auctorum translationes, quæ impressæ hæctenus non sunt. Ducis ipsius bina sunt musæ, inferius tantum ornatum picturis Musarum: alterum verò superius virorum illustrium & clarorum, qui sibi virtute & doctrina famam compararunt. Vtrumq; vnicam tantum fenestellam habet, in loco superiore adiunctum iisdem est facellum.

Quatuor habuit Fridericus Dux res insignes: bibliothecam, aulæa, aurea argenteaq; vasa, præclaros equos. In templis vrbis nihil conspicuum, præter facellum quoddam in D. Franciscio recens exædificatum.

IN AEDE CATHEDRALI.

Omnia morti subiecta perpende.

Hieronymo Sanctucio Vrbinati Episcopo, sanctitate mentis prudentiaq; insigni, ne minus de S. R. E. quàm de sua benemerito, fratres pietis: posuere. Vix: ann: LXVII. Men: X. Obijt M. D. LXX.

IN CATHEDRA.

Estote factores verbi non autem auditores tantum.

Clama ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, annuncia populo meo scelera eorum.

IN ORGANO.

Felix Tirana Vrbini: Archiepiscopus primus Ecclesiæ ornanda atq; excolenda studiosus ac diligens, in signe hoc musici organi opus, quod illustrissimis & Excell.^{iss} de Ruere principibus felix faustumq; sit, Deo adiuvante perficienda curavit Anno Christi Dei & hominis ortu c. 13. 13. Lxxvi.

IN EODEM.

Summi omnipotentis Dei honori & sempiternæ gloriæ dicatum, ut cælestium Musarum choros, humana voces ac soni reliqua ex parte imitentur, quo suavi vocum ac sonorum concentu ad diuinas laudes celebrandas Christianæ mentes incendantur.

AD S. CLARAM.

FRANC: MARIAE DVCI.

Amplissimis belli pacisq; muneribus perfuncto, dum paternas vrbes per vim ter ablatas, ter per virtutem recipit, & receptas æquissimè moderatur, dum à Pontificibus, à Florentinis, à Venetis exercitibus præficitur, deinceps & gerendi in Turcas belli princeps & administrator assumitur, sed ante dies sublato Donora vxor fidissima & optima meritissimo posuit & sibi.

IN S. FRANCISCO.

CALAPATRISSÆ SANCTVCIÆ.

Augustini Sanctucij Physici vxori, ob egregiam in filios eius caritatem, aliasq; virtutes

virtutes matri colendæ, & Stephano Alexandri Sanctucij Sempronica præpos: &
Paulus fratres pos: M. D. LXXVIII.

IN S. BERNARDINO EX.
TRA VRBEM.

MATTHÆI BATTIFERÆ.

*E Battifera generosa stirpe creatus
Matthæus, medica clarus in arte fui.
Vrbium genuit, rapuit me maxima Roma,
Francisci fratris munere nunc idæo.*

Vix: ann. XXXVIII. Mens: VIII. Dies XXVIII.

ALEXAND: VETERANI.

*Maxima qui fuerat Veterana gloria gentis,
Aspice quàm parua nunc sumulatur humo.
Mille virum hic stygijs cum frigida corpora ab umbris
Paonia ad superos saepe reduxit ope.
Vnde illi meritis nomen tribuere parentes,
Conueniens meritis finitimumq; suis.
Mors, quoniam cæci tot funera traxerat orci
Faucibus, vltices intulit astra manus.*

Alexandro Veterano Physico Vrbinati castis: coniux, pientissimiq; filij hoc
ponend: curarunt Vix: ann: LIIII. Obijt M. D. XIII.

GENEVERIÆ NVTRICIS.

*Orta Mirandiola iacet hic Geneneria nutritrix,
Virtutis speculum quin probitatis honos.
Qua fuit illustris comes & pia cura Ducissa
Principis hac fama pegmata ad astra tulit.
Non igitur pigeat lector, quam numina seruant,
Dicere qui transis, molliter ossa cabent.*

Mementote mei omnes Ob: M. D. XIII. Martij XXV.

LODOVICI PATAVI.

*Qui genitus Patavi clara Lodovicus in vrbe,
Vrbini moriens hac requiescit humo.
Virtutes propter Dux hunc Fridericus ab alijs
Sedibus Antenor quas fover inde petit.
Venit & in denos bis cum compleuerat annos
Guisdoni doctus cumq; magister erat.
Carmen tam coluit, Rhetor quoq; dogmata leges
Aonidum numen, Thespiadumq; chelin
Corpus auara tenet tellus solemne sepulcro,
Spiritus athereos gressus ad astra polos.*

Vixit annos LIIII. Obijt M. D. VIII. Calend: Aug: 4

IBIDEM.

*Elisabeth nomen, cognomen Feltria, Guido
Vir fuit, Vrbini dux, & Gonzagia tellus
Hanc tulit, & nulla penitus virtute carentem,
Astabat curis populorum sancta virago.
Vndiq; pauperiem scrutans miserata inuabat,
Nec patiebatur quemquam mercede laborum
Fraudari, imò magis quemquam sine munere abire,*

Manere

*Munere secreto superis ut gratius esset,
Vix sibi seruaui quidquam nec clausis in arca hac
Quod superest, cupiens ditari munere cæli
Quo fruitur, valle hac lacrymarum exuta recessit,
Exemplum linquens alijs cupientibus aulam
Scandere cælestem, vitæq; tartara Cræssi,
Qui modò fert pœnas auri sitibundus auarus,
Qui liquidum viuens meritis libauit & aurum.*

Obdormiuit in Domino die XXVIII. Ianuarij M. D. XXVI.

IN CAPELLA S.^æ DONATI.

GUIDONIS COMITIS.

*Plorat in Hesperia Gallus, plorate Latini,
Guido Comes moritur, hac requiescit humo.
Non fuit è cælo princeps clementior Aster,
Prævalidas vrbes rexit & ipse potens.
Non fuit in terris vnquam qui sanctius heros
Cappam Francisci posset habere sacri.
Quam dedit æterno probitas venerabilis auro
Mors animam cælo reddidit alma suo.
Vos igitur superi socio gaudete superno,
Atq; Ducum seruet curia sacra ducem.*

IN ARCE.

*Fridericus Vrbini dux, montis Feretri ac Durantis Comes, S.R.E.
Confalonarius atq; Italica confederationis Imperator, hanc domum à
fundamentis erectam gloria ac posteritati suæ exadificauit, qui bello plu-
ries depugnauit, sexies signa contulit, octies hostem profligauit, omni-
umq; præliorum victor ditionem auxit, eiusdem iustitia, clementia, libe-
ralitas & religio, pace victorias æquarunt ornaruntq;.*

IN BIBLIOTHECA.

I.

*Bibliotheca locum tenet hic generose viator
Aspice, fecit auus Dux hanc Fridericus, & aucta
Est per magnanimum & pulchrè instaurata nepotem,
Cumq; opere auctoris diua hac celebratur imago.*

II.

*Non sum qualis eram argento exornata vel auro,
Abstulit omne decus qui modo nulla tenet.
Dat fortuna vices, nam qui me cepit, & ille
Corruit, at superest pagina grata Duci.
Quem pater omnipotens, pater à sanctissime Iuli,
Reddisti patria munera magna sua.
Qua modò tam felix, tam fausta, tamq; beata
Quàm fuerat tristis hoste furente suo.
Ut merito resonem, lux hac quam fecit Iulius
Valde exultemus, & iubilemus ei.*

III.

*Si cupis hic positi quonam sint ordine libri
Discere, qui transis carmina pauca lege.*

Dextera

V R B I N V M.

*Dextera sacrorum iurisq; volumina seruas,
Philosophus, Phisicus, nec Geometer abest.
Quidquid Cosmographi, quidquid scripsere Poëta
Historiciq; omnes datq; sinistra manus.
Munera nulla tamen templo ponantur in isto,
Pauperiem & libros ipse minister habet.*

IV.

*Sint tibi diuitia, sint aurea vasa, talenta
Plurima, seruatorum turba, gemmaq; nixentes,
Sint vestes varia, preciosa monilia, torques,
Id totum hac longè superas præclara supellex
Sint licet aurati nixeo de marmore postes,
Et varijs placeant penetralia picta figuris.
Sint quoq; Troianis circumdata mania pannis,
Et miro flagrent viridaria culta decore,
Extra intraq; domus regali fulgida luxu,
Res equidem mutæ, sed Bibliotheca parata est
Iussa loqui facunda nimis, vel iussa tacere,
Et prodesse potens & delectare legentem,
Tempora & ipsa docet, venturaq; plurima pandit,
Explicat & cunctos cæli terraq; labores.*

V.

*Quisquis ades lætus musices quoq; candidus adsis,
Facundus cithara non nisi candor inest.*

IN MVSEO ORNATIONE.

*Fridericus Monfeltrius Urbini Dux montis Ferretri & Durantis
comes, Serenissimi Regis Sicilia Capitaneus generalis, sanctaq; R. E.
Consalonerius M. cccc. Lxxor.*

PLATONI.

*Atheniensi, humana diuinaq; Philosophia antistiti celeberrimo, Fed:
dicanit ex obseruantia.*

ARISTOTELI.

*Stagirita, ob Philosophiam ritè exacteq; traditam Fed: posuit ex gra-
titudine.*

CL. PTOLOMAEO.

*Alexandrino, ob certam astrorum dimensionem, induclasq; orbi ter-
rarum lineas, vigilijs laboriq; æterno Fed: dedit.*

L. BOETIO.

*Ob cuius commentationes Latini M. Varronis scholas non deside-
rant, Fed: Urb: princeps pos.*

M. TULLIO.

*Ciceroni, ob disciplinarum varietatem, eloquentiaq; regnum Fed:
D. dic. P. P. P. ex persuasione.*

ANNAEO SANECAE.

*Corduben: cuius præceptis animus liberatur perturbationibus, exco-
liturq; tranquillitas. Fed: erexit.*

HOME.

● HOMERO.

*Smirneo, cuius poëſin ob diuinam disciplinarum varietatem omnis
 atas admirata eſt, aſſecutus nemo poſt, gratitudo poſt.*

PVP. VERGILIO.

*Maroni, ob illustrata numeris heroicis Rom. incunabula imperijq;
 poëſeos diuinitate Fed. dedit furori ſublimi.*

E VCLIDI.

*Megaren. ob comprehenſa terra ſpacia lineis centroq; Fed. dedit
 inuento exactiſſimo.*

VICTORINO.

*Feltrenſi, ob humanitatem literis exemploq; traditam Fed. præcepto-
 ri ſanctiſs. poſt.*

SOLONI.

*Ob leges Athenienſ. traditis Rom. tabularum ſeminario ſanctiſs.
 Fed. poſt. ex ſtudio bene inſtituendorum ciuium.*

BARTHOLO.

*Sentinati, acutiſſimo legum interpreti aſquiſſimoq; Fed. poſt. ex me-
 rito & iuſtitia.*

HIPPOCRATI.

*Coo, ob ſalubritatem humano generi datam, breuib; demonſtra-
 tam comprehenſionibus bona poſteritatis valetudo dicat.*

PETRO.

*Apono, Medicorum arbitro aſquiſs. ob remotiorum disciplinarum
 ſtudium inſigne Fed. poni cur.*

GREGORIO.

*In cælum relato, ob morum ſanctitatem, librorum quoq; elegantiam
 teſtatam, gratitudo Chriſtiana memor erexit.*

HIERONYMO.

*Ob fidei Chriſtiana præcepta doctrina-elegantiq; illustrata Fed. eter-
 nitatis gratia poſt.*

AMBROSIO.

*Ob ſpretos faſces conſulares, ſuſceptum Chriſtianum nomen & orna-
 tum Latini ſermonis iucunditate Fed. poſt.*

AVGVSTINO.

*Ob ſublimem doctrinam cœleſtiumq; V. V. indagationem luculentis-
 ſimam poſt: edeclī F. C.*

MOYSAE.

*Iudeo, ob populum ſeruatum diuinisq; ornatum legibus poſteritas Chri-
 ſtiana poſt.*

SOLOMONI.

Ob inſigne ſapientia cognomen Fed. homini diuino P. C.

THOMAE.

A a a

Aquin:

VRBINVM.

Aquin: cuius diuinitas Philosoph. Theolog: q; commentationibus ornata est, dic: ob virtutem egregiam.

S C O T O.

Ob sublimes cogitationes, cœlestiumq; V. V. affectationes acerratis. Fed. Doctori acutis. pos.

P I O.

II. Pontif. Max. ob imperium auctum arinis, ornatumq; eloquentia signis Fed. pos. magnitudini animi laboribusq; assiduis.

BESSARIONI.

Grati Latiniq; conuentus pacificatori, ob summam grauitatem doctrinaq; excellentiam Fed. amico sapientis. optimoq; posuit.

ALBERTO.

Magno, ob res naturales emulatiq; Aristotelica perquisitas, immensis voluminibus posteritati cura S^{ma}. benem. pos.

X T S T O.

IIII. Pontif. Max. ob Philosophia Theologiaq; scientiam ad Pontificatum traducto dic. benignitati immortal.

D A N T I.

Antignio, ob propagatos numeros, poëticamq; varia doctrina populo perscriptam posita benem.

PETRARCHAE.

Ob acerrimum ingenium, suauis: q; ingenuitatis doctrinam, posteritatis laticia lususq; dicauere B. M.

ANTE SACELLI INGRESSVM.

Bina vides paruo discrimine iuncta sacella,

Altera pars Musis, altera sacra Deo est.

IN SACELLO.

Hac quæcunq; petit mundo pialumina corde,

Hic petit æterni fulgida regna poli.

SUPER BALNEAS PRINCIPIS

in pede columna.

Si quispiam celeberrimum immensi orbis ædificiorum celebret, tuum Friderice hoc admirabitur Dux Urbini Guidobaldus, Ducissa Victoria filia Petri Aloysij Ducis Placentia.

Huius palatij aula maior in longit. habet L. pas. in Latid. xxii. Imago ducis calui, imberbis, comati, in lapidem incisa.

TOLENTINVM.

VLGO TOLENTIN OPPIDVM MARCHIAE Triuisanæ pulcrum & vetus, ad Ientum fluuium, in quo D. Nicolai reliquiæ: patria Francisci Philelphi.

SVB IN-

285

TOLENTINVM.
SVB INSIGNIIS PONTIFICIS
ET SYMBOLO.

Moderata durant.

Paulo III. Pont. Max. terrestri Deo Reip. Christiana conservatori.

IN TVMVLO QVODAM.

*Vi vivis vixi, verum morieris, & omnes
Qui sum vos eritis, pulvis & umbra, solum.
Qui sapit, & qui non, qui servit & imperat, aqua
Et miser & felix conditione cadunt.*

MEDICI.

*Cui virtus, cui Musa dedit, cui sidera nomen
Et medicina simul, non cubat hoc tumulo:
At petijt cælum, manet & comes ipse Deorum
Tanta etenim virtus non tulit interitum.*

IN TVMVLO VICTORIS QVODAM
in duello.

*Da Tolentin di sangue alto & suprano
Ivan Thomasso, non confraude o arte.
Vinci conforza & con singolar Marte
Il Capranico Cesare Romano.*

ARIMINVM.

VLGGO RIMINI, OPPIDVM PICENI, ROMANORVM colonia, sita in planitie, ipso aspectu magnificentius quid præ se ferens Raucenna. Habet arcum veterem triumphalem à Diocletiano victis Liburnis positum. Pontem etiam qui suburbium ciuitati coniungit, ab Augusto, vt nonnulli volunt, extructum, & theatri latericij ruinas. Arcem veterem & minimè firmam. Propè templum Cathedrale, & Palatium in quo consultant ciues. Tempia sunt vetusta & quasi deserta, recens & amplissimum D. Francisci à Malatestis conditum & purissimo marmore incrustatū in quo sacella duo, in quibus statuæ marmoreæ, ita elaboratæ, vt non lapideas formas, sed humanos vultus existimes, opus conferendum antiquitati. Alluitur oppidum à sui nominis fluuio, quem nunc Marielam vocant: in foro ostenduntur bini lapides, quo in loco concionem habuisse dicitur Cæsar, cum exercitum victorem à Gallijs reduceret. Item monumentum Diui Antonij Patauini, vbi dicitur & ipse concionatus fuisse, & multos ad Christi religionem conuertisse. Extra oppidum D. Gaudentij templum antiquum, & à Monachis habitatum. Portus quoque aliquot ante natiuitatem Christi annos factus, & via A Emilia, torrens per exiguum Pisatello,

Aaa 2

olim

ARIMINVM.

olim Rubicon magni nominis, propterea quod Italiae & Galliae arua terminabat, & quod stante Rom. Rep. lege prohibitum erat, eum armata manu magistratus iniussu transgredi. Lex illa in ponte marmoreo superbis. his erat notata verbis:

IVSSV MANDATVVE POPVLI ROM.

Cos. Imp. Trib. miles, Tyro, commilito, Manipulariaue Cent. Turmar. legionariaq; armata quisquis es hic sistito. Vexillum finito, arma deponito, nec citra amnem hunc Rubiconem signa, arma, conmeatum, ductum exercitumue traducito. Si quis huiusce iussione ergo aduersus precepta ierit feceritue, adiudicatus esto hostis pop. Rom. ac si contra patriam arma tulerit, sacrosq; penates ex penetralibus asportauerit S. P. Q. R.

SANCTIO PLEBISCITI SENATVSVE CONSVLTI.

Vltra hos fines arma ac signa proferre nemini liceat. S. P. Q. R.

IN PALATIO.

- I. *Ariminum à Coinitibus Herculis conditum. Cato de originib.*
- II. *Lucius Asponius bonus ciuis deducit coloniam Ariminum.*
- III. *Ariminens. in duo de viginti Rom. colonias subsidio Imperij pop. Rom. stetit.*
- IV. *L. Sempronius Consul, oram Italiae legens Ariminum peruenit.*
- V. *Cai: Caesar militibus premisis, mulis ad vehiculum iunctis, nondum illucescente die Arim: occupat.*
- VI. *Inter clariore ditioresq; Italiae ciuitates Ariminum à III. viris in pradam concessum.*
- VII. *Augustus Caesar, quò vrbs facilius adiretur, Ariminum tenus Flaminiam muniuit.*
- VIII. *Vespasianus & Titus Cas. Arimini inuenere M. Aporum & L. Tertalam CXXXVII. vixisse.*
- IX. *Ariminum à Gothis obse sumper Belisarium & Narsetem Duces Iustiniani liberatur.*
- X. *Concilium, cui B. Hieronymus interfuit, Arimini celebratur.*
- XI. *In Ariminensi agro in villa Galerij locutus est gallus gallinaceus.*
- XII. *C. Caesar Aug. F. Cos. vias omnes Armini strauit.*

IN FORO.

D. Antonio olim hic concionante eucharistia sacramento non pauci ad Christi fidem deducti.

IN D. FRANCISCO.

Sigismundus Pandulphus Malatesta Pandulphi F. V. fecit anno gratiae M. CCC. C. L.

T. ♡. A.

T. ♡. A.

Σιγισμόυδου παιδελφου Μαλαπίας ανδελφου παλίων η και μεγίστων κηδυνών κατα τον Ιταλικόν πόλεμον περισωθεις οικηφορου υπερ των ετών πραχθέντων ανδρείως και ευτοχώς θεω αθανάτω η τη πολλη τε νεωρώσεν τη αυτη περιείσσι πύχην νευζάμυδου μεγαλοπρεπώς αναλώσας ηλθεν, και μνημα κατέλιπεν ονομαζόντι και όσαν.

BASINII PARMENSIS.

Poëtæ D. Sigismundi Pandulphi Mal. Pandulphi fil: tempestate vita functi condita hic sunt ossa.

IVSTVS ORATOR.

Romanus, Iurisq; Consultus D. Sigismundo Pandulpho Malatestæ Pand.F. rege hoc saxo situs est.

THEMISTII BIZANTINI.

Philosophorum sua tempestate principis, reliquum Sigismundus Pandulph. Malatesta Pand. F. belli Pelopon. aduersus Turcarum regem Imp: ob ingentem eruditorum quo flagrat amorem huc adferendum introq; mittendum curauit M. CCCC. Lxv.

ROBERTI VALTVRII.

Qui de re militari xii. libros ad Sigismundum Pandulphum Malatestam accuratissime scripsit, quiq; Roberto Malatestæ F. comitate insigni, facundia atq; fide carus extitit, Pand. Malatesta Rob. F. Sigismundi nepos adhuc impubes, officij memor, hoc monumento benem. ossa condi iussit Vix. ann. Lxx. Mens. vi. Dies xvi.

DEDICATIO SACELLI.

Sancte dicata tibi hac ades & condita soli,

Sigismunde pijs addite cœlitibus.

Quine tuum seruat nomen Malatesta superbum,

Æternumq; tibi marmore struxit opus.

AD DEXTERAM.

Sum Sigismundus Malatesta è sanguine gentis,

Pandulphus genitor, patria Flaminia est.

Vitam obiit vii. Id. Octob. M. CCCC. Lxviii.

AD LAEVAM.

Sigismundus Pandulphus Malatesta Pandulphi filius, ingentibus meritis probitatis fortitudinisq;, illustri genere suis maioribus posterisq;.

IN SARCOPHAGO MARMOREO.

D. Asottæ Ariminensi benem. sacrum Anno M. CCCC.

IN COEMITERIO.

Tempus & locus tacendi.

CERVIA.

N OVI NOMINIS OPPIDVM, EO SITVM LO-
co, vbi olim fuit Phycœle, ciuitas trabibus & canapis
munita, vt Dion. Halicar. refert. Salinas habet ex quib⁹
Pontifex annuatim habet LX. mill. coronatorum.

Ante fores templi Cathedralis sepultura antiqua forma
pyramidalis, in cuius vno latere duo pueri mœsti iacent, facem ac-
censam vna manu, altera coronam, tenentes: in altero inscriptio:

*M. Aurelio Mace: Vet. Nat. Delin: ex sub. opt. sibi & anno Victoria
liberata viuis pos. Si quis hanc arc. P. ex F. S. S. S. S. A. D. F. C.*

Aaa 3

RAVEN-

RAVENNA.

VETUSTISSIMA VRBS FLAMINIAE, CONDITA à Thessalis; muris cincta à Tiber. Augusto, quod inscriptio in porta speciosa testatur, sita loco plano, populo infrequens, factionibus flagrans, plena ruinarum, permulta tamen nobilia habens ædificia: plurimum enim à Galla Placidia Arcadij, & Honorij Impp. sorore, item Valentiniano secundo ac Tiberio Placidia filio fuit amplificata & aucta. Inprimis tamen à Theodorico Ostrogothorum Rege, qui Italiae, Siciliae, Dalmatiae, Vngariae, Germaniae, Galliaeq; magnae partis imperium tenens hic annis xxxviii. consedit, regiasq; & templa sumptuosissima condidit, praeclareq; aquæductus refecit & restauravit, quorum tamen hunc nulla aut parua extant vestigia, vti nec Regiae, nec turris eius eximiae & amphitheatri. Equestris statua ex ære Caroli Magni temporibus Ticinum est delata. D. Apollinaris noui fanum quem incolae tanquam Tutelarem colunt, olim Diuo Martino, in cælo aureo cognomento, sacrum, eius operum inter cætera non extremum est: Id enim columnarum preciosissimi marmoris, quas Bizantio adferri curauerat, ordinibus binis, itemq; alio nobili marmore ex Palatio Pintij Senatoris ab Roma ex colle hortulorum vbi magnifice habitabat, allato, exornauit: In eius inferiore parte Iustinianus Imperator cum vxore, & Theodoricus Rex opere musaico expressi sunt. Item depicta vrbis antiquae effigies: & duae columnae ex agate maximi valoris, & pomum aureum Tiberij.

Cathedrale S. Anastasij amplum, splendidum & sumptuosum opus est, quaternis columnarum ordinibus ex marmore preciosissimo sustentatum, in quo antequam à Gallis diriperetur tholus ditissimus super altare maius cernebatur, quatuor columnis innitens, puro, contextus auro cum zophyris & fastigiorum sigillis elegantissimis, quod xxxvi. aureorum millibus ab Archiepiscopo quodam fuerat extructum, & anno M. D. xii. milites Lud. xii. Franciae Regis spoliauere, tertio Paschatis die. In sacelli maiore hemisphaerio depicti seu Graecanico opere effigati cernuntur Sancti illi Antistites, qui columbae supra caput apparentis indicio Rauennates Archiepiscopi creabantur. Non procul inde theatrum vetustum Caij Caesaris, & ædes diuorum Geruasij & Protasij, à Galla Placidia constituta, marmore incrustata tota, calataq; cum pauimento tessellato, in cuius ingressu per amplexum bina sepulcra ex niueo marmore opere

opere rusticano facta. Ea ferunt Reginam nutritori & nutrici liberorum Gallæ posuisse. In medio ædis, quæ formam quadratam obtinet, duo alia sunt monumenta, ex simili marmore egregio artificio perfecta, quibus duos Gallæ filios contineri ferunt. Alio vero latere, qui frontem facit super aram, tymbus stat ingens preciosissimi marmoris operisq; mirabilis, in quo ipsius Gallæ ossa sunt condita. Diui Vitalis templum vetustissimum opere vermiculato tessellis gemmeis in laqueari marmoreo ad formam templi D. Sophiæ Bizantinæ constructum est, cuius summa testudo preciosissimis columnis sustinetur. Pavimentum tessellatum, parietes marmore incrustati. Marmora prægrandia & diuersissimorum colorum, inter quæ vnum cinericej coloris, quod refert imaginem & habitum Monachi Franciscani ab ipsa natura impressam. Altare summum quatuor mirificæ nobilitatis columnæ sustinent, ex quibus vna tantæ raritatis, vt omnium ferè preciosorum lapidum & gemmarum genera, veluti serpentini, porphyritidis, ophytis, granati, agatæ, rubini, chalcedonij, iaspidis rubentis v iridisque ac citrini aliorumque colorum in se contineat, quorum valor ad XV. mill. *D^{orum}*. æstimatur, & cuius non reperitur par in Italia. Sub ara fonticulus est, ex quo bibunt religionis causa, quod in eum præcipitatus sit Diuus Vitalis. Ante fores conditus Isaaccius Imp. Græcus. Gothis enim eiectis Exarchorum Magistratus, quos Bizantio mittebant Imperatores hic incepit & CLXXV. annis duravit, continebatque sub se Cæsaream, Ariminum, Cese-nam, Forum Liuij, Pompilij, Cornelij, Fauentiam, Bononiam, Mutinen. agrum, Regiam Lepidi, Parmam & Placentiam: Inter-cidit verò circa annum DCCXXXII. tempore Pipini Franciæ Re-gis, qui Longobardorum Rege Aistulpho capto, coactus est Ra-uennam cum toto Exarchatu Ecclesiæ Romanæ tradere, quam traditionem Carolus Magnus confirmavit, & Rauennatem Eccle-siam Romanæ, cui ante illa tempora par fuerat, subiecit.

Cœnobium D. Mariæ in porticu Canonorum familiæ Friso-rianæ regularium habitatio, sumptuosissimum est, & habet pictu-ras insignes, inter quas in ambitu templi vineæ Christi descriptio, in qua cœli ardenis facies tam viuis coloribus in medio est ex-pressa, vt oculos intuentium fulgore quodam perstringat. Ibi-dem labrum ingens ex Iaspide, & quædam inscriptiones inferius relata. A Edis D. Mariæ IX. columnis marmoreis innititur,

inter quas duæ apparent e regione collocatæ, rubenti candido quo colore natiuó tam excellenti, vt summam admirationem habent. De capitulis quæ sustinent artificiosissimis non est dicendum. In medio cuiusq; mas totus exactissime elaboratus & à cortice arte prorsus abscissus. In templo D. Andreæ aliquot quoq; marmoreæ columnæ præstantes. D. Ioannis Euangelistæ fanum portam marmoream habet antiquam opere cælato, in cuius testudine causâ ædificationis expressa legitur, memoriam instar antiquissimorum annalium primordij continens. In fornice testudinis opere musiuo effecti sunt illi Impp. qui de prosapia conditricis Gallæ fuerunt.

Alia quæ hic sunt antiquitatis monumenta veluti sepulcra, tymbi, marmora, cum inscriptionibus, omittimus, & videre licet apud Desiderium Spretum à quo descripta sunt. Recordare picturæ, thesauri & tabularum, in quibus super aram immolati, & pueri cum tridentibus spectantur: Item Herculis horarij, & labri rotundi in foro positorum addita inscriptione noua hac:

Hieron: Donatus præfectus Herculis Horarij reliquias & Herculanæ regionis angiportu in forum transtulit, & Rauennatum antiquitatē D. D.

Alluitur & cingitur ciuitas à Montono & Besedo fluminibus, qui non procul inde in mare deferuntur. Arcem habet munitam, turribus aliquot per tormēta bellica disiectis bello cū Gallis gesto: Extra urbem haud procul templum est S. Marię, Rotundæ ædificium profecto admirabile & singulare, totum ex lapide quadrato constans opere reticulato, latum xxv. ped. Pauimentum ex preciosis lapillis varij coloris tessellatum cum emblematis. Tectum vno ingenti lapide sphærico, cuius diameter xxxv. pedes continet, & in medio amplum foramen habet. Eius in vertice supra foramen Theodoricus Rex in Numidico lapide ab Amalasynthia filia conditus erat, cum operimento ex ære, quod nostra memoria milites spe prædæ consequendæ ictu bombardæ deiecere, eoq; casu sarcophago angulus præfractus est, qui ita nunc ad pedem ædis iacet, maior illa Constantiæ ad D. Agnetis ædem extra muros Romæ, vulgo sepulcrum Bacchi vocant, longa ped. viii. alta iii. crassitudine vnciarum octo.

I N A E D E D. M A R I A E I N
P O R T I C V.

IN CO-

Leonardo Lauredano inclyto principe Venetisq; regnantibus, sacra
diuum exportu huc translata. Alex. VI. Pontif. Max. Petri nauim
gubernante.

SVB CAPITE PVELLAE ANTE INGRESSVM
cenaculi.

Tu qua hostili capite genti ac patria tua & castitate incomparabili
ornamento fuisti, huius quoq; loci capite tuo dulce decus esto.

Intra coenaculum.

Corporibus parca tribuunt sua munera mensa,
Qua satures mentes hinc cadit esca pia.

AD IMAGINEM MORTIS.

Excipit innumeros hominum brevis hora labores,
Et redit in cineres vita caduca leues.

PHOENICIS AVIS.

Securus moritur qui scit se morte renasci,
Morrea nec dici, sed noua vita potest.

PELICANI.

Magnus amor, permagna fides, quàm maxima virtus,
Asterius vitam morte parare sua.

IN AEDE D. APOLLINARIS.

IN QVADRATA LAPIDEA TABVLA,
MONILIANI.

Hic iacent ossa R. P. F. Antonij Moniliani, sacrarum literarum interpretis accu-
ratissimi, qui vt moriens viueret, vixit vt moriturus.

AD S. VITALEM.

IACOBVS ARAGONIVS.

Hic situs est, hominem mors extinxit anno ætatis suæ LIII. sed extinxit vnà in
homine multas virtutes, artis medicæ scientiam eximiam, perpetuam in omni vita
continentiam, deniq; pietatem in Deum, humanitatem in omnes homines mirifi-
cam, quæ sublata ex oculis vigeabant in animis memoriaq; multorum. Ioan. Aragoni-
us nepos ac med. pos.

BOTINI.

M. CCC. LXVIII. adi III. Iunio. hic est de Botino quondam Matthæi Benedicti
de lucha tredum suorum de confinio S. Fantini, in quaacet Gianino & Stephano fi-
glioli de detto Bottino.

IN D. FRANCISCI AEDE.

GVIDARELLI.

Stemma, domus, patria nitor, atq; illustribus actis
Clarus & insignis hic Guidarelle iaces.

PINI NVM: CARDINAL.

Linguam habui Charitum, cor Palladis, ora Dionis,
Non perij, mors est splendida vita bonis.

ALEXAND. SCARIOTAE.

Qui vix heu pietas bis denos viderat annos,
Paruus Alexander corpore, non animo.

Quem Schariotta domus tulit, & Vicentia mater,
Hoc atro posuit mæssa Rauenna loco.

ALE

R A V E N N A.
ALEXAND. TRABERO.

Natò Sueuo, eq. Cæsareæ militiæ & Pontificis in prouincia Flaminia Duci solertissimo, qui per annos XL. virtute auita, generis antiquitate & prudentia, Regum principumq; in Italia & Germania indefesso studio castra secutus est, cum laude victoriæ signa reportans, fato Rauennæ extinctus, hic summo mœrore sexagenario maior deponitur. Tota cohors Germanica officij ergò benem, F. C. M. D. XII. Calend. Ianuar.

PENTHESILEA MARCHASÈLLA.

Nicolai VX. incorrup. hoc condor monumento. Vix. ann. XIX. Mens. VII. Dies XV. felix memor. si adfuisset soboles. Corpus terra, orbis nomen, meliora possidet cœlum M. CCCC. xci. S. V. P.

Propagatori Rom. Imperij fundatori quietis publicæ D. Fl. Constantino Max. Victori S. Augusto Diui Claudij Nep. Diui Constanti Filio Seror. Syluanus V. P. præpositus Fabricæ deuot. N. M. E. P.

Marco Cocceio M. pronepoti Trib. pleb. def. leg. pr. pr. prouinc. in Sicilia quæst. Trib. mil. leg. xi. Cl. Scuire egr. xvii. S. Primitiuus Li. vi. vir.

CAPTIVI CVIVSDAM.

Il fine dal finale fini la vita sua di Lx. anni in prigione visse anni xxi. il rostante che egli stette in carcere non si seppe risolvere d' esser morto ò viuo.

RASPANORVM.

Ex nobilissima familia patricio insigni Raspono, cuius inuicta virtus sola prudentia superata est, Vix. ann. XLVII. ac Iulio F. equ. insigni, non minus matri caro, quam illustribus viris grato, virtute, ingenio, moribusq; raris decorato, quietis publicæ conseruatori, quo orbatâ ciuitas non sine bonorum omnium mœrore valdè ingemuit. Vixit annos XXIII. Minoraq; fil. dulcissimæ ac pudicissimæ mira indole præditæ, vixit annos XXVII.

Ioanna Raspona coniux & mater in vtrâq; fortuna magnæ virtutis inuictiq; animi mulier piè pos. Anno salut. humanæ M. D. xxxvii. Mens. Nouemb.

Viator, si quid in humanis veri est, hic comitas, hic liberalitas, hic decus patriæ sepultum est: Mendacium putas? famam consule.

Ostasio Raspono viro dextra pectoreq; fortissimo, Pontifici omnibusque Italiæ principibus carissimo, Raspona domus mœstissima benem. P. C

Dies diem indicat.

Postremus de omnibus.

DANTIS POETAE.

*Iura Monarchia, superos, phlegethonta, lacusq;
Lustrando cecini, voluerunt fata quousq;
Sed quia parua esset melioribus hospita castris,
Autoremq; suum petijt feliciter astris,
Hic claudor Dantes patris extorris ab oris,
Quem genuit parui Florentia mater amoris.*

IN PARIETE.

Virtuti & honori.

*Exigua tumuli Dantes hic sorte iacebas,
Squallenti nulli cognite pendè situ.
At nunc marmoreo subnixus conderis arcu,
Omnibus & cultu splendidiore nites.
Nimirum Bembus Musis incensus Hetruscis,
Hoc tibi quem in primis hac coluere dedit.*

Anno salutis M. CCCC. LXXXIII. vi. Calend. Iunij.
Bernard. Bembo Prætor ære suo posuit.

IN D.

R A V E N N A.
IN D. SEBASTIANO.

859

Vas hoc porphiteticum olim Theodorici Gothorum Imp. cineres in rotundo apice recondens, huc Petro Donato Cæsio Narniensi Præsule Rauenn. translaturum ad perennem memoriam Sapientes Reipubl. Rauennat. P. P. C. M. D. LXIII.

Z E C C H I I.

Zechio Gode tutto il suo in vita & gli resto questo truogolo che se lo gode in morte, & ha fatto questo prich. alcuno non se goda il suo.

A U F R O S I I.

Aufrosio io fui non sono, & hebbi & non ho, voi siate & hauete non sarete & non hauerete.

Anno M. D. XII. die Pascatis commissa est pugna ad Reuennam in qua Iulius II. Papa cum Ludouico XII. Gallor. Rege confluxit, & XVII. mill. hominum amisit, legato eius Io. Medices, qui postmodum ad Pontificatum euectus est, in prælio capto. Eius memorabilis pugnae positum est à Præside Pontificis hac nostra ætate sequens monumentum.

IN C O L U M N A M A R M O R E A.

H E V S.

Viator illic trans flumen castrametatus. Ol Gasto Fosseius Gallorum ductor Rauennam oppugnat, murum aperit tormentis & conatur irrumper.

H I N C

Post cruentam Gallorum victoriam Gastone perempto Hispanorum reliquæ euaserunt. Postremo capitur Rauenna à victoribus ac diripitur.

A B I.

R E I E.

Etus ab oppidanis amne illac traiecit, acies instructas huc ducit, & cum Prorege Hispano Pontificioque exercitu indicto bello configit.

H E V

Cladem horrendam Hic ille percelebris ager est, viator, in quo acerrime utrinque pugnantium viginti penè hominum millia conciderunt.

IN B A S I C O L U M N A E V E R S V S C I V I T A T E M.

Paulo IIII. Pontif. Max. sedente.

P. Donatus Cæsius Episcopus Narn. utriusque signatura Referendarius, dum Æmilia præsideret, locumque hunc conflictus Rauennatis celebritate clarum diligenter explorasset, ne tantæ rei memoriam vetustas temporum aboleret, hoc erecto marmore conseruandum curauit.

V E R S V S F L V M E N.

*Videbis hospes huc parum attollens caput,
Inscriptus iste quid velis lapis sibi,
Recenset illam nempe cladem maximam
Galli atque Iberi exercitus, Æmiliam
Qua penè totam maculauit sanguine.*

V E R S O L A S T R A D A A F O R L I.

Gesta fuerunt hac pridie Idus Aprilis Anno à partu virginis supra sesquimillesimum, duodecimo, Iulio II. Pontif. Max. Christianorum Rempublicam gubernante.

V E R S O L A V I L L A V A N G A D I Z.

*Hac pētra Petrus donat Donatus Iberos,
Gallosque hic cæsius hac memorans.*

P R I M A.

PRIMARO.

VNVM EST EX SEPTEM OSTIIS INTER Clugias & Rauennam, Latinis Spineticum dictum, quemadmodum Magnauaca Caprasia, Volarni Volana, Goro Gorum, Fornace Fornaces, vel Carbonaria secundum Plinium, Fossam Philistinæ Fossa, Brondolo Brondulum.

FOSSA CLODIA.

VLGGO GHIOZZA, OPPIDVM IN SINU Adriatico perbellum, alio nomine Clugia, Genuensium clade, & hospitio Friderici tertij Imp. celebre, in stagnis marinis ad portum Clodianum situm, longam & latam habens plateam, in quam vtrinque vici instar spinæ piscis exeunt. Incolæ piscatu, hortorum cultura, & salinis exercendis, quæ circa urbem passim sunt, viuunt. Conditum à Clodio Albanorum Duce, auctum ab Atestinis & Silicensibus Attilæ regis temporibus. Proueniunt hic pro anni tempore varia fructuum hortensium genera, maxime peponum, melonum, cucumerum, brassicæ, lactucæ, ex quibus Clodiani quæstum faciunt.

IN PALATIO PRAETORIS.

Fridericus III. Imperat. Romæ soluto voto in Germaniam rediens, per Fossam Clodiam iter habuit, Nicolao Mozenigo Leonardi procuratoris filio ius dicente.

VENETIAE.

VLGGO VINEGIA. PRAECLARA ET INSIGNIS vrbs in sinu maris Adriatici in medijs aquis sita, eo loco ubi magna panduntur æstuaria, condita ut vult Baptista Egnatius (nam autores de eo variant, eiusque initium ad Euantum Troianum ante Christum natum CCC. LVII. & in annum mundi 3636. vsque referunt) anno Christi cccxii. aliorum oppidorum & urbium excidio. Sabellicus hisce numeralibus versibus ostendit Anno cccc. xxi. sumpsisse primordia.

*Vrbs excvltæ Viris ferroqve togaqve superbis,
FLVCtibus æqVoreis nobile svrgit opvs.*

. Aucta plurimum ea tempestate, qua Aquilegiam Hunnorum rex diruit Attila, Gothorumque exercitum fudit Narses Eunuchus.

Primum

Primum autem Veneti ciues in nonnullas insulas seu potius tumulos se recepere, qui in hisce æstuarijs paululum e mari eminebant, postmodum Caroli Pipiniq; temporibus omnes in Ripa alta, vulgo Rio alto conuenere, vbi nunc cernimus urbem maximam exerceuisse, & per canalem magnum in duas diuisam partes, tantæ potentiaë magnificentiaëq;, vt cum quacunq; Græcorum aut Latinorum olim bene constituta Republ: Venetorum compararis. Et quamuis multa bella gesserit, variamq; fortunam in mille annis sit experta, in externi tamen hostis potestatem nunquam deuenit, sed ad extremum victrix facta est multarum urbium & insularum domina: De cuius opibus ex eo quis solum iudicare potest, quod solo vectigali annuatim vicies centena milia ducatorum capit, eiusq; Duci, vt maiori fulgeat pompa singulis annis XXXV. mill: aurei numerentur, quos in apparatus regios & magnificentiam expendat. Ambitus eius VIII mill: pass: Regiones seu Parochiaë LXIII. Monasteria Monachorum XXXIX. Monachorum XXVIII. Turres sacri CXV. organa CIII. oratoria XVIII. Hospitalia XVII. fora publica LIII. palatia CX. horti CLVII. fontes publici CXLVIII. pontes publici exceptis priuatis CCCCL. tot enim canales habet quot vicos & in æstauria XX. flumina influunt. Singulis etiam senis horis non sine spectantium admiratione fit fluxus & refluxus maris, qui non patitur in tanta cœni altitudine perniciosum aliquid concreescere. Statuæ marmoreæ CLXIII. statuæ æneæ xxiii. Equi ænei ix. Portaë æneæ x. Scholæ vii. vtpote Caritatis, Ioannis Euangelistæ, Misericordiæ, S. Marci, S. Rocchi, S. Theodori & Passionis. Studium Musices apud equitem Samnutum, Contarinzenum, Ludouic. Balbum, August. Amadæum. Studium armorum apud Zachariam Salemonis, Io. Baptistam Quirinum, Catarin: Zenum, Nicol: Sorianum, Ludouic. Pasqualigam, Fabium Canalem, Petr. Liuranum & alli Cocchieri. Ab his omnibus excipiuntur insulaë circumuicinaë, in quibus xii. Monasteria Monachorum, r. Vestalium, xiiii. turres, & v. statuæ adhuc.

Insularum verò omnium maxima & famosissima est Muranū, ob vitra cristallina, quæ sunt ibi magna arte officinis xxiiii. in quibus die noctuq; laboratur. Vidi hic nauem rostratam exacta dimensione longam duos pedes cum vniuerso instrumento. Item organum cum vitreis tubis dulcis harmoniaë atq; castrum fossis vallisq; vitreis munitum. Sola hæc insula xiiii. templa colit, inter

quæ S. Petri martyris cum monasterio & bibliotheca luculentissimum, nulla domus quæ non hortum haberet amœnum & ornatum.

Post hanc D. Georgij celebris monasterio & horto. Item S. Iacobi. S. Nicolai. S. Bernardi. S. Helenæ. Maiorlanum. Torcellum S. Francisci dal deserto. Lazaretum nouum & vetus. S. Clementis. Iudecca. S. Angeli. Concordiæ. S. Claræ. S. Iuliani. S. Secundi. S. Christophori. S. Michaelis. S. Spiritus Pouegia & portus Metamauci, olim Ducum Venetorum sedes, vulgò Malamocco, in qua semper maximarum nauium multitudo, non attento, quod onerariæ etiam in forum vsq; adpellunt.

Nauiculæ ad quotidiana munia obeunda & transportandos homines, vulgò Gondolas appellant VIII. mill.

Fanum præterea nullum quod non suo ornaretur foro. Inter omnia verò sumptuosissimum & splendidissimum illud, quod D. Marco Euangelistæ, cuius corpus ex Asia anno Christi DCCC. XXVII. aduectum & hic repositum fuit, dicatum. Est enim id marmore varij generis contuso in frustula, sic vndique colorum ordine decenter obseruato, compactum atq; compositum, vt non lapidem, sed coloribus depictas imagines iudicares, aliquibus verò in locis & quasi omnibus magnificentissimè ornatum auro.

In choro columnæ IIII. marmoreæ ex templo Salomonis aduectæ, quæ adhibito lumine perspicuæ apparent.

In vestibulo tres ex Pilati atrio vt ferunt, translatae, locus item marmore signatus, in quo Fridericus Barbarossa Imperator Romano Pontifici ceruicem pedibus præbuit conculcandam.

Supra portas statua æneæ equorum quatuor, ex Constantinopoli, cum Veneti eam occupassent, transpositæ, & eò primum ex vrbe Roma ex arcu Triumphali Titi Vespasiani allata.

Porticus marmoreis columnis CXXXVI. sustentatur, cuius regione D. Marci turris, deaurato tecto, & tabulis æneis varijs historijs artificiosissimè incisis emicat, opus Græcorum imperfectum ex S. C. id prohibente. Turri contigua
magni-

magnifica extruitur domus marmorea, quam bibliothecam fore affirmant.

Ad mare ædificium est amplissimum, in quo xxxii. furni pro coquendo pane nautico, qui fit assidue die noctuq;. In foro columnæ duæ cum statuis Diuorum Marci alati & Theodori martyris, intenta hasta draconi incubantis. Mali itidem tres cum velis nauticis, & Ducis palatium ex omni parte niueo marmore incurstatum. In eo conclauia egregia & pulcrè ornata, atque armarium duplex, publicum & secretum. Illud omnibus patet: hoc nisi à Decemuiris impetrata venia, nemini: & sunt arma in illo contenta decemuirorum auro & argento politissima. Tertium Reipub. armarium est, quod vulgo Arsenale appellant, in quo triremium, quinqueregium & aliarum omnis generis nauium bellicarum magnus numerus. Quippe in quo CC. triremes semper paratæ sunt, & CCCC. homines opus faciunt quotidie, quibus singulis septimanis M. CCC. ^{4^{ti}} exponuntur: habet vero in ambitu II. miliaria & latericio muro circumdatum oppidi speciem præ se fert.

Præter hæc maxime in vrbe conspicua sunt domus Monetaria, vulgo zeccha. Riuus altus, piscinæ, domus Germanorum, vulgo il fontego de Todeschi, Iudæorum habitatio, vulgo Ghete, Palatium Procuratorum D. Marci, Marci Michaelis apud S. Anton. De Forlani, De Griti, De Triuifani, Mal petri, Patriarchæ Aquilegiensis, Georgiorum, De Prioli. de Capelli, de Pisani, de Laure-dani, Nicolai de Ponte, de Leni, de Contarini, Iustiniani, de Gonnella, de Grimani, de Cornari, de Micheli, de Soranzi, de Foscarini, de Emi, de Mozenigi, de Bragadini, de Molini, de Barbarigi de Nani, de Negroni, de Tefoli, de Mori, Vendramini, de Donati, de Delphini, de Bodoni, de Guffoni, de Troni, de Capelli, de Pisani, de Bonaldi, de Danduli, de Coceina. Ducis Vrbinatis, Ducis Ferrariensis, Iocobi de Auria, Ducis Mediolanensis, & Regis Cypri. Horti præcipui Casparis Erixi, Andreæ Michelis, Francisci Boni: Cæsaris Zilioli, Petri Boselli, Francili Tedæ, Monasterij B. Mariæ virginis, Thomæ Contareni, Andreæ Pasqualigi, Leonardi Mori, Grimanorum, Iocobi Cotareni, Maffæi Medices, Augustini Amadi, Alexandri Victoris, Andreæ Danduli, Griti Mocenigi, Vendramini & Cornari. Bibliothecæ præcellentes, præter publicā in foro D. Marci supra nemoratam, Ioannis & Pauli, S. Francisci, S. Stephani, Seruorum Mariæ, S. Georgi maioris, S. Dominici, S.

Antonij quæ fuit Pici Mirandulani. Priuatorum, Iacobi Contareni excellentissima, Danielis Barbari, Ioannis Delphini, Episcopi ciuitatis, Episcopi Canæ, Episcopi ciuitatis nouæ, Rochi Contareni, Sebastiani Eri, Ludouici & Marci Antonij Mocenigorum Hieronymi de Mula, Pauli Parutæ, Ludouici Gradènici, Francisci de ponte, Ludouici Michaelis, Iacobi Marcelli, Ludouici Lolini, Francisci Sorantij, Ludouici Malapetræ, Ludouici Balbi, Aldi Manutij, Iosephi Zarlini & Augustini Amadæi.

Antiquitatum maximus numerus apud Ioannem Grimanum, Patriarcham Aquilegiensem, Andream Lauredanum, Gabrielem Vendraminum, Leonard: Mocenigum, Simon: Zenum, Ioannem Griti, Sebast. Eri, Franciscum Bernardum, Io: Paul: Cornarum, Iacob: Gambacortum, Augustin: Amadæum Superchium Iulium Calistanum, Dominicum de duabus reginis & Rochum Diamantarum.

Videre præterea quotidie in vrbe licet Turcas, Aethiopes, Sclauos, Arabes, Syros, Cretas, Cypros, Macedones, Germanos, Vngaros, Hispanos, Gallos, & omnis generis atq; variarum nationum populos, qui hic magno numero mercimonij causa confluunt. De cæteris huius vrbs memorabilibus scripsere Contarenius, Sabellicus, Bembus, Blondus, & Franc: Sansauinus vulgari idioma te sed exacta diligentia. Non conuenit propter peregrinantes hic illud præterire, quod Veneti solent festum Ascensionis Domini maxima pompa celebrare, eaq; & natiuitatis Domini die immensum & admirandum thesaurum D. Marci quotannis populo intuendum præbere: in quo primum conspicitur mitra ducalis preciosis gemmis plurimis intertexta, in summitate carbonus, precij inæstimabilis. Coronæ dein aureæ regiæ duodecim, cum thoracibus aureis totidem, rubinis, diamantibus, smaragdis, vnionibus, alijsq; gemmis varijs. Duo cornua Monocerotis, lapides preciosi per plures, rubini duo extremæ magnitudinis, baculis argenteis annexi, magnus deniq; numerus ornamentorum Ecclesiasticorum, & omnis generis vasorum ex agate, chalcedonio, auro, argentoq;. In eo festo moris est à longa maiorum cōsuetudine principem cum maioribus Senatus in naui Reipub. pulcerrima, Itali Bucentaurum vocant, auro purpuraq; indutis, in altum transcendere mare, inq; ipso maris introitu propè castella æstuarij multis ceremonijs ab Episcopo peractis, ad desponsandum sibi mare in perpetuum dominium aureum annulū injicere. Qua in solemnitate in-

tate incredibilem copiam nauigiorum, cimbarumq; multa millia adeò vt æstuarium tegeretur, nobis contigit intueri. Alia dein, eaque non vulgaris solemnitas, in festo corporis Christi, præter facras in templis ceremonias hæc celebratur: Dux aurea amictus veste, senatu purpurato ac cleri multitudine maxima comitante, forum circuit, senatoresq; singuli Hierosolymitanos ducunt peregrinos, quibus ante discessum maximus honos exhibetur. Præbet in ea celebritate iucundissimum aspectum grauitas Senatorum, canities corporum, parietum ornatus varius, exhibitio spectaculorum, omnium ordinum, omnis ætatis conuentus. Ea demum vis auri & argenti fabrefacti & vestimentorum gemmatorum, vt admirationem intuentibus moueat.

OMNIVM FERE MAGISTRATVVM REIPVB.

VENETAE EPITOME, COLLECTA A IO-

anne Broschæo ex lib. Card. Contareni de Magistratibus Venetorum.

A prima origine vsq; ad hæc tempora per mille ac centum pluresq; annos, vrbs Veneta libera, ac immunis ab omni vi hostili perseverauit, cuius Respubl. tanquam perfectissima mixtionem habet statuum.

I. MONARCHIAE.

Id est regij principatus, quem præ se fert Dux, qui præfinitum imperandi tempus non habet, sed dum uiuit, præsidet. Regiam speciem habet, ac grauitatem dignitatemq; Regis seruat, cuius corporis ornatus regius est, purpureaq; veste semper utitur. Capite gestat velamen linteum pro diademate regio, supra quod gestat & capitulum purpureum limbo aureo ornatum, cuius pars quæ occiput tegit, in cornu formâ assurgit: ubiq; ergo Regis speciem habet, potestatem vero nusquam. Ex publico ærario constituti sunt in singulos annos 5200. aureorum nummum. Complures stipatores alit, inermes tamen. Singulis annis quater prandium parat, sexaginta & amplius ciuibus, lautè & opiparè instructum. Primum circa brumam, deinde die Stephano Protomartyri dicato. Aprili etiam mense die Marci Euangelistæ, cuius nomen Veneti præcipuum habent, & quem patronum sibi adsciuerunt, posteaquam eius reliquæ ex Alexandria AEgypti ciuitate Venetias delatæ sunt. Ascensionis quoq; festo, quo die nundinæ Venetijs fiunt, adhibentur à principe ij, qui virilem ætatem attigerunt. Quartæ epulæ pertinent ad iuuenes, qui xii. Calend. Iulij die dicata Vito & Modesto martyribus solemni pompa cum Principe ad eorum templum accedunt. Hisce & alijs impensis infumitur magna pecuniæ pars, quæ ex ærario principi quotannis numeratur. Adiuncti sunt Principi sex Consiliarij ex senis tribubus, in quas diuisa est vniuersa ciuitas. Hi octimestrem gerunt magistratum, perpetuoq; Principi assident, omniumq; quæ ad Rempubl. spectant curam habent.

II. ARISTOCRATIAE SEV OLIGARCHIAE.

Id est, optimatium gubernationis quam referunt Senatus, Decemviri, seniorumque seu præconsultorum collegium, qui vulgo sapientes dici solent. Optimatium est, vt is qui virtute præstare iudicio consilij existimatus fuerit, potior habeatur. Quod item Senatus nihil possit decernere, nisi de eo ad ipsum Senatum à Præconsultoribus sit relatum. Status optimatium est. Senatus Venetus habet cxx. legitimos Senatores, quorum Lx. proprio vocabulo Senatores appellantur, reliqui vero Adiuncti. Augusto

enim & Septembri singulis comitijs ~~Lx~~ Senatores forte eliguntur, quæ decies repetita summam Lx. electorum explent. Reliqui verò Lx. adiuncti seu adscripti sunt prioribus, omnesq; hi simul proprijs quibusdam comitijs eliguntur, tamen sine sorte, tres autem eiuldem gentis tantum in numero legitimorum Senatorum esse queunt. Multi præterea Magistratus obtinent vim Senatorum, adeo vt hæc tempestate cxxx. & amplius ius habeant ferendi suffragium in Senatu.

III. DEMOCRATIAE.

Id est ciuilis & popularis status, quem refert magnum concilium, penes quod summum totius Reipub. ius est: à quo etiam Senatus magistratuumq; omnium auctoritas. In quo concilio nobiles omnes octauo quolibet die conueniunt, qui annum xxv. exceſſerunt. Alij autem multi idem ius sortis beneficio adipiscuntur, dummodo xx. annum peregerint. Nobilitate etiam generis ciuium definitio fit, ideo plebs ad hunc ciuium conuentum non admittitur. Hoc concilium circa meridiem omnibus ferè diebus festis cogitur, sub amplo spatioſoq; tecto, quod liceat appellare comitiũ, cuius ratio hoc loco prolixior videretur, quàm par sit. Adde quod sorte eligi magistratus popolare est, quod item præconſultores nullam habeant potestatem, nisi conſulant Senatum, populares & status.

IV. IUDICIARIA COLLEGIA.

I. Decem virũ. Hi annum habent Magistratum. Ex illis singulis mensibus tres forte eliguntur, qui principes collegij sunt, & capita decem virũ appellantur. Huic collegio principem & conſiliarios adiungere, vt vniuerſum collegiũ summam xvii. ciuium expleret, quibus summa potestas tributa sit. Adiuncti præterea sunt xv. Senatores, adeo vt summam expleant xxxii. suffragantium.

II. Quadraginta virũ, quorum tria sunt collegia. Duo forensibus cauſis præficiuntur, tertium vero criminibus, ac quodlibet ex XL. viris est.

I. Vetus, quod vrbaniſ cauſis præficitur.

II. Nouum, ad quod exteræ cauſæ deferuntur.

III. Criminale, quod de capite ſontium iudicat.

Huius collegij xL. viri criminales vocantur, qui in Senatu ius ſuffragij habent, & ſingulis quibuſq; binis menſibus ex ſuo ordine Triumviri ſorte educuntur, ac per vices ſemper aſſident Duci & Conſiliarijs, paremque illis ad Senatum referendi potestatem habent.

Hæc autem tria collegia ad inuicem ſufficiuntur, adeo vt xL. viri qui octo menſes in cauſis exteris præſuere, in cauſis vrbaniſ poſtea tot menſes præſticiantur, vt tandem iſdem rursus octo menſes criminibus præſint, ſicque iſdem indies & de forenſibus cauſis tum vrbaniſ, tum exteris, & de capitalibus decernunt, ac totum biennium in iudiſ his verſantur. His item tribus collegijs ſingulis quibuſq; diebus, quibus conueniunt, certum ærario conſtitutum eſt ſtipendium. In criminalibus cauſis nullum certum orandi tempus eſt conſtitutum. In vrbaniſ vero litibus præſcriptum eſt temporis interuallum, vltra quod oratio protrahi non poteſt, id eſt hora cum dimidia cuilibet orationi conceſſa eſt.

III. Sapientum ſeu præconſultorum, qui xvi. à Senatu eliguntur. Hi ius habent cogendi Senatum, & ad eum referendi. Magistratum ſeſtrem gerunt. Eorum quilibet ſeptenis præ cæteris agendorum curam habet. In tres quoque diuiduntur ordines.

Primi ordinis ſunt vi. Senatores primarij ciues, qui de maioribus rebus præconſulant, & Senatum conſulant.

Secundi ordinis ſunt quinque; ciues dignitate atque æſtimatione ſuperioribus longè inferiores. Horum præcipua eſt cura militum.

Tertij ordinis quinque; ſunt, quibus demandata eſt rei maritimæ cura.

Aduocatores quoque; ad xL. viros de breuioribus cauſis referunt, de maioribus ad Senatum, de maximis ad concilium. Hi talem ferè habent potestatem, quam apud Romanos Tribuni plebis obtinebant. Sed hi, vt libertatem plebis Romanæ tuerentur, illi ve-

illi verò, ut vim legum tueantur, fuere instituti. Ad eos pertinet legum custodia, ac vice accusatorum funguntur. Nam nemo priuatus apud Venetos accusatoris personam sibi potest sumere. Quando reus tam tenui re familiari est, ut sumptum facere nequeat in conducendis aduocatis, qui partes suas foueant & defendant: orator, qui conductus Reipubl. stipendio est, id munus habet, suscipitq; inopis illius partes tuendas, ne aliquis vnquam indicta causa puniatur.

PERPLEXORVM COMITIORVM DVCIS VENETIARVM
ELIGENDI MIRA PROPORATIO.

Ex omnibus ciuibus, qui xxx. annum excefferunt, sorte eliguntur xxx. qui sorte rediguntur ad ix. qui eligunt xL. viros, qui sorte rediguntur ad xii. qui eligunt xxv. qui sorte rediguntur ad ix. qui eligunt xLv. qui sorte rediguntur ad xi. qui eligunt xLi. à quibus eligitur Dux, dummodo xxv. eorum in eligendo conuenerint. Illi autem qui à ix. eliguntur, necesse est vii. suffragia habeant, qui vero à duodecim, ix.

Sortis globuli	{ Aurei, quibus sorte beneficium contingit.
	{ Argentei, quibus repudiatur, spesq; euanescit.
Suffragiorum vrnæ	{ Alba, quæ est suffragantium, eaq; reus condemnatur.
	{ Rubea, quæ est eorum, quibus nondum liquet.
	{ Viridis, quæ est eorum, qui refragantur, eaque reus absoluitur.

Vrnæ exteriorem partem habent viridem, interiorem verò albam vnico fornice superius tectæ.

Fabis non suffragantur Veneti, sed pillulis quibusdam linteis ne dignosci ex sono possit, in vtram vrnæ calculus iactus sit.

CAVSARVM FORENSIVM INFERIORES
IUDICES.

I. Proprietatem qui diiudicant lites ædium seu fundorum intra fines Venetiarum positorum, id est in æstuarijs existentium. Quos etiam adeunt viduæ, dotes ab heredibus defunctorum maritorum repetere volentes.

II. Procuratorum, qui de fundis continentis oræ decernunt lites. Quos adeunt etiam ij, qui cum pupillis tutores adhuc non habentibus litigant.

III. Mercatorum, qui de mercimonijs, & earum controuersijs iudicant.

III. Peregrinorum, qui lites inter exteros homines, aut inter ciuem & hospitem definiunt.

V. Petitionum, qui Prætoris Urbani vicem gerunt, de alijs quoq; causis veluti de pactis, stipulationibus, contractibusq; alijs cognoscunt.

VI. Nobilium, qui minimas quasdam lites definiunt.

Præter hos est & alius magistratus, qui, si quid inuentum fuerit, aut olim reconditum, aut nuper amissum, an ad ærarium, an verò ad eum, qui inuenit, ea res pertineat, decernit, omnesq; huiusmodi controuersias definit, à quibus prouocatur ad auditores.

I. Veteres, ad quos ab vrbæ causarum iudicibus est prouocatio, dummodo causæ excedant summam L. aureorum nummorum.

II. Nouos, ad quos est prouocatio à Prætorum iudicijs aliorumue magistratum, qui extra vrbem ius dicunt.

CRIMINVM MINVTIORVM MAGISTRATVS.

I. Præfecti noctis, qui ex tribus eliguntur. In sex enim tribus vniuersa ciuitas diuisa est, quarum tres sunt circa Riuum magnum, qui mediam vrbem diuidit, tres verò vltra. Hi autem iudices totam prius causam reorum agitant, ac scriptis mandant, quæ testes dixerint, quæq; spontè vel coacti tormentis rei confessi sunt, demum omnem causam ad superiores iudices deferunt, si de causa capitis agatur. Si verò leuius fuerit delictum, noctis præfecti totam causam expediunt.

II. Capita tribus quibus in infimos homines leuibusq; criminibus ius est. Sex

item sunt ex sex tribubus electi. Vtriusq; autem Magistratus officium est, vt vicissim modò præfectus noctis, modò caput tribus suam tribum circumeant ad gallicinium vsq; cum publicis stipatoribus armatis, prouideantq; ne per nocturnas tenebras cui-piam fiat iniuria.

PECVNIAE PVBLICAE DVPLEX GENVS DVPLI-
CESQ; MAGISTRATVS.

Præfecti muris, qui pecuniæ ex ciuium censu collatæ præficiuntur.

Præfecti vectigalibus & redditibus Reipubl. Quoniam autem diuersa sunt vectigalia, vt mercium rerumq; vrbanae varia sunt genera, ideo diuersi quoq; Magistratus, quorum ratio & ratio afficeret lectorem. Omnis autem pecunia, quæ ab hisce magistratibus exigitur, continuò ad gubernatores reddituum publicorum deferitur. Omnis tandem summa æris publici ad Quæstores vrbano defertur, quibus Senatorium ius datum est.

Alius item est pecuniarius Magistratus, qui curam habet, vt ciues ærarios factos, cò quod constitutam non persoluerint pecuniam, quàm ex censu debent, inuestiget, eorumq; bona publicet, ac tandem sub hasta vendat.

VARI AC DIVERSI MAGISTRATVS
VRBANI.

Præsides monetæ aureæ argenteæq;, quorum interest prouidere, ne argentum aut aurum impurius cudadur, quàm leges statuunt.

Præfecti annonæ triticeæ, qui sunt tres, quorum officium est prouidere, ne ciuitas vnquam frumenti inopia laboret, Magistratum gerunt XVI. Mens. Præfecti salubritati ciuitatis Venetæ, quorum cura est prouidere, ne aliquo pacto ex contagione labes serpat in ciuitatem. Vnde ædes publicæ amplissimæ sunt ædificatæ in æstuarijs intervallo trium millium passuum ab vrbe, quibus finitimi sunt horti pulcrè cõfitti: in quas, si quis ex plebe eo morbo ægrotare cõeperit, confestim cum tota familia deferitur. Ii vero qui cùm tali ægrotante consuetudinem aliquam habuerunt, opus est, vt proprios lares deferant, concedantq; ad alias ædes publicas, itidem extra urbem ad eum vsum conditas, regione à prioribus diuersa, ibiq; XL. dies detinentur, quibus si sani perstiterint, ciuitati ac domesticis laribus restituntur.

Præsides amplissimi naualis, quod in tres sinus siue recessus excauatum est, intra quos mare recipitur, vnico tantum ostio, tam lato, vt satis sit ad maximas triremes capiundas. Horum autem Præsidum officium est, omnia curare, quæ in vsum naualis fuerint. AEdiles, qui viarum, pontium, & huiusmodi rerum reficiendarum curam habent.

Diui Marci Procuratores. Amplissimus hic omnium, præter Ducem, est Magistratus, quippe qui præfinitum tempus non habeat, sed cum vita perduret. Illis ceditur semper, dignioreq; sede semper honestantur: Quorum officium est tutelam pupillorum habere, quibus nullus est à patre tutor institutus. Sex hoc munere funguntur, quorum tres curam habent pupillorum, qui citra Riuum magnum habitant, tres verò curant eos, qui vltra Riuum.

Præter hos III. sunt patroni amplissimi & augustissimi templi S. Marci, ab his postremis tanquam à dignioribus, nomen in omnes deductum est, vt D. Marci Procuratores appellentur.

C L A S S I S M A R I T I M A E
P R A E F E C T I.

Triremium præfides. Vnaquæq; enim triremis ad bellum instructa Præfectum habet virum patricium, qui veluti Centurio acieiq; præfectus, nautas, cunctaq; quæ in sua triremi sunt, atq; ad eius apparatus faciunt, diligenter curat.

Classis legatus, qui imperium habet in vniuersam classem, ac in cunctos triremium præfectos. Hic veluti legatus exercitus, nisi adsit Imperator, ius habet, & capite mulctandi & dirigendi classem vt voluerit.

Classis

Classis Imperator, qui vniuersæ classi præficitur, quando illa magna paranda est. Hic talem propè potestatem habet, qualem in Rom: Repub. olim Dictator obtinebat, nisi quod omnibus in rebus paret auctoritati Senatus & Reipub. decretis. Nullus tamen est apud Venetos maioris auctoritatis Magistratus, ideo rarò admodum classi Imperator præficitur.

PLEBEII MAGISTRATVS.

Artificij præfecti, qui ex infima plebe eliguntur, quæ in tot classes distribuitur, quot sunt artificia in quibus degunt, ac vnicuiq; classi quidam ex eorum numero præficiuntur. Sunt præterea in vnaquaq; classe inferiores magistratus.

Scribæ qui honestioris sunt generis, hiq; magistratus assident. Id munus plebeijs tantum hominibus datur, eorum fidei ac solertiæ codices scriptaq; publica, quibus res omnis priuata & publica continetur, commissa sunt. Sunt item alij scribæ, qui à secretis Senatus sunt. Hi quoad vixerint, in hoc honore perdurant, quorum vnus primas partes tenet, & Cancellarius Venetiariū appellatur, qui in maximo est honore.

Societatum præfecti. Hic Magistratus annuus est, atq; inter plebeios non mediocris. Venetijs etiam quinq; sunt societates initæ sub quorundam Diuorum nomine ac religione. Harum quæq; suas vestes habet, sua insignia, & propriam ædem, in qua amplum atrium ædificatum est, quo statutis diebus conueniunt, vt exhibeant officium religioni, quod debent. Singulæ item destinatum conclaue habent, in quod coguntur societatum præfecti. Ad hunc honorem patricijs nullus est accessus, quàmuis sint ex numero fratrum, omnes autem hi sub potestate decemuirum constituuntur.

MAGISTRATVS QVATVOR, QVI CIVITATIBVS DITIONIS VENETÆ PRÆFECTI SVNT.

Prætor vnus omnibus ius dicit, & forenses lites dijudicat, atq; in fontes animaduertit. Habet in iudicijs proferendis assessores Iurisperitos, quorum consilio vtitur.

Præfectus vrbi, qui militibus præest, atq; in eos ius habet, qui urbem vel agros urbis coluerint. Arcis præterea, mœnium, portarumq; cura illi est demandata, nec non vectigalium ac reddituum omnium tum urbis, tum agri totius. In minoribus ciuitatibus nullus est præfectus, sed Prætor vtriusq; partes agit. A prætoribus autem omnibus ad auditores nouos est prouocatio.

Quæstor vnus vel duo, qui pecuniam publicam administrant, impendunt & exigunt, habentq; codices publicarum rationum.

Custos arcium alibi vnus, alibi plures sunt, hiq; militibus præfident, qui arcem tuentur, curamq; habent armorum, commeatus & tormentorum, quæ admunitionem contra hostes in arce posita sunt.

Adde postremo Syndicos seu Recognitores, qui post quatuor vel quinq; annos creari solent, ac mitti tum in continentem orâ Venetæ ditionis, tum in regiones maritimas ac Insulas. Recognoscunt hi gesta omnium Prætorum, atq; aliorum, qui foris publicam potestatem habuerunt.

IN AEDE D. MARCI.

IN VESTIBVLO ECCLESIAE.

*Anno milleno transacto bisq; trigeno,
De super undecimo fuit facta primo.*

IN FORNICE MAIORIS ALTARIS.

*ad imaginem Christi Saluatoris ex opere
musico.*

*Sum rex cunctorum, caro factus amore reorum,
Ne desperetis, venia dum tempus habetis.*

IBIDEM

V E N E T I A E.
IBIDEM DE QVATVOR
Euangelistis.

*Qua neq. naturas retinent, nec vring. figuras,
Sic actus Christi describunt quatuor isti,
Qua. sub obscuris de Christo dicta figuris
His aperire datur, & in his ipse notatur.*

IN ALTARI CAPELLAE D. ISIDORI.

Corpus B. Isidori praesenti tumba clauditur Venetias delatum à Chio per Dominum Michaelē inclytum Venet: Ducem Anno M. C. XXV. qui occultē in Ecclesia S. Marci permanfit vsq. ad inceptionem ædificationis suæ Capellæ suo nomine ædificari cæptæ, Ducante D. Andrea Dandulo, Inclyto Venet: Duce, & tempore nobilium virorum D. Marci Lauredani & Nicolai Lion & Ioann: Delphini procuratorum Ecclesiæ S. Marci. ann: M. CCC. LV. Mens: Iul: X. die.

IN ALTARI S. IOAN: EVANGEL.

Duce inclytissimo & pientissimo Christophoro Mauro principe.

IN FRONTE CHORI.

*Anno milleno centeno iungito quinto
Tunc Arechlatus Faledrus in urbe ducabat
Hac noua facta fuit se Petre ducante Ziane,
Et procurabat tunc Angelus ista Faledrus,
Anno milleno bis centenoq. noueno.
Post quadrageno quinto post mille trecentos
Dandulus Andreas praeclarus honore ducabat,
Nobilibusq. viris tunc procurantibus almam
Ecclesiam Marci Venerandam iure Beati
De Lauredanis Marco Frescoq. Quirino
Tunc vetus hac pala gemmis preciosa renatur.*

AD HISTORIAM RESVRRECTIONIS.

Deo D. Marco Federicus Cont: D. Marci procurator Sancto eius arario praefectus erigi curauit. Opus Iacobi Sansonini.

DE INDVLGENTIIS ECCL. S. MARCI.

Alexander Episcopus Seruus seruorum Dei, vniuersis Christi fidelibus praesentibus & futuris salutem & Apostolicam benedictionem. Licet ad omnes S. R. E. fideles munificentia nostra dextram debeamus extendere debitricem, maxime tamen spiritualis gratia prerogativa nos decet illos attollere, & dignioribus beneficentia nostra fauoribus ampliare, qui se nobis & S. R. E. seruenttori deuotione exhibent, & in fide stabiles, & in operē fideliter efficaces. Sanè igitur cupientes ut Ecclesia S. Marci Venetiarum praeminentioribus frequentetur honoribus, & ut Christi fideles eò libentius deuotionis causa confluant ad eandem, manusq. ad conseruationem eius dein promptius porrigentes adiutrices, quo exinde dono caelestis gratia conspexerint se ibidem uberius refertos, de omnipotentis Dei misericordia, & BB. Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus verè penitentibus et confessis & contritis,
qui

qui die Ascensionis Domini nostri Iesu Christi à vespera vigilia ipsius usq; ad vesperam eiusdem diei dictam S. Marci Ecclesiam deuote visitauerint annuatim, & manus ad eius conseruationem porrexerint adiutrices, plenam omnium suorum peccatorum absolutionem concedimus. Insuper per VII. dies dictum festum sequentes, & quolibet ipsorum dierum de iniunctis ipsorum poenitentijs septimanam partem misericorditer in Domino relaxamus, presentibus perpetuis temporibus duraturis. Nulli ergo hominum liceat hanc nostræ concessionis & relaxationis paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei & B. Petri & Pauli Apostolorum se incursum nouerit, atq; in extremo iudicio districti Iudicis ira crudeliter permulctari. Datum Venetijs apud S. Marcum VI. Id. Maij. Pontif. nostri anno XVII.

Testes: Alphons. Episcopus Portuens. Angelus Episcopus Sabinens.
Frater Ernandus Ecclesie S. Anastasie presbyter Cardinalis.
Ciprianus S. Chrysogoni presbyter Cardinalis.
Simeon S. Laurentij in Damaso presbyter Cardinalis.
Helias SS. Apostolorum presbyter Cardinalis.
Theodorus S. Eustasij presbyter Cardinalis.

SVB VERMICVLATO NOVO OPERE.

Vbi diligenter inspexeris, artemq; & laborem Francisci & Bernardini Zucari Venetorum fratrum agnoueris, tum demum iudicato M. D. XLV.

IOAN. BAPTISTAE ZENO.

Pauli II. ex sorore nepoti, S. R. E. Cardinali meritissimo, Senatus Venerus cum propter eximiam eius sapientiam, tum singularem pietatem & munificentiam in patriam, quam amplissimo legato moriens prosecutus est M. PP. C. ætat. LXII. Ob. M. D. I. in Maio.

IBIDEM.

Aqua qua prius ex petra miraculose fluxit, oratione Moyfis Prophetæ producta est, nunc autem hac Michaelis studio labitur, quem serua Christe & coniugem Irenem.

ANDREAE DANDVLI DVCIS.

Quem reuerenda cohors virtutum tempore nullo
Deseruit, gelidi bronis hac tenet aula sepulcri,
Membra valentis erant, probitas cui dogmata sensus
Ingenium penetrans, modus atq; probaminis alii.
Nobilitatis opus, morum seriesq; venustas,
Qui dedit assiduos parzia memorandus honores,
Et quia clara sonant populis sua gesta per orbem.
Plura finis calamus merisò recitanda notare.

Dandalo

V E N E T I A E.

*Dandula quem soboles peperit generosa, ducatum
Andream omnimoda Venetum ratione morentem,
Septima dumq; dies Septembris mille trecentos,
Quatuor ac decies iam quinq; dedisset, obiit.*

IBIDEM.

Hic iacet Dominus Marinus Moraceno Dux.

BARTHOL: GRADONICI DVCIS.

*Moribus insignis, recti basis, indole clarus,
Clavio & meritis, patrij servator honoris,
Clauditur hoc tumulo Gradenigo Bartholomeus,
Dux fuit hic Venetum, quarto defunctus in anno.*

IBIDEM DVCIS.

*Moribus insignis, titulis celeberrime dignis
Cultor honestatis, dux omnimoda probitatis,
In commune bonas, bona semper ad omnia pronus,
Publica conservans, meliora bonis coacervans,
Dum veterum bene gesta novans plus reddis honesta,
Cunctaq; iucunde faciens das semper abunde,
Ut fieret plenus quicumq; veniret egenus,
Plus quoq; longinquos reficiens, quam carne propinquos,
Visa fuit cuius patria tremor hostibus huius,
Reddens tranquillos hos lingua, moribus illos,
Cuius erat scire & populi pro pace subire,
In quocumq; forent expendia, sine labores
Decretis legum mentes suspendere Regum,
Ut fieres horum Rex & corrector eorum,
Fama super cedros cuius dedit ire Faledros,
Christi natalis, peragis dum festa Vitalis,
Duceris ad funus, factus dolor omnibus unus.*

Obij, viue vale, de Dominio Venetiae Anno Domini - - - -

Indict. IIII.

DVCISSAE.

*Anno milleno centeno denoq; primo,
Quo sua non minuit, sed sibi nostra tulit,
Vitalis felix coniux ducis hac Michaelis
Occidit, insignis moribus & titulis.
Cultrix vera Dei, cultrix & pauperiei,
Hic subnixae Deo, quod frueretur eo.
Comis in affatu, nullis onerosa ducatu,
Vultu mitis erat, quod foris intus erat.
Calcanit luxum, suffugit quemq; tumultum,
Ad strepitum nullum contulit illa suum.
Indole praeclara, praeclavis indole cara,
Canctis larga fuit, larga sed ipsa suis.
Ut labor ac atas erat occurrebat honestas,
Cum pia plura tulit, plura tulisse cupit.
Hanc talem deflent modo non superesse potentes,
Dant pia vota Deo, quo potiatur eo.
Fascibus ecce gravis fascis quos condecoravit,
Mente Deo vivit, corpore facta cinis.
Ergo quid census, quid sit decus atq; inuentus,
Discite cum pereant, cum cito deficiant.*

SEMI-

SEMINARIUM GREGORIAN:

Ecclesiæ S. Marci Venetiarum.

In his adibus & Dei omnipotentis gloria, & Ecclesiastica disciplina Specimen Gregorij XIII. Pontif. Max: auspicijs Nicolai de Ponte Ducis sapientia adhibita omni animorum moderatione iuuenum diuinè supplicantium. Quod factum Ecclesiam prædictam illustraturum sanctissimum laudatissimumq; semper prædicabitur pietate Reuerendis: Primicerij Aloysij Diedo, virtute Iacobi Superantij equitis, M. Antonij Barbari, Iacobi Fuscarenì, Federici Contarenì, Francisci Prioli, Andrea Delphini & Hieron. Amulij Procuratorum, quorum laus & pietas nunquam emoriatur M. D. Lxxx.

IN HOSPITALI S. MARCI.

Aram hanc Deo Opt. Max: ac D. Marco Euangelista Tutelari urbis crexit Petrus Vrscolus Venetiarum Dux, qui principatu deposito ut se totum religioni daret, ac priuatis istis suis adibus pauperum diuersorio constitutis Guarinum Aquitanum Monachum Romualdo ac Marino Rauennatibus Monachis Comitibus unà cum Gradonico au Mauraceno generis secutus Anno Dcccc Lxxviii. in D. Michaelis de Cussano, multis post mortem miraculis claruit.

Syluester del ben Aloysi: Mocenigi Sereniss: Venetor: principis domesticus sacrorum Flamen, atq; D. Marci Canonicus eximia optimi principis liberalitate xenodochij huius Prior effectus instaurauit: Et ad perenne Ducis Vrscoli decus, ac diuturnam Mocenigi unius omnium liberalissimi Mæcenatis memoriam beneficiorum memor elogium addidit M. D. Lxxii. Alter post magnam naualem victoriam anno. Obijt autem M. D. Lxxiii. iv. Non: Augusti, cum xenodochio præfuisset anno i. Mens: viii.

IN AEDE GEMELLORVM

V E L

IOANNIS ET PAVLI.

ANTONII VENERII DVCIS.

*Quisquis ad insignem tumulum tua lumina flectis
Ingentem, cuius cineres hac marmora seruant
Contemplare Ducem, princeps hic ille per omnem
Venerio fama volitans Antonius orbem.
Qui tribus hanc urbem lustris totidemq; per annos
Rexerat, aeternis muniens ea tempora fastis,
Tarusina sua castella & mœnia matri
Reddita, Dyrrachium Corcyraq; & oppida forti
Plurima parua manu, pœnas sibi sumpsit ab illo
Quem genuit nomen metuit dum perdere iussi*

Ccc

Ipsius

V E N E T I A E.

*Ipsius ut clarum micuit clementia sydus.
Reddidit Vngaria regina sceptrum suorum
Rapta dolis, ne triste iugum Furlane subires
Obstitit, Italicam pacavit multa per oram
Turbida, post terris abiens sese intulit astris,
Mille quadringentis Christi tendentibus annis,
Instiit atra dies vigesima trina Nouembrio.*

NICOLAO MICHAELI.

Doctori, Equiti, D. Marci procuratori, filij pientissimi posteriq; posuerunt
M. D. XVIII.

*RICCARDI MALUMBRAE.

*Vas iuris legumq; iubar sine compare Doctor,
Militis & comitis merita ratione Cathedra
Dotatus titulis, Ricardus prole Malumbra
Mallens ens Umbra patria decus atq; Cremona,
Qui gratus Venetis iacet hic, sed nuncia laudis,
Vives fama viri nullum peritura per anum.*

Obijt Anno Domini M. CCC. XXXIII. Bartholom: Malumbra nati pientis-
simi restauravit. M. X. XXVIII. die IIII. Iulij.

ANDREAE ERICI.

M. CCC. LXVI. die I. Septemb. sepultura egregij & strenui viri D. Andreæ
Erici honorabilis Procuratoris S. Marci & suorum heredum.

ANDREAE MAVROCENI.

Hic iacet corpus egregij & potentis viri & militis Domini Andreæ Mauroce-
ni, olim procuratoris honorabilis D. Marci, qui Triumphalis pro honore patriæ
strenuusq; bellator in armis, ac morum facundissimus honestatis & Eleemosynator
pijsimus, dumviguit in hac luce, pro cuius meritis orate, tota pro eo tenetur hæc
politia, ut in pace eius anima perpetua requiescat. Amen.

IACOBI DE CAVALLIS,

*Militia splendor, lateq; tremendus in armis,
Hic de Cavallis Iacobus fuit, atq; gessit
Pro Venetis caput armigerum dum fulminat hostis
Vnio, quem tantum capit hac domus arcta sepulcri.*

Decessit M. CCC. LXXXII. Die XXIV. Ianuarij.

MICHAELIS MAVROCENI DVCIS.

*Inclita vitales Michael quem duxit in auras
Maurocena domus Venetum dux, civibus ingens
Spes erat, alsa parans, intercipit ardua fatum
Capta Ducis, virtute potens, per sacula luctus,
Qua cinis est, iacet hic, mens gaudet, fama coruscat.*

M. CCC. LXXXII. Die XVI. Octob: ducauit Mensib: IIII.

LAVRENTII ET IACOBI THEV-
PHVLI DVCVM.

*Quos natura pares studijs, virtutibus, arte
Edidit illustres genitor natuq; sepulti
Hac sub rupe Duces Venetum clarissima proles
Theophula collatis dedit hoc celebranda triumphis,
Omnia presentis donavit pradia templi*

Dux

*Dux Iacobus valido fixis moderamine leges
 Vrbi, & ingratam redimens certamine ladram
 Dalmatiosq; dedit patria, post Marte subactas
 Graiorum pelago maculauit sanguine classes,
 Suscipit oblatos princeps Laurentius Istros,
 Et domuit rigidos ingenti strage cadentes
 Pannonia populos, hic subdita Cernia cessit
 Fundantemq; vias pacis, fortiq; relicta
 Re, superos sacris petierunt mentibus ambo.
 Dominus Iacobus obiit Anno M. CC. LI.
 Dominus Laurentius obiit An: M. CC. LXXVII.*

IOANNIS DANDALICI DVCIS.

*Dandalici generis magnum virtute Ioannem
 Hac breuis illustrem continet urna Ducem.
 Claruit immensis eius sapientia rebus,
 Quem monstrauerunt ardua facta probum,
 Consilio pollens, sensu maturus, acutus
 Ingenio, prudens, eloquioq; potens.
 Pra cunctis patriam summo dilexit amore,
 Illius ad regimen prouidus atq; vigil.
 Anni dum Christi currebant mille ducenti
 Octoginta nouem, spiritus astra petis.
 Qua defunctorum fruitur suffragia luce
 Recedens mundo consocietur eis.*

FRANCISCI DE FLORE.

*Fert prae sculpta virum magne virtutis imago
 Vrbe satum Veneta dedit ars pictoria summum,
 Franciscum de Flore vocant patrem Iacobelli,
 Huius & uxoris Lucia membra quiescunt,
 Hic extrema suos heredes fata recondent.*

M. CCCC. XXXII. Die XXII. Iulij.

MARINI ET IACOBI DE FALETRO.

Sepultura Dominorum Marini & Iacobi Faletro de Confinio Sanctorum Apostolorum & suorum heredum.

THOMAE MOCENIGI DVCIS

*Hae breuis illustri Moceniga ab origine Thomam
 Magnanimum tenet urna Ducem, grauis iste, modestus,
 Iustitia princepsq; fuit, decus ipse Senatus
 Aeternos Venetum titulos super astra locauit.
 Hic Teucrum tumidam delenuit in aequore classem,
 Oppida Tarvisi, Ceneta, Feltriq; redemit,
 Hungaricam domuit rabiem, patriamq; subegit,
 Inde Fori Iulij, Catharum, Spalatumq; Tragurum,
 AEquora pyrae patefecit clausa peremptis,
 Digna polum subiit patrijs mens fessa triumphis.*

IOAN: BAPTISTAE BENZIO.

Senatori integerrimo, cui septem virtutum simulacra summae probitatis testimonium dicant, Diui Marci Procuratores de Citra ex testament: tutores pientis: P. Anno M. D. XXV. Obijt Anno M. D. VIII.

DOMINICVS PISANVS.

Eques, magni animi vir, nullo fortunae ictu vnquam deiectus, clarissima illa legatio-

V E N E T I A E.

legatione apud Iulium II. Pontif. Max: semper clarus, multis honore et nobilibus castè perfunctus, Ferrariæ Prodominus, antè ætatem mortuus hic iacet, Iacobus & Octavianus filij patri clarissimo P. Vix: ann: LIIII. Obijt M. D. IX.

IBIDEM.

M. CCC. XLVI. Sepultura Domini Marci Iustiniani S. Ioannis Bragulæ & eorum heredum.

VICTORI SUPERANTIO.

Equiti clarissimo, Nicolai filio, D. Marci Procuratori integerrimo, genitori optimo, qui vixit ann: LXXIX. Mens. VIII. Dies XXIII. Petrus & Maphæus filij pietiss: sibi suisq; hered: posuêr: M. CCCC. Calend: Ianuar:

LEONARDVM PRATVM.

Militem fortiss: & ex prouocatione semper victorem, præfectum Ferdinand: Iunioris & Federici Reg: Neapolitanorum, ob virtutem terrestribus & naualibus prælijs feliciss: magnis clarissimisq; rebus pro Veneta Republ: gestis, ab hoste cæsum, Leonardus Lauredanus Princeps & amplissimus ordo Senatorius prudentiæ & fortitudinis ergò statua hac equestri donandum censuit.

IN SACELLO VICINO.

Tarvisio & Belluno seruatis, Clodia Histiaq; receptis, noua pietate vetus instaurata virtus.

NICOLAO VRSINO.

Nolæ Petilianiq; Comiti ac principi longè clarissimo, Senensium, Florentin: populi, PP. Sixti, Innocentij, Alexandri, Regum Neapolitanorum Ferdinandi Alphonsiq; iunioris Imperatori felicissimo, Venetæ demum Reipubl: per XV. annos maximis clarissimisq; rebus gestis, nouissimè à grauissima obsidione Patauio conseruato virtutis & fidei singularis Sen: Ven: M. H. PP. Obijt ætatis anno LXVIII. M. D. IX.

ALOYSIO GRIFALCONIO.

Trilingui humana diuinaq; sapientia excultiss: Laurent: Grifalcon: F. FL. P. P. P. P. B. M. V. An: LXVI. Obijt M. D. LV. O. N. S. S. H. M. H. N.

DIONYSII NALDI.

Imperator, Ductor, Eques, milesq; Dionysij Naldi conduntur hic ossa. Hic iuniorem Ferdinand: regno à Gallis pulsum restituit, Florentin: Rempub: peditatui præfectus ornauit, Venetis dignitatem imperij sustinuit, fide & fortitudine incomparabili inter alios Duces, peditum præfectus Patauium seruauit, moriens ex nimijs vigilijs hoc virtutis suæ perpetuum monumentum clarissimo Lauredano principè ex amplissima Senatus autoritate meruit. Obijt ætat: ann: XLV. M. D. X.

ALOYSIO TRIVISANO.

Vnico filio, raræ probitatis adolescenti, Græcis Latinisq; literis erudito, qui & in Philosophiæ studijs & gloriæ, quam in Patauino Gymnasio iam excitatam omnium mœrore mors immatura sustulit, & studiosorum profectui optimè consulens huic cœnobio omnes suos libros donari iussit. Dominicus pater & Leonardus Barbarus beneuolentiæ & mœoris socij P. Vix: Ann: XXXII. Mens: III. Obijt M. D. XXVIII.

*Longè tui tumulo recubant hoc Marce nepotes,
Pro patria & sancta qui cecidère fide.*

GEORGIVS REM: GERMANVS.

Augustensis Vindel. pacificè à labore requiescit.

Quos

V E N E T I A E.

299

*Quas anguis diuisi tri si de su
H san mis Chrs vulnere la nis.*

BARTHOL: BRADAGENÆ.

*Castalidum cultor, Bradagena gentis alumnus
Qui regor hoc tumulo, Bartholomæus eram.
Durius opprimeret nostra quem stirpis egestas,
Heredem statui post mea fata mihi. M. D. V.*

BARTHOL: COLEONO.

Bergomensis, ob militare imperium optimè gestum S. C. Ioanne Mauroceno & Marino Venerio curatoribus Anno salutis M. CCCC. XCV.

ANDREAS FRANCISCVS.

Petri filius, post innumera præclaraq; summæ probitatis & fidei exempla edita, gratus patribus ob ingenij mansuetudinem & beneficentiam singularemq; in suos pietatem carus omnibus, vniuersæ nobilitatis consensu, magnus Venetæ Reipub. Cancellarius humi è regione quiescit. vtrumq; parentem à se ante hic conditos secutus, secuturamq; omnem profapiam, id quod secum optat iterum expectans. Vix: ann: LXXIX. Dies II. M. D. LI.

LODOVICVS MEDVS.

XIII. Vir opt: Byzantio capto, & ex Britannia filio Reipub. caussa in vinculis relicto, Venetorum classem per medios hostes tuto in patriam euexit, tandem Ladetæ Prætor mortales edocuit pulcrum esse pro Repub: mori, sibi & suis F. F.

PASCALIS MARIPETRVS.

Princeps maximis Reipub: Senatoribus bonitatē & eloquentia semper par, religione ac rerum vsu nulli secundus, ac cum ijs laudibus in ciuitate excelleret, in locum Francisci Foscari adhuc viuentis à patribus suffectus, quod antea domi debitum erat, sua autoritate in pristinum statum diuinitus restituit. Vix: in principatu annos III. Mens: VI. Dies VI. M. CCCC. LXI. Obijt.

HIERONYMO CANALO.

*Classis præfecto, hanc singularem & egregiam fortissimi viri magnitudinem animi, quis admirari vnquam sine lacrymis poterit? cum in medio cursu præclarissimarum rerum Zacynthi mortuus bellica disciplina maiorum gloriam illustrauerit, Imperatores suæ ætatis reliquos autoritate & consilio vicerit? Posteris memorabili illa pugna ad Acrium Cretæ Promontorium docuerit, quàm pulcrum sit patrio Veneto pro salute Reipubl: in omni fortuna acriter decertare? Antonius paternæ virtutis imitator P. M. D. L. Vix: ann: LII. Obijt M. D. XXXV.

PETRO MOCENIGO.

Leonardi filio, omnibus non minus optimi quàm eloquentissimi Senatoris muneribus domi forisq; functo, maris imperat: qui Asia à faucibus Hellesponti vsq; in Syriam ferro igniq; vastata, Caramannis Regibus Venetorum socijs Otthomanno oppressis, regno restituto, pyratis vndiq; sublati, Cypro à coniuratis non minore celeritate quàm prudentia recepta, Scudra ductu & auspicijs suis obsidione liberata, cum Rempub: feliciter gessisset, absens D. Marci Procurator, inde Dux grato patrum consensu creatus est. Ioannes tertius ab hoc Dux & Nicolaus Mocenigi fratres pientiss: benemer: D. Vix: ann: LXX. Mens: I. Dies XX. Obijt non sine summo populi gemitu, ducatus sui Anno I. Mens: II. D. XV. Anno M. CCCC. LXXVL.

Ex manubijs hostium.

Ccc 3

DXX

V E N E T I A E.
DUX IOAN: MOCENIGVS.

Thomæ patrui & Petri fratris Ducum secutus vestigia, bellum Ferrariense in-
uitus gessit, & Rodigij peninsulam adiecit imperio, pacem coluit, Rempub: Vene-
tum administrauit iusticia, probitate & prudentia; Dux optimus & amantissimus
Reipubl: habitus est. L. P. F. Obijt ann: M. CCCC. XLV. Vix: annos LXXVI. Dux
annis VII. Mens: VI.

F. SIXTO MEDICES.

Viro religione, doctrina, prudentia & humanitate insigni, summis celeberrimi huius cœnobij & totius prouinciæ muneribus ægregiè sæpè perfuncto, qui mul-
tos annos sacram Theologiam in Gymnasio Patauino, & in patria vtramq; Philo-
sophiam eximia cum laude publicè professus, tandem à Deo euocatus ad cœ-
lestem vitam summo totius ciuitatis dolore decessit, ætatis suæ anno LX. Die XVIII.
Nouemb: M. D. LXI. F. Hieron: Vielmus Venetus Theologus præceptori & tan-
quam patri de se optimè merito ponend. curauit.

*Marmore in exiguo sat eris tua nomina tantum
Scribere, Sixte pater, cætera quis referat?*

IACOBO SALERNO.

Pisano, strenuo cohortium Duci, fide, integritate corporisq; præstantia Ca-
rolo V. Imp: augustissimo, nec non Philippo Regi inuictissimo Austriacis admodum
caro, stipendijsq; non minimis honestato L. A. H. M. P. Obijt M. D. LXIX. ætatis
LII.

ODOARDO VINDESOR.

Baroni Anglo parentibus orto, qui dùm religionis quadam abundantia, vitæ
probitate & suauitate morum omnibus carus clarusq; degeret vitam, immatura
morte correpto, celeberrimis exequijs decorato, Georg: Lecher affinis poni cura-
uit, Obijt ann: M. D. LXXIII. Die XXIII. Ianuar: ætatis XLII.

LAURENTII GABRIELIS.

Heus Bergomas, tuum Laurentium Gabrielem reposcis, excubans hic sum,
sat Chysmum annis tibi XXX. reddidi Pontificatum, hunc virgini famulari pacificè
cupio, te rogo ne vexes. M. D. XII.

IN S. MARIA CARITATIS.

*Alexander III. Pontif: Max: Federici à rabie profugus has sacras
Regularium ades promunere receptæ hospitalitatis inexhausto indulgen-
tiarum thesauro perpetuo ditauit. M. C. Lxxvii.*

*Alexander Episcopus seruus Seruorum Dei, dilectis filijs Priori &
fratribus S.^æ Maria de Caritate salutem & Apostolicam benedictio-
nem. Cum pro commodo generalis Ecclesiæ, cuius curam & regimen li-
cet immeriti gerimus, venissemus Domino ducente Venetias, ad petiti-
onem vestram pro nostri officij debito, Nonas Aprilis Ecclesiam vestram,
innocato Spiritus S.ⁱ gratia dedicauimus, & omnibus qui in anniuersa-
rio dedicationis, vel tribus post, eandem Ecclesiam contrito animo deuotè
& humiliter visitauerint, de pœnitentia sibi iniuncta xx. dies, confisi
de misericordia Iesu Christi & Beatorum Apostolorum Petri & Pauli
meritis duximus indulgendos. Ne igitur illud indulgentia, quod visi-
tantibus*

tantibus Ecclesiam vestram annuatim indulsumus, in posterum è memoria hominum elabatur, remissionem quam fecimus, auctoritate Apostolica confirmamus, eamq; ad perpetuam memoriam futurorum in scriptis duximus redigendam. Data Vnetijs in Riualto IIII. Cal: Iunij.

MARCI BARBADICI.

Principis ossa hic sunt, eiusdem rectè factorum inter homines nunquam interitura laus. Quem cum in principatu admirari non potuissent, vt eundem penè viuentem patriæ iterum restituerent. Augustinum fratrem ei suffecerunt, debitum virtuti testimonium, quod antea inauditum, posteros ad gloriam semper excitabit. Præfuit Mens: IX. Vixit ann: LXXII. M. D. CCCC. LXXXVI.

AVGVSTINVS BARBADICVS.

Fratri Duci optimo, incredibili totius ciuitatis consensu suffectus, Rhetico bello confecto, Cypro recepta, pyratibus toto mari sublati, rebus Italiæ post fusos ad Tarum Gallos, Ferdinandumq; iuniorum in regnum restitutum, compositis, maritimis Apuliæ oppidis imperio adiunctis, Hetrusco tumultu sedato, Cremona, Abduanaq; Glarea receptis, Cephalonia de Turcis capta, florentissimo Reipub: statu viuens M. H. P. Vixit ann: LXXXII. præfuit xv. D. XXIII. Obijt M. D. I.

IBIDEM.

Rubeis Parmensibus, patricijs Venetis Berceti comitibus depositis.

IN SCHOLA DELLA CARITA.

Charitate, amore, humanitate pauperes Antecessores edificauerunt M. cc. Lx. Successores verò restaurauerunt M. D. Lxvi.

Dominium Venetum, religione, lege, iustitia conseruat Remp: charitate, amore, pietate subditos. M. D. Lxvi.

IN TEMPLO S. SEBASTIANI.

MELIO CORTONAE.

Vniuersi peditatus præfecto, fortitudinis ac fidei incomparabilis, qui magnis clarissimisque rebus pro Veneta Reipub gestis, Scodra ab oblidione liberata, profligatis hostibus ad Mosinellam locum in Bononiensis agri finibus, Coritta seu Veglia insula conseruata, in bello demum Ferrariensi fortissimè dimicans, tormento bellico ictus occubuit. Melius Cortona Iuris Consultus & Cæsar nepotes, aucto paterno posuere.

NICOLAVS CRASSVS.

Primum forum, dein nauigationem secutus ab aduersa fortuna fortunis omnibus spoliatus, ad forum iterum reuersus, hunc postremò locum laborum omnium & miseriarum quietem sibi & posteris pos: M. D. LXIII.

LIVIUS PODACHATARVS.

Cyprius, Archiepiscopus Leucosien: ex testamento. Obijt M. D. LV. XIV. Calen: Febr: V. ann: LXXXI.

M. ANTONIO GRIMANO.

Senatori integerrimo, & tam subeundis magistratibus quàm optimis consilijs domi forisq; optimè semper de Repub: merito, ac post Vincentium ac Petrum fratres procuratoriam dignitatem amplissimis suffragijs adeptus. Obijt anno salutis

V E N E T I A E.

M. D. LXV. Martij XI. Vix: ann. LXXXI. Aloysius & Octavianus filij pientissimi
H. P. M.

HIERON: REGAZOLAE. I. C.

Io: Auo AEgidio Lauræ parentib: opt: Arianae inf: filia suauis: vita fun-
ctis, Dariae coniugi caris: AEgidio, Simphrosæ, liberis dulcis: V. sibi posterisq:
Hieronymus Regazola H. M. P. M. D. XLVIII.

DOMINICVS BÉVILAQVA.

Excelsi Decem virum Consilij à Secretis minimus, heredumq; cineribus ad
nouissimum diem viuens hoc voluit poni monumentum. M. D. LXXV.

IN S. ROCCO.

PEREGRINI BASELLI GRILLI.

Bergomatis equitis ossa. Huic Veneti exercitus magisterio diu functo ac me-
morabili aduersus Heluetios Barthol: Liuiani auspitijs inter L. milites ad Marianum
pugna maximè claro, inde redeunti dum Athesin ponte iungit, ictu tormenti subla-
to, magno omnium moerore fratres pientis, egregiæ fortitudini M. P. M. D.
XVIII.

IOAN: DE CHIADO MORIACO.

Claremontano Auerrorum L. equiti præfecto, cum omnibus bellis quæ tùm
in Gallia, tùm in Italia, Carolus, Ludouicus & Francisc: Galia Reges clarissimi ges-
serunt, fidem, fortitudinem virtutemq; egregiè probasset, Venetiasq; venisset, vt in
Syriam transmitteret, Christi sepulcri visendi gratia, dum Patauium profiscere-
tur, vt D. Antonij corpus veneraretur, latronum insidijs circumdanto, miserabili-
terq; interfecto, Franciscus Rubeus, Francisci Regis legatus pientis: pos. M. D.
XX. III. Non: Iunij. Vixit annos XXXVII. Mens: VIII. elatus est cum maximo
principis vniuersaq; ciuitatis gemitu.

Πάρεθες Χαίρε θεοῦτι μεγίστου πότνια μήτηρ.

AD S. FRANCISCVM.

DOMINICVS TRIVISANVS.

Eques, Procurator D. Marci, Venetæ Imperator classis, inuicti animi sena-
tor, in Deum pietate, in patriam caritate, in summis Reipub: negotijs innocentissi-
mus decessit memorabile posteris exemplum M. D. XXV. Decemb: XXVIII,

M. ANTON: TRIVISANVS.

Dominiçi fil: princeps integerr: vitæ, & paterna virtute a gloria semper cla-
rus, omnibus honoribus egregiè persunctus, à patribus inuito eius genio princeps
cooptatus, cum annu Remp: sanctè gubernasset religionis amantissimus, dum sacris
in imaginum aula interesset, nulla ægritudine flexis ante aras genibus in gremio pa-
trum moriens migravit ad cælum beatissimus, M. D. LV. ætatis LXXIX. Octobr: I.

M. ANTON: MAVROCENO.

Equiti & Procuratori viro eloquentissimo, rerum doctrina, ciuilibus negotijs
& bellica virtute clarissimo. Qui cum omnia ornamenta, quæ in Repub: sunt am-
plissima, virtute adeptus esset, maioribus tamen semper dignissimus est iudicatus, le-
gationes innumeras, maximasq; sapienter fortiterq; gessit, repressa præsertim apud
Maximil: Imp: quorundam legatorum temeritate, legatus in castra Imperatoria o-
mnia munia feliciter obiit.

Insübrico bello Magister Eq: designatus, mira celeritate transmissa Abdua se
Gallorum Regi coniunxit, & Lodouicum Sfortziam victoriæ spe iam exultantem,
armis regnoq; spoliavit.

Cremona capta, Mediolani principis insignibus potitus, ea suis adibus affixit,
quæ

quæ & suæ virtutis & præclaræ victoriæ posteris monumenta essent, exacta iam ætate dum videt totam Europam armari contra Remp: & luctuosi belli præcidere causas contendit, diuino consilio è vita discedit, ne urbem, quam auctam Imperio & potentem opibus reliquerat, paulo post multis cladibus afflictam videret. Obijt Anno salutis M. D. IX. VI. Id: April: omnium ferè suorum bonorum Syluestro Mauroceno Ioan: F. Q. S. M. & ab eo vni semper ex eadem familia vsufructu legato. Vixit ann: LXXV. Procuratores S. Marci posuerunt.

FRANCISCO BARBARO.

Equiti Procuratoriq; D. Marci, militiæ, literarumq; splendore insignito, multisq; magistratibus, legationibus & præfecturis innocentissime functo, ac de patria vel ob liberatam Brixiam ab obsidione triennij aduersus Philippi conatus, benemerito. Franciscus pronep: pos:

ZACHARIAE BARBARO.

Francisci filio, Equiti & Procuratori S. Marci, viro humanissimo & clarissimob, Hermol: oq; filio eius integerrimo & doctissimo, linguarumq; peritia celebratissimo Franciscus nep: pos:

D. O. M.

LAVRENT: IVSTINIANO.

D. Marci Procuratori Ant. f. & Franciscæ vxori amanti: M. D. LI.

ANTON: IVSTINIANO.

Senatori Antonij F. & posteris Anno M. D. LII.

HIERON: IVSTINIANO.

Ant: F. Senatori summa prudentia & integritate claro, S. Marci Procurati-onem adepto, perq; omnes ferè vrbanas dignitates multa cum laude versato, qui vixit ann: LXII. D. XIX. Agnesina Baduaria Hieron: F. coniugi unanimi, sibi posterisq; suis F. C.

HIERONYMO BADVARIO.

Sebast: F. & Hieronymo Baduario Iac: F. viris & sanctitate vitæ, in Repub: administranda consilio ac fide cum priuatim tum publicè fructuosus, Agnesina Baduaria heres patris magniq; patruo opt: de se meritis, suæ in illos pietatis testimonium H. M. P.

M. ANTON: IVSTINIANO.

Pluribus legationibus in Italia, Gallia, Hispania, Germania, Constantinop: & Aegypto funct.

Ducis ANDREAE GRITI sepulcrum inscriptione adhuc caret. Item Ducis Francisci Carmignuolæ Generalis Reip: Venetæ. Bibliotheca in monasterio est instructissima.

IN AEDE S. SALVATORIS.

Eugenius Condemarij IIII. Pont: Max: ob suum in Canonicos hosce animum, Canonicam hanc Domini Salvatoris gratuito contulit. M. cccc. xLII. Cal. xi. Iulij.

FRANCISC: VENERIVS.

Princeps priscae maiorum virtutis ac disciplinæ verè imitator, nullo nec adumbratæ laudis stimulo, nec priuatæ vtilitatis errore vnquam permotus, in regendis populis summæ clementiæ, in dicenda sententia senatoriæ grauitatis,

V E N E T I A E.

tatis, pacis & concordiae amantissimus, in omni sermone sapientissimus, semper in principatu nihil præter ornamentum principis, quod est iustum imperium, pulcherrimum liberis ciuibus exemplum. Vixit ann : LXVI. Dies IIII. in principatu ann : I. Dies XXII. Obijt III. Non : Iunij M. D. LVI.

GREGORIO XII. CORRARIO.

Pontifici Max: cuius autoritate Cananicorum ordo Domini saluatoris institutus fuit, monumentum hoc grati animi testimonium positum est Anno M. CCCC. VIII.

IN SACELLO VBI SEPVLCRVM

Domini, ad similitudinem Hierosolymitani.

*Hoc mirum spectetur opus compagibus auctum,
Rupibus artificii saxa reuulsa manu.
Gens Mausoleum sileat vesana sepulcrum,
Quod fuit & Domini Martia Roma sui.
Illa duo congesta viris monumenta fuere,
Hoc Christo tanta mole paratur opus.
Quando homini superum præstat Rex summus & auctor,
Tanto hoc est alijs clarius & melius.*

D. PALLADIUS SOTRANVS

PIO LECTORI DE PASSIONE

Domini.

*Huc me sydereo descendere iussit olympo,
Hic me crudeli vulnere vixit amor.
Languedo, nec quisquam nostro succurrit amanti,
Quem nequeunt dura frangere iura crucis.
Pungentem capiti Dominum gestare coronam,
Fortis amor docuit verbera tanta pati.
Felle sitim magni Regis satiauit amaro,
Pectus ut hauriret lancea fecit amor.
De me solus amor potuit perferre triumphum,
Ille pedes clavis fixit & ille munus.
Si cupis ergo animi mihi signa rependere grati,
Dilige, pro tantis sat mihi solus amor.*

AD IMAGINEM CHRISTI MORTVI.

*Quis iacet hic? rerum Dominus. Cur mersus acerbo
Funere? quo lectis gentibus astra daret.*

ANTE INGRESSVM SEPVLCRI.

*Quale iter ad Christi tumulum? si scire laboras,
Lumina circumfer, moles inscripta loquetur.*

MATTHAEO ZANTANI.

Antonij viri claris: f. in medio Methoni foro, dum præfectus pro patria viriliter pugnaret, à Turcis interfectus, Marcus Leonardus & Lamentius fratri optimo sibi posterisq; benem: posuere M. D. XLIII.

IN S. STEPHANO.

IACOBI SVRIANI.

*Hic situs est Veneta Surianus in urbe Iacobus,
Urbe nihil Veneta dignius orbis habet.
Nati & posteritas secum mens reddita caelo
Physicus, & patria natus Ariminæ.*

Rura

Rura, domus, nummi, felix hinc gloria fluxit.

ANTONI CORNELII.

*Antonij ad cineres viator adsta:
Hic Cornelius ille quem solebant
Rerum principia & Deos docentem
Olim Athenorea stupere Athenæ,
Accitus patrias subinde ad pras,
Ornatus titulisq; fascibusq;
Doctrina Venetam beavit urbem.*

Obijt ætat: suæ anno LII.

IOSAPHATO.

Scientiæ honorum amico, vitiorum hosti acerrimò, qui eloquentiam verè Romanam, bonasq; artes Venetam iuuentutem per multos annos docuit, ac tandem pietate ac innocentia clarus, annum agens quintum & octogesimum, ex nullo nisi senectutis & oculorum imbecillitatis morbo infirmus, placidè cum familiarib. loquens, naturæ concessit, filij innocentissimi posuère.

MARINVS GEORGIVS.

Philosophus, orator, Senator clarissimus, qui propter optimarum artium studia fuit tota in Italia exterisq; gentibus summo honore ac nomine, legatus innumerales prouincias obiit, domi forisq; magistratus amplissimos quosq; faciliè adeptus est, & summa cum laude gessit, inter quos captius pro Repub. factus, in diurnam valetudinem cum incidisset leges Vrbanas ex S. C. corrigens, lugente ciuitate extinctus est H. S. M. quod Helena Maura vxor sequatur T. F. V. Vixit ann: LXVI. Obijt M. D. XXXII.

IBERTRANDO TOLOSANO.

Senonensi Archiepiscopo Cardinali, pro illis optimis ac maximis duobus Galliæ Regibus Francisco & Henrico II. clarissim: magistratus & honores amplissimos, quos soli excellentes Iureconsulti consequi possunt in patria, cunctaq; Gallia honorificè adepto, in Germaniam legato, in Subaudiam pro Rege misso, tandemq; Procancellario facto & Cancellario etiam designato, cum Romani Pontificis Max: deligendi causa profectus, in Galliam Pio III. Pontif. creato rediret, senio iam confecto Venetijs morbo prid. Non: Decemb: oppresso Iacob: Faber Tolosanus Casadei Abas libell: supplic: regius Magister summus amicus & Boschodonus nepos M. P. quousq; heredes pro tanti viri dignitate reficient: curabunt. M. dictante F. Palmilio . . . . . auditore suo M. D. LX.

LAURENTII ROCCHAE.

Qui Reip: in administratione versamini, & ad amplissimos in ea gradus ritè contenditis, Laurentij Rocchæ Vlyssis Doctoris F. magni Venetorum Imperij Cancellarij vitam vobis imitandam proponite. Nam cum virtutes ipse reliquas, quarum cultor vsquequaq; studiosissimus extitit, ea semper bonitate & innocentia decoraret, vt sui ordinis principatum incredibili omnium consensu fuerit consecutus, annos septuaginta iam natus è tenebris in lucem excedens, certissimam veræ gloriæ & honorem adipiscendorum cunctis rationem declarauit, Georgius Stephanus nepos gratis: pos: V. Id. Iunij. M. D. LIX.

IACOBI DE VERME.

*Hanc quia semper erat concorde affectus ad urbem,
Interiora suo hic voluit cum corde locari,
Cetera sed reddi patria sua membra Verona,
Iacobus armorum princeps de Verme, Latina*

Militia

V E N E T I A E .

*Militia sublimis honos, quem gloria rerum
Gestorum in bello, quem pacis facta togata
Consilia illustrem, & nulli fecere secundum.
Ipsius Anguigera iam summum pondus in urbe
Mox habuit, cepit Gallos, virtute fugavit
Germanos, hic Italiam bis victor ademisse
Gentibus externis, alijs ac saepe subactis
Hostibus imperio Ligurum Ducis oppida & urbes
Addidit, in toto fama notissimus orbe.
Hic quoq; pro augenda Veneti ditione Senatus,
Cuius erat pars ipse, tulit feliciter arma,
Luce obijt Ianum bissera in mense secuta
Mille nouem centum ac quatuor currentibus annis.*

I B I D E M.

Frequentissimo centum ac mille patrum peracto conuentu, cui praesedit ex amplissimo ordine Cardinalis AEgidius ab extremis Hispaniae oris huc usque, magnis itineribus profectus, publica quoque impensa ex S. C. cura vniuersis concilij patribus honorificentissime acceptus, declaratoque votis omnibus Gabriele Veneto familiae totius Heremiticae supremo Magistratu Aloysij Nicolai Lucae Cypriani Petri Aurelij Venetorum Theologorum pietas perpetuum posteritati monumentum Leone X. Pontif. Max: ac Leonardo Lauredano principe opt: M. D. XIX. Mens: Iun: XI.

IOAN: BAPT: FERRETO.

Vincentino Iur: vtri: Doct: praestantiss: & integer: viro Iulia vxor pijs: & sibi posuit.

IN AMBITV TEMPI S. STEPHANI.

CONTARENORVM.

Siste quisquis es gradum, & cineribus nobilium Contarenorum rite saluere iussis felix abito.

Cum venerit dies Domini, in misericordia eius egrediemur.

GREGORIVS MAINARDVS.

Et Anduana Marchesina vxor, humanae conditionis memores, vt qui sine querela vna vixissent diu, eorum quoque ossa in nouissimum diem simul quiescerent. P. P.

IN FANO APOSTOLORVM:

MARCO CORNELIO.

Equiti Georgij pace belloque clari fil: Marci Ducis ex Andrea pronepoti, Senatori optimo, summa sapientia, maximo rerum usu, maximis opibus ac beneficentia, & Catherinae Cypriae Reginae parenti, Georgius Eques filius pientiss: Diui Marci procurator, Marci S. R. E. Card: genitor patri meritissimo pos:

GEORGIO CORNELIO.

Equiti, D. Marci procuratori meritissimo, genere atque opibus claro, virtute vero summisque suis erga Remp: meritis clariori, cuius vnus opera Catharina sorore Regina, eiusque posteris mira pietate posthabitis, imperium Venetum Cypro Insula auctum ornatumque est Francisc: Cornelius S. R. E. Cardinalis Iacobi D. Marci Procurator, Hieron: ac Ioannes frat: suo ac patriae parenti pos: M. D. XC.

VALENTINO AB ARNIM.

Certa mors : Incertum mortis genus.

Marchia-

Marchiaco nobili Germano, natione, gente, virtutibus, eruditione clarissimo viro; homini ad omnem summam laudem nato, nisi eum è medio gloriæ curriculo immatura mors, summa cum suorum ac bonorum omnium luctu & mœrore eripuisse. Obijt ann: M. D. LXXIX. Idib: Martij, ætatis XXIX.

IN S. ANTHONIO.

AD PORTAM SACRARII.

Anno Domini M. ccc. xLvi. in la festa d' ogni Sancti in lo tempo dello Inclyto Signor Mixier Andrea Dandole Doxe de Venetia & dol R.^{do} in Christopadre Mixier Nicolao Morexini Vescouo de Venetia, fo metuda la prima petra da questa Benedetta Gliexia de Mixier Sancto Antonio de Viena, & cantada la prima messa. Et fu dado la dido luogo per lo honesto religioso Mixier Franciotto delli Abbati de Florentia, dello ordine de Mixier Sancto Antonio de Viena, primo Prior & fondator di questo logio. Si andoli nobili & sani signori M. Lorenz. o Minio, M. Cristofalo Istrigo M. Cane Becin, M. Girardo delli Nouedi, & M. Nicholo Magno Procuratori! dello ditto luogo per lo qual sia semper fatta Oratione per tutti quelli li quali ha dato & dara delli soi beni per leuar questa benedetta Gliexia, e Mixier Marcho Catapan, e Mixier Vielmo Siracarol.

DE IN.

Petrus Grimanus Prior Vngaria amplicauit.

AD RELIQUIAS SANCTORVM.

D. O. M.

Martyrumq, X. millibus Hector Othobonus patruus templi Antistes venit in pestilentia, Antonius Contarenus ex Canonico loci Pont: Venetus, ligno crucis, ipsorumq, martyrum additis reliquijs, sacrauit M. D. xii.

OTTOBONORVM.

Stephano patri Antonio auo Hector Ottobonus monumentum. Hic Eubolicum portum ab hoste occupatum trepidante classe naui sua solus ingressus est M. CCCC. LXX.

Ille prælio nauali ad Coryphasium expugnata Turcarum maxima naui incepto comburitur M. CCCC. XCIX. patriæ vterq: natus non sibi.

NICOLAO CAPELLO.

Qui classi præfectus Baiasite Otthomann: Imperatore Remp: persequente eam fortiter felicissimeq; tutatus est, Cypro Insula seruata, dum Venetias ouans reuertitur, Corcyre laboribus confectus, cum satis gloriæ vixisset, fato suis ac patriæ iniquo præripitur. M. CCCC. XCI. Vix: ann: LV. Mens: X. Vincentius & Dominicus filij pietatis & virtutis ergo pos:

VICTORIS PISANI.

Inclytus hic Victor Pisana stirpis alumnus •
 Armorum hostilem Venerum caput aquore classem
 Tyrrheno strauit, hanc patria claudis, at ille
 D d d

Egredi-

V E N E T I A E.

*Egreditur clausam referans ubi Brundulus altis
Stragibus insignis deducit in æquora Brinatham,
Mors hen magna vetat, tunc cum mare classibus implet.*

PETRVS PASCALICVS.

Doct̃or celeberrimus, eques præclarissimus, perfectus orator, optimus Senator, legationibus ad Lusitaniam, Hispaniam, Britanniam, Hungariam Reges, Imperatoremq; Maximilianum & Burgundos feliciter gestis, legatus ad Franciscum Galliarum Regem Mediolani diem suum obiit M. D. XV. Franciscus Gallorum Rex Pascalicæ virtutes tanti fecit, ut eius funus magnifica & pub. pompa Mediolani celebrandum, & Oratore ad hoc ipsum destinato cadauer honorificè comitante in patriam reportandum curauerit, quod in hoc monumento conquiescit Vix: ann: XLIII.

IN MAGNA MINORVM

AEDE, Vulgò FRA RI.

Frequentissimo huius religionis conuentu, qui eo ipso anno quo frater Donatus P. est declaratus in hisce adibus præfectus est, ubi mille & quingenti illi patres multa quotidie doctrina & probitatis exempla edidere, & florentissima hac ciuitas ex S. C. publico ære ipsorum inopiam subleuans, à vetere suo instituto non discessit, nec non Bonauentum Costazaro præfidi idem honos propter virtutem est prorogatus, huius templi præfecti notum esse posteris voluere M. D. xLvi. Iunij XIII.

NICOL: LEONO.

Senatori opt: oratori huius atq; monasterio benefico fundatori. Ob: anno Christi M. CCC. LVI.

AD ARAM PIETATIS.

Siquis Missam ad hoc altare fieri curabit, plenariam peccatorum remissionem consequetur. Si verò pro defuncti alicuius anima ad idem altare legatur missa, statim in ipso actu & celebratione missæ anima defuncti ex purgatorio in cælum ascendet & saluabitur.

Nihil certius.

NICOLAI FALEDRI.

*Hic sacrum meritis Nicolai corpus humanum est,
Procuratoris dignos cui Marcus honores
Contulit, & sanctus patre hoc ditauit egenos,
Huic omnis magni virtus clarissima mundi
Effulsit, fidum fuit hic iustissimus, alta
Consilium patria, & totis lux ampla Faledris
Pupillis viduisq; pater gratissimus ergo
Si quis in astra sedet cælo decus est Nicolaus.*

M. CCC. LXXIII. Die XXVIII. Octobris.

IACOBVS PISAVRVS.

Paphi Episcopus, qui Turcas bello, seipsum pace vincebat, ex nobili inter Venetos ad nobiliorem inter Anglos familiam delatus nobilissimam in illa die coronam, iusto iudice reddente hic situs expectat. Vixit annos Platonicos. Obijt M. D. XLVIII. IX. Calend: April:

FRANCI.

FRANCISCI FOSCARI.

Accipite ciues Francisci Foscari Ducis vestri imaginem, ingenio, memoria, eloquentia, adhæc iustitia, fortitudine animi, consilioq; si nihil amplius, certè summorum principum gloriam æmulari contendere, pietati erga patriam meæ satisfeci nunquam. Maxima bella pro vestra salute & dignitate terra mariq; per annos plus quam XXX. gessi, summa felicitate confeci, labantem suffulsi Italiæ libertatem, turbatores quietis armis compescui, Brixiam, Bergomum, Rauennam, Cremam imperio adiunxi vestro, omnibus ornamentis patriam auxi, pace vobis parta, Italia in tranquillum foedere redacta, post tot labores exhaustos ætat: anno LXXXIII. Ducatus IV. supra XXX. salutisq; M. CCCC. LVII. anno. Calend. Nouemb: ad æternam requiem commigraui.

Vos iustitiam & concordiam, quò sempiternum sit hoc imperium, conseruate.

NICOLAUS TRONVS.

Optimus ciuis, optimus Senator, optimus Aristocratiae princeps fuit, quo felicissimo Duce florentissima Venetorum Respub: Cyprum imperio adsciuit, cum Rege Parthorum contra Turcam socia arma coniunxit, fraudatam pecuniam viua illius effigie resignauit, cuius innocentissimis manibus hanc meritam diuini operis molem Philippus filius perenni æternitati posuit.

LODOVICVS FOSCARENVS.

Diui Marci Procurator, vir & summæ eloquentiæ gloria, & ciuilibus Pontificijq; Iuris scientia, atq; omni Philosophiæ studio præstans, patriam consilio & industria semper tutatus, XXIII. legationes diuturno morbo contractus, ante diem vitam degressus, filij pientissimi patri benemerito pos:

NICOLAO BERNARDO.

Diui Marci Procuratori, qui cum pulcherrimè in Senatu semper stetisset, profuit patriæ consilio & autoritate, amicis maximis beneficijs, sibi innocentia, & cum immortalem hanc laudem in familiam intulisset, decessit à nobis optatissimus. Vix: annos LXXXV. Obijt M. D. XLVIII. Hieron: Bernard: fil. pos:

FRANCISCO BERNARDO.

Benedicti filio, qui cum adhuc adolescens apud Britannos ageret, pacem frustra antea ab illustribus viris tentatam, inter Henricum Angliæ, & Franciscum Galliæ Reges composuit. Ob quod egregium facinus equestri dignitate ab vtrisque Regibus insignitus, tandem in patriam reuersus Reipub: muneribus tanta assiduitate & diligentia interfuit, vt gratus omnibus Tribunitio magistratu nondum exacto Senatus consulto, ad Turcarum Imperatorem legatus designatus, annum vix nonum supra trigesimum attingens, diem suum obierit, certissimam de se summæ dignitatis expectationem secum abstulerit, posteris mœstis: pos. M. D. LVI

IOHANNI MAGIO.

Puero incomparabili, qui ob imperitiam obstetricis ex vtero statim translatus est ad tumulum die XXI. Decemb: M. D. XXII.

MELCHIORI TRIVISANO.

Qui Ferdinandi Regis classem Veneto sinu depulit, cum Carolo fratre Regis ad Tarsum prosperè conflixit, Cremonam Veneto adiunxit imperio, tertio Imperator. Obijt M, CCCC. filij pientis: pos:

MELCHIORI TRIVISANO.

Pauli Triuisani filio, qui cum Galliarum Romaniae Præfectus esset, ex Constantinopoli patriam rediens, pretiosissimi seruatoris nostri Iesu Christi sanguinis guttam Mariæ Magdalænæ vnguento infusam diuino nutu adportare meritus esset, in

V E N E T I A E.

vrbe iam ductus eandem sacro huic conuentui benignè & piè donauit, ex quo non ingrati tanto muneri huius conuentus fratres præter nonnulla alia spiritualia dona, vnà cum clauē sacri eius depositi, sacellum hoc sub D. Archangeli Michaëlis auspitijs, prout extat extructum, eidem largitori & posteris perpetuo benè: dicauere M. CD. LXXX. Calend: Maij.

FEDERICO CORNELIO.

Opum, familiæ, virtutis eximio splendore claro, qui Genuensi bello laborantem fame publicam rem sustinuit, opes cum amicorum vsui, & patriæ laboribus, tum diuinis rebus magnificè pieq; semper impertijt, ex modestia etiam atq; iustitia primam tulit laudem, ingenti omnium mœstitia extincto, teste funere, non minus omnium lacrymis quàm meritis laudibus celebrato, & eius posteris, Ioannes filius hoc sacell: dicatit.

VRBANO BOLRANIO.

Bellunensi, Minoritanæ familiæ sacerdoti, summæ integritatis & innocentia, qui Græcas literas extorres iampridè & procul à terra Italiæ exulantes nobis summa tum dicendi, tum scribendi laude princeps asseruit. Pierius Valerianus Bolranus ex fratre nepos institutionis educationisq; memor pos: Vix: ann. LXXXI. Mens: XII. Dies XII. in voluntaria paupertate felicissimus, in omnes quoad potuit semper officiosus, nulli vnquam iniurius, locum præceptorum maiorum suorum concessere Cornelij patroni.

PIERIO VALERIANO BOLRANIO.

Bellunensi, eius si negotia diu apud summos principes curata noris, nihil eum vnquam legere, nedum scribere potuisse dicas: Si quàm multa, quæ tam doctè scripserit, inspicias, nulli hominum otia quietiora contigisse iudices, Ioannes Cornelius Fantini patricij F. & fratres locum amico suo intimo vnanimes concess: .

BENEDICT: PISAVRVS.

Venetæ classis Imperator, Turcarum classe altera ex Ionio in Hellespontum fugata, altera in Ambraccio sinu vi capta, Leucade & Cephalenia expugnatis, alijsq; recuperatis insulis. Nauplia obsidione liberata, Recchio sæuissimo pyrata interfecto, Diui Mari procurator creatus, pace composita Corcyre obiit, Hieron: filius parenti optimè de patria merito pos:

IACOBO MARCELLO.

Christophori filio, viro innocentissimo & clarissimo, summis domi forisq; dignitatibus ex Repub. functo, qui cum postremò difficilioribus Reip: temporibus, quibus cum vniuersa Italia bellum gerebatur, classis imperatorem ageret, ora maritima fideliter constanterq; defensa, urbem Gallipolim in Salentinis aggressus expugnauit, in ipsa victoria intrepidè occumbens, veteris disciplinæ documenta ciuib: suis reliquit, causam honorificis præbitæ pacis conditionibus dedit, publicis lacrymis in funus elato. Lodouicus & Petr: filij pientis: pos: M. CCCC. LXXXIII.

BENEDICTVM BRVGNOLLVM.

Veronens. virum integerrimum, optimum Grammatices, Rhetorites Philosophiæq; professorem, literarum bonarum parentem, vtriusq; linguæ peritis: ac in erudiendis per XL. amplius ann: publico stipendio discipulis de Repub: Veneta optimè meritum Ioan: Querinus Nicolai beneuolentiæ gratitudinisq; gratia hoc sarcophago decorauit. M. D. V.

SIMONIS DANDALI.

Sepultura Domini Simonis Dandali, amator di iustitia & desideroso de accrescere & ben: commun:

PAVLI SABELLI.

*Hic iacet armipotens Paulus de stirpe Sabellus,
Incolumi quo Roma parens gaudebat alumno.*

Hæc

*Hac sibi ad extremum statuebant semina prisca
Reddita virtutis non hic Scipionibus impar,
Nec Fabijs virtute fuit, belloq; domiq;
Magnus erat vir, Marte ferox prudensq; sagax
Consilijs, hic Apulia uettricia campis
Agmina direxit Caroli sub nomine Regis:
Et cum Dux Ligurum Galeaz, iustissimus heros,
Crescit in Italia, multa cum laude sub illo
Hic tulit arma, acies strauit, terrasq; subegit.
Post ea cum Veneti virtus animosa Senatus
Carrigeram delere domum cupit, obsides urbem
Euganeam, belli ductor castrisq; locatis
Ad Basanellum cum iam propè victor abiret,
In manibus Patavum melioris ad astra triumpho
Gaudia, peste suum est corpus rapiente vocatum
Phœbus adorato Christi dum voluit abortu
Lustra ducenta unum & centum quater aureus annis
Terriaq; Octobris lux insauissima fulget.*

Antiquissimæ familiæ monumentum, situ vetustatis ita oblitum, vt vix suis esset notum, M. Antonius Iacobi Canalis fil: renouandum curauit, vt nunc, quam potest, viuis mortuis maioribus gratiam referat, mox eodem vita functus sepulcro contabescat M. D. XLII.

FRANCISCI DANDVLI.

*Laudibus innumeris meritisq; patentibus iste
Franciscus, virtute nitens clarissima proles
Dandula quem genuit patria venerabilis, huius
Dux fuit illustris, qui libertatis amore
Perdomuit fastus tumidos, & vincla resoluit
Marchia quas dudum nimium quoq; pressa iacebat
Teruifana quidem, vicinaq; castra salinus
Attentata fuit, clarus dum rexit habenas,
Quaq; decus terraq; mari successibus auxit.
Hic Venetum patriam hosti magis esse timendam
Fecit, at undeno solij præsignis in anno
Decessit felix, Domini tunc mille trecentos
Ter denosq; annos Phœbus deuoluerat octo
Luxq; Nouembris erat cunctis celeberrima sanctis*

IACOBI CONTARENI.

Hic est sepulcrum Iacobi Contareni, quondam Ducis Venetiarum M. CC. Lxxx.

Item Ducis Gradenici & Andreæ Cornelij ibidem, quorum Epitaphia collapsa legi non potuerunt.

FRANC: BARBARI.

*Si quis honos, si fas lacrymis decorare sepultos,
Flechte super mæstis locum complecte querelis.
Franciscus cui prisca parem vix secula tulerunt
Barbarus hic situs est lingua decus omne Latina,
Fortia facta viri pro libertate Senatus
Brixia quam magno tenuit sudore fatetur,
Hic summi ingenij scriptis monumenta reliquit*

V E N E T I A E.

*Gracq̃, praterea fecis Romana, tenes nunc
Spiritus astra, sacros tumulus complectitur artus.*

PETRI MIANI EPISCOPI.

*Qui columen patria fuerat, spes fida Senatus,
Pontificis sacri pramia promeritus,
Enituit Latio, pariter sermone Pelasgo,
Hic decus & sancta religionis honos.
Occupat hoc tandem AEmilianus marmore Petrus,
Quem Vincentini congemuere patres.*

Sui pos: M. CCCC. LXIII.

IN S. MARIA AB HORTO.

VALERIO VRSINO.

Iul: Asculan: princ: & f. per omnes bellicæ laudis gradus terra mariq̃, summa animi fortitudine, prudentia & fide ab ineunte penè ætate sub Ducibus, Pontificibus, Imperatoribus & Rebuspub: perfuncto, sub Venetis demum iam multis annis, omni summi ac fidelis Ducis munere functo, cum in medio ætatis & rerum gerendarum cursu eum inuida mors sustulisset, vnà cum totius Reipub: mœrore vxor & filij dolentes pos: Vix ann: xLvi. Mens: v. Dies xxviii.

ALOYSIO BARBARO.

Patricio Senatoriq̃; Veneto Ferrariensi in bello prouisorio optimo, qui suam pro Rep: fudit animam hoc Mausoleum sui struxere germani pientis: hæredibusq̃; M. cccc. Lxxxv.

MARTII DE MARTIIS.

Corpus Martij de Martijs de Medicis Episcopi Marsiensis, exiuit de ventre matris suæ anno corrente M. D. xi. die xxi. Nouemb: hora media cum xxii. dereliquit autem alma Anno M. D. Lxxiii. Mens: Nouemb: die xi. nunc verò cadauer eius etiam in ventre reuersus hic iacet.

DOMINICVS BON' AMOR.

Q. D. Bartholomæi causidicus & notarius Venetiarum, rector huiusce collegij seu fraternæ S. Mariæ Misericordiæ Mercatorum eam ex angusto loco vbi primo posita erat, suo studio huc transferendam duxit, & locum hunc olim fraternæ S. Christophori ei modò vnitæ vetustate collabentem instaurandam, & in hanc venustiore formam ipsius collegij Mercatorum consensu & sumptibus reducendam curauit. Anno salutis M. D. Lxx. vi. Calend: Decem: Urbis verò conditæ M. C. L. Mundi autem vi. v. ii. Lxx.

IN TEMPLO D. ZACHARIAE.

MARCO SANVTO.

Francisci filio, Senatori in Repub: primario, eloquentia omniq̃; eruditione præstanti, fratres pientis: posuere.

IOAN: CAPELLVS.

Eques, post administratam multos annos innocenter Rempubl: præfecturis & legationibus magnificentissimè functus, magna sua cum laude legatus secundum ad Hinricum Gallorum Regem Luteciæ Parisiorum obiit, magno cum huius ciuitatis mœrore, eius ossa translata sunt Petri filij cura, vt patri, sibi & posteris hoc monum: esset Vixit ann: Lx. Mens: x. diem i. obiit M. D. Lix. Septemb. xiiii.

PETRO CAPELLO.

Ioannis Procuratoris dignissimi filio Senatori optimo M. D. xxiv.

IOAN: RICCII.

Hic iacet venerabilis vir D. presbyter Ioannes Riccius Venetiarum Archidiaconus, & Serenis: D. Ducis Cancellarius.

APVD

VENETIÆ.
APVD VIRGINES VEL
SERVITAS.

DE CONSECRATIONE.

*Anno M. ccc. Lxxvi. de Septembrio fo sacra da questa Capella per
M. Gionanni de Placentino vescono de Venexia in lo so primo anno, &
per M. Ploto Nadalvescono de Jesolo.*

FRANC: LILIO.

Benedicti filio, sacre virg: procuratori, vita cuius tam varijs virtutum laudibus clara fuit, vt veteris probitatis exempla superarit, Nepotes patruo benem: possi:
Vix: ann: xLv. Mens: vi. Dies xviii.

NICOLAI DE PARTE.

Manes superis, fama viuis, ossa hic Nicolai de Parte de Coluna teguntur. Michaël frater pientissimus poni iussit S. P. P.

BARTHOLOM: DONATO.

Viro clarissimo, S. Marci procuratori, ac eius filio Andreæ ordinis equestris viro, multis domi forisq; ac diuerforum locorum dignitatibus insigni, posterisq; omnibus sepulcrum posuerunt.

IOAN: HEMO.

Equiti aurato, Senatori grauissimo, qui domi forisq; amplissimis magistratibus summisq; in Asia & Europa legationibus functus, cum Pado ponte superato publica signa Ferrariam admouisset, non minore exercitus, quam suorū luctu interijt, filij pientis: possi:

VIRIDIS SCALANA.

Martini olim Veronæ Cispalinæq; Galliæ principis filia, Nicolai Estensis Ferrariæ Ducis vxor, Obijt anno M. ccc. Lxiv. ne præstantissima matrona ignota inhumataq; iaceret, pientissimi procuratores de Citta aram hanc tumulumq; pos. M. D. xxiii.

VALERIO SPERCHIO.

Pisaur: Poëtæ illustri, oratori maximo, medico consummatissimo, qui facundia sua medicorum ordinem in Senatu ab oneribus publicis liberauit, vxor liberiq; pos: benem: Obijt xL. Die xxiii. Nouemb.

LVCIAE LAVREDANÆ.

Antonij Equitis D. Marci Procuratoris f. Georg: Nemus Io: eq. f. coniugi caris: humanæ conditionis felicitatem rogos consummat.

IBIDEM.

*Hic Lucana manus sancti vultusq; verendi
Diuino fabricam gloriosa virginis atq;
Cultu millenis urbis currentibus annis
Cum nonaginta tercentum exinde duobus
Exceptis medio cæperunt mensibus æquis
Octobris dandam socj's ac semper egenis.*

IN S. MARINA.

MICHAEL: STENI DVCIS.

Iacet in hoc tumulo Sereniss. princeps & D. D. Michaël Steno olim Dux Venetiarum, amator iustitiæ, pacis & vbertatis, anima cuius requiescat in pace. Obijt M. cccc. xiii. Die xxvi. Decembr:

VENETIAE.

NICOLAUS MARCELLVS.

Dux claris : iustus, pacificus, cunctis gratus, vbertatis annonæ ærarij; publici conseruator, Cypro in potestatem redacto, Scodra acerrima Turcarum obsidione liberata, curis Reip: anxius, viuens moriensq; in pauperes pientis: animam cœlo, hic tradidit ossa. Obijt M. CCCC. Lxxiii. cum vnum annũ tantũ præuisset.

THADAEVS VVLPIO.

Imolensi equiti aurat: præfecto fortissimo receptæ vrbis Patanij sacra D. Marinæ luce auctori prudentissimo, Carniæ oræ propugnatori acerrimo, exercitus Veneti ad Bononiam seruatori præcipuo Andreas Grytus Dux Senatusq; gratissimus optimè semper de Repub: Veneta merito, monumentum æternum hac potissimum sede iure pos: Vix: ann: Lx. Obijt M. D. xxxiiii. in Ianuario positum anno M. D. xL.

IN TEMPLO DIVORVM GEMINIANI ET MENAE.

Hanc vrbis adẽ non vetustissimam solum, sed etiam augustissimam Senatus Venetus, antiqua religione obstrictus, magnificentius pecuniâ publicâ reficiendam curauit, Anno post Christi natalem M. D. Lvii. Summa Benedicti Manzini Antistitis cura.

IBIDEM.

Lignum crucis à Pio Iiiii. Pontif: Max: dono datum Melchiori Michali S. Marci procuratori & equiti ab eodẽ Pontifice dilecto, cum secũ initio sui Pontificatus pro Repub: orator Romam congratulatum adisset. Quod quidem lignum crucis idem Melchior, cum magis conueniat loco seruari sacro, hic reponi voluit, ubi tumulum ossibus præparauit M. D. Lxx.

IOAN: PETRVS STELLA.

Eques, carus Senatui Veneto, gratus cæteris principibus, Magni Cancellarij dignitatem ingentibus meritis consecutus, vt posteris quoq; memoria prodesset, exemplum ciuibz tam magnificè reliquit.

MELCHIORIS MICHAELIS.

Auratæ militiæ equitis, sacri Lateranens: Palatij Comitis, Diui Marci Procuratoris ornamenta, iustitia & fortitudo, quibus ad amplissimos dignitatis gradus elatus, terra mariq; Remp: prudenter sapienterq; administrauit, Dalmatiæ militiæ legatus M. D. xxxix. Corcyræ M. D. LV. Classis marisq; Imperator M. D. Lxv. vrbes muniuit, populos in officio & fide continuit, hostium impetum repressit, diligentissimè omninò Reipublicæ incolumitatem dignitatemq; seruauit.

LVDOVIC. SPINELLVS.

A secretis, de Rep: opt: meritis: vxori posterisq; monumentum hoc viuens pos: M. D. Lxxiii.

IACOBO SANSONINO.

Qui Romæ Iulio II. Leoni X. Clem: VII. Pont: Max: maximè gratus, Venetijs architecturæ sculpturæq; inter mortuum decus primus excitauit, quiq; à Senatu ob eximiam virtutem liberaliter honestatus, summo ciuitatis mœrore decessit. Franciscus F. hoc mon: pos: Vix: an: xciii. obijt v. Cal. Debemb: M. D. Lxx.

FLORENTIAE SANSONINI.

Iacobi patri opt: Florentiæ filiæ dulciss: sibi suisq; Franciscus Sansouinus P.M. D. Lxx.

AD S.

AD S. BARTHOLOMAEVM.

IOANNES VLDARICVS LINCKIVS.

Patric: Augustan: Anno Domini M. D. Lxvi. Februarij die xxv. piè hic obijt.

*Claust Ioannes Vldricus Linckius annos, .**Vndenos bis agens hic sua fata piè.**Augusta ciuis, ter quingentesimus annus,**Ille fuit Christi sextus & undecimus.*

IN S. DOMINICO.

HIERONYM: QVIRINVS.

Ne serui cadauer inferretur, ybi corpus conficitur Domini, hic voluit humari, vbi adolescens Thomæ Donati verba primùm iurauit, quem monastica dignitate subsecutus, & patriarcha patriarcham iusti tenax imitatus. Obijt M. D. LIII. Thomas verò diuino eloquio & omni clarus virtute M. D. III.

S. ANTONII DIEDI.

Qui domi forisq; non minus fortiter, quàm iustè Rep: gesta, Procurator D. Marci factus est, atq; in eo magistratu piè castèq; versatus. Obijt ciuitati carus & iucundus M. CCCC. LVIII.

ANGELAE RVPERTAE.

Coniugi pijsimæ opt: de se meritæ Ptr: Brixien. & parentibus caris: & sibi monumentum perpetuum.

NICOLAI MARSÆ.

Magni Philosophi ac Medici Maria f. posuit. M. D. Lxix.

APOLLONIO MASSÆ.

Philosopho & Medico filio Antonij positum monumentum, vt esset eius inditium virtutis ad familiæ nominisq; memoriam sempiternam M. D. Lxxxii. Cal: Augusti.

CAESARI ALBERGETO.

Iuriconsultis: dum Herculis II. Ducis Ferrariæ decreto Magnacaballi insigni cum laude præest, immatura morte præuento Albergetus pater pientis: pos: Vix: ann: xxiiii. dies xx. Obijt anno salutis M. D. xLiii. vi. Calend: Septemb.

IN TEMPLO MARIAE.

FORMOSAE.

VICENTIO CAPELLO.

Senatori, Imperatori, Procuratori, viro domi forisq; illustri, & optimè de Re-pub: merito Vincentius filius sibi & posteris ponend: curauit. M. D. xL.

Vincentius Capellus maritimarum rerum peritissimus & antiquorum laudibus par, triremium onerariarum præfectus ab Henrico vii. Britanniae Rege insigni donatus, classis legatus, quintò Imperator designatus, ter classem deduxit, collapsam naualem disciplinam restituit, ad Zacynthū Auriæ Cæsaris legato priscam Venetam virtutem ostendit, in Ambraccio sinu Barbarossam Othomannicæ classis ducem inclusit. postridie ad internecionem daturus, nisi fata Christiana aduersa vetuissent, in Ryronico sinu castro nouo expugnato D. Marci procurator vniuerso Reipub: consensu creatus, in patria moritur totius ciuitatis moerore, ætatis Lxxiii. Anno M. D. xLi. xiiii. Calend: Septemb:

IN S. MARIA LVBANICA.

VEL ZEBENIGO.

DE FVNDATORE.

*Qui superis patriaq; dedit sua vota perennis,
Virgineas inter tollitur ecce manus.*

SEBA.

V N E T I A E.

SEBASTIANI FOSCARINI.

Accipite Veneti ciues, quod est optimum in rebus humanis, humanas res contemnere. Vixi Reipub: quamdiu potui, mihi certè parum & hic vno ictu extincto.

HIERONYMO MOLINO.

Verò Musarum alumno, qui huc cineres imaginemq; nobis, cœlo animam dicauit, VII. Calend: Ianuar: M. D. LXVIII. Iulius Contarenus D. Marci procurator insigni amore & pietate hæc fieri curauit.

IN S. LAVRENTIO.

DOMINICVS MARIPETRVS.

Francisci filius, domi forisq; bello & pace clarus, hoc monumentum sibi testamento fieri iussit M. D. XIII.

NICOLAI PAULI.

Sepultura D. Nicolai Pauli de Confinio S. Ioannis Chrysostomi Marci Pauli Veneti Patricij pater, qui de ijs, quæ in Asia vidit, commentarium scripsit, annis abhinc CC. LXX.

IN S. BENEDICTO.

PETRO TRIVISANO.

Marci fil: bello Ferrariensi fiscali Procuratori, Bouici, & omnium eius insulæ oppidorum Præfidi, qui in ea prouincia ex corrupto aëre exitiali morbo oppressus interiit ætatis anno XLVIII. Marcus & Paulus filij pos: M. CD. LXXXIII.

DOMINICVS CONTARENVS.

Maphæi fil: maximis muneribus in Repub: functus, postquam ex castris vbi legatum egerat, in patriam reuertitur Maph. Aloyf. Franc: Hieronimiq; nomine ex Angelo fratre nepotum aram hanc erigi curauit M. D. XX.

ANGELVS CONTARENVS.

Francisci opt: Senatoris fil: ære sibi ex patris testamento piè commissio, suaq; industria ac diligentia adaucto, restituit, ornauit, deoq; hanc ipsam dicandam curauit M. D. LXXII.

AD FANVM S. CRVCIS.

DOM: MOROCENI DVCIS.

Hic iacet Dominicus Morocenus quondam Dux Venet: cum Sophia vxore sua Ducissa, qui Dux fuit bonus & prudentissimus, plenus fide & veritate, & amator patriæ. Iste fuit primus expugnator Tyri. Tempore istius capta est Istria & Pola cum L. galeis. De quibus galeis erant capitanei D. Morocenus filius eius, & Marinus Gradonicus. Iste gloriosus Dux fecit pacem cum Ecclesia, quia ante illum magna discordia fuit inter Polanum & Henricum Dandalum Patriarcham. Iste dux nobilissimus fecit pacem cum Rege Siciliæ VVil. ideò quia in magna discordia erant Veneti cum illo, pro Imperatore. In tempore istius Serenissimi principis fuit renouatum priuilegium à F. Rom. Imperat: Princeps Dominicus Maurocenus, . . . inde ducis filium debere hic comitare celebrandum atq; honorandum obitum eius Ducis fel: memoriæ An: M. D. LV. Mens: Feb. Ind. IV.

CONSTANTINVS BOCALI.

Vt Nicolai patris fortissimi viri Megalopolitani principis & maiorum gloriæ adæquaret, rei bellicæ disciplinam secutus, militauit primum sub Diuo Francisco Maria Vrbinatum Duce, Venetiq; exercitus Imperatorem inuictissimo, & cum in maximis Italiæ bellis multa deinde fortitudinis exempla edidisset, nunquam à præstantissimo Imperatore illaudatus discessit, quo testimonio aliorum egregie gesta facillimè superauit, demum ab amplissima Venetorum Repub: centum cataphractis equiti-

equitibus præfectus, post demandatam ei Fori Iulij prouinciã, statim obiit in medio ætatis cursu, omnium bonorum luctu maximo, totiusq; familiæ iactura incredibili.

AD S. CRUCEM IN IODECCA.

IVSTINIANVS.

Laurentij Iustin: fil: cuius è regione imaginem vides, patricij sanguinis vir, è sua & maiorum suorũ virtute præclarus, Hierosolymitanæ religionis eques, Magnæ crucis, illiusq; magni præfecti Promagister, animi etiam bonitate & religione & pietate in Deum & homines cultor eximius V. P. Vix: ann: Lxx. iiii. M. x. D. Obijt x. Decemb: M. D. Lxix.

IN TEMPLO D. LVCAE.

PETRI ARETINI.

D' infima stirpe à tanta alterra venne Pietro Aretin bias mando il vitio im-
mendo che da color che tributaua il mondo per temenza di lui tributo Ottenne.

IN AEDE CRUCIFERORVM.

HIPPOLYTO VERARDO.

Cesenati, rarissimæ indolis puero, in quo exornando dum natura cum arte,
& virtus cum doctrina certatim contendunt, fati vis inuida pulcherrimum certamen
mala disparauit manu. Vix: annos xvii. M. iiii. Obijt M. D. iiii. Camillus eques Pon-
tificius & Sigismundus moestis: frater pos:

*Stemmata, forma, pudor, facundia, gratia, virtus,
Clauſa sub hoc tenui marmore cuncta iacent.*

IN TEMPLO MISERICORDIAE.

IACOBI MAVRI.

*Qui decus urbis erat, patriaq; fidelis amator,
Consilium Venetis adhibens ubicunq; salubre
Maura dedit soboles Iacobi cui splendida nomen
Continet hic tumulus, sua fama sed usq; sonabit,
Curantis censum Marci sapientius almi,
Prodiga pauperibus Christi manus extitit eius,
Qui maris in bello & terra capitaneus unquam
Fundere non proprium timuit probitate cruorem,
Occubuit nimio Venetumq; labore gerendus
Laudibus, unde mices celebri memorandus honore.*

Obijt M. CCC. LXXVII. Ianuarij X.

FRANCISCVS TRIVISANVS.

Vir præclarus Ludouici fil: Marci quondam Triuifani Doctoris eximij atq;
Theologi perspicacissimi nepos, cuius quamuis tumulo sub hoc superiore ossa hu-
mata fuerint, celeberrima Theologiæ commentaria tamen Philosophum tantum
immortalitati dedere, hoc sibi sepulcrum viuens constituit & posteris.

IN AEDE D. IOBI.

Deæ rarissimæ, mulieris Illustrissimi Ducis Venet: D. Nicolai Throni coniu-
gis, humili hoc in loco corpus iussu suo conditum est; animam verò eius propter vi-
tæ virtutumq; & morum sanctitatem ad coelestem patriam aduolasse credendum
est. Anno salutis M. CCCC. XXVIII.

CHRISTOPH: MAVRVS.

Princeps hic situs est, M. CCCC. LXX. Mens: Septemb:

AD CAR.

V E N E T I A E.
AD CARMELITAS.

VENERII DELPHINI.

*Venerius Veneta Delphinus maximus urbis
Splendor, in hoc paruo marmore tectus agit.
Hic bello atq; mari belloq; rogaq; domiq;
Atq; foris miro cultus honore fuit.*

AD. D. IACOBVM.

IN TEMPLI EPISTILIIS.

*Fundamenta huius templi D. Iacobo Apostolo ex voto erecti iacta fue-
re Christianae salutis anno cccc. xxi. Die xxv. Martij, Zosimo Romano
Pontifice, Honorio imperante dedicatio celebrata sequenti anno eodem
die per quatuor Episcopos, Severianum Patavinum, Hilarium Altina-
tem, Iucundum Taurisinum, & Epodium Opiterginum: Cura verò
felici sacerdoti primum delegeta.*

IBIDEM.

*Corruptam templi exteriorem partem Natalis Regia Plebanus, &
Proton: Aplicus, interioris etiam resarcitor in hanc augustiorem for-
mam exornandam non parum curavit, anno à iactis urbis & templi fun-
dam: ex supra mille simula. Non: Calend: April: Anno verò Christiana
salutis M. D. xxi. viii. Cal: April: urbis & templi die natalitio.*

FRANC: MARINI.

*Hic de patricia Franciscus prole Marinus
Compositus molli membra quiete iacet:
Nec cessis fato totus, pars vivit in astris,
Diu sumq; hominem terrae polusq; tenet.*

Gentis patriciae religionis, boniq; p. frugalitas & parsimonia, quam luxus
fastusue aut diuturnarum cultricis Francisc: Marinus Antonij f. in humanae neces-
situdinis praesentaneum & salubre monumentum, propriam ipsius & sobolis Sa-
nothecam f. iussit, te futura progenies & hinc monens, vt veluti obsequiosa proge-
nies, mores ac vitae rationem amplectare. Quorum si te adolescentem fortassis pi-
guerit, aliquando senem certè, si sapiēs, non poenitebit. Quod si sanis neglectis
monitis contrariam inuaseris viam, carmen hoc tibi testis & contestator esto, te in
grauem atq; vtinam non feram poenitentiam casuram. Obijt anno M. D. II. Die XXV.
Decemb: Christoph. f. patri pientis: pos:

IN AEDE CASTELLANA D.

PETRI.

Cernitur in hac aede cathedra D. Petri marmorea, ex qua Anti-
ochiae conciones habuit, dono missa ab Imp: Michaële Paleolo-
go Reip: Venetae.

IN PORTA.

*Hac porta Domini Iustin: Trabaper ea Cooper sumus Deus Detus &
vitalis vital: Tribuno.*

PRAESV.

PRAESVLIS VEL DVCIS.

*Hic ô Marco pia pater optime & arca Sophia,
Vivis per merita virtutum laude polita,
Cum careas stella qua fulgebas lacrymari.*

*Debes Ecclesia dehinc caritura pari,
Non modicum flere debes, modicumq; dolere,
Amisisse bonum cum Praesule patre patronum,
Hic pugnando tua pro libertate putrescit,
Cleri praesidium via pacis cuius honori,
Et laudi vivens occumberè nescia fama.
Vos qui transistis hic omnes atq; reditis
Dicite, quod Christi pietas sit promptior isti.
Anno M. CC. xxxv. Mens. Martio.*

PHILIPPI CORRARIJ.

*Pars fluida ingenij iacet hic humata Philippi
Corrarij, sed mens indicat unde fuit.
Virtute & prole patrios complexus honores,
Gregorio Papa fratre leuatus erat.*

PRAESVLIS MARCI.

*Praesulis hoc Marci tenebroso clausa sepulcro
Ossa iacent, quæ laude domus generosa creavit.
Maeste senex aetate virens, cernescit acris
Errantem clerum studio, qua mille laborum
Causa fuit, verum metuendi nulla pericli
Tempestas, aut vanus honor, non ulla potestas
Hunc à iustitia potuit disorsere cursu,
Ecclesiae sic iura sua protexit & auxit,
Quod mortale fuit, morbo correptus in urbe
Exiit, aetheras petijt pars caelica sedes.*

BARTHOL. QUIRINI.

*Ecclesiae recto constans certamine praesul,
Duxq; viris fractis indefessus, venerandus,
Inclutus & grandis virtutum plebis amator,
Bartholomaeus adest Venetorum semper & urbi,
Quirinus genere orphanorum tutor & alitè
Hic iacet, hic regitur, cubat hic, silet, & requiescit.*

BEATVS LAURENTIVS.

Justinianus, primus Venetiarum Patriarcha die viii. Ianuarij Anno M. CCCC.
LX.

BERNARD. IVSTINIANI.

Leonardi procuratoris fil. Beati Laurentij Patriarchæ nepos, miles, orator & pro-
curator.

MAPHAEVS GERARDVS.

Patriarcha Venetiarum & Dalmatiae primas, S. R. E. Cardinalis.

Locus carnis proprie terra est.

VINCENTII PRATI.

*Longè vir unus omnium humanissimus,
Vincenius dixere Pratum agnomine,
Verona honestis editus parentibus,
Candore mentis par item columbula,*

Ecc

Cuius

V E N E T I A E.

*Cuius suauitate amabilissima
Poterat acerba quaq; temperarier,
Dum Trinifano antistite integerrimo
Gaudet patrono, cui libenti pectore
Sese perenni seruituti addixerat,
Ossa hic reliquit condita in cælum euolans.*

Obijt die ix. Nouemb. M. D. Lxv. ætat. xxviii.

AD AEDEM CELESTRIAM.

LAVRENTII CELSI DVCIS.

*Funera dux Venetum Laurentius ultima Celsus,
Hæret in hoc saxo titulis clarissimus altis,
Magnanimus patriæq; pater iustissimus heros,
Hic moderans animis vigilantibus urbis habenas,
Hostibus ut fulmen, sic verum sidus amicis
Sub inga mox Cretum renouauit prisca rebellem,
Tranquilla tandem patria sub pace relicta,
Ad cælum aeterno celebrandus nomine migrat.*

AD FANVM ANDREAE.

Peremisti sæuissima Mathalim in Teucrorum seruitute demersâ Pelarcum Angelum te Saluatorum classi Venetæ imperantem, Christianas gentes à Barbaris redempturum.

*Fantinus iacet hic generis lux clara Georgi,
Eloquium, probitas, gloria, fama gemit.
Ossa tegit marmor, fama lux verberat astra,
Stellifero gaudet umbra beata polo.*
Obijt die xxi. Iunij M. CCCC. XCIII.

IACOBO BARBARICO.

Senatori integerrimo, bello Peloponnesiaco legato pro Christi fide patriæq; pulcerrimè interempto ac Hieron. clariss. indolis filio M. CCCC. Lxvi. Id. Augusti.

HIERON. BARBARICO.

Proc. Pranc. Proc. fil. Flaminia in expeditione veneno hostili patriæ, cui vixerat, extincto E. P.

ORSATI IVSTINIANI.

*Ille procurator Veneta modò maximus urbe,
Orsatus iacet hic Iustinianus eques.
Qui Turcos bimari clasſis præfectus ab Isthmo
Dum fugat, ô fatum quanta trophæa rapis!*
Decessit Anno Christi M. CD. Lxiii. Quint. Id. April.

IACOBO SVPERANTIO.

D. Marci procuratori, Senatori grauis. summæ integritatis & innocentia viro, ampliss. in Republ. honoribus functo Franciscus F. Senator patri opt. Cecilia Iustinianæ matri offic. & pietat. ergo, sibi que & heredibus pos. V. ann. Lxxxiii. Obijt iii. Id. Nouemb. M. D: Li.

ANTONIO SVRIANO.

Patriarchæ Venetiarum Anthon. eques & Augustinus f. S. Michaelis filij patrono benè merito D. M. P. Vix. ann. Lii. M. V. D. xxiii. Obijt M. D. viii. Anno patriarchatus sui iiii.

FRANCISCO GRIMANO.

Petri filio M. Anton. Vincentius & Petrus D. Marci Procuratores atque Andreas

Andreas filij amantiss. posuere, Obijt Ann. M.D. xxxix. die 1. Martij Vix: ann. Lxxxv. Mens. xi. D. xxiii.

ANTON. VINCIGVERE.

Viro doctrina, eloquentia, fide, & integritate apud Venet. Senatum clariss. Me. T. I. M. D. xvii.

IN AEDE D. CANTIANI.

IOAN. VICTVRIVS.

Equest hic heu inuictus manco, qui cara relinquo pignora, & pro patria quæ subeunda forent expendo, Lucretia f. Andrea Bernardi vxor patri optimè merito. M. D. xliii. restaurauit.

FRANC. ANTISTITIS TEMPLI.

Quod iam vides, ô viator, non est Francisci Cica huiusce templi antistitis sepulcrum, sed perpetuum religionis & pietatis eius monumentum, non enim terra tegi potuit, quem iam dudum spectata virtus ad superos euexit. Obijt M. D. Lxxi. Idib. Iulij.

IN AEDE D. MICHAELIS VERSVS
MVRANVM.

SCORTI INSIGNIS.

Margaritæ AEmilianæ testamento matronæ pietate insignis procuratores D. Marci fide optima à fundamentis extruendum curarunt.

IN TEMPLO IOANNIS APVD
IODAICAM.

LAVRENTII CAGNOLINI.

Bergomensis viri ingenui hic sita sunt ossa, cuius virtus, prudentia, & animi magnitudo tanta fuit, quod ne dum ex operibus suis ac seruitijs, quibus toti Venetæ Reip. profuit, nomen famamq; immortalē adeptus est, sed ob eius decessum filios ac patriam hanc nobilissimam moestissimos reliquit. O mirum probitatis specimen, ô mortem infelicissimam. Indicium quod omnia mortalia citò euanescent Obijt Anno M. D. xxvi. Iulij xiiii. fundata prius capella hac & completa M. D. xi. die vii. Iulij pro se & heredibus.

IN ALBERGO, vt vocant.

Si quando fratres oculos huc adieceritis Bessarionis Cardinalis memoriæ pie colere ne grauemini. Qui maiorum vestrorum in se animum atq; obseruantiam grate reputans, ligno crucis sanctissimo, Seruatoris Christi tunica, multisq; præterea religiosissimis ac preciosissimis muneribus seipsum priuans, ijs sacrarium vestrum & vetustate & sanctimoniam apud omnes clarum, viuens perpetuo donauit.

IN AEDE D. GEORGII MAIORIS.

PETRI DVCIS.

*In tua damna vides & ferrea vincula pontus,
Rapta gemens fractasq; rates per littora cernens,
Raptorem spolij depromis fletibus istum,
Destinas hunc Venetum sapiens censura secundo,
Vt tua castra ruant, qui plura per aquora bella
Obsessis tremebunda tuis direxit & auxit.*

Ddd 2

Hic pa-

V E N E T I A E.

*Hic patrias laudes, aciem tenuitq; potentis
Hungarici Regis, hunc quem Vefania fantis
Excipit populus, & ad Hungara compulsi ire
Oppida, nec sistam dum praelia concipis istum,
Terria gesturi Venetos tunc pectore toto,
Excipis in dominos, resonet precor inclita Petri
Acta per egregios cines populumq; fidelem.*

DVCIS DOMINICI MICHAELIS.

*Terror Gracorum iacet hic, & laus Venetorum,
Dominicus Michael quem tenet Hemannuel.
Dux probus & fortis, quem totus adhuc colit orbis
Prudens consilio, summus & ingenio.*

*Illius acta viri declarat caprio Tyri,
Interitus Syria, mæror & Vngaria.*

*Qui fecit Venetos in pace manere quietos,
Donec enim vixit patria tuta fuit.*

*Quisquis ad hoc pulcrum venies spectare sepulcrum,
Ante Deum genua flectito propter eum.*

Anno Domini M. C. xvii. Indict. vii. Obijt Dominicus Michel Dux Venetiar.

SEBASTIANI ZIANI DVCIS.

*Hic dux egregius, sapiens, dives cinerefcit,
Vixit cum Christo, mundo sua fama niscit,
Sebastianus vocitatus in orbe Zianus,
Cum Papa princeps, clerus, plebs, hunc recolebam
Iustus, purus, castus, mitis, cuiq; placebat
Consilio pollens, bona plantans, & mala tollens,
Robur amicorum, patria lux, spes miserorum,
Et flos cunctorum, dux electus Venetorum,
Binos coniunxit gladios & more refulsis
Eloquium, sensus, bonitas, clementia, census
Illi parebant, nulla virtute carebat.*

Obijt Anno Domini M. C. Lxxviii. Mens. April.

A D S. IOANNEM IN OLEO.

FRANC: LANDÆ.

*Franciscum quem Landapium tulit alta propago,
Functus in hoc tumulto continet ossa breui.
Quem doctor, quem clarus eques virtute decora,
Duxit vitalis gentis & orbis honor.*

MALAMOCEN: PISCATORIS.

*Qui Brighenti io son da Malamocco
Che per desperation ando à pescare
Onde saltasse vn vento di Sirocco
Et per non hauer timon me reuersa
Si che da gran fortuna mi ha anega
Et per honor de nostro parentao
Son qua dendro à couerto in sagrao.*

ANONYMI.

*Ogni huomo die morir chi è nasso
Et tanto pirchi è de curta vita
Onde ogni bon Christian è ostenuo
Laudar dio padre & gli Santi de dio
Che mi dia il paradiso à mi Tonno.*

AD S.

AD S. PROCVLVM.

M. CCC. LXXXIX. die XXIIII. Decemb. factum fuit hoc opus
in remissionem peccatorum sapientis & catholici viri D. Amadæi de
Buonguadagnis Commendabilis Vicecancellarij communis Venetiarum.

P E T O L O T I.

In hoc Cassano de marmorea petra,
Sepultus quondam fuit Petolorus,
De Polesinis cognomento dictus,
Prouisor Lagunarum & gleborum,
Qui cum uxore carissime vixit,
Calcans in hebdomada ambo terrena fixit.
Vixit annis centum atq; tribus.

Et obiit in vigilia S. Mauri apud Ecclesiam Cathedralē Iesulanum M. CCCC.
xix. Calend. Augusti.

Per che vaio ch ogniun me intenda
Se ben io non saueſſi de latin
Son Petoloro de ca Pulesin
Es prego S. Alban ch mi defenda.

AD S. MOYSEN.

BERNAR: GEORGIVS.

Nicolai filius Helisabeth Valeriæ vxori Claræ f. coniugate de prole, sibiq; viuen-
tibus post fata nouis. solis p. Anno Christ: salutis M. D. Lx. ætatis verò suæ ann.
Lxxiii.

BOVOLETI ROSI.

Bouolero de Rosi da Baran
S' ha fatto sepelire in S^{to}. Cassan
Il poueretto mori à Muran
Es fu portato qui con procession.

ANONIMI.

Chi nasce die mori care persone
Pur me ha grienao anda cassi d' insta
Senza cerca do sette di pipone.

VICTORIS GAATAE.

Nisum se Miranegia ch sia morto
Così da boum bnello inanzi al tempo
Vittor Gaata m' ha fatto S. Torto
Chi mi de un cortello stando in vale
Mori, ch fu ferito da drio le spale.

ALTERIVS.

Questo huomo è morto il nome viue,
Viue il homo per morire, & mori il nome per viuere.

IN S. IVLIANO.

THOMAS PHILOLOGVS.

Rauennas Physicus ære honestis laboribus parto, ædes primum Paduæ virtuti,
post has Senatus permillis pietati erigi fecit, illas animi, has etiam corporis monumē-
tum, Anno mundi M. DCC. LIII. vi. Non. Octob. Iesu Christi M. D. LIII. Urbis
M. C. xxxiiii.

Ddd

IN S.

V E N E T I A E.
IN S. MARIA NOVA.

Fortunius Spira omni literarum laude præstantissimus hic iacet.

SYLVIAE MATRONAE.

Sunt Charitum hi tumuli? Charitum sunt, non tamen hic est

Sola Charis, sed & hic ipsa sepulta Venus.

Sunt tumuli hi Veneris? Veneris sunt, non tamen hic est

Sola Venus, sed & hic ipsa Minerva iacet.

Hicne Minerva iacet? iacet hic, sed non tamen illa hic

Sola iacet, sed & hic casta Diana iacet.

Ergo etiam periere Dea? dubitasne perisse

Ipse Deas, potuit Sylvia si ipsamori.

IN S. MARIA DE CROCCHICIERI.

LAVRENTIO MASSULO.

Viro patricij ordinis optimo, in cuius obitu tota & nobilis Massulorum familia finem habuit. Isabetta Quirina vxor pientis. M. P. Obijt anno salutis M. D. Lvi. Mens. Ianuar.

IN S. CATHARINA.

NICOLAVS PRIOLVS.

S. Marci Procurator Iacobi fil: hic iacet Obijt ann: M. D. xxviii. anno ætat: suæ xcvi.

IN S. HIERONYMO.

NICOLAO CONTARENO.

Aloysij fil. Senatori optimo filij mœstis. posuere, Vix. annos. Lxiii. Menses vi. Obijt M. D. Lxxi. prid. Id. April.

IN S. IOANNE EVANGELISTA.

Illustri Baduariorum familiæ Io. Andreæ Baduarij è regione sepulti affinium & cognatorum commune sepulcrum M. D. Lxviii.

IO: ANDREAE BADVARII.

Huius loci Prioris permirabiliter ducta effigies, magni index animi, & maritimæ disciplinæ simulacrum. Qui cum honores omnes esset consecutus, pietatem in pauperes vnũ coluit, senexq; triremem illam nobilem adinuenit pugnae naualis propugnaculum, & virtutis præstantis viri apud posteros claris. testimonium. Vixit annos Lxxxii. Obijt M. D. Lxvi.

ANGELI BADVARII.

Prioris, Senatoris optimi, qui priuatis rebus gerendis, publicis administrandis, hospitale pauperum regendo, sedulam animi virtutem, summam ingenij probitatem claritatemq; præstitit singularem, Albertus ac Petrus filij caros parentis cineres pietate debita profecuti hic ossa quiescenda curarunt, Vixit ann. Lxxxii. M. vi. Obijt M. D. Lxxe.

AD S. MARIAM MATREM DOMINI.

ANDREAE TREVISANO.

Filio & Helenæ filiæ, illi bimo, huic sexenni vtriq; acerbè defunctis, & Annæ vxori incomparabili cum qua iucundis. vixit ann. xiii. Paulus Trevisanus Andreæ filius & sibi & posteris vult fieri.

AD S. MARIAM DELLI CARMINI.

M. ANTON. VENERII.

Phil. opt. mer. D. Marci procuratoris ossa Vix. ann. Lxxii. M. ix. obijt M. D. Lvi. mii. Non. April.

DANIEL

DANIEL VENERIVS.

M. Anton. Phil. D. Marci procuratoris optime meriti filius sibi & posteris viués
P. M. D. LVII. III. Id. Ianuarij.

MARINO ET DIONORÆ POLANI.

Parentibus optimis Franciscō fratri carissimo sibi & posteris Triphon Bernardus
& Bernardinus filij mœstils. posuere M. D. LXVI.

LVCAE CIVRANO.

Senatori opt. & amplissimis honoribus functo Petrus Georgius ex sorore nepos
ponendum curauit, Decessit anno M. D. III.

ANERÆAE CIVRANO.

Qui rei militari annis xx. strenuē operam nauando, Muglam totamq; Istriam ab
Hungorum impetu seruauit, Turcarum vim in Dalmatia repressit, Cremam cum exu-
libus obsidione cinxit, Apuliam à Cæsarianis recuperauit, atq; ideo de Repub. opti-
me meritis anno ætatis suæ LVIII. feliciter obiit: Andreæ dein summæ spei adolescen-
te post naufragium, morbo sublato, Petrus Ciuranus, illi filius, huic verò pater pi-
entissimus H. M. P. M. D. LXXII.

IBIDEM.

Petri Gorij ossa hic sita sunt.

I N S. H E L E N A.

ALEXAN: BONROMEI.

*Mitis Alexander vir Bonromeus Etruscus,
Natus enim Sancto Miniato propagine clara,
Frater & ipse suus quoq; Bonromeus amœnis,
Sortibus exhibitus, fieri fecere Capellam,
Hanc Helena suum honore sacro fulgente parauit.*

Hoc sepulcrum est Magnifici & generosi viri D. Alexandri de Bonromeis Q.
Domini Philippi & successorum suorum, qui ex hoc sæculo migrarunt die VIII. Mens.
Iulij M. CD. xxx.

BONROMEI COMITIS DE VALTARO.

*Insignem virtute virum Comitēq; Tiare,
Vallis & Arquati dominum, celeberrima presens
Vrna tenet, tantam genuit Florentia prolem,
Hic pietatis honor grauis & sectator honesti,
Bonromeus erat iustis, ditauit egenos
Semper, at his meritis superum penetrans ad aulas.*

Matthæus de Reuettis Mediolan: fecit M. CD. xxii.

THOMASI TALENTI.

*Hoc iacet illustri conclusus marmore Thomas,
Qui de Talentis clarus, sed clavior altis
Artibus, ingenij iustis, clarissimus autem
Moribus & vita, proprio restatus ut arc.
Hac maris incoletet sedem sanctissimus ordo,
Montis olimeti meritis nunc congrua sumit
Suffragium heres, sancta tuo precis Helena tanto,
Fac quod parens horum concreseat agmina fratrum.*

IVSTINIANORVM PATRIS ET FILII.

Ioannes Iustinianus pater & Franciscus filius Senatores opt. facundia & dignita-
te equestri insignes hic clauduntur M. CCCC. Lxxix.

VICTORII CAPELLI.

D. Imp. Victor Capellus Imperator maritimus maximis rebus gestis Illustr. III.

Ecc 4

& Lx.

V E N E T I A E.

& Lx. annos natus ab anno salutis M. CCCC. Lxxx. Id. Martias ex Euboeia perit, hic eius ossa, in coelo anima. Andreas Ludouicus Paulus filij pientiss. parenti opt. posuere.

ALOYSIO LAVREDANO.

Pauli filio M. D. Petri Diui Marci Procuratoris nepoti, class. Venetæ Prouisorii III. Id. Martij defuncto M. D. II. eiusq; posteris conditum:

PATRIS ET FILII LAVREDANORVM.

Petro & Iacobo Lauredanis patri & filio, ambobus viris summis & triumphatoribus fortissimis, pacis belliq; artibus clarissimis, alter virtute sua Dalmatas domuit, expugnato munitissimo Tragurij oppido, Turcas & Genuenses fregit, formidolosus vtriusq; duplici victoria, altera ad Gallipolin, altera ad portum Delphinum: Demum bello Philippico Padanæ classis præfectus per insidias hostium veneno sublatus, ætatis suæ Lxvi. ann. Alter autem rerum gestarum magnitudine vel munerum varietate tanto parente par, Reip. nunquam non bellator simul ac consultor illustris, exanimatam & ruentem Græciam Constantinopolitana clade sustinuit & recreauit, prædatorias naues Turcicas ad duo deuginti captas incendit, Rhodios contumaciter se habentes classe cinctos imperata actutum facere coëgit, mare infestum prædonibus expurgauit. Sicq; III. Imp. Virtutis suæ fama & splendore nominis fuit terrori, hostibus prodire in aciem eo imperante non audentibus, vt quam fortuna patri concesserat formido hostilis filio benè gerente de Repub. ademerit occasionem. Vixit innocentiss. concessit naturæ annum agens Lxxv. cariss. & optatiss. patriæ, quod funeris sui moerore declaratum est. Anton. & Petr. Lauredani nepotes & filij pientiss. memoriæ & pietatis ergo simul item & posteris dedere.

FRANCISCI RVBEI.

Ex Britannia citeriore monumentum. Quod miserum putatis felicissimum experi: mortuus sum tum, cum suaue mihi erat viuere. Trium prouinciarum Senator legatus ad Venetos ætate florens, suffectus Anton. Talentus de Florentia, Mediolani Parisij Senator condia apud gentiles suos curauit M. D. xxi.

NELLA IODECA.

Vt sancti Athanasij Alexandrini Patriarchæ corpus condigno veneraretur honore, ex veteri sepulcro in hac augustiori forma pietas matrum poni cur. M. D. XXXVI.

AENIGMA QVODDAM IN EPISTYLIIS ECCLESIAE POLEN. AD S. GERMAN.

Pater cum filia, frater & soror, socer & nurus: hic tantum duo iacent. Euticus & Enonia Nata H. Sedem S. V. P.

IN GYMNASIO BIBLIOTHECAE.

Bessarionis Cardinalis ex legato Senatus iussu, procuratorum D. Marci cura Philippi Truno, Anton. Capello, And. Leono, Victor. Grimanio, Ioan. à Lege eq. Bibliotheca instructa & erecta M. Antonio Truisano principe Anno ab urbe condita M. C. XXXIII.

INSCRIPT. STATV: EQVESTR:

Nicolao Vrsino Petiliani Nolaq, principilongè clarissimo, Innocentij Alexand. Pontiff. Rom. Ferdinandi Alphonsiq, iunioris Reg. Neapol. Imp. felicissimo, Venetiæ demum Reip. per XV. annos magnis clarissimisq;

*simisq; rebus gestis, nouissime à grauissima omnium obsidione Patauio
conseruata virtutis & fidei singularis S.V.M.H.P.P.*

IN TRIBVS COLOSSIS ANTE
S. MARIAM.

Leonardo Lauredano Venet: Duce anno eius IIII. opt. principe.

IN PALATIO DVCIS.

*Leonardo Lauredano principe, cum is annonae prouisum iri statuisset,
quod non modò urbi Venetae, sed Vicinis ciuitatibus, quae ob bellorum tu-
multus summa cum caritate laborabant, subsidio fuit, quindecies centies
mill. sex frumenti Michaeli Salomono, Marco Contareno, Aloysio
Barbaro rei frumentariae praef. curantib. sunt intra menses XVI. id quod
ante à nunquam ex varijs regionibus Venetiasq; aduecta Anno M. D.
XI. & XII.*

IBIDEM ANTE PALATIVM.

*Henricus III. Galliae Rex & I. Poloniae Christianiss. accepto de im-
matura Caroli IX. Galliae regis fratris coniunctiss. morte tristi nuncio è
Polonia in patriam, ad intendum regnum hereditarium properans, Ve-
netias anno salutis M. D. LXXIII. XIII. Calend. August. acces-
sit, atq; ab Aloysio Mocenigo Ser^{mo}. Venetorum principe & omnibus
huiusce Reip. ordinibus, non modò propter veteris amicitiae necessitudi-
nem, verum etiam ob singularem de ipsius eximia virtute atq; animi ma-
gnitudine opinionem, magnificentiss. post hominum memoriam apparatu,
atq; alacri Italiae propè uniuersa summorumque principum praesertim
concursum exceptus est. Ad cuius rei memoriam sempiternam Se-
natus hoc monumentum fieri curauit Arnolfo Ferrerio secretioris eius
consilij partecipe Regio apud Remp. Legato id etiam postulante.*

AD CISTERNAM.

*Parcior è caelo quam quis descenderit imber,
Hic eris ingenti quod leuet ora siti:
Nec tantum hoc hominum potuit solertia, verum
In medio dulces æquore seruat aquas.*

IBIDEM DE LAVDE VENET.

*Tu verò Venetum salue sanctissima tellus,
Salue cara parens Diuum fecunda virorum,
Ingenijsq; opibusq; potens ac pacis alumna,
Quam neq; Tyrrhena pelago bella aspera gentis,
Nec ferus Odrysis Mauros excitus ab oris,
Non acti furys Itali, non Gallia duces
Non coniuuati potuerunt perdere reges,
Neu belli terrere nimis, sed conscia recti,
Hostibus ut pelagi rupes immota resistens
Lata esto, quoniam ipsa tibi facis ocia, serua.*

IN PA.

V E N E T I A E.
IN PALATIO CONSILII MAGNI.

Omnibus qui patriam conseruarint, adiuuerint, auxerint, certum est, esse in cælo definitum locum, ubi beati auo sempiterno fruuntur, quod quidem in terris fiat acceptius, quàm concilia cætusq; hominum iure sociati, qui ciuitates appellantur, hac etiam in Rectores & conseruatores cælo profecti illuc reuertantur. Auerſamini igitur vitia, colite virtutes, ad rectas opes animum subleuate, humiles preces in excelsoporrigit. Magna vobis est, si dissimulare non velitis necessitas inclytaprobitatis, cum ante oculos agitis Iudicis cuncta cernentis.

IBIDEM SVpra SEDE PRINCIPIS

Ad paradisi picturam.

*L' amor che mosse già l' eterno padre
Per figlia hauer di sua dexta trina
Cosſei che fu del suo figlio poi madre
De l' uniuerso qui la fa regina.*

IN EODEM PALATIO AD EFFIGIES OMNIſVM

ducum Venetorum depictas.

AD OBELLERIVM I.

*Fratri ab inuidiam Rex Pipinus in Rinoaltum
Venit, defendi patriam sibi gratificatus.*

Hic Obellerius propter appositam inscriptionem habetur pro primò duce, cum tamen vii. ipsum præſerint, qui inscriptionibus & elogijs carent, vtpote:

PaoLucius Anafestus Dux I. Anno 693.

Marcellus Tegalianus Dux II. Anno 717.

Vrsus Hypatus Dux III. Anno 726.

Theodatus Hypatus IIII. Anno 742.

Galla Corſus V. Anno 755.

Dominicus Monegarius VI. Anno 756.

Mauritius Galbainus VII. Anno 764.

Obellerius VIII. An: 804. Primus tamen qui habet Elogium.

Ponemus itaq; Angelum Participatum pro ix. Duce, & sic sequentes cæteros in suo ordine cum adscriptis elogijs.

AD ANGELVM PARTICIPATVM.

IX.

Anno 809.

Tecta Palatina communis paruula fundo,

Ædifico sanctum Zachariamq; Ilariumq;.

AD IVSTINIANVM PARTICIPAT:

X.

Anno 828.

Corporis alia datur mihi sancti gratia Marci.

AD IOAN. PARTICIPATVM.

XI.

Ann: 829.

Sub me S. Marci Ecclesia conditur.

Ibiq; corpus deponitur. Primicerius ordinatur.

Sancti Iuliani Ecclesia erigitur: Tandem clericus diem clausi.

AD PE-

AD PETRVM TRADONICVM. XII. Ann. 837.

In Dalmatas & Sarracenos mare superum infestantes classem instruxi, apud adem D. Zacharia interemptus occubui.

AD ORSVM PARTICIPATVM. XIII. Ann. 864.

Furentes Dalmatas compescui, Sarracenosq; Italiam vastantes apud Tarentum feliciter profligavi.

AD IOAN. PARTICIPATVM. XIV. Ann. 881.

Comaclensem urbem Senatui Veneto infensam victricibus armis nostris subegi.

AD PETRVM CANDIANVM. XV. Ann. 887.

Consensu patrum populiq; iterum electus dux mensibus sex, diebus tredecim peractis in ualescente morbo Ducatu denuò me abdicavi.

AD PETRVM TRIBVNVM. XVI. Ann. 888.

Ab ingentibus undiq; bellis patriam ingenti classe tutatus sum.

AD ORSVM II. PARTICIPATVM. XVII. Ann. 912.

Quoad decuit Iustitiam & Pacem colui, tandem concepto voto in Monasterio S. Felicis diem clausi.

AD PETRVM II. CANDIANVM. XVIII. Ann. 932.

Comaclum expugnaui, ac Iustinopolim censuariam reddidi.

AD PETRVM PARTICIPATVM. XIX. Ann. 939.

*Multa Berengarius mihi privilegia fecit,
Et mihi monetam cudere posse dedit.*

AD PETR. III. CANDIANVM. XX. Ann. 942.

Sub me reliquia S. Ioannis Bragora Ecclesia deponuntur. Obij paulò post substitutum filium.

AD PETR. IIII. CANDIANVM. XXI. Ann. 959.

A populo spretus Dux eligor, occidor, fœdor ferro.

AD PETRVM ORSEOLVM. XXII. Ann. 976.

Ecclesiam S. Marci prior adificavi, deinde & Monachus factus miracula plurima egi.

AD VITALEM CANDIANVM. XXIII. Ann. 978.

Ciues discordes sedo, morior Monachatus.

AD TRIBVNVM MEMVM. XXIII. Ann. 979.

Regis ab insidijs defendens Imperialis,

Ostthonis patriam pondera multa tuli.

AD PETR. II. VRSEOLVM. XXV. Ann. 991.

Subiugo Dalmatiam communis commoditate,

Sponte bona multi colla dedere iugo.

AD OTTHONEM VRSEOLVM. XXVI. Ann. 1009.

Marte gradum redimens quem vi Patriarcha tenebat,

Vrbis Aquileia demum de sede repellor.

AD PETRVM CENTRANIGVM. XXVII. Ann. 1026.

Præcessore meo priuato sceptrâ guberno.

AD DOMINICVM FLABANICVM. XXVIII. Ann. 1032.

Sub me salubre decretum, ne quis consortem seu successorem in Ducatu sibi uiuens faciat.

AD DO.

AD DOMINICVM CONTARENVM.	XXIX.	Ann. 1043.
<i>Bello conuictam Iadram castigo rebellem.</i>		
AD DOMINICVM SILVVM.	XXX.	Ann. 1071.
<i>Obsessum repulsi Guiscardum Marte Robertum, Dyrachij hinc Dominum me vocat praefat Alexis.</i>		
AD VITALEM FALETRVM.	XXXI.	Ann. 1084.
<i>Clare fit occultum corpus mihi Sancti Marci.</i>		
AD VITALEM MICHAELIS.	XXXII.	Ann. 1096.
<i>Pisanam classem sacra telluris ut hostes Praepositum Caesarem Aegypti iure repulsi.</i>		
AD ORDELAFFAM FALETRVM.	XXXIII.	Ann. 1102.
<i>Addo Croatiam titulo iungo Ducali.</i>		
AD DOMINICVM MICHAELIS.	XXXIII.	Ann. 1117.
<i>Tyrum cum Syria praefens tibi Christe redemi.</i>		
AD PETRVM POLANVM.	XXXV.	Ann. 1130.
<i>Fanum sub me tributarium efficitur. Monasteria S. Clementis & Iacobi de Palude construuntur.</i>		
AD DOMINICVM MORVSINVM.	XXXVI.	Ann. 1148.
<i>Sub me admirandi operis campanile S. Marci construitur, & uni- uersae Histria tributa renouantur.</i>		
AD VITALEM II. MICHAELIS.	XXXVII.	Ann. 1156.
<i>Imperium vasto trirēmibus undiq; missis, Vrbis Aquileia Patriarcham trado tributis.</i>		
AD SEBASTIANVM ZIANVM.	XXXVIII.	Ann. 1173.
<i>Ducatum titulis dotauit ingentibus, atq; Papa liber minis fit Federice tuus.</i>		
AD ORIVM MASTROPETRV.	XXXIX.	Ann. 1178.
<i>Ducatum desero, Monachus fio, moriorq;.</i>		
• AD HENRICVM DANDALVM.	XL.	Ann. 1192.
<i>Henrico Duci est titulus quarta partis & dimidia totius Imperij Ro- maniae dominatoris.</i>		
AD PETRVM ZIANI.	XLI.	Ann. 1205.
<i>Bellipotens tota mihi subditur insula Creta.</i>		
AD IACOBVM TEPHOLVM.	XLII.	Ann. 1229.
<i>Armis recupero Iadram, legesq; reformo.</i>		
AD MARINVM MOROSINVM.	XLIII.	Ann. 1249.
<i>Primiceriatum baculo mitraq; ornavi.</i>		
AD REINERVVM ZENV.	XLIV.	Ann. 1252.
<i>Ex Acre pulsos Ianuenses dat Mare victos.</i>		
AD LAVRENTIVM TEPHOLVM.	XLV.	Ann. 1268.
<i>Claustra marina tuens, prostigo Bononienses.</i>		
AD IACOBVM CONTARENVM.	XLVI.	Ann. 1275.
<i>Fit Iustinopolis Venetorum subdita regnis.</i>		
AD IOHANN. DANDALVM.	XLVII.	Ann. 1280.
<i>Insula, Piranum subduntur, cudo Ducatum.</i>		

AD PE-

AD PETRVM GRADENICVM.

XLVIII.

Ann. 1288.

*A faciendo salem Paduanos Marte coegi,
Vrbem purgavi propulsis seditionis.*

AD MARINVM GEORGIVM.

XLIX.

Ann. 1311.

Tempore meo rexi Iadram & rebellantem purgavi.

AD IOANN. SORANTIVM.

L.

Ann. 1312.

Tragurium, Spalatrum, & Sabinicum sub iugo mitto.

AD FRANCISCVM DANDALVM.

LI.

Ann. 1328.

Marchia tota diu mecum bellando subacta,

Tarusium tandem sub mea iura dedi.

AD BARTHOL. GRADENICVM.

LII.

Ann. 1339.

Pacificè rexi publicumq; & mente protexi.

AD ANDREAM DANDALVM.

LIII.

Ann. 1343.

Alia trium probitas mihi quarto suggerit instar,

Qui de Dandalca prole fuere Duces.

AD MARINVM FALETRVM.

LIV.

Ann. 1354.

carentem effigie.

Temeritatis meæ penas lvi.

AD IOANNEM GRADENICVM.

LV.

Ann. 1355.

Memoria & Insuperitia clarus,

Cum Ianuensibus vtile fœdus inij.

AD IOANNEM DELPHINVM.

LVI.

Ann. 1356.

Tarusium obsidione liberum feci, pace cum Hungaris inita.

AD LAVRENTIVM RELZI.

LVII.

Ann. 1361.

E mare Dux vocor, Græta liberator opima.

AD MARCVM CORNARVM.

LVIII.

Ann. 1365.

Residua rebellantis Crætæ funditus extinxi.

AD ANDREAM CONTARENVM.

LIX.

Ann. 1367.

Hic sacer Andreas stirps Contarena moratur,

Dux patria precibus Senior, qui Ianua cines

Marte tuos fundens, & victor classe potitus,

Amisam Veneto Clugiam pacemq; reduxit.

Me nulla tacebit atas, cum Ianuenses fugauerim, Clodiamq; receperim, & à maximis periculis patriam liberauerim.

AD MICHAELEM MOROSINVM.

LX.

Ann. 1381.

Pauca damus patriæ, festina morte repressi.

AD ANTON. VENERIVM.

LXI.

Ann. 1381.

Crætæ Præfectus dux eligor, meq; auctore unicus in vinculis damnatus filius, etsi triste, salubre tamen exemplum Iustitiæ, posteritati mandandum.

AD MICHAELEM STENVM.

LXII.

Ann. 1400.

Sub me capta venis Ianuensis plurima classis,

Saxosa & Dominum nosti me pulcra Verona,

Tu quoq; Patavium, tu Vincentina propago.

AD THOMAM MOCENIGVM.

LXIII.

Ann. 1413.

Hungaros bello domui, Turcarum classem deleui, pyratas ubiq; fugavi, Imperio nostro Tragurium, Spalatrum, Catharum, Feltrum, Cene- tamq; adiunxi.

Fff

AD FRAN.

V E N E T I A E.

- AD FRANCISCVM FVSCARVM. LXIV. Ann. 1423.
*Post mare perdomitum: post urbes Marte subactas,
 Florentem patriam longaeuus pace reliqui.*
- AD PASCHALEM MALAPETRVM. LXV. Ann. 1457.
Meduce pax patria data est, & tempora fausta.
- AD CHRISTOPH. MORVM. LXVI. Ann. 1462.
*Iustitiam colui pius, & si fata fuissent
 Pro patria in Turcas Dux moriturus eram.*
- AD NICOLAVM THRONVM. LXVII. Ann. 1471.
*Hic Thronus asberijs dux est demissus ab astris,
 Vt Persam Veneto iungeret imperio.*
- AD NICOL. MARCELLVM. LXVIII. Ann. 1473.
*Me populi pietas & opes exponere nonis
 Et vitam ciues colere, Scodramq; recepi
 Obsessam Tencris, seruavi in pace Latinos.*
- AD PETRVM MOCENIGVM. LXIX. Ann. 1474.
*Ille ego qui Phrygias urbes, Asiaq; potentis
 Oppida, qui Cilicum classem, Cyprumq; recepi,
 AEquora pyratibus, Scodram obsidione lenavi.
 Patrum consensu, populi Dux voce creatus.*
- AD ANDREAM VENDRAMINVM. LXX. Ann. 1476.
*Senio iam confectus Rempub. diuturno bello vexatam intrepide gu-
 bernavi. Domi iustitiam adeo colui, ut proprio nec pepercerim filio. Foris
 quidem Naupactum, formidanda hostium obsidione liberaui.*
- AD IOANN. MOCENIGVM. LXXI. Ann. 1477.
*Hic bellum Herculeum extinxit. Italiam totam terra mariq; furen-
 tem repressit, Imperium auxit, auctumq; reliquit.*
- AD MARCVM BARBARICVM. LXXII. Ann. 1485.
*Seruavi morbo patriam, belloq; fameq;
 Iustitiam colui, plus dare non potui.*
- AD AVGVSTINVM BARBARICVM. LXXIII. Ann. 1485.
*Rheticum bellum confeci, Cyprum recepi, Ferdinandumque Iunio-
 rem in regnum restitui, hinc maritimis Apuliae urbibus, Cremona inde
 Abduanaq; Glarea imperio adiectis, publica tranquillitatis conserva-
 tor, cum nullos in libera ciuitate titulos, praeter ciuium meorum benemo-
 lentiam, quod est veri principis officium, respexerim.*
- AD LEONARD. LAVREDANVM. LXXIV. Ann. 1501.
*Pace cum Baiaete Turcarum Rege constituta, omnium prope Euro-
 pa principum in Remp. conspirantium arma compressi, liberos & fortu-
 nas pro Reip. incolumitate deuoui, eo exitu, ut cum ad exemplum Roma-
 nae constantiae atq; virtutis nunquam de Rep. desperarim, ab omnibus Eu-
 ropae Regibus oppugnatus, ac pluribus praelijs pene victus, uniuerso demum
 bello victor euaserim.*

AD AN-

AD ANTON: GRIMANVM. LXXV. Ann: 1525.

Attollentis prementisq; fortunamirabiles ludos semper despexi, cum infracto animi vigore firmus & constans ab hoc salubri temperamento me ipso maior & clarior euaserim.

AD ANDREAM GRITI. LXXVI. Ann. 1523

Imperium quod armatus foris, summis meis periculis amissum restitueram, domi princeps, & acerrimis hostibus & fame saepe oppugnatum, ita conseruari, ut nulla ex parte imminatum moriens reliquerim.

AD PETRVM LANDVM. LXXVII Ann. 1538.

Pace cum Solymanno Turcarum Imperatore facta, patria ab annona caritate liberata, imperium validis munitionibus egregie munitum, omnibus aequis, in priuatam domum nihil prater gloriam intulit.

AD FRANCISCVM DONATVM. LXXVIII. Ann. 1545.

Curia parte luculento adificio exornata, omni belli suspitione semota, dum Respubl: sub mea salutaritela secure admodum respiraret septimo Principatus anno, vita amplius octuagesimo, in unam publicam salutis atq; opulentiæ curam excubantem, mors oppressit.

AD MARCANTON: TRIVISANVM. LXXIX. Ann: 1553.

Religionis amantissimus, anno circumactomoriens in gremio patrum ante aras, in calum unde veneram, vita integer euolam.

AD FRANCISC: VENERIVM. LXXX. Ann: 1554

Biennium magna animorum propensione cum in principatu vixerim, non sine absoluta religionis ac prudentiæ laude, Bonam Sfortiam atq; Aragoniam Polonia Reginam infatigabilem aduentantem, nullo non honoris genere excepi.

AD LAVRENT: PRIOLVM. LXXXI. Ann: 1556.

Optimarum artium studijs clarus, pestilenti lue sedata, admirabili prudentia administrata Republ: Pontificem ac Casarem Neapolitano bello distractos in pristinam amicitiam reduxi, ut ex Italia diuturnis bellorum incommodis afflictata irruptiones atq; arma exterarum gentium salubri consilio pellerentur.

AD HIERON: PRIOLVM. LXXXII. Ann: 1559.

Clementiæ cultor & sanitiæ detestator acerrimus, principatum animi candore, liberalis ingenij bonitate ac religione fraternæ virtutis amulus suscepi.

AD PETRVM LAVERDANVM: LXXXIII. Ann: 1567.

Inusitata annona penuria, frumento summa prudentia importato publici naualis incendio compresso, exortum Turcicum bellum constanter suscepi, sic ut non dubia victoria spe, maxima eius conficiendi oportunitas pararetur.

AD ALOYSIVM MOCENIGVM. LXXXIV. Ann: 1577.

Depulsa fame consociatis Christianorum principum viribus, Selymi

Turcarum Regis classe profligata, atq; inde victoria una omnium nobilissima parta: Henrico Gallorum Rege magnificentissime excepto, Servatori Deo adeo dicata, urbe bello, fame, incendio, pestilentia liberata Rempubl. florentem reliquimus.

AD SEBASTIAN. VENERIVM. LXXXV. Ann. 1577.

Lauream servata patria, quam armatus Imperator ad Echinadas paulò antè in triumphum retuleram, Princeps una omnium sententia creatus, ita civili moderatione muniri, ut dubium reliquerim, fuerimne in Rep. administranda princeps iustior & sanctior, an in rebus bellicis fortior & felicior Imperator.

AD NICOLAVM DE PONTE. LXXXVI. Ann. 1578.

Rempubl. graviss. aere alieno liberatam, ac plurimis belli subsidij & pacis ornamentis auctam reliqui.

IN CONCLAVI MAIORI AD HISTORIAM FRIDERICI IMPERAT.

Adrianus Pontif. Max. Federicum Ænobarbum Romani Imperij insignibus in D. Petri decoravit M. C. LXII.

AD ALIAM HISTORIAM.

Romani familiam Imperatoris à Prato Neronis profecti ad molem Adriani aggrediuntur ad tentorium usq; Imp.

AD ALIAM.

Alexandrum III. Pont. Max. ritè creatum, & Octavianum vitio factum, Imp. Federicus Ticinum evocavit. Alex. dicto eius audiens non fuit: & taq; Federicus id agere ferens, Octavianum qui ad se ijt, Pontificem declaravit ac veneratus est.

AD EXCOMMUNICATIONEM FEDERICI IMP.

Insolentes Federici conatus Alexander Pont. anathemate & bello indicto deprimit & propulsat. Federicus Imp. iniquo edicto subditos suos ab Alexand. Pont. alienat.

AD PICTVRAM PRAEPARATIONIS BELLII.

Prætulit Rex inclutus bellum quieti, ut Pontificis dignitatem tueretur, parantur utrinq; arma: adsunt Federico Boëmi, Daci, Getae, Germani, & Itali: Regi Francia fauent Anglici, Britanni, Flandrenses, Burgundienfes & Vascones.

AD RECESSVM PONTIFICIS VENETIAS.

Pontifex ne tot Christianorum millia sua causa hostiliter confligeret, celata persona dignitate, è medio excessit, Venetiasq; liberam urbem se contulit, gregarij sacerdotis habitu, fuitq; hic septuagesimus septimus supra centesimum & millesimum annum.

AD EXCEPTIONEM PONTIFICIS COGNITI.

Prima nocte declinavit apud Canonicos S. Saluatoris, qui duxerunt eum ad monasterium S. Mariae Caritatis, ibiq; in forma - - - serviebat.

Quidam

Quidam peregrinus natus Dei ex voto venerat Venetias, qui dum visitaret Ecclesiam suprascriptam, cognovit Papam: notificat Illustri D. Sebastiano Ziani tunc inclito Venetiarum Duci, qualiter summus Pontifex est in tali Ecclesia.

Dux, Consiliarij, nobiles, & tota Venetiarum ciuitas, similiter Patriarcha Gradensis, & Episcopus Castellanus, cum toto clero perueniunt cum crucibus ad D. Papam, dubitantem de tali concursu, deuotissimus Dux genibus flexis dedit oscula ad Beatiss: pedes, presentans chlamydem, mitram, & ornamenta pedum, & confortans, ut metu deposito assumeret animum & Pontificalia ornamenta, quia est in urbe tutissima, libera & potente.

AD PROCESSIONEM AD ECCLESIAM D. MARCI.

Dux uniuerso populo comitante ad altare Ecclesie S. Marci Papam cum cantibus & deuotione perducit, ubi personam, facultatem, magnitudinem ciuitatis & totum dominium in protectionem suam & Ecclesie contra quoslibet offert.

Papa praeat Duci cercum album, quo ipse & Ducantes post eum perpetuo in suis processionibus uteretur.

AD ABLEGATIONEM PRO PACE.

Pro pace tractanda mittuntur ad Imperatorem, tum in Apulia residentem, solemnnes Ambasciatores cum literis Ducalibus, quas Papa mandat per Ducem muniri bulla plumbea cum figura S. Marci utq; Duce.

AD ADVENTVM LEGATORVM AD IMPERAT:

Imperator primò Ambasciatores latèter recepit, sed audito, quod uenerant ad tractandam pacem, regide respondit, quod Papam fugituum sibi tradant & nolint facere guerram alienam suam, nec sustinere quem totus mundus sequitur, alioquin parare se ad bellum.

AD REDITVM LEGATORVM.

Legati referunt Papae & Duci rigidum Imperatoris responsum, Papa plurimum expauit, sed benignissimus Dux ipsum hortatur dicens: ob reuerentiam fidei Catholicae ac S^{ae} matris Ecclesiae viriliter defendetur.

Papa Alexander hortatur Principem & Venetos, ut cum XXX. triremibus publicè ab bellum instructis, pro pietate & religione fortiter in hostem moueant, datq; inclito Duci & successoribus ens perpetuum iustitiae in signe habendum: ceteris ad bellum euntibus plenissimam dat veniam.

Postquam trepidè nunciatum est, quinq; & septuaginta hostium triremes, Otthonis Imperatoris filij ductu aduentare, tum Venetus Dux cir-

caS albloicum Histria promontorium suos ad pugnā hortatus edicit, ut cum ferrum à se in hostem vibratum viderint, suo exemplo dimicarent.

AD PVGNAM.

Atrox utrinq; praelium committitur, demum dux fortissimus diuina ope Venetaq; virtute nixus, Imperatoria classe disiecta, Otthonem cū triremibus LX. capit, reliquis, præter paucas, quæ celeri fuga abierant, aut igne absumptis, aut alto mari depressis.

AD DVCIS REDITVM ET EXCEPTIONEM.

Complectitur letabundus Pontifex Venetum Ducem inclytum, victoriam reportantem, & pelagi Dominum salutat. Tradit & annulum, quo ille & reliqui principes in veri perpetuiq; Imperij argumentum quotannis ipsum sibi mare desponsarent.

AD DIMISSIONEM OTTHONIS.

Ottho Imperatoris filius, diuina motus voluntate, se futura pacis cum Federico patre arbitrum Pontifici, & Venetis pollicetur, atq; ita fide ab eo accepta, custodia liberatur.

AD ADVENTVM OTTHONIS IN AVLAM IMP.

Latatur Imperator viso filio, cuius constantia, quod alioquin abhorruerat animus, tandem victus, & tractandæ pacis tribuit potestatem.

AD CONGRESSVM PAPAE ET IMPERATORIS.

Imperator Otthoq; filius, hic pridie festo, ille Christianæ ascensionis die, triremibus Venetias aduecti, eodem die cum Rom. Pont. Venetoq; Duce pacem firmarunt.

AD CELEBRAT. MISSAE PONTIF. IN S. MARCO.

Operatus sacris in D. Marci ad Alexander P. c. M. omnibus Dominicæ ascensionis die intra binas vespèras F. . . . aduentibus, plenam delictorum veniam perpetuò concessit, septima peccatorum parte per octauam frequentantibus remissa.

AD ADVENTVM VEL INGRESSVM IN VRB. ROMAM.

Proficiscuntur hinc Romam cum celeri equitatu Alex. Pont. Imperator & Dux Venetus, quibus ibi appropinquantibus omnes supremi ordinis antistites cum toto clero prodeunt obviam, sequuti primores ciuitatis totaq; nobilitas, postremò multitudo ingens studio & gaudio effusa, venientes cum multa lætitia & veneratione excipit.

AD DONATIONEM PONTIFICIS FACTAM VENETOR. DVCI.

Obtulit Romanus populus Alexandro ingresso octo varij coloris vexilla, totidemq; argenteas tubas, quæ dignitatis ornamenta ultrò Pontifex Veneto Duci detulit, quibus ipse & omnis Ducum posteritas solemni pompa uterentur.

AD PROCESS. IN S. IOANN. LATERAN.

Inuisit. Alex. Pontifex Lateranensem Basilicam cum Imperatore & Ve-

¶ Veneto Duce. Hic cum fortè sella esset una Pontifici, altera Federico Imperatori strata, tertiam Veneto sterni iussit, deditq, tam illi ad curulis sella insigne, quam posteris Venetorum Ducibus perpetuò habendum.

DE PICTORE OPERIS.

*Gentilis patria dedit hac monumenta Belinus,
Ottomano accitus, munere factus eques.*

FAMILIAE NOBILIORES
VENETORVM.

Cornelij.	Bassadonna.	Falerij.	Gabrielli.
Pisani.	Griti.	Canasij.	Ponti.
Capelli.	Landi.	Gulani.	Nauagerij.
Mocenigi.	Baroci.	Salomoni.	Auantij.
Marcelli.	Mauri.	Polani.	Barbi.
Trevisani.	Mauroceni.	Pontremuli.	Vendaremeni.
Erici.	Bembi.	Cicagni.	Raynerij.
Diedi.	Carari.	Malpetri.	Magni.
Quirini.	Baduarij.	Cadamusti.	Barbari.
Pisauri.	Contareni.	Nani.	Massoli.
Tepholi.	Prioli.	Foscarini.	Minij.
Throni.	Soranci.	Foscari.	Gerardi.
Barbadici.	Bernardi.	Iustiniani.	Leoni.
Fisij.	Bragadeni.	Legæ.	Zacchariæ.
Grimani.	Donati.	Palqualigi.	Contareni.
Lauredani.	Bizamani.	Lombardi.	Prioli.
Gargoni.	Valerij.	Bataij.	Marcelli.
Muli.	Natali.	Valaresci.	Steni.
Venerij.	Orfi.	Manolesci.	Mosolini.
Beneditti.	Mulini.	Ziani.	Zeni.
Gradanigi.	Lollini.	Dodi.	Candiani.
Baldi.	Georgij.	Dandali.	Ponte.
Marini.	Delphini.	Suriani.	Orscoli.
Micheli.	Bolani.	Seueriani.	Faletri.
Premari.	Vitturi.	Madazi.	Participati.
Longi.	Sagrei.	Feni.	Tradonici.
	Raymundi.	Commenduni.	Micheli.

IN PALATIO PATRIARCHAE.

SEXTERIVM S. MARCI.

OBEALTVS MAXIMVS.

Primus Episcopus Venetus D. CC. LXIII.

Hic primus Venetis Antistes præsuit oris.

Primus & hic sacris ordo torusq, venit.

S. Bartholomæus.	S. Bassus.
Christophorus.	Christophorus.
Damiatus II. Græcus	Tancredus III. Græcus
D. CC. XCII.	DCCC. IX.
S. Iulianus.	S. Geminianus.
Vrsus.	Ioannes.

VENETIAE

Paduarius III. Venetus.
DCCC. XLI.
S. Moyses
Maurus.

Vincentius VI. Venetus.
DCCC. LV.
S. Mauritius
Crassus.

Faccius VIII. Venetus.
DCCC. LXXIII.
S. Fantinus
Ioannes.

Auenturanus X. Aquilinus.
DCCC. XCI.
S. Samuel
Dominicus.

Maurus XII. Venetus.
DCCCC. xxxvi.
S. Paternianus
Petrus.

Malfachus XIV. Patauin.
DCCCC. Lxxi.

SEXTERIVM DORSI DVRI.

Dominicus
Paduarius XVI. Venetus.
DCCCC. xci.
S. Hagnes
Gregorius.

Gregorius XVIII. Venetus.
M. ix.
S. Barbara
Dominicus.

Gradonicus XX. Venet.
M. xl.
S. Euphemia
Dominicus.

Contareus XXII. Venet.
M. Lxx.
S. Raphael
Vitalis.

Michael XXIII. Venetus.
M. c. xxi.
S. Panthaleon
Ioannes.

Popillanus XXVI. Venetus:
M. c. lv.

SEXTERIVM RECHIAE S. CRVCIS.

Philippus
Cassiolus XXVIII. Venet.
M. c. xcix.
S. Geruasius
Vitalis.

Sannutus V. Venetus.
DCCC. XLIII.
S. Maria Zubenicho
Dominicus.

Paduarius VII. Venetus.
DCCC. LXII.
S. Angelus
Ioannes.

Sannutus III. Venetus.
DCCC. LXXXIX.
S. Vitalis
Laurentius.

Timens Deum XI. Venetus.
IXC. XVII.
S. Benedictus
Dominicus.

David XIII. Venetus.
DCCCC. xlv.
S. Lucas
Vrsus.

Magadicus XV. Venetus.
DCCCC. Lxxxi.

Perrus
Quinauallenfis XVII. Venet.
M. i.
S. Vitus
Marinus.

Cassianus XIX. Venetus.
M. xx.
S. Basilius
Dominicus.

Gradonicus XXI. Venet.
M. Lix.
S. Nicolaus
Henricus.

Contareus XXIII. Venet.
M. xc i.
S. Margarita
Bonifacius.

Falletrus XXV. Venetus.
M. c. xxxi.
S. Georgius
Vitalis.

Michaël XXVII. Venetus.
M. c. Lxxviii.

Marcus
Nicolaus XXIX. Venet.
M. cc.
S. Iacobus de lupis
Marcus.

Michae

- Michaël XXX. Venet. Maurocenus XXXI. Venet.
 M. cc. xxxv. M. cc. xxxvi.
 Maria mater Domini. Petrus.
 Pinus XXXIII. Venetus. M. cc. Lii.
Pina domus Petro fulget insignis alumno,
Vrbs Venetum hoc gaudet presule clara pio.
 S. Simeon Propheta. S. Simon Apostolus.
 Gualterius. Thomas.
 Agnus Dei XXXIII. Venet. Arimondus XXXIV. Venet.
 M. cc. Lxviii. M. cc. Lxxi.
 S. Eustachius. S. Ioannes decollatus.
 Thomas. Bartholomæus.
 Franchus XXXV. Venet. Quirinus XXXVI. Venet.
 M. cc. Lxxii. M. cc. Lxxiii.
 S. Antonius. S. Lucia.
 Simeon. Rambertus.
 Maurus XXXVII. Venetus. Polo XXXVIII. Bonon.
 M. cc. Lxxxii. M. cc. xcii.
 S. Ieremias. S. Leonardus.
 Iacobus. Bartholomæus.
 Contarenus XXXIX. Venet. Quirinus XL. Venetus.
 M. ccc. iii. M. ccc. xxv.
 S. Hermocoras. S. Magdalena.
 Michaël. Angelus.
 Chalergus XLI. Venetus. Delphinus XLII. Venet.
 M. ccc. xxii. M. ccc. xxxvi.
 S. Martialis. S. Fusca.
 Nicolaus. Ioannes.
 Maurocenus XLIII. Venet. Barbus XLIII. Venet.
 M. ccc. xL. M. ccc. xLix.
 S. Felix. S. Sophia.
 Paulus Fulcarus XLV. Venetus. M. ccc. Lix.
Ecclesia Presul constans certamine virtus
Cognita, nec nostris nunc referenda modis.
 S. Apostolorum. S. Cantianus.
 Ioannes.
 Amadeus Episcopus XLVI. Venet. Card. creatur anno Christi
 M. ccc. Lxxix. M. ccc. Lxxix.
 S. Maria noua. S. Ioann. Chrysostomus.
 Angelus Cararius. Pontif. Max.
 Episcopus XLVII. Venet. Gregorius XII. Anno
 M. ccc. Lxxix. Christi M. cccc. vi.

SEXTERIVM CANALIS REGII.

- Ioannes. Franciscus.
 Lauredanus XLVIII. Venet. Falctrus XLIX. Venetus.
 M. ccc. Lxxxv. M. ccc. xc.
 S. Ioannes Elemo: S. Matthæus.
 Leonardus. Franciscus.
 Delphinus L. Venetus. Bembus LI. Venet.
 M. ccc. xcii. M. ccc. xcvi.
 S. Syluester. S. Apollinaris.
 Marcus. Franciscus.

Landus

V E N E T I A E

Landus III. Venetus.

M. cccc. xvi.

S. Eubaldus

D. Laurentius Episcoporum ultimus Venetus

M. cccc. xxxii.

Maripetrus III. Venetus

M. cccc. xiv.

S. Augustinus

SEXTERIVM CASTELLI.

Beatus Laurentius Iustinianus Patriarcha

I. Venetus M. cccc. li.

Qui meritis Patriarcha suis Laurentius urbem,

Hanc refouet Venetam primus ad astra volas.

S. Blasius.

S. Petrus.

Maphæus Contarenus II. Patriarcha Venetus.

M. cccc. lv.

S. Ioan. in Bragola.

S. Martinus.

Andreas Bondimerius III. Patriarcha Venetus

M. cccc. lix.

S. Trinitas.

S. Antonius.

Gregorius Corarius IIII. Patriarcha Venetus

M. cccc. lxxv.

S. Maria formosa

S. Ioann. nouus.

Ioannes Barotius V. Patriarcha Venetus.

M. cccc. lxxv.

S. Maria

S. Leo.

VI. Patriarcha Venetus.

M. cccc. lxxvi.

S. Proculus.

S. Seuerus.

VII. Patriarcha Venetus.

M. cccc. xcii.

S. Paulus.

S. Iustina.

Antonius Surianus VIII. Patriarcha Venetus.

M. D. iiii.

SEXTERIVM S. PAVLI.

Ludouicus Contarenus IX. Patriarcha Venetus.

M. D. vii.

S. Stephanus

S. Thomas.

Antonius Contarenus.

AD VLTIMAM EFFIGIEM.

Quos spectas Antistites, ex ijs vnus Antonius Contarenus Patriarcha X. tibi spectandos pia mente curauit M. D. XVIII. anno suo XII. Ipsi namq; sunt omnes, qui ab hac C. V. fuere. Hac forsā scire volebas, abi nunc & Valo.

IBIDEM: AD CAMINVM.

Caleat & ardeat absq; fumosa ambitionis imagine.

Foveat

&

Faveat.

AD FONTEM.

Huius nymphe loci sacri custodia fontis

Dormis, dum blande sentio murmur aqua:

Parce, meum quisquis tangis caua marmora, somnum

Rumpere, sine bibas, sine lauare, tace.

AD TRI.

AD TRIBUNAL TRIVM VIRORVM.
REI AQUARIAE.

Venetorum urbs diuina disponente providentia, in aquis fundata, aquarum ambitu circumsepta, aquis pro muro munitur. Quisquis ergo quomodocunq; detrimentum aquis publicis inferre ausus fuerit, & patriæ hostis iudicetur, nec minore plectatur pœna, quàm qui sanctos muros patriæ violasset. Huius edicti ius ratum perpetuumq; esto.

IN PALATIO.

Iusticia ac legis radio confusa resoluo.

IBIDEM.

*Dirigit iudicium librata sententia laudum
Forensib; nauibus ciuib; pensionibus auctis.*

ITEM.

*Fraudibus oppressos redimat sententia laudum,
Reijciatq; dolos nec legum condita rumpens,
Sed cum iura tacent aequo moderamine causas
Suscipe quas alij nequeunt audire querelas,
Reddere iura deo iussus cum lux erit ima. M. CCCC. LXXVII.*

Nolite iudicare secundum faciem, sed rectum iudicium iudicate.

E REGIONE.

*Res, fortuna, gradus, locus hac sunt consona, tempus
Conditio, sexus, aetas, discretio, fama,
Et fortuna, fides, in testibus illa requires.*

Iuste iudicate, in quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini.

In dilectione & Iustitia unanimes.

IN ARCV PROPE S. NICOLAVM.

*Henrico III. Francia atq; Polonia Regi Christianiss. & inuictiss.
Christianæ religionis acerrimo propugnatori aduenienti, Venetorum
Resp. ad veteris beneuolentia atq; obseruantia declarationem.*

IN ALTERO LATERI.

Henrico III. Francia & Polonia Regi optimo atq; fortiss. hospiti incomparabili Venetor. Resp. ob eius aduentum felicissimum.

IN QVADAM PORTA NAVALIS MAIORIS.

Leo de Molino. M. Contareno. Al. Capello

Duce inclyto Paschali Maripetro.

Christi incarnatione M. CCCC. Lx.

DE CIVITATE VENET. DIALOGVS
AD S. MARCVM.

A. Dic antique senex Veneta quis conditor urbis?

S. Iuppiter. A. Unde arces? S. Attica. A. Scorta? S. Venus.

A. Mænia? S. Neptunus. A. Nummi? S. Dio. A. Bellica? S. Mauors.

A. Artes? S. Mercurius. A. Iura? S. Minerva dedit.

*Non mirum est si alias inter caput extulit urbes,
Cum tot cælestes composuere dea.*

Quin

V E N E T I A E.

*Quin cantos simul hanc solus Vulcanus obtingit
Sedes, huius credo cessante aula domus.
Verum ego cum possem celum conscendere, dixi
Muses hic porius colere quam more ero.*

DE VENETORVM VRBIS FATO GAVRICVS
poëta insignis ita lufit.

*Virginei partus facis bis octo peractis,
E pelago emergens tellus secunda coloris.
Præbebis miseris alimenta è frugibus alius.
Nec nauta pisces capient in litore sicco.
Sed varios pueri flores, & gramina pingues
Lata boues, hasta non remis patra iuuentus
Certatim ludent, mæsto spectante Senatu.*

Quibus versibus Venetis dominium pollicetur vsq; ad annum
M. DCCC. Lxxx. & ex Insula in terram continentem commu-
tandam. Si modò verum cecinjt. Ista enim omnia in prouidentia
& dispositione omnipotentis Dei consistunt, qui mutat & trans-
fert imperia: florere & perire ciuitates finit & permittit.

FINIS TERTII LIBRI
ET ITINERIS.

MONVMENTO- RVM ITALIAE,

Quæ hoc nostro sæculo & à Christianis
posita sunt,

LIBER QVARTVS.

Editus à
LAVRENTIO SCHRADERO
HALBERSTADIEN:
Saxonic.

Cum Gratia & Priuilegio Cæsareo.

HELMAESTADII
Typis Iacobi Lucij Transyluani.

M. D. XCII.

ILLVSTRI AC GENE-
ROSO DOMINO, DOMINO
Simoni, Comiti Lippiæ, Domino
suo benignissimo.

Vm Illustritati tuæ, Gene-
rose Comes, monumenta hæc Italiæ ma-
nuscripta aliquando exhiberem, visus
mihi es ea magno gaudio arripere, ac tan-
to studio euoluere, vt si in publicum pro-
dire noluissem, propter exactam accura-
tamque, licet breuem, singulorum enar-
rationem, quæ in ciuitatibus Italiæ, nobilissimæ illius prouin-
ciæ, occurrebant, animumq; tuum mirè oblectabant, descri-
bere voluisses. Quocirca vt ederentur non solùm hortator
& suasor illustris, sed etiam adiutor fuisti. Quæ sanè singula
dum mecum acuratiuspensiculatiufq; reputo, nulla alia rati-
one me præclaræ voluntati tuæ, vt æquitatis & iuris ratio exi-
git, respondere posse autumo; quàm si Lombardicum & Insu-
bricum iter, sub auspicio nominis tui illustris publicarem.
Quod vt in præsentia factum exopto, ita intelligis. Nec verò
est quod celebrem posteris, insignem benignitatem tuam,
cum summa virtute, nec vulgari eruditione, linguarumq; ex-
oticarum cognitione coniunctam: (vt enim illa omnibus pas-
sim sunt cognita, sic nulla ætas conticescet) sed eo nomine te
saltem interpello, vt quod ex obseruanti & grato animo profe-
ctum vides, id eo loco habeas, quo tibi dicatū nuncupatumq;
agnoscis: atq; Illustres & Generosi Domini & affines tui EN-
NO & IOHANNES Ostfrisæ: ERNESTVS Holsa-
tiæ & Scaumburgi, Comites, qui nuper Italiam viderunt, &
in hisce libris omnia quæ oculis ipsorum obiecta fuerunt, re-
cognoscere poterunt, labores hosce meos & dedicationem

hanc, tecum communem habeant, & quid in illarum collectione præstitum sit Illustritati tuæ testentur. Existimauerim eam vobis omnibus probatam minimeq; contemnendam fore. Deus opt. max. Illustritatem tuam tueatur, eidemq; omnia benignè concedat. Osnabrugæ Calen. Septemb. Anno M. D. XCII.

Illust. tuæ

Seruus.

Laurentius Schradæus.

LIBER

LIBER QVARTVS.

CONTINENS ITER INSVBRICVM ET LIGVSTRICVM EX VENETIIS

NOM: ANTIQ:	RECENT:	MILL.	REGIO.	DITIO.
Venetia	Vineggia	V.		Venetorum.
	Lucifulina	XX.		
Padua	Padoa	I.		
	La brenta	II.		
	Ruban	II.		
	Mestrin	III.		
	Allifaia	X.		
Vincentia	Vicenza	X.		
	Montebello	X.		
	Caldere	X.		
Verona	Vcrona	VI.		
	Villa franca	V.		
	A. S. Zein	X.		Ducis Mantua.
Mantua	Mantua	X.		
	Al hosfe di letto	II.		
	Al Castelluchio	III.		
	Marcheria	I.		
	S. Martin	I.		
	Bozolo	III.		Ducis Mediolani.
	S. Iacomo del Po.	X.		
	Alla buona voglia	X.		
Cremona	Cremona	X.		
	Rubech	I.		
	Ponteuigo	VI.		
	Manerbe	VI.		
	Banguil	VIII.		
Brixia	Brescia	VII.		
	Hosleria diluto	V.		
	Cucaia	VI.		Venetorum
	Palazol	III.		
	Bettolin	V.		
	Bettula	V.		
	Seneat	I.		
Bergamum	Bergamo	IX.		
	Codonia	X.		
	Mutzegania	VI.		
Crema	Crema	II.		Regis. Catholici
	Vmbria	V.		
	Turmo	III.		
Laus Pompeia	Lodi	VII.		
	S. Angelo	XIII.		
Papia vel Tici- num	Paui	V.		
	Certosa	V.		
	Binascho			

NOM. ANTIO.	RECENT.	MILL.	REGIO.	DITIO.
Mediolanum	Milano	X.		
Comum	Como	XXV.		
	Allarosa	X.		
	S. Pietro in Vlmo	II.		
	Sidriano	I.		
	Magenta	III.		
Thesis fluuius	Thesin fluu:	V.		
	Gaie	II.		
Nouaria	Nouara	IV.		
	Borgo	XII.		
Vercellæ	Vercelli	III.		
	Selasco	VII.		
	Brandis	IV.		Ducis Mantuæ
	Liorno	II.		
Salutium	Saluzo	V.		
	Cinas	V.		
	Setta	III.		
Augusta Tauri-	Turino	V.		
norum	Brandis	II.		Ducis Sabaudiz.
	Chierium	V.		
	Riuodel Chier	II.		
	Villa nuoua	III.		
Asta	Aste	X.		
	Isula	III.		
Alba Pompeia	Alba	IX.		
	Areodde	II.		
	Verdun	I.		
	Cheirasco	IV.		Ducis Sabaudiz.
	Bene	V.		
Mons regalis	Mondeui	VIII.		
	Roceadi Moderaglia	VII.		
	Minazan	IV.		
	Monbarcar	IV.		
	Cameranda	III.		
	Sercei	II.		
	Orcingo	II.		
	Cassaria	II.		
	Le calcare	II.		
	La alta	III.		
Sauona	Sauona	VII.		
	Albisolana.	II.		Genuensium.
	Valasci	II.		
	Cugaron	III.		
	Alinzein	III.		
	Vtri	V.		
	Reggei	V.		
	Sestri	II.		
	S. Pietro de Artna	II.		
	Sena	II.		
Genua	Genoa	II.		

Ponte de.

NOM: ANTIQ:	RECENT:	MILL.	RÉGIO.	DITIO.
	Pontedecimo	VIII.		
	Preallauafara	VI.		
	Ficcon	IIII.		
	Votaggio	III.		
	Gocci	V.		
	Tessarol	III.		Imperij
	Franca villa	II.		
	Bazalutz	II.		
	Il Boscho	V.		Ducis Mediola-
	Il Conuento di	$\frac{1}{2}$		nens.
	Boscho	$\frac{1}{2}$		
Alexandria	Fergeruolo	$\frac{1}{2}$		
	Alessandria	V.		
	S. Iuliano	VII.		
Terdona	Tortona	V.		
	Pontequiron	V.		
	Voghera	V.		
	Schiarezo	V.		
	Alla stradella	IX.		
	Il fiume Berdoneza	VI.		
	Castel S. Giouanni	II.		
	Rotofredi	VI.		
	Il fiume Trebia	III.		
Placentia	Piacenza	III.		Ducis Parmens.
	Pontenudo	V.		
	Fiorenzuola	VII.		
	Borgodi S. Domin.	VIII.		
	Castel ghelfo	IX.		
Parma	Parma	VI.		
	S. Hilario	V.		
	Alla Maggione	III.		
Regium	Reggio Lepidi	VII.		Ducis Ferrariæ.
	Rubiera	VII.		
	Marzaia	I.		
Mutina	Modena	VII.		

Hinc recta & breuissima via vel Patauium vel Venetias vel Tridentum potuissim peruenire. Verum cum in primo itinere ex Venetijs per Hetruriam & Latium Romam processeram, Imola, Fauentia, Foro Liuij & Cesena non visa & ad læuam relicta, volui exin discurrere, & per istas ciuitates Venetias redire, atq; hac occasione & ratione eas eodem ordine, quo cæteras, describere.

Bonæ

NOM. ANTIQ.	RECENTIA.	MILL.	REGIO.	DITIO.
Bononia	Castel franco	V.		Pontificis.
	Samagia	V.		
	Lauein	V.		
	Bologna	V.		
	S. Nicolao	X.		
	Alla mazon	II.		
	Castel S. Pietro	I.		
Imola	Tufcanella	III.		
	Pradello	II.		
	Imola	II.		
Fauentia	Castel Bolognese	V.		
	Faenza	V.		
Forum Liuij	Alla Cosma	V.		
	Forli grande	V.		
Cesena	Forli picciolo	II.		
	Sisena	VI.		
	Ceruia	III.		
Rauenna	Sauio	V.	AEmilia La Romagna	Pontificis.
	Rauenna	X.		
	Primaro	XV.		
Caprasia	Magna Vacca	IX.	Venetia	Ferrariensis ducis
Volana	Volarni	XVIII.		
Gorum	Goro	XVIII.		
Fornaces	Fornace	XVIII.	Marca Triuifana.	Venetorum
Philistina	Fosson	VIII.		
fossæ				
Brundulum	Brondolo	IV.		
Fossa Clodia	Chioza	III.		
Portus Medo- aci	Malamocco	XV.		
VENETIAE	VENETIA	X.		

VICENTIA

*V*LG. *VINCENZA*, *GALLIÆ CIS-*
alpinae vel *Marchia Triuifanae* urbs, per oportune adifi-
cata, non usq. adeò elegans & magna, sed populosa ad
radices collis sita, & duobus annibus *Bacilione* videlicet
 & *Rerone* non tamen aequaliter diuisa: *Condicta* ab *He-*
truscis, & sic dicta, vel à centum vicis, quorum habita-
 tores unum in locum collecti ciuitatem primam effecerunt, vel quod vice-
 rit inimicos. *Thuscis* pulsos *Galli* eam tenere: post *Gothi* & *Longobar-*
di: Quibus deuictis *Caroli Magni* bello sub imperij *Romani* nomine diu
 mansit, & ijs paruit, quos *Carolus Italia* prefecit. Postmodum cum in
 libertatem se vindicasset, creatis sibi *Andrianibus* & *prætoribus* annis
 à *Frider: II. Imp:* capta & cremata est. Dein ab *Actiobico Tyranno*,
Carrariensibus Patavinis, *Scaligeris Veronensibus*, & *vicecomitibus*
Mediolanensibus occupata. Tandem *Veneti* eam potiti sunt: suereq. eius
 incolæ omnium primi, qui in eorum ditionem tanquam salutis portam con-
 fugere seseq. ipsorum imperio sponte subiecerunt, eosq. in occupandis alijs
 urbibus plurimum adiuerunt. Qua de causa insignem *Venetorum* me-
 ruerunt laudem, & pluribus immunitatibus sunt donati, de quibus *Baptista*
Paliarinus, sicuti & de urbis origine, amplitudine, imperio, familijs, vi-
 ris illustribus & ciuium fide vi. libr. edidit. Multa quidem incommoda
 sensit bello *Veneto* cum *Maximiliano I. Imp:* gesto, & nunc ab *Hispa-*
nis nunc verò *Venetis* cum non satis munita esset, & defendendi sui ra-
 tion nulla supererat, capta fuit, & cuiuscuq. sumpsit & posuit imperi-
 um. Sed *Verona* & *Brixia Venetis* restituta adeò resecta & instaurata
 est, ut detrimenti nihil accepisse videatur.

Tria habet notabilia: *Palatium Prætoris* magnificentiss: cum cam-
 panili & tecto plumbeo: *Pontem* unius arcus: & saxum solidum aræ
 maioris in *Ecclesia D. Laurentij* admirandæ longitudinis: quibus &
 quartum, *Theatrum* scilicet vulgò *L. Academia* annumerari potest.
Cænobium D. Coronæ sodalium prædicatorum ornatiss: est, & habet pul-
 cerrimam bibliothecam. In fano spina ex corona *Saluatoris* eius loci *Epi-*
scopo Barth: Vicentino, à *Ludauico Gall: Rege* dono data, & huc allata,
 magnaq. in veneratione habita. Abundat hac ciuitas omnium rerum
 copia, propter summam agri amenissimi vbertatem.

Tanta quoq. in ea & campis vicinis mororum arborum, quarum
 fronde bombyces aluntur, frequentia est, ut ex ijs *Vicentini*, alioquin

H b b

ingenijs

V I C E N T I A.

ingenijs vinidi, & ad mercaturam, literas, militiamq, promptissimi, & in refacienda quotidie defudantes, magnum questum faciant. Poma ferunt alba, quamobrem hoc sericum non est tam robustum ac illud quod vermes genuere folijs earum arborum nutriti, qua mora nigra producunt. Lautè hic vivitur, & gens magna fiducia honestè vestitur, & habet nobiles & antiquas familias.

Extra urbem locus, quem Mottam vulgò vocant, ubi intra duos montes à Venetorum copijs, qua utring, plana tenebant, exercitus Maximilianæ Caesaris conclusus fuit, atq, ob loci iniquitatem ad desperationem reductus impune occisus fuisset, nisi Ducis Georgij Fronspergij confidentia ipsos milites animasset. Et quia viribus atq, numero impar videbatur, stratagemate feliciter usus est: Fugam enim per ardua montium simulans, in easdem angustias hostem illexit, atq, subito conuersus ad unum pene omnes trucidauit. In agro Vicentino dua nobiles lapidicina sunt, in monte Cornelio ciuitati proximo, vulgò monte Conelo, opus propter anfractus & cauernas visu dignissimam.

IN AEDE CATHEDRALI.

*Semper in aduersis tibi sit patientia Christus,
Cuius ab exemplo regula, Disce mori.
Ecce Deus celi cunctorum conditor vltro
Probra tulit, colaphos, spua, flagella, crucem.
Tu quoq, quidquid eris patiens sufferre memento
Pro Christo, patiens deniq, victor eris.
Ne dubites, spera hunc quem tu prostratus adoras
In latum tenebras vertere posse diem.*

HIERONYMO SOLEDO EPISCOPO.

Vasionenſi, Clementis vii. Pont: Max: domus Magistro in Hispaniam legato ab eo ad Carolum V. Imp. misſo, rebus ſupra omnem ſpem eius prudenter & ex voto conſectis, affinitate etiam inter illos coniuncta, Cæſare in Italiam adducto cum Venetis cæterisq; Italiæ principibus fœdere inito, Duce Inſubrum Cæſari conciliato, in Belgis etiam apud eundem legatione functo, Romæ in maiori de ſe expectatione ſublato, Ioan: Petrus fratri opt: ac innocentis: p: Vixit ann: Lii. Di: ii. Obijt. M. D. xxiii.

CAIETANO THIENEO.

Hier: F. Curia nouæ Domino ſub Fridè: ac Mimil: r: Impp: Equitum Duci, & Hungariæ vexillario ſupremo, Bapt: fr: p. M. D. Lxxxiii.

LAVINIAE THIENEAÆ.

Virgini F. caris: Alexa: Thieneus & Laura parentes pientis. p: Vix: ann: xvii. M. i. D. x. Obijt v. Non: Iul: M. D. xlii.

*Vt ſaltem cara cum nata in morte quieſcant,
Hoc quoq, ſe tumulo condi ſtatuerè parentes.*

NICOLAO LVSCO.

Viro claris: Gallorum Regibus Franciſco i. Henrico ii. Carolo ix. ſub quibus omnes militiæ ordines duxit, obſequentiſſimo, Equiti S. Michaelis, Regis Mirandulæ Commiſſario, Picorumq; deditis: parentes opt: merito pp. Vix: ann: Lxi. Ob: Mirandulæ xiii. Cal. April. M. D. Lxxiii.

IN AE-

IN AEDE D. LAVRENTII.

Hic iacet Guido, filius nobilis viri Domini Nicolai de Lucio.

SEP. DOMINI FERRETI ET SVORVM.

*Hic situs est clara Ferretus origine Vates,
Scaligeros decuit quem cecinisse Duces.
Scripsit & annales, Genuense & in ordine bellum,
Et noua de priscis carmina temporibus.
Est decus hic patria, Ferreta hic gloria gentis,
Hic locat aeternus nomen & ossa lapis.*

AMELII AB AQVINO.

S. Clarissimi Equitis, & consummatiss: IC. & ac vtriusq; sacrae paginae Profes-
soris, qui obiit iv. Id: Martij. M. D. XXXIX. C. P.

ZAMPERII.

*Militis armati lapis hic cuiusq; togati
Ossa tenet, quem pro patria belloq; domoq;
Solicitem cari populus vice patris amabat,
Larga manus, fidum pectus, lingua inscia falsi.
Et pietas, & pacis amor cum ciuibus illum
Carum, Principibus famosum ingentibus, ipsi
Dilectum fecere Deo, tria publica gessit
Officia, & tanta virtute ut clarior alter
Urbe Veronensi Praetor Senusq; Senator
Nec Pataui fueris Capitaneus ultimus heros
Prothorum egregias Zamperius honoribus amplis
Clarificauit aues, & te Vincentia, cuius
De gremio ciuem illustrem sumpsere, suoq;
Inscripsere Patres Veneti cum laude Senatu.*

Qui obiit M. CCC. XII. die penult: Mens: Augusti.

ISABELLA ALLIDOSIAE.

Genere, moribus, & innocentia illustri, immatura morte omnium mœrore
præreptæ, coniugi dilectissimæ, cum qua in mutua beneuolentia amorq; incompa-
rabili per lustrum vixit, Agrippa Prioratus indiuiduæ societatis memor mœstiss:
p: Vix: ann: XXII. M. VIII. D. XV. Ob: prid: Calen: Mart: M. D. LXXI.

SANGALANDI.

*Hæc iacet hac petra miles celeberrimus actis,
Atq; comes meri mixtiq; ornatus honore
Imperij, Proceris gratius probitatis amore
Sangalandus heros, cui dat Florentia castrum
De Sangalando multas qui rexerat urbes.
Sic senio finemq; dedit vitæq; labori,
Regna Dei repetens veneranda conditus urna,
Mille trecentorum dum quinquaginta nouemq;
Cursus erat, Ianiq; cadens lux dena rigenti.*

LEONARDO PORTO.

Nobilissimo, Iuris & bonarum literarum peritissimo, qui nummos, mensuras,
& pondera antiqua ad nostri temporis rationem deducendi autor fuit, atq; octoge-
nario maior decessit, & eius filius. Ob: XVII. Cal: Octob: M. D. XLV.

Hbb 2

FRA-

V I C E N T I A.
FRATRVM A STEIN. S.

Petro, qui sub Carolo V. equitū & peditum Ductor Fossanum regens conseruauit, Andessanum recepit, Cunniūq; à Gallorum exercitu irruente tutatus, Mondeni ad deditionem compulsi particeps fuit, & tandem Bargensi arci occupandæ intentus, hostili tormento interiijt, annum agens xxxvi.

Ludouico, qui C. Equitibus à Carolo V. præfectus, post multa præclara gesta, dum Casalem Ferratensem ab hostibus occupatum recuperare animosius ac nimis studet, glande plumbea victor occubuit ann. agens xxii. Paul: Io: Camillus Stein fratres patri ac fratrib. mœstis. pp. Cal. Ian: M. D. Exiv.

ALEXII.

*Marmoreus Veneti sarcophagus hic tenet ossa
Alexi, gaudet spiritus alia petens.
Proh dolor, ut luget Raynerius ipse Ioannes
Filiolus, luget mæstus uterq; parens.*

PETR: MARANEN:

*Voluerat orbe suo tunc annos mille trecentos
Sol quater atq; decem, quartaq; mæsis erat,
Cum tibi mirificis Laurenti splendida saxis
Structa fuit templis ianua bina tuis.
Hac satius egregia votino munere Petrus
Stirpe Maranensi condidit arte fores.
Frater & hoc voto sibi pax ab origine Lugi
Consuluit, nitidum quo duce fulsit opus,*

LEONARDO PLVENO.

Thomæ F. Equiti claris: ac diuini humaniq; iuris scientia per vniuersam Italiam celeberr: vxor & filij quinq; vnanimis ac mœrentes p: Vix: ann: LVIII. M. VI. D. xv. Ob: viii. Id: Septembr: M. D. Liv.

*Quis iacet hoc tumula? Leonardus nempe Pluenus
Et patria & gentis gloria magna sua.
Quos meruit titulos? Iurisconsultus, Equesq;
Est habitus. Qualis? Clarus & eximius.*

AD SERVOS.

POLIXENAE CESENATAE.

*Serius aut citius nihil est, benè viuere vita est
Aeterna, & caelum, qui benè vixit, habet.*

Polixenæ Cesenatae Sigilm: Iræi f. Petrus Atrudus Cond: f. iv. Cos: qui Vicentiae I. V. D. triennium duob: Præt: assedit, coniugi dulcis: & incompa: mœst: p: Vix: ann: xxv. D. xviii. perijt ab ortu anno Christi M. D. xxv. xvi. Cal. Iul.

GEORGIO CATHENAE.

Fortissimo iuueni, qui apud Scandianum singulari certamine victor extitit, & Io: Bapt. Cremonen: victum armis & gloria spoliavit, vitæ tamen eius benignè pepercit, quod sibi fata facere noluerunt. Nam victor à victo vulneratus paulò post decessit. Vix: Ann: xxvii. M. II. D. xii.

Et Vincentio Cathenæ Philos: egregio, qui & ipse iuuenis Romæ abreptus est, Vix: ann: xxx. M. VII. D. viii.

Simon Cathena pater infelicis: turbato ordine fecit heu filijs opt: à quibus id sibi faciundum optauerat.

Benè valeas, qui hoc legis, benè sit tibi filijsq; tuis, qui nec vel immaturo, nec te viuente obeunt, M. D. xxxv. xii. Cal: Nouemb:

AD S.

V E N E T I A E.
AD S. CORONAM.
THOMAE SCROPHAE.
D. O. M.

326

*Nomen erat Thomas, stirps Scropha, professio fides,
Servandi studium iuris & equi animus.
Vita, fides, pietas, rectum, constantia, nec me
Vis, fortuna, mina, gratia, dona movent.
Dum vino, vinoq; Deo patriaq; saluti,
Cui do praestita post omnia tandem animam.
Dantibus instanti cunctis nam terra procella,
Solutus opem afflictae consiliumq; fero.
Hac sic arumnas precor exanilaverit omnis,
Luce ego cum superis ut meliore fruor. M. D. XII.*

Siste si vacat, & specta viator.

FEDERI: BAMBALIONVS.

M. H. V. F. C. quod filij, nepotes, pronepotes & descendentes, masculi tamen. Anno Christi M. D. xLix.

RILIAE
*Infaustum nomen gero Rilia, me quoq; saeuo
Formosam partem mors inimica rapit.
Repperit amnicola Phrygio sata rege maritum,
Concordi moriens auferor ipsa viro.
Frustra artes Bardine tua, licet omnia tentes,
Cum Lachesis duro pollice fila metit.*

GALEATIO.

Rom: IC. Io: Iacob: & fratres parenti opt: moestis: pos: Vix: ann: Lxv. M. III. D. VIII.

BAPTISTA NEVVS.

Summum artium & Medicinæ decus, cui nemo superior hic est, is hoc sacellum sua impensa extructum, omni sacrorum ornatu munitum reliquit M. cccc. Lxviii.

PARMERIO SESSO.

*Dum quadraginta nouem daret annos mille trecentos
Virginis à partu iam lux vicesima Maij,
Sessia progenies celebrer Parmerius annis
Scaligeris studiosus heris, dum spiritus astris
Inuehitur, dum fama manet, dedit ossa sepulchris.*

BERNARDINO SESSO.

Vicentino ciui & Comiti, & non minus emendatis moribus, quam Græcis Latinisq; literis ornatissimo, & in Philosophiæ studijs eos iam progressus habenti, ut nisi immatura morte summo totius Patavinæ Academiæ luctu esset præreptus, præstantes viros æquare vel superare posset. Moestus Benedictus pater, moestis: Vrionomie mater caris: f. pos: M. D. xciii. Vix: ann: xxi. M. III. D. III.

IOANNES.

Ex clarissima ac vetusta Thienæa gente, miles belli ac pacis artibus claris: Parthenopes Regum, Caroli & Ladislai consiliarius & Brutiorum Prorex, ab ijsq; compluribus castris & iurisdictionibus donatus M.º x. Insubrû Ducis Phiippi consiliarius & gubernator, à quo Pedetefinæ Lxii. pagorum & Lasci secundum maiorum suorum iurâ, & alijs bonis auctus tandem hoc decoro constructo sacello, Anno Domini M. CCCC. xv. ætat: suæ Lxxxv. Obijt.

Hbb 2

MAR-

V I C E N T I A.
MARCO THIENAE O.

*Marcus in angusto licet hic sit marmore clausus,
Mente colis sine fine sacros per secula planus,
Vrbis honos, carusq. suis, mala subdere frenis
Nonerat, hic renitex soboles generosa Thienis
Mars, probitas, virtus tulit hoc sub pectore dotes,
Aequat anos, decorat per tempora cuncta nepotes.*

V G O L I N O S E S S A E.
I N A M B I T V.

*Quem genus egregium, decus, aras, gloria, fama,
Reddidit & teneros abstulit hora dies.
Felix Vgoline bona satius indole Sessa,
Gemmaq. de Panuo virginitate nitens.
Hoc tua marmoreo requiescunt corpora saxo,
Qui colis aetherei gaudia summa poli.
Mille trecentenos tum denos voluerat annos,
Phæbus, & in libra septima messis erat.*

B R V N O N V S A V V L P E.

Hieronymi IC.^o filius, quisquis ipse fuerit, iacet hic.

I V D I C I S.

*Gallifer hoc saxo iudex clarissimus actis
Reste iacet tota, doleas Vincentia valde,
Ipse tibi vixit, fuit & tibi Tullius ore,
Consiliūq. fuit longum, quo pectora grandis
Scaligera prolis se septem veribus olim
Pulcri fulserunt ad magna negotia regni.
Sol erat in libra ducens cum lustra ducentis
Septuaginta duo terq. annos tres minus uno,
Mars fuit illa dies quum vitam reddidit astris
Quinta dies mensis Octobris pone Calendas.*

M. CCC. LXXX.

B E L D A E V X O R.

*Proh dolor hic ingens gravidis formido puellis
Belda iacet parrus flebilis urna sui.
Quam melioris aui proles Antonius ortus
Bononia casto iunxit amore sibi.*

M. CCC. III. Indi&: I. die IIII. Martij.

I B I D E M.

Beatus Bartholomæus Episcopus Vicentinus.

A D S: A N T O N I V M.

B A R T H O L O M: B O N O.

*Proh dolor hic recubat nunc Bono Bartholomæus,
Grammaticus, Rhetor celebris, quem laude Cremona
Progeniuit, cuius profluxit ab ore poësis,
Noiit & Apelles Romanos & peregrinos,
Destitit Augusti vigena luce secunda
Lustra ducenta dabat sol octuaginta nonemq.*

AD

AD S. MICHAELEM.

IOAN: ALBERTO PLEGAPHETA.

Hieron: Phyf: Clarif: filio, quem in maiori de fe expectatione immatura mors, proh dolor, eripuit: contra temporis impiam nimis æquæ ac citam iniuriam æter: hoc sepulcri monum: Alexa: Galear: & Caf: fratres moeftif: pp: Vix: ann: xxix. D. xxix. Ob: die Veneris xix. Calend: Septemb: M. D. Lxii.

HENRICO ANTONIO GODO.

Equiti clariffimo IC^{torum} eloquentiffimo, eloquentium Iureconfultif: quem vnum oratorem eius ætas maximè eft admirata, M. Anton: Paulus Alexan: Hiero: Petrus filij. Vix: ann: Lxxxv. minus vno die H. M. H. V. F.

Eloquentiæ & Iurifcientiæ ftatuæ monumento appofitæ.

PAVLAE VXORI. IN AMBITV.

*Hoc tua Paula iacent nunc molliter offa fepulcro,
Sed in pro meritis regna beata tenes.
Clarus Alexander tuus hac monumenta maritus,
Illa tibi fuperum rex hominumq; dedit.*

AD S. FRANCISCVM.

SVpra PORTAM.

*Carolus aurata celebrer cognomine vulpis,
Condidit hoc fâncta religionis opus.*

Hæc fibi fua nouiffimè S. I.

*Hic fpecta quid eris, qui mundi gaudia quaris,
Per nullam fortem poteris euadere mortem,
Nec modò lateris, quia forfan cras morieris.
Sunt tria quæ verè faciunt me fapè dolere:
Eft primum durum, quoniam fcio me moriturum,
Secundum timeo, quia tempus nescio quando,
Posterius flebo, quia nescio quò remeabo.*

CAROL: A VVLPE.

*Vulpiger hoc templum Diuûm construxit honori
Carolus, arte potens nec pietate minus.*

I T E M.

*Hoc templum Francifce fuis tibi fâncte paratis;
Sumptibus eximia vir pietate nitens.
Carolus à vulpe, claro qui fanguine natus,
Plus tamen ille fuos nobilitauit auos.
Iftius impensis Clara quoq; virginis ades
Cernitur, eiuſdem Religionis opus.
Tales terra viros fimultos noſtra tuliffet,
Non eſſet fuperis altera grata magis.
M. D. vii. Calend: Auguſti.*

Sepulcrum fpectabilis viri Caroli à Vulpe, & nobilium eiufdem prolis M.
cccc. viii.

ANTE INTROITVM ECCLESIAE.

Quid quæris?

Viue memor lethi.

CONSECRAT:

*Incolumis fernata luis Puſterta periclo,
Votiuum genitrix hoc tibi facras opus.*

Hhh 4

ADS.

V E N E T I A E.

AD S. BARTHOLOMAEVM.

HIERON: PRIORATO.

P. F. IC. ^{coram} eloquentissimo ac eloquentium iureconsultissimo, innocentiviro, pietate ac religione insigni Helisabeth Portia coniux dulcissima p. Vix: ann: ætat: suæ xLix. viii. Id: Octob: M. D. Liv.

NICOLETTO VERNIO.

Theasino, toto orbe ob Philosophiam notissimo de Patauino gymnasio optimè merito, à Vincentinis ciuitate donato H. M. H. N. S.

AD S. BLASIVM.

HIERONYMO FLORIANO.

Viro strenuissimo, qui ann: xL. sub auspicijs Venet: fidelis: & inuictis: pediatum duxit, Margarita Burges coniux Ant: Claud: & Pirrhus opt: merenti heu moestis. p. c.

Anno M. D. Lvii. v. Id: Aug: Vix: ann: Lxiv.

LYDOVICVS CHEREGATVS.

Arciepiscopus Antiburen: ac Seruiz Primas moribus ac vitæ integritate probatissimus hic situs est, Vix: ann: xci. M. ii. D. v. Obijt Ann: Dom: M. D. Lxxiii. iii. Non: Iul:

AD S. STEPHANVM.

Nil mors si fides.

IN STATVA S. MARCI IN FORO
MAGNO.

*Hanc Marcus populo donatus tollere molem
Iussit, & ipse humeris pertulit orbis onus.
Partem operis subit ut nulli suauitate secundus
Franciscus Michael, sic pietate prior.*

IN BASI II. STATVARVM IBID:

Belli secura quiesco.

Palmam genuere Carinæ.

ANTE AVLAM D. CAPITANEI.

*Siqua, calicula magni, Vincentia ponit
Vrbs, ara & cum aris aurea templa iuuant,
Ingentem hanc molem Aeterni seruate per auum,
Protegite & sacris innumerabilibus.
Nam ipsam aeterno Bernhard crexit honori,
Grati aeterna animi signa futura sui.*

ANTE AEDES COMITIS LEONARD: VALMARANAE.

Maria Austria Augusta Caroli V. Maximil: II. Rodolphi II. Impp: filia, vxor, mater, à Philippo fratre Hispan: Rege potentis: ad regendum Lusitanorum quondam Regum imperium nuper partum è Germania adscita, per Italiã iter faciens in his ædibus, quod ipsa ob veterem Austriacorum Principum erga hanc domum clientelam maximè voluit cum Margarita Maximilianoq; filijs archiducibus à Leonarda Valmarana Comite, eiusdemq; Philippi

Philippi Regis Pensionario splendidissimo apparatu accepta fuit,
Anno M. D. LXXXI. IV. Cal. Octob:

ἡτ' ἀνέπαυτος.

Vbi periculum ibi festinandum.

καλλίς τῶν.

Ars superat naturam. De duob. canib. altero ad venationem, altero in coquina educatis.

ANTE AEDES MONTIS IN FORO.

Pauperibus sacrum struxit Vincenzia montem,

Hoc pietas Christi panditur hospitio,

Aut lingua aut manibus pœnas est ille daturus

Audeat hunc quisquis contemnerare locum.

Anno Domini M. CCCC. LXXXII. Die XII. Iunij

IN AEDIBVS HERCVLIS THIENAEI.

Vis consilij experts mole ruit sua.

Cœlum ipsum petimus stultitia.

Nostrum scire est reminisci.

Futuri prouisor & diuinus Propheta est æquiparandus.

Inuentum medicina meum est.

IN PALATIO MAIORI.

ANTONIO BERNARDO.

IC." præstant: & patri opt: qb Rempubl: domi forisq; feliciter administratam, vrbe pontibus, carcere, foro, templis, exornata, Iudæis, & noxijs eiectionis, ciuitate in pristinam dignitatem & ocium studijs & sanctis moribus restituta, monte pietatis fundato, grata Vincenzia pos: M. cccc. Lxxxvi.

IBIDEM.

Translata ex Turri portæ Pusterlæ iussu, M.M. DD. deput: die xvi. octobr: M. D. Lxxxiii.

M. cc. Lxi. Indict: iiii. die Veneris xiiii. exte: ang. datæ func. per commune Vinc. nomine cambij pro decimis totius culturæ ciuitatis Vincent: capitulo Eccl. Vincent: & Capellis ciuitatis Vincentinæ sibi sui etis possessiones quas habebat amne Vincent: in villis & Slauone longæ etiam Conf: f. aunes & pondere quod fuit princiorum & vna posta Molendini destructa in Camixano. Et hoc sine comitatibus, iurisdictionibus, Vassall: & Mat. natis & earum peculijs, Et Pilius Not: Magistri Pilij fecit instrumenta

IN COLUMNA QVADAM

Questo è il luogo, doue era la chasa de sceleratissimo Galeazzo di
Roma,

Roma, il qual con Scoppe Almerigo & altri suoi complici commiserero atrocissimi homicidi in questa città dell'anno M.D. xlii. cioè iii. Iuglio.

IN TVRRI IN MARMOREA TABVLA.

*Februs erat Christiæ suis liberna pruinis
 Transierant nato, lastra ducenta decem,
 Cum secunda fuit Patavi discordia Luci
 Hos inter cines aligradiumq. patrem
 Dalesmanina Manfredus origine clara
 Mente senex, iuuenis corpore rector erat.
 Dignus ad imperium edili, cui provida turba
 Iuris amans, cultrix iustitiæq. fuit.*

IN PORO ANTE ECCLESIAM.

*Hæc sibi diu populus Vicentiæ templa dicant,
 Cimber ad hoc motus Simon de gente vocatus
 Serratici, primus dum dotas pingit & anges
 Tale suum meruit Donatus habere sepulcrum.*

VERONA.

V LGO VERONA NOMEN ANTIQVVM retinens. Egregia & magna ciuitas, vix relictis atq. amplis coctili lapide stratis, condita à Tuscis, atq. à nobili eorum familia Vera dicta Verona. Deim à Cenomannis refecta & aucta est, atq. ab ipsorum Duce Brenno appellata Brennona. In fide Romani nominis vsq. ad principium inclinationis Imperij stetit, & post eadem conditione fuit, qua ceteræ Italiae ciuitates. In primis cum magna gloria illa potita est Illustris gens Scaligerorum, quæ CXXIII. annis in ea dominatum habuit, sed intercidit, vt nunc ex illa reperiatur nemo. Sita ad exitum camporum Veronensium, qui patent XX. mill. pass. loco nobili, lauto, & peroportuno. Ad Septentrionem enim illi tellus leniter assurgit, & iuga theatralem penè formam exprimant. Vallis vineta habet, & pomeria amœnissima, quæ blandè spectantibus arrident. In summo clino duo castra, quorum vnum Pisceriam versus, vetus appellatum & à Cane magno ædificatum Athesi incubat: alterum S. Felici iminentiore loco vrbis mœnia respicit, & latè pandit prospectum: Tertium S. Petri ad D. Georgij portam habitatoribus fere vacuum est. Hæ arces cum Citadella inter vtrunq. Vrbis mœnia extrinsecus in semicirculi formam coniunguntur, interius verò muro inter duas amplissimas fossas (quod spacium D. Zeni suburbium dicitur) extructo connectuntur. Magnificus & splendidis ornata est ædificijs: inter quæ peruetusta ædes Cathedralis cuius chorus columnis marmoreis fulcitur, & Numidico, Porphyretico & Pario lapide intrustatus est. Arca item in qua Eucharistia reponitur aenea, gemmis varijs ornata. Altera D. Anastasij sodalium prædicatorum. Reliquæ numero XXXIII. visu non contemnenda, & sunt:

Abbatia

Abbatia S. Zenonis, à Pipino fundata, & quam soli Germani inhabitant monachi.

Abbatia S. Lazari.

Templum S. Stephani.

M. Scale.

Laurentij.

Thomæ

S. Spiritus.

Mariæ Citadellæ.

Omnium SS.^{rum}

Mariæ Paradisi.

Proculi.

Ioannis in foro.

Petri martyris.

S. Angeli

Apostolorum.

Faustini.

Petri.

Benedicti.

Rochi.

Mariæ antiquæ.

Bartholomæi.

Firmi.

Francisci.

S. Georgij

Bernardini.

Bernardi.

Cosmi.

Antony.

Christophori.

Mariæ organæ.

Euphemie.

Pauli.

Crucifixi &

Monasteria monachorum & monialium X.

S. Claræ.

Dominici

Danielis.

Beatæ Mariæ Magdalene.

Luciæ.

Margaretæ.

Agnetis.

S. Spiritus

Catharinæ.

Iosephi &

Antiquorum ædificiorum post Romam multa & præclara quoq; habet vestigia. In primis amphitheatrum Flaminij, vulgò Arena, quod proprijs sumptibus condidit testante inscriptione: sex habuit porticus, quarum extrema non nisi una parte est reliqua, intima ferè obruta tellure. Sedilia ex quadrato lapide nonnihil collapsa. Diameter de extremo ad extremum videtur habuisse DC. ped: & est totius Italiæ celeberrimum. Theatri alterius pars & arcus triumphales aliqui laceri apparent & ferè diruti.

Saxorum antiquas inscriptiones, cum omnibus huius urbis memorandis refert Tawellus Sorayna, ad quem lectorem remittimus.

Athesi amne diuiditur & munitur: Is pontes habet quatuor antiqui & eximij operis. Agro est optimo, frumenti, olei, cæterarumq; frugum fertili. Rosmarinus in murorum ruinis spontè nascitur, & ad arboris mediocris proceritatem pervenit: horti cultissimi. Vellerum quoq; nobilium copia incolæ quæstum non leuem faciunt.

Lacus Benacus, hodie de Garda appellatus à castro ei vicino, & incubanti, in quo Berengarius III. Alundam Lottharij Cæs: uxorem diu detinuit in carceribus, est totius Italiæ amœnissimus, in longitudinem XXX. in latitudinem XV. mill. Italica continens, pisces lautissimos subministrat, maxime truttas & carpiones, qui adeò suaves & delectabiles sunt, ut coloni referant eos auro nutriri. Pomorum cytrinorum, auræicorum, granatorum, amigdalorum atq; aliarum frugum tanta copia, ut delicatè & minori precio hic vinatur

V I C E N T I A

viuatur quam alijs Italiae locis. Populus magnificus & splendidus, & maximè ad literas idoneus, abundans delitijs & voluptatibus, erga hospites & peregrinos beneficus, humanus & liberalis. Vinum Rheticum quod producit Theodorus III. Ostrogothorum Rex Athesi & mari Adriatico, ac dein iumentis Romam vsq; sibi deferri curauit. Cassiodorus Acinaticum vocat, est coloris nigri, saporis regij & optimi. Imminet ciuitati & moris Baldus herbis & plantarum varietate celebratus, & ceteros altitudine superans, nec amœnitate & pulcritudine alijs cedens.

In eum ex omnibus Europæ partibus confluunt herbarij ad radices medicas herbasq; morbis quibuscunq; maximè salutare colligendas. Pluribus etiam fontibus hic ager scatet, & cernuntur ibidem horridi & inaccessi montes saxeaq; crepedines & rupes mirandæ. Oppida quoq; & vrbes circumiacentes tam lucidæ, ac finis aliqua tabella vel linteo depicta obicerentur: ora oleis & myrtis referta, colles odoratis & densis lauris vestiti. In ipso monte aëris & tempestatis maxima diuersitas & inæqualitas, & ea locorum & rerum varietas, vt longum foret illa commemorare & ordine recensere, & inspiciendo & contemplando coram lectori & peregrinanti relinquo.

IN CATHEDRALI.

COTTAE.

*Sperabas tibi culta nouum Verona Casullum,
Experta es duos bis viduata Deos.
Nulla animum posthac res erigas, optima quando
Prima rapis celeri Parca inimica manu.
Qua tamen vt vidit morientis frigida Cotta
Ora, suum fassa est crimen & erubuit.*

AUGUSTINI DE IULPINIS.

*Augustinus ego fueram qui munere quondam
Aspera pro patria multa notanda tuli.
Orator merui Monarcham visere utrumq;
Ars studiumq; mihi Iustinianus erat.
Deprecor ex animis, rogo te per numino lector,
Manibus vt tribuas nunc pia vota meis..
Mille trecentenas cum sex & septuaginta
Verteret assiduo Cynthis orbe rotas.
Mars quartum decimumq; diem dabat, incluta postquam
Cælestis partus gloria parta fuit.
Cum mihi languenti rapuit mors effera lucem,
Membrag; sarcophago contumulanda dedit.*

S. Sapientis viri Domini Augustini de Iulpinis Iudicis Veronæ & suorum heredum M. CCC. Lxxvi.

PHYSICI FIVOCENI.

*Conditus hic ingens Fivoceni gloria casti,
Physicus heu paribus quo non solertior ullus
Militia, morum Dux inclutus & Medicina,
Quo melius morbis aequauit pharmaca nullus.
Casaris imperio Latium monumenta ministrans*

Physis

*Physis promeruit comas Palatinus haberi,
Marmorea dilectus erit donatus & urbe:
Quem Deus ætherco digne tur sanctus honore.
Cum superis cecisset, currebant mille trecenti,
Ac deni novies anni, septenaq; mæssis.*

LEONARD: BARB:

*Hic iacet insigni Venetorum sanguine natus
Barbo Leonardus, mors cito quem rapuit.
Mille quadringentis decies septem addis, & octo
Septembris nono calica regna perit.*

SPINETAE MALASPINAE MARCH:

Illustribus titulis, tam equestris quam pedestris militiæ apud Carol: V. Imp: ac Philip: Hispan: Regem, eius F. in bellis, quotquot fieri contingere, diu versato, claris: nominis ob victorias cum in singulari certamine, tum in acie partas exuuiæ laudes, quod foris per annos vi. & xl. inter præclara facinora, quam domi ociosus degere maluerit, Hieron: Malaspina Marchio fratris f. p. Obijt xiiii. Cal. Decemb: M.D. Lxxi. AEtat: suæ Lxiv.

IN MARIA ANTIQVA.

CANIS MAGNI DE SCALA.

*Si Canis hic grandis ingentia facta peregit
Marchia testis adest, quam sævo Marte subegit,
Scaligeram qui laude domum super astra tulisset,
Maiores in luce moras si Parca dedisset.
Hunc Iulij geminata dies undena peremit,
Iam lapsis septem quater annis mille trecentis.*

CONSIGNARI DE SCALA

*Scaliger hac nitida cuba Consignarius arca,
Vrbibus opatus Latij sine fine Monarcha.
Ille ego sum gemina qui gentis sceptrum tenebam,
Iustitiaq; meos mista pietate regebam,
Inclita cui virtus, cui pax tranquilla, fidesq;
Inconcussa dabunt famam per sæcla diesq;.*

Hoc opus sculpsit & fecit Boninus in de Campiglionio Mediolanen. Diæccs: M. ccc. Lxxxv. Octob: xviii. Ob: Mag: Consignarius.

*Vt fieret pulcrum, pollens, nitidumq; sepulcrum,
Vere Boninus erat sculptor, Gasparq; recursor.*

MASTINI SCALIGERI.

*Scaligera de gente fui, celebriq; ferebar
Nimine Mastinus, claras dominabar in vrbes.
Me dominum Verona suum, me Brixia vidit.
Parmaq; cum Luca, cum Felero Marchia tota,
Iura dabam populis æquo libramine nostris
Omnibus, & fidei & Christi sine sorde secutor,
Occubui primò post annos mille trecentos
Et decies quinq;, lux ibat tertia Iunij.*

COMITVM.

De Nogarolis sepulcrum M. CC. X.

ALIVD.

Siciliæ Delp: optimæ spei puellæ Hier: p.

Iii

AD S

VERONA.

AD S. MARIAM SCALAE.

FRANCISCO.

S. Bonifacij Comiti equiti, quondam de Rep: Veneta benè merito, marito rariss: & Iulio Cæsari Filio dulciss: & sibi Angela Spolucuna vxor & mater moestiss: fieri ordinavit, & hic iacet M. D. LI.

IOANNI ARCVLEO.

*Hæc sunt Arculei qua cernitis ora Ioannis,
Cui cessit medica quisq; repertor opus.
Cura mulphe pari statuam de marmore fingis,
Dignior è scriptis vivit imago suis.
Saltem aliquo effigies quam ponis cornuet ano,
Altera, nil poterunt sacra, perennis erit. M. CCC. XLIII.*

AD S. ANASTASIVM.

GERARDO BOLDERIO.

Sui temporis Physicorum principi Franciscus & Matthæus nepotes pp.

PETRO MERZARIAE.

IM AMBITV.

*Fortis & acer eram Manortia Petrus ad arma,
Indole Merzaria quem lapis iste regis
Concidit octava Febrilis luce Calendas
Sol Ganymedis aquas in sua tecta trahit.
Voluerat & Domini tunc annos mille trecentos
Et decies octo iunxerat octo simul.*

LEONARDO COMITI IN ORTENBURG.

Illustri ex antiquis Imperialibus Bauariæ regulis Comiti, indolis & spei incomparabilis iuveni hanc mœroris & amoris sedem superstitis sorores Veronica & Anna Maria proh dolor contra votum dedicarunt, autore Agnato Ioachimo eiusq; filio Antonio procurante. Obijt die xvi. Iulij ann: M. D. Lxi. ætat. xix. cum ex Gymnasio Patauino hanc sibi fatalem auram pauculos dies captasset.

HIRONTMO FVRLEGER.

Norebergenſi Guolfgangi F. adolescenti ingenuo, morte præmatura absumpto mater moestiss: multis cum lacrymis p. c. Vix: ann: xvi. moritur xxvii. May Anno M. D. Lxxxii.

HORESTILIAE.

*Si munera aut lacryma Parcarum fila placarent,
Fatorum immobile hac non iudicium pateretur.*

Nam hoc, quod cernis saxum, Horestiliæ coniugi incomparabili Cyrillus Faella m. Vir fac. cura:

IN SACRISTIA.

LAELIAE PERPETVITATI.

Lælij Iusti Equestri ac Iuriscons: dignitate, eloquentiæ laude florentiss: vrbi-um Magistratibus glorioſè gestis, oblati plurimis præ modestia non aditis, amore erga patriam, fide integra erga inuictiss: Venetorum Imperium, pia in Deum religione, vitæ omnis innocentia clarissimo, qui funeris pompam sepulcri fastum testamento à se abdicauit, optimatum omnium lacrymis vdos cineres Iustus Ideo Patr: Zentronellusq; liberi pientiss: propiore hoc sarcophago collocarunt, animam non ignari æuo perfrui sempiterno. Obijt Enterocelis morbo ad m. Id: Octobr: M. D. Lxxxii.

IOANNI SALERNO.

*Nobilis hoc saxo Salarna stirpe Ioannes
Clauditur, in vniuersis utilis urbis honor*

Pronus

*Pronus ad omne bonum fuerat qua parte potestas
Cinibus & cunctis fundere grata libens
Octoginta anni septem dant mille vixenti,
Scorpion, & mensis dena ter orta dies.*

LUCIANEOLO.

Angelo auo, Martinoq; patri ex vtriusq; testamento Angelus & Ioannes Fratres Lucian : F. C. M. D. Lxxx.

IN CHORO.

CORTESIAE.

Marassi Scaligerum Ducis inuictis : iussu hoc insigne monumentum & aram Cortesius F. Postumus Comesq; Seraticus posuit, quod ad Seraticæ familiæ decus & memoriam Cort : III. cæteriq; fratres Equitis Antonij Mariæ F. virtutibus opibusq; insignes ornauere.

GVILHELMVS DE BIRRA.

Nobilis & stren ; Dn. Eques auratus ex Ducatu Franciæ Oriental: oriundus, Serenissimorum Federici III. Inuictissimi, & Maximiliani eius nati inclyti Rom : Regis consiliarius, ad S. D. N. Innocentium PP. VIII. Orator. & Nuncius, atq; R. mi Domini Hermanni Archiepiscopi Colonien : principis & Electoris Magister Curiae & Consiliarius, quum perfecta legatione ex Romana curia domum regreditur, obiit in hac inclyta vrbe Veronæ Die xxviii. Augusti Anno M. CCCC. Lxxx. cuius anima requiescat in pace. Pelegrinorum familia pietatis gratia mihi in hoc suo sacello tumulum concessit.

TOMAXII DE PELEGRINIS.

Nobilis viri, & suorum heredum sepulcrum, qui obiit xvi. Iunii M. CCC. Lxxxii.

NOBIL: DE CAVALIS.

Nobilis & egregij viri Federici, & egregij ac strenui viri Domini Nicolai de Caulis sepulcrum, suorumq; heredum, qui spiritum redd: astris Ann: Dom: M. ccc. Lxxx.

LEONARDI DE QVINTO.

*Hic sita de Quinto Leonardi terrea moles,
Cuius ad æthereos pars scandit cælica colles;
Doctus erat bisidi iuris vir tollere nexus,
Consuluit mundo stellarum tempora gressus,
Austrorum mores & amæna poemata nouit,
Fidus amicus erat, virtutum grandia fouit.*

Et obiit vi. Iun: M. ccc. xcii.

Sepulcrum Spect: D. Marci de Surri D. LL. & suorum descendentium.

Ant: Dionysij Paul: Philip: Fil: & heredum perpetua mansio M. D. Lxxix.

Petrus Bentacondus Physicus sibi & suis viuens parauit. M. cccc. Lxxii.

Sepulcrum Dn. Bartholomæi quondam Domini Nicolai de Deximis & heredum & successorum suorum.

Sepultura Dn. Guincelli de principibus de Bononia & suorum heredum M. cc. Lxxxiii.

ANDRÆE BIVELAQVAE.

Lazisio, qui cum ingenuarum virtutum omnium splendore penè extinctus est liberi & coniux mœstis: ad tempus pp. M. D. Lxvii.

Χριστῷ δούλος ὁ πτωχὸς Γρηγόριος.

D. O. M.

IOANNES FREGOSIVS.

Ligurum princeps, ac Venetæ Reip: terrestrium copiarum omnium Præf: vbi fortissimi Ducis officia domi forisq; præstitisset sacrum h. t. & q. Hercules Frater paternæ

V E R O N A.

ternæ pietatis memor p. absolutum opus anno Domini M. D. Lxy. Danesio Casa-
neo Carrarien : Sculptori & Architecto.

IN S. PETRO.

S. VALENTIS EPISCOPI.

Hic requiescit in pace S. Valens Episcopus, qui vixit annos plus minus xLv,
& possedit Episcopatum annos vii. & dies xviii. & recessit sub viii. Cal: Augusti P.
C. Lampadi & Orestes VV. CC. Indiēt. ix.

IN S. PETRO MARTYRE.

BAVASINI.

*Annorum primum lux sexta Decembris agebat,
Postq̃ decem quatuor lustra ducenta nonem.
Cum clari medica Bavaſini ſpiritus arce
Oſſa dedit terra, dum petit aſtra poli.*

IN S. EUPHEMIA.

IOANNI LEONAR:

Dulciſs: filio, in quo pro commodis huius vitæ poſita fuerat tota ſpes, nunc
translata ad animi bona, Luc. Rom: archite&: Pater pientis: filio & ſibi Vix: ann:
vii. M. x. M. D. xxxvii.

IBIDEM.

Innocentiſs: Tiberiz manibus, in primo lucis limine fatorum iniuria prære-
pti, Paulus Ramuſius Ariminenſis Iureconſultus pientis: Pater poſi M. cccc. Lxxxix
Ianua: vii.

LVDOVICAÆ VBALDINAE.

*Inclyta Vermigene Iacobi qua militis uxor
Gentis Vbaldina de ſanguine nata vetuſto,
Virtutum cultrix & moribus aqua mariti,
Hanc Rex alme tibi vouit Ludonica Capellam
Dum probat in terris, in qua tua ſancta vocari.
Numina, & emeritos fieri mandauit honores,
Illa ſed æthereo poſtquam fuit addita cælo
Hoc vir amans animam, cum primum corpus amarat,
Impleuit votum & ſacratam condidit aram.*

MARCO DE VERITATE.

Comiti & Equiti Gaſpar Fil: faciund: curauit M. D. Lxvi.
Nos enim ſpiritu ex fide ſpem iuſtitiaæ expectamus.

VERMIGENARVM.

*Hic duo Vermigene natusq̃, paterq̃, ſepultus
Illuſtres virtute viri, ſamoſa ſub armis
Nomina, & inſignes bello meruere triumphos.
Miles uterq̃, potens diuerſis finibus ambo
Spirauere animas: Natum imperioſa tenebat
Conſtantinopolis, ſublato morte Luchinum,
Brixia ſeruabat Petrum vicina parentem,
Et ſic diuiſo dudum iacere ſepulcro.
Tertia ſed clari lux ſanguinis inclytus Heros
Iacobus huc patria ſimul ut tellure iacerent,
Traſtulit oſſa patrum & cineres collegit amatos
Matris & ingenti plenus pietate nepotes
Iunxit aq̃s pueris: Tuq̃, ô digniſſima tanti
Sola viri conſors Cia ſanguine nata vetuſta
Gentis Vbaldina decus, & rariſſima ſexus
Gloria ſæminei, cuius per ſingula laudes
Non lapis iſte capit, nec carmina dicere poſſunt.*

Virtu.

*Virtutum cultrix, & moribus apta marito
Natis iuncta iacet; cumq; illum fata vocabunt
Debita, funereasq; feret mors livida penas,
Huius amor tumuli est, huic illum reddite Parca
Esse parentum inter natorum & coniugis ossa.*

ITEM.

*Hanc tibi virgo parens summa pietate Capellam
Iacobus instituit, vir sanguine clarus ab alto
Vermigenum, Latys ductor famosus in armis,
Clavrior idem animo, patris postrema secutus
Iussa, aliam sancti statuit Michaelis honori,
Conditor ambarum donavit dotibus ambas.*

ALIVD.

*Vermigena mandata patris deuota secutus
Luchini, quo non Latys in finibus alter
Tempestate sua claris fuit altior armis,
Iacobus haud genitore minor, quem fama per omnes
Euexit titulis illustribus inclysa terras,
Hanc aram instituit Sancti Michaelis honori,
Cuius opem contra sceleratas Daemonis artes,
Rebus & in duris non frustra optare solemus.*

DOMINICVS GVANTENVS.

Cæsareo Pontificioq; iure celebris, patriæ parens, ciuium decus, suorumq;
præsidium hic situs est, quam pullata Verona non secus, ac pia mater filium desle-
uit. Ob: die XXII. Maij. M. D. LXXXIII.

Nulli mors inuida parcis.

CLAVDII BAROCERII.

*Dukis amor, solamen, delitiæq; parentum,
Marmoreo tegitur Claudius hoc tumulo.
Debentur lacryma tristes, debentur honores,
Mors immaturo funere quem rapuit.*

Obijt anno M. D. LXXXII. V. Non: Martij.

IOANN: IVRIST:

*Hanc ego, serua Deum proles, Iurista Iohannes
Aram constitui, largis quoq; dotibus auxi,
Vt tibi diuini cultus celebrentur honores
Ante Deum prime sacer orature Ioannes.*

AD S. ZENOMEM.

*Zeno pater tua te supplex Verona precatur,
Sis memor ante Deum, se precibusq; iuues.*

Anno Domini CCC. L. Beatus Zeno moritur XII. April.

IN AMBITV MONASTERII

IOANN: AKVNYSECK.

*Nobilis ingenua Kunyseck de stirpe Ioannis,
Germani proceris continet ossa locus.
Inclytus hic natus doctrina insignis & armis,
Casaris ad Tencros nuncius iste fuit.*

VERONA.

*Præses sollicito rexit moderamine Veldsfirch.
 It labor & probitas munera nulla manens.
 Cessat honos, spernuntur opes, modo stemmata vilens:
 Triste genus mortis si nece fama perit.
 Exercent Parca fatalis stamina fatis
 Nil cumulant penso, terminat hora diem.
 Quingentis ternis bis quinis bis lege binos,
 Septembris seno ter petit astra die.*

ALBERICI.

*Ossa sepultura Patrum conduntur in una,
 Vt Dominis paribus mansio sit parilis.
 Hic quoq; mansurus præsens herus atq; futurus,
 Hic animabit eos ceu sua grana theos.
 Alberici fatis capies meliora patris,
 Dant benefacta soli claustra superna poli.
 Exequias patrum repetat deuotio fratrum,
 Vt Patriarcha sinum pandat in arcepium.*

ARNESTI DE VVALTZFELDT.

Germani ingenui ac nobilis viri hic iacet sepultum corpus, qui obiit XII. Septembris M. D. x. cuius anima requiescat in pace.

BIVILAZVA LAZISIVS.

Eques & IC^{us}, insignis apud suos exterosq; nominis H. S. M. T. F. I. Ex eorum. T. B. M. Anna Caballa vx: f. p. M. D. LXVIII. Vixi, at pulcrum est, vt aiunt, fama superuiuere; sed quid tamen, nisi iterum vt moriar: Satis est semel periisse Domino, vsq; ad censorium illum diem, quo in carne mea videbo Deum Saluatorem meum.

AD S. FIRMVM.

MOTURRIANI.

Vixit pater ann: LXII. Neq; vlli tamen ob præclaras ingenij artes, quæ tum maximè in illo florebant, non immaturè eripi visus est. Filius, cum is iam patriæ non solum laudi æquaretur, sed in maiorem etiam, nescio quam, sui expectationem homines erexisset, xxx. ætat: anno acerbissimo fato periit.

Hieron: Moturrianò patri opt: & M. Antonio fratri maximè vnanimi Iulius Baptista & Raymundus fratres p. Visum est his, suæ in illos pietatis esse, amborum ossa, quæ diuersis prius in locis, vt quemq; mors occupauerat, contegebantur, in patriam translata eodem vno tumulo collocari.

LVDOVICO ALIGERO.

I. V. Consultis: omnibus virtutibus ornatiss: fratribus amantiss: ac sibi Franciscus Aliger f. c. H. M. H. N. S.

FAMILIAE SORATNAE.

Tosello Soraynæ Iurecons: quod Veronæ patriæ antiqua monumenta conscripserit & perquisiuerit, eaq; ab edacitate temporis eripuerit, suorum quoq; ciuium gesta conscripserit, & æternitati consecrauerit. S. P. Q. Veron: b. m. ciui dd.

IACOBI BRENZONI.

*Hic data Brenzono requies post fata Iacobo,
 Francisciq; eadem marmora corpus habens.
 Ipse etiam patris cultor sanctissime legum
 Iunxisti cineres Bartholomæ tuos.
 Nec satis hoc superilacrymas duplicastis equestre
 Quum cecidit clarus munere Nicoles.*

Sitan-

*Si tantum in praevios liquis, concedite saltem,
Posteritas Pylios vincat ut ipsa dies.*

GASPARIS PERUSINI.

*Mente gravis, pietate, fide, probus, inclitus armis
Ductor, agens Veneti Martia castra Ducis,
Te Gaspar Perusine tegunt hac marmora: vos hac
Marmora mens, pietas, arma, fidesq, tegunt.*

M. CCCC. LXXXIX.

*Siste gradum quamvis fugiat brevis hora viator,
Sic fatis nullus te dolor examinet.*

AD S. THOMAM.

IN AMBITU.

*De Grifalcois sunt hoc situata sepulcro
Corpora nobilium clara de gente virorum,
Restruxere sui post annos mille trecentos,
Regni Scaligerum bis septem tempora lustra.*

IN TEMPL O.

*Dum fluet unda maris, curresq, per aethera Phœbus,
Vinct Carmeli candidus ordo mihi.*

AD S. STEPHANVM.

PETRI SCAEVOLAE.

*Hic iacet, hic situs est, Petrus hic Scanola quiescit,
Quo melior nemo Physicus alter erat.*

*Vir placidus, prudens, adu renouator anita,
Magnatum medicus Scäligeraq, domus.
Vndecies septem decimo post mille trecentos,
Luna dies Gallum tertius ante fuit.*

AD S. IOANNEM MONTIS.

ANGELVS CABALLVS.

*Ortu nobilis, optimusq, viri
Construxit sibi, posteris suisq,
Hunc viuens tumulum Angelus Caballus.*

AD S. TVSCANAM.

NICOLAO MAGNO.

*Magne Nicolæ, doctior clarissime legum,
Consultor procerum, consultor maxime Regum,
Deditus obsequio Christi, sanctiq, Ioannis,
Clauderis hic cunctis nostris venerabilis annis.*

ALIVD.

Hic iacet corpus B. Tuscanæ Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani.

AD S. ANAZARIVM DE CELSO.

Anno Christi

Τέλος

III. die Octob:

VIII. Id. April;

M. cccc. Lxiv.

M. cccc. Lxvi.

*Disce utrumq, simul Græco sub grammate tempus,
Id mihi principium, finis & ille fuit.*

CLARE SPOLVERINAE.

Vxori benè merenti, & sibi & suis, Iacob: Zuchus maritus viuens p. monu-
mentum. M. D. XLII.

VERONA.
INSCRIPTIO COLVMNAE ANTE
S. GEORGIVM.

*Hos inter fines reuerenter figite plantas,
Limite ab hoc etenim sunt sacra iura loci.*

IN ALTERA PARTE COLVMNAE.

*Corpora dira lues rapiat si heu fortè gregatim,
Vasto hoc sarcophago condere sancta licet.*

IN AREA FORI AD CAMERAM
FISCALEM.

*Ne colite hanc Cererem, populi, quia picta, sed ipsam
Prætoris curam, qua expulsi vrbe famem.*

ET MOX:

*Marce potens hic æra tui sunt publica Fisci,
Hic etiam causas audit vrerq; Regens.*

IBIDEM.

Sic complexa ambos iunxit amicitia.

IBIDEM PROPE HOROLOGIVM PVBLICVM
sub simulacro Veronæ quiescentis, ex nubibus
S. Marcum prospicientis.

Fidelis Verona secura quiesce sub numine & iusto imperio
Diui Marci tui

IN VEXILLO QVOD DEXTRA TENET.

Fide & caritate in æternum non deficiam.

IBIDEM SVB VENETORVM INSIGNIIS.

*Marmoris vrbs latere meo sub numine nata,
Nunc alis protecta meis requiesce sub illis,
Irrequieta diu, lata spaciare sub umbra,
Reddita libertas, spes reddita, secula reddi
Auspice me cernes nunc aurea. Nam mihi virgo
Hinc Astræ tenet cælestis pondera libra,
Blanda pijs, truculenta malis: hinc alma virago
Terrea Nemaus præcordia tergo cinctæ
Summonet incursum irritamenta repellens.
Tutus erit ceruus metuendos ante leones,
Et lepus ante canes. Tu felix numine tanto
Nectæ rosas capiti, candentia lilia nectæ,
Festa choros agita nostris secura sub alis,
Aurea cuncta dabo tibi, Marcus & aurem ipsa.*

IN PALATIO.

Vos omnes moneo caute nostrum numen lædere; Sum
seuera vindex.

*Iusticia è cælo terras dum prospicit alto
Procedit recto tramite iudicium.
Ancipitem timeat gladium lancemq; bilinguem.
Qui temerat sancta fœdera Iustitia,*

IBIDEM

IBIDEM AD IMAGINEM PANTHERAE.

*His maculis quanquam nullos offendo clientes**Tu tamen ô Index ius dabis absq̃ notis.**Te nunquam affectus moueant ratione carentes,**Sic erit & iuri iustitiæq̃ locus.*

SVPPRA ARCV M FORI IN BASI STATVAE

marmoreæ tenentes pomum aureum in manu.

Hieron: Fracasterio Pauli Philippi F. ex publica autoritate
dicata, Anno salut: M. D. LIX.

IMAGO EX ANTERIORI PARTE

*Virgo, posteriori Leæna.**Mira arte artificis iungor Regina Leana,**Iuncta vt sic placidis iura seuera forent.*

I T E M.

*Incuruos unguis, magnum & ne respice rostrum,**Ante oculos index ora tonantis habe.*

I T E M.

*Indicium ex animis purgatis rectius exit,**Clavior & puro est pectore iustitia.*

IN NOVA VRBIS PORTA MVNITISSIMA.

Verona non minus nobilis quàm antiqua ciuitas, ac priscæ
virtutis memor, Venetæ Reip: beneficio non solum muros tem-
poris corruptos iniuria in melius restituit, sed ea quoq; sibi tem-
plorum, viarum, pontium ac portarum ornamenta adiecit, vt
publicorum ædificiorum magnificentia nulli urbium postponen-
da videatur, tantum illi profuit bonorum Principum tutela ac
fauor.

IN PONTE NOVO AD ATHESIN.

Qui fluminis vim passus annos plures iacuerat, ciuitatis orna-
mento & commodo pons tandem est restitutus.

EX ALTERA PARTE.

Fluminis impetu disiectum pontem diligentia Ioa: AEmi: pe-
nè restitutum, Francisci Foscaris successoris cura perfecit.

IN QVADAM DOMO SEX SIBYLLAE PICTAE

singulæ scutum tenentes, cum inscriptionibus:

ECCE.

Veniet Deus.

OBVMBRAT.

Illuminabit densa tenebrarum.

ORNAT.

Inuisibile verbum placabit.

FORTIA.

Vincetur humanitate diuinitas.

ET MO-

VERONA.

ET MODOSA.

Egredietur de vtero virginis.

QVERCVS.

Magnus sæclorum nascitur ordo.

EX EPIGRAMMATIB: ANTIQ:
PRAECIPVA.

I.

L. V. Flaminius Rom: Cos. vniuersæ Græciæ domitor, amphitheatrum Veronæ proprijs sumptibus erexit anno ab vrbe condita.

II.

*Sponsè fui pauper, tam re quàm nomine Felix,
Quæ sui nomen, querat auarus opes.*

III.

Colonia Augusta Verona nouo Carleniana Valeriano II. & Lucillo Cos: muri Veronensium fabricati ex die III. Non: April: dedicati Non: prid: Decemb: iubente Sanctis: Galieno Augusto N. insistente Aurelio Marcello V. P. duc. curantè Iulio Marcelino.

IIII.

D. M. Mitrius Pius diues, decrepitus, mendicans, luce carens, à tribus liberis & duabus libertabus expulsus, siti perij, sacrum mihi met constitui, hic humatus sum, cineres & ossa hos natos renuo, in hoc vt requiescant nolo, sobolem, nego, priuo posteros, omnes me legitote & finite. Vix: ann: cxxv. Mens: III. di: II. & nemini posteri.

SVB VERONA.

Estusti latrrix vrbs hac, & laudis amatrix.

MANTVA.

VLGGO MANTOA: VETUSTA ET NOBILISSIMA vrbs Anno mundi MM. DCCC. X. & trecentis ante Romanam, & ante bellum Troianum annis LX. post Thebanum excidium ab Ocno Bianore, filio Tyberis et illius Manta filia Tirrsiæ Thebani vatis edificata, habitata primum à Thuscis dein Gallis Cénomannis, à quibus Romani hunc agrum cepere. Eorum imperio inclinante, à Gothis & Longobardis possessa. Is pulsus in Impp: potestatem redijt, & ab Otthon: II. Theobaldo Comiti Canossano propter benè merita erga Rom: Imperium dono data fuit: Ex cuius filia Mathildis fœminæ perillustris manibus sese in libertatem vindicauit, & sub nomine Rom: Imperij à varijs regulis gubernata extitit, donec eius principatum caperet Illustris Gonzagarum familia, eisdemq; sub Marchionatus titulo à Si-

lo. à Sigismundo IIII. Imp: concederetur. Sita est in medio paludium, quas Myrcius amnis, egressus Benaco è lacu, inq. Padum se effundens, creat, atq. ob id natura loci munitissima, ampla, superba, splendida, & multis sumptuosissimis ædificijs ornata: Inter quæ eximium palatium urbis in foro D. Petri domus & turris ei contigua: curia Senatus, in qua columnæ egregiæ, & locus ille pernobilis, quem Criptam vulgò la Grotta vocant, rebus preciosissimis refertus ab Isabella Francisci Marchionis ultimi uxore. Videntur in illo duo Cupidines excellentis operis: cornu insigne Monocerotis, preciosissimæ gemmæ & vasa argentea & aurea quàm plurima. Organa ex solido alabastro dulcis harmoniæ & magnæ impensæ. Prætorium nobilissimis picturis And: Mantognæ decoratum est, & extant in illo tabulæ VII. quibus triumphus Cæsaris excellentissima arte est expressus Arcem habet munitam, & conclauibus regijs, picturis & statuis illustrium virorum re bellica superioris & nostri temporis claris, exornatam, cui adiacet stabulum generosissimis refertum equis. La corte Vecchia domus est ampla habens amenas habitationes cum picturis antiquo triumphorum ordine ingeniosissimis, hortisq. & iconibus Virgilij, Petrarchæ, Boccacij, & Marchionum aliquot Mantuæ, quibus adscriptum:

Armis, consilio, fide, maxima parantur

Imperia, ijs demum parta tutò seruantur.

Forum est satis amplum, in quo horologium cum indicatione cursus solis, lunæ, planetarum & omnium signorum circuli Zodiaci artificiosissimum & miraculosum, quod cum fossa à Goito ad Mapellum absoluit & posuit Ludovic: Gonzaga, qui Ioanni Francisco successit, & à Sigismundo IIII. Imp: manibus & ore Marchio Mantuæ designatus est in foro D. Petri, Anno M. CCCC. XXXIII. Vti inscriptio turris horologij inferius posita indicat. Ædificauit is in vrbe etiam multa alia magnificè, & ædis D. Sebastiani iecit fundamenta, & sumptuosiss: templi D. Andreae. Templum Cathedrale in admirandam pulcritudinem quotidie augetur. In eo, tempore Mathildis, quæ Mantuam mirificè ampliavit, Nicolaus II. Pontifex Concilium celebrauit. Tempore Caroli Magni sanguis Christi miraculosus hic apparuit, quem videndum Leo II. Papa accessit, inde in Germaniam ad Carolum. Carolus Caluus, Magni filius, Mantuæ veneno periit, Hebræo Medico pecunia corrupto. Ædes ciuium & nobilium, item pontes super lacum eximij sunt, Palatia regia. Vngari locus ad perpetuam rei memoriam ita vocatur; quod Vngari urbem aliquando euerterint & inuaserint.

Extra portam S. Sebastiani aliud palatium est, à Fridrico Duce extructum, amœnitate loci, hortorum iucunditate conspicuum.

Item picturis sculptis imaginibus & varijs antiquitatibus insigne. Equi ad viuum planè depicti, & in conclaui quodam, Camera Iouis appellato, tale artificium vt tribus ordine stantibus duo extremi sese intelligant, medius nihil.

Villa

M A N T V A.

Villa Marmioli ultra lacum maximo sumptu extructa est, & tantam multitudinem & oportunitatem conclauium habet, vt principibus aliquot suscipiendis pro tempore sufficiat: In vno depicta Geographia mundi admodum præclare, notatis populis, terris et maribus diligenter, additoq; pictoris symbolo: quod huic deest, me cruciat. Lacus itidem in quo fonticuli vndiq; prorumpentes aquarum copiam perfundunt, & in eo existentes madidos reddunt: opus summi artificij. Villam cingunt amœnissimi & cultissimi horti, & pergula vitium elegantissima, aliaque ædificia splendida permulta, ac domus religiosa, inter quas monasterium Angelorum ordinis prædicatorum.

Seraglium partem Mantuani agri concludit forma triquetra & fossa aggregæ valido xxx. ferè mill: in cuius septis circa ripam stagni, nitentes horti, culta vinea, & perpulcræ habitationes. Ad duo milliar: pagus Andis, vulgò Petula, in quo Virgilius natus, in eo muro adscripta erant hæc:

**Il duca d' Mantua piglia vna' Marchesa de Mont ferrato Lo
qual piu fico & riccho de Castelli ch. è il ducato.**

IN AEDE CATHEDRALI.

*Aduentare mihi extremam dum suspicor horam,
Ossibus hanc posui viuus in aede domum.*

AD IMAGINEM RESVRGENTIS.

*Nos quoq; qui solus superata morte reuixit,
Sumpturos carnem rursus & ossa doces.*

IBIDEM.

*Te nato bis Christe. annus ter, secula quinq;
Ter fluxit lustrum, ter trieteris abis.*

IACOBI CARRAR:

*Laus trifer eximius celebrandus morte Redemptor
Et domitor superum cognominis arce Boëtes
Delitiosa iuuenta potens proavis generosa
Cui Gonzaga domus matrem, Carraraq; patrem
Exhibuit, sic planta fuit sic fructus honori,
Clauditur hic Iacobus vt sanguine moribus altus
M. semel, L. semel X. q; C. ter, ter & I. ferit hunc lux
Augusti lacrymosa nimis bis depaqsena,
Erutus à pœna rogo pace fruatur amœna.*

IN S. ANDREA.

LAMPRIDII.

Lampridium carum Musis hic Mantua seruat.

MAVTINIAE.

*Essè parem hunc noris, si non praponis Apelli,
Aenea Mautinia qui simulacra vides.*

M. D. LX.

CAROLO NAVOLONO.

Carolus eques clarissimus Naxolonus

Bells

*Belli magister & equitum inclitus ductor,
Prudens duorum sum ducum gubernator.
Patriæq; militum optimus fuit rector,
Nunc superis ob integerrimam vitam
Receptus, hoc reliquit ossa sub saxo.*

Obijt anno salutis M. D. LIX. ætat. suæ LXXX.

MARTIAE NAVOLONAE.

*Navolona vixit Martia omnibus grata,
Et ciuitatis gaudium & decus nostra,
Prestans decore, moribus, uenustate,
Felixq; pulchra numero parens prolis
Et viro amata, quantum amabitur nulla,
Nunc cælum adepta cinerem hoc regis marmor.*

Obijt anno salutis M. D. LVIII. ætat. suæ XXXVIII.

FRANCISCO GONZAGAE.

Equiti ornatis Polyxena Castilion Dorcheti Comes genero dulcis, moerens p.

LONGIVI.

Eius, qui latus Christi percutit, ossa.

BARTHOLOMAEI BONATI.

Insignis in principem fide ac in patriam pietate Logonz. n. Mar. Mant. prouen-
tuum magistri, totiusq; Bonatorum stirpis reliquiae hic sitae sunt, Anno Christi M.
CCCC. LXXXII

DOMINICO PINO.

Huius Basilicae Canonico integerrime, humanis diuinisq; literis non mediocri-
ter erudito, qui per annos LII. vnâ cum Ioa. Batta Luchino nob. Mant. ab adolescen-
tia singulari fide ac paterna quadam dilectione in literis & moribus alumno suo, vitâ
summa cum vtriusq; iucunditate duxerat vnanimem, nondum completo Lxx. suæ æ-
tatis anno, die VII. Maij M. D. LXXVI. defuncto, Ioa. Franc. & Euangelista frat. ben.
mer. pos.

IBIDEM.

*Hic insperata requiescit Carolus urna;
Crudeli rapuit quem modo Parca manu.
Hac quicunq; via transis, mihi crede Viator,
Heu nota est nulli mortis acerba dies.*

*Sapiens dominatur astris,
Sola virtus expers sepulchri.
Nemo nascitur otio.
Par obitus memoria dispar.*

IOANNEM CATANEVM.

V. I. Interpretem, oratorem facundissimum, protonotarium Apost. Mant. Præ-
positu: Archid. interq; Marchio. Senatores primario loco decoratum, pro quibus
in vrbe XIX. annorum curriculo legationibus apud III. Pontif. fideliter functum, ac
tâ externis quàm patriorum honoribus insignitum, à Pio III. ad moderandam pa-
trimonij S. R. Eccl. prouinciâ constitutum, suæ XLIII. ætatis anno properanti fa-
cto raptum die II. April. M. D. V. Federicus Cataneus Eques fratrem dulcis. hac qua
potuit memoria donauit M. P.

FRANCISCVS SYLVESTER.

Nobilis, Syluestrorum familiae decus, cuiusque Mant. Caesaris Car. sob. immat.
mort. XLVIII. diebus ægre ferens, non sine ingenti vxoris & filiorum omniumque su-
orum

orum dolore vitam cum morte commutauit, ætatis suæ anno xLvi. natus verò xv. Hieron. Archipresbyter Capacien. & Iacob. Ant. huius Eccl. Canon. fratres superstites, sed moestis. cum ijs post fata quiescere cupien. quibus cum carissimè vixerunt, hoc Mausoleum Germ. & Nepoti sibiq; construxere, anno M. D. Lix.

IN AEDE D. FRANCISCI.

Domine ecce quem amas, infirmatur.

*Rex tremenda maiestatis,
Qui saluandos saluas gratis,
Salua me fons pietatis.*

*Recordare Iesu pie,
Quod sum causa tua via
Ne me perdas illa die.*

*Querens me sedisti lassus,
Redemisti cruce passus,
Tantus labor ne sis cassus.*

*Iuste vindex ultianis,
Donum fac remissionis,
Ante diem rationis.*

*Ingemisco tanquam reus,
Culpa rubet vultus meus,
Supplici parce Deus,*

*Qui Mariam absoluiisti,
Et latronem exaudiisti,
Mihiquoque spem dedisti.*

*Preces mea non sunt dignas,
Sed tu Bone fac benigne,
Ne perenni cremar igne.*

*Inter oues locum presta,
Et ab hædis me sequestra,
Statuens in parte dextra.*

*Confutatis maledictis,
Flammis acerbis addictis,
Voca me cum benedictis.*

*Oro supplex & accliuus,
Cor contritum quasi cinis,
Gere curam mei finis.*

*Lacrymosa dies illa,
Qua resurget ex fauilla,
Iudicandus homo reus.*

*Mihi ergo parce Deus,
Pie Iesu Domine,
Dona mihi requiem.*

LAMPUGNANI.

*Prisca fides iaceat Fabios, durosq; Catones,
Virtutum hic censor nempe perennis erat.*

*Lampugnana domus tulit hunc, hunc inclita Mondo
Magnificum bello conspicuumq; roga.*

*Quaq; fide vixit, populusq; ducesq; probarunt
Insubry, quorum gloria summa fuit.*

Nomine

*Nomine Princialis fueras, pietate Necesse,
Hec bona tot tumulo clausis acerba dies.*
M. CCCC. XXCVII.

HIPPOLYTI ALTERICI.

Potius quid sit bonum & æquum quærendum est, quàm quid iure fieri possit.

D. O. M.

*Fatis Hippolyto impijs adempto
Maximo Alterica domus honore,
Consulto egregio utriusq; Iura,
Oratoreq; & optimo poeta,
Deplorat frater, ingemunt clientes,
Flet Mantua, Aonidesq; lacrymantur.*

Obijt anno salutis M. D. LXVIII. ætat. suæ xxx.

AVGVSTINVS DE ANCICONIBVS.

Cum sæpius tam consilio quàm manu pollens, ex periculosa Martis alea de hostibus victoriam reportasset, ab Emanuele Philiberto Subaudix Duce Illmo. sub cuius stipendio diu meruerat, aurato equiti creato, immatura mors sibi corpus, quod vnū poterat, vendicauit, fama erit superstes. M. D. LXI

PANDVLPHI FREGOSII.

*Cuius maiores Genuam rexere potentem,
Magnifici terra, magnificiq; mari.
Pandulphus iacet, hic Fregosi gloria campi,
Spesq; sua auxilium consiliunq; domus,
Tempore cui paruo Eliscorum sanguine nata
Fida sibi consors iuncta Maria fuit.*

M. CD. LXXV.

P E R E T I.

*Mantua clara mihi genitrix fuit, & breue corpus
Quod dederas naturam mihi me turba Peretum
Dixit, natura scrutatus sum intima cuncta.*

M. CD. xxiv. Men. Maio.

I B I D E M.

*Hac Pæno Chiron Phæbus, Phæbeia proles,
Hac Amithaonius contumelatur humo.
Vnicus Andreas Hispanis sex fuit unus,
Proh dolor una abitu sex periere Dei.*

LÆLII CAPILVPI.

*Mantua te Lali merito se iactat alumno,
Nam Maro quod sonuit tu quoq; voce sonat,
Et tua sint quamuis ex omni parte Maronis
Carmina, non eadem quæ canit ille, canis.
Non igitur mirum, si te modo Mantua ademptum
Certatim spargit floribus & lacrymis.
Vix. an. LXII. dies. xv. Obijt ann. M. D. LX. iii. Ianuar.*

ANTONII CORNICII.

*Tam nimis humanum celeri genus interit hora,
Turgida quàm pluvia bulla liquefcit aqua.
Nec quisquam hanc potuit fatorum auertere legem,
Tam rata sunt stabili velleræ tracta colo.
Ecce iacet dignus longis Antonius annis,
Hec quanta Ocneæ gloria gentis obit.*

Faustus Poëta Forliuien: Epitap. hoc D.

Vt nec mors, si fas esset, eos solueret, vniri hoc saxo dilectæ vxori Catharinæ Franc. Bocc. Maj. V. I. Doctor extrema eius die viuens iussit. Ann. M. D. LVIII. Ob. die xx. Octobr. ætat. suæ LXXIII.

CHRISTOPHORI SCARAMVZAE.

*Gloria Martigenum iacet hoc Scaramuza sepulcro,
Christophorus genuit quem Ranusina domas.
Maria Franciscus quorum pars prima Ioannes
Nominis est, fratres hoc posuere patri.*

PETRA SACCA.

In hospitali magnum Mantuæ prioratum xv. annos versata, cum vt virgines fidei suæ creditas irreprehensa seruaret, nunquam quieuit, hic tandem quiescit.

THOMAE DE ROCCHIS.

*Hoc Thoma eximij natorumq. ossa sepulcro
De Rocchis paruo marmore clausa iacent.
Mandabat Thomas te namq. venantibus ipse
Depositus fuerat gratus ab hoc domino.*

HIPPOLYTI FOGGIAE.

*Hippolyti claro genuit quem sanguine proles
Foggia, consulti Iuris hic ossa iacent.
Flectere non potuit lacrymis fata aspera soror,
Sternere Veronica at marmora digna potest.
Obijt xxxi. Octobr. M. D. LX. Vix. ann. xLIII.*

IACOBI FILENGI.

*Quem Falica antiqua liquidis Iacobe creant
Fluctibus, heu nimium gaudia cara tibi!
Te inuenem ereptum querulos nunc inter olores
Flet lacrymisq. replent stagna lacusq. suis. M. D. LX.*

GVIDONIS GONZAGAE.

*Quem Gonzaga domus genuit, tua frigida, Guido,
Marmora membra tegunt heu nunc, heu funera plorant
Impensis erecta tuis tot templa, quis alter
Tecta suos posuit totidem sacrata per annos?
Tu princeps rectorq. pia patronus & auctor
Religionis eras, non te tenuere labores,
Non te corporeus languor, non dura senectus,
Quin diuina vigil semper mandata subires.
Ossa tenet tellus tua nunc terrena, sed alibi
Cælestis gaudet cælesti spiritus aula.*

ANTONIO GRADO.

Medico Lucia Grotta, de quo nihil nisi mortem quæsta inuita superstes coniugi b. m. p. & sibi filijsq. Vix. ann. LXII. M. v. D. VII. in matrimonio fuit ann. xxxiv. Dies xiv. sine discordia.

IVLIAE GONZAGAE.

*Si neq. fata queunt animos coniungere amicos,
Æternum hic Blanca es? Iulius & probitas.*

D. O. M.

*Si fata venderent aut permutarent animas,
Iulium Gonzagam probitas redimeret,
Et uxor vita permutaret propria:
At quia neutrum licet, probitas raptum luget,*

Et uxor

*Es uxor Blanca amoris aquæ ac dolaris,
Hoc illi monumentum vivens collocat.
Die 1. Ianuar. M. D. xxxi.*

ANNIBAL CONSTANTIVS.

Neapolitan. eques, præsidio equestri principis præfectus sibi ac Scipioni Calderrino, qui sæpius ordinem duxit, vivens faciundum curavit, ne quos benevolentia caritas in vita arctissimo vinculo coniunxerat in morte disjungerentur.

PAVLO ARRIG: BARDELO.

Honestissimis Magistratibus ab eius perfecta ætate & citra tum foris tum domi assidue decorato, & Lx. agenti annum apud Claram Gonz: vx: & filioli. lethi memoraræq; ornatum sepulcrum hoc paravit M. D. Lxxxv.

IO. FR. DE GROSSIS.

Quod D. Fr. Gonz. Mant: Marchio IIII. alumnus fuerit Grossinus magnam adeptus est gratiam: maiorem quod D. Fr. Filium Mant. Ducem I. studiosissime educauerit; maximam demum, quod D. Fr. vix nato per Ducem Patrem in curam assiduam addictus sit. Illis felicissimos successus precatus, mortali nil iam superesse putat. Precor vos omnes, ut deprecemini ad Dominum nostrum Iesum Christum pro me peccatore, Io. Fr. de Grossis D. Grossinus.

MARGARITAE GALEOTAE.

*Inclita marmoreo requiescunt ossa sepulcro,
Margarita tui genuit quam maximus olim
Militiae sublime decus Galeotus in orbem,
Quem Malatesta tulit plenis fulgoribus aula,
Hac generosa suum staret dum virgo pudorem
Nupta dedit Franciscæ tibi clarissima proles,
Gonzaga præclara viro meritisq; parentum,
Tempore labenti dativa lege soluta,
Carcere corporeo calis migravit ad auras,
Hanc Deus extremo rapuit tunc mille trecentis
Nonaginta novem Domini currentibus annis.*

MARGARITAE DVCISSAE.

Optima Margaretha summa Bauariæ domus gloria, consanguinea Imperatoris Augusta altera Lampido magnanimi Principis Federici coniux Euadne Alieque fidior, humo recondi volens eodem autore hoc sub ære conquiescit.

ALDA ESTENSIS MARCHIO.

*Cuius in hoc modico requiescunt ossa sepulcro,
Mensq; polum sublimis habet, clarissima multis
Alda fuit titulis Estensis Marchio quondam,
Hanc Obizzo genuit Ludonico coniuge claro,
Sceptra sua patria cura studioq; regente,
Mantua magnificam fecit virtutibus altis.
Plus tamen enituit, quibus hac consortia liquens,
Intulit heu terris luctus & gaudia cælis.*

Ann. M. CCC. Lxxx. D. xxi. Octob.

LYDOVICVS CALVE NEVS.

Mant. Philosoph. Medicus Poëta summ. ne amicitia cum Fiera olim suo simulacrum vel morte prorsus delitesceret.

T. S. F. I.

Euangelista Carlonus ex affe heres procuravit Anno Christi M. D. xix.

BAPTIST. FIAERAE.

Futuro quod fuit, & proprijs hic sub ædibus quod curavit tumultando nemo inuideat, quoniam solus vult esse M. D. xiiii.

MANTUA.

SIXTO.

Qui Christo immaculatæ conceptioni vsq; ad LXX. annos indefessè vigilauit. Quid qui boni consulunt sperabunt? Nonnè indigentem putabunt? putatum est & uiuentem, qui dum uiueret aliquando miraculis clauit Ob. die xvii. Nou. M. D. xxxii.

CONIVGVV.

Io. Mar. Gonzagæ & Io. Stephano Rozzono coniugibus, Galeatioq; & Hippolytæ filijs Constantia Suarda vxor & mater infelicissima superstes p. Anno M. D. xxxv. vt qui vna caro existentes & quietè viuentes vnanimes, vno clausi quiescant sepulcro.

LYDOVICO MAINOLDQ.

V. I. peritissimo, cuius domus quasi oraculum vniuersæ patebat ciuitati, à Carolo Cæsare ob egregias virtutes equestri dignitate ornato, Barbara Andreasia Vx. Iul. fil. mœstis. pos. Anno Domini M. D. xxxviii. D. xxvi. Iul.

HIPPOLYTO GALVAGNO.

Equiti Claris. varios fortunæ casus in Italia & Pannonia experto, sua virtute hostibus fugatis à Carolo Galliarum Rege equestri ordine primario S. Michaelis ornato, & aula Regia donato, per honorum gradus ad militiæ summum elato, præ labore laboranti morbo domi deum oppresso, fortissimo Militi militaria signa & familiæ stemmata Ioa. Franciscus & filij de Saluagnis heredes pos. obiit die xxviii. Octobr. Anno M. D. Lxxix. ætat. suæ Lvii.

CVCIO GVENERIO.

Non tam atrocem, quàm immaturam mortem doleo, sed dolui, doleo & dolebo semper. quod mihi Cucto Guenerio, vt Diuæ Mantuæ primo Domino meo, vt optabam, diutius seruire fata non concessere.

Heu.

Heu.

Heu.

FRANCIS. DELA RAMA.

Ad laudem & gloriam omnipotentis & æterni Dei spectabilis & præstantissimus vir Franciscus dela Rama, Illustris & Excelsi Principis D. Ludouici Marchionis Mantuæ socius & commensalis, qui sub hoc lapide reconditus fuit, anno Domini M. CCCC. Lxx. deuotione Seraphici Francisci ductus honore capellam adhuc viuens construi & picturis ornari iussit.

HIERON. NIGISOLAE.

Forma eminentis. cui summus fauor, qualem mores meruere, non defuit. Umbra superbiat, Quod D. Franc. Mant. Marchio IIII. raptum luxit. Vix. ann. xvii. M. viii. D. xvi. lapsu corruentis equi infelicitè obiit M. D. xii. prid. Cal. Octob.

FRANCISCO IOAN. MALATESTAE.

*Clara diu ruitura licet sint omnia quondam,
Francisco hac mandasse sament monumenta Ioanni
Fas sit, ut in duris satis est voluisse propinquis.*

DE EODÉM.

*Quis credat? Malatestam equitem vix abstulit ut mors
Pœnituit fortem, fusaq; humi est superis.*

Pandolphus ex affe heres patrueli obsequentis: p. curauit.

ANTE ECCLESIAM DE DEDICATIONE.

*Mille quadringenti anni quinquaginta nouemq;
Mense Decembris erat Domini sub luce secunda,
Nobilis antistes decus atq; corona Verona,
Hermolauus Venetis oriundus Barbara proles,
Hoc pater alme tibi templum Franciscæ dicauit.
Cultum namq; Pio Papa præsentè secundo,
Cardinibusq; suis ter denis præsulibusq;
Pluribus, ac cætu fidei celebrante dietam,*

Perpe-

*Perpetuò Pius hanc in se visentibus adem,
Septem quadragenis septem indidit & annos.*

M. CD. LIX. die xxvii. Maij PP. Pius venit Mantuam.

M. CD. LX. die xix. Ianuar. inde recessit.

IN COEMITERIO AE EFFIGIEM CARMELITAE

Baptistæ Spagnoli à Friderico positam.

Baptista Spagnolus Carmelitarum prior generalis, poëta ac Theologus præstantissimus M. D. xvi. Mens. Mart.

*Alter hic iacet à Marone vates
Natus Mantua, & quidem Poëta
Dignior titulo, nisi incidisset
In fluctus varios scientiarum,
Quò Musas coluit minore cura,
Primus hic tamen à Marone natus
Mantua coluit Poëta Musas,
Andinosq; bibit sacro ore fontes,*

Vix. ann. Lxxx. natus M. CCCG. xLiv. anno, xii. April. quod monstrat hic versus:

*Nascit' Vr In terras MonaCh'vs Baptista, s' Vosq; Vē
VatICina Vers'vs dē m'itricē biblt.*

Vicina huic est statua Publij Virgilij, cum tali inscriptione.

Publius Virgilius Maro.

IN AEDE S. PETRI.

Sub Deo Opt. Max. omnia tuta.

Benedicti Thomae huius templi mans. cineribus factus est locus An. M. D. Lxx.
D. O. M.

MARIVS GONZAGA.

Qui primus Auxeren. Episcopus Tridentino concilio interfuit, post Scren. D. Guil. Mant. Ducis III. intuitu ad hanc Cathedralem Ecclesiam translatus, ei annos ferè ix. præfuit, hic quiescit, Eudemione eius fratre Ferdinandoq; & AEmyllo ex eodem fratre nepot. & hered. eum hic tumulari curantibus, ann. salut. M. D. Lxxxiii.

FRANCISCO PREMOLAE.

Opt. viro Philosopho & Medico, illius erga se fidei benevolentiaq; obsequij & meritorum memor Feder. Gonzaga Card. pol. Ann. Dom. M. D. Lxiii.

IN SACRISTIA.

HERCVLIS GONZAGAE CARDINALIS.

Et Episcopi Mant. magni consilij magnaq; prudentia viri, dum sacro Concilio Tridentino præsidet vita functi cadaver.

FERDINANDI GONZAGAE.

Arian. Ducis. Melfita: principis, S.R.E. Sacriq; imperij Capitanei generalis ossa.

BONIFACII MARCHIONIS.

Hic iacet egregius Dn. Bonifacius Illustris Marchio, & pater Serenissimæ Dominæ Comitissæ Mathildis, qui obiit M. D. Lix. die vi. Maij.

EVGENIAE SERRAE.

Vxori obsequentissimæ sextum & decimum annum vix agenti, Federicoq; filio, quinquagesimum tantum diem nato, Hippolytus Calandra Eques vtriusq; tam acerbo fato desolatis. communem tumulum curavit, Anno Christi M. D. xxviii. Fed. Gonzaga Mant. Marchio V. ad dulcissimi alumni sortè infelicissimam collacrymauit.

LYDOVICVS TASSVS.

Dum coelum suspicit, & ad illud totus aspirat, suimet & suorum hominem intimum.

MANTVA

timum religione præcipuè & fide fingens & ornans, ne extimam tamen prorsus neglexisse vnquam arguatur, hunc tumulum suis & suorum cineribus erigi curauit Calend. Decemb. clō. 15. LXXIII.

ALEXANDRO PALVMBŌ.

Qui rem familiarem Herm. Card. Mant: multos annos diligentissimè procurauit Vix. ann. LI. Obijt xi. Cal. Mart. M. D. LVI.

*Te tua fecit hero carum bonitasq; fidesq;
Et tumulo dignum reddidit & lacrymæ.*

CATHARINA SENVCCIA.

Non obscuro genere apud Teuthones prognata, multa probitate maximaq; tolerantia conspicua hic condita est: Hæc namq; summa cum integritate & elegantia morum vitam duxit, sicq; constanti & propenso animo in Serenissimam suam Dominam semper extitit, quod proprii commodi rationem nullam vnquam habuerit, neque vltimæ eius senectæ quicquam pepercerit vt Diua Leonora Ferdinandi Cæsaris Filia Opt. Mant. principis vxor fidem eius & beneuolentiam erga se experiretur, ad posterum itaq; perpetuum tam ingenij quàm beneuoli animi semper extabit testimoniū. Ex hac luce migravit vi. Calend. Octob. Anno salut. M. D. LXII. annum agens LXII.

*Occiduas petijt partes liquitq; Triones,
Austriacam cupiens te Leonora sequi.
Contempsitq; lares patrias, requiritq; senectæ
O Domina memori digna reperta fides.*

BONACVRSORVM.

*Struxit Alexander patris pius ostibus urnam,
Hacq; suos cineres claudet acerba dies.
Nec minus hac capiet fratres carosq; nepotes,
Vt Bonacursorum nota perennè domus.*

Ioan. Baptistæ & Petro Ioan. Bonacursijs fratribus Camillus Ioan. Bapt. fil. patri & patruo pos.

V. Ioan Baptista ann. xxvii. D. ii.

V. Petrus Ioan. ann. xxxv. D. iv.

Obiēre anno M. D. LXII.

*Vnanimis tumulo fratres iunguntur eodem,
Et celo æterna concordæ pace fruuntur.*

IN S. DOMINICO.

ALEXANDRO SABLONETAE.

Archid. M. Senatu D. Apostol. Potonot. cuius virtute & sapientia Pont. Iul. II. & Franc. M. III. ad legationes magnis de rebus vsi persæpè fuerunt. Hier. Fr. Medic. D. posuit Trecen octauo Christ. olymp. anno II. in Maio.

CLARAE PIPERARIAE.

Vxori dilectis. Bartholomæus Pendulea desolatiss. pos. anno sal. M. D. LIX.

D. O. M.

BARTH. DE GAZIIS.

Memoriæ clarissimi ICti. Barth. de Gazijs, def. die xv. Mens. August. An. M. D. xLvi. & filiorum eius Car. Aug. Val. & Bel. qui eorum crescente iuuentute in maxima spe excell. tum liter. tum arm. tum politiæ graui Gaziorum doinus euentu potius quàm suo cecidēre. Iac. S. A. S. Protonotarius Gazius nuncupatus illi filius, his frater pos. Ann. Dom. M. D. LXXIII.

IOANNES MEDICES.

Hic sit^o est inusitatae virtutis Dux, qui ad Mincium tormento iactus Italiæ fato potius, quàm suo cecidit M. D. xxvi.

LVDO-

LUDOVICI GENOESII.

*Hac Ludovicus habet sedem Genoesus in urna,
 Aetas cui nunquam protulit ulka parem.
 Sine usum rerum seu iusti aequiq; tenorem,
 Seu fidei exemplar seu pietatis ames.
 Naturam & causas idem monstrabat, & agris
 Paonia vitam restituebas ope.
 Non illum officij ratio morumve latebat,
 Non vaga, non summo sidera fixa polo.
 Extinctum Sophia sectatrix turba Magistrum
 Cum cunctis luget Mantua principibus.*

IN CHORO.

GREGORIO BOLDRINO.

Episc. Mant. qui in prædicatorum ordine à prima adolescentia sacris initiatus, eruditione & probitate tantum profecit, ut omnes illi honores fratres vtrò detulerint: à Pio V. demum Pontif. Max. ex Serenissimi Gul. sententia ad Episcopatus apicem euectus, præclarum Pontificij muneris administrandi exemplum successoribus imitandum reliquit. Hiero. Boldrinus fratris F. m. p. Vix. ann. LXII. Mens. vi. D. XII. Obi. III. Non. Nouembr. M. D. LXXIII.

ANNAE HISPANAE.

Quid pensile Mausoleum miraris hospes? Anna Hispana ex III. præd. ord. illa quæ Hierosol. II. M. Magdal. Iac. Apost. Romanq; semel adiit, diuersaq; ob Christum iustravit loca, Franciscoq; ac Iacobo Princip. ob insignes virtutes fuit cariss. heic condi p. Ergo D. D. D. Cal. Mart. M. D. XVI.

Vltra mundano Deo.

BATHOLOMAEO CAPVANO.

Paulaq; consorti & viuentibus idem velle & mortuis hoc sufficit Mausoleum M. D. XXXIII.

ALBERTAE CUSANAE.

Albertæ ex illustri Cusanorum familia Mediol. vxori integri. & dilectiss. in Daria filia partu anno ætatis suæ xxxi. Nat. Dom. M. D. LXXVII. extinctæ, Flaminij duobus Octauo Martiæ Vincentio & Iosepho filijs prius, ipsiq; Daria posterus matre defunctis sibiq; demum & posteris Ludouicus Panigarola Mediol. coniux & pater moestiss. superstites.

Felice anima cælo post acta relata

Fata, viri memores este patrisq; precor.

NAIMI GONZAGAE.

Hic pius, hic prudens Naimus Gonzaga quiescit,

Cui probitas omnis semper amica fuit.

Se sibi, se patriæ genitum patefecit amicus,

Creditur hinc vix iam meliore frui.

OSAN: ANDREASIAE.

Diux Osannæ Andreasiaæ tertij prædicatorum ordinis sanctimonia miraculisque clarissimæ Isabella Estensis Mantuæ Marij constantissimæ probitatis rationem habes b. m. p. à part. virg. M. D. v.

IBIDEM.

Cecilia Franc: hic sepulti mater,

Quod sua Diux

Osanna mores imitata est,

Cælo recepta

Benigno Dei aspectu gaudere existimatur.

THEODO.

M A N T V A

THEODORAE SNARDÆ.

Ex illustri Snardorum familia prognata, Carolus Nicotus caris. coniugis iactura moestis. pos. Vix. ann. Lxxi. Mar. sanctæ M.D. xlix.

OTOMFORTIS.

Nobilis Borcondius Caroli V. Caesaris Secretarius. Deo Dominoq. ac hominibus gratus xv. April. M. D. xxx. hic ossa reliquit, Aloyso Rudolphi ex Marchionibus Gonzagis procurante, iussu Caesaris.

Bondi Ferrari.

FEDERICO MALATESTAE.

Equiti præstantissimo, Ferdinandi Rom. Imp. Secretarius ac Consiliario prudentissimo, Flaminia Cremulca Malatesta vxor defunctis. qui obiit Anno salut. M. D. Lxviii. ætat. suæ Lv.

IOAN. FRANCIS. PUSTERLAE.

Nobilissimo atque eruditissimo iuveni, Musis tam Euseis, quàm Latinis ornatissimo, qui immatura morte præventus ingens sui desiderium Illustrissime suæ coniugis ex Rangonca familia ortæ, ac omnibus suis amicis reliquit, Io. Bapt. Jul. Caesar & Pusterla fratres non sine lacrymis hoc breue suis amicis monumentum pp. Vix ann. xlii. M. v. D. xlii.

*Gallorum veterum scribis dum stemmata Regum,
Quidquid & occidit contigit Hesperia,
Quos Reges pietas posuerunt iuncta Britannis,
Quos Hunni & Rus, quosq. Polonus habet.
Ecce immaturos carpsit mors inuida fructus,
Concidit & dura sylua tenella manu.
Quæ si culta mea poterit repararier arte,
Floreſcet nitido marmore sylua magis.
Obijt iii. Id. Maij. M. D. Lxxvi.*

IN AEDE S. MARIAE CARITATIS.

ANGELICAE BURGIAE.

*Divinum munus supremis sedibus olim
Angelica ad terras Burgia missa fuit.
Hæc Deus angelico non dignas corpore ducens,
Angelicam sedes traxis ad angelicas.
Obijt die vlt. Ianuar. M. D. xix.*

NEL CARMINE.

HIERONYMVS ANDREASIVS.

Eques & Ripaltæ Comes hic cum lætissima vxore post diem vltimum esse voluit. Hippolyta Gonzaga Comitissa Hieron. Andreasij vxor voluntatem mariti lubens secuta est.

IN AMBITV.

ALEXANDRI MYSICI.

D. O. M. S.

*Hospes Alexander triplici clarissimus arte.
Hic cubat, hic sacer est manibus iste locus.
Sive sonum malles, sive instrumenta sonora,
Nec melior psalter nec faber ullus erat.
Regia nemo pari servabat vasa decore,
Sive as, seu gemmas, sine tenebat ebur.*

Maiori

*Maiori superos nemo pietate colebat:
Qui legis ergo, pia dic pia verba anima.*

PETRO SP. MODANO.

Consummatiss. virtutis viro, sub tribus Mantuæ principibus fermè omnibus splendidiss. magistratibus per annos L. integerrimè functo, ingenua sobole felicissimo, literarum militiæq; peritissimo Ptolemæus F. pientiss. Francisci Mant. Marchionis IIII. scriba à Secretis V. P. M. D. III. A Eternum vale.

PETRO GOVASETO.

Nubilar. Carmelitæ oris dignitate conspicuo, vitæ sanctitate venerando, concionandiq; peritia incomparabili, sui Carmelit. pientiss. post eum obitum VII. Cal. April. M. D. IX.

*Nunc quoq; vos homines moneo, velut antè monebam,
Ante oculos summum semper habete diem.
Hac animi morbis cura est medicina, facitq;
Corda salutaris religiosa metus.
Sunt Deus & virtus duo, quæ super omnia vobis
Sunt querenda, via hac, terminus ille via.*

LVCRETIAE.

*Accolit Angelicas quæ nunc Lucretia sedes,
Frigida sub paruo marmore clausa iacet.
Ne stupeas, confessa Deo sua crimina planxit,
Senserat extremum cum sibi adesse diem.
Atq; comas neglecta crucem complectitur ipsa,
Cui lacrymas fundens basia mille dabat.
O mirum, o summi pietas immensa Tonantis!
Quæ peccans vixit, facta beata nece est.
Obijt An. salut. M. D. xxxvii. die xx. Decembr.*

Viuo è morte.

CONIVGVVM.

*Cui fuit uxoris reliquum persolvere cura,
Hac ubi sydereis astitit agminibus.
Adami veteris vira spoliatus amata,
Coniugis utrumvis Ieronimus sequitur.
Sic quos unanimes Deus hic coniunxerat olim
Iungit, & exunias obruit urna duas. M. D. xxv.*

STYLVIO ANDREASIO.

A. F. Duc. Mátuæ Magistro integerrimo viro multæ in Deum religionis, in principem fidei, in suos pietatis XI. lib. prol. fel. ff. mm. pp. x. Calend. Martij M. D. Lxxvii.

*Quæ tua promeruit pietas, quæ viuida virtus,
Hac pia natorum munera sume pater.*

D. O. M.

GER: ANDREASIVS.

Ducalis & Cæsareus in Mediolanen. statu Senator, & apud summos Pontiff. Clem. VII. & Paul. III. orator, demum Clafij Episcopus & Comes, apud Venetos Legati munere functus, postea dum Regien. Episcopus & princeps iam longis fationibus fessus eundem clerum quietè regeret, ab improvisa morte Lxxxii. anno quasi completo magna & patriæ & cleri iactura naturæ concessit, & ne tantorum laborum memoria ab edaci tempore penitus aboliretur, Marfilius & Syluius Andreasij ex fratre Nepotes & heredes hoc sub monumèto cineres reponendos curarunt, anno salut. M. D. Li. natus est vlt. Ianuar. M. CCCC. Lxiii. Obijt xxii. Ianuar. M. D. xLix.

HIERO-

MANTUA.

HIERONYMO MEDICES.

Lucens: clarissimo I. V. Doct. consummaris, Equit. aur. Com. Pal. Duc. Senat. Mant. Colis. à secretis, vir religios. orat. max. omn. scient. peritis. pri. loc. (tanta eius tuere merita & opt. conf.) penes Illustr. Princip. Gonz. tenenti, toti pop. ipsius humanis. iustis. instit. administr. gratis. pat. pijs. ac pudicis. Matro. Mariæ Puglianæ matri b. m. Io. Paul. Medices S. & frat. m. p. c. h. m. ad h. n. tran.

Anno M. D. Lvi.

AD S. MARTHAM.

ALEXANDRO GONZAGAE.

Friderici I. Ducis Mantuæ F. Carolo V. Imp. Augusti & Philippi Hispaniarum Regis auspicijs, maximarum rerum administratione & peditum equitumq; ductu, non minus pacis artibus & Christianæ religionis cultu, quam nobilissimi generis splendore & bellicæ virtutis gloria claro, Fabius & Alexander filij parenti optimè merito pp. moestis. Vix. ann. Lx. M. x. D. iiii. Obijt xx. Kal. Septemb. Anno salutis M. D. Lxxx.

D. O. M.

IOANNIS MICHAELIS PAVESII.

Equestris ordinis, Francisco Mantua principi ob claras animi dotes caris. ossa, Vix. ann. xxxi. M. xi. D. xiii. Ob. viii. Calend. Iun. M. D. xii.

*Iudicis æterni cum venerit hora resurges,
Inde tibi Michaël vita perennis eris.*

D. O. M.

ALBERTINO PAVESIO.

Ingenuis artibus erudito Ludouicus filio p.

*Intempesta mihi cur te mors abstulit? heu heu
Debueras oculos claudere nate meas.* M. D. xiii.

AD S. MARTINVM.

In lapide hoc dormiam & requiescam, donec nouissima die à mortuis resurgam in tuba Archangeli M. D. xxvii.

IN S. AGNETA.

DE D. AVGVSTINO MANTVAE CONSERVATORE.

D. Augustinus bis Mantuam liberauit à suis inimicis.

*Vos patria cines, quibus hic pater expulit olim
Bis Liguros, latum dedit & bis habere triumphum,
Dum tua curriculo bis festa darentur eodem,
Este boni memores & grata aduertite dona,
Et mecum huic laudes, mecum hos celebretis honores.
Protector patria spes ac tutissima nostra
Augustine parens, Doctor lux inclyte sacri
Eloquij, innumeras Ocneas aspice laudes,
Tendimus inde manus humiles oculosq; precantes,
Nos & ab aduersis, ut quondam, protege princeps.*
M. CCC. Lxxxvii. Die xxviii. Aug.

LUCIAE BENADVSIAE.

*Lucia quæ terris ceu cælo Luna nitebat,
Inter Mantoas clara pudore nitens.
Fraudaui postquam visalibus Atropos auris,
Non micat æthereis igne minore plagis.*

Lucia

Luciæ Benadusæ de Gandino, Iulius & Iulianus fratres matri, foeminæ optimæ
mœsti posuere die xxvi. Octobr. M. D. xxxi.

BENEDICTI MEYE.

*Facundi Meye Benedicti quem tulit unum
Inter honoratos Mantua confidicos.*

*Hic Augustinus Meye cognomen adeptus,
Heres atq; nepos condidit ossa pie.*

Obijt. xiiii. Id. Febr. M. D. xxxix.

MARGARITAE CANTELMÆ.

*Hac Margaritam Cantelmam amplectitur urna,
Magnam avanum, magnam nobilitate sua*

*Vir Sigismundus Dux Soræ raptus, ac illa
Cen vivat viduam servat amatq; thorum.*

Hinc gemini nati primæ in flore iuventa,

Alter pro patria, cum patria alter obit.

*Flent alij, hac immota manet Fortuna, nocere
Se voluisse probat, se potuisse negat.*

D. O. M.

IOANNI LANTARIO.

Mineralium summo cognitori ac separatori subtilissimo, sub Federico & Serenissimo Guilielmo Mantuæ Ducibus pecunijs cudendis præposito, consortij S. Nicolai à Tolentino benefactori, ac eius conservatori, Obijt anno salutis M. D. Lxxxii. ætatis verò suæ Lxxxii.

IN S. CHRISTOPHORO.

ROBERTI AVANZANÆ.

Ortus Avanzana clara de stirpe Robertus,

Hic iacet arguta nobilis arte lira.

Clauditurex natis hac secum Antonius urna.

Immaturo patri quem Libitina tulit.

Qui dulci mulcere Scythas cantu potuissent

Misia tartarei reddere sceptra Dei.

Hos raptos Phæbus, Charites, flevere Canana,

Fleverunt populi Mantua quos genuit.

Molliter ipsorum tumulo ut nunc ossa quiescant,

Vxor & huic mater marmore dicat opus.

IN AEDE S. BARNABÆ.

Ob meritum casti servataq; fœdera lecti,

Hic tibi marmoreus conditus est tumulus.

Istaq; sub titulo pergrati nominis ara,

Constructa est dulcis vel Catharina tui.

Quæ tibi fidus ego carusq; Antonius olim

Institui pro te munera, mæsta tamen.

Ut quos unus amor, quos velle & iunxerat unum,

Horum perpetuus contegat ossa lapis.

Indicij mansura diem, qua corpora purus

Spiritus æternum conuehet ante Deum.

IBIDEM.

Hic soror ossa iacent, animus victoria cælum

Occupat, ætherijs perfruiturq; bonis.

Religionis eras speculum, spes una salutis,

Hinc populi & superum te gemis omnis amans.

MANTUA.

CAROLI ALGORNII.

*Flos patriæ, iuuenumq; decus, qui duxit anorum
Algornis genus ordine longo,
Quo non usq; animi fuerat præstantior alter,
Furtim ignoto extinctus ab hoste,
Hæc Carolus passim fletus longumq; per annum
Deslendus requiescit in urna.* M.D.LXIII.

IBIDEM, GEORGII STRATEN.

*Urna hæc quam cernis Strati tegit ossa Georgi,
Civitis exemplum qui probstatis erat.
Hanc posuisti coniux sancti quo pignus amoris
Est monumenta sui cernat ab usq; polo.* M.D.LXIII.

HIERONIMVS LAVDENSIS.

*Hieronymum Laudensem clarum sanguine,
Gonzaga alumnus Cardinalis Hercules,
Virtutibus probusq; adauctum moribus,
Acerba adempti fratris fata ingementem,
Docorat sepulcro lugubri Vincentius.* M.D.LXII.

IBIDEM.

*Proba prædictæ vultu, laus arte regendi
Hoc tegit insigni tumultu vir Iulius Annam.* M. cccc. xcii.

FIVRANARVM,

*Lata Fivrana exurgant monumenta licebit,
Antiqua ambibunt non tamen acta domus.
Sepiet his hominum exuvias atq; ossa superstes
Fama, nec urna brevis maxima gesta teget.*

VXORIS HECTORIS DE CABALLIS.

*Nobilis ex seclæto latitat Fabricia saxo,
Quam subito raptam turba Triaca gemis.
Duxerat hanc Hector clara de stirpe Caballus,
Quem miserè tristem fata misella manent.*

VXORIS VINCENTII DE FERRATIS.

Amici mei omnes definite luctu quietem nunc meam rumpere. Vixi namq; ut morerer, mortua sum ut viverem, vobiscum victura demum, cum mortua mors fuerit. Dominicæ Vxor: dilectis: Vincentius de Ferratis & filij matri bene merenti pos: Ann: M. D. Lv.

IOSEPHI CRISTINI.

*Hoc tumultu fatis Cristini frigida membra
Iosephi ossa cubant, Mantua quem genuit.
Talia cum cunctis sibi qui monumenta reliquit,
Prolis Cristina dum finis omnis erit.* Ann. M. D. Lxix.

PANTHALEONVM.

*Thoma erit Hippolyti Benedicti Panthaleonis,
Ossibus hic requies & Ludouice tuis.
Et quod concordi posuistis mente sepulcrum,
Perpetuo vestra posteritatis erit.*

IN S. NICOLAO.

IULIANVS REGIVS.

Cum vitam cum morte commutandam nouerit Iulianus Regius anno M.D.Lxx. die ix. Iulij sibi & heredibus hoc præparauit.

IN POR.

Spes præmij laboris solatium est.

FRANCISCI GISVLPHI.

Ex antiquissimo Longobardorum sanguine hîc ossa clauduntur, donec immutatio veniat, & corruptibile hoc incorruptibile induat, & mortale immortalitatem.

MAXIMIANI BROILI.

*Regibus hic Broilus gratus quos morte secutus,
Concilijs Diuûm Maximianus adeff.*

OCTAVIANI SCALDAMAZZI.

*Scaldamazza cubas tumulo Octavianus in isto,
Heu tantum superi cur rapuere decus?
Venit ut ante diem puero sapientia, & acce
Ingenium, sic est mortuus ante diem.*

M.D. LVII.

IBIDEM.

Mors depicta literulas duas manibus tenens in quarum vna hæc verba OMNI-
BUS ÆQUA. In altera hæc: OPTIMÆ EXVVIÆ. Sub pedibus
Parce depictæ cum his Elogijs.

- I. Dum licet hic veto vt operam & oleum non consumas.
- II. Et adhuc fas est rem in melius vertere.
- III. Nulla iuuant . . . . artificii.

IN IPSA TVMBA.

*Crudeles Parce, crudelia flamina & aras,
Sanguinea hic fato constituere manu.*

IN SUPERIORI PARTE.

Bonis Mercurialibus.

Exornat virtus nobilitatq; viros.

Stulta est sapientia sine Deo.

IN INFERIORI.

Sola clementia Principes Deo facit æquales.

AD EFFIGIEM VIRTUTIS TENENTEM
olivæ manu dextera.

Nec Iouis ira, nec ignes.

IN FORO.

*Qui virtute nitet claris inscribitur astris,
Sic homo fit fama non moriente Deus.*

IBIDEM.

*Hic quæ non timuit terra se mergere hianti,
Quamvis pro patria dulce morire docet.*

IBIDEM.

*Hoc mihi nulla dies tollet cum cætera consens
Fortuna, proprium est gloria sola bonum.*

IN PALATIO DVCIS.

Federicus Gonzaga Dux Mantua: p. has ædes, quod à curis pu-
blicis secedere, & vbi ocio frui posset, construxit.

ELI. 2

PA. CA.

MANTUA.
IN CAMERA QVADAM.

Fridericus Gonzaga II. Marci Veneti S. R. E. & Reip. Florentinae Capitaneus generalis, honesto ocio post labores ad recuperandam virtutem quieti construi mandauit.

AD DEPICTVM IVLII CAESARIS TRIVMPHVIV.

D. Iulij Cæsaris, ob inuidiam constanter superatam, & hostes fortiter deuictos, duplex victoria: VENI. VIDI, VICI.

S. P. Q. R. Liberatori virbis.

S. P. Q. R. Iulius Cæsar P. M.

S. P. Q. R. Iulio Cæsari dict:

PPP.

Imperatori Iulio Cæsari ob Galliam deuictam militari potentia triumphus decretus, inuidia sprete superataque.

IN TVRRE HOROLOGII.

Adi xvi. di Agosto virilmente se fece Signor de, Mantoa il mag^o. Misser Loys Gonzaga abauo del Illmo. Signor Marchese Giouan Francesco di Gonzaga all qual succedette nella signoria adi ix. di Marzo M. CCCC. vii. in la & a de anni xi. mesi. ix. di ix. quale à i. Vinti due di Settembre M. CCCC. xxxiii. Ser^{mo}. Sigismondo iv. Confor mani & bocca ereo & fece Marchese di Mantoa sopra un trionphante tribunale susa la piazza di S. Pietro di Mantoa Giouon Fran^o. Predetto dipoini dono lo aquila negra ch lo partasse in campo Bianco con ven croce rossa.

IN PALATIO VALENTIS.

Profectio Domini fundamentum stabile.

I T E M.

Seruus eo latior quò patientior.

IN DOMO QVADAM NELLA CONTRADA

di pistera, di S. Sebastiano.

PHALARIS.

Non lex hac sanctior vlla est.

M. CVRIVS.

Præstat locupletibus imperare, quam fieri locupletem.

CAMILLVS.

Non aliena virtute.

F. MAXIMVS.

Non minus cunctatione quam celeritate hostes deuincuntur.

ALEXANDER MAGNVS.

Virum diu fidelem criminanti non facile credendum.

T. VESPASIANVS.

Liberalis pro facultatibus substantiæ suæ merentibus libenter impartitur.

A. CAECINNA IVL. CAESAR.

Sola clementia principes Deo facit æquales.

E P A.

Verè nascitur, qui sic pro patria moritur.

C. POMPEIUS.

TIGRANES REX.

Pulcrum est Regem vincere.

Pulcrius verò facere.

ANTE AEDES PRIVATAS

Amori Deo in æternitate idem.

Qui ventre Chaos vi magni Demogorgonis aperto prosiliens in Syrenas sesquitergium sesquialteræ producta Calliope conciliavit in duplum, hancq; temperatam sonorum varietatem Pſychen arctè complexus ex trino concentu malleorum Tubal numerosis docuit vocibus imitandam. Hic iam non idem, cum tamen ex eodem ad idem, & idem omnia. Vnde & septem Deorū domicilia malleis sapientum diruta & contrita, si ab Aegypto ad penetralia solis ascenderint, æternus ignis ighem superans veniet à meridie in speciem Regis aureo diademate coronati. Nam omnes Syrenæ idem omnia chaos æternum consumpta discordia in officina Vulcani. Perlege, disce, file.

CREMONA.

OBILIS ROMANORVM COLONIA CVM

Placentia deducta & primum ab Hercule Iasonis comite, cum ad Padum superasset Gigantem, condita, & ab eius matre Climona vocata, dem Cremona. Ciuitas pulchra magnas & latas habens plateas, castrū munitissimum & inter prima propugnacula Italiae referendum. Templum etiam Cathedrale cum baptisterio, ædemq; D. Dominici cum monasterio adiuncto sumptuosissimum. Turrim quoq; præclaram nulli totius Italiae postponendam, quæ eam planè insignem reddit, atq; extructa est anno Domini M. C. LXXIII. cum post multos acceptas clades & varias passas direptiones sub Triumviratu Vittelio Imperatore Gothis, Longobardis, Friderico Enobarbō, Guelfis & Gibellinis, à quibus omnibus euerſa & miserè exusta est, sæpius instauraretur, splendidis ædificijs tam publicis quàm priuatis ornaretur. Pado tam vicina, vt ab aquis quandoq; detrimentum patiatur, abundans omnis generis frumento & fructibus: ager enim campester est & vberrimus, vitibus & arboribus ordine positus, nitens. Subiecta Carolo V. Imp: & eius filio Philippo Regi Hispan: ad quos deuenit cum toto Mediolanensi Ducatu post obitum Francisci Sfortie anno Christi M. D. XXV I. & maxime claret ingenijs quæ magno numero procreauit.

IN AEDE CATHEDRALI.

ANDREAE ALLIAE.

Equiti ter. patriæ protectori Ioæ. Petrus Allia Eques patruo v. f. M. D. xiii.

Famosum virtute sua quem pagina sacra,

Artes & medicina suam fecere peritum,

Doctorem quo iure suo viuente Cremona,

LII 3

Gaude-

CREMONA.

*Gaudebat multum natum de stirpe parentum.
Allia qui fertur bonus Archidiaconus huius
Ecclesie, situs est hic Lazarus ille Magister,
Annis mille suos Phœbus renouauerat ortus,
Trecentum noniesq; decem tribus atq; notatis
Illis Aprilis coniuncta luce secunda
A Christo nato, cum mors sua lumina clausit.*

PAVLO ALAE.

Qui ob iuris civilis eximiam prudentiam in Senatum Mediolan. cooptatus cum Magistratumea fide, grauitate, abstinentia castè integreq; & ad priscae probitatis laudem gessit, & longè maiores à Rege sperare debuisset. Sed heu dum Reip. dignitati enixè priuatorumq; commodis benignè studet, suis parum consulens, perdita valetudine diu vsus vita cessit suo magis quàm aliorum tempore Vix. ann. II. M. x. Ciuit. Cremon. decreto sepulc. sumptu publ. ciui b. m. parentauit.

BENEDICTO ALAE.

Non vnus tantum artis nomine præstanti, sed quocunq; animum intendisset summo: meruit adolescens Imp. Carol. V. nec minus deinde Philippo Hispan. Regi cariss. acri ad abditissima quæq; inuestiganda ingenio, plurimis adiuuentis domi belliq; adiumentis, quæ quisquam alter ne suspicatus quidem fuit antea Vix. ann. LI. M. ix. D. xvi. ab omni procul ambitione, homo frugi heroica quadam perhuman. despicientia insignis Io. Baptista Daniel & Io. Petrus moer. fratri opt. sec.

IOAN FRANCIS. ALA.

D. M.

Siste parumper hospes gradum: Hic situs est Io. Franc. Ala, qui è pueritiæ ludo cum signis & imperio in Belgas Cæsarem secutus in Metis oppugnatione fortiter mortem oppetit, non modò à suis militibus, sed & ab exercitu vniuerso multum diuq; defletus, cum eo adolescente vel præter tantæ virtutis indolem nihil esset amantiùs, nihil amabiliùs, plurimum in vnum congestis ornamentis, quæ singula satis forent ad vnumquemq; præstantem virum honestandum. Id volebam. Abi nunc in rem tuam si potes sine lacrymis.

BLASIVS BARELLVS.

Huius templi prior & Canonicus, cum huic optimæ D. Araldi aræ præffet, sibi & matri viuus m. p. anno sal. M. D. xlii.

IOAN. FRANCIS. CLOCIO.

Ciui Cremonensi de Collegio Canonicorum huius Ecclesie opt. merito, viro summa pietate, & singulari vitæ innocentia ornato, Canonici ipsi ad sempiter. beneficij accepti memoriam retinendam pp. Obijt anno Iubilæi M. D. Lxxv. Prid. Id. Decemb. ætat. suæ Lxii.

FRANCISCVS SFONDRATVS.

Hic acquiescit Baptista illius F. qui & Senator & Consiliarius Ludouico Sfortiæ valdè charus fuit, ob multas nobiles legationes, quas iussu ipsius obijt ad omnes & Reges & illustres Respubl. Hic Comes littoris Larij ad Orionem vergentis, Bâroque Assinæ vallis ob egregiam fidem prudentiamq; in Republ. administranda, & admirabilem intelligentiam Iuris à Carolo Allobrogum Duce Senator illic creatus est: posteaq; à Francisco II. Insubrium Duce in ordinem Senatorium Mediolani adscriptus in ea dignitate à Carolo V. Imperatore, cum in ipsius ditionem ciuitas rediisset, retentus fuit, auctusq; consiliarij gradu: Mortua verò vxore Anna Vicecomite lectissima foemina, ab eodem summa cum potestate Senas missus est, vt eorum Remp. discordijs vexatam consilio suo regeret, à quibus ob egregia ipsius merita & ciuitate donatus est, & Pater Patriæ appellatus. Postea Romam à Paulo III. Pontif. Max. euocatus in Germaniam paulò post missus est, ab eodemq; in amplissimum Cardinalium ordinem cooptatus, ad Carolum Imp. magnis de rebus legatus est, ornatus de-

mum à

mun à sapientis. acerrimique iudicij sene omnibus honoribus, quibus summi Antistitis persona decorari potest. Mortem obiit anno M. D. L. Cremonæ patriæ Episcopus. Nicolaus & Paulus eximia pietate præditi filij hoc monumentum posuerunt. Vix. ann. Lvi. M. ix. D. vii.

*INSCRIPTIO PORTICVS ANTE ECCLESIAM
CATHEDRALEM.*

Excellentissimi Ioan. Galeazzij Mediolani Ducis imperio, Diuo & inuictissimo Ludouico Sfortia patruo Gubernatore, ac Borrino Colla magnifico Proconsule ad laudem Dei & gloriosissimæ virginis spectaculum fact.

IN S. DOMINICO.

BAPTIS. ALBERICO.

Nouocomensi ICto. integerrimo, qui post varios Magistratus præclare gestos, dum in hac ciuitate iterum Quæstoris officio fungitur, ischuria correptus naturæ concessit xiiii. Calend. Octob. M. D. Lxiii. Albericus Aurelius Lucius FF. mœstus. patri opt. pp.

SEBASTIANO PICENARDO.

Cæsareo armorum Ductori, victorijs innumeris clarissimo, summis Principibus in arduis expeditionibus vndecunq; expetito, cui Insubria Sfortiadæ, Liguria ciuibus, Hetruria Mediceo seruata, ipsa denique patria toties defensa æternum debent.

Ioan. Baptista Picenardo acerrimo peditum præfecto, virtutis paternæ æmulo & propagatori.

Sfortiæ item Picenardo fortissimo copiarum Imperatori, qui parentem non modò æquabat, sed etiam longè superasset, nisi in medio victoriarum cursu raptus esset, Valerius & Sfortia fratres opt. auo patruo & patri b. m. p. M. D. Lxxvii.

IOAN. BAPTIST. RESTIO.

Mediola. Patricio ICto. viro A Edilicio, Fiscj Aduocato, Seuat. Reg. Præt. Cremonen: omnibus muneribus quæ domi ac foris essent, honestissimè functo virtutis ergo ad retinendam rarissimi viri memoriam Lauca Laudriano vxor pientis. coniugi sanctis. b. m. p. M. D. Lv. die xiii. Octob. Vix. ann. Li.

PE. PAVL PISCIVS.

Romæ sub As. Vicecanc. septennium versatus Domini à Rege Gallorum capti, apud Hispaniarum Reges liberatione feliciter procreata, ex terrena patria in coelestè spiritu ascendit, corpore hic quiescente, anno sal. hum. M. D. v. vi. Non. Quint.

SFONDRATORVM.

Hoc est sepulcrum spectabilem & clarissimorum I. V. Doctorum Dominorum Frederici ac Nicolai, nec non Ioannis Caroli fratrum de Sfondratis & eorum heredum M. CCCC. Lxxx.

I T E M.

Reliquum D. Guidonis de Zusara legum Monarchæ.

TYDEO OLDOVINO.

ICto. Com. Pal. Equiti Ticini, Genuæ, Mediol. iterum ac Alexand. Præt. & rer. cap. seu præf. Diomedes fr. sacrum p. M. D. xLvi. xvi. Cal. Octob.

D. O. M.

FRANCISC. MARIANVS.

Art. & Med. Doctor in Coll. Phys. Cremon. Papi. cooptat. primùm in Ticinen. Gymnasio Logicen, Physicen, & Metaphysicen annos XX. publicè legit, deinde ea vrbe à Gallis obsessa, Priamum Istriæ opima occasione accersitus, medicinam egregiè exercens. obiit anno Dom. M. D. XXVIII. translatusq; à Ioan. Bapt. frat. in com fam. sepul. iacet. f. b. m. m. d.

CREMONA.
IN S. FRANCISCO.

IOANNI BAPT. PICEN.

Medico, Physico clarissimo, ob egregias eius virtutes Isidorus Med. Phys. Gabr. Iul. F. pat. dulc. p. Vix. ann. Lxvi. M. iiii. D. xviii. Ob. iiii. Cal. Ianuar. M. D. Lxv.

IOSEPHO LAUDAE.

ICto. clariss. Equiti Bononien. Præturæ huiusce ciuitatis administratori, cuius tota familia præclaris illius gestis admodum illustratur, pij filij patri opt. pp. Vix ann. Li. Ob. M. D. xii. xiii. Cal. Iun.

IOANN. CAVALRABOS.

Cecropia nobilitate & Marchio insignis Mel. Gentium omn. annis honoribusq; plenus, sarcophago inclusus mortalitatis te monitum vult, qui transis, Vale.

AN S. ANTONIVM.

Conrado Io. Strangliæ Commendatario Baldestari nepos p. anno. Dom. M. D. Xiii.

*Mille quadringentis & quadraginta sub annis
Huic gratum tabula finem clementia Christi
Summa dedit : gaude fluxo celeberrime mundo
Tunc pater Ortoni, cui sit laus, gloria, virtus.*

MATTHAEI FOSSAE.

Præceptoris, de religione ac æde ista benè meriti, vita moribusq; clari, sacelli huius aræq; auctoris, quæ & à suis gentilibus dotari curauit, reliquum hic est. xviii. Martij. M.CCCC. Lxv.

AD S. VICTOREM.

LYDOVICVS BVROVR.

Vir rei militaris scientia clarus, militiæ muneribus in bellis Gall. Pannon. German. Ital. primum pro Cæsa. Caroli Augusti, mox pro Philippi Hispan. Regis Mediolaniq; Ducis Imperio strenuè functus, tyro princip. trib. magn. Præt. Præf. Guber. bellica optimè administrata extinctus, auctoritatis & prudentiæ suæ triste nobis desiderium reliquit. Vix. ann. Lviii. M. vii. D. xiiii. Obijt X. Cal. Septemb. M. D. Lxix. Barbara Ciria coniux Nicolaus eius F. ex testamento pp.

AD S. BARTHOLOMAEVM.

MELCHIORI AYMO.

ICto. clarissimo, qui ob egregias eius virtutes & singularem in patriam caritatem non minori ciuibus suis commodo ac ornamento fuit, quam Ioan. Balthasar & M. Antonius illius maiores, qui cum in iure ciuili excelleret, suæ utilitatem publicam præferentes, sempiternam nominis sui memoriam reliquerunt. Ludonicus ICtus. Vincentius Phys. Camillus, Ioa. Paulus & Ioa. Baptista filij patri cariss. ac benè merenti moestiss. pos. Vix. ann. Lxx. P. M. Obijt prid. Id. Septemb. M. D. Lxx.

Etsi alterum pedem in sepulcro haberem, non pigeret aliquid addiscere.

VINCENTIO VRSELLIO.

Iuueni summo loco Aquilæ Neapolitanorum nato, maxima cum laude in re bellica versato, quamdiu sub M. Antonio Col. equo armato meruit, morbo in integerrima ætate consumpto, Fulvius moestiss. fr. cariss. m. p. Vix ann. xxix. Obijt xv. Cal. Mart. M. D. Lxi.

HELIODORO OLDROANDO.

Philosopho & Theologo summo, Cisalp. Carmel. Præposito patriæ Cremonæ alumno non ingrato, templi huius reformatori relig. vnice exemplo M. H. P. Ann. Christ. sal. M. D. viii. Cal. Aug.

CAMIL-

CAMILLI BOCCATI.

*Arte fuit nato prior & pater arte secundus,
Ergo eris arte minor, qui fuit arte prior.*

Ob. M. D. xLvi. iiii. Non. Ianuar.

D. M.

*Natura generator artifexq;
Vinas hic situs edidit figurar,
Cui nunquam ad veniam fuit recursus,
Gratata Bocarinus hic Apelli.*

M. D. xxiii. v. Cal. Febr.

AD S. AVGVSTINVM.

LEONIS PICECARDI.

Ex voto Leonis Picenardi Homob. qui cum Venetijs anno ætatis suæ xxxiv. mortem obiret, pro sua erga templum hoc pietate ossa etiam sua huc transferri, & sub hac ara quiescere voluit, Iacobina Ripa eius mater mœstiss. cum Balthasar Leon. frater immatura & ipse morte correptus non potuerit, hanc aram Virgini ab Aug. salutæ dicatam & ad missam singulis diebus celebr. ex bonis ipsius dotat. erigendam curarunt. Anno à partu virginis M. D. Lxix.

CATALDO MANNAE.

Medico Clariss. Petrus Manna Medicus F. patri b. m. & Thomæ Mannæ ICro. Oratori V. incomp. fratri cariss. V. P. DD. ann. post Christi nat. M. D. xL. Imp. Cæf. Corol. V. Aug.

CATHARINAE VICECOMITI.

Hieronymi F. Fœminæ pietatis eximiæ ac pudicitæ singularis, Petrus Manna Medicus Physicus coniugi fidelissimæ benemerenti V. P. anno à concept. virg. cix. 15. Lvi. viii. Cal. April. Philippo Caroli V. Cæf. F. Britannæ Rege & Mediolani Duce,

A. L. C. V. M. A. A. T.

Consummatæ Asyro omnisque doctrinæ scientiæ lumen Baptista Piasius hic requiescit M. D. i. Elisæus F. pp. i.

Superata tellus sydera donat.

NICOLAUS PIASIVS.

Priomioris huiusce vrbis excellent. Decanus & Canonicus xv. Cal. Febr. cœlesti patriæ, vnde vexerat, propè adolescens animam reddidit, hic in pace requiescit. Ann. M. CCCC. viii.

IN AMBITV.

Approbare falsa pro veris non est natura hominis instituti, sed poena damnati.

Quod nisi præpotens atque pientiss. Deus S. patrem Aurelium Augustinum fortunato tempore nobis concessisset ac donasset, sanctificatio nostra desolata fuisset, dies festi nostri conuersi in luctum, Sabbatha nostra in opprobrium, honores & sublimitas nostra in mœrorem & planctum. Hæc Valerius ad Nestorium.

HOMOBONO OFFREDO.

Philosopho mortalibus non minus ob mores suauiss. quàm medendi præstantiam caro, omnibusque expetito, cuius domus sanitatis officina, multis è rogo in vitam restitutis, tota Italia adibatur; At dum vndiq; à Principibus accersitus amicorum saluti consulit, suam perdit, luctu publ. ciuit: Italia mœrent. elatus Vix. ann. Lxxx. Petr. Io. Bapt. filij mœstiss. parenti sanctiss. p.

ALCIA-

CREMONA.

ALCIATI PIASII.

*Lugere milites ducesq; militum,
Namq; Alciatus ille Piasius heros,
Belliq; fulmen, & tubas & classica
Visa peractis quinq; lustris deseris,
Subitq; caelo tibijs sonantibus
Chorusq; concinentibus: Eia milites,
Eia tribuni militum compefcite
Luctum, Alciatus Dux impiger teterrimo
E carcere & . . . vos euocat
Ad aetheris sublimioris curiam.*

Alciato Piasio ex familia non minus nobili quàm antiqua nato, Baptista viri fortis. & militum Ducis præclaris. filio, in ætatis flore Præfectis militum adscripto, & in expeditione Tunetana victori, hostiumq; spolijs triumphanti, in medio honorum cursu Neapoli è viuis sublato, maioremq; in cœlesti patria triumphum agent. Nicolaus Piasius fratri cariss. p. M. D. Lxxiii.

AD S. AGATHAM.

BARTHOL. CROTTO.

C. benemeritis. p. o. f. pientis. contra votum p. Vix. ann. Lxvi. M. viii. D. xvii. M. D. xxxvii. Id. Ianuar.

CAROLO RODENGO.

Brixiano, omnibus militiæ muneribus functo, Hieron. Rodengus p. mœstis & cariss. p. M. D. xlix. viii. Cal. Septembr.

MARGARETAE SPINETAE.

Vestalis Carmelitanae, quæ Christo sponso annos xxxv. summa corporis ac animi integritate in æde Diui Antonij parieti inclusa seruiuit: ab affinibus Procuratorum monum. Vix ann. Lxvii. Ob. xx. Iul. M. D. xxiiii.

AD S. ANGELVM.

LAFAITATORVM.

Io. Baptista Lafaitati Co. quod mortale fuit acerbo fato præreptum hoc heroico tegitur sepulcro, reliquum superi meritò vendicant. Vale hospes, & fati memor incerti. Vix. ann. xxviii. M. iii. Isab. Luna coniux & filij moerent. b. m. h. m. pp. M. D. Liii. Non. August.

*ἀνδρ', τὸδ' ἡρώων μετὰ γυνή πόντια θῆκε
τὸν θεοῖ ἡδ' ἔστη τῷδε πύφω φύλακα..*

ITEM.

Hic pietas in patriam & pauperes prompta monumento est vobis posteri vbi iaceo, Antonius Lafaitatus nulli vnquam noxius, Deo proximus. Vale.

RIBALDORVM.

*Hunc tumulum clari fieri fecere Ribaldi,
Nobilis æquorum cognatio magna virorum,
Ecclesias horum Sanctorum constituerunt,
Vitalis siquidem Cosma simul & Damiani,
Egregius miles Lantelmus nomine dictus
Hoc iacet in tumulo, vita præsepte relicta,
Qui Ribaldorum de magna stirpe creatus,
Moribus & vita satis extat clarificatus.
Tunc erat ad finem lux mensis tertia Iani,
Istius mundi cum linquis omnia vani,
Ducenti atq; decem tunc quatuor octuageni
Sunt anni Domini sex & bis septuageni.*

IN MO.

IN MONASTERIO S. SIGISMUNDI.

vno ab vrbe milliari.

AD ARAM.

Franciscus Sfortiæ fil: ex Sfortia familia l. Mediolani Dux Plancam Mariam Philippi Vicecomitis filiam hic sibi vxorem adiunxit, idq; per verbum & annulum de more significauit, anno à Christo concepto M. CD.LVI.

Plancha Maria Francisci Sfortiæ vxor m. p. q. aram atq; ædem felicitatis matrimonij M. F. C. Hieronymianisq; monachis ædit: ac sacr: ministris victum annuum de suo H. P. Cremona dotali vrbe DD. decreuit legauit anno à Chr. nat. M. CD. LIX.

M. ANTONIO SISVLPHO.

Claro Bagorota Con: b. m. Virgineæ Sisulp. f. poste: pat: cariss: faci: carauere M. D. XLIX.

AD INGRESSVM TEMPLI.

Qui sancta requiris ingredi non negotiationis sed orationis domum.

ITEM.

Adsum è desideratis desiderata.

Nostri similib, egenis amicis, virtutib, ornatis reserata semper.

Ab omnibus sum adipiscenda.

Ingressus multri ad solā honestatē terminati reprehensione carēt.

IN CHORO.

Monachi D. Hieronymo addicti, Christo semper viuentes hic quiescunt M. D. LXVIII.

AD PICTVRAS.

<i>Pietas.</i>	Scala cœli.	<i>Charitas.</i>	Omnium regina.
<i>Ingeni.</i>	Sponte non vi.	<i>Castitas.</i>	Angelorum amica.
<i>Monialis.</i>	Inimica mundo.	<i>Dens.</i>	Vnaquæq; dare potest;
<i>Mors.</i>	In salatijs ponenda.		(quæ homo prestare nequit.

B R I X I A.

VULGO BRESSA OPPIDVM NON ADEO magnum sed antiquū, benè munitum, pulcrum & populosum, loco planè fertili & amæno situm. Habet enim in tractu suo lacus aliquot, maxime Is. cum & Idrium & conuallēs cum montibus & collibus, in quibus tantus pagorum, castellorum, & vicorum numerus, vt paucos similes reperiās. Populus est solers & ex mineris ferri & æris, quibus abundat, quæstum facit. Castrum munitissimum è vertice urbem subter despicit, & valido tenetur præsidio à præfecto Venetorum, quibus parct. Et quanquam diuersis temporibus maximis & miserabilibus vastationibus, direptionibus & mutationibus obiecta fuerit, prout de ijs historia, maxime Capreolus, qui urbis splendorem & dignitatem longè prosequitur abundè referunt: Ita tamen denuò creuit, ac si nulla calamitate vnquam fuisset afflicta. Protulit multos præclaros viros, ab alijs passim celebratos & relatos. De autoribus eius variant, pleriq; tamen Brimonem conditorem ponunt, & ab arborum feracitate & fructuum vbertate sic appellatam, id enim vox Berteia significat. Aucta plurimum à Cœnomanis, & ad Christi

*Christi fidem conuersa, anno Domini centesimo nonagesimo, per D. Apollinarem Ra-
uennatum præfulem & martyrem ac D. Petri discipulum. Etiam factiones Guelfo-
rum & Gibellinorum non solum intra muros, sed per omnem eius agrum perniciosissi-
mè sensit, olim libera Imperij ab Otthone Saxone Imp. facta, sed ab Henrico VI. po-
pulata, & multis immunitatibus priuata. Sic multorum Regnorum imperio subiecta
fuit, donec ad Venetos deficeret, usq; erepta denudò restitueretur, seseq; recolligeret.
Percurrit illam amnis Farcia, quæ aliqui Melam appellant. Forum habet amplum,
prætorium marmoreis columnis & artificiosissimis picturis ita ornatum & extrus-
ctum, vt vix sit cum alijs comparandum. Ecclesia Cathedralis antiqua & ornatissi-
ma est. Apud Iesuitas monumentum militis Martinengi cuius familie palatium in vr-
be magnificentiss. Organum & pictura in Ecclesia S. Petri artificiosiss. Monasteria
admiranda, hospitale pulcrum, Prætorij in parietibus Imp. antiqui & illustres Ro-
mani collocati addito elogio.*

Fidei pietati fidelis Brixia collocauit.

IN CATHEDRALI.

DOMINICO BOLLANO.

A Brixiana Prætura ad Episcopatum diuinitus vocato, pastoralis munere vigilan-
tissimè sanctissimeq; perfuncto, hoc in diem dormitionis monum. positum. Decessit
ann. Dom. M. D. LXXIX. prid. Id. Augusti annos natus Lxv. M. v. D. II. Vixit in san-
cta vigilia annos xx.

DOMINICO DE DOMINICIS.

Omnium liberalium artium & sacræ Theologiæ Monarchæ, Præfuli Brixien. vi-
ro ob singularem in omni genere literaturæ doctrinam, in rebus gerendis sapientiam,
Nicolao, Calixto, Pio, Paulo, Sixto, Pontificibus cæro, Io. Iustus Can. & Viced.
Brixien. Proton. & Aloysius fratres auunculo suo pientiss. benè meritoq;. Is vero Ni-
colao sedente Eccl. Torcelle, inde regnante Paulo Brixien. donatus plures in Astro-
logia, Phi. Theologia, Episcopali dignitate Papæ potestate libros, orationes, sermo-
nes edidit. Referendarius assistens multorum Pontificum, Vicariusq; vrbis Romæ à
Pontifice Pio ad imperium aliosq; Germaniæ principes & populos missus, pacis &
concordiæ sequester Matthiam Pannoniæ Regem restituta corona, Ludouicum Ba-
uariæ Ducem & alios, Austriam, Viennenses ad obœdientiam redeuntes cum eodem
Imp. Federico fœderauit atq; pacauit, ab eodem ad Xystum IIII. Senaturn Venetum
legatus altero Lx. ætatis suæ anno M. VII. D. II. Brix. hora fati sui prædicto religiosus
in Episcopatu suo moritur M. CCCC. LXXVII. XIII. Cal. Mart.

LAMBERTINI DE BONONIA.

Reuerendi in Christo Patris olim bo. memoriæ Episcopi Brixien. sepulcrum: qui
obiit die III. Septemb. M. CCC. XLIX.

PAVLO SCALVINO.

ICto. Proton. Apostolico atq; huius Ecclesiæ Canonico, viro fortitudine pru-
dentiæque præclaro, Andreas Scalvinus frat. p. Vix. ann. LVIII. M. IIII. D. VIII. Ob.
III. Non. Iun. M. D. LXXXIII.

PAVLO ALENIO.

ICto. & Canon. Brixien. And. Cornelij S. R. E. Cardinalis ampliss. & Episcopi
Brixien. dum vixit: deinde al Lipp^m. Episcopi Veronen. in concilio Tridentino præ-
sidentis, viri doctrina & sanctitate vitæ præclari, locumtenenti & Vic. generali iu-
stitiæ, & religionis, & pauperum amanti. Ob. ann. M. D. LXXII. Non. Maij.

IO. PAVLO FEDERICO DE CVRTE.

Cathedralis Ecclesiæ Brixien. Canonico atq; Præpos. nec non sacri palatii au-
laq; Lateranen. concilij Comiti ac Protonotario, bis conclauistarum priuilegio de-
corato

corato, auratæ militiæ, militi, religione doctrinâq; insigni Obijt M. D. Lxxxiii. Id. Nouembr. ætatis vero suæ anno Lxiii. Guffredus fr. moestiss. p.

D. BERARDI MADII.

Episcopi ac princip. vrb. Brixien: sed: M. CCC. viii.

GASPARI MAIAE.

*Hac in sede iacent venerandi Gasparis ossa,
Qui genus & patriam miro celebravit honore,
Hunc stirps clara dedit, quam Maia nomine dicunt,
Hunc Diaconi coluere virum summumq; parentem.*

M. CCCC. LXV.

Conditorium Bartholomæi Mari Petri Episcopi Brixien:

ALIVD.

Vixi, & securus mei possessor fui, quæ dederat mihi Deus in cursu peregi, pietate Christi optimi meliores sedes spero. Valete Brixienſes mei, cœlum spectate, Deo parete. Nam quàm fragilis & caduca sit vita mortalium meo exemplo discite. M. cccc. Lxiii.

BAPTISTAE PLANERIO.

Archidiacono Brixienſi M. D. vitæ functio dicata vrb.

NICOLAUS MARIPETRVS.

Primus Brixianorum præfectus dira peste diem in præfectura sua clausit extremum: Animam Deo opt: reddidit, Corpus autem auara terra hic laxis solenni- bus excepit M. cccc. xxix.

IN AEDE S CHRISTOPHORI.

THOPHILO MARTINENGO.

Comiti Equitiq; clariss: patri auoq; pijsſimo Curtius Com: F. & Nepotes F. C.

GASPARI MARTINENG:

Vtinam fata venderent animas, eximerent te quæ cari pendebant religio, militia, Respub: Gaspar: Martinen: sacrum p: Id: Septemb: M. cccc. Lxxxi.

*Quem non mille artes potuerunt perdere Martia,
Heu misero, potuit mors violenta nimis.*

AD S. CLEMENTEM.

Liuij Mauri hortulus cura & impensa Vergerij Luzagi Iulij Barbisoni IC. ac fratris, ipsiusq; Liuij & Georgij Pischariæ in plateolam hanc conuersus fuit anno Domini. M. D. Lxxvi

AD S. FRANCISCVM.

MARCO MARINO.

Senatori opt: prudentia cæterisq; animi dotibus Brixiam moderanti, diem ante præfecturam functo Carol: filius p. p. p. c. H. M. D. Lxxiii.

ALOYSIO BONO.

Animi bonitate æquæ ac iurisprudentia præstantissimo viro, qui dum Tribun- nitium munus ex principis delegatione Brixiae in annonæ angustijs strenuè proſe- quitur, naturæ prius quàm operæ cessit, anno M. D. xxviii. Maichaël F. Syndicatus digpitate insignis, totam recensens Venetiæ continentem oram, quod infans præ- stare non potuit, nunc qualicunq; hac transeunti, & paternos manes salutanti, est da- tum bene mer: patri piæ gratæq; memoria monumentū persoluit Anno M. D. Lxvii.

VIADANE MARCHIO CACIALCEBOS.

D. O. M.

Ducite Duces militum catervas

M m m

Cogor

B R I X I A.

*Cogor hoc antro insigniter locato,
Sculpate carmen inibi Camæna
Quod busto gentes relegant mirata,
Flectite nati ô raribus Olympum,
Migrabo hinc, visam superos, hac quies.*

Die xxix. Mens: Iunij Ann: M. cccc. xLi.

GASPARI BRUNELLI.

Prudentia, fide, religione, Deo, patriæ, amicis spectatis: sacelli huius conditori M. D.

Tendimus huc omnes.

ODOFREDI.

*Prima dies Iani spirat dum nobilis, exit
Qui iacer inclusus, Odofredus nomine dictus,
De Iso miles, cuiusq; fidelis amicus,
Ipse potensq; fuit, studiq; obsequiosus ab omni
Parte, Deus quare cum sanctis collocet ipsum.*

AD S. IOANNEM.

ZACHARIÆ PETIANO.

Nobili, diuiti, probo, in egenos misericors Camilla Suarda vxor pientis. b. m.
p. anno salut: M. D. xLii.

VERGILII BORNADI.

*Vrbibus emensis decimum iam lapsus in annum,
Bellorum tristi quondam vexata tumultu
Ad te nunc redeo nutritrix mihi dulcis, & omni
Sub cælo regione prior pietate fideq;
Vrbs sancta & dilecta Deo, splendorq; decusq;
Nominis Ausonij, cunctis opulentior oris:
Excipe Vergilium Bornada stirpe creatum
Opatria, atq; sinu foveas: adsum pia mater,
Iactus ad occiduas partes modò iactus Eôas
Nunc Arcton gelidum pluvium nunc pulsus ad Austrum,
Attamen & cæli & pelagi terraq; periculis
Servatus, fessum refero tibi Brixia corpus. M. CCCC. LX.*

ORPHEO BORNADO.

Viri integerrimi & Equitis insignis, Vergilj Bornadi, orbis terrarum scrutatoris eximij, primogenito, in casu acerbissimo intercepto Vix: ann: iii. M. v. D. xiii. Modestissima Gabriela pia mater saxum hoc lugubre pos: anno incarnationis verbi M. cccc. Lxxi. xiii. die Maij

LVDOVICVS BORNADVS.

Clarus stemmate,, militia clarior, pro Rep: Veneta ductor peditum contra ferocis: German: & Hispan: obsessæ Cremonæ vall: alacriter custodiens misto Marte dimicans interemptus hic quiescit, Seuerus P. vnico F. P. DD. M. D. xxvi. vii. Sept. Vix: ann: xxiii. m. v. d. xv.

AD S. MARIAM.

Hieronimus Vgenus & Thadara Luziacæ vxor eius hic simul iacent, Obierunt Anno Christi M. D. Lxiii.

PETRI NASINI.

Nobilis Brixien: hic ossa quiescunt xxx. Ianuar: migravit M. D. Lxvii.

APVD

APVD CARMELITAS.

FRANCISCO CABALO.

Brixien: Philosophorum in Patauino Gymnasio, medicorum in vrbe Veneta, sui temporis principi, quatuor filia pientissimæ patri amantissimo pp. M. D. xxii.

Coelicolis auspicijs.

HELIAE CAPREOLO.

Srēmmate, doctrina moribusq; præclaro, municipalibus ferè omnibus honoribus perfuncto, Hieron: atq; Probus filij pientis: patri b. m. pp.

IO: PETRO AVEROLDO.

Summo in vtraq; fortuna viro, patri Altobelius Aueroldus Episcopus Polensis filius p. H. M. H. N. S.

IN S. DOMINICO.

THOMAE MADIAE.

Hunc sibi delegit tumulum tituloq; notauit

Thomas, quem Madia stirps veneranda dedit.

Bernardus miles pater est, quo praside multa

Exultant vrbes, Inq̃la corpus habet.

ALOYSIO CONFORTO.

Iure consultissimo, Sarrae Durchæ coniugi pudicis: filij b. m. p. Obijt hæc prid: Cal: Maij. M. D. Lv. Ille verò x. Calend: Nouemb: M. D. Lx.

D. O. M.

HIERONYMO PEPVLO.

Comiti Bononien: summa & virtut: & generis nobilitate, qui dux Equit: peditumq; prudentis: & acerrimus cū Florentinis Clem: vii. Pontif: Max: & Pistoriensibus adfuisset, ad vltimum administrandæ rei militaris ergò Brixia præf: ab amplissimo Senatu Veneto, & maximis laboribus subita vi morbi extinct: lucuosum accrbumq; graueq; gesiderium reliquit. Heredēs inconsolabiles patri opt: pp. Vix: ann: Lvi. M. iii. D. v. Obijt iii. Id Quintil:

LEONIS DOVDAE.

Hic iacet insignis Veneta patricius vrbs,

Quem genuit Dovda stirps generosa Leo.

Obijt Prætor vrb: xiii. Augusti M. cccc. Lxv.

CORNELII MICHAELIS.

Hec Corneli, qua fors tua?

Sum felix, ne me vexes.

Cui in pube lera vbijsi?

Satis vixit, qui benè moritur.

Ioa: Michaël Illust: Præf: Nep: Non: Iul: M. D. xviii. I. F. M. ætern.

IN S. LAVRENTIO.

BARTHOL: AVEROLDO.

I. V. Doctori consultis: Episcopo Chalamone integerrimo, Alex: Decret: Doctor posuit.

IN S. ALEXANDRO.

DICIO GAVDIOSO.

Brixiano Antistiti, Galassius Fenarolus Eques auratus iuris Pontificij ciuilisq; celeberrimus Doctor monum: dicauit. M. cccc. Lxxxviii.

Mmm 2

ANTO-

B R I X I A.

ANTONII BOTTANI.

*Antonij hic pulvis clara de stirpe quiescit,
Clamasti viguit gloria vera fori.
Bottana hunc fatirapuit fors inuida genti,
Consilio fidum vel probitate verum.*

Prid: Calend: Septemb: M. D. XLIX.

EPITAPHIUM.

Nostræ Somaicæ Peregrinæ cùm generis nobilitate præditæ, tum probitate
& omni virtute ornâtissimæ:

*Quo prius imbuerat dulci me munere tellus,
Hoc penitus totum contegitur tumulo.
Quem superi dederant omni compage soluta,
Fertur ad astra animus redditus ille Deo.
Non me solliciti torquebunt sæpè dolores,
Insidia, cura, iurgia, damna, pudor.
Quid mihi diuitiæ? quid clari à stirpe parentes?
Quid, quo plus potui, profuit ingenium.*

Hæc Deo opt: Max: deditissima matrona Lxvi. ætat: annum agens Non: Iu-
lij perijt. M. D. LVIII.

IN S. BARNABA.

SERVATI SOCCI.

Magnifici Domini sepulcrum, qui decessit M. D. VIII. Hieron: Bocatio &
Susannæ coniugi hospitalis Rectores P. M. D. Lv.

*Latere felix Brixia
De tanto patre Barnaba,
Cuius iussu Anatholon
Lucem dedit in populum.*

IN S. AGATHA.

BAPTISTAE BLASIO.

Patauino, Pontificijq; Cæsarei; iuris consultissimo Prætorij Assessori æquis-
simo M. CD. XCII.

IN S. FAVSTINA.

PAVLO AVEROLDO.

Clarissimo viro Iuris Doctori eximio, Sopiana Laura & Leonora summa affe-
ctæ pietate hunc patri & sibi extruxere sarcophagum, die xv. April: Anno M. D.
LII.

LVCRETIAE.

Coniugi pud: Mil: Doradi Capani Ne. Apol: Euangelistæq; AEmiliæ pa-
rent. opt:nato P.G.K. DD. Monacho Bartholomæo relig: q; all: vir. pient: ius:Phyf:
Lateran: q; Comes Thomas Lambertus voti mode: sarcophagum hunc M. D. III.
KL. Scorpj S. P. Q. PP. M. P.

C. a Q. F. vsq; Q.

EX PRAECIPVIS INSCRIPTIO-
NIBVS ANTIQVIS.

I.

Coll: Fabr: & Cent: Sex: Sextio Oresigeni ornamentis Decu-
rionalibus Brixiae vi. vir, Augusta patrono coll. Fabr: & Centona-
rior: & dendrophorum.

Coll:

II.

Coll: Fabr: & Cent: L. Cornelio Profodico VI. vir, Aug: Brix:
& Veron: sacerd: colleg: iuuenum Brixianorum primum institu-
tis ob merita eius honore contentus inpendium remisit 15 in tut.
HS. N. D.

III.

Qui me volent.

*Valete matrona matresq; familias,
Vixi, & ultra vitam nihil credidi,
Me me Veneri alumna addixi,
Quos potui pellexi phileris & astu.
Viro humato non vidua fui,
Nec mariti nomen adepta queso non invidete,
Portia familia est, Veneris domus, ilicium Cupidinis.
Cane viator ne me diu calcasam calces.*

IV.

Crescio P. FF. AEuiliano seniori æquo publico omnibus ho-
noribus municipalibus perfuncto.

V.

Magno Augusto principi Max: Imp: fortissimo conseruatori
orbis L. Domitio Aureliano P. F. Pont: Max: Trib: pot. v. PP. Cos:
III. Procos: Goth: Max: Palmyr: max: Germ: max: ordo Brixia-
norum.

IN F O R O.

SVB VENETORVM INSIGNI:

*Inra Phalerus agit fulgens hac signa Leonis
Prisca tuum felix Brixia nomen habet.*

IN CASTRI PORTA.

*Aurea cur ferro cedant modò secula queris?
Hoc ferri virtus incluta quippe facit.*

SVB PORTICV IBIDEM.

*Marcus bella fugat, Marcellus inra ruesur,
Aurea quis nobis secla redisset neget?*

SVB CVIVSDAM INSIGNIIS.

Hic palma semper, semper quoq; lilia florent.

SVB PRAETORIS INSIGNIIS.

*Marmora quid faciunt? viues virtute Capellus
Christophorus, Venesum splendor belli, togaq;*

IN SAXO. ANTIQVO.

Q. Cornelius Q. F. Ful. Fronto AEdilib: Q. T. F. I.

IN PALATIO CAPITANEI.

*Hic locus odit, amat, punit, conseruat, honorat,
Nequitiam, pacem, crimina, iura, probos.*

Est principis munus vnicum alijs prospicere, & publicis con-
sulere commodis.

ANTE AEDES PRIVATAS.

*Intrent fidenter amici,
Oculatior Dominus.*

*Sic blandimur patriæ.
Cur oculi nos lares.
Arridet genius luci,
Non ex domo dignitas tua quærenda,
Introitus lucis exitus salutis.*

BERGOMVM.

VLGGO BERGAMO, ANTIQVISSIMA
vrbis annis Dccc. ante Christum natum à Cidno, Liguris Hetrusco-
rum Regis filio ex interitu Barca Orobiorum oppidi, condita, olim
veterum Gallorum, à quibus instaurata est, regalis, & Romani
Imperij cliens fideis, aliquando etiam sui iuris, & varijs iniurijs ia-
etata & multorum dominatum perpeffa, donec ad Venetos deuenit, sub quibus diu-
turnæ pacis otio fruitur & feliciter quiescit. Posita est in montibus, loco amanissi-
mo, cuius ambitus cum IIII. suburbys adiacentibus non minor est opinione hominum
ambitu ciuitatis Mediolanensis.

Nitet vbiq; splendidis ædificijs, tam rei diuinæ quàm habitationi dicatis. Iux-
ta forum in æde D. Mariæ magnificum est ex marmore sepulcrum Bartholomæi
Coleonei strenui olim militiæ cum Venetorum tum aliorum principum Ducis, orna-
tum statua equestri inaurata, & circumcirca depictis Papa, Imperatore, Rege Gall-
& Duce Veneto, quibus is fideliter inseruiuit. Templum ipsum magnificentissimum
& admirandum ob chorum qui artificio ligneo historiarum Veteris & noui testa-
menti atq; splendido baptisterio, Pisano tamen impari, forniceq; admirabili ad modum
templi Laurentiani Mediolanensis factò, magno est in precio. In cænobio Prædica-
torum presbyterium nobile opere segmentato factum ex ligno tam excellenti & mira-
bili arte, vt depictum potius quàm è ligno iunctum consertumq; videatur, autor Da-
mianus eius ordinis monachus, qui in componendis ex ligno segmentis tanti ingenij
fuit, quanti post hominum memoriam nemo scitur. In eodem Monasterio est Biblio-
theca splendida ab Alexandro Martinengo Malpaga fundata, cum cæteris præcla-
rissimis Italiæ conferenda. Palatium communitatis insigne & pulchrè depictum est,
varijs Bergomatum ciuium vel doctrina liberalium artium, vt Ambrosi Calcpinus
vel iuris ciuilib, vt Albericus de Rosate, vel laude rei militaris, vt Barth. Coleones,
cuius insigni adscriptum. Semper honos nomenq; tuum, laudesq; ma-
nebunt, illustrium insignijs.

Incolæ etiam si rusticano admodum sermone vtuntur, pollent tamen ingenio, &
cunectarum artium apud se ipsos peritissimis hominibus abundant: agrum colunt fer-
tilem præterquam ad Septentrionem, qua parte totus asper, montosus, rigidus &
sterilis est, Ferrum tamen habet & Cotarias & lapidem caduciam ex quo æs fit.
Vellera quoq; suppeditat ex quibus confecta textilia per totam Italiam exportantur
atq; vbiuis etiã in Germania cū insigni Coglionio, quibus prostant, pro aulais vtuntur.

Supra Bergomum Capella, munitissimo quondam situ propter montis cacu-
men, nunc autem semirutæ & deserta, in quo fundamenta Domiciani Monasterij pri-
mum iacta, sacellumq; conditum vnde Capella nomen remansit.

BERGOMVM.
IN AEDE CATHEDRALI.

352

Duae videntur statuae, quarum altera D. Iulij Caesaris, altera D. Traiani Augusti.

BARTHOLOM: COLEONVS.

De Andegauia virtute immortalitatem adeptus, vsq; adeò in re militari fuit illustris, vt non modò tunc viuientium gloriam longè excesserit, sed etiam posteris spem cum imitandi ademerit: Multoties enim à diuersis principibus, deinceps ab illustrissimo Venetorum Senatu accepto imperio tandem totius Christianorum exercitus sub Paulo II. Pont. Max: delectus fuit Imperator, cuius acies xiv. annis ab eius obitu sub solo iam defuncti Imperatoris tanquam viui nomine militantes iussa cuiuscunq; alterius contempserunt.

Obijt M. CCCC. LXXV. IIII. Non: Nouembr:

ACHILLIS BREMBATI.

Quæ te Achilles Bremb: Comes nefanda manus impiorum peremit, dum in sacrificium Dei altissimi tota mente intueris, eadem afflictæ decus ciuitatis extruxit: Heu nimium tuæ virtuti inuisum est, M. D. LXIII. Cal: April:

AD S. AVGVSTINVM.

IOANNI AVGVSTINO TVRRIANO.

Medico sui temporis optimo & meritissimo, sed dignam immortalitate virtutem corpus gerebat mortale, Vixit ann: LXXXI. Obijt vi. Id: Iunij M. D. xv. Nicolaus grati animi monumentum p:

APVD CARMELITAS.

Rarissimæ pudicitiae exemplum Lauram virtute Laurum heu crudelis nimium Parca abripuit. Marcus Anton: Longus Conf: & Eques pater: Lucia ex præclara inter Venetos Marcella prosapia mater: Ioa: Hieronym: Albanus maritus, Iureconsultus insignis & Eques suspirijs, lacrymis, monumentoq; prosequitur: Vnanimes vixere annis x. Terra corpus, coelum animam possidet

AD S. FRANCISCVM.

ANTE INTROITVM TEMPLI.

Mortem morte tua mortem moriendo dedisti,

Est tua mors mortis Christe medela mea.

IN TEMPLO.

Inclita qua Dinos coluit Respublica semper

Bergomum hoc fieri nobile iussit opus.

GROMVLORVM.

M. Antonio patri, & Petro patruo Gromulis, viris ornatiss: genere, copijs, honore, nomine, virtute declarauit ciuitas quanti M. Antonium faceret, quem auro & vnum ex his delegit, quibus habenas Reip: traderet, Ioa: Hieron: & M. Antoni Equites, translatis ex D. Stephani templo diruto amborum ossibus M. D. LXXXIX.

Ioanni Bapt: Gromulo Equiti omni virtutum genere eximio, in primis erga amicos caritate nobili & illustri Medea mater Ant: & Petrus filij amoris sui monum: pos: M. D. LXIII. Vix: ann: xxvii.

GVILIEL: DE LONGIS.

Hic quiescit corpus piæ memoriæ Gulielmi de Long: Cardinalis.

CARARIENSIVM.

Laurentio Carariensi abauo, Guidoni proauo, Michaeli auo, quem vltro Imp: Comitibus honore, alijsq; principes viri honoribus alijs affecerunt, magni patris Francisci Ioa: Matthæo, Ioa: Paulo, ac Ioa: Guidoni patruo, & Ioa: Franc: patri, Michaeli filius

Mmm 4

BERGOMVM.

filius philosophus philosophis, medicus medicis, domesticæ laudis & virtutis antiquæ monumentum hoc, quò tam generosam sapientiæ stirpem posterì intuentes eam inertis vitæ dedecore contaminare vererentur po: cur: Anno c15.15. Lxxvi.

Claruit & ante Laurentium Carariensium familia viris præstantissimis, in ijs Guido Theologus, qui annis abhinc ccc. huius vrbs Episcopus fuit, & plures alij, quorum virtus, præsertim in arte medica, non in patria modò, sed Brixia, Patauij Ferrariæ ac Venetijs floruit. Sed infinitum erat omnium memoriam nominatim persequi.

AD S. MICHAELEM.

ALEXANDRO CREMONAE.

Nobili patricio, vtriusq; iuris consultissimo, prius in patria caussarum Patrono disertissimo, mox cum maxima sui nominis celebritate per vniuersas ferè vrbes Imperij Venetiæ assessor. Demum à Syluano Capello Senatore grauissimo Prætor criminum compescendorum gratia Bergomum ascito, graui morbo confecto, ac non sine vrbs mœrore ac lacrymis functo vita, fratres pientis. pp. Obijt anno ætatis suæ xLvi. Cal: Iunij M. D. Lxxix.

IN MONASTERIO CAPVZINORVM.

Vbi amici? vbi diuitiæ?

Finem tuum respice.

IOVI OPT: MAX: ET DIIS DEABVSQVE.
IMMORTALIBVS.

P. Mario Vot: Luperciano Eq: Rom: eq: publicos omnes honores municipales adepto, iudici de selecto Sacerdot: Ceniensi collegij Fabror: Centenar: Dendrophor: militia Bergomatis Patrono.

D. M. S.

Cornelij Q. L. Psycles cineribus candidis: A: Seruius ater: flamen: dial: frat: & Cor: felix marit: M. P. S. F. C.

D. M.

Audasiæ Q. F. Calese Q. Audasius & Maron: vi. vir Aug. C. DD. Mediol: & Forepo pater, quæ vix: ann: v. M. iv. D. iiii.

C. CORNELIO.

C. F. Vot: Munitiano præfecto cohort: prim: damasc: trib: mil: legionis iiii. Aug: præfect: Fabr: Curatori Reip: Otesinorum iv. viro et Dic. Pontifici Flamini Diui Traiani Mediolani plebs vrbana.

PVDENS M. LEPIDI L. GRAMMATICI.

Procurator eram Lepida moresq; regebam.

Dum vixit mansit Cæsar illa nurus.

IN PALATIO.

Bergomum vrbs vetustissima ante Seruatorem natum D. ccc. iiii. à Cidno, Liguris Etruscorum Regis filio, extructa, aliquando in libertate, aliquando sub Rom: Cæsarum, Regum ac Ducum imperio vario euentu iactata, sub sanctissima D. Marci alarum vmbra tandem diuturno pacis otio fruitur & feliciter quiescit.

ANTO-

ANTONIAE.

Antonia ciuis Bergomi, virgo non minus animi quàm corporis pulcritudine pollens, cum à Friderico Imp: violentum in se stuprum parari videret, mortem pro conseruanda pudicitia vili pendens, gladioq; violatori crepto intrepidum sibi pectus transfodiens, singulari castitatis exemplo urbem hanc perpetuò illustrauit M. C. LXIIX.

BARTHOLOM: COLEONVS.

Qua fide, prudentia, ac fortitudine supremos in re bellica honores sit adeptus, militarisq; disciplinæ decus penè collapsum in pristinum splendorem restituerit, docent inter cætera tot principum exercitus ab eo feliciter rekti, Venetorum arma faustis auspicijs ei, quoad vixit, credita, vniuersaq; interea Christianorum expeditionis in Turcas imperium demandatum, Gallos in Boscu in Alexandrino agro obfidentes ingenti præliò vicit, castris exiit, & Renaldum Diesnensem hostium ducem coepit.

*Alcides unum, geminos gerit ille Leones,
Vnde hoc? ille ferus vicis, at iste Duces.*

ALBERICVS DE ROSATO.

Qui qualis fuerit, eius scripta venerandæ vbiq; autoritatis & vniuersa ICIPRUM collegia attestantur, omni ferè sed præcipuè legalis scientiæ genere toto orbe celeberrimus, urbem istam summæ doctrinæ supremiq; ingenij virorum genitricem esse docuit M. ccc. LV.

ADALBERTVS CARIMALVS.

Bergomi ciuis & Præsul tam miræ fuit sanctitatis, & in restauranda diruta ciuitate, & sacris ædibus impiorum manu combustis solertiæ & probitatis, vt Berengarius I. Imp: ingentes eius virtutes admiratus, eum visitare, & in eius gratiam Diui Alexandri nostri tutelaris numinis templum amplissimis honoribus honestare voluerit. Anno D. ccce. III.

GRATAE FOEMINAE.

Grata ob proprias ac paternas virtutes regias meruit nuptias, & viro defuncto Bergomum redijt, vbi cum virgine Hestoria eius socia pia in D. Alexandri cadauere funerando exhibita opera summo repleta numine, vnà cum Lupo Bergomi Duce & Heidleida parentibus populum hunc ad verum Dei cultum excitauit. Illam ideò parentes & Hestoriam in Diuorum numerum relatos, ciuitas inter patria numina colit, ac perpetuo veneratur, anno cc. IX.

Et quia ob præclara tum prudentiæ tum fortitudinis gesta Croatijs à Propo Imperatore primus Bergomi Dux declarari meruit, & quia Lupum genuit, sub cuius imperio Catholicæ fidei prius à D. Barnabæ iacta semina vniuerso populo floruerunt, ciuitas hæc perpetuà illi venerandæ memoriæ monumenta dicauit. An: M. cec.

Nemo Propheta acceptus in patria sua.

In iustitiæ & æquitatis obsequium idem animus, eadem voluntas.

O quàm felicissimum & pium cum Caritate proferre Iustitiam.

IBIDEM.

Andreas nostra Praefes Cornelius urbis

Pictura hunc iussit condecorare locum.

SVB ARMIS VENETORVM.

Semper eris mecum, mecum tua vives imago.

IN CAN-

B E R G O M V M.
IN CANCELLARIA.

Lex prima consilij liberè loquendi & patienter audiendi.

IN CAMERA.

*Consuetus vitio quisquis iuuenilibus annis,
Crimina non senio linquere posse puro.*

Prospicere & mansuescere meum est.

Mali cognitio haud mala est, sed actus implens malitiam.

Difficilis est virginitas, ergo rara.

Haud felix dicenda Respubl: stantibus mœnibus recentibus moribus.

*Carrafè gli denari delli Sacchetti
Che poi partiti non sareti chatti.*

IN PRIVATIS AEDIBVS.

Melius est pusillum requie, quàm plena vtraq; manus cum labore & affectione animi.

Non lapidibus & picturis, sed inhabitantium virtutibus domus decoranda.

Neq; pro iustis orandū, neq; pro iniustis exorandū apud iudices. Vera Iustitia compassionem habet.

Auarus, nisi cum moritur, nihil rectè facit.

Mors honesta vitam etiam turpem exornat.

Heu quàm difficilis est gloriæ custodia.

Homo extra corpus suum est cùm irascitur.

Laus in amore pati.

Dura vincula soluit amor.

CREMA.

PPIDVM NOBILE IVCVNDA ET PVL
cra planitie situm, spacijs amplum, mœnibus firmis: & inter quatuor Italiae munitiora numeratum, & à Venetorum milite praesidiario, qui eo per fœdera sunt potiti, quæ cum Francisco Sforzia Mediolanensi bello inita sunt, custoditum. Eoq; loco extructum, ubi fuit forum Diuguntinorum, atq; à Friderico Barbarossa post afflictam Cremonam in eius damnum & opprobrium amplè instauratum, vt frequenti & lauto sit populo, edificiorumq; splendore, rebusq; omnibus ad vitam mortalium vtilibus fulgeat & affluat. Agrum enim habet optimum, excultum, fertile, aquarum rinos clarissimos, & optimorum piscium captura facundos, præcipuè mustelarum & marsonorum. In foro depictus Leo Euangelista cum inscriptione tali.

Leonem è Bergamo Mediolanum Galli rapuere, fidelis Crema redemit.

IN

C R E M A.
IN CATHEDRALI.

GASPARI ERICO.

Incomparabili integritate ac omni liberali doctrina politissimo, qui Syndicatus munere præclare defungendo, reliquisq; grauissimis rebus pro Veneta Rep: summo cum labore obeundis, in ipsa peregrinatione immatura morte præreptus est, moestis: fratres tam insignis virtutis & pietatis memores pp.

EVANGELISTAE ZVILAE.

Cremensis, triremis decreto patriæq; Duçtori, qui expugnata in itinere biremi Columba pyriticam exercente, mox coesa captaq; militari triremi præfecturam gerente, cum à sanctissimi foederis triremibus vniuersa Turcarum classis est debellata, in ipso virtutis ac victoriæ cursu Corciræ decessit M. D. Lxxi. Cal: Nou:

ALIVD.

Obsidione liberati patriæ victoriæ posteris monumentum factum ad vestigia Diuæ virginis spolia præfiximus. Anno M. D. xiiii.

AD S. BERNHARDVM.

MARINO GRADONICO.

Præsidi, qui tribus tantum mensibus magistratu functo, omnibus autem iustitiæ, integritatis, vigilantia muneribus plenissime perfunctis, decessit. Bernardus Naui Bergami præf: successor amico dulcissimo amicus pientis: p. M. D. Lxxx.

AD S. FRANCISCVM.

ANTONIO CASTELLO.

Viro integerrimo, artium & Medicinæ Doctori, qui annos viii. & xl. suam ægrotis operam perhumanè & fideliter præstitit, filij pientis: pp: Ob: Non: Mart: M. D. Lii. cum vixisset annos Lxxii. mens: viii.

IACOBO BENZONO.

Ll. Doctori patri, Io: Francisco Equiti fratri, Felix & Blanca Lodouica moniales pp. Pater obiit M. D. Lii. Frater M. D. Lxviii.

IN FORO.

SVB IVSTITIA.

*Nec prece nec precio sto, sed libramine recto
Sceptrum aquitatus, ne cuiquam oppressio fiat.*

SVB VENETORVM INSIGNI.

Abductus à Gallis Astæ obscurus iacui, nunc restitutus patriæ insignis maneo.

ANTE AEDES PRIVATAS.

Aurea restituit nobis dum tempora, dumq;

Libertas patria reddita prima fuit.

Ante oculos en hic posita est Maioris imago

Arma tenens victi lumine prensa manu.

LAVS POMPEIA.

PEAN DER NOMEN HVIVS VRBIS A

Pompeio Magni Pompei patre, qui vel Colonos huc deduxerit, vel eam rescerit, putat ortum: Alij à Boijs conditam produunt, cum trans Alpes proficiscerentur anno M. C. LVIII. Eversa & funditus deleta ob ciuiles dissensiones à Mediolanensibus, & ab ipsorum hoste Frederico Enobarbo tertio lapide ab antiquæ urbis ruinis anno XLIX. post felici auspicio

L A V S P O M P E I A .

spicio condita noua. Est enim ciuitas perhonestā, populosa, diues, agrum habens amēnum, fertilem, & campos latissimos, & prata ad rem pecuariam admodum oportuna, adeo ut casei tanta hic sit copia, quanta in Italia parte nulla, & tam amplis & ingentibus eum molibus figurant, quantis vix credere queas, ni videris. Eorum aliquando Comes Io: Franciscus Somaliensis IIII. tam insigni forma confici curauit, ut singuli pondo D. complerent. Tertium & quartum etiam fœnum his pratis secatur, nonnunquam etiam quintum, præter aquarum abundantiam, quibus vniuersus situs est irriguus, adeo ut terros quaternosue canales alios alijs superinductos, uti locorum editior vel depressior est conditio, videas, mirabili planè arte, & summo cum fractu incolarum. Quamuis ad Venetorum ditionem nonnunquam aspirauerit, non tamen illa diu potuit frui, sed Carolo V. eiusq. filio Philippo Regi paret, qui in principatu Mediolanensi Francisco Sfortiæ successerunt: Guelphorum & Gibellinorum factionibus aliquando flagrans, & aliorum tyrannidem experta.

IN CATHEDRALI.

L O D O V I C I V I S L E R I N I .

Hospes, si forsan nescis, hic situs Lodonicus Vislerinus ille patriæ seruatae parens, qui bellica laude secundus nemini suorum temporū re benè gesta Caesaris Fr. Sfortiæ & Genuensium, propius accessit ad antiquorum Imperatorum gloriam: ex pro-
uocatione ter victor sæpè victis, sæpè fugatis hostibus, morbo deniq. consumptus magnum Italiæ sui desiderium reliquit, cum vixisset annos Lxxvii. Isabella Vislerina perpetuum moerens parenti h. m. p.

B A S S I A N V S P O N T A N V S .

Se & Vrsillam Spineam vxorem comparem vna hic condi mandauit. Quid quæritis? Sic se cum viuerent etiam amabant V. F. M. D. X.

A D S. F R A N C I S C V M .

S V B I S I G N I I S P A P A E S I X T I I V .

*Euge caput mundi olim alter Patriarcha minorum
Ecclesia cardo sancta Franciscæ deinde,
Quem genuit Saxona parens, quemq. inclita uirtus
Sustulit ad cælum, atq. excelsa sede locauit
Papa sed & fato Sixtus nunc ordine Quartus,
Religionis honos, fidei basis, arra Sophia,
Tu stupor in terris, tu gloria magna Minorum,
Sydera te summum lumen venerantur, adorant.*

G E O R G I O B O S S O N O .

Insigni Iureconsulto Patricio Laudensi vxor & lugentes filij pp. b. m.,

A D I M A G I N E M V I R G : M A R I A E .

*Virginis intacta cum veneris antefiguram,
Prætereundo caue ne taceatur AVE.*

A D S. D O M I N I C V M .

R I P A E .

*Ortum summa dedis claro mihi stemmate Ripa,
Dominicus mores, Lauda sed exitium.
Obijt M. CC. Lxxxxvi.*

IN FORO.

P O M P E I V S .

Ad quam ego urbem à Cisalpinis Boiis conditam iussu mandatoq;

datoq; populi Rom: coloniam deduxi, hanc Philippe Hisp: Rex Max: sub tuo æquo imperio libenti animo degentem complectere & tuere.

FRIDERICVS I. IMP.

● Quam bello dirutam longè ego meliori loco ac situ restituendam ædificandamq; mandavi, nostra è Germania oriunde Philippe Rex Max: vt ornes, ornatamq; vt augeas oro poscoq;.

IBIDEM.

Tit. Cæsar Aug: F. Augustus Diuus Cæsar Aug: F. portam f. c.

TICINVM.

VLGGO PAVIA: PERBELLA VRBS, DV-
cum Longobardorum & Mediolanensium sedes olim perpetua: multas turres habens atq; ad eiusdem nominis fluuium sita, qui ex monte Summano, hodie Gothardi, ex summis Alpibus cū Rhodano & Rhe-
no oritur, diuersis tamen partibus & in diuersum fluentibus, & aquis tam est perlucidus, vt quiduis imo in fundo luculentè monstret, atq; hinc ad IIII. milliare ostium efficit, & in Eridanum se effundit. Condita à Leucis & Maricis, Liguribus, ampliata à Boijs & Cænomannis Mediolani tam valde auctis, vt illius vbis spacijs contineri haud possent, dictaq; Papia à papæ, quæ vox exultantis est, & non ineptè applicatur, cum breuissimo tempore ita creuerit, vt nullam circum vicinam potentiam videretur timere, vel quod sit mirabili copia rerum omnium ad vitam hominum vtilium abundans & affluens. Ager enim eius mirifice fertilis est, & tantæ vbertatis, vt vulgò Mediolani hortus nuncupetur, suppeditans non solum frumentum, vinum, fructus, sed etiam delicias & omnis generis ferinas carnes, aues, pisces, & alia mortalium vsui oportuna & necessaria. Gothorum quoq; Reges ante Longobardos propter aëris salubritatem lociq; amœnitatem hic consedisse legimus. Bellis sæpius vastata, ac miserè dilacerata fuit, plurimū & splendidis ædificijs ornata iterum à Ioanne Galeatio Vicecomite, & Imperio Mediolanensi coniuncta. Dein in Sfortiarum & Regis Franciæ potestatem deuenit, quo apud Ticinum à Carolo Lanoio Neapolis Prorege, & copiarum Caroli V. Imp: præfecto in pugna, ex equi lapsu, cum Rege Nauarræ maximaq; principum parte, quos Franciscus Rex Galliæ in comitatu suo habebat, anno M. D. XXV. die festo Matthiæ in viuario capto, ad Carolum Imp: eiusq; filium Philippum transijt, sub quibus ex multis & diuersis calamitatibus, de quibus historiæ referunt, recreari & refici nonnihil cæpit. Arcem habet pulcrè munitam, à Ioanne Galeatio Duce erectam. In ea præsidium Hispanicum, sicuti portarum & oppidi Germanicum, Item pernobilis bibliotheca semirutæ adhuc iacens: Cellæ quoq; tam latæ vt duo æquorum millia in illis pabulari & abscondi possint. Fora duo cum platea quæ in arcem ducit amplissima sunt. Ante Ecclesiæ Cathedralē statua ænea equestri Antonini Pij. Templum D. Petri aureum habet cæ-
lum, & sumptuosum D. Augustini marmoreum monumentū, qui à Luitprando Rege Longobardorum è Sardinia huc translatus & reconditus est, atq; etiam templū hoc cum cænobio & D. Anastasij æde extruxit: Regina Condiberta D. Ioannes Batistæ færum: Petrus Episcopus Luitprandi consobrinus D. Sabina: Regina Theodolina

N n n

D. Maria

T I C I N V M.

D. Mariæ Perticalis ædem: Rex Perterit D. Agathæ ac D. Claræ monasterium condidere. Gymnasium à Carolo IIII. Anno Domini M. ccc. Lxi. Galeatio & Barnaba Vicecomitibus postulantibus fundatū, florentissimum semper fuit, sed à Gallis cum ultionis caussa Odetto Fuxio Lantrecchio, & Comite Saupaulij Ducibus, binis vicibus urbem occupassent & omnibus direptis vastassent, admodum sicut & aliæ ædes deformatum. Papa Pius V. Rom: Pontifex patria Bustoducen: comitibus suis hac nostra ætate collegium Papia instituit: Et Cardinalis Boromæus, studiosis palatium suum attribuit. Ericus quoq; Brunswicensis Dux huius urbis & Italiae delitijs ita delectatus est, ut relicto Ducatu hic in senectâ confederit, & vitam cum morte commutarit: De quo Poëta lusit:

Papa tibi Papia atq; fuit non patria cura,
Hinc procul à patria te regit urbs Papia.

Pons super Athisum flumen longus est tectus, &c.

IN AEDE D. PETRI.

LVITPRANDVS REX LONGOBARD:

Luitprandus Longobardorum Rex inclytus ob translatum D. Augustini corpus templū hoc, & Abbatiale cœnobiū religiosissimè inibi degentibus restauravit, ann: Dcc. xxii.

SEVERINI BOETII EPISCOPI.

Maonia & Laria lingua clarissimus, & qui
Consul eram, hic perij missus in exilium.
Sed quid mors rapuit? probitas me vexit ad auras,
Et nunc fama viget maxima, vivis opus.

EIVSDEM.

Quisquis in hoc superos templo submissus adoras,
Deq; tuo fundis pectore iussu preces.
Huc prece finita clamat lapis iste venito,
Carmina nec pigeat scire quid ista velint.
Hic est quem spectas tumulus, quo condita Divi
Sancta Severini molliter offa cubant.
Vir fuit hic quondam Roma satius urbe, propago
Manlia quem priscis annumeravit avis.
Torquatam audacis quem pœnam sumere nati
Heu nimium patria verus adegit amor.
Felix & socero, felix & coniuge casta,
Proleq; cum gemina consul in urbe fui.
Sanguine non tantum titulisq; insignis auorum,
Quantum virtute hic ingenioq; fuit.
Hunc equidem cunctas animum dimittere in artes,
Doctrina studium magnaq; cura fuit.
Dicere longa mora est, quot scripserit ille libellos,
Atq; referre suo nomine quemq; labor.
Quos inter fidei plures munimina nostra,
Conditur in rebus pagina sacra tuis.
Sed tamen immeritus satis agitata iniquis,
Pro meritis pœnas suppliciumq; tulit.
Nam Theodorici nunc Itala regna tenentis
Dum benè nequitiam domat & imperium.
Infelix opibus dignoq; exutus honore,
Turpiter à patria pellitur exul homo.
Mæstus, egens, nullog; fugam comitante suorum,
Mania non fausto contigit ista pede.
Atq; istic reliquos vita miserabilis annos
Exegit, stabili tot mala mente gerens.

His

*Hic tenebris fædâq; abstrusus carcere ditas
 Solamen proprij dulce laboris opus.
 Nec tamen his satiata ferox crucis ira Tyranni,
 Hunc etiam sua morte perire iubet.
 Impia funestus peragens mandata satellites
 Sanctum lethifero secuit ense caput.
 Nec mora deposito terreni corporis usu,
 Qua meruit liber, spiritus astra subit.
 Qui hunc sanctorum numero turbaq; receptus,
 Magnaq; Martini premia laudis habet.
 Laudibus ac toto nomen celebratur in orbe,
 Perpetua famam posteritatis habens.*

IN AEDE CATHEDRALI.

MANFREDI DE BECCARIA ET
 FRAT: DVOR:

*Tres successivè cines genuisse refertur
 Roma secunda sibi claros quos protulit urbi,
 Ordine quemq; suo Murrum, Carumq; secundo,
 Terno Manfredum, quos omnes de Beccaria
 Protulit unica stirps, populi totius honorem
 Semper adornantes, populum nam semper amabant,
 Et populus gratos dominos hos semper habebat,
 Quos tribus hic tumulis nescatis esse sepultos.*

M. CCC. XXII. die Lunæ Men: Mart: obiit Dominus Manfredus de Beccaria.

S. D. BELCARI DE BECCARIA.

Militis & legum Doctoris filij quondam Domini Nicoleti de Beccaria militis & ipsius descendendum militum legum & Decretorum Doctorum, & vxorum cuiuslibet ipsorum, qui D. Beccarius fuit, Potestas & Rector Modretiae & ciuitatum Sauonae bis, Cumarum bis, Mediolani, Bergami quater, Lucæ, Mantuæ quater, Vercellarum; Ianuæ. Ast & fuit sed non actu Potestas Pisarum & fuit electus, sed renunciauit posteriam ciuitatum Parmæ, Vercellarum quater, Pisarum, Nauariæ, Mantuæ bis, Sauonæ, Mediolani, Firmi, Cheni, ast bis capitaneus Pisarum, Parmæ & Firmi, Anno Domini M. CCC. XXXVI. fecit fieri.

FRANCISCI DVCIS LOTHARING: RICHARDI GALAE
 POOLEN ANGLI DVCIS SUFFOLCHIAE.

Capto à milite Cæsareo Francisco I. Gallorum Rege in agro Papien: anno M. D. xxv. xxiv. Febr: inter alios proceres qui ex suis in prælio occisi sunt, oecubuerunt Domini Ill.^{mi} Principes Franciscus Dux Lotharingæ, & Richardus Gala Poole Anglus, Dux Suffolchiæ à Rege Tyranno Henrico viii. pulsus regno: quorum corpora hoc in cœnobio & ambitu per annos xvii. sine honore tumultata sunt.

Tandem Carolus Purcherus à Merleij Richardi proximus consanguineus, regno Angliæ ab impia Elisabeth ob causam fidei eiectus, beneficentia tamen Philippi Regis Catholici Hispaniarum Monarchæ inuictissimi in statu Mediolan: sustentatus, hoc quaecunq; monumentum pro rerum suarum tenuitate, carissimo propinquo erigi fecit Anno. M. D. xlii. maiora & honorificentiora commendans Lotharingicis. Viator precare quietem.

MICHAELI ZIEGLERO.

Patritio Sueuo, qui plurimis cum Germaniæ & Galliæ, tum Italiæ ciuitatibus peragratis, ob præclaras ingenij animiq; dotes multorum gratiam conciliarat, demum in hoc Ticinensi Gymnasio adeo in omni virtutum genere excelluerat, vt non minus in Philosophia quam in Iuris prudentia, ac in Musicæ Modalis scientia floret, quiq; cum in Syrii ardoribus æstus leniendi causa Ticino amni natans se credidisset,

Nnn 2

T I C I N U M.

diffet, eius virtutibus inuolutus, diem obiit anno M. D. Lxix. Non; Quint: ætat: suæ xxvii. Ioannes Conradus Kottauiz, cui flebile sui desiderium reliquit, socius socio carissimo, & optimè merito mœstis: p.

*Suenia me genuit, rapuit Ticinus, habet nunc
Vrna breuis, calidis ablue lector aquis.*

E I T E L F R E D E R I C U S.

Comes de alto Zollerem sacri Romani Imperij primus Camerarius Cæs: & Cato: ma: super pedites Germanos eo tempore in Italia capitaneus generalis, qui dum Papiæ à Rege Gallorum acerrimè obsessa, anno ætat: suæ xxxi. die xv. Ianuar: Obijt M. D. xxv.

I N A M B I T V.

A D D E P I C T A M H I S T O R I A M D. A V G V S T I N I.

*Cernite cremata tria vestri lumina cæta,
Augustinus Hypona Prasul; & ordinis auctor
Qui medius sedet, est, qui dextra parte Guilelmus,
A quo structa domus fuit hac: qui parte sinistra
Hic Bonifacius est, qui vobis tanta reliquit:
Æternas tribus his memores persoluite grates.*

A P V D C A R M E L I T A S.

S I M O N I T R O A M V L A E.

*Clarus in hoc tumulo Simon Troamula recumbis,
Iuncta cui illustris sanguine Blancha fuit.
Hic nouus interpres sacrarum dogmata legum
Nouerat, aurata dignus honore toga.
Pace loquor inuenum, nulli fuit iste secundus
Moribus, ingenio, nobilitate, fide.
Quod male mors tanto iaculata est spicula flori,
Concutit atq; auidas inuidiosa manus.
Scanola vel Gallus meritis alterq; fuisset,
Cuius ob ingenium iura notata forent.
Plangite Doctores raptum super astra decorem,
Defleat hunc, iuris quisquis amator adest.
Si lacrymis iterum posset tua vita reuerti,
Care Simon lacrymis omnia plena forent.
Sed quia non possunt crudelia fata reuerti,
Gaudeat in terris nomen & astra polo.*

M A T T H A E I I C.

*Vrna tegit cineres Matthæi industria caussa
Concelebrant claro nomina digna viro.
Dicite vos Pauli, dic Scanola, dicq; forensis
Curia, quàm fueris relligione pius.
Cura, labor, doctrina, fides colit athera, virtus
Scandere ad excelsos hunc iubet ipsa Deos.*

C A T O N I S S A C C I I C.

Reliquum Catonis.

L A F R A N C O N I.

Reuerend: Carmelita D. Archangelus Lafranconus Papiensis infula Theologorum redimitus Ticinensi Gymnasio viuens legit, legens obiit, legebat vt doceret, sciebat vt benè ageret, Anno M. D. Lxv. vii. Cal: Decemb:

I O A N S

IOAN: FRANCISCO DE S.^{to} NAZARIO.

A Ripa, IC.^o, primi nominis, Senatori Duc: Com: Palat: Helena gentilis vxor
& sex liberi.

*Hoc potes hospes affirmare saxa,
Humani nihil esse non caducum.*

NICOLINI DE S. NAZARIO.

*Vita bonum mendax: longo dignissime saclo
Hic regis extinctum te Nicolino lapis.
Heu quantos Ticino luctus lacrymasq; relinquis
Interpres legum, consiliq; pater.*

M. CD. LXXIII. die XIII. Mens. Maij.

BALTHASARO TORQUATO.

*Balthasar hic iaceo Torquata gloria gentis,
Ossa hic, ast animam clarus Olympus habet.
Pace, age quis nescit? clarus, celeberrimus armis
Illustres mihi sub mea iuga Duces.
Debuit aternos igitur quos terra triumphos
Hos parat ecce mihi regia tota poli.*

Obijt Id: Mart. Anno. M. D. Lx.

IN S. FRANCISCO.

GOTHARDVS REGN: MEDIOLAN.

Ticinensis Gymnasij Rector instauravit, anno M. D. XLVIII.

FRANCISCO MUGARO.

*Ille decor fidei, Genna pius ille minister
Qui rerum causas novit & alta DEI.
Clanditur hac humili Franciscus Magarus arca,
At tenet optatum Spiritus ipse polum.*

ANONYMI.

*Non habitaculo soli nec stirpis avita,
Immisere necem fata sinistra mihi.
Nil hinc inde preces fusa, nil pulcra iuventus
Profuit, instabilis stat sua cuiq; dies.*

BALDI IVRECONSVLTI,

cuculla Franciscanorum induti.

*Vita, labor, studium, divini cultus amoris,
Artes natura, Regis fulgentia dicta,
Legales norma, Pastorum cœlica iura,
Ornant Baldi animum, quæ pandit dogmate claro.
Et quia nunc linquit mortalis pondera carnis,
Dulcia iam gustans auctoris pascua summi,
Clanditur hic Baldus, Francisci tegmine fultus
Doctorem princeps Perusina natus in arce.*

Obijt M. CCCC. XX. IIII. April: in aurora.

Baldus editiorem locum sortitus hic octo & decem supra centum annis obdormiuit. Gothardus Vregna Mediol: Ticinensis Gymnasij Rector instauravit, Anno M. D. XLVII.

EIVSDEM, AB AMANTE NOMINIS

adscriptum.

*Filius Astræ, morum pater, artis alumnus
Casaræ, verus religionis honor.*

Non 3

Baldus

T I C I N V M.

*Baldus Perusj ducens cognomen ab urbe
Clanditur hic, animam sydera summa tenens.*

FRANCISCI CVRTII SENIORIS.

*Sacrarum interpres legum sanctissimus olim
Franciscus, patria gloria magna sua.
Quem probitas, quem cana fides, pietasq; Deorum,
Fecerat, hoc positum marmore corpus habet.*

Obijt M. CCCC. XCV. XXX. lul:

Bernardinus Curtius gratus filius fieri iussit.

HIERONYMO BECCARIAE.

Iuniori, Comitis Francisci Iunioris fil: bellicæ laudis gloria cumulatissimo, vel nomine ipso hostibus formiduloso, dextra & stratagematibus præclaro, qui in singulari certamine semper victor, plurium peditum cohortium, equitumq; turmarum Ductor Francisco II. Mediol. Duci cuius fortunam securus est, Laudæ Pompeiæ oblesæ maximo fuit adiumento, Barbara Soror B. M. P. M. D. xxx. Hieronymus Beccaria Cornazanus ex eadem Nepos, Lusitanæ religionis Eques ad perpetuam rei memor: instaur:

LVCHINI CVRTII.

Tegitur hoc Lapide Luchinus Curtius Iuriscons: patriæ decus, vitæ speculum, pacis amator, præcipuus vitiorum malleus, Ob: M. D. II. III. Nouemb.

IN AEDE S. CLARAE.

Blanchæ Aiatæ coniugi, Augustinæ Turrianæ matri, Blanchæ Salimbenæ sorori, foeminis lectissimis, Ioseph Salimbenius Eques tribus animis suis vnica pietate pos: anno M. D. LXXIII.

IN S. EPIPHANIA.

ANDREAE ALCIATO.

Mediolan: IC. Comiti, Protonotario Apostolico Cæsareoq; Senatori, qui omnium doctrinarû orbem absoluit, primus legum studia antiquo restituit decori, Vix: ann: LVIII. M. VIII. D. III. Ob: prid: Id: Iauar: M. D. L. Franc: Alciat: IC. H. B. M. P.

*Siste gradum, quamuis fugiat brevis hora, viator.
Sic feri nullus te dolor examinet.*

AD INSIGNIA.

μηδεν ἀναβαλλόμενος.

In obitum eius notum est Et ostichon.

AD CORNVCOPIAE.

Ἀνδρὸς δικαίᾳ κἀρεπτοῦ οὐκ ἀπέλλυται.

IVra ta Cent strepit VsqVè forI LegesqVè saLVbres,

CVr? IaCet Andreas DVX & ApoLLo forI.

Domus Alciati prope D. Thomæ templum est, ampla ea & turri inuersa, foribus, effigie & insignibus additis cum inscriptione:

**AND: ALCIATVS IC: EQVES CAESAR: DVCA-
LISQVE SENATOR.**

Bibliothecam tenet Franciscus Alciatus, in qua præ cæteris membrana miræ vetustatis continentes formulam contractus antiqui, quam in monumentis antiquitatis ponit doctissimus Georgius Fabricius Chemnicensis.

HIERONYMO TORNIELLO.

Iureconsulto maximo, quem ad intimam iuris vtriusq; sapientiam enucleandam, ac totius S. ac iustitiæ exemplum natura pepererat, hered: opt: M. M. ad tempus posuere. Vix: ann: Lxx. Ob: ann: M. D. Lxx. Non: Calen: Octobr.

Credite

*Credite nunc vase angusto posse aquora claudī,
Cum quidquid legum est hac brevis urna regat.*

IN ECCLESIA CRVCIS.

BARTHOL: BECCARIA.

De S. Iuleta Philippo Mariæ Mediolanensi Duci, inter cubicularios Proce-
resq; suos ob merita quamplurima gratissimi, eiusq; posterorum ossa. Ioannes Ba-
prista & fratres Beccariæ superstitēs, vt eadem urna recondere aliundē expertata,
hic piē reponi curarunt, anno M. D. Lx. die xii. Ianuar.

IN AEDE D. THOMAE.

IN CAPELLA D. CATHAR: VIRG:

*Hanc totus cœtus studij Papiensis honori
Catharina tuo statuit pia sancta Capellam,
In qua constituit sua quatuor esse sepulcra,
Annis mille suos Phœbus tunc voluerat ortus
Tercentum his iunctis, qui secum iure tenebat
Lustra nonem, bis iunctus erat quibus unicus annus
A Christi natū numeri ratione notati
Principis illustris Geleaz Antistitis, atq;
Virtutum Comitū, sub Papia diues habentis,
Vrbis erat, & studio generalis laza manebat.*

HIERONYMO SACCO.

Et animi & consilij maximo viro, qui bello pares fortasse aliquos, superio-
res certē habuisset paucos, honestis: ductis ordinibus miram in varijs generibus
bellorum & hostium adeptus est laudem, demum Gasinariæ arcem oppugnans vul-
neribus quinq; affectus, natus annos vi. & xL. Nouariæ præfectus obiit anno M. D.
Lvi.

AVRELII TONNI MEDICI.

*Ille Placentinus violenta heu morte peremptus,
Artis professor Medicina hac Marcus in vrbē,
Anrelius Tonnus sacra indolis ecce quiescit,
Cum superis gaudens ferē lustris quinq; propinquus.*
Obijt Cal: Febr: M. D. Lii.

IACOBVS MANDELLVS.

Albensis iuris vtr: interpres celeberrimus, Papiæ, Placentiæ & Pisis supre-
mos honores consecutus, cum deinde Patauium, Ferrariam, rursusq; Pisas magnis
præmijs vocaretur, vita functus Ticinensem hanc cæterasq; lugentes reliquit Acade-
mias Vix: ann: xLv. Ob: xxx. Octobr: M. D. Lv.

CHRISTOPHOR: CASTALION.

Hic iacet clarissimorum IC.^{orum} ætatis suæ princeps Dominus Christophorus
de generosa progenie Castalionensis Comes, atq; illustrissimi Domini Dn: Secun-
di Ducis consiliarius, qui Papiæ, Taurini, Parmæ & Senis primam cathedram te-
nens legum Monarcha scribebatur, cuius anima die xvi. Maij anni M. CD. xxv. in
festo Dominicæ Ascensionis hic dimisso carnis onere cum Christo in cœlū ascendit

FRATRVM BUTIGELLARVM.

*Quos genuit generosa domus Butigella Ticini
Splendida progenies fratres Antonius aras
Ille Simon Thomasq; simul Franciscus & istis
Additus has animæ voto Mena Pacius olim
Constituere pio, quorum tibi sancte dicata
Spiritus una manet, Stephanum colis altera sanctum*

N n n 4

Quoti-

T I C I N V M.

*Quotidie quo missa loco celebretur in annem
Aetatem, sacrumq; sequens, oratio calle
Quo leniore polos animus cum liquerit ossa
Quisq; petens lateatur ovens tetigisse tonantem.*

Supra scripti fratres hanc sacrificiam construi fecerunt, anno Domini M. CD. xLix.

AVGVSTO SENAGO.

Medico & publico Professori clarissimo, florente eius ætate & gloria ad superos vocato, Ioannes Baptista nepos pos: nobilissima Butigellarum familia annuente. Ob. v. Maij M. D. LXI.

IN S. AVGVSTINO.

CHRISTOPHORO TRVCHSES.

Sacri Rom: Imperij Hereditario Dapifero Baroni in VValdtburg, Tribuno mill: Cæsareor: in ditione Africana ornamentis equit: donato bis D. Caroli Imp: manu.

*Austriacum in Turcas bellum, Caroliq; triumphus,
Tunisia fauces salsaq; stagna maris.
Virtutis monumenta tua immortalia perstant,
Corporis hic tantum stat fugitiuus honos.*

Ottho Gynasiarcha fratri carissimo P. M. D. XXXV.

CHRISTOPHORI DICTVM:

OTTHONIS:

In hoc vici, mors irridet curas.

Clementia principes dijs facit æquales.

PETRI DE CORTEVILLE.

Alcanteriaz Commendat: Pamel: D. Caroli V. Imp: Conf: & geminar: custod: quod mortale fuerat hic latet, reliquum ad astra volitauit. XII. Cal: Iul: M. D. xLiii.

AD S. MICHAELEM.

D. ELEVCADIO.

*Dini Eleucadij delatum est corpus in urbem
Ticini, Magno Constantino imperitante,
Pastorem hunc habuit quondam longæua Rauenna,
Cuius translata nunc maior continet arca
Reliquias, ubi sculpta eius spectantur imago.
M. D. LXXIII. à virgineo partu.*

ENNODII.

*Ennodius Vates lucis rediturus in orbem,
Hoc posuit tumulo corporis exuvias.
Clarus prole quidem generosior ipse propinquis,
Quos functus laudum iussit habere diem.
Reddidit hos cælo viventibus ille figuris,
Cum fecit fama viuere conloquijs.
Quid mirum si morte caret post busta superstes,
Qui consanguineos restituit superis.
Ille fuit quantus mundi celebratus in ortu,
Nec silet occidui cardinis Oceanus.
Schismata coniunxit dudum discordia legum,
Atq; fidem Petri reddidit Ecclesijs.
Pollens eloquio, doctrina nobilis arte,
Innumeros Christo restituit populos.
Largus vel sapiens dispensatorq; benignus,
Diuitias credens quas dedit esse suas.*

Temple

*Templa Deo faciens hymnis decoravit & auro,
Et partes sancti dogmata nunc loquitur.*
Depositus sub D. xvi. Cal: Augusti.
Eius reliquiae in maius altare translatae.

GEORGII ZVCARII.

Quos eidem lares atq; eadem coniunctissimae stirpis caritas pietatis officio coniunxit, hoc eodem tumulo duo sancti vita requiescunt. Do: Georgius Zucarius spectatae fidei causidicus patriae defensor, qui obiit ann: salut: M. D. Lvi. xii. Septemb: Margareta eius filia.

ANTONII GUAYNERII.

*Hippocrates medica basis Galienus & Isach,
Et quod Aescenna scimit humatur ubi.
Hac est Antonius Guaynerius abditus arca
Philosophus, medica maximus artis honos.
Testantur plures libri, quos condidit ipse,
Famaq; qua celebris par sibi nullus erat.
Par sibi sola fuit veritate & nomine coniux
Antonia, ut thalami sic tumuliq; comes.
Hos Deus ad caelos exutos corpore traxit,
Ne superis sanctis tantus abesset honor.*

APVD S. IOANNEM IN
SVBVRBIO.

*Hic vir sit limus Christi, dum vixit, amicus,
Pandit ut eius opus, & sacer iste locus.
Vites namq; dedit tibi, muris atria sepsit,
Atq; domum struxit qua melius potuit.
Presbyteris grandi fore qualibet utilitati,
Nam simul hic prandent ut decet atq; iubent.
Vnde Deus grates sibi det.*

IN AEDE S. SPIRITVS EX-
TRA MVROS.

HIERONYMO DE BECCARIA.

Præclarissimo equiti, illustriq; Comiti Montisbelli & Montiscalui ac Litubij Domino, insigniq; pro Francisco patre & Galeatio Maria filio Mediolani ducibus apud diuersos principes legato, qui obiit anno M. D. tertio Non: Decemb: Comes Galeatius eius filius perpetuo moerens hoc monument: pos:

IN S. IACOBO EXTRA MVROS.

AVGVSTI DE BECCARIA.

Sepulcrum præstantissimi militis Domini Augusti de Beccaria Gambolati Trumelli & Burgi S. Cyri Domini, qui obiit anno natalis Christi M. CD. Lxxv. die vi. Ian: cuius hæc est effigies.

*Lustra nouem decies bis centum & quinq; peracta
Argentisq; dies Ianuarij sexta vigebar,
Post Christi natale Dei cum clara propago
Beccaria Augustus superas migravit ad arces
Insignis miles, templo hoc sua membra recondi
Iussit, dumq; pjs quàm maxima pradia linquit
Nunc tibi dextra refert, uxorem lena potentem
Signat imago suam, qua nunc opus & monumentum
Hoc autore vides, si nomina fortè requiris,
Et genus egregium, dicam: Zacarina Lonata.*

T I C I N E N S I S.

IO: AVGVSTINI VEGII.

Ticinenſis patricij ſplendidiffimi ac Iureconſulti, quod mortale fuit, hic requieſcit.

I A S O N M A Y N V S.

Iureconſultus, Comes & eques quiquis ille fuerit hic requieſcit.

Quis iacet hoc hoſpes tumulo? quis? ſummus Iaſon:

Ille ne Phryxæa vellere diues ouis?

Clarior hic illo longè eſt. Quisnam oro? Maynus

Excellens iuris gloria Cæſarei.

Non fuit hoc quiquisquam iuris conſultior alter,

Qui extinctum poſſet reddere ius melius.

Sed tamen hoc ſummi vetuit mens dia Parentis,

Cæſaribus cupiens uſq; fauere ſuis.

Te audiit nimium felix qui iura legentem

Damnantemq; acri plurima iudicio.

Nec tamen infelix, tua qui monumenta reuoluit

Et memori condit lecta, tenetq; ſinu.

Et quanquam obloqueris, plebs inuida, ſolus Iaſon

Hic legum nodos diſſiciles ſoluit.

Amborum ſic fama omnem vulgata per orbem,

Ille nitens belli laude, ſed ille roga.

L A N C E L L O T T V S D E C I V S.

Iuriſconſultiffimus & in Ticinenſi gymnaſio interpres gratiffimus, magno Gymnaſij & totius vrbiſ dolore obiit anno M. D. xv. mii. Febr:

Bina trophæa ſuis Decij peperere, ſed unus

Huic patria lux, ſpes, præſidiumq; fuit.

Sæua prius quàm clara fuit ſua dextra, triumphum

Aſt ego diuerſa conditione tuli,

Signa mihi leges pax & victoria, & arma

Iuſtitia, eloquium cum pietate fuit.

Ergo pro meritis functus iam munere tandem

Ad ſuperos reduci ſpiritus igne redit.

H I E R O N Y M I T O R T I.

Iureconſulti reliquum quod ſuper eſt hoc marmore reconditur, hic Ticini tribus Gymnaſijs legendi perfunctus munere, graui correptus morbo. Obiit anno natiuit: Domini M. CD. XXCIV.

Cæſarei iuris terrarum ſplendor in orbe,

Tortus in hac urna nobile corpus habet.

Ingenio leges illuſtres reddidit ille,

Luce par eſt Phæbo qui loca clara facit.

I O A N N I S G I R I N G E L L I.

Summi Philoſophi & Medici intus oſſa quære, extra nomen, quod tam paruo ſaxo claudi non potuit.

A D S. M A R I A M I N P E R T I C A.

A N D O A L D I D V C I S.

Illuſtris Dux Liguria ſub regibus audax

Andoald armipotens clariſ natalibus ortus

Victrix cuius dextra ſubegit fortiter hoſtes,

Belligeras domuit acies, hoſtilia caſtra

Cum laude ingenti proſtrauit Didymus iſtic

Cuius membra iacent huius ſub tegmine cauti

D V C I S

DVCIS CVIVSDAM.

*Fama virum celebrat diuersis plena triumphis
Immensum qualis fueris quantusq; per orbem,
Magna Duci pietas fuit isti & bellica virtus,
Qui iam sexaginta peractis circiter annis
Ad cælos animam misit, sed membra sepulcro
Huic tumulanda dedit, fuere cum indictio prima
Nonarumq; esset Iulij cum feria quinta.*

DVCIS SAE.

*Conditur hic Ducissa pijs memoranda loquelis
Cunctorum, è vita quam mors surgentibus annis
Abstraxit subito regalia sceptrum tenentem,
Qualiter imperio paucis præfecta diebus,
Taliter ornabat concessi exordia regni
Templa Dei venerans, sacerdotesq; ministrosq;
Ecclesia summo sanctoq; colebat honore,
Purpureas rotas, simul & diademata, vestes
Deposuit, Christo famulans in paupere gestu,
Sicq; suis manibus ieiuna ministrat egenis.*

MELCHIORIS GERMANI

D. O. M.

*Hic condit lapis ossa Melchioris
A Germania, amice ne viator
Quaras qui fuerim diu: labores
Post multos varia & pericla rerum
Germano Latium mihi maiorem
Finem & perpetuam dedit quietem.*

M. D. XXXVII. IX. Calend: VII bris.

IN INGRESSV CAROLI V.

IN I. ARCV.

τας ημων οικίας ετρεψοντες προς, αστον.

IN II. ARCV.

PAPIA.

In mœrore

Lætitia.

Solatur caussa mœrentem.

Huic ex vtraq; parte tres tabulae adiunctae.

A DEXTERO LATERE.

I.

*Defecere alij solum tu passa Papia,
Ii sublimantur mœsta sed ipsa iaces.*

II.

*Exemplum stabit populis subuersa Papia
Par sis pro populis tanta tulisse suis.*

III.

*Integra nostra fides fulget si rupta corona
Hac capti Reges, reddita sceptrum tibi.*

A SINISTRO.

I.

*Diruta Casareo pro nomine celsa Papia
Instaurata tuo munere Caesar eas.*

Erepta

T I C I N V M.

II.

*Erepta Insabra Caesar tibi sceptrā redemis
Quam desolatam ne patiāre precor.*

III.

*Caesar si gratus, si iustus rector olympi,
Integra cernetur rupta corona mea.*

IN III. ARCIV.

Σε πῇ δικαίῳς Βασιλείᾳ πολέμοις δόναι μὲν ὑπακόοις Φιλανθρωπίαν δεικνύειν:

IN PORTA TEMPLI.

Θεὸς οὐδενὸς κάρηλος μόνον δαίτου θεῶν.

Via qua Mediolanum itur viuarium est, vulgo dictum il Barro, cinctum vndiq̃ lateritio muro, & in formam redactum quadratam, cuius ambitus milliaria continuit & quodlibet latus D. pass: nunc vero semilacerum desinit ad nobile & famosissimum illud Carthusianorum monasterium, quod vulgo la certosa appellatur. Huius templum marmore mira arte elaborato incrustatum vndiq̃ est: Altare verò summum solido ex ebore, figuris exilibus & operis admirandi. Fons itidem pulcherrimus & marmoreus. Fundavit id Ioannes Galeazius Mediolan: dux, & multis auxit redditibus, adeo vt xxv. mill aureorum in censu annuo habere iudicetur. In templo Ducis effigies cum superbo & eximio eius & vxoris marmoreo monumento.

GALEAZIO Vicecomiti Duci Mediolanensi ac Priori eius vxori Carthusiani memores gratiq; posuere M. D. LXII. xx. Decembris.

IN MARMORE COOPERIENTE SEPVL-
crum hæ habentur historię.

I.

Imperio auspitioq; suo hostiles exercitus debellat.

II.

Præfecturam militarem à Patre accipit.

III.

Finibus prolatis Dux Mediolani à Vondeslao creatur.

IIII.

Papiæ liberalium literarum scholas extruxit.

IOANNES GALEAZIVS.

ViceComes, Magni Matthæi Pronepos sub Galeazio patre ad magna institutus rem militarem primus in Italiam reduxit, bellator indefessus suo auspicio & aliorum ductu Barbaros & hostiles exercitus, siue iniurias vlcisceretur, socios & amicos defenderet, siue regni fines ampliaret, occisione deuicit, Regum gener atq; socer, affinitatem, amicitiam & societatem cum potentissimis Regibus iunxit, religionem Dei amplexus collapsa templa restituit, nouem magnifica & opulenta monasteria extruxit, Hierosolymis sacellum & aras erexit, domi & bello disceptator prudens, iustus, magnificas Papiæ scholas cuiuscumq; scientiæ Doctoribusq; annua salaria instituit, arces patrem imitatus partim situ & natura validas munitiores, alias manu & opere & manu inexpugnabiles fecit, gentes omnes à mari Tyrrheno ad Venetorū vsq; litora sub fidē & imperium redegit, ex Gubernatore regni Dominus & Dux creatus ad excelsa rerū humanarū fastigia viam affectabat, nisi in Italiæ iacturā fata interces-

intercessissent. Cæterum moriens cor Viennam Allobrogum, reliqua intestina ad Callæcos deportari, & in ædibus Diuorum Iacobi & Antonij: ossa vero in cœnobio Carthusiensium iuxta Papiam condi testamento iussit. Vix. ann. xLviii. M. x. D. xix. Obijt M. CCCC. ii. Melignani regnavit ann. xxiiii.

IN CHORO.

AD CHRISTI EFFIGIEM.

*Corpus virginæum Christi spectator adora,
Victima qui pro te sanguinolenta fuit.
Hic tibi vitalis liquor est pergratior illo
Nectare, quod veteres antè bibere Patres.*

MEDIOLANVM.

VLGO MEILAN EXIMIÆ DIGNITATIS

urbis, spaciū complectens amplissimum, ut inter maximas Europæ censeatur, suburbia longa lataq; admodum habens, quibus plurimum augetur: Ea sicuti & ciuitatem latæ aquarum fossæ cingunt, per quas vndiq; nauigij annonnæ magna defertur copia. Nobilis mercimonijs & mechanicis artibus, & tam multa ac diuersa hic artificum genera, tantaq; frequentia ut referri vix queat. Sita loco plano trans Padum inter Abduam & Ticinum fluuios, Alpibus vicina: ædificata à Tubale filio Iaphetis, tempore Indis cum 4840. ampliata ab Olano Hetruscorum, dein Medo Gallorum Ducibus, dictaq; Mediolanum. Alcianus in Emblematis aliam nominis rationem affert, & à Celtico vocabulo Medel & Lano, id est, terra, quasi dicas Terra Minervæ, quæ hic præcipue colebatur, appellatam prodit, atq; addit eam à Bituricis & Heduis conditam, & cum Heduorum insigne esset, Bituricorum agnus, communi consensu statum, ut porca lanata gentis vtriusq; signum esset, cuius sententiæ etiam Linius est cum Luciano. Floruit maximè Traiani & Adriani Imp: temporibus, qui eam magna ex parte habitarunt, Diruta miserè à Gothis, post Longobardis Longinus Imperatoris Iustitiani Exarchus ijs pulsus plurimum instaurauit, atq; ibidem diem extremum clausit, cum urbem summè in otio & decore annis aliquot tenuisset. Fredericus I. Anno M. C. L X II. solo æquauit, & tria corpora Magorum Mediolanensium odio transtulit Coloniam Agrippinam, de quo excidio hi versus in quodam marmore reperti:

*Rex est venturus Mediolanum tibi durus,
Rex tibi crudelis, per quadrum diminueris.*

Post varias experta belli fortunæ & imperij vices etiam à Vicecomitibus possessa & gubernata est, quorum Ioannes Maria, Ioannis Galeazy I. Ducis præclarissimi filius, ob immanem tyrannidem in gubernatione exercitam ad templū Diui Gothardi trucidatus est. Simili modo perijt in æde Diui Stephani Galeazius Maria Francisci Sfortiæ filius propter infâulas libidines, cuius cædis patratores nulla habita ratione ætatis in quartum vsq; gradum occisi, & ædificia ipsorum diruta, horti vastati, radicatus effossis fructiferis & reliquis succis arboribus. A Sfortijs cæ ex successione patris Caroli tenet Philippus Hispaniarum Rex, à cuius Vicario cum tota prouincia & vicinis ciuitatibus ad eam pertinentibus gubernatur. Arcem habet portam Iouiam munitissimam, & totius Europe propugnaculum, nullaq; vi expugnabilem; cuius munitionis ratio cum proftet, eam hic non prosequemur: In maiori tormento æncæ hæc:

O o o

35

**Ich heiße Schmeis ins feld/
Dem Dabst vnd Deuffel bin ich feind.**

In altero quodam oblongo ad insignia Elect: Saxon: & Lantgrauij Hassie hæc

**Alle Obrigkeit ist von Gott /
Ohn den Teuffel vnd die Babstische roht.**

Cætera quoq; ædificia tam publica quam priuata minè splendida ac magnifica sunt præsertim ædis Cathedralis, vulgo dicta Domus, quæ immenso sumptu atq; admirabili arte facta, cum paucis totius orbis templis, siue magnitudinem & artificium, siue precia marmorum & opera spectes, conferri potest: Est enim foris & intus niueo marmore ad tectum vsq; incrustata, atq; statuis marmoreis SS^{orum}. & Patriarcharum, veteris & noui testamenti historijs, quales etiam visæ in Certosa Ticinensi, mira arte elaboratis, vndiq; ornata. Organum præterea in quod IIII. aureorum millia impensa. Supra altare summum in fornice clauus ostenditur, quo Christus, Saluator generis humani, cruci affixus est, à Theodosio Imperatore Mediolanensibus dono. datus, & hic religiosè positus & cultus. Martini V. Pontificis statua in ea similiter est marmorea, qui anno M. CCC C. ex consilio Constantiensi rediens templum consecrauit, & solenne sacrum XV I. Octobr: celebrauit ipse. Palatium hinc templo coniunctum hodie Corte Vecchia appellatur, extructum à Traiano Imp: & à Gubernatore Vrbs habitatum, tractantur in eo causæ ciuiles. Inscriptio ad lapidem in Prætorio inferius, fanum D. Laurentij solis fornicibus latissimis fultum, nec vllis columnis subnixum, vetustate admirandum, & à Maximo Herculeo Herculi erectum est. Extra eius fores columnæ striatæ marmoreæ XV I. carie quasi consumptæ, in quo palatium Romanorum Caesarum idem constituere voluit. Diui Ambrosij olim Prothasij & Geruasij frequens est ob serpentem æneum, qui in deserto populo Isæraelitico propositus, & à Theodosio Imp: Diuo Hieronymo dono datus & hic repositus est, cui è regione signum crucis rubræ oppositum, ad effigiandam sententiam Christi, sicut Moyses in deserto exaltauit serpentem, ita exaltari oportet filium hominis, additoq; dysticho.

Flecte genu, submitte caput, sed corda leuato.

Contemplare humilem quem teris ore Deum.

Dein patera lignea, argento in crustata, ex qua D. Hieronymus bibit, & libri aliquot historiæ Iudaicæ Iosephi Longobardicis literis in cortice scripti. Altare D. Hieronymi laminas aureas habet, & ternis vicibus in anno populo conspiciendum præbetur magno eius concui su, circum IIII. columnæ Porphyreticæ crassissimæ. Effigies item eius prope organum tumulus communis cum SS. Geruasio & Prothasio, inter quos is est medius. In vestibulo templi arbor omnium vitiorum picta, ramisq; singulis nomina sua, vtpote, Ambitionis, Inuidiæ, Exultationis in aduersis proximi, Afflictionis in prosperis, Detractionis, simulq; emblemate agni demulcientis pede dextro leonem in humilitatis signum, addita, trunco hoc dystichon appictum:

Hac vetita quisquis decerpit ab arbore pomum.

Mors necas æternis legibus heu miserum.

Demum ad aram quandam vetustam sepulcrum, quod Desiderij postremi Longobardorum Regis asserunt, quia tamen literæ nullæ apparent, aliquibus videtur minus verisimile. Statua item Herculis, seu vt quidam volunt Bacchi, leua cauem, dextra clauam tenentis.

E regio.

E regione D. Francisci templum, in quo monumentum sumptuosum marmorcum priuatæ familiæ. Fanum D. Maria ad Celsum nondum est absolutum, futurum tamen omnium pulcherrimum. Dini Dionisij omnium antiquissimum, in quo Pet. Authoni de Leua honorificentissimè humatus erat, verum quia ob nouas molitiones monasterium ferè deformatum est, alium in locum eiusdem monasterij translatus cernitur, cum insignijs militaribus & vexillis plurimis. Ibidem extra portam domus hospitalis, quã il Lazaretto di S. Georgio vocant, forma extructa quadrata cuius vnumquodq; latus CCCC. L. I. pass: conclauiam L. XV. III. continet, ædificium planè regium. Alterum hospitale est ad S. Nazarum celebre per totam Europam. In templo Dominicanorum à S. Eustorgio saxum monstratur excauatum longum ped: XV. I. latum VI. ex continuo & solido lapide, in quo dicuntur recondita fuisse corpora III. Magorum, antequam hinc Coloniã transferrentur. In medio templi superba sepultura Petri Martyris anno M. CC. L. XII. excitata capite eius capsæ christallinæ similibus pilis sub choro sustentatæ à Lud. Sfortia incluso. La Fontana monasterium noui ordinis. D. Teclæ vel Saluatoris fanum in foro olim Mineruæ dicatum fuit. S. Gothardi nobilibus aliquot Vicecomitum sepulturis decoratum. Gratiarum ædis è regione castri sumptuosissima est hemisphærio nobilissimo à Lud. Sfortia facta, sub quo cum vxore poni volebat sepulcro ibi constituto marmoreo cum ipsius ac sui imagine, nisi in vltiori Gallia in fata concessisset. Cænobium huic coheret insigne Bibliotheca & picturis Laurentij Vincij Florentini. In sacraria quoq; multæ aureæ & argenteæ vestes à Ludouico Sfortia ad rei diuinæ ministerium paratæ & donatæ.

IN AEDE CATHEDRALI BEATAE MARIAE VIRGINIS.

DE BEATA VIRGINE IN EPISTYLIIS.

Virgo Dei genitrix, quem totus non capit orbis,

In tua se clausit viscera factus homo.

Vera fides geniti purgauit crimina mundi,

Et tibi Virginitas inuiolata manet.

IOAN: VICECOMITIS ARCHIEP: MEDIOL:

Quàm fas:us, quàm pompaleuis, quàm gloria mundi

Sis breuis & fragilis humana potentia quàm sis,

Collige ab exemplo qui transis perlege, differ,

In speculo speculari meo lacrymabile carmen,

Qui sim, qui fuerim dicet, qui marmore claudor.

Sanguine clarus eram Vicecomes stirpe, Ioannes

Nomine, nullus opes possedit latius orbe:

Praesul eram pastorq; fui, baculumq; tenebat

Dextera Pastoris, gladiumq; sinistra gerebat

Felicis Domini, magnusq; potensq; triumphans

Ipse fui vivens, metuerunt nomina nostra

AEthera, terra, mare, suberant vrbesq; potentes

Imperio tituloq; meo, mihi Mediolanum

Vrbs suberat, Londense solum, Placentia grata,

Aurea Parma, bona & Bononia, pulcra Cremona,

Bergoma magna satis lapidosi montibus aucta,

Brixia magnipotens, Bobiensis terra, tribusq;

Eximjs dotata bonis Terdona vocata,

Cumarum tellus, nouaq; Alexandria pinguis

000 2

Et Ver-

MEDIOLANVM.

*Es Vercellarum terra atq; Nouaria & Alba
At quoq; cum castris Pedemonis iussa subibas
Ianua, quae antiquo quondam iam condita Iano
Dicitur, & vasti narratur ianua mundi,
Et Sacronensis vrbs, & loca plurima, quae nunc
Difficile est numerare mihi, mea iussa subibans,
Tuscia tota meum metuebat languida nomen,
Hinc obfessa fuit populo Florentia plena,
Bellaq; sustinuit tellus Perusina superba,
Et Pisa & Sena timidum reuerenter honorem
Praestabant, me me metuebat machina tota,
Nunc me petra tenet, saxoq; includor in isto,
Et lacerum vermes laniant nunc undiq; corpus.
Quid mihi diuitia? quid lata palatia profunt?
Cum mihi sufficiat paruo quod marmore claudor.
Et clausi diem meum M. CCCC. LIII. Octobr. v.
Dominus Gabrius de Samaroijs legum Doctor conscripsit
hoc carmen.*

MARINO CARACCILO CARDIN:

Neapolitano illustri genere orto, qui plurimis pro Pontifice Cæsareq; functus
legationibus, primam Carolo v. Imperatori ad Aquilgranum coronam imposuit, An-
glos ei coniunxit & Venetos ac demum à Paulo III. Pontif. Max. in Cardinalium
numerus cooptatus, dum prouinciam Mediolan. ab eodem Carolo sibi creditam
regeret, importuna morte maxima cum Reipub. Christianæ iactura sublatus est V.
Cal. Febr. M. D. xxxiii. annos natus Lxix. Ioan. Baptista fratri opt. posuit.

BAPTISTA BAGOROTTVS.

Placent. Episcop. Bobien. & Comes, dum se mortalem animo voluit, viuens sibi
pos. M. D. xix.

Nequid expectes amicos, quod tu per te agere possis.

IBIDEM IN SACELLO.

Ioannis Andreæ Vicecomitis.
Friderici & Galeazij Mediolan. Duc.

POLYDORI SFORZIAE.

*Sforzia aui, pater est Franciscus maximus ille,
Cui virtusq; parens, fors bona amica fuit.
Est Mediolanum patria hac ditissima rerum
Atq; hominum, generis nomina fecit auus.
Corpore, mente, manuq; vicens Polydorus in artes
Et gentis titulos conspiciendus eram.
Præter spem præstare nihil sed fas fuit, heu mors,
Tam bona vota heu mors præcipitata tulit.
Natus ann. xxiii. Ob. M. CCCC. Lxxv. xxx. Martij.*

IN MENSA MARMOREA EXTRA CHORVM
AD LAEVAM. (†)

*Circulus hic summum comprehendit nomina Regum,
Quem sine principio quem sine fine vides.
Principium cum fine simul tibi denotat a. w.
x a p Christi nomina sancta tenet.*

IN SEPVLCHRO QVODAM IVNCTIS DEXTRIS.

*Iuncta thoris quondam iungitur & tumulis
Iunia Appiani suo.*

• & •

a   &   u.
*Ut maior sit nostra fides hunc esse per orbem
 Principium & finem hunc a viderier & u.*

IN SEPVLCHRO PVBLII ATTILII SEPHI-
 tani Grammatici.

*Morborum vitia & vita mala maxima fugi,
 Nunc careo penis, pace fruar placida.*

IOA: IACOBO MEDICI ET GABRIE: FRAT:

Marchio: Meregnani eximij animi & consilij viro, multis victorijs per totam ferè Eu-
 ropam partis apud omnes gentes clarissimo, cū ad exitū vitalē ætatis Lx. peruenerat.
 Gabrieli Medici ingenij & fortitudinis eximiæ adolescenti post cladem Rhetis &
 Francisco Sfortiæ II illatam, nauali prælio dum vincit cum inuicti animi gloria inter-
 ficitur.

Pius II Pont: Max: fratribus fieri V.

CAROLVS CARDINAL: BO'ROMAEVS.

Tituli S. Praxedis Archiepiscopi Mediolani, frequentioribus clerj populiq; ac
 deuoti foeminei sexus precibus se commendatum cupiens, hoc loco sibi monumen-
 tum viuens elegit.

Humilitas.

Vixit ann: XLVI. M. L. D. I.

Præfuit Ecclesiæ Mediol: ann: XXIV. mens: IIX. D. XXIV. obiit III. Non:
 Nouemb: ann: M. D. LXXXIV.

D.   O.   M.

*Mentis consilio, robore dextera,
 Et corde intrepido, ac ore alacri valens
 Conradus colai miliziam, rogæ
 Cultor, coniugium, progeniem & opes
 Sensi, & quæq; aderant munera cælitum,
 Francisco minimum principe principum
 Fratrem anglorum hic omnibus ut bonis
 Fortuna & melior me fuit optima.*

Natus ann: LX. Obijt M. CCCC. LXX. XXIII. Decembr:

BOSII SFORZIAE.

Nomen Bosius erat, genus parensq; vnū, generis origo Sforzia ille ille egregi-
 us eques pedes Ducum & Dux me fratre voluit esse gloriosum Francisco, vbi Medio-
 lanensium auctus is re est fore hic putauit opes, vim, prolem atq; reliqua quæ abstulit,
 potest nemors sæua rapere Martios triumphos Natus ann: LXV. Obijt M. CCCC.
 LXXVII. III. Martij.

D.   O.   M.

*Virtutis ergo sanguine & indole
 Clarum Leonardum à titulis aut
 Nec spiritus vim, nec bona corporis
 Desiderantem, Sfortia dum donatus
 Illustris annis ut foret & fide,
 Franciscus ingens Dux parci & bonus
 Christo dicaui Protonotarium
 Maiora fati vis properè abstulit.*

Obijt M. CCCC. LXXXIII. XVII. Septemb:

D.   M.

*Nolito mores, patriam, genus, nec rem
 Inquirere hospes, manibus mole tantum*

000 3

Lucem

MEDIOLANVM.

*Lucem precare : orbi ipse protuli lucem,
Vrbi quietem, Sfortia dedi magno
Cum maximum natum, quid astra, quid virtus
Possint hic ostendit, Parentem an agnoscis
Me Lucium Francisci, & militem, quem armis
Vrbs sensit & felicitatis autorem.*

IOANNI ARCIMBOLDO.

Presbytero Cardinali auo paterno legitimo, & Guid. Anto. Arcimboldo patruo magno Archiepiscopo Mediolani, & sibi Ioan. Angelus Arcimboldus ab Episcopatu Nouariensi, cui XXIV. annos prae fuerat, ad Archiepiscopatum Mediol. translatus V.F. Idem annos LXX, natus mortem obij XIII. Idus April. M. D. LV.

PHILIPPI ACHINTI.

Archiepiscopi Mediolan. monumenti hic est titulus Vix. ann. LXII. Ob. II. Calend. August. M. D. LVIII.

IOANNES ANDREAS.

Vicomercatus Protonotarius Apostolicus, & huius Ecclesiae ordinarius, saepe cogitans se moriturum hoc sui corporis monumentum posuit, altareq; dotauit.

MARTINI V. PP.

*Cerne viator, aue, hic stat imago simillima Papa,
Qui bonus Ecclesiam Martinus in ordine Quintus
Pastor alit tibi Roma, sua tibi gloria gentis,
Quem parit alta domus celebrata Columna per orbem.
Mundus erat longo Ecclesiae in annos
Schismate, concilium Constantia firmat, & ecce
Oddo Columna potens magno de Cardine summus
Praesul hic eligitur merito velut ante creator,
Surgentem Ecclesiam super alta cacumina petra
Mox voluit fundare, sua sic peste cadentem
Schismatis hac firma statuit stabilire columna
Hic repetens prima sua sancta palatia Roma
Hanc prius amplificans, qua Roma secunda vocatur,
Vrbem adit, hoc altare sacrat, celebrat quoq; Missam,
Primus & hic venias grandes nimiumq; salutis
Pro fabrica Ecclesiae bona dantis addit habendas.
Praesertim almifici cum festa dicatio templi
Venerit, atq; die praestante sequenteq; festum,
Ista duce Anguigero Ligurum regnante Philippo
Imperioso Italus per iustaq; bella tremendo,
Mille quatuorcentum octauo decimoq; sub annis.
Et sexto decimoq; die tum Octobris euntis,
Facta colenda manent ad honorem Virginis almae.
Carminis est Bripius Ioseph ordinarius autor
Doctor Canonici iuris, sacraq; Magister
Theologiae, at hic praestantis imaginis autor
De Tradate fuit Iacopinus in arte profundus
Nec Praxitele minor, sed certe maior Apelle.*

Thomas de Caponago scripsit.

IN AEDE D. AMBROSII.

H. LVDOVICI IVN. H. LOTHARII AVG. F. IMP.

*Hic cubat aeterni Ludouicus Caesar honoris,
Aequiparat cuius nulla Thalia decus.*

Nam

Nam ne prima dies regno folioq̃ vacaret,
 Hesperia genito sceptrā reliquit auus,
 Quam sic pacifico, sic forti pectore rexir,
 Vt puerum breuitas vinceret, acta senem.
 Ingenium anne fidem mirev cultusq̃ sacrorum
 Ambigo, virtutis an pietatis opus?
 Huic ubi firma virum mundo produxerat atas,
 Imperij nomen subdita Roma dedit.
 Et Saracenorum crebras perpeſſa ſecures
 Libera tranquillam rexir, ut ante, togam.
 Caesar erat cælo, populus non Caſare dignus
 Composuere breuiſtamina fata dies.
 Nunc obitum luges infelix Roma patroni
 Omne ſimul Latium, Gallia tota dehinc.
 Parcite, nam viuus meruit bona pramiâ, gaudens
 Spiritus in cælis, corporis extat honos.

H I S P A N I.

A qui yaſe il ſoldato Villoria
 Et qual mando il corpo alla ygleſia
 Et il Coraſon alla amiga.

H I S P A N A E.

A qui yaſe la Sennora Duenna Marina
 Que Murio treynra dios anteque fuſſe condeſſa.

IN ANTIQ. SEPVLG.

A qui yaſe luam Huſſillo Calbo
 El qual en ſennaui a nadar a Cosmoſos
 Ta ballar a las moſas.

P I S C A T O R I S.

A qui yaſe Petro Calbo Capetſtro
 Maſtro de Obra prima
 Y gran peſcador de Vara.

M O D E R A T I.

A qui yaſo Vaio bello
 Hambre buen llidalgo
 Que traſendo ſpada
 A niguñ maſo co ella

P O R T V G A L L I.

A qui yaſe baſſo Figueyra
 Mucio contra ſua volenta.

B O N A V E N T Y R A E P R A E S V L I S.

Felix, atq̃ ſuo dignus qui nomine vixit,
 Hic Bonauentura contegit oſſa lapis.
 Cui decus & clara tribuit praconia laudis
 Doctrina, ingenium, ſtemmata, vita, labor.
 Hareſeos vindex & religionis amator,
 Et ſacer Ambroſij Praſul in æde fuit.
 Iulius hos cineris dedit & Gauſridus honores,
 Vt patrui & luctus ſint monumenta ſui.

Vix. ann. LXVIII. M. II. D. III. Obijt IIII. Id. Iunij M. D. LV.

M. ANTONIO MAIORAGIO.

Dicendi magiſtro ſingulari, Latinis Græciſq̃ literis perpolitito & libris editis illuſtri, qui publicè docuit ann. XIII. Vixit XLI. Barthol. Comes vxoris fratris b.m.p.

MEDIOLANVM.
IOANNI GEORGIO GYASCONI.

ICto: præmaturè mortuo, & Hieronymo eius fratri, & Francisco patri quod nec filio pater fecit, vt cogitabat, nec frater fratri, vt debebat, ex testamento præfecto Scholæ Caritatis, quam suis heredem substituit, monumentum b. m. fecerunt anno M. D. LXXI.

BALTHASAR TACHO.

Vbi post multas ærummas temporum varietatem & vitæ tædia Musarum cultor post Deum & Principum Mediolan: Cancell: conquiescat V.F. ne se posteritati crederet M.D. XX. & solum superest sepulcrum.

SVB CRVCIFIGATIONE CHRISTI.

*Iurgia, vincla, lapas, fentes, & vulnera Christus
Ecce tulit pro te, sustinuitq; mori.*

*Da lacrymas & funde preces, peccata remisses,
Nec quem saluauit destituisse potest,*

LANTERIUS.

*Huc attende precor teq; hic cognoscito Lector,
Qui mea verba legis quam cito puluis eris.*

*Claudatur angusto Lanterius ecce sepulcro,
Nuper clarus homo, corpus inane modo.*

*Si benè, si rectè, si quidquam gessit honestè,
Hoc solo gaudet, hoc sibi letus habet.*

DE FNDATIONE CAPELLAE.

*Quem prius informi cernebas fronte iacentem,
Hunc monachos noscas condecorare locum.*

• Cælum spiritus, Corpora terras.

LAPVGNIANI.

*Siste viator iter saxo nunc dirige mentem
Quo claudor iam sum vermibus ipse cibus.*

*Lapugnianus eram claro de sanguine cretus,
Orbe Deoq; sacer qua bona fama manos.*

*Septuaginta annos sex vixi aetate valente,
Heu caro sum puluis factus, & ossa tremor.*

BERNHARDINVS ARLVNVS.

ICtus absolutissimus, exquisitaq; morū elegantia conspicuus, multa de iure Cæsareo luculenter scripsit, sed periere omnia ab Hispanis copijs discerpta, & pleraq; omnia per hunc ipsum grauiter excogitata non omnia tamen virtutis huius monumenta interierunt. Nam extant adhuc præclari historiarū libri, qui cum multis modo repertis per eundem insigniter contextis Dei Opt:Max:nutu breui in lucem edentur.

IN AEDE S. NAZARI.

IOAN: FRANCISCO ROCIO.

Viro integerrimo, imperiali autoritate Comitris Palatini dignitate insignito, qui publicis & priuatis negotijs ita se gessit, vt omnibus semper præfuerit, nemini vnquā obfuerit, Io: And: Mediolan: Eccl: Ordin: & Octauianus Fratres patri benemerito, & posteris pos: Vix: annos LXVI. Ob: Die V. Septemb: M. D. XLIII.

TRIVULTIORVM.

Ioan: Fran: Io: Nicolai filius Magni Triuultij nepos, Marchio Viglenani & Co: Musoch. qui ab aduersa fortuna frangi se nunquam passus est, post erecta sepulcra parenti hoc sibi posuit viuens. Io: Iacobus Triuultius Magni filius, qui nunquam quieuit, nec alios quiescere passus est, hic tandem quiescit ipse: Tace.

IN AE-

164

MEDIOLANVM.
IN AEDE S. FRANCISCI.
ANTE TEMPLVM.

Mouetur pietate Deus.

ALOYSII MONTII.

*Dicor Aloysius, stirps Montia protulit artus,
Perpetuò nostra stant monumenta domus.
Omni me genuit clara virtute Ioannes,
Secreti socius magne Philippe tui.
Hoc opus ut fieret fratri iucunde Philippe
Curasti, nostra pars quoq; laudis eris.*
Obijt die X. Iulij, anno M. CCCC. LXXXIIII.

DAMIANI.

B. M.

*Tolle tui lati pietatis nobile signum,
De cruce praclara lux Damiane domus.
Nunc tibi in aetherea sedes conceditur arce;
Moribus egregijs officioq; pio.
Tulices abnueris vanas in funere pompas,
Non tamen immemores nos decet esse tui.
En fratres gemini germani hac dona sepulcro
Incidant, qua olim postera saecula notent.*
Obijt hic VI. Id: Decemb: Ann: M. CCCC. LXXVIII.
Cogitat qualis sapiens non quanta sit vita.
Id ago, vt mihi instar totius vitæ dies sit.

IN IPSO TEMPLO.

O curas hominum.

EVSERIO CRIBELLO.

Auo Equiti equitumq; praefecto, qui Leucum diu à Venetis mœnibus dirutis
obfessum Philippo Duci mira seruauit constantia M. CCCC. XLVII.

Antonio patri, qui post equitum arces Cremonæ, Sauonæ Com: Placentiæ
Transpadanæq; prouinciæ praefectus senator fato concessit, natus ann: LXXVII.
Io: lac. fil: pientifs: & sibi & suc: S. P. M. CCCC. LXXXVII. Die IX. Nouemb:

IN CHORO.

PRAE FORIBVS ECCLES: FRAT: MINOR:

*Alma nitet renouata pÿs cultoribus aula,
Tempore quam modici fratres statuere minores,
Ortus erat quondam locus iste domusq; Philippi,
Corpora martyrium pro Christo passa recondens,
Ortus fecundus dictis domus unde repletur
Fruetibus immensis totus generaliter orbis
Barnaban huc perhibent translatum scripta vetusta
Fama refert, vsti cineres & plumbea tumba
Hic valor, hic felix, hic fortunatus habetur,
Et cum materno Gayus dictusq; Philippus,
Nec non Sauiua sancta venerabile corpus,
Ambrosio Paulus caelos hinc mente petente,
Protasum cum Gervasio pandendo reueles,
Sanguine sanctorum totus locus iste sacratus*

Malsi

MEDIOLANVM.

*Multipotens factus delere piacula plebis
Atq; unum ex pueris sanctis, quos dira necans
Ambitio Herodis pro Christo continet huius
Sacristia adis, quo tota hac patria gaudet,
Quam benè nudipedes locaq; hac sanctissima seruent,
Cernere cum Moyse Iosuaq; Hierarchica digni.
Perpetuo ritu feria redeunte secunda,
Plebs prius Ambrosi meritum templumq; requirens
Huc venit, & Domini verbis impleta recedens,
Lata Deum laudat tantis dotata patronis.*

Frater Gabriel de Barlassina prouinciæ tertię sanctæ minister
fieri fecit M. CCCC. LXIII.

NICOLAO ARCONBOLDO.

*Quem genus & proauis, sed plus probitasq; fidesq;
Extulit, & gemini iuris utrumq; decus.
Arconboldus in hac tumba Nicolaus honesta
Membra sepulta dedit, sydera mente petens.
Principis Anguigeri Consulq; Paterq; Senatus
Inclytus ingenio, religionis pius.
Canas fides, probitas, pietas, sapientia, virtus,
Surreptum hanc terris composuere polo.
Obijt D. CCCC. xLix. die vlt. April.*

CHRISTOPHORO REINOSO.

Siste gradum lector, & iacentem nobilem Christophorum Reinosum Hispanum
ex oppido Bonadella libenter saluta, virum integerrimum, ex clara ortum familia, qui
sub Caroli V. Cæsaris auspitijs cum diu strenuè dimicasset maioris ordinatoris phalan-
gis functus officio præfecti arcis Aronæ xL. ætatis suæ anno discessit xi. Februar. M.
D. LXI.

FRIDERICO MAXIMIL. AB AMBERGK.

Ex Archiducali Austriaca progenie Imperatori Maximiliani Patre de Scenfo
Cæs. ped. Germ. Capitaneo, Illustrissimiq; Domini Christophori à Seiseneck Baro-
nis in VVeiseneck Cæsa. Conr. & Germanici peditat. primarij Ductoris locum te-
nenti, ethico correpto morbo xxi. April. M. D. LXX. animam Deo restituenti, Elisa-
beth Comitissa in Otting carissimo conthorali in perpetui amoris vtriusq; testem di-
cauit. Vix. ann. xLII.

IVLII ÆMILII FERRARI.

Memoriæ viri integerrimi, cuius eruditiss. Professoris vigiliæ sub Io. Galeazio
Ludouico ac Maximiliano Illustrissimis Ducibus Mediolani deseruiebant, Angela
coniux eius, frater Hieron. hoc monum. moestiss. pos. Nat. ann. LXI. Ob. M. D. XIII.
iv. Calend. Augusti.

ALFONSO DAVALO TOLETANO.

Illustri genere & claris orto parentibus, & præstantis animi viro, qui Carolo V.
Imp. & Philip. Regi huius F. multis in bellis bonam nauauit operam, Vix. ann. xLv.
Ob. viii. Calend. Iunij Anno M.D. LXXI. Don. Luylopez Daualus artis Placent. Præ-
fectus fratri cariss. & eidem Vicario f. c.

IBIDEM.

*Ante Dei vultum componas virgo Maria,
Hos tibi deuotos manet in te diua Sophia,
Assiduè fundendo preces pro queis, quia præstant
Quattuor hi quorum muro veneratur imago.*

CARODVLI DE PONTE.

*Hac Dominus de Ponte iacet Carodulus in arca,
Qui fuit ipse manu factus comes Imperatoris
Ambrosii Comitiss vice factus miles atroci.*

Riberia

*Riberia bello qui dextra miliris alii
Sic humilis, nolens ornet quod floridus ipsum
Militia fulgor, quia MVNDI GLORIA VANA.
Artibus in cantibus secretis & peragendis
Fervidus ipse fuit, Dominorum maxima complens.*

ERASMVVS RECCIVS.

Cæsareus Comes Palatinus Regij Ducalisq; Insubriæ magistratus Quæstor, humanitate, officio, & doctrina admodum insignis, quod mortale habebat hic per Ludovicum Caroli V. Imp. Comitem Palatinum & fratres & heredes deponendum curarunt M. D. Lxxv. Id. Octob. Vixit annos centum.

AD S. EVSTORGIVM.

AMBROSIVS CARCHANVS.

Otio inimicus, qui nunquam in vitæ suæ curriculo quieuit, hic requiescit.

CHRISTOPHORI CONTRIGLINI.

*Hic lapis egregium virtute & sanguine corpus,
Sacra cohors animam, nomen at orbis habet.
Christophorus Contriglinus celeberrimus unus
Iustitia & magnus Quæstor in urbe fuit.
Hinc pietas, hinc prisca fides, hinc inclita virtus,
Hinc micuit sacra religionis amor.
Ast ego, qui nunquam potui te extollere viuum
Laudibus, hac cineri carmina sculpta dedi.
Mille quadringentis triginta nouemq; sub annis
Is prima Februi luce senex obiit.*

DE PASSIONE CHRISTI.

*Pungentem capiti Dominum gestare coronam,
Fortis amor docuit verbera tanta pati.
Pelle sitim magni Regis satiauit amaro,
Pectus ut hauriret lancea, fecit amor.
De me solus amor potuit perferre triumphum,
Ille pedes clavis fixit & ille manus.
Si cupis ergo animi mihi signa rependere grati,
Dilige, pro tantis sit mihi solus Amor.*

AD S. BARTHOLOMAEV.M.

*Bartholomae comes Christi fidiissime Iesu,
Aspice quas ferimus cum pietate preces.
Bartholomaeus habens regalia scepra tenere,
Ut cui regnandi ius dabat alta domus.
Religione Dei Christi succensus, honores
Abiecit fragiles, & diadema potens.
Mox cruce confixus vitam cum pelle reliquit,
Regnaq; nunc cæli victima factus habet.
Hunc venerare lubens, hunc hunc o lector honora,
Te tuet ut precibus seruet & ipse suis.*

AD EFFIGIEM S. BENEDICTI.

*O Benedicte Pater per quos largimur honores,
Per quas sæpe tibi fundimus & preculas.
Perq; tuas classes, qua ter triplici ordine constant,
Et laudes Christo nocte dieq; canunt.
Redde tuis meritis propitia numina Christi,
Hanc quicumq; tuam suspicit effigiem.*

ASCA.

MEDIOLANVM.

ASCALEON VALL.

Tam insignis officij cultor, vt eum diem non computauit, quo prodesse cuiquam non potuit, hic situs est xiii. Octobr. M. D. xxxviii.

CANDIDI PAPIENSIS.

*Scandere sydereas Virtus si nouit ad oras,
Candidus astra tenens templi dum nomen adorat
Pontifici summo Regi populoq, Duciq,
Hic Ligurum secreta dedit laudatus ubiq,
Miles & eloquio clarus, Graijsq, Camanis
Instructus, Latium studijs ornauit amanis,
Mundanis fessus curis ac aethere pulcra
Elatus gelido liquit sua membra sepulcro.*

Natusq; est in ciuitate Papiæ anno M. CCC. Lxxxix. die xxiii. Octobr. Obijt in ciuitate Mediol. Anno M. CCCC. Lxxvii. Die xii. Nouemb.

RYBERTO.

*Sorte necis pariter stratis cum corpore membris,
Hic locus ossa tenet Roberti inclusa Decembris.
Iste Ducis Ligurum secreta peregit & urbis
Platonica dederat translata volumina turbis,
Argiua & Latia linguarum dogmate fulsus,
Vigleuani natus famosa est urbe sepultus.
Non tamen extinxit sauo mors omnia telo,
Terra pars terra cessit, pars optima caelo.*

M. CCCC. xxvii. die veneris xxv. Aprilis.

ARCHETYPUS D. BERNARDI.

Delineatus, qui laborantem scismate populum Mediolanensem reconciliauit Ecclesiæ, & multos dæmonibus oppressos curauit, inter quos hoc in templo sacrificans liberauit & matronam quandam prænobilem diutissimè vexatam, & iam perditis sensibus in monstrum propè conuersam, tum Bernhardi Monachis extructum fuit Carauallis Coenobium, tum sacer ordo Cisterciensis vsque adeò fines suos promouit, vt nullæ sint gentes Christianæ tam barbaræ, quæ non euocauerint ad se pios Bernhardi comilitones.

AUSPERTI PRAESVLIS.

*Hic iacet Auspertus nostræ clarissimus urbis
Antistes, vita, voce, pudore, fide.
Æqui testator, turba prælargus egenæ
Effector voti, propositiq, tenax.
Mænia sollicitus commissaq, reddidit urbi
Diruta, restituit Desilichone domum.
Quot sacras edes, quanto sudore refecit,
Atria vicinas struxit & ante fores.
Tuisconi Satyro focumq, domumq, dicanis,
Dans sua sacro prædia cuncta loco.
Vt monachos pascant æternis octo diebus,
Ambrosium pro se, qui Satyrumq, rogent.*

Obijt ann. incarnationis Dom. DCCC. Lxxxii. vii. Id. Decemb. Indiçt. xv. Rexit Episcopatum suum ann. xiii. M. iii. D. xi.

*Præsulis Andreas præfati captus amore,
Hoc Lenita sibi condecorauit opus.*

IOAN. THOMAS GARBAGNATVS.

Patricius Mediolan. octauus Francisci Garbagnati descendens, qui Hinrico Luteburgenfi imperante legibus & armis maximè floruit, cum Paula Castilionea coniuge

iuge relligiosa hîc quiescit, donec humanum genus omne resurgat, vt tunc audita
cœlesti tuba exiliens, & obuiam Christo Redemptori per aëra procedens, cum bo-
nis omnibus cœlesti felicitate perpetuò fruatur. Hier: Garbagnatus IC. filius, O.
C.A.C.V.I. P. P. S. Q. E. P. P. Anno salutis M.D. Lxix. die xv. Calend: Februa:

AD S. VICTOREM.

ARDIOCI ABBATIS: IN ALTARI.

*Hic tumulata cubant Ardioci membra beati,
Abbatissacri, mitis & ingenij.
Sub ditione situs victoris Martyris almi,
Illius vt meritis percipiat requiem.
Hic altare Ducis Nicolai struxit honori,
Cuius spe fidens vixit in orbe potens.
Christi pauid oues, & custodiuit ouile,
Demonis insidias quam procul inde fugans.
Pro grege commisso siluit non ore remisso,
Factis & verbis cum decuit monuit.
Hoc meditans scriptum benedicat protinus ipsum,
Vt sanctam requiem sumere possit, Amen.*

AD S. MARIAM.

HIERONYMVS PICVS.

C. filius Io: Thomæ filij Io: Francisci Mirandulæ Dominus ac Concordiæ
comes mortis suæ & resurrectionis memor, ad id temporis, quod inter vtrumq; illo-
rum intercedit, viuens Patrono suoq; posuit cadaueri. M. D. Lxxxvi.

LVDOVICO ROBINO.

*Non aliud nomen melius daret optima virtus,
Splendida quale tibi gemma Robine dedit.
Principis hac fulget Ludouici pectus alumni,
Hac genus angusta stat radiante domo.
Nec caret in tumula cum sancta coniugis umbra,
Nobile sed magno sydus in orbe micat.*

H. M. H. S.

BRANDÆ CASTILIONE.

Fr. F. cui synceritas in corde, in ore veritas, in operibus fides semper extitê-
re, Io: Stepha: Castilioneus Ducalis Senator, Catharina Malaspina fratri & genero
mœstis: posuere.

A. P. R. M.

*Virtutem hinc gratam poteris cognoscere Branda
Mæror in Insubrica publicus urbe fuit.*

BEATO IACOBO SEXTIO.

Mediolanen: Quinto huius almi cœnobij Priori hîc corpore quiescenti per-
enne monum: Huius patris inclytam vitam totam serenam, compluribusq; miracu-
lis coruscant, in secunda parte memorabilium ordinis graphicè exaratam suspicito
spectator F. Felix à Coluino Magister M. D. xxxiii.

MICHAELI GALCIO REVEVILE.

Nobili Domino, regio consiliario bellorum Conterolatori Arschleriaq; Præ-
sidi, Claudia coniux, Maturinus filius pientis: quatuor annuo in anno aur: x. reddi
Diuæ Virgini oblato mariti & patris benemeritis votum persoluen: posuere, anno
salut: M. cccc. iiii. viii. Cal: Augusti.

PPP

LVCAS

M E D I O L A N V M.

LVCAS LEGROYNG.

Qui nulli mortalium virtute cedebat hic iacet strenuus miles, ex illustri Grog-
norum familia, quæ ab Hispanis fluxit, oriundus, qui dum sub Ludouico Gallorum
Rege militaret, hac in vrbe inuenturis spiritum Deo reddidit. Marcus Legroyng il-
lius frater pietis: Vicecomes de la Mote Angroyg hoc illi dicauit.

S. FAMILIAE DE LA TURRE.

Hoc monumentum Io. Franciscus de la Turre comes Palatinus ac Ducalis
Quæstor, R.^{mo} in Christo patri Dn. Iacobo Antonio de la Turre Episcop. Cremo-
nensi Ducali Senatori, patri ac benefactori suo optimo, Lezadræ vxori suæ carissi-
mæ, sibi liberisq; suis ac posteris p. anno salutis M. cccc. Lxxxiii.

ALOYSIO ARCIMBOLDO.

Ioanne Cardinali Mediolanen: legitimè nato IC.^{mo} Equiti, & Senatori sum-
mi ingenij, eloquentiæ atq; animi viro Io: Angelus Episcopus Nouariensis beneme-
renti patri P. Vix: ann: xLiii. Ob: ann: salut: M. cccc. xcvi.

GASPARIS SFORTIAE.

*Seruaui patriam Gaspar, Genmamq; subegi,
Sfortiada hic corpus, mens super astra manes.*

CONSTANTIO ADVAE.

Comiti Salarum honestis: ac splendidissimo, cui pio, benefico in tenuis &
inopes liberali, qui Carolo V. Cæsari contra Saxones bellum gerenti egregiam de-
dit operam sumptu suo, multis præterea laboribus Reip: Mediolanensis causa apud
summos Pontifices perfunctus est. Vix: ann: xLix. M. iv. D. xi. Ob: Id: Nouemb:
cix. ix. Lxxv. Blanca Beccaria coniugi carissimo ex t. f. c. Anno M. D. Lxxxix.

DN. SAVLVS GENVENSIS.

Francisco II. Mediolanensi Duci sapientissimo ob perpetuum & singulare in
se studium carissimus, quum amici Principis, vt apud se esset, rogatu in hanc urbem
commigrasset, monumentum hoc sibi, dilectæ vxori, posterisq; viuens pos:
Animi candor veræ felicitatis arra.

LVCÆ LOSSETI.

Euogonia in causis perbellè tractandis coram Carolo V. Philippoq; Regum
max: peruigilis atq; acutissimi viri F. Felix Placius à Cobano sacre Theologiæ Ma-
gister, ac Paulus Hiero: Lossetus à f. nepos erexere officij ergò M. D. Lxxxv.

Simplicia reddidit creatori, elementis composita, virorumq; acta redempto-
ri ac mortalibus.

IN LAVDEM CATHARINAE DE SENIS

PII PP. II. CARMEN.

*Quis sacra gesta canat, qua lingua disersa potensq;
Efferat eximia quibus hac Catharina secunda
Sponsa Dei micuit, totum celebrata per orbem,
Non ego sum dignus tantis extollere dignam
Laudibus, at breuiter qua sit, qua moribus almis
Vita beata fuit referam tibi care viator.
Hec fuit orta Senis ubi sancti veste recepta
Dominici, in voto triplici virtuteq; cuncta
Transcendis plures diuina in lege peritos,
Illa potens verbo oc opere vnum corda trahebat
Ad se hominum, ut magnes ferrum, Christusq; deinde
Desponsauit eam, sacris proprio ore refecit
Doctrinis, multas habuit velut optima Mater*

Virgoq;

*Virgoq, discipulas, quibus ardua regula visa
 Sanctaq, bis septem pietatis opuscula Diva
 Explicuit felix, & erat sublime tenamen
 Omnibus heu miseriis vna in defectibus huius.
 Illa cor à Domino petijt. resonarier, alma
 Continùè meditando, compos feliciter alii
 Facta fuit vati, viditq, excolere Christum
 Cor prius atq, novum flammis sibi tendere flagrans.
 Hac ieiuna diu nunquam ad sidera raptæ est.
 Mira Dei vidit, samel ac à morte exiit,
 Pane refecta sacro, celesti pane, salutis.
 Illa crucis memora portans sub pectore semper
 Stigmata passa fuit, dictu mirabile Christi.
 Pontifices adiit, quibus unica gloria secum
 Sistere colloquijs, monumentaq, sancta tulit.
 Ore suo, tulit hæc, quæ indulta volebat ab illis.
 Ardua tanta sua faciat sibi gratia lingua.
 Illa Propheta quidam, divina flamine plena
 Et pacem & bellum secretaq, pluxima pandit,
 Exhortansq, omnes miranda stupendaq, scripsit.
 Illa sciens venisse diem, qua linquere mundum
 Expediit, exclamans animam Deus optime dixit
 In manibus commendo tuis, commendo tuamq,
 Iugiter ancillam, sic sponsa beata beatum
 Transijt ad sponsum tribus exornata coronis.
 Fecit in hac vita miracula multa, deinde
 Claruit innumeris post mortem splendida signis.
 Quæ si nosse velis, quamq, insons semper in orbe
 Vixerit, historiam deuotus perlege sanctam,
 Hac annis triginta tribus, tot Christus Iesus
 Vixit, nam sponsam sponso decet esse coenam.
 Mille trecentis simul octoginta sub annis
 Inclita virgo obiit Rome Catharina Senensis.*

AD CARMELITAS.

FRANCISCO MEDIANO.

Entrenuæ in Hispania nato, viro summa fide, integritate, prudentia, & in ne-
 gotijs gerendis dexteritate, qui in ipso ætatis flore repentinò mortuus concidit, Al-
 fonfus Penesitellus arcis Iouis Præfekt: hoc monum. pos: Cal: Iulij M. D. LX.

AD S. MARCV M.

AEMYLIO ARRIGONO.

Patri, Petro Paulo Arrigono Fratri Præsidi Senatus vno omnium consensu
 Patri patriæ Marcus Arrigonus pos: Anno M. D. Lxx. xii. Cal: Februar:

NELLA CAPELLA DELLI CUSANI.

Cusani fratres octo Aloysij filij pietatis in sanctam Dei genitricem & frater-
 næ concordie monumentum pp: anno salutis M. D. Lxxx.

ANDREAE ET ANTONIO BIRAGIS.

*Omnia fluxa tamen, sed mens sibi conscia recti
 Vsq, fuit sanctum iusq, piumq, colens.
 Nunc lapis Andrea parvus regit ossa Biragi,
 Spiritus æthereas incolis ipse domos.*

Ppp 2

Dinitji

MEDIOLANVM.

*Dignit̃s & honore mihi belliꝫ, togæq̃,
Temporibus largè contigit orbe frui.
Felix Anguigero quondam cui vita Philippo,
Felix Francisco te duce Sforziada.
Natorum pietas Antoni membra Biragi
Germano Andrea consociata dedit.*

IVLIAE CASTILIONE AE.

*Si virtus, si forma, boni si deniq̃ mores
Ius in fata habeant Iulia salua foret.
Sed nimium natura bonis breue pensitat annum:
Mors illi requies, at tibi Protte dolor.*

Camillus Prottus coniugi desideratissimæ Ob: vlt: Mart: M. D. xxxiii. nata

ann: xx.

MIRANO DE BECHALOE.

*Anno milleno deno Dominiq̃ tricensimo
Nona dies membris dat gaudia mense Decembris,
Nomine cum moritur Mirani de Bechaloë,
Qui pius & lenis fuit, atq̃ benignus egenis
Hos sustentando, nec non alimonia dando.*

PAVLO BILIAE.

Qui hac iter habetis hospites aduenæ, sistite gradum, humanæ imbecillitatis exemplum moræ pretium erit. Quem hic tumultum cernitis Paulus erat gente Bilia ortus, hunc à puero in Sfortiaca aûla propter virtutis indolem receptum ad summos honorum gradus euasurum homines rebantur, quia adhuc adolescens Pontifices maximos per Europam Reges ac principes orator adierat, egregiamq̃ fidei & virtutis laudem semper retulerat. En quomodo mutatis rebus in ipso æui flore raptus concitatus de se spem secum sepeliit, solamq̃ rerum, quas gessit, memoriæ orbi reliquit, Anno salutis. M. D. iiii. xvi. Calend: Decemb:

PVSTERVLARVM.

τῶν βροτῶν ἐνὶ τῇ αἰσθησὶ.

Labores decentissimi, virtus ac mores incomparabiles Alexandri Pusterulæ Lancellottiq̃; fratris superstitis merita pietas.

LANCINI CVRTII.

*En virtutem mortis nesciam:
Vivet Lancinus Curtius.
Sæcula per omnia.
Quascunq̃, lustrans oras,
Tantum possunt Camæna.*

FACIO CARDANO IC.

*Mors fuit id quod vixi, vitam mors dedit ipsa
Mens æterna manet, gloria, tuta quies.*

Obijt ann: M. D. xxiiii. iiii. Cal: Septemb. ann: Lxxx. Hieron: Card: Medicus parenti posterisq̃; V. P.

BERNHARDINO CRISPO.

Homini valdè honorato, cui patriæ amantissimo, Antonio Francisco Crispo suæ memoriæ patronorum facilè principi, qui à Repub: Mediolanensium ad Carolum V. Imp: Genuam in Hispaniam, in Belgas ad Philippum Hispaniarum Regem in Britanniam legatus est, vt patriæ atq̃; amicorum commodis studiosus inseruiret, honores non petijt, cum ei paterent maximi. Obijt prid: Cal: Ianuar: Ann: cix. ix. Lxx. nat: ann: Lxix.

AD S:

MEDIOLANVM.
AD S. ANGELVM.

FABRITIO FERRARIA.

Patricio Mediolanen: Equiti Diui Stephani, viro rerum vsu & prudentia pol-
lenti, multis honoribus in patria functo, Colmi Medices magni Ducis Hetruriae ad
multos principes Oratori, qui certam pecuniam, vnde res diuina quotidie fiat, hu-
ius templi sacerdotibus legauit. Vix: ann: xLvii. M. ixx. D. xiiii. Ob: ann: cix. ix.
Lxxiii. xiv. Cal: Mart: Iustina Garofola coniugi b. m. ex eiusdem testamento f. c.
anno cix. ix. Lxxiv.

AD S. STEPHANVM.

IOANNIS DE GARVLANIS.

*Quam bonus Ecclesia Reſtor, qua, qualia, quanta,
Contulerit propria clarus virtute Ioannes
De Garulanis templi venerabilis huius
Praepositus, praesens testatur carmine petra
Marmoreo misere ſui clementia Diua:
Tuq; preces Stephane protomartyr funde beatas
Primis ante chorum, per eundem ferrea cratis
Erigitur ſacrae cuſtodia nobilis ara
Vitrea, materias rotas hinc inde ſeſtraſ
Artis adornat ope, templumq; nitore ſerenat.
Hinc Euangelij celſos gradus ipſe canendi,
Atq; domum nobis ſacra nouitate perornat.
Ante fores templi ſoleata eſt ſemita magnis
Carritijs, ades intra pretioſa reſulget
Canonice victas per eam conſtructa futuris
Praepoſitis cantus bis bina volumina pulcrum
Et miſſale nouum, quo non ſolemniter vllum
Ambroſiana diu tenet vrbs pluuiſale venuſtum
Vellere Zethonio gemmis auroq; ſuperbum,
De diuerſorum diſſiſſima plura colorum
Pallia magnificis frontalibus addita binis,
Et caſula binaq; cruces, caliceſq; gemelli,
Thuribulum, theotheca ſedet, mortalibus in qua
Eſt agris portanda ſalus mundi; Redemptor
Atq; dedit tegmen cum conditur alma ſupellex
E multis quadam petra dat, maiora ſuperſunt.*

Thomas de Caponago ſcripſit.

MICHAELI MARIANO.

IC. Equiti, Senatori Legat: munere apud Caſarem functo, viro omnis vir-
tutis genere ornatiffimo Herm: fra: V. C.

ANTE PORTAS EIVSDEM TEMPLI.

*Flamma vorax priſci conſumpſit culmina templi,
Quod ſpecie forma nulli cedebat in orbe,
Temporibus multis fuerat decus iſtius vrbs.
Omne manu factum recipit poſt tempora caſum:
Corruit omnino, collapſum ſurgit ab imo,
Sed primi cultum nequit aequiparare ſecundum.
Plebs ſpectanda time, peccatum cauſſa ruina,
Te prius adifices, ſic materiamq; reformes*

Ppp 3

Templi

M E D I O L A N V M.

Templi huius, Domino placeat sic fabrica templi.

Anno M. Lxxv. Cal: April: iiii.

AD S. IOANNEM.

BERNHARDINVS RAVIZONIVS.

Memor dissolutionis humanæ, corpus in terram cecidit, anima in cælum se extulit, redibit illud ad nihilum, hæc vitæ actæ rationem reddet. Viue pius, moriare pius, semper beatus & reuiuifces. Vale, ac Deum precare mihi vt parcat propitius.

IN MONASTERIO MAIORI.

IO: IACOBVS CARRETVS.

Fessus hic tandem quiescit, cui nec gentis honor, nec decus oris, nec gesta gloria defuit, sub Fabritio patruo magno magistro militiæ Hierosolymitanæ meruit in Turcas indefessus bellator promeritus duo religionis beneficia, agens annum Lxxxv. moritur M. D. Li. non: Maij Pipinus alumnus b. m. p.

IN MONASTERIO DICTO

LA FONTANA.

CAROLVS AMBROSIA.

Ludouici Francorum Regis Mediolanensis Ducis cis Alpes vices gerens primus huius monasterij iecit fundamenta Anno M. D. vii.

IN PRAETORIO.

In controuersijs caussarum corporales inimitiæ oriuntur, fit amissio expensarum, labor animi exercetur, corpus quotidie fatigatur, multa & inhonesta crimina inde consequuntur, bona & utilia opera postponuntur, & qui sæpè credunt obtinere, frequenter succumbunt, ac si obtinent computatis laboribus & expensis nihil acquirunt.

IN FORO MERCATORVM.

OLDRANDI PONTIF: MEDIOL:

*Atria qui grandis solij regalia scandis,
Cinis Laudensis fides tutoris & ensis
Præsidis hic memores Oldrandi semper honores,
Qui solus struxit Carbaros vt debuit auxil.*

MATTHE: VICECOMES.

*Anno milleno tercentenog, peracto,
Quum sextus decimus Domini iam curreret annus,
Alta vice Comitum proles de stirpe Mattheus
Cæsares patria defensor honoris in ista
Hoc solium statuit
Structum marmoreis varioq, decore columnis
Quo Mediolani surgens de more potestas
Alloquitur populum cum concio conuocat ipsum
Et Domino Scoto de sancto Ieminiano
Legum Doctori, cuius probitate reguntur
Iustitia socij validi comitina valoris,
Hoc commisit opus, qui rem produxit in actum.*

SVB EFFIGIE D. VIRG: MARIAE,

*Picus Aloysius Bonacursi semine natus,
Quem Florentinum patria clara dedit.
His Mediolani Prator fuit inde creatus,
Ob meritum cuius hanc dedit effigiem.*

IN PALATIO VICEDVCIS.

Dominus prouidebit
Vt quiescat Atlas
Virtuti nil inuium.
Per tot discrimina.
Hic regit ille tuetur.
Cura vigil.
Stat adhuc.
Telum virtus facit.

Christo Duce.
Tolle moras.
Perimit & tuetur.
Latet altius.
Fugam victoria nescit.
Vtrum lubet.
Et hic virum agit.
Audaces iuuat fortuna.

Resistit.

IN PALATIO CVIVSDAM PRIVATI.

Depicta varia animalia notantia sequentes
virtutes, additis elogijs.

PAX:	<i>Diligite hanc omnes sine qua via decepta salutis.</i>
TEMPVS:	<i>Regna mihi subsunt, reges me principe viuunt.</i>
DESIDERIVM:	<i>Latius imperium nulli sed fructus inanis.</i>
BENEFICIUM:	<i>Hoc etiam mites gratisq; fuere leones.</i>
NOBILITAS:	<i>Nobilitatis opus multos nescire fatendum.</i>
HONOR:	<i>Vir contemnit opes & vitam accensus honore.</i>
FAMA:	<i>Queritur haud nugis, sed factis fama perennis.</i>
VIRTVS:	<i>Fortunam superat virtus coniuncta labori.</i>
POTENTIA:	<i>Tempore succumbet, si iusta potentia, nullo.</i>
IUDICIUM:	<i>Rectum ubi iudicium non est discordia fallax.</i>
VICTORIA:	<i>Officio interdum non armis vincitur hostis.</i>
CONSILIUM:	<i>Consilio querenda salus dum bella geruntur.</i>
CLEMENTIA:	<i>Imperij vires, ut res, clementia seruat.</i>
INTELLECTVS:	<i>Ars atq; ingenium nubes & sidera scandit.</i>
VERITAS:	<i>Qua latuere diu mox impronisa patefcunt.</i>
MATRIMONIUM:	<i>Hoc mundi interitum prohibet, si lege colatur.</i>

IN SAXO VETVSTO.

D. M.

AVRELIO IANVARIO.

Signi: ex numero Dalmat: fort: & Aureliano Valentiniano Exarcho posuit
Aurelius pater Ianuarius, Vix: ann: xxxii. M. iii. D. vi.

IN ALIO.

*Hic situs est Rufus pulso qui vindice quondam
Imperium asseruit non sibi sed patria.*

IN AEDIBVS PRIVATIS.

*Hic situs est Phaëton, currus auriga paterni,
Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis.*

Ppp 4

INSCRIPT.

M E D I O L A N V M .

INSCRIPT: COLUMNAE APVD S. PETRVM
CVI AD REI MEMORIAM, ET IN CONTVMELIAM
Venetorum, quibus Mediolanenses in bello leonem fer-
reum ademerant, Leo impositus est

IN I. PARTE.

Te viuentem omnium fortis: si non rugies Pater, quis me suscitabit vt viuam!

IN II.

Ad prædam quomodo ascendam? Heu nunc Venatio mea vana!

IN III.

Me miserum non amplius Leo & Rex, sed in antris cæcus infirmusq; cubabo.

IN IIII.

Nunc transfixus pede claudico, &c.

COMVM.

VRBIS EST PARVA SED OPVLENTA ET PVLCRE edificata, ab vna parte agrum habens fertilem & peramœnum, ab altera lacum Larinum, qui ab illa Comacenus appellatur, & in longitud: xxxii. in latitudine iiii. milliaria continet, ac laudatissimis piscibus abundat, flumen Abduam è iugis Rheticis accipiens, & supermeantem, vt oculis cerni possit, ad Leucum Pado reddens, sic dictus voce Hetrusca, quod princeps & rex cæterorum lacuum sit. Condita à Thuscis, instaurata à Gallis, cum Thuscis his sedibus eiecissent, aucta à Strabone Pompeio Magni Pompeij patre, L. Portio, & Catone Coss: deducta noua colonia à Iulio Cæsare ac Nouocomum appellata, possessa à Gothis, Longobardis, Ducibus Mediolanensibus, Regibus Galliae & Imp: Romanis. Ingentem nostra ætate calamitatem à Cæs: legionibus accepit, quod fusos acie Gallos intra mœnia receperat. Nam cum illi se munitionibus hic sepsissent, eiectioni mox à victoribus, vrbis diripiendæ causam præbuere. Colonos industrios habet, & in re faciendâ solertes, & cum Ticino ac Mediolano Imperatoris Caroli V. filio Philippo Regi manet. Murum qua parte Mediolanum spectat, Ioannes Vicecomes Archiepiscopus & princeps Mediolan: Anno M. CCC. LIIII. dedit qui & castellum turris Rotundæ condidit.

Templum Cathedrale satis magnificum in fronte duas statuas marmoreas habet, quarum vna Cay Pliny, cum inscriptione.

Ordo Populusq; Comensis C. Plinium ii. mactum ingenio virum, dignatione clarum, doctrina admirabilem, vt qui olim Imp. Cæsarum Vespasianorum amicitiam meruerit, officia maxima gesserit, ac scriptores vniuersos copia & varietate superaue-rit, municipem suū incomparabilem statua & elogio ornauere.

Tantus

Tantus honos dulcisq; iuvat me fama secundum.

At magè concines hoc posuisse meos.

Altera Caij Pliny II. qui natus est ex sorore Pliny superioris, patre Cæcilio & ab eodem suo auunculo adoptatus, nomen paternum Cæcily retinuit, cum elogio altero tali:

Caio Plinio Cæcilio II, qui consulatu, auguratu, militia gestis, ac orandis causis, poematibus & historijs conficiendis Cæsari Traiano Augusto luculentissime laudando afficiendòq; immensa liberalitate patria sua eidem immortale contulit ornamentum: Ordo Comensis conciuui suo desiderabili honore accepto monument: p. M. CCCC. XCVIII. Cal: Maij.

Functus eram, sed sum veteri præclarus honore,

Vinebam, perij, nunc quoq; vita mihi est.

Extra portam fons est, quem vulgo lo Pliniano vocant, is quotidie crescit & decrescit nouies, ad lacum Anienis situs, vnum latus exornant castaneæ, alterum oliuæ: diciturq; Plinius ad eum scripsisse historiam naturalem

IN TEMPLO.

BENEDICTI IOVII.

Quem inuida mors voluit esse mortuum, historia, patria, orationes & carmina Benedictum Iouium non sinunt. Iul: Episcopus Nucrinus & fratres memoriæ patris optimi ponendi curar: M. D. Lvi.

CIGALINI.

Franciscus iacet hic Cigalinus, cætera orbis terrarum & ætherus nouit.

Omnia adsunt bona penes quem est virtus.

Viuerè uoluit qui uiuere non vult.

LVCRETIAE, DE CRIBELLIS.

Nobilissima Domina Lucretia de Cribellis, magni Doctoris & Equitis Domini Ioannis de Reustheimont pietatis ad subleuandos pauperes propria pecunia testamento fieri iussit, anno M. D. xxxvii.

IN PALATIO IOVII AD EFFIGIES

Tamerlanis & Annibalis.

Inuictos vicisse meum.

Sicut superioris Orientis terror.

IN ALTERO PALATIO IOVII IN QVO IMAGINES

insignes & ad viuum depictæ virorum illustrium, qui no-

stris & anterioribus temporibus claruere: Sa-

xa antiqua sic inscripta.

I. SICINISVM.

L. Cæcilius L. F. CL. Io. III. vir A. P. qui testamento suo H. S. xxxx. Municipis Comens: legauit quorum reditu quotannis per Neptunalia oleum in campo & in thermis, & balneis omnibus quæ sunt Comi populo præberetur. T. F. I.

II.

Marcellæ profuturæ quæ vix: ann: xvi. dies xxx. Marcellia Marcella mater filia innocentissimæ.

D. M.

Publ: Plinij Pliniani.

IV.

P. Attilij P. F. O. V. F. Septiciani Grammatici Latini, cui ordo Comens: ornamenta Decurio: decreuit, qui vniuersam substantiam suam ad rempub: pertinere voluit.

V.

C. Vibius Sabinus Veteranus armorum custos leg: xiiii. Crem: Mart: Victor D. M.

VI.

Morborum vitia, & vitæ mala maxima fugi,

Nunc carco pænis, pace fruor placida.

VII. IN SACELLO B. MARIAE MILATINAE.

Fortunæ obsequenti ordo Comens. voto pro salute ciuium suscepto.

VIII. AD S. LAURENTIVM.

Coll: Fabr: P. Sextilio P. F. P. Pimiano ob quæsturam fideliter ac liberaliter gestam, & Lusæ L. F. Quintula eius & P. Septilio Carpiano filio.

IX. IN MVSEO IOVII AD LARIVM SACVM.

Imp: Cæs: M. Antonini Pij Germ: Sarm: Fil: Diui Pij nepot: Diui Adriani pronepot: Diui Traiani Parthici abnep: Diui Neruæ adnep: M. Aur. Commodio Pio Fel: Aug: Sarm: Germ: Max: Brit. Pont: Max: Tri: pot: xiiii. Imp: viii. Cof: v. PP. nobilissimo Principi Benacenses.

X.

Imp: Cæsari Diui Antonini Auguf: Pij fil: Diui Adriani nep: Diui Traiani Parthici pronep: Diui Neruæ abnep: M. Aurelio Antonino Aug: Armenico Pontif: Max: Tr: pot: xviii. Imp: ii. Cof: iii. Benacenses.

IPSVM MVSEVM VNDEQVAQ; LIBRIS,

picturis & dictis pulcerrimis refertum.

I. SVpra PORTAM.

Hac damnate potes, qui meliora facis.

II. AD DEPICTAM SVPELLE-

ctilem Scholasticam.

Profecto vita vigilia est.

III. AD MANIPVLVM SPICARVM

colligatum, & inter Musas depictum.

Finiunt pariter renouantq; labores.

IV. AD AQVILAM CORONAM LAV-

ream rostro gestantem.

Iupiter merentibus offert.

V. IN

Vuidæferuidæq; virtuti Mœcenates nunquam defunt.

VI.

TEMPORE
Saluti consulere.

NUMERO
Censum respicere.

LOCO
Dignitatem tueri.

MODO
Lite carere.

MENSURA
Libertate frui.

PONDERE
Immortalitati studere.

VII.

Fortuna cum virtutem exornat nascentem inuidiam simul
extinguit.

Improbè aliena carpit, qui nihil ædificat.

Labor fortunam conciliat, virtus inuidiam frangit.

Cum naturæ necessitas ad interitum ducat, sola ingenij gloria
vitam extendit.

Maiores ab euerſis rebus clariſſima virtus.

Surgit, & è medio funere ſata fugit.

SYMBOLVM IOVII OMNIBVS FORIBVS.
ADSCRIPTVM.

Fato prudentia minor.

ANNIAE AGATHONICES.

Vita brevis longo melior mortalibus aeo,

Nam paruo ſpacio floruit hac anima.

Bis denos perſuncta annos ſine crimine morum,

Vita beata fuit, ſpiritus hic nituit.

At patrum miſeranda aetas anima cruciatur,

Pœnaq; de longo tempore longa data eſt.

De ſenio luctus, ſenium fletu renouatur

Vtraq; res mortis dulcior exiſtio.

Dat tamen hac matri pietas ſolatia fide,

Iugera quod terra dedicat hic tumulus.

NOVARIA.

IVITAS INSVBRIÆ IN COLLE SITA A
gro partim plano & fertili, partim montoso & sterili, de cuius autoribus
variant, pleriq; tamen ab Eltio filio Veneris extructam perhibent, &
Novariam quasi novam aram vocatam, quod is matri suæ Veneri pri-
mum ibi sacra fecerit, unde etiam mons, ad quem vrbs posita est, Eltius dicitur. Pri-
mum fuit sub ditione Turrianorum, deinde Vicecomitum, postea Sfortiarum nunc
Imperatoris Caroli V. & eius filij. In castro ipsius Lud: Sfortia Mediolani Dux ab
Heluetijs Gallo traditur, venditurq; Anno salutis M. CCC. VIII. habuit Dulcinum
Heresiarchā, in quē Clemens V. PP. animaduertendū censuit. Is inhabitavit montes
Novariæ inclinantes altissimos cū sectatoribus quingentis eo loco, ubi S. Bernhardi
facellum

NOVARIA.

facellum est, quos ab omni vitutatus fuisset, nisi nix maior solito superueniens plurimam eorum partem fame ac frigore necasset. Hoc igitur incommodo affecti, Dulcinius & uxor eius in potestatem venerunt, nec tamen errori ut renunciarent adduci potuerunt: quin Margarita uxor in conspectu mariti mutilata, & ipse item parilaceratus supplicio, in proposito pertinaces mortis acerbissimum genus oppetierunt. Hæc Blondus.

IN CATHEDRALI.

ROMULO ACHINTO.

Alexandri F. Mediolanensi, viro prudenti & pietate singulari, Episcopo Nouariæ, ubi populum suæ fidei commissum vnicè amauit, moribus religiosis excoluit, præceptis ad Dei cultum perutilibus instruxit, omnibus triste sui desiderium reliquit. Vix: ann: XLIII. M. III. D. XVI. Hippolyta mater filio, fratres quinque monumentum hoc fratri pp. Anno Domini M. D. LXXVI.

AD S. QVIRINVM.

IO: CASPAR BARCHIOCIVS.

Miles S. Petri, ac S. Romanæ Curia officialis hic in laboribus paternis quiesco. Quies autem mea pientissimum patrem moestissimum reddidit.

Doleo.

Superstes pater dulcissimo filio posuit.

Suum extremum diem duxit M. D. LX. Die XXIV. Nouembris Vix: ann: XVI. M. 2. D. XIII.

IN PALATIO.

M. Cato Portius Romanus in libris originum ciuitatum antiquarum Italiae sic ait: Nouaria ante ab Herculis Aegyptij nomine Lydia, & à cognomine Aria, Aegyptio vocabulo Leonina, sed à Liguribus instaurata Nouaria dicta est. Videatur Berosus de aduentu Herculis in Italiam.

DE PARTV VIRGIN: MARIAE.

Sol penetrat vitrum, penetratur nec violatur,

Sic virgo peperit, nec violata fuit.

SVB INSIGN:

Franc: Sfortia secundus dux Mediol: Papiæ & Ianuæ Dominus.

SVB ARMIS IOANNIS CASELIS.

Qua præclara tuis oculis insignia Lector

Cernis, Ioannes habuis de Valle Caselis,

Quem genuit Doctor legum Canonumq; peritus,

Virque lebanum hic prudens rexit, Laudamq; subinde

Consilio Prætor tibi iura Nouaria dixit.

VERCELLAE.

IVITAS ANTIQVA EPISCOPALIS AD fluuium Senciam vel Sceſiam ſita, atq; ut Paradinus vult, olim Marapola dicta, poſtea cum à Venere nobili muliere Troiana, quæ cum Eltio filio Nouariæ conditore, paulò ante excidium Troiæ in his oris conſederat, ampliata & inſtaurata eſſet, VERCELLA quaſi Veneris cella dicta.

Habitum

Habitus hic est à Leone IX. PP. concilium contra Berengarium Archidiaconum Turriensem, qui ibidem hæresin abiuravit. Afflicta quondam miserè ciuium intestinis factionibus partibus diuisa, & Aduocatorum, quorum hi tandem victores vrbis dominatum sibi sumpserunt: Postea subiecta fuit Marchionibus Montisferrati, deinde Ducibus Mediolanensium, hodie Duci Sabaudiae paret, ad quem dotis nomine, cum Amadeus Philippi Vicecomitis filiam Mariam duceret in uxorem, peruenit. Prius quidem ex rudi sæculorum more non satis luculenter ædificata, sed nunc in meliorem formam redacta, satis splendida & perhonestæ apparet, atq; omnium rerum affluens est. Bis quotannis nundinarum conuentibus frequentatur, præcipuaq; negotiatio est pecuaria & lanaria.

AD S. EVSEBIVM CATHEDR.

FLAVIANI ANTISTITIS.

*Flauiani Antistitis resonant præconia vita.
Casto pollens corpore summi Fastigiarchæ,
Lilys cœu vernantibus artus conseruans ab alua,
Intemerataq; celso Deo reuehens membra,
Industria sensuum ditatus munere amplo,
Speciosa proceraq; compta forma gestans,
Æmæniôq; existens præclaris moribus fibris,
Cunctis in se linquentibus facinus funditus parcens,
Nec reuocans prisca memoria mentis delicta.
Insignem præstans opem moribus, patientia artem
Pollens, & exiguis dapes porrigere multas,
Tantaq; farineq; quanta insunt gratia opes.
Corda lustrans abdita cuncta fastigia poli.
Quanquam arcus gradiens mente æthera pollet.
Qua in sæculo annos plus minus XLVI. rec. sub.
Vicatus in Domino deliquit mundi procella.*

LVDOVICO DE ADVOCATIS.

S. Georgij Canonico & Archipresbyt. Vercellensi, ingenio, magnitudine animi, & rebus gerendis singulari prudentia prædito, in arduis verò & difficilioribus negotijs seipsum superanti. Anton. Fr. benem: moestifs pos. Vix. ann. LIII. Obijt die XV. Ianuarij M. D. LXXI.

AD S. ANDREAM.

AD PORTAM.

*Lux Cleri, patriaq; decus Carguala Dinalis
Quem canor atq; artes, quem sanctio canonicalis,
Quem lex dotauit, quem pagina spiritalis.
Cuius in ore fuit geminis doctrina sub alis,
Cuius erat studium lux vitæq; perpetualis,
Verax, & nunquam sermone superficialis,
Sed talis verbo conceptus pectore qualis.
Hic ut honoretur Andreas morte patralis,
Hic ut sit cultus, quem terra colit socialis.
Per te facta fuit dotataq; fabrica talis
Pars totam formam designat, formula caussam
Exprimit effectus & genitura Patrem.
Gardo Gula pater, præsens opus est genitura,
Dat pater Andrea quod genuit opus.*

VERCELLAE.

AD ALTERAM PORTAM.

*Prædicat Andreas patiens plebs credis Egeas,
Credere qui renuit Demonis arte renuit.
Condit sarcophago quodam deuota virago,
Et pia non modicum corpus Apostolicum.*

AD S. BERNHARDVM.

BVRONZI.

*Me generosa domus & clara propago Bvronzi,
Cum Dominum genuit sat decorata viris.
Quem proba gesta canent, dum sic permanscrit orbis,
Ipse Amedeus eram, sic quoq; semper ero.
Huic templo initium possessio nostra parauit,
Nunc hic ossa iacent, spiritus astra colit.*

XIII. Maij. M. D. X.

HIERONYMI ACHATII.

Supremi Sabaudia Cancellarij reliquum: Vix. ann. Lxvi. præf. ann. xi. Ob.
ann. M. D. xxxviii.

ALOYSIO SENZOSIO.

Iuris studioso, quem ne paria suis laboribus præmia ab hominibus frustra expectaret, in ipso studiorum cursu annos natum xix. M. x. D. xxvii. Deus ad se vocauit ann. M. D. Lxxl. xiii. Cal. Nouemb, Petrus Senzofius filio vnico, vniceq; charo contravotumf. c.

ANONYMI.

Sic mors ipsa, dum venerit, vincitur, si priusquam veniat, semper timeatur. Ergo qui se quotidie recordatur esse moriturum, contemnit præsentia, & ad futura festinat.

AD CARMELITAS.

FRANCISCO DURANDO SESSELIO.

*Franciscus Durandus in hac Sesselius antro,
Conditus est, cuius flore manente sui.
Qui sua postposuit patrimonia lauta fideli
Seruitio Domini principis atq; sui.
Te Philiberte sequens Germanica bella gerentem,
Regnaq; dum in isto Marte paterna petis.
Scutiferi officium multa cum laude tenentem
Lugentes socj hoc deposuere loco.*

RICHALDO ARCHADELTO.

*Postquam Archadeltum rapuerunt fata Richardum,
Clandæ Subandræ est Musica facta domus.
Mærentes hoc collega posuere sepulcro,
Belgica produxit Gallia cruxq; Rila.*

Ob. M. D. XLIX. D. XIX. Mens. Decemb.

GABRIELIS BERRICANI.

Heus mortales: Hoc marmore recluditur Gabriel Berricanus iuxta Victoriam Cantabriae urbem præclaris natalibus ortus, qui fuit illustris Sebastiani S. Michael: militum Perfecti signifer, manu strenuus & bonus consilio, tandem ob egregias animi dotés multaq; , in quoscunq; potuit, collata beneficia, ab vniuersis Vercellen: deploratus in Domino requieuit M. D. LVI.

AD IMAGINEM CHRISTI.

*En Deus est quod imago docet, sed non Deus ipsa,
Hanc videas, sed mente colas quod cernis in illa.*

AD S. MARCV M.

Ipsa

Ipsa sibi precium virtus.

STEPHANO ROSSIO.

Hic Stephani Rossij I Cti. Equitis aurati & Comitis corpus quiescit, spe certis redintegrationis perpetuò duraturæ in æterni Iudicis glorioso aduentu, quem dum expectabat, monumentum hoc, quod faciendum ex testamento iussit, Ioa. Baptista & Lælius I C. patruo p p. M. DLXXXI. Ob. anno Dom. M.D.LVI. XIV. Cal. Iunij: ætatis suæ anno LXX.

LAVTERIO LUNIVENSI.

Siste gradum viator, & quid mors possit suspice. Hæc est imago Magnifici Domini Lauterij Luniuensis, spectabili Domino Io. Marco Cæsarei Iuris Doctore consummatissimo geniti, Mediolanensis patricij, Illustrissimi Dñi Theodori Triuultij Christianissimorum Francorum Regis Equitis strenuissimi, qui hoc vnum pietatis munus expostulat, vt dicas saltem, VALETE DVLCES ANIMAE IN DEXTERO IACENTES TVMVLO. Obijt agens xxxviii. quieuit Id.Feb.M.D.xxiiii.

AD S. FRANCISCVM.

S. TITIORVM.

Vetustissimum hoc nobilissimæ Titiorum à RipisCastello familiæ monumentum, magnifici viri Domini Io. Iacobi Titij patris iussu, qui Idus Octob. M. D. XLIX. vita defunctus est Mag: I Ctus D. Syluius Titio filius sibi & posteris nuper restaurauit.

Ne quid expectes amicos, quod per te facere possis.

Reddenda est terra terræ.

LVDOVICI TITII.

Qui fueras clara Titiorum stirpe creatus,

Hac Luduicus nunc requiescis humo.

Cuius Lombardas longè vulgata per oras

Immolata suo tempore fama fuit.

Montisferrati noras secreta Senator

Principis, eloquio, consilioq; valens.

Cultor iustitiae, patria totius amator,

Publica primatis prætulis ille bonis,

Quod patuit: Nam cum ruperunt fila sorores

Defleuit mortem patria tota suam.

M.CCCC.XXXVIIII. die X. August.

IN AEDIBVS EPISCOPI VERCELLEN.

Constantij decreto in conuentu Mediolanen. ob perpetuum cōstansq; fidei catholicæ patrociniū summis viris Liberio Pon. Max. Dionysio Mediola. Paulino Treuren. Hilario Pietauien. Osio Corduben. Rhodanio, Galliano, alijsq; Episcopis in exilium pulsus, Eusebius illorum societate iunctus, virtutis suæ exquisitis cruciatibus laboribusq; spectatæ & probatæ palmam egregiam tulit.

I B I D E M.

Pastoralis curæ munere religiosè perfunctus Dionysium Mediolanen. Episcopum Liminium & Honoratum Vercellen. Gaudentium Nouarien. & alios discipulos reliquit, qui egregia præclari magistri imitatione in eo Episcopaliū laborum curriculo ver-

fati Ecclesiæ Dei mirabiliter perpetuoq; profuerunt. S. Honorat
Ep. III. S. Eusebius Ep. Martyr. S. AEmilianus Epif. XI.

TAVRINVM.

*V*LGOTVRINO, VRBS NOBILIS AD
radices montium posita, forma quadrata, cum portis IIII. Phaethontis,
Secusina, Memoria, Palatina vel Doreana, incolis diuitibus, & edificijs
splendidis ornata, inter quæ summum templum Ioannis Baptistæ, & pala-
tium Ducis cum bibliotheca. Gymnasium habet omnium disciplinarum, & ex fertili-
tate soli omnibus rebus abundat, aliquando sedes Ducum Longobardicorum: ijs puls-
is in Italiæ Regum, Imperatorum, Montisferrati Marchionum & Sabaudia ducum di-
tione fuit: his à Galliæ Regibus ereptum, atq; ab iisdem restitutum est. Paulum ab
ea vbi Sagenus Pado miscetur, Eridanus nauigabilis est: Pademontij metropolis,
atq; à Ptolomæo Augusta Taurinorum dicta. Quidam à Phaethonte, alij à Lamisone
nepote Nobæ conditam putant: Lamison enim nostra lingua Taurū significat. Tem-
pla habet xx i. Cathedralē D. Ioannis Baptistæ, S. Syluestri, S. Stephani, S. So-
lutoris vbi Iesuitæ, S. Andrea, S. Mariæ consolationis, SS. Dalmatij & Antonij.
S. Laurentij, S. Dominici, S. Francisci, S. Thomæ, S. Augustini, S. Mariæ Carme-
litarum, S. Claræ, S. Crucis, S. Petri, S. Pauli, S. Gregorij, S. Simeonis & Iudæ, S.
Martyriani. Hospitalia III. ciuitatis, Equitū Mauritianorū, et Leprosorū S. Lazari
extra urbē. Flagellatorū sodalitia IIII. Nominis Iesu, S. Crucis, S. Spiritus, S. Trini-
tatis. Capucianorum extra urbem monasterium i. Monialium item i. Humilitatis.

IN CATHEDRALI D. IOAN. BAPTISTAE.

ANTE AEDEM

Ioanni Baptistæ Præcurfori D. Ruuere Taurinens. Præsul in S.R.E. Cardinalem ti-
tulo S. Clementis à Sixto IIII. PP. Max. collectus, basilicam situ vetustate collaben-
tem à fundameutis demolitam augustiore ornatu pie religioseq; ad patriæ decus &
Reip. Christianæ honestamentum Illustribus Sabaudia Ducibus Iò. Carolo Amadeo
& Blanca eius matre tutriceq; Remp. æquo iure administrantibus crexit, & Philiberto
II. Duce itidem florentis iustisq; dedicatam absoluit, Anno salutis M. cccc. xcviij.

IN IPSA AEDE.

ANTONIO ROMAGNANO.

Marchioni Pollentia, Comiti S. Victoriæ Domino, ICto. aurato Equiti Senatori
Galliæ Cisalpinæ præsidi ac Duci, Ludouici Sabaudiensis Ducis VII. & X. annis sum-
mo Cancell. Amadeus pientis. filius Montis Regalis Episcopus, ac iustis. quoq; Sabau-
dia Cancellarius monumentum hoc salutis Christianæ M. cccc. Lxxxvii. regnante
Philippo Allobrogum Taurinorumq; Duce inuictissimo ponendum curauit.

AMADEO ROMAGNANO.

*Olim Allobrogici Ducis sereni
Cancellarius, insuperq; Montis
Regalis placidus, pius, benignus
Antistes, miseris salus, lenamen,
Romagna genitus domo vetusta,
Hic ingens Amadeus ille carpit
O Lector placidam senex quietem.*

Antonius Romagnanus pientis. eidem Amadeo, qui vixit ann. Lxxviii. & obiit
M. D. ix. xvi. Calend. April. H. M. P.

ANDREAS DE PROVANA.

Sc. Apostolica Protonotarius, Dominus Noualicij, ac Ecclesiæ Taurin. Archidia-
couus

conus & Canonicus, dum fragilitatem humani generis meditatus se mortalem cogitat, monumentum viuens sibi parauit M. D. XIII In Domino confido.

D. O. M.

PETRO BAYRO.

Et suæ ætatis Protophyfico, & patriæ huius cui splendidissimo, pauperumq; patri liberalissimo, cui ob fidem illibatam & singularem medendi peritiam, summi Reip. Christianæ principes curam sui corporis demendauerant pa: opt. & b. m. Io: Bartholomæus Mont. Censij Præp. vt sibi mœstæq; patriæ satis desiderio faceret, id quod vides honoris hospes f. c. obiit nonagenarius ann: M. D. LVIII. Cal. April.

DOM. RVVERE.

Tit. S. Clementis Cardinalis, qui ædem hanc à fundamentis posuit, hic pro tempore quiescit.

IO: LVDOVICVS RVVERE.

Episcopus Taurinens. Agri. Piceni. Prolegatus, Palatij Pontif. Rector, molis Adriani Præf. hic pro tempore quiescit.

IO: FRANCISCVS RVVERE.

Iulij II. Pont. Max. pronepos, Taurin. primus Archiepiscopus, arcis Adrianæ Præfectus Sacro sancti Lateranensis Concilij ex XXIIII. decernentibus diuini humaniq; iuris peritis. Perusio, Senis, ac Roma testibus, vbi acerrimè de his omnibus XX. annum agens congressus est. Leoni X. cœtui inferere cupienti cariss. hic ex Bononia, vbi fato pro dolor periit, pietate fratrum aduectus iacet pro tempore.

CHRISTOPHORI MARCHIONI CEVAE.

*Hoc tumulo rari splendoris dona feruntur:
Hic est Christophorus tumulatus Marchio Cœna,
Cardineiq; nepos patris cognomine Sancti
Clementis, sacri templi reuerendus & huius
Canonicus, quous censendus honore sacerdos,
Moribus, ingenio, vita probitate, decore.
Obijt M. D. XVI. XV. Maij.*

FRANCISCO BACODIO.

Lud. F. Sabauda, Geneuæ Episcopo, per omnes ferè honorum gradus Romana in Curia ad diplomaticæ officinæ Præfecturam Datarijs titulus euecto: qui Pontiff. VII. indefessalabore à Clem. VII. ad Pium V. inseruiuit, tandemq; Pontiff. duorum ad Sereniss. Em. Phil Sabaudia Ducem nuncius cunctis ordinibus acceptissimus parentis loco habitus ingenti relicto sui desiderio, obiit anno ætat. suæ LXVII. sal. M. D. LXVIII. Cal. Iulij. Lud. Bacodius Sanednisi Verdateriæq; Dominus, heres patruo, & Steph. Laconius Duci Ranib. abb. auunculo, mœrentes bene merenti pp.

*Ora patent rediina nihil mortale repositum
Bacodi tumulis quid inanibus, astra petiuit:
Pro tumulis statue surgant, arcusq; perennes.*

IN SACRISTIA.

CLAUDIO SEYSELLO.

Ludouici XII. Francorum Regis Arcquest. Magistro, & pro eodem ad omnes ferè Christianorū principes oratori eloquentis. Laudens. Administratori, Massiliæ Præsuli, Taurinorum Archiepiscopo, I. V. Consultissimo, atq; huius sacelli fundatori, collegium Canonicorum pientiss. patri po. Obijt. prid. Calend. Iunij Anno M. D. XX.

PETRINO PERCATIO.

I. C. clarissimo integritate, innocentia, & multiplici doctrina grauissimo, & Georgio filio itidem I. C. artis oratoriæ studiosissimo positum est. prid. Cal. Mar. M. D. LVI.

IOAN. PETRO CALCANEIO.

Qq 3

Augustæ

TAVRINVM.

Augustæ Taurinorum Patricio ac Decurioni, moribus, ingenio, prudentia præstanti, non de ciuibus tantum, sed etiam de toto Ecclesiastico ordine optimè merito, in rebus gerendis, legationibusq; pro patria fungendis egregia fide ac diligentia singulari rerum Romanarum forensumq; peritia, quarum in Curia tractandarū causa eius domus maxima frequentia quotidie celebrabatur, qui LVII. annum agens, maximum de se desiderium relinquens obiit IIII. Id. Ianuar. M: D: LXVII. Magdalēna de Bernhardis vx. mœstif. Io. Baptista Viullius de Calcaneis l. V. Doct̃or huiusq; Ecclesiæ Canonicus, & Laurentius Carocius de Calcaneis heres p. c.

Quasi semper moriturus.

AD S. DOMINICVM.

ANTONIO ANDREO.

Cæsarei Pontificijq; Iuris prudentissimo, Augustæ Taurinorum ciui, & Decurionum optimo, supremi Concilij Cismontani Regio Senator integerrimo, pauperum patrono, patriæ patri, Antonia Fissoria vxor pientissima p.

GRATO PROVANA.

Equiti aurato, Aug. sac. pat. integ. P. F. Gen. Tau. Benet. Fabul. & Cast. Reine, D. Arm. & Iur. poud: claro ob singularem fidem, eximiam animi integr. conf. grauit. summamq; rerum experientiam Diui Cæs. Car. V. & Car. II. Allobrogum & Taurin. Ducis in aduersa eius fortuna Cataph. præf. pedit. primipil: validissimoq; vrbis Cuneæ opt. moderatori ac acerrimo defensori, Ludouica vxor, Cast. Adriana & Anglica fil. dulcis. Car. miles & præcep. Hier. frat. pientif. & stemmatis tantæq; gloriæ memor. ætern. quod vides monu. lugen. hic P. C. Sup. an. red. prid. Id. April. M. D. IX.

IN ALTARI.

*Quam colis hic Christi carnem de virgine sumptam
Credito qua cruci est tradita, qua tumulo
Pascere cælestes epulas, modo candida mens sit,
Tempora fide tibi non peritura dabunt.*

IN CHORO.

IOANNI CARAVIOLA.

Melpharum principi & Duci Asculi. Hic super cætera pacis & militiæ decora, quæ tum claritate natal: tum D D. Francisci & Henrici Christianissimorum Francorū Regum perpetua gratia virtutumq; merito eidem amplif. obuenerant, Dux Equitum Eques Marescallus, fide integritate, iustitia, prudentia, ac religione antiqua & recentium concessit nemini constantia humanos casus ad perennem gloriā edocta poster: intrepidè vicit, dum in Turinis, atq; adeo in Italia rerū summæ inuictus præerat cont: quinquennio superiore, & amplif. ex priore fama Romana indole habita prouincia vtriusq; fortunæ victor naturæ & mundo viriliter cessit, Non. August. ann. Dom. M: D. L. ineunt. vero ætate, necdum toto verten. LXIII. Isabella Marchioni, Quarata & Cornelia parenti opt: Troianoq; & Iulio March. Atellæ fra. germ. verso ordine in magno patris fort. fato perfunctis, quod vides ad memoriam virtutis inter reliqua pictat. solemnia & doloris incitamenta dedicauerunt.

IN QVODAM ALTARI.

*Anna soles dici tres concepisse Marias,
Quas genuere viri Ioachim, Cleophas, Salomaq;
Has duxere viri Ioseph, Alpheus, & Zebedæus,
Prima parit Christum, Iacobumq; secunda minorem,
Et Ioseph iustum peperit cum Simone Iudam,
Tertia maiorem Iacobum, volucremq; Ioannem.*

LVDOVICO A PINGON.

Lud. fil. Posthumo Equiti Sabauda patria antiquo stemmate, & morum pietate claro,

claro, ingeniosissimo, iuxtaq; animoso, Germanici etiam idiomatis peritissimo, qui vixit ann. xx. M. II. D. xvi. militauit ann. II. heu xvii. Calend Aug. M. D. Lix. miscellus apud Taurinates interiit. Sed quid mortis genus referam? O aduenæ.

Discite in hostiles ferrum conuvertere turmas,

En socia iuuenem iam cecidisse manu.

Em. Philib. à Pingon Senator, & Lud. à Pingon gr. arm. Eques fratri optimo moestis. posuere.

ANTONIO BIOLATO.

Philosophiæ, Medicinæ, rei; Astronomicæ peritissimo, Astronomiam publicè Bononiæ professò, à Taurinensi Senatu ob egregia eius in Remp: merita ciuitate donato, ac ab Eman. Philiberto Serenissimo Allobrogum subalpinorum Duce in familiam Medicum delecto, Blanca Bernharda vxor moestissima, Fabritiusq; filius, marito parentiq; optimè merito, cum lacrymis p p. M. D. Lxx.

AD S. AVGVSTINVM.

THOMAE VIOTTO.

Chyrurgicæ artis professori publico, qui ob raras animi, corporis ac fortunæ dotes primus hac in vrbe eius artis laurea donatus est, ac Bartholomæo eius filio Philosophiæ ac Medicinæ Professori excellentissimo, linguarum peritia, eloquentia, operibus ac scriptis celeberrimo, Petrus Viottus patri optimo, fratriq; beneficentissimo moestis. pos. Obijt pater anno M. D. XLVIII. Cal. Decemb. filius anno M. D. LXVIII. XII. Cal. Iul.

Dum pater & natus terras liquere Viotti.

Et iaculo & febre mors imperiosa fuit.

Vulnera mortales morbosq; caute, periculum

Nunc foris estq; domi, tendere ad astra salus.

LVDOVICAE.

Mulier natalium splendore, formæ elegantia, morum candore, ingenij acumine præstantissimæ, quæ septem mensibus ante quintum exactum ætatis lustrum, post constantissimum cum acerbissimis iliorum doloribus certamen religiosissime ad superos redijt, Ioan. Baptista Benedictus patritius Venerus pater vnica atq; obsequentissimæ filiæ, & Dominicus Pipinus ex Dominis Carpenetæ Angustæ Taurinorum ciuis, & Decurio coniugi pudicissimæ superstites multis cum lacrymis posuere xix. Ianuar. M. D. Lxxx.

ANNAE ALIBERTAE.

Raconisien. quam ob egregias corporis animiq; dotes Margareta Vales Serenif. Allobrogum Biturigumq; Dux Carolo Emanueli filio Taurinorum Principi nutrice delegit, quo ablactato eandem sibi à cubiculis esse voluit, nec faciliè dixeris matri an filio cariorem, Dominicus Pipinus vxori desideratissimæ moerens pos. Vix. ann. xxv. Obijt xiv Cal. Septemb. M. D. Lxvi.

CASSIANO PVTEO.

Ant. F. Rheani Domino, & belli & pacis artibus claro, qui apud Carolum V. Cæsarem Carolo Sabaud. Duci, & Emanueli Philiberto apud Franciscum II. Francorum Regem Legatus summa fide adfuit: Niciæ à Turcis obsessæ oportunè subuenit, & Senatoris dignitatem xxv. ann. totidemq; Præsidis integerrimè sustinuit. Ludouicus Puteus Præses, Fabritius Ponderani Comes & Carol. Antonius magni Hetruriæ Ducis ab intimis cons. fratres patruo ben. merito pos. Vix. ann. Lxxx. Obijt ann. M. D. Lxxix. ix. Calend. Octob.

Nominis gloria vt Hesperus post solis occasum elucet.

Vita hominis militia super terram.

Vixit naturæ diu, patriæ parum, gloriæ semper.

Qqq 4

AD S.

TAVRINVM.
AD S. MARIAM.
D. O. M.

ALEXANDRI LOSEI.

lureconf: peritis. in enodandis legibus forensibusq; causis defendendis acutissimi, in sacris literis non parum versati, indiuiduo diuiso, corpus lapis hic, coelum animam tegit, posteritati monumentum hoc filij moerentes posuere Vix: ann. LVII. Obijt M. D. LXXI. Id. Ianuar.

AD S. FRANCISCVM.

HIPPOLYTA.

Claro è sanguine Poloniæ Regis trahens genus decusq; nobile S. Georgij, cui pater Cæsarq; Blandratæ Comes Bellangeri & cunctis bonus, & Blanca mater extitit à Coconotorum domo hic iacet. Elogium inclytus hoc Marcus heu coniux tibi Doctor Cauallottus memor affixit, attestandoq; non fatum amorem vertere fidelis vxoris suæ.

*Viventis & morientis
Idem nexus & animus.*

Dic X. Iunij M. D. LXXII. ætat. suæ ann. XXXVIII.

VIFFREDO MORELLO.

*Viffredus iacet hic Morellus clarus agendi
In causis nulli quinè secundus erat.
Namq; fidem præter qua lites ille clientum
Tutabatur, erat doctus viroq; foro.
Huic respondendi de iure erat ampla potestas,
Qua paucis fuerat reddita causidicis.*

Vixit ann. LV. Obijt Non. Febr. M. D. XVII.

ANONYMI.

Eramus sicut vos, eritis sicut nos.

AD INSIGNIA.

Pasco bonos, pungoq; malos.

ANDREAE MAGNINI.

Rapport en senes.

Sur le trespas de Noble Andre de Magnin de Chamben. Par. F. L. F. A.

*Non dieu la mort le ciel e ceulx que plus iaymois
Macree a tne, a receu ont seu plenidre
Pour le seruir mon corps mon esperit macendre
Humblement par sondart en son sein main teffois
Mes amys mont pleure & planis à haute voex
Le Ciel heureusement repos ma voulu prendre
La mort ma faiët Vassal de ses Seueres loix
Dieu puisant a receu mon à me estant de hors
La morte & mes iumaïs m'a prepare cur lieu
Iay ressu le suis mort lo ay veille ie repose
Parle ver per la mort par amys per mon dica
Iau pleure Et mon corps de leurs larmes s' arco.*

EIVSDEM.

Tumulus D. O. M.

Et memoriæ perenni venerabilis Andreæ Magnini Chambenacen: Sabaud. Nobil. qui immattra morte præreptus Angustæ Taurinorum VI. Id. Septemb. anno sesqui millesimo, septuagesimo tertio, ætatis vero XXX. ob. virtutis ergò hoc elogi-
um moerens p. amic: & lugens consec. ad D. S.

BERNAR-

BERNHARDINO VIVALDO.

Iureconf. qui cum 18. & amplius ann. primum celeberr. Montis Regalis patriæ suæ & Taurini Academix locum horis antemeridianis obtinens, magna cum laude ius ciuil cexplanasset, dum laborem suum studiosæ iuuentuti ornandæ, atq; hominum periculis subleuandis impertit, febri graui correptus, ingenti omnium moerore excessit è vita, anno Christi M. D. LXX. Vix. ann. XX XVI. M. I. D. X. patri amanti. filij moestis.

IN TEMPLO IESVITARVM.

*A fundamentis pia templa dicantur Iesu
Quæ colet immenso tempore templa nepos.
Ergo quod EMANVEL pietati prorogat annos.
Tot pietas vita proroget alma sua.*

IN SENATV

*Non Astra polos petijs, nisi dixeris ipsos,
Huc venisse polos, namq; hac iustissima tellus
Cuiq; suum reddit, discernens premia pœnis.*

IBID. ISIDORVS.

Diuitias vestras Cæsari date, Deo autem conscientix vestræ solam innocentiam reseruate.

IBID. EX PALADA POETA GRAECO.

*Imperium, quæ serua fuit, ne sumas herile,
Hoc vetus est, aliud nunc tibi dico nouum.
Quisquis cauidicus fuit, is ne iudices unquam,
Rhetore sit quamuis doctior Isocrate.
Venali vir lingua & opes acquirere suetus,
Iudicium haud unquam sordibus absq; feret.*

A L I V D.

*Effigies manibus trunca ante altaria Diuum
Hic resident, quarum lumine capta prior.
Signa potestatis summa sanctiq; Senatus
Thebanis fuerant ista reperta viris.
Cur resident? quia mente graues decet esse quiesca
Iuridicos, animo nec variare leni.
Cur sine sunt manibus? capiant ne premia, nec se
Pollicitis flecti, muneribusq; sinant.
Cæcus & est princeps, quod solis auribus, absq;
Affectu constans iussa Senatus agit.*

DIALOGVS PHILOSOPHI ET IUSTITIAE.

PH. Quæ Dea? IVS. Iusticia. PH. at cur toruo lumine spectas?
IVS. Nescia sum lacrymis, nec moneor precio.
PH. Vnde genus? IVS. Cælo. PH. Qui te genêre parentes?
IVS. Mî Modus est genitor, clara Fides genitrix.
PH. Aurium apêrta tibi cur altera, & altera clausa est?
IVS. Vna patet iustis, altera surda malis.
PH. Cur gladium tua dextra geris? cur laua bilancem?
IVS. Ponderat hac caussas, percutit illa reos.
PH. Cur sola incedis? IVS. quia copia rara bonorum est,
Hac referunt paucos sæcula Fabritios.
PH. Paupere cur cultu? IVS. Semper iustissimus esse
Qui cupit, immensas nemo parabis opes.

IN FA-

TAVRINVM.

IN FACIE ACADEMIAE.

*Nosse Deum, & mores hominum iurūq; recessum.
Es rerum causas, morbos curare requiris?
Huc ades, immortalis eris, labor omnia confert.*

IN ARCV LABORVM HERCVLIS.

*Alciden memorant (quid non queat inclysa virtus?)
Monstra domasse, suis purgasse laboribus orbem,
Hinc penetrasse polos, numero positumq; Deorum,
Sed bis sena quid hac noster num plura parauit
EMANVEL? toto intactum quid in orbe reliquit?
Ergo triumphorum testes, quos erigit arcus
Ingredere, aeternos vrbs dum meditatur honores.*

IN ARCV DVORVM TEMPLORVM.

*Hic iterum stes Roma, patent tua templa, colossi,
Surgite pyramides, proferat se Augustus ut alter
In medium Dux ille: fores reserantur honoris,
Rex virtutis iter fanum lustrauit utrumq;
Maximus indigetum PHILIBERTVS. At ordine nixus
Non alio sic ibit ad astra, Deosq; sequetur:
Attamen hoc seruis, Pylios viuatq; per annos.*

IN ACROPOLI, VVLGO CITADELLA,

*Pervigili hac ciues nitusq; ferusq; quiescunt.
Insidians nec adest hostis, tentare nec audet:
Nam Iouis hic glandes, fulmen, tonitrusq; coruscant.*

ANTE ARCEM DVCIS.

*Ergo tibi fartas seruauerat aduena turres,
Iam seruare tuum est, populi tua gloria Princeps
Sic seruasse animos inuictam extruxeris arcem.*

AD PICTVRAS ALIQVAS.

Noscens Assyria cū Babylone minimè Deo sibi debita ad reædificandū Israelitas, fanū cū thesauro crateris & vasa sacra demisit.

Subacta Asia & vniuerso oriente Rex magnus Scythas aggressus fata subiit, at victores vino decepti filij memor Thomiros ad angustias perductos cum Rege trucidat.

Cræsus bis septem cum Lydis rogo impositus dictum Solonis memorat, esse neminem beatum mortalium etc. & his per interpretem auditis sui memor Cyrus Cræsum cū cæteris deponi iubet.

Adultus Cyrus ad Imperium ascitus vicit Astragem, quem victum præfecit Hircaniæ, ac Medorum solium ad Persas transferens regnum valde auxit:

Circes in Europam cogitans classe sternit Hellespontem, cui bellatrix Arthemisia fert suppetias.

Cræsus admonitu Cyri interdixit Lydis vsum armorum, & illa quibus viri virtus in foeminas deueniret indulget.

Iustitia recta amicitia & odio euaginata & ponderata liberalitas regnum firmiter seruat.

Cyrus

Cyrus decennis inter æquales Rex delectus, contumaci puero pœnas imperat, quarum Astiagi caussas dat, Vt Rex feci, respondens; hanc ille miratus constantiam suam esse nepotem agnouit.

Astiages Cyrum nepotem necandum mandat, Harpagoni rem per Regis bubulcum paranti, cuius vxor cernit, eum in omni Orienti regnaturum.

Aspergapises rei militaris ignarus Cyro in fugā verso gulæ indulget, quē Cyrus nocte rediens capiendū, & socios necandos mādāt.

Babylonijs Rex Lydorum Crœsus opem tulit, victusq; in regnum refugit, quem Cyrus insequens, victis Lydorum corijs & Sardibus Crœso viuo potitur.

Crœsus rogat Cyrum quo ruant? cui Cyr⁹ Sardeis vrbē suā euersum: Crœsus non meam inquit: Sic ciuitas seruetur incolumis.

Debellaturus Messagetani regnum per somnium vidit alas, quarum altera Asiam, altera Europam, innumbraret, at Cyri mortem Darioq; regnum protenderet.

Ne contagia lædant.

Fama constat bellum.

Sic omnia fatis.

Sic vita Tyranni.

Ne grauiora feram.

Ex me discelaborem.

Totis non viribus.

Sibi Iudex & vltor.

Dum Spiritus regit artus.

Victor victusq; cadet.

Meum immedicabile.

Durum aliena viuere ope.

Impia viuis ac dira sepultis.

Ne sit iter sceleris.

Exitus in dubio est.

Diuisum componam.

Temeritas non diu felix.

Alta cernens terrena spernēs.

Præsentia cordi.

Morsus arte leuabo.

Crudelior igne ferroq;.

Violenta non durant.

Multæ nocendi artes.

Lædor maiore veneno.

Regnum iustitia & liberalitate.

Prudens vbiq; tutus

• Ingenio natura suo.

Mei tu causa doloris.

Pro lacte venenum.

Dissimilis animo.

Licet hac arte mederi.

Maiorum fortunam sequimur.

Agilior quia sobrius.

Pæna diuersa placet.

Natura repugnat.

Decipior vmbra.

Astu solertia maior.

Bella sequor cupiditate prædæ.

Quia sola infelix.

Cadens vlciscar.

Nusquam tuta fides.

Et parere docemus.

Necuiquam noceat.

Non tali auxilio.

Rationi non feritati fidendum.

Ignauis esca neganda.

Non

TAVRINVM.

Non ingratis.
Cautè viuendum.
Sic viribus impar.

Lethi est caussa voluptas.
Nihil in vim.
Vt sit sincera voluptas.

IN PORTA PHAETHONTIS.

*Te Duce nos reduces patrio fas degere caelo
EMANVEL, vindex qui libertatis auxila
Pristina restituis, victores surgite lauri.*

IN PORTA PALATINA.

*Sub Ioue Taurus, ab hoc Europa vehenda quiescat,
En dociles humeros, & cornua promptior offert,
Cultores superum huc adeant, abeantq; profani.*

IN PADI SIMVLACRVM, AD FONTEM

PHILIBERTEVM.

*Solis equos, lapsasq; vehis Philiberte quadrigas,
Hinc Philibertiades, hinc Phaethontiades.*

IN STVRAE STATVAM.

Iam ne Stura fleas quod amnis esses
Fonseffectus, haberis inde maior,
Ni prae lætitia fluant subortæ
Hinc illinc lachrymæ tuis ocellis.
Solentur lacrymas sed has cachinni,
Et dulcis resonent aquæ susurros
Felix terq; quaterq; centiesq;,
Felix Stura, niues periculosas
Montanumue gelu furente bruma,
Latrantemue canem, flagrantis æstus,
Longum, lene fluens nihil timebis,
Naias, nuncq; Napea, nunc Driasq;
Sertis versicoloribus reuinctæ
Hortoste incolumem per hos seruabunt,
Magnis amnibus hoc parem sub antro.

ALIVD.

*Indigerum hic sedes, solium Phæbiq; Camænis
Estq; thorus, vates hos celebrate choros.
Dux opus hoc illis, titulos superaddite dignos,
Nec legat aut habeat dignius orbis opus.*

ANTE AEDES PRIVATAS.

*Exterius renouata domus spectacula præbet,
Fiet si cernes Carole tota nitens.*

Oculi tui iusta videant.

Ædificatio ciuitatis confirmabit nomen.

Non

T A V R I N V M.

Non ventiles te in omnem ventum.

Emanuel Philibert: bellicæ gloriæ fulmen, regnum auitum recuperatum muniuit & auxit M. D. LXII.

CAROL : EM.

Natiuitate & virtute admirabilis, matrimonio felicis: expectato, nulli Hero-um secundus M. D. LXXXV.

*Sors tua mortalis, non est mortale quod optas.
Voluitur in praeceptis nimium sublimia scandens.
Inter utrumq; vola medio iustissimus obis.
Beneficium accipere & reddere qui nescis improbus est.
Bene habitat qui cum Domino habitat.
Frons nostra varijs depicta coloribus adis.
Qua tua sis mentis dos Catharina doces.*

● CHERIVM.

PPIDVM ET CASTRVM LAVTISSI-
mum & affluentissimum ad torrentem Borbum & amnem Cherivm, quon-
dam frequens, sed bello Caroli V. Imperat: Aug: contra Franciscum pri-
mum Francorum Regem, confectum & afflictum, ut desolutum quasi ia-
ceat, habet tamen Ecclesijs pulchras & epitaphia.

AD S. FRANCISCVM.

*Communis cunctis ortus & interitus.
Marmore sub nitido Oppidorum molliter ossa.
In laetis anima sedibus ipsa manent.*

MICHAELI BORGARELLO.

Patricio Chierienfi Poduarini Condomino Christianis: Galliae Regum
Henrici II. Francisci II. Caroli IX. prius annonæ præfecto, postea Cameræ rationum
in subalpinis magistro, & à Cubiculis Lugduni, dum ad aulam regiam proficisceretur
Lugduni pleuritide defuncto, Anna ab Ecclesia vxor & Melchior Renatus & Ve-
spasianus filij, illa marito charissimo hi, patri optimo & amantissimo in spem resurre-
ctionis posuere. Anno M. D. LXXI. Obijt Id: Maij. ætatis XLVIII.

Viue vt post viuas.

ROBIORVM.

*Hic tumulus claudit Robiorum membra virorum,
Quos labor atq; fides nobilitatq; decus.*

Ex morte quies.

CASPARIS LEONII MEDICI PRAEST:

Alteræ spes Chierij patriæ iucunda voluptas.

Leonius Caspar conditur hoc tumulo.

Æternos Niciæ cupidus referebat honores

Thessalus arte fuit doctus Apollinea.

Multorum potuit morbos depellere diros.

Ægrotus proprium pelleret non potuit.

Sed iuvene rapido dum gressus aquare Dioclis

Conatus passus improba parca tenet.

Sic te fata mouent semper corrumpere pulchrum

Est causa quid nobis impia fasa minus.

R r r

Parcite

C H E R I V M.

*Parcite sed lacrymis frater, dulcissima coniunx,
Cognati, Gaspar calica regna tenet.*

(1111) Obijt M. D. Lxxxj. Non. Iulij: æt: xxxiii.

IN S. GEORGIO IN MONTE

LVCAS RITTEAE.

Heluetus Capitaneus Regius ex vrbe Lucensi Ioanni Iacobo Ritter fratri charissimo pos:

*Conspicuus toties metnendusq; hostibus andax
Dum forti dextra gallica signa geris.
Hic iacet à caro Ritter perpeffus amico
Vulnere vos causa teste ruina necis
Sic licet effugias hostilia cuncta premente
Fato, pernitiem gignet amica manus.
Sed quoniam hoc tumulto defuncti membra quiescunt,
Hoc frater fratri marmore struxit opus.*

LVDOVICVS BROLLA.

Eques Hierosolomitani, vir illustris, qui nouissimè dum Turcæ valida classe Melitam decertarent diui Elmi arcem profligatam, senex consilio & viribus post non leue vulnus acceptum mira cum laude ab inani insolentis Tyranni ferocitate seruauit, demum S. Stephani Baluius obijt. Vt tanti viri apud posteros memoria seruaretur. Io. Maria & Bernardinus patruo benemerito pos: M. D. Lxxxj. Octob: xvij. ætatis suæ Lxxi

Facilis iactura sepulcri. Inter utrumq; vola.

AD S. DOMINICVM.

DE AQUA BENEDICTA

Huius aquis tactus depellit demonis actus.

Asperget vos Deus cum omnibus sanctis suis in vitam æternam.

CONRADVS ASTVARDVS.

Miles Hierosolimitanus signifer Tribuni militum Chieria intrepidè omnia belli pericula adiens summos Clarasci muros nocte ascendendo hostium telis obrutus prius periit quàm periculo eximi potuerit. Calend: Sptemb: A: M. D. LI.

FRANCISCVS ASTVARDVS.

Cùm virum fortem decere pro gloria assiduè dimicare arbitrarer, sæpè muros circumeundo, hostes recognoscendo & feriendo præ nimij labore & vigilijs oppressus, in magna S. Domiani obsidione moritur: frater fratribus benè meritis amantiis: F. F.

IN FORO-

Pax bello præfertur. Alit concordia pacem.

Parta deuorat ambitio.

DE MULIERIB.

*Pessuma res mulier, poteris tamen utilis esse,
Præproperè moriens, det tibi quidquid habes,
Vxorem vates nullus me iudice ducat.
Vxor obest studio, sit licet apta thoro.*

IN PVELLAM ELEGANTEM.

*Quid gnatum cadis venus? arcum perdidit, arcum?
Quis rapuit? Thusco flauia nata solo.
Qui factum? petis hac, dedit hic, nam lumine forma
Deceptus, matris se dare crediderat.*

DE FOR-

DE FORTVNÆ VARIETATE.

*Fortuna saeuo lata negotio,
Et ludum insolentem ludere pertinax,
Transmutat in certos honores
Nunc mihi nunc alijs benigna.*

ASTA.

CIVITAS PERPETVVS DE CVIVS ORIGINE
 & initys nihil tamen proditum inuenitur. Sita ad Morum amnem, qui ex Appennino defluit, & versus Tanacrum Alexandrino itinere montem habens, in quo fortissima illa castra Noni & Arafsi, diues & frequens populo, agro, vini frumentiq; ferace, & perbellè ædificata, primum in Ducum Mediolanensium potestate, dein Gallorum imperio subiecta fuit: tandem conditionibus pacis Cameraci factis Carol V. Francisco primo restituta, Sabaudia Duci ex condonatione cessit, passa aliquando maximas calamitates ex contentionibus & odijs civilibus. Bibliotheca pulcra in monasterio Prædicatorum. Patronus eius S.^{mus} secundus, hinc in Sigillo:

Asta nitet mundo sancto custode secundo.

Haud procul riuulus Francorum est, sic propter insignem eius gentis stragem hic à Grimoaldo Longobardor. rege editam, appellatus.

IN AEDĒ CATHEDRALI.

BERNHARDO AGNELLO.

Abite lacrymæ.

R.^{di} Apostolici Protonot: templiq; huius Præpositi meritissimi Bernardi Agnelli munificentia religio pietasq; sui temporis Pontificib: ac Roman: Curia gratiss: vitæ cursui latè recteq; peracto terminum posuere, cuius iam octogenarij ossa, vt hic molliter quiescerent, Reuerendus Io: Successor patrum pio amore prosecutus reponi curauit Ob: V. Non: Maij M. D. xxxiv.

MATTHÆO PELLETO.

*Sacrorum Doctor Canonum, pietatis imago,
Pauperibus pater, & Pelleta gloria gentis,
Præsul & electus quondam hic Matthæus humatur,
Vix similem inuenies huic nostro tempore quenquam.*

GVIDO DE VALPERGA.

Bonæ memoriæ Episcopus Astensis, qui huic Ecclesiæ vnam capellariam, multa paramenta, vnum missale, quo anniuersaria perag: ac tertium pro anima de. quem claudit hic lapis. Obijt anno Domini M. ccc. xxvii. x. die Iunij

FRANCIS: MACIOLA.

Iureconsultus Aul: Imp: Comes, cum post varios labores quietem spretis amplissimis magistratibus elegisset, voto frustratus. Obijt anno salutis M. D. xxiii. ix. Calend: Nouemb. En quo tandem?

AD S. BERNHARDINVM.

EQVITIS CVIVSDAM.

Inuicti Cæsaris Caroli V. Imp: præclarus Eques spiritum altissimo reddens, cadauer voluit pro tempore hic quiescere.

R r r 2

CATHA-

A S T A.

CATHARINA SALINA.

De tenebris ad lucem properans formosa, coelestis, fulgens gloria, lacrymas parentum temperavit Anno M. D. Lxii. xxvii. Nou.

FRANCISC. CARAVAYAL.

Mag.^{cus} Cæs.^{ar} Maieſtatis miles Hispanus. Villarubienſis contra hoſtes militando ſuccubuit, & eius oſſa hic iacent. Obijt xiiii. Octob: M. D. Li.

AD CARMELITAS.

LEONIS ASINARI.

Magnifici Domini hic ſita ſunt oſſa. Obijt M. D. xLii. Parca, quæ nemini parcunt.

IO: ANTON: CAPPONIS.

IC.^{us} viri integerrimi, qui huiusce ciuitatis gubernationem ann: xxiiii. ſine laſſe geſſit. Iohannæ vxoris caſtiſſimæ, qui annos xxx. in coniugali ſœdere ſanctè & concorditer egerunt, magno omnium bonorum deſiderio, magno luctu ereptorum, ſpiritibus cœlo redditis. Io: Baptiſta Cappo communis filius mœrens reliquias condidit. M. C. xLiv. die xv. Iun.

AD S. FRANCISCVM.

SVB ARMIS DVCIS.

Te Duce iam priſco ſua redditur Aſſanitori.

Anno Iubilæi M. D. Lxxv. xxv. Septemb:

ALBA POMPEIA.

IC DICTA QVOD A POMPEIO SIT INSTAURATA: Vrbs honeſta & fertili loco ad Tanarũ fluvium ſita, cuius incolæ Albeſani nuncupantur, ad differentiã Albanorũ in Latio et Albenſium in Marſis. Marchionum Montis Ferrati prius, nunc Ducum Mantuæ ſubdita imperio. Non procul inde principium eſt peramænorum apri corumquæ collium Appennini, aſcenſu leuium & facilitum, quiquæ paulatim inter ſe diuidi cernuntur, ac campos iucundiſſimos & fertiliſſimos relinquere. Aquæ item Statiliorum propter ſalubritatem plurimũ celebratæ, in thermis publicis menſæ ſunt lapideæ, & gradus oportunitati lauare volentium diſpoſiti.

IN AEDE CATHEDRALI.

CASPAR DE PIETRIS.

Diui Caroli V. Rom: Imperatoris ſtrenuiſſimus leuis armaturæ miles, à Luceria vrbe Apuliæ oriundus, dum Cæsarem cum vniuerſo exercitu Maſilia redeuntem ſequeretur Albæ Pompeiæ diem ſuum obijt, anno ab orbe redempto M. D. xxxvi. tertio non: Decemb: cuius fratres pietatem colentes hoc ſibi monum: pp.

IN CHORO.

ANDREAE NOVELLI.

Albæ Pompeiæ Episcopi & Comitſ hic ſunt pia ſita oſſa, qui proprio publicoq; ære baſilicam hanc reſtituit, canonicos, prouentus, choros, ſacramq; ſupellectilem addidit, Dino Benediſto ædem Episcopalem palatium condidit operibus pergrande.

Nunc corporis formam indicat effigies, quietem poſteri non inuideant, quicunq; pietati fauent. Vale lector.

AD S.

ALBA POMPEIA.
AD S. DOMINICVM.

380

IN CHORO.

*Eusebij coniuncta thoro Saracena Nouelli
Andrea mater Praefulis hic iaceo.*

Obijt M. cccc. Lxxxxi. Di. xxix. Martij.

CLARETAE FODRATAE.

*Hic Claretaiacet virtute & nomine clara,
Milite Fodrato generoso nata Ioanne,
Ac Stephano insigni cerrato tradita coniux
Regis Pincernæ, quem laudant fortia facta,
Corpus habet mater, pater est animam ipse recepit.*

M. CCCC: LXII.

MAGN: BENEDICTO CERRATO.

Pauli IC. F. V. pr: Sent: Paulus & Petrus filij M. PP.

DE VIRGINE MARIA.

*Purpureas praebeze rosas floresq; Maria,
Vt vobis fructum praebeat illa suum.*

AD S. BERNHARDIN:

*Si Domino psalles, psallendo tamen tua serues,
Aspice cor sursum, benè profer & inspicere sensum.*

AD S. IOANNEM.

IOANNI BAPTISTAE TORICELLO.

Mantuano militi accurato, quia tùm pacis belliq; tempore terra mariq; dum
sequeretur, amoris signa nouit, Alc. And. Ecut viuenti, quæ valuit, ita hæc quæ
non potuit maiora, post extremum familiaritatis piæ monumenta condonauit. Ob-
ijt die vi. Martij M. D. Lxxix.

AD S. BONIFORTVM.

*Qui pater omnipotens concessit pellere morbos,
Tu Boniforte Duci auertas huic aëra nigrum.*

IN PALATIO.

*Hæc iuris prudens Iacobus Bogius arma,
Antiqua hunc propior Nisia prole tulit,
Quod iuste Albenjem Guilielmo rexerit urbem
Principe, inoffensa munera dat fidei.*

Qualibet idem.

M. D. LXX.

IN FORO.

SVB INSIGNI DVCIS MANTVANI.

Fides.

Olympos.

Albæ Pompe: ciuitas Principibus b. m. fec:

Deditionis suæ fideiq; iureiur: deuinctæ ergo.

Anno Dom: M. D. LXIII.

Rrr 3

MONS

MONS REGALIS.

CIVITAS DUCIS SABAVDIAE MEDIOCRIS
in monte iacens, natura, loci & murorum crassitudine alijsq; dispositis propugnaculis munitissima. Cuius finitimus Appennini tractus multis castellis nitet: Infra torrens Borbus & mons Calerius, oppidum multis Italiae ciuitatibus comparandum: monasterium fratrum D. Francisci minorum de obseruantia ornatissimum praeipuas inscriptiones continet quarum prima.

IOAN: GEORGIO VINALDO.

Patritio integerrimo, consilio, fide, diligentia, pietate, constantia, meritis in patriam, filiorum numero & dignitate clarissimo, propè octuagesimo, defuncto III. Cal: Iunij Anno M. D. LXVII. p.

IC. ET EQITIS AVRATI.

*Legum Doctor habens auri calcarea miles,
Sceptraq; condignus Saniliana tulit.
Is quoq; & Eridanum Iudex à principe maior.
Et patriae consul praesidiumq; fuit.
Sed mors hostis atrox pacis, aux atq; dolorum,
Impulit ante diem membra carere solo.*

DE SEIPSO PATHOS.

*Fallimur heu miseri, quoniam cum vivere semper
Credimur, hunc omnes Atropos atra rapit.
Quid mihi vobiscum est fratres? quid & amplius uno
Restat? & ad cippum quisq; venire petat.*

BLANCHAE FANZONAE.

Prouanz, ex generi illustri ortæ pro tempore sarcophagus, quæ obiit xxii. Nouemb: M. D. xxxi.

DE SEIPSA PATHOS.

*Forma, virens ætas, sanguis, spes, gaudia, mores
Heu valeant, postquam morte caduca ruunt.
Deserui, atrem, mater tenet horrida natam;
At re ad matrem ducitur omne genus.*

FRANCISCO FANZONO.

Patri Montis alti condomino, religionis pietatisq; cultori eximio, cui optimo ac prudenti, & de Rep: benemerito, nec non Alexandro fratri. I. V. Doctori, & Serenis: Sabaud: Ducis praefecto militum Carol: moestis: pos:

GEORGIO CASTRATIO.

I. V. C. Ordinis Senatorij Roaxij & Turricellæ condomino, & montis Regalis Academiae Moderatori, qui generi, patriæ, ciuibusq; suis ob summam in eos caritatem triste sui desiderium reliquit, Margarita Bogliona vxor fidissima, Ioa: Ant: fratres, filij coniugi ac patri optimo non sine lacrymis multis posuerunt.

*Heu heu debentur tandem nostra omnia fati.
Et quidquid summum est surripit hora breuis.*

Vix: ann: Lv. Obijt prid: Non: Octobr: M. D. LXv.

IOAN: FRANC: FANZONIE.

Ducalis Quaestoris, & fratrum super obitu matris.

Heu dulcissima parens, quam domo abeuntes cum caro patre concordimenter viuentem reliquimus, cur tuam desolatam deseruisti sobolem, quæ tua tibi vita carior

carior fuerat? ubi te quæremus? quo prosequemur? siccinè decuit matrem filios destituere? Quantum mœroris tua, proh dolor, inopinata mors attulit.

IANNOLIAE PANTASILEAE MATRIS RESPON:

Ne quæso lacrymis quiescentem genitricem vexate filioli, Deo iubente naturæ concessi, miseramq; hanc mortalium sortem æterna vita commutavi, ubi gaudio perfruor incessabili: Vos meæ proles, si meæ dici exoptatis, virtutis memores paternis monitis obtemperate.

AD S. MARIAM.

BARTHOLOMAEO FANZONIO.

Ant: F. Montis Regalis Patritio, Montis vero alti condomino, Caroli II. Sabaudia Ducis Senatori, Generali eius fisci Aduocato, qui ad Paulum III. Pontif. Max: pro Duce ipso legatione functa, ab Henrico II. Gallorum Rege Iudex V. appellandus Italiae Subalpinae creatus in hoc campo omnibus gratus piè obiit. Constantius Fanzonius amoris ergo patritio b. m. m. p. c. M. D. Lxxviii. Non: Maij.

Facile contemnit omnia, qui cogitat se moriturum.

IN ALTARI: DE VIRG: MARIA.

Christiparam signant sol, urbs, rosa, lilia, templum,

Palma, oliua, hortus clausus, flos, olea q; decor.

Luna, cedrus, speculum, puteus, platanus q;, cupressus,

Fons, turris, stella maris Mariam vellera, porta notant.

SAVONA.

ANTIQUIS SABATIA, VRBS VETUSTA A Gallis Senonibus condita, circuitu M. D. passuum & magnificis ædificijs ornata, in primis nobilissima domo Iulij II. Pontificis, qui cum Sixto IIII. & Gregorio VII. Pont: ex ea originem traxerunt, Variorum principum ditionis superioribus seculis fuit, & modo à solis Genuensibus tenetur, qui portum ipsius occuparunt. Hic Alpes incipiunt & perpetuis iugis porrò consurgunt. In ora pagi aliquot exigui & vici, solum vtcunq; ob colles, saxa, iuga & eiusmodi quæ sterilitatem inducunt. Decorarunt quoq; eam Petrus & Raphaël Riarius Cardinales Sixti IIII. nepotes, quorum hic palatium S. Laurentij in Damaso Romæ à fundamentis extruxit. Item Ioannes Roboreus urbis Romæ Præfectus & Senogallia Regulus, & plures alij illustres homines, quorum memoriam alij prosequuntur.

AD S. DOMINICVM.

PICHORVM.

Piè ac deuotè de mortuorum resurrectione cogitantes M. Nicolaus & Iacobus de Pichis, monumentum hoc cum sacello constituendum curarunt, pro se suisq; heredibus & successoribus, Anno M. D. Lxxxiii. Cal: Nouemb:

IN CAPELLA SIXTI IV. PP.

PARENTI SIXTI IV.

Iuncta Leonardo coniux Luchina quiescit,

Filius hac Sixtus Papa sepulcra dedit.

Rrr 4

IN

GENVA.
IN CHORO.

*Sixtus hic è cæli bis septem ianitor annis,
Dona Deum genitrix tanta Sæmona tulit.
Consuluit patriæ venturi prouidus augur,
Hos donans ciues culmine Cardineo.*

IVLII SIXTI NEPOT:

*Iulius iste Nepos Sixti moderatur habenas
Orbis, & hos fructus Sixtica quercus habes.
Hos iussit roscio ciues fulgere galero,
Felix & gemino dia Sæmona patre.*

IN PALATIO QVODAM.

Traiani Imperatoris animam B. Georgius ab inferis eruit:
quia ille iustitiam filiali prætulit caritati.

GENVA.

VLGØ GENOA LIGVRIÆ VRBS ANTI-
quissima, condita à Genuo Phæthontis socio, & sic dicta vel pro-
pter situm curuatur æ genu respondentem, vel quod janua & porta
sit orbis terrarum & totius Italiæ, vel à Iano bifronte, qui ibi præ-
cipuè colebatur, & cuius insigni ciuitas vtitur, omnium maritima-
rum Italiæ facile princeps, in ora maris Tyrrheni, quod & Ligusticum dicitur, è
regione Corcyræ Insulæ, sterili loco sita ad altissimi montis Appennini radices, quas
attingens ad meridiem tota inuersa mare despicit, terga obuertens frigoribus Se-
ptentrionis, quibus montes tanquam aggeres obiectos habet altissimos, non tota pla-
na, nec tota montosa, sed mixta specie, circuitu V. milliar: Italicorum, portu ma-
gnificentissimo & insigni, ad Africam & Austrum patente, cuiusq; fluctibus mæ-
nia vrbs quatiuntur, ingentiq; mole ad quam naues & triremes appellant, caussa
securæ stationis ex solidis saxis tempore Sfortiarum fronti illius adiecta munitione
opera facta. Opibus & ædificijs non solum excellens, verum etiam ad hostes mari
vincendos quodammodò fatalis, ac naualis disciplinæ laude cæteras nationes an-
tecellens, mercaturæ & negotiationi vacans, quibus studijs ex omnibus penè
mundi partibus ingentes trahit quæstus, nec vllum creditur emporium, quod
Genuenses non adeant, tanta eorum negotiandi industria, tanta lucri cupiditas.
Idq; regionis & agri sterilitas, vrbs frequentia facit, quæ gnauos esse cogit,
& omnibus rebus ad vsum humanæ vitæ necessarijs ad delicias affluentem &
copiosam reddit, diuitijs auctam & ornatam efficit. Ideoq; eorum rem mari sum-
moperè viguisse ex historijs & exemplis constat.

Forma Reip: diuersa fuit, de qua discurrere nimis longum atq; etiam extra
propositum foret: Quam ob rem consulantur, qui de rebus gestis & Reip: Genu-
ensis administratione scripserunt. Ita tamen constituta ea est, vt post multas & va-
rias

rias acceptas clades tam à Saracenis quam Gallis, Item Leonis X. Pontificis ac Imp. Caroli V. legionibus in immensam creuerit, nomenq. Superba adepta sit. Et cum pace atq. ocio fruatur, munitissima quoq. redditur & inuicta, ni defensores & commeatus desint. Summum quoq. splendorem & lumen adepta est ex viris illustribus quos edidit, maxime Pontifices, Innocentium V. VIII. & Adrianum V. ex familia Fregosia & Flisca, quæ eadem plus XXX. Cardinales, Archiepiscopos, & Episcopos plurimos genuit. Portui olim castellum à Ludonico XII. Gallie Rege anno M. D. VII. eo loco ubi nunc lupanar est, fuit impositum Briglia dictum, cuius præsidio ciuitas in officio contineretur, sed frenum hoc infestum equus ferox & temerarius non ferens, Antoniottus Adurnius eius Dux libertatis conseruandæ gratia ad fundamenta deiecit: opus aliàs admirabile, & ingenti sumptu factum. Ab vno latere Feritor vulgo Bisamnis aluit.

Antiquitatis monumenta pauca, parochias vero XXXII. habet utpote.

S. Iacobi. S. Stephani. S. Marci. S. Saluatoris, S. Syluestri. S. Crucis. S. Mariæ castri. S. Nazari. S. Ambrosij. S. Magdalene. S. Petri. S. Pancratij. S. Sabine. S. Fidei. S. Cosmi & Damiani. S. Georgy. S. Teupæ. S. Donati. S. Andreæ. S. Mariæ vineæ. S. Matthæi. S. Marcelli. S. Saluatoris. S. Marcellini. S. Agnetis. S. Syxti. S. Viti. S. Thomæ. S. Michaelis. S. Iacobi. S. Laurentij. In Ecclesia Cathedrali tabula pendet de tholo anea ad Appennini radices in valle, quæ vulgò Porcifera dicitur, anno M. D. VII. mens. Februar. effossa, & à doctissimo viro Domino Georgio Fabritio in monumentis antiquitatis edita, continet verò instrumentum terminorum inter Genuenses & Viturios, incisa literis Romanis antiquissimis minutulis, longa palmas duas & paulò amplius, lata sesqui palmam. Chorus templi insignis est marmoreis Euangelistarum statuis & sacello, in quo cineres D. Ioannis Baptistæ conseruari dicuntur, vetito sexui muliebri propterea quod is ob preces muliebres necatus sit. Diui Matthiæ fanum in choro, qui marmoreis simulacris sacrarum historiarum, Patriarcharum, Sybillarum, natiuitatis & passionis Christi pulcerrimè à Ioanne Angelo de monte Viseolo exsculptis ornatus est. Ibidem monumentum Comitis Philippi de Oria & coniugis Andreæ de Oria. Murus exterior templi multas habet inscriptiones victoriarum familie Dorienfis, de quib: postea. Ante fores templi forum illorum de Oria circumcirca pulcerrimis ædificijs septum. Dependent etiam ex muro Portio quædam catena ferrea, sicut & in portis publicis, disrupta à Genuensibus, cum Galli portum Corsicum interclusissent. Palatium Senatus pulcrum, & à quingentis militibus Germanis custoditum: In medio areæ statua marmorea Andreæ de Oria forma Gigantis, tempora circum laurea corona redimito, triaq. Turcarum capita pedibus calcans. Ladarfina locus est, ubi fiunt naues communes & onerariæ L. Arsenale domus est portui marino adiacens, in qua triremes fabricantur, & fons incredibilis pulcritudinis ob materiam, quæ tota est marina, factis quibusdam coloribus igne & arte exprimente varias figuras hominum, pecudum, auium instar gemmarum, quæ pannis intextuntur sericis, forma est rotunda, diuisa in V. lauacra, quæ singula redundant aquis dulcibus, quas certis foraminibus per ora hominum, bestiarum montium cum volucris spunt.

Pog.

Poggio vicus in maris littore, in quo palatium centurionis Adami, cuius Genuensis & latissimus hortus cum admirabili fonte aquas certis lacumis circum circa ad formam liliorum effundens. Et prædium cuius situs ne pulcrrior quidem cogitari potest. Laternæ turris excelsa, lumen præbens nocturnum nauigantibus, cuius limini inscriptum.

Anno à Christo nato M. D. xLiii. restitutæ libertatis anno xvi. instaurata turris hæc olim structa à maioribus nostris, & M. D. xii. in oppugnatione arcis Laternæ diruta.

IN AEDE CATHEDRALI.

*Alma parens tu nos custodi, & numine sancto
Affer opem generi Diva benigna tuo.*

D. O. M.

Sacellum à Franco Leuario Nicolao F. constructum, araq hæc sacrosancta Deo opt: Max: ac Deiparæ virgini dicata est. Parentes, haud alienum à mea in vos pietate factum ducitote, si à Megolio proauo in porticu ad D. Francisc. erectam prius ædiculam vna cum sepulcro, in quod conditi estis, filius ritè non colo, sequorue: quod enim locus ille multa sæpius indigna passus sit, tutior hic visus est, in quo & sacra peragerentur, & mihi posterisq; meis monumentum ponerem, accedente ex SC. templi curatorum assensu, anno salutis M. D. Lix.

Quas possis res tuas ipse curato, alteri ne mandato.

AVGVSTINVS SALICARGVS.

Ex nobili atq; prisca Salicargorum familia ortus, Genuensium Antistes, sacrae paginae Professor, pietate ac moribus ornatus. Obijt anno à partu virginis M. D. Lxvii. prid: Calend: Octobr:

LAVRENT: FLISIA.

Tres egit Episcopatus, Bononiam, Perusiam ac Romam iustissimè rexit, Genuen: clerum laudabili instituto ad Dei cultum frequentem reddidit, immunitatibus auxit, monumentum hoc musico coetui constituit, elemosynas perpetuas virginum nuptijs dedicavit: Bononiæ tertio Gubernator obijt, anno ætatis suæ Liiii. ex eo, quod mortale fuerat, inferius pientissimè condidit Steph: Fl. M. D. xix. iiii. Non: Maij.

HIBLEO FLISIA.

Ap. p. pac: Zelat. militi gnaro, liberal. piet: abstin: & seuer: insigni, armis ac religione inclyto, qui Pont: Reg: Duc: patriæq; exercitum duxit, Rom: Genu: Tuder: Terd: q; vik: regim: alijsq; publicis ac priuatis muneribus functus, patriæ libertatis vindex, varia rerum mutat: agitat: foris discessit, anno Dom: M. XD. vii. xxv. Augusti ætatis suæ ann: Lxii. Lauren. Fli: Bru: Ep. Præ lato ppp.

In eo statu vixi, in quo mori iuuat.

D. O. M.

BANETAE SPINOLAE.

Vxori carissimæ, puerperæ infelici sibi Quilicus Fliscus Io: F. Euarceæ C. communis sepulcri spe desiderium leniens M. H. P. & sub eo tumulo anno S. M. D. Lxxxi.

FRANCISCVS CIGADA.

Zoalius Beorg: F. protectionem in patriam parans corpori, cuius fidem in vitæ laboribus prospexerat, prospiciens p.

IVLII

Viator lege, & miseratus benè precare.

Iulius Cicada Viscont: filius penè puer militiæ affectans laudem, quinquennium primùm sub patris imperio meruit, quo tempore Andreæ de Orea in Gallos pro Carolo V. paternis triremibus operam præstans imperatoria vectus, cæteris omnibus velocior primus ex hostium classe vexillum arripuit pugnans, captisq; quatuor Gallorum triremibus à Cæsarianis rodens, in Turcas vnica triremi traiecit, vbi multa animi sui fortitudinis signa ostentans, ab hoste Drogo pyrata xxii. triremium classe oppressus pugnans ad Melitam capitur, dumq; septennio detinetur, etiam tunc virtutis patriæ memor præalto ingenio, & incredibili constantia, nullis aduersæ infestæq; fortunæ contumelijs infracti animi vigorem vnquam demittens, egregium facinus conatus est, & nisi cuiusdam impij perfidia fuisset proditus, totam pyratæ classem arreptam secum in patriam traduxisset, tanti conatus poenas barbari hostis cruciatus forti animo pertulit, magnis deniq; præmijs & precio à patre redemptus in bello Corsico pro patria Genua militans ingruente morbo, qui passim grassabatur, confectus interiit anno xxvii. iam viator vtrum luctuosius, an Iulio vita, an patriæ patriq; Iulius? cui benè merenti pater hoc desiderij sui monumentum poni curauit Anno M. D. LIII. Decimo octauo Cal: Augusti.

*O Decus ô patria magno quoq; nomine Iuli,
Gloria virtutis tempore rara tuo.
Conderis heu fatis mundo sublatu iniquis,
Dum nimium celeri tendis ad astra gradum.*

EIVSDEM.

*Ενθαδε τις κῆται; Ιουλιός πρῶτος ἀρετῇ
τολμήσαντα θρασῶς ὁν παρέδοκε θεός.
πῶς ἐτελεύτησεν; καλῶς. τί ἔπραξεν ἔπειτα;
μαχιμώτατόν γε τόδε κάλεσσε θεός.*

LEONARDI MONTALDI.

Patricij egregij, qui anno M. ccc. Lxxxiv. Dux Remp: gessit, statuam in alia templi parte prius locatam, & ipsius instauratione inde summotam, magnifici templi curatores hic reponendam curarunt, M. D. Lxxix.

GEORGII DE FLISCO.

S. RX. DD. Episcopi Hostien: Card: de Flisco Archiepiscopi ac prouinciæ Ienuensis legati, qui obiit anno Christi M. cccc. Lxi. Die xi. Octob:

IN CHORO.

Statuæ hic sunt marmoreæ quatuor Euangelistarum bellissimæ.

AD S. ANDREAM.

IN NOMINE PATRIS, FILII, ET
SPIRITVS SANCTI, AMEN.

*Sum munita viris, muris circumdata miris,
Es virtute mea pello procul hostica tela,
Si pacem portas licet has tibi tangere portas,
Si bellum quares, tristis victusq; recedes.
Auster & occasus septentrio nouit & ortus,
Quantos bellorum superavi Ianna motus.*

E REGIONE IBIDEM.

*Marte huius populi fuit hætenus Africa mota
Post Asia partes, & ab hinc Hispania tota
Almariam cepit Orto . . . subegi*

Septimus

G E N V A.

*Septimus annus ab hac, & erat bis quartus ab illa
Hoc ego munimen vi fecit ianua pridem.
Vndecies centeno cum totiens quoq; quino.*

AD S. LAVRENTIVM.

AD IANI SIMVLACRVM.

Ianus primus Rex Italiæ de progenie Gigantum qui fundauit Ianuam tempore Abrahami.

ALIVD.

Ianus princeps Troianus, Astrologiæ peritus, nauigando ad habitandum locum quærens sanum, amabilem & securum, Ianuam à Iano Rege Italiæ pronepote iam fundatam huc venit, & eam æcernens mari & montibus tutissimam appellauit nomine & potent: &c.

PHILIPPVS DE NIGRO S. NICOLAVS

DE GOANO.

Reparatores huius Ecclesiæ fecerunt renouari hoc opus de deceno legatorum Anno M. ccc. xli.

PETRO IO: CLAVCIA.

Patricio Genu: omnibus Reipub: magistratibus integerrimè functo Francisc: fil: parenti opt: pos: Vix: ann: Lxxvii: Obijt anno salutis nostræ M. D. Lix .xiii. Cal: Octobr:

AD S. CYRVM.

BENEDIC: IVSTINIANVS BONFANTE.

Physicus Presbyter Ioanni fratri Genuen: Canonico &c. pri: Maij M. D. xxx. defuncto, Hieronymæ Mongiardinæ socrui, sibi, Baptinæ coniugi, proliq; propriæ pos: anno salutis M. D. xxxiv. Mens. Febr:

LAVRENTII DE GENTILIBVS.

Nobilis viri quondam & heredum suorum S. qui obijt M. cccc. die xii. Aprilis. pos: M. cccc. i. die xii. Augusti.

MATTHAEI LOMALINI.

*Quis generis laudes, mirum vel nomen auorum,
Aut celebres titulos quis Lomaline tuos?
Cum sit nobilitas maior nec clarior in te,
Præclaris animi consilijsq; bonis.
Vel pietas superis tua cur nunc erigat ades,
Pectore si nulla est sanctior ara tuo?
Hanc tibi Mattheus Lomalinus dedicat adem:
Sume pij votum Rex bone Christepium.*

M. CCCC. XXXXIII.

IN BAPTISTERIO.

*Hunc fontem vita quo crimina prima lavantur,
Et luitur cunctis quod fuit ante nefas.
De Basignana Andreas Rex maxime fecit,
Paruum nempe sua non pietatis opus.*

M. CCCC. XLV. die V. Septembr.

AD S. IOANNEM.

STATVAE MARMOREAE FACTAE.

à Zanoluino Florentino.

I. Mater D. Ioannis Baptista.

II. D. Ioannes Baptista.

III. Virgo Maria.

IV. Primus parens.

V. Prima

V. Prima mater.

VI. Zacharias Propheta.

VII. Abacuc Propheta.

C. P. A. G.

Mortem præ oculis semper habens vivens sibi pos. M. D. Lxxv.

IVLIANVS CYBO.

Episcopus Agrigent. aram hanc Deo O. M. ac præclaris fidei luminibus Petro & Paulo olim pie dicarat, sepulcrumq; sibi inferius suffossum posuerat: Ne autem tam egregij operis suppressum auctoris nomen ex hominum memoria excideret, Nicolaus Spinola I.C.^{um} & Camilla Cybo vxor ipsius Iuliani nepotes monumentum hoc adiiciendum curarunt Anno Domini M. D. Lxx. vii. Mens: Augusti.

AD S. FRANCISCVM.

MICHAELI ROBERTO RAPAE.

*Hic tegitur Rapae clarus virtute Michael**Robertus, pulchra Parthenope genitus.**Qui semper redijt spolijs Dux victor optimis,**Hunc mors florentem stravit acerba virum.**Huic uni non est, Ductor fortissime (quando**Omnia mors superas) succubuisse pudor,*

LANFRANCHVM CYBO.

Non antiquissimæ solum ac nobilissimæ stirpis splendore, sed ingenij quoq; & humanitatis laude claruisse vnum ex octo viris Reip: præfuisse, aliorum magistratum, legationum, præfecturarum grauissimis perfunctum muneribus egregie fuisse, tam edita quam scripta vetustorum annalium monumenta testantur, eius sepulcrum in huiusce templi fundamentis rudibus obrutum Alberius Cybo Malaspina S. Rom: Imperij & Massæ Princeps Marchio xiv. in apertum ac lucem, qua complures annos indignè caruerat pietatis ergò in gentilem suum, atq; perpetuum familiæ decus reuocauit, quod publicis est tabulis contestatum à Hieronymo Paxerio confectis anno salut: M. D. Lxxviii. vi. Calend: April.

GARIBALDORVM.

D. O. M.

Ioan: Nicol: Io: Bapt: Eques Hierosol. Barth: & Io: Steph: Pauli Garibaldi F. post maiorum suorum sepulcrum in D. Dominici claustro cc. Lxxv. ab hinc annis constructum, nunc in marmoreo hoc sacello abs se Deiparæ virgini excitato, & cancellis circumsepto sibi posterisq; suis nouum monumentum fratres vnanimis posuere, anno Domini M. D. Lxxx.

ANTO: MARIA GRIMALDVS.

Gasparis F. Santissimæ Trinitati emptum de Franciscanis huius Coenobij fratribus Sacellum dicauit, in eoq; sepulcrum patri, sibi posterisq; pos.

IN CAPELLA FRANCISCI ET LVCAE
DE GRIMALDIS IANVENS.

IN ALTARI SVB CRVCIFIGATIONE CHRISTI.

*Decerpti vt possent ligni mala damna rependi,**Hic fructus ligno restitendus erat.*

IN SACRARIO IBIDEM.

*Mirus amor Christi pro terris astra reliquit,**Vt facilem è terris sternat ad astra viam.**Nec satis hoc: insons dira succumbere morti,**Et voluit rigida ligna subire crucis.**Scilicet vt primi sanet contagia ligni,**Sonibus & nobis mors sua quæta foret.*

S s s

Cuiq;

G E N V A.

*Cuiq; mare & tellus, magnus cui servit olimpus,
Quem Phlegethontei gurgitis unda times.
Mortales ortus, mortalia fanera passus,
Mortali ut clausum cæli aperiret iter.
Ecquis erit tam corde ferox, tam pectore durus,
Irrita qui effundi munera tanta sinas?
Qui non corde pio Christum, non pectore toto
Autorem vita tempus in omne colas.*

IBIDEM.

Sanctissimæ crucis, ac spinæ coronæ plurimisq; sanctorum reliquijs è superiore templo nuper huc translatis Lucas Grimaldus Francisci F. sacrarium hoc p. c. anno salut: M. D. Lxxviii.

IN ALTARI.

• Omne genu flectatur.

OCTAVIANO.

Angeli Grimaldi Ceb: F. clariss: ac prudentiss: ciui, heredes sepulcrum ex testamento faciundum curauerunt. Decessit anno M. D. Lxii. ix. Cal: Ian: ann: agens Lxxviii.

A D S. CATHARINAM-

PERINETAE.

Simonis Spinolæ filiæ & Stephani Spinolæ Roch: & Ronchi Domini coniugi hoc in tumulo conditæ, quæ vi. & xxx. annum agens naturæ concessit v. Non. Maij M. D. Lxiii. Filij par. opt: eius testamento iussi posuere.

NICOLOSIVS SPINOLA.

Q. D. Io: Franc: q. D. Casani & Camilla filia, q. m. D. Melchioris Doria coniuges hoc sibi sepulcrum pro ipsis tantum elegerunt, vt sicut in vita dilexerunt se, ita & in morte non sint separati. Vix: ann: Lxiv. M. i. D. v. Obijt D. iv. Decemb: M. D. Lxx.

ALIVD.

Abeunt omnia vnde orta sunt.

AMBROSIO SPINOLAE.

D. O. M.

Vitæ via mors est. Ambr. de bon. mort.

Absit planè gloriari nisi in Domino.

Ambrosius Spinola IC.^{mus} Paul: F. Neapolit: N. Illustris Galeoti Genuæ Capitanei trinepos ex Bufallæ Dominis, monumentum hoc, substructumq; hoc etiam sepulcrum post plurima & S. R. E. sub Paulo iii. Iul: iii. & Marcello ii. PP. Max: & patriæ flagranti studio perfuncta munia, annum agens v. & Lx. sibi vxori Pelegri-næ Dominici Gentilis F. liberis, posterisq; suis viuens parauit, anno M. D. Lxxii.

Vt è spinis rosa, sic è flammis vita.

IOCANTI BLANCO.

Vetustate familiæ Blancorum in Cyrno Insula nobili, primùm strenui militis, postea fortissimi Ducis nomen maximum adepto fide & rei militaris peritia principibus & Reip: caro, morum suauitate militibus grato, vitæ integritate cunctis probato, Caldonia vxor inconsolabilis viro felix, infelix filia parenti pos:

LVCAS SPINOLA.

Baptistæ F. Deo O. M. Diuoq; Benedicto emptum de Corp: Christi collegio sacellum D. & in eo sepulcrum sibi posterisq; suis p. anno salut: M. D. Lxii.

M. AVG:

M. AVG: PINELLO.

Qui cum dies noctesq; Reip. studet incolumitati, summa erga cunctos æquitate, immerita ac inopina nece sublatuſ est, communi vrbis luctu deſiderato, pro tempore poſitum M. D. LXVI.

Summum Philoſophiæ eſt meditatio mortis.

AD S. SEBASTIANVM.

IOAN: BAPTISTA DE FERRARIIS.

Fecit Ioannes ſacrum Baptiſta ſacellum

Hoc de Ferrarijs, motus amore Dei.

Rolandi proles ſcribarum ex ordine, pro ſe,

Et natis, omni ac poſteritate ſua.

Ædiculamq; cruci ſancta, atq; altare dicanis

Hoc Mariæ matri, qua duce nemo peris.

M. D. XVII.

AD S. DOMINICVM.

LVCAS FVRNARIVS.

Iureconſultus, humanæ ſalutis memor ſibi, vxori ac liberis poſuit, Anno ſalutis M. D. LXXV.

IN CHORO ANTIQ:

FRANCISCO SPINOLAE.

S. M. V. D. Fran: Spinolæ qui deceſſit anno Dom: M. CCCC. XLII. Die XII. Febr.

Si genus illuſtre, clarum ſi reddere virtus,

Et merita in patriam vel benefacta queant.

Ecquis erit qui non merito concedere poſſis,

Spinola Franciſci laudibus inde tuus?

Quas olim duris Caetera erepta periclis,

Teſtantur pridem claſſis & imperium.

Vrbs admirata inſignem te vidit honore,

Hæc tua poſt luxit fata dolore graui.

BAPTISTAE SPINOLAE.

O quicumq; vides ſulcata fronte iacentem

Baptiſta hic magni dicito membra cubant.

Magnanimum ſoboles genuit quem Spinola ciuem,

Genua quem patriæ nouerat eſſe parem

Felix qui pacis cultor diſiſſimus auri

Speſtat amprolem liquerit eſſe ſuam:

Felix cui tantum patria hæc debere fatetur,

Quantum vel Bruto libera Roma ſuo.

D. O. M.

ANTON: PALLAVICINVS.

Rainerij F. impendentis vbiq; mortis non immemor, vt olim Romæ in D. Mariæ de populo ſepulcrum fecerat, in quo ſita eſt Nicoleta Caſanea vxor, ita nunc ſibi, Saluaginæ Pallauicinæ vxori ſecundæ, liberis, poſterisq; ſuis fecit alterum, anno ſalutis M. D. LXXIII.

Trahe me poſt te.

Sss 2

IN SA-

G E N V A.

IN SACRISTIA.

MARIOLA.

Filia Gasparis ex Marchionibus Clanexanae relicto centum locorum XV. Comperarum S. Georgij in Car. vsus suo nomine per Casparem Paulum Antonium Ioan. Baptistam d' Oria itidemq; Marchiones heredes & ex fratre nepotes Diui Dominici fratribus quotannis attribuendo piè in Domino obdormiuit, cui ab eisdem nepotibus hoc stat monumentum M. D. LVIII.

Et cuius memores vos decet esse patres.

SIGISMUNDO DE SPORA.

Anno Domini M. cccc. Lxxxv. die xv. Iulij obiit nobilis Generosus vir Dominus Sigismundus de Spora Baro, Dominus Comitatus Flauoni, Archipincerna Comitatus Tirolis hic sepultus, cuius anima requiescat in pace.

BAPTISTA GARLARINVS.

Q. D. Simonis pro sua singulari erga fratres Diui Dominici beneuolentia, cuius sacram ædem crebro ac piè viuens adiit, Nicolai Garbarini aui paterni sepulcro in æde S. Nicolai de Barcheto posito anno M. cccc. L. eius, ac Loisinæ dilectæ coniugis ossibus hunc tumulum prætulit, anno Domini M. D. Lxxiv.

WOLFGANGVS PREIN.

Salisburgo oriundus, officia militaria aliquot viro fortissimo digna, sinceritate germana honorificè gessi, & sub Genuensi dominatione illius stipendia faciens ætatem ad annos LXIII. militando produxi, moriens rematq; gloriam strenuâ armigera manu partam posteris, spiritum summæ Trinitati, vni Deo commendauit, corpus hic tumulus habet, quod certa fide credidi, vt clementer per Christum Iesum vnicum Saluatorem nostrum contingat expectaturû. anno M. D. LXIII. Die xxviii. Octob:

Nie ligt begraben / der in Gott verscheyden Ehrnuess Wolfgang Prein von Salzburg / Deme wolle der Allmechtige eine fröliche Auferstehung verleihen / Amen.

LVCAE LINDAVV.

Gott sey mein Anfang vnd End / A.

Nie ligt begraben Lucas Lindaw.

Parce mihi Domine, nihil enim sunt dies mei.

Hic sepultus est.

Lucas Lindavv Pomeranus de Stetin, Excell.^{ma} Reipubl: Genuen: militum Germanorum Prouostus, cui Deus sit propitius, anno Domini M. D. Lxxix. Die xvi. Iunij

FORNARIORVM S.

D. O. M.

Christophorus & Io: Baptista fratres Fornarij sibi, vxoribus, posterisq; ad nouissimum diem viuentes posuere: anno Domini M. D. Lxxvii.

IN PORTICV.

Tempusedax rerum.

Quod Cosmes Negronus Philippi F. ante annos cc. Lix sibi suisq; posteris sepulcrum fecerat, Ioa: Baptista Petri F. Negronus ab eo oriundus obsoletum vetustate sibi posterisq; suis restaurauit, anno salut: M. D. Lxxxii.

AD S. MATTHIAM.

ANTE TEMPLVM STATVA MARMOREA.

cuius inscriptio talis:

D. O. M.

Philippod' Oria Comiti patri optimo Philippus d' Oria pos:

ITEM.

ITEM.

Philippus d' Oria Comes vestigia maiorum sequens, sub vexillo Francisci I. Francorum Regis Christianissimi pro præfecto triremes Andree auunculi in regno Siciliae citra duxit in sinu Salernitan: cum hostium triremibus legitimè felicissimèq; vario Marte conflixit, gloriosam laudem & admirabilem victoriam Deo auspice adeptus est, M. D. xxviii. xxviii. April: maximæ virtutis monumeutum.

ANDREAS D' ORIA.

Maiorum nostrorum memoria afflictam patriam non deseruit.

LAMB. DE AVR:

Magc. Dominus hic iacet dignis meritis Capit: & Admiratus communis & populi Ian: qui anno M. cc. Lxxxvi die vii. Septemb: diuina fauente gratia Venetos superauit. Ob: M. ccc. xxiii. D. xvii. Octob:

EIDEM.

Ad honorem Dei & B. virginis Mariæ.

Anno M. cc. xci. vii. Septemb: iste Angelus captus fuit in Gulfo Venetiarum in ciuitate Scurzole, & ibidem fuit prælium galearum Lxxvi. Ianuensium, cum galeis Lxxxvi. Venetiarum captæ fuerunt Lxxxiii. per nobilem virum Lambam Auria Capitaneum & Admiratum Turc: communem & populi Ianuæ cum omnibus existentibus in eodem, de quibus conduxit Ianuæ homines viuos carceratos vii. cccc. & galeas xviii. reliquas Lxvii. fecit comburi in dicto gulfo Venetiarum, qui obiit Sagonæ M. cccc. xxiii.

PAGANI DE AVRIA.

M. ccc. lxi. D. ix Martij Nobilis vir Dominus Paganus de Auria Admiratus communis & populi Ianuæ, cum galeis Ianuensium propè Constantinopolim strenuè præliando ix. galeis Lxxx. Casalanorum Græcorum & Venetorum de omnibus campum & victoriam obtinuit. Idem etiam Dominus Paganus de Auria M. ccc. lxi. die iiii. Nouemb. cum galeis xxxv. Ianuensium in Insula sapientiæ in portu longo debellauit, & cepit galeas xxxvi. cum nauibus iiii. Venetum, & conduxit Ianuam homines viuos carceratos v. cccc. cum eorum capitaneo.

LUCIANI DE AVRIA.

M. ccc. Lxxix. die v. Maij, in gulfo Venetiarum propè Polam fuit prælium galearum Ianuensium xxii. cum galeis xxii. Venetiarum, in quibus erant homines armati: cccc. Lxxv. & quàm plures alij de Pola vltra Ihusmam dictarum galearum de quibus galeis captæ fuerunt xvi. cum hominibus existentibus in iisdem per Nobilem Dominum Lucianum de Auria Capitaneum generalem communis Ianuæ, qui in eodem prælio bellando strenuè sustinuit quæ galeæ xvi. Venetorum conductæ fuerunt in ciuitatem Ianuæ cum hominibus carceratis ii. cccc. vii.

OBERTI DE AVRIA.

Anno M. cc. Lxxxiv. die vi. Augusti egregius & potens Dominus Obertus de Auria, tunc Capitaneus & Admiratus communis & populi Ianuæ in portu Pisano triumphauit de Pisanis, capiendo ex eis galeas xxxiii. & vii. submersis, & cæteris fugatis, multisq; ipsorum mortuis iam reuersus fuit cum maxima multitudine carceratorum. Itaq; tunc viii. cc. Lxxii. carceribus Ian: fuerunt inuenti, in quibus fuit captus Albertus Molexinus de Venetijs tunc potestas & Dominus generalis gueræ communis Pisarum cum Stanrario dicti communis capto per galeas ipsorum de Doria & in hac Ecclesia apontato, cum sigillo dicti communis & Loto: cum Comitibus Vgolini & magna pars nobilitatis Pisarum.

AD S. AVGVSTINVM.

THADAEO CLARITO.

Incomparabilis doctrinæ Medico ac Philosopho, vnanimiq; eius coniugi Mariæ Bartholomæi Orierij F. pijs parentib. p. Ann: sal; M. CCD. æt: LXVI. M. X. D. II.

GENVA.
AD S. STEPHANVM.

SIMONI SPELTER.

A Crēls oriundo, viro magnanimo, fide & rei militaris peritia in pluribus expeditionibus probato, sub strenuo fortissimoq; viro Adriano à Sittichausen militum Germanorum in Ill: vrbe Genua summo cum honore præfecto, iudicis officio singulari prudentia, æquitate ac synceritate germana perfuncto, morum suauitate ac vitæ integritate cunctis grato, hoc in tumulto condito amici posnere annum agens Lxv. de statione vitæ decessit vii. Cal: Martij M. D. Lxxiii.

SABIONVS ARBOTVS.

Regiens: Senatoriæ militiæ Dux, ob strenuam fidelissimamq; operam nauatam Reip: apdrimè carus, corpus, quod viuens Reip: dicauit, vita functum extremum sui amoris pignus hoc tumulto conditum destinavit.

Viuens moriensq; fidelis.

AD CARMELITAS.

IN SACRISTIA.

Corporis ut maculas animi sic ablue sordes,

Munditia hac adsit, tunc benè lotus eris.

Io: Cæsar Pallauic: Aug: F. Anno M. D. LXXXIII.

IBIDEM.

DE NVPTIIS IN CANA GALIL:

Si cuncta ex nihilo, quid mirum fluminis undam

Si in vinum vertit matre rogante Deus?

Cum quid opus nobis Matrem hinc discamus adire,

Cuncta etenim natis, si petes, ipse dabit.

HIERONYMO STELLAE.

Mille quadringentis sex quadragintaq; inuictis

Annis, post verbum factum caro virginis aluo,

In Trinio Doctor pagina sacraq; professor

Sidus dulce micans latialis gloria lingua

Hieronymus Stella pars optima Carmelitarum

Ordinis, hanc iussit fieri sub honore beati

Hieronymi proprio dotatam ex are capellam.

AD MARIAM ANNVN-
CIATAM.

Seriùs aut citiùs metam properamus ad unam.

BRIGIDINAE NIGROTIÆ.

Vxori dilectissimæ Vincentius Spinola mœstis: p. M. D. LVII.

AD S. DONATVM.

IOAN. HIERON: SALVAGVS.

Raphaëlis filius tumultum hunc & sibi & Francischettæ Spinolæ Pauli F. vxori suæ viuens parauit M. D. LXIII.

IN TEMPLO COMMVN-
TATIS ERICINAE.

Versamur celeri rota Viator,

Anni precipitiis fugitur tempus,

Ætatem quoq; tradit altera ætas,

Ne fidas igitur viator annis.

IN

IN FORO.

*Vrere quam potuit contempto Mutius igne,
Hanc spectare manum Porcia non potuit.
Maior decepta fama est & gloria dextra,
Si non errasset fecerat illa minus.*

IBIDEM.

Ponam in fundamentis Zion lapidem probatum angularem pretiosum in fundamento fundatum, & qui crediderit in illum non pudebit, Psal: XXXII.

Nil nisi diuinum stabile.

ITEM.

*Vrget amor, pugnat Cocles, Mars vincit & unus,
Reddit amor, Cocles, Mars patriam patria.
Pro cunctis solus, pro solo Numica certans,
Pro patria cines, qui facit illa Deus.*

IN PALATIO DVCAI.

Statuæ tres marmoreæ.

Anfaldus Grimaldus

Non libenter solus.

Baptistæ Grimaldo

Hieronymi F. pro eius

Hoc ordine lætor.

in Remp. meritis

ex Senatusconsulto.

Paulo Spinolæ Stephani F.

Non inferiora secutus.

benem: ex SC.

IN AVLA PALATII.

Pulchra statua marmorea Andreæ Auria, Anno M. D. XXVIII. cum urbem à Gallis liberasset, è Lucensi marmore ipsi posita, & inscriptione addita:

Andreæ Auria cui opt: felicis: q; vindici atq; autori publicæ libertatis S. P. Q. G. pos:

ITEM.

Andreæ d' Oriæ quod Remp: diutius oppressam pristinam in libertatem vindicauerit, patri patriæ prouide appellato, Senatus Genuensis immortalis memor beneficij viuenti pos:

ITEM.

Andreæ d' Oriæ patriæ liberatori munus public:

IN NAVI CAESARIS.

Quæ sunt Dei Deo, quæ Cæsaris Cæsari. Plus vltra.

DE FAMILIA ET ARMIS D' ORIAE.

Degeneres animos lux arguit.

ARDVINVS AB ORIA.

Narbonensis Comes Anno Dcccc. xLi. Hierosolymis Genuâ redit, Oriamq; de Volta vxorē sibi adiunctā Narbonensem ducit,

quæ post viri obitum tribus cum liberis Genuam remigrat, ab
eaq; ipsius posterum nomen adepti sunt.

IN PALATIO FRANCISCI LECCARII.

SVB STATVA EIVSD:

*Hospes amice veni, tecto succedeq; larus,
Cuncta patent, animus sed pater ipse magis.*

SVB EIVSD. CONIVGIS STATVA.

*Si domus est elegans aut si qua in parte videtur,
Invenisse virum gaudeo quod placeat.*

IBIDEM.

Nouit paucos secura quies.
Silentium rationem non reddit.
Facere quàm scire difficilius.
Discite iam causas cognoscere rerum.
Etiam Angelis suus splendor.
E cœlis lux, cò intueri.
Et quo fata trahunt, virtus secura sequetur.
Amor omnium causa.
Sed domino domus, non domo dominus honestandus est.
Neq; te, neq; tua, sed iusta.
Paupertas inertiae comes.
Meliora lapsis.
Animi virtutes villo infortunio immutabiles.
Hospes natus hospites cole.
Et patriæ & amicis erigi fecit.

ANTE PALATIVM.

*Hac patria & natis & amicis tecta paramus.
Hac igitur maneant dicere tecta diu.*

IN DOMO QVADAM.

Magnifice Extructa.

Heu hospes, quid alta tecta miraris? intus nihil nisi benignū
& humile.

Panditur orbi me tonante virtus.
Per me rerum memoria viget.
Rerum omnium æquitas amorem parit.
Me duce tellus parebit agricolis.
Aures cantu, animus virtute oblectatur.
In lætitia est animi vita beata.
Concors vita est vera voluptas.
Per me concordant carmina neruis.

VtLy-

Vt Lyram, sic animum proportio mouet.
Cœlum conscendet, qui terrena liquit.
Amicos vsq; ad aras adesse oportet.

IN PARIETE INTRA PORTAM.

D. O. M.

Dux, Gubernatores, Procuratoresq; amplissimi Ordinis decreto, vt tuta ab hostibus Resp: iucundissima libertate fruatur, summa impensa, ingentiq; studio montibus excisis, & loci natura superata perdifficili opere vrbem fossa, mænibus, aggeribus, propugnaculisq; incredibili celeritate munierunt, anno Domini M. D. xxxviii. restitutæ vero libertatis x.

ANTE AEDES PRIVATAS.

Ne quid nimis videto, vbiq; medium seruato.
Quod excellat intus est quærendum.
Mane quid facturus.
Sero quid feceris.

AD FORES.

Quasi transeuntibus.

EXTRA CIVITATEM, IN PALATIO
AND. DORIA PRINCIPIS
MELPHITANI.

Diuino munere Andreas de Oria Ceuxæ filius, S. R. E. Caroli Imperatoris Catholici Regis inuictissimi, Francisci primi Francorum Regis & patriæ classis triremium iv. Præfectus, vt maximo labore iam fesso corpore honesto otio quiesceret, ædes sibi & successoribus instaurauit M. D. XXVIII.

IBIDEM.

AEternitati, salutis, libertati patriæ, benemerentibus, præclaræ familiæ, magni viri, maximi Duces optima fecere pro patria.

Ipsam principem Andream venerandum senecta, canum, edentulum, habitu simplici & natum annos xciii. hic vidi interpellantem nos perhumaniter.

EXTRA MOENIA VBI AQUAE-
ductus fossam attingit.

A. P. V. M. D. XXXX.

Andreas D Oria facultate loci sibi publicè data huius aquæ ductum priuato sumptu construxit, communi ornamento æquè ac sui iuris commoditati futurum.

IN

G E N V A,
IN MOLE CVIVS LONGITVDO
DC. pass: latitudo XX.

PAVLO C. FVL: ANTISTITE.
CARDINEO DVCE MAX: INCLYTO 2;

Lucas Pinellus, Ioannes Lumellinus, Anst: Cafarottus, Iulianus Stella, Eq. aura: patriæ patres plurima naufragij mole submersa exhausto portu cisterna areaq; primū magnificè gestis, adiuncto hoc præstanti opificio sempiternum imitandæ probitatis exemplum reliquere. M. cccc. Lxxxiv. Augusti xv. Pal: Lxxviii.

IN EADEM.

*Quindenis quatuor cubitis radicibus auctum
Hoc quod opus iuncti cum decies decies.
Cura hac vestra dedit Patres communis, habemus
Tuta ubi sunt Lybico vel quatiente rates.
Nec satis ex metito vestrum celebremus honorem,
Si non perpetuo nomine notus erit.
Ipse senex Grimalde prior Babilone sedebas
Subsequitur Pauli Iudicis inde locus.
Post Simon Nigrone tuus Vignellus, & ipse
Baptista atatis ordine quartus erat.
Exemplum vobis quàm primū hinc sumite cines
Vtilitas operis quanta sit ipsa patet.
Anno Domini M. D. LXXIV.*

IN PORTA HORTI.

Procul mordaces.

ALEXANDRIA.

DICTA DELPAGLIA, EO QVOD IMPERatores, vt quidam fabulosè tradidere, palea ihj coronabantur, est vrbs fossis altis propugnaculis, & vallo satis munita, sita ad Tanarum fluuium, qui eam diuidit à suburbio, ædificata anno M. C. LXXVIII. mense Maio, à Mediolanensibus, Placentinis & Cremonensibus, eo loco, vbi vicus Roueredo, vt commodius Papiensibus inimicis subesse possent. Et quo nouæ vrbi & facto suo maior autoritas accederet, ab Alexandro III. tunc temporis Romano Pontifice ALEXANDRIA appellata.

Solum habet fertile, homines ingeniosos & animosos, vnde in eorum sigillo sculptum inuenitur.

DEprimit elatos, leuat Alexandria stratos.

Decorauit eam inter alios Georgius Merula Historicus insignis, qui obiit anno salutis M. cccc. LXXXIV. Suburbium dicitur Bogoglio à Bormia fluuio, quo alluitur. Obsedit eam Barbarossa ad VI. menses, eamq; funditus dele-re conatus est, sed cum animum incolarum videret inuictum, re infecta recessit.

IN

ALEXANDRIA.
IN CATHEDRALI.

139

NICOLAO GAMBARTO.

*Quid carissas, quid canafides, quid stemmata, lesbi
Vallant à technis cultaq; facta Ducum?
Actor Gambartus Regis Nicolaus, & urbis
Protektor iacet hic, marmora dura notant.*

Nicolaus Gambartus IC.^{us} celeberr: Fil: pient: b. m. posuere. Ob: anno M. D.
II. VIII. Id: Iulij.

OCTAVIANO MANTELLO.

Patritio Alexandrino IC.^{us} Comiti & Equiti, qui ius civile & pontificium Pi-
sis & Accinionæ magna cum laude publicè interpretatus est, summorum Princi-
pum, quibus cum se docendi munere spontè abdicassèt, operam studiumq; suum
navavit, gratia floruit, aliquot magnos Magistratus optimè gessit, tandem ad suos
ciues reuersus, ijs plurimum & publicè & priuatim prodesse vehementer studuit.
Vix: ann: Lxxv. Ob: v. Id: Iunij. M. D. Lxxiii.

Et Aemilio Mantello Comiti, Equiti & IC.^{us} excellentissimo morumq; præ-
terea & naturæ virtutibus alijs ornatissimo, qui amplissimis in patria, & in omnibus
penè ciuitatibus Insuorum magistratibus secundissima omnium ubiq; fama perfun-
ctus, tunc cum maximè heroicorum laborum præmium debuit consequi florentis-
sima ætate non sine omnium bonorum mœrore, supremum vitæ diem clausit, prid:
non: Augusti M. D. Lxxix. anno suæ ætatis xL. Paulus Mantellus, Com: & Eq: pa-
tri opt: & fratri carissimo M. C.

IOANNI GVECCARAE.

Caroli F. Hispano viro nobilissimo, Christianæ religionis & iustitiæ obseruan-
tissimo, qui Carolo V. Imperatori ita carus fuit, vt eo vsus fuerit peditum Ductore
in Africa, Pannonia, Germania, Philippum Landgrauium in Belgas deducendum
ei crediderit, totius Hispani peditatus militiæ magistrum additis insuper aliquot e-
quitum leuis armaturæ turmis ad oppugnandam Parmam, Metim, Taruennam mi-
serit, arci Placentinæ præfecerit, qui deinde Philippi Regis Hispaniarum iussu toti
exercitui in Campania præfuit, & Alexandriæ & ijs, quæ circa Padum ad eundem
Regem pertinent, præfectus decessit, annos natus LIII. Cal: Februar: anno M. D.
Lxvi. D. Ioannes F. patri b. m. f. cur.

S. DVORVM VNGARORVM.

Hic sepulti sunt duo strenui equites Vngari, tertius ad altare D. Catherinæ,
qui cum in Italiam cum alijs ducentis anno M. D. Li. sui generis militibus venissent,
præfectis Ioanne Balassa, & Christophoro Orumag: magnificis Baronibus & equi-
tibus sæpe Turcis cognitis, adeoq; ad S. Dannonum prope Hastum urbem, cum
Gallorum præsidij & Equitibus Aquitanis aliquoties decertassent, non inimico
animo aliquos ex illis sustulissent, dum Regum Maximilianum ex Hispanijs cum
coniuge redeuntem expectant in Austriam conducturi isti tres fortiter deniq; à so-
cijs erepti sunt, monumento longè splendidiori ornati fuissent, nisi comitum discessus
subitus impediuisset. Hoc tamen P. C. ad eorum memoriam popularis ipsorum,
dum hac transiret Ioannes Sambricus Triuanien: Vale lector & his sempiterna piè
comprecare. Anno M. D. Lxvii. Maij xii.

MARCI PRAESVLIS ALEXANDRIÆ.

*Marmoris hoc sumulo sunt Marci Praesulis ossa
Claustra, decusq; salus & pater urbis erat.
Hac viduata diu sedesq; vacauerat olim,
Quum tenui immensa diriperentur opes.
Mittitur hic Pastor, qui miro incensus amore,
Quarit opes sparsas, inueterata nouat.*

Minerva

ALEXANDRIA.

*Munera dat templis, divina laudis honores
Edocuit clerum, qua benefacta manent.
Hec tandem senio confectus morte quiescit,
Venturis speculum religionis honos.
Nunc anima in caelis patria meliore triumphans,
Vritur angelicus facta beata choris.*
Diei. Mart: in Dominica M. cccc. Lxxviii.

AD S. MARCV M.

PRVIALVS DE VISTELLINIS.

Spectabilis & egregius vir hic iacet, qui obiit in anni cursu M. cccc. xxxvi. die xxix. Iulij. cuius anima q.

AD FRANCISCVM.

ILLARIVS GOMEZ.

Doctor, Hispanus Toletanus, medicus Regius in dotem sacelli purific: Virginis suis sumptibus mille videlicet aureis impensis superposita organa f. iussit.

S. LANZANECCHIARVM.

Hic iacent ossa Magnificorum D. Milanensium Augustini & Monachæ Lanzanecchiæ eius vxoris, Cilarði Francisci & Isabellæ Lanzanecchiæ coniugis.

AD S. MARTINVM.

CATHARINAE RANAE.

Nobilis & generosæ quondam vxoris, Nobilis D. Gabrielis Squar. locus.

*Catharina fui Rana cognomine, lector,
Siste gradum queso, paucaq; verba lege.
Cerne meos cineres, non est alienus in illis,
Nemo & in hoc tumultu, pulvis & umbrategor.*

ANTONII BOIDI.

Hic fuit epitaphium monumenti celeberrimi D. Antonij Boidi Tro. f. b. huius capellæ conditoris, quod cum furtim nuper fuerit abrasum, eius descendentes significandum curarunt, die ult: anni M. D. Lxxix.

S. BARTHOLOMAEI DE PORTHIS.

Nobilis viri de domo Ducali, in qua iacet Domina Armenia eius mater, quæ obiit die xv. Augusti M. cccc. vii. eandem vetustate cariosam & labentem reuerendus Presbyter Matthæus de Porthis sua impensa restaurauit die xxx. Ianuar: M. D. xxxii.

LAZARO VERTIO.

Parentibus carissimis Lazaro Vertio integerrimo & Tarziæ Claræ, foeminæ clarissimæ Petrus Franciscus filius bene memor p. constituto etiam reditu, quo statutis diebus pro ipsis parentibus & Nicolao patruo canonico Alexandrino anniuersaria & missarum solemnia piè deuoteq; celebrentur M. D. Lviii.

IBIDEM.

Qui Christum benè scis, satis est si cetera nescis.

AD S. MARIAM.

ANTONIONIO INVITIATO.

D. Iacobi Eq: Iulij II. Pont: Max: ad Britaniæ Scotiæq; Reg: Legato, Bon: Gubernatori, multisq; magistratibus honestissimè perfuncto. Ob: M. D. xxxii. die viii. Decemb.

Ac Io: Iac. Inuit: Antonij filio paternæ virtutis æmulo, immatura morte prærepto M. D. xxxvi. Die xxvi. Iulij. Margarita coniugi & fratri b. merentibus pos:

DOMI.

DOMINVS DE PVTEO.

Nobilis & egregius miles hic iacet, qui obiit anno Domini M. CCC. LXXX. cuius anima requiescat in pace.

ANTON. DE PVTEO.

Iureconsultus & miles fama clarus Mutinæ Ferrariæq; piorum insignia repperuit, Mantuæ Florentiæq; electus iacet hic, Vale. anno Domini M cccc. Lxxxvi. die xvii. Septemb.

ALIVD.

A.

Ω.

Viuit post funera virtus.

Post tenebras lucem.

EMANVELI INVICIATO.

Patri, cui nemini vnquam obesse placuit: Huiusmodi itaq; paternæ probitatis memor Anton. Franc. Flamen tum pijsimè tum nouissimè id ipsum posuit Anno salut. M. D. Lxv. iiii. Cal. Septemb.

AD CARMELITAS.

*Dum fluit unda maris, curretq; per athera Phæbus,
Vinet Carmeli candidus ordo mihi.*

ANTONIUS DIEZ. DE VILLEGAS.

Splendidus ac illustris vir Hispanus, amplissima familia natus Villapræsentæ in montibus Sanctillanæ hic iacet, quem ob egregiam eius virtutem, quam Præfectus Equitum in bello Germanico maximè præstitit Carolus V. Imp. Cæsarq; inuictis. & semper Augustus in Gallicis bellis præfecit primum arcu Fossani totius Galliæ citioris propugnaculo, deinde Astæ Insubrium, vbi ille adeo feliciter rem gessit, ut eum potentissimus inuictissimusq; eiusdem Caroli V. Cæsaris filius Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus magnis honoribus decorarit. Obijt M. D. LXXX. viii. Id. Octobr.

AD S. BERNHARDIN.

ANTONIUS GILINVS CONIUGI.

ἀναστάτα χεῖρὸς ἑλπίσ' βίη.

Si inusitatam faciem mœroris miraris hospes, hæc perlege, & pro humanorum casuum miseratione in doloris partem venies. Tumulata hic quiesco ANNA honesto orta genere, felicior coniugio facta. Sed quid in vita stabile? Ter enixa postremo liberorum superstiti, qui breui fata mea secutus est, in ipso ætatis flore raptâ, cum delectare vita posset, creatori quod acceperam reddidi, M. D. V. XIII. Calend. Septemb. Vix. ann. XVIII. Coniunx Anton. Gilinus mutuæ concordie monumentum pos.

Æternæ concordie thalami Concordiæ ædem, atq; in æde tumulum Ant. Gilinus extruxit ornauitq;.

IN PALATIO SFORZIAE.

trans Padum prope Alexandr.

Vilis gleba fui, nunc sum ditissima tellus,

Cur? quia Sfortiadum me pia dextera colit.

Mutata est facies, mutataq; nomina: vilis

Dicebar, dicor nunc ego Sfortiaca.

Litanicus agrostulis hos, nec pœnitet: esse

Autorem pacis conuenit agricolam.

T t t

A L

AL BOSCHO.

PPIDVM EST VICINVM ALEXANDRIÆ,
in quo monasterium Ordinis Prædicatorum à Pio V. Pont. Max. funda-
tum & erectum, positis inscriptionibus.

Pius Papa V. Boschenfis ex familia Gisleriorum oriundus, ordinem Prædicatorum professus, diem mortis vniuersalisq; resurrectionis præ oculis habens à die assumptionis suæ ad apicem Apostolatus, monumentum istud erigi mandauit pro cadauere suo reponendo, quando diuinæ clementiæ visum fuerit, ipsum ab hoc sæculo nequam eripere.

D. O. M.

Pio. V. Pont. Max. animæ piaculo ac gratitudini perpetuæ notæ F. Seraph. Cabal. Brix. ordinis Prædicatorum Generalis Magister, fratribus hic commoraturis indixit quaq; die primum sacrum semper dicari, atq; post completum psalmum De profundis & c. cum oratione: Qui inter apostoli & c. recitari mortuorum officium omni hebdomada, celebrata demum qualibet prima sexta feria cuiusq; mensis sacrificium atq; offertorium per cænobij prælatum toto cum fratrum cœtu solemniter decantari. Boschi Non. Ianua. M. D. LXXIII.

D. O. M.

Templum hoc à Pio V. Pont. Max. ex Gisleriorum Boschenfis familia erectum dotatumq; M. D. LXXI. Hieron. Ragazonus Episcopus Famagustanus Visitator Apostolicus apud Insu- bres sub fratre Vincentio Ticinensi huius loci Priore solemniter consecrauit XIII. Cal. VIIbris. M. D. LXXVI. Quadrage- simaq; quotannis dierum indulgentiam concessit, in ipso conse- crationis die anniuersario suppliciter accedentibus. Horum au- tem omnium Iacob. Antonius Costa publicam scripturam con- fecit, & c.

DORTHONA.

VLGO TER DONA A TRIBVS DONIS, QVÆ,
vt Leander refert, habuit, primum in saxo, quod copiose oleum emitte-
bat: secundum in fonte quotannis festo natalis D. Ioannis Baptistæ lar-
gissimè fluente: tertium quod paulò ante quàm nobiles aliqui viri mor-
tem essent appetituri panis sectus sanguinem stillauerat. Ciuitas non admodum for-
mosa in Appennini flectentis se iugi cubito posita, in colle arcem habens munitam,
& ædem peructustam B. Mariæ virginis, agrum similiter bonum & fœcundum
ac tem-

ac templum Cathedrale D. Apolloniae, in quo D. Martianus eius Episcopus & martyr cum successoribus suis conditur & veneratur. Condita secundum aliquos à Liguribus, secundum quosdam à Gallis, atq; ab illis prius Antilia nominata. Eversa miserè anno M. C. LXXIII. iussu Friderici Ænobarbi Imp. ad Ticinensem postulationem, atq; propter acerrimas civiles contentiones aliasq; calamitates nunc ferè vasta.

AD S. DOMINICVM.

CORNELIO GONGINIO.

Epitaphium generosi & nobilis adolescentis D. Conradi Gonginij Belgæ, qui in flore ætatis annum XXV. nondum prætergressus, hic extremum clausit diem Calend. Augusti Anno M. D. LXXX.

*Quid mihi diuitia profunt? quid nobile stemma?
 Maiorum varia & parva trophæa manu?
 Quidue ætas florens multis exercita terris?
 Quid mores placidi, forma & honesta iuuat?
 Sperabam reditum patriamq; reuiscere laetis,
 Sed mea me prohibent fata redire domum.
 Nam febris exurens magno mea membra calore
 Vitalis cursus stamina discutit.
 Ossa cutemq; regit tellus, sed spiritus usq;
 Cum diuis Triadi personat ore melos.
 Ac spero tandem rediuiuus carne resumpta
 Surgere, & aternam viuere cum superis.
 Præteriens igitur saxum hoc mi care Viator
 Gonginio bene sit quæso precare Deum.*

Bald. Rons. Medicus Gandauini.

AD S. FRANCISCVM.

ALOYSII CAMERIARI.

Patritij Mediolanen. Epitaphium.

Spes est de superis.

*Me genuit, dederatq; potens Insubria nomen,
 Proh dolor, ante diem me rapit Insubria.
 Sed quia Dorthona olim gessi quæstor honores,
 Nunc mea Dorthonum contegit ossa solum.*

HIERONTMO GUIDOBONO CARIATHMO.

*Magnifico & ornatissimo viro.
 Hic situs est cumulus virtutum, clarus & idem
 Et Latia & Thysce fama decusq; lyra,
 Hic situs & non hic corpus tristemq; senectam
 Hic equidem ut tritas exuit exuias.
 Verum ipse is nusquam non est. Nam non bene cunctis
 Virtutum cumulus conditur in tumulis.*

M. D. LIIII.

ANTE AEDES PRIVATAS APVD
 DOMVM NOVAM.

Ttt 2

Antiqua

PLACENTIA

Antiqua Episcoporum sede olim in summo colle sita, & Caroli V. Imp. iussu arci construendæ destinata, atque à Philippo Rege ære propterea penso Cæs. Gamb. Episcopus anno XXXV II. hanc regens Ecclesiam successori magis, quàm propriæ vtilitati commoditati studens, pluribus priuatorum domibus coemptis eisque partim demolitis, partim reffectis interpolatisque, has ut potuit, ædes restituit M. D. LXXXIV.

IN CASTELLO DI S. IOANN.

IN TEMPO.

Qui cupis egregias cognoscere Palemonis artes,

Te decoret precibus ô Nicolae pijs.

Nunc his curandis faueas sanctissime Prasul,

Qui tua suppliciter numina sacra colunt.

XIII. Cal. Apr. M. D. XVI.

IN CHORO.

Castello di. S. Giou. Baptista M. D. LXXXI. die XXIV. di. p. de grossis FF.

PLACENTIA.

VLGO PIASENZÆ, OMNIUM ÆMILIÆ ciuitatum longè splendidissima, nobilissima & antiqua, à Pado circiter mille passus & circiter tria milliaria à fluuio Trebia distans, loco, pascuo & agro fertili propter copiam placidarum aquarum posita, de cuius autore variant scriptores: Alij enim Placentulum quendam Troianum conditorem referunt eo tempore, quo Israëlitis præfuit Iudex Debbora, & inde dictam Placentiam: alij à Peucentino Gallorum Duce instauratam & dictam Pecentiam teste Chronico Mediolan: nonnulli Placentiam dictam putant, à placendo, quod placeat situ collium, & omnibus quæ in fertilissimo agro vini & frumenti ferace desiderari possunt. Est Parma grandior, Comitibus, Equitibus, & alijs ciuibus nobilibus clarissima. Arcem habet munitissimam à Duce eius primo Aloysio Farnesio ceptam, & à Casare Carolo V. perfectam, in qua aliquot milites pro excubijs & custodia, & in eius frontispicio Imperatoris depicta insignia cum columnis Herculis, & symbolo PLVS VLTRA, Item, Noch weiter der Kayser.

In foro VII. statuae cernuntur, Pauli III. Pontificis & Diua virginis Mariae in primis conspicuae, pleraque aliae domesticae sunt. Monasterium S. Sixti palacerrimum, & platea Farnesia apud S. Augustinum insignis. Eius casus non minus est in delitijs, quàm Parmensis, ac Laudensis, & in omnes Europæ partes transportatur. Habet etiam aquae salis fontes, ex quorum liquore sal candidissimum conficitur: habet etiam ferri fodinas, & saltus ferarum venatui aptissimos, campos apricos ab Austro, colles amœnissimos ab alijs partibus, & vini generosissimi abundantia præstantes.

Extra urbem ad M. passus duæ columnæ cum inscriptione eiusmodi.

Intra

Intra hos fines qui structuram fecerit, arbores, vites habuerit, grauis pænæ reus esto.

Fuit olim varijs Principibus subiecta, & Gothorum & Longobardorum impetum communi Italiae urbium infortunio sustinuit, etiam alijs iactata iniurijs plurimis & tot, vt intra biennium octies præda, teste Blondo, exposita sit, nunc ex cessione Rom. Pontificis eam tenent Farnesij eius & Parmæ Duces creati. Populo est frequens, opibus floret, & à principibus & ciuibus indies munitur, ita vt inter tutissimas Italiae ciuitates collocari queat. Omnium quoq; disciplinarum nobile Gymnasium.

AD S. FRANCISCVM.

FRANCISCO DE MAIRONIS.

*Claudatur obscuro lumen res pulcra sepulcro.
Doctrina hic sacra gloria luxq; iacet.
Dogmata flete, quibus Franciscum de Maironis
Extremam constat imposuisse manum.
Et quibus arma dedit caelestia flete Minores.
Heu cecidit nostri firma columna chori.
Qui quanto excellit fulgentia sidera Phæbus,
Tanto alios superas lumine Doctor, aue.*

Illuminati Doctoris ossa ne inculta iacerent, Fr. Franciscus Iason Generalis marmoreo iussit ornari monumento.

M. CCCC. LXXVIII.

D. O. M.

*Mandas genitor supremo tempore natus,
Vt sibi, quod cernis, persiceretur opus.
Spiritus aetherea laus requiescit in aura,
Et poscit Diuam nectare dulce frui.
Soluerunt alacres cui Vespasianus honorem,
Et Theseus superis & sua vota Patri.
Discite ab his post mille annos, post secula dena,
Debeat an patri plurima quisq; suo.*

IO. IACOBO GVAGNO.

Physicæ chyrurgicæq; Doctori probatissimo, nunquam fatis laudato, qui propero fato præreptus dum altiora peteret ad meliorem vitam migravit. Alex. Guagnus vnâ cum parentibus moestis fratri dilectissimo posuit. Obijt anno salutis Dominicæ M. D. LXV. IV. Id. Nouemb. ætatis suæ anno quarto supra vigesimum.

F. HIERON. DE MEDICIS.

Plac. eximio à sacris concionibus ac Theologiæ Consul apud Placent. sacrarum literarum publico Professori Bon. prou. præfectura functo, qui vix. ann. LXVIII. F. Lug. alumn. & I. Lælius ex fr. nepos patri opt. & de his b. m. pp. Anno M. D. LXXII. Die II. April.

BARNABAE PVTHEO.

Iurisconsulto & Equiti clarissimo, erga patriam amicosq; officio ac pietate insigni, qui multis domiforisq; in toga præclare gestis, ita vitæ exitum clausit, vt decedens mirum sui desiderium omnibus, ac posteris parem cum virtute reliquerit nominis celebritatem, Magdalena vxor lectissima ac filij moestissimi p p. defuncto ad III. Id. Nouemb. M. D. LII. cum sexagesimum septimum ætatis annum ageret:

AD S. MARIAM IN FORO.

ANTONIUS MENTVATVS.

Familiæ honestate, peditum præfectura, & singuli certamine insignis, post bellicos

PLACENTIA.

licos labores strenuè transactos coelesti militiæ ascriptus, in experta adhuc quiete positur, Ob. M. D. LI. V. Calend. Sept. ætatis suæ anno. LVI.

IN AEDE CATHEDRALI.

CAROLVS V.

Rom. Rex in Imperat. electus, Sacrosancti Imperij insignia suscepturus, ab Hispanis soluens, transmissis mari Ligustico, à Traiecto Appennino Placentiam Apostol. ditionis urbem relictis ad XXI. lap. legg. diuertit, comitan. officij causa III. S. R. E. Card. à Farnesio Hisp. Medices, ac F. Garcelope legatis ad id destinat: Hinc verò ubi VI. & XL. dies amicè commoratus est, VI. Cal. Nouemb. Bononiam demigravit, ibiq; à Clemente VII. P. M. Aug. diademate inauguratus est Io. Saluiato Card. Cis. Gall. Legat: & Alex. Caccia Flomo huius ciuitatis præfecto Pont. anno à partu virginis M. D. XXIX.

ALOVISII GRAMPI EPITAPH.

*Virtute effulgens Aloysius ille proborum,
Archetypus Grampus dormit in hoc tumulo.
Iste tuas Caselane vices, ô summe Trinalsi,
Gesserat hic recta & cum probitate fide.
Astra adis hinc felix mortali corpore cassus,
Ast æterna volat fama per ora virum.
Quod legum fueris summus iurisq; peritus,
Syncerus index normaq; sancta valet.
Desinite à lacrymis vos cari vosq; propinqui,
Nam fruitur Grampus nunc meliore statu.
Ob. die IV. Augusti. M. D. LVII.*

IOAN. MYNDANVS.

Doct. Bobien. Antistes, ac Placentiæ Archidiaconus & Canon. decedens, in æterna facti memoria tumulo construendo, veneran: cinerem locare suos iussit, quod ipsius posteris cum effectu, vt vides, curarunt. Bene vale, quisquis es. Anno Domini M. CCCC. LXXXII. Die XV. Septemb.

IN CRUCIFIGATIONE M.

*Huc me sydereo descendere iussit Olympo,
Hic me crudeli vulnere fixit amor.
Si cupis ergo animi mihi signa rependere grati,
Dilige: pro tantis sat mihi solus amor.*

AD S. BRIGIDAM.

FRANCISCO SVICHO.

*Franciscus Suichus Mediolani editus Abbas,
Quarta sola urbis huius amorq; decus.
Hic iacet, heu ferias lacrymosa Placentia pectus,
Profugium extinxit Parca maligna bonis.
Illum precipue cui cura est Brigida virgo,
Immemorem tanti non decet esse viri.
Hebdomada ergo hostes deuincat ut hostia quaq;
Vicinam ante aram sic iubet vna cadat.*

AD S. PAVLVM.

IN ARCA MARMOREA.

L. Petucius L. F. Vot. tenal. L. Petucio L. F. Rufo patri Cintulæ L. F. maxime matri C. Petucio L. F. Saluio patruo, L. Petucio L. F. auo.

AD S.

AD S. MARIAM DELLA CAMPAGNA.

HERNANDVS PERES.

Nouarien: cataphraetus miles sub generosissimo Domino Georgio Maurigne de Lara famosissimo duce strenue militans, fato absumptus hoc quiescit tumulo
Vixit ann. xxx. Ob. die 11. Iulij M. D. Lvi.

ALEXAND. POGIO.

*Raptus Alexander primis hic Pogijs annis
Occubat, & gelidum marmora corpus habent.
Nil genus & virtus, nil illi profuit asas
Vinida, sic eheu res pereunt hominum.*

Obijt anno Dom. M. D. LXXIV. die XIII. Augusti.

LVCAE FRANCISCO.

Ciui Rom. insigni morum probitate, iuris vtriusq; peritissimo, equiti aurato, semel Iustitiæ præfecti, quater Anditoris Rotæ munere Senis eodem etiam sæpè Perusiæ Prætoris, legatiq; Auditoris demum Octauij Farnesij Plac. & Parmæ Ducis II. Consiliarij, Placentiæ semel Prætoris & Parmæ bis integerrimè perfuncto, Hel-leonora vxor mœstis. coniugi cariss. Petrus Hieronymus & Nicolaus filij obsequen-tis. patri opt. fecerunt. Vix annos LXIII. Obijt XII. Calend April. M. D. LXV.

IOANNES PASQVIER.

Gener. Illustris. Peditum Equitumq; Dux, ac militum præfectura insignis, Cæsariisque Consiliarius Casaleh. Liburn. ac P. Placent. arcisque præfectus fide ac religione quàm maximus, depositum, quod viuens custodierat, Deo reddidit, xv. Augusti M. D. XLIX. Archangella ex Comitibus Medefati viri iuncta coniu-gio, nec vitæ probitate dissimilis P:

D. O. M.

ANONYMI.

*Ecce sumus pulvis, sumus ecce miserrima tellus
Et nostri fugiunt, ut leuis aura, dies.*

AD IMAGINEM CRVCIFIXI.

*Corpus virginum Christi spectator adora,
Victima qui pro te sanguinolenta fuit.*

ANTONIUS ARCELLVS.

Et Antonia Bartaria mutux fidei & beneuolentiæ consortes humanæ pere-grinationis cursu terminato, mortalibus spolijs hîc depositis supernæ hereditatis spe quiescunt.

AD S. GERHARDVM.

GREGORIO.

Vicedomini à Vicedominis Episcopi Prænesti Sac. Rom. Eccl. Cardinalis F. militari cingulo insigni, Albericus Vicedominus Greg. Heres, & Philippi celeberrimi nominis F. qui simili honore illustris, dum anno M. CC. XLVIII. Parmæ præfecturam gereret, eisq; ac Placent. adiuuantibus illos præfesset, de Federico II. Cæs. triumph. & sibi & posteris anno M. CCC. V. V. P. Id vetustate collapsum Petrus Camillus Vicedomin. natu maximus III. reliqui ab Alberico proge-niti mortuorum vitam grata memoria propagantes instaura. curar. anno salutis M. D. LXXVIII.

AD CARMELITAS.

IN INTROITV.

TII 4

Hac

PLACENTIA.

*Hac nostris placuit decorari cinibus adem.
Carmeli porta religione p̄ys.*

AD S. SISTVM.

DIVI XISTI II. PONT.

Et Mart. quod mortale fuit ob Christi fidem gladio Decius Cæsar extinxit, Ludouicus II. Imp. Roma huc transtulit. Paulus de Aretio Car. Ep. Plac. & Cæsarius Abbas nouissimè ampliato templo hic repo. Octauio Farnesio ac Alexandro F. Ducibus max. pop. pl. frequentia ac pietate cis. 15. Lx xvi. vi. Id. April.

DIVI FABIANI PP.

Et Mart. corpus à Ludouico II. Imp. huc Roma translatum Damianus Nouarien. Abbas Octauio Farnesio Duce præfente hic repos. anno M. D. Lxvi. viii. Cal. Maij.

SANCTORVM CORPORVM.

Marcelli & Apulei.
Timothei Syphorcani & Felini.
S. Barbaræ.
Quatuor puerorum innocentum.

D. O. M.

NICOLAO DYLCIANO.

Equiti splendidissimo, Mediolani Francorum Regis Quæstori & Maximiliani Ducis Senatori integerrimo, Elisabeth Barra Mediola. vxor pientis viro incomparabili perpetui erga se amoris memor lacrymans p. M. D. x xvii. vii. Cal. Maij.

H. M. H. N. S.

IN SACRISTIA.

*Hic locus æthereos conseruat tempore flores:
Vernantes violas lilia mista rosas.*

Ibi non vbi.

*Spiritus alma tenet felicis mænia regni
Ossa aurum exemplar religio ac meritum.*

Opera & opus.

*Hospes flecte genu, sacer est locus, ossa quiescunt
Nam Divum hic, cælo pars melior fruitur.*

Multi nimium, nemo satis.

Non refert qua, sed quo.

IN CATHEDRA SCHOLAE.

Laboris non otij gradus.

IN MONASTERIO MONTIS OLIVETI.

L. Ploto Atimeto vi. viro Augustali gratuito DD. Celatæ cont. vxori eius Vitali filiæ eorum Chloë delitio Heleni & innocentix vxoris Helenus patronus pos. Infr. p. xiii. Nagp. xiii.

IBID. IN MYRO SVB IMAGINE VIRGINIS MARIAE.

*Quæ veneranda Dei matris manet omnibus hisce.
Splendet parietibus picta figura nouis.*

*Flecte & aue genu, quis & has superaddere voces
Negligat? ô dulcis, ô pia mater aue,*

*Sacrum opus hoc primum gratumq̃, Placentia munus
Montis Oliveti religionis habes.*

ANTE

ANTE MONASTERIVM

Vetera transferunt, aspiciunt, facta sunt omnia noua.
Prætereuntibus vniuersis.

S T M B.

Beatitudo Symbolica.

Spherico triangulari beamur bono.

Oc: Far: Du: opt: Symb:

Do. & VI. P. Iu.

SVB DVCIS PARMENSIS INSIGNI.

APVD S. IOANNEM.

*Roma decus genuit, sculpsit quos Flandria celo,
Terra tenere nequit, pectora tanta patent.*

S V B T V S.

*Hinc qua dependens Farnesia stemmata muro,
Illustrant orbem nobilitate Ducum.*

*Auctorem si forte cupis cognoscere dignum
Malaceticus erat primus in ade Dei.*

IN VIA FARNESIA DVCALI.

Iusti eius sanguine nutriuntur.

Virtute & ingenio vicisti & vinctus.

Fideles saluabuntur.

Iniusti punientur, semenq; impiorum peribit.

Ex umbra alarum tuarum restitutio, & in futurum augmentatio.

In iustificatione salus.

IN CASTELLO.

Finiant pariter renouantq; labores.

Philippus II. Hispaniarum Rex maximus, & multarum provinciarum Dominus sanctæ fidei Catholicæ acerrimus defensor F F.

ANTE HOSPITIUM FAMAE.

Te vino Ostiarii rimeat quis Martis alumnos?

Quis Cereris faciat, cui noceatq; malus?

Te Duce iura fides, duce se dant roscida mella

Vel rigida quercus: te duce iura vigent.

IN PALATIO GVBERNATORIS.

Paulo Bergontio Patrit. Parm. I C. exim. Præsul. Equit. Ducali
conf. in mult. merito grat. mem. ciuit. don. Placent. omnes æ. p. p.
V. M. D. LXXXII.

ANTE PALATIUM ALBERICI BORATIRII EQVEST. ORDINIS.

Et quoniam concordēs egimus annos

Auferat hora duos eadē, nec coniūgis unquam

Busta mea videam.

I B I D E M.

Hæc te perdis amor tuus, & sua munera procos.

IBID.

P A R M A.

I B I D.

Nec longius ibitis inquit,
Non potes inuitæ Cereris gener esse, roganda
Non rapienda fuit.

IN LOCO VICINO PLACENTIAE.

BRVIN VILLA DICTO.

S. CONTARDI ESTENSIS.

Victor siste gradum, reconditumq; in arca D. Contardi Estensis corpus gloriosum venerare, quod dextrum huius templi cornu aureis ornamentis illustrat: quod in marmorea pixide reconditum læuam partem honorat, ad beatissimi Parmerij corpus preces effundas, vt iter sit faustum & felix, Veni.

P A R M A.

PLORENS ET POPVLOSA CIVITAS IN VIA Emilia situ plano, ædificijs splendida, plateis rectis & largis, incolis venustis, nobilibus & ingeniosiss. & tam ad rem militarem quàm literarum bonarum studia aptis. Agro fecundo & fertili, ac tanto lacte ex felicibus & amœnissimis campis abundante, vt copia eius fidem excedat, ni videris. Caseus eius summum gradum commendationis obtinet tota Italia. Greges quoq; ouilli hic amplissimi, nobilitate vellerum laudati: aqua similiter medicatæ, multis morbis salubres. Eam à suburbij diuidit flumen Parma, cuius transitus lateritio ponte iungitur. Castrum habet munitissimum, Palatium non contemnendum, cui adiunctum templum vetustum, & monasteriũ diues S. Benedicti, & pulcrè ornatum. In foro satis amplo fons pulcerrimus, & templum ad imitationem fabricæ S. Petri in vrbe extructum. Item campana magna tribus columnis imposita. Turris quoq; persimilis isti, quæ est Bononia, & panis candidus, Patauinum, quem buffetto vulgò nominant, excedens. De primis eius conditoribus variant, sunt enim qui ad Chrysum Troianum, Pallantis socrum referunt, alij ad Hetruscos & Chrysopolim aliquando, dein à Iulio Cesare Iuliam appellatam ferunt: hinc in antiquo marmore legitur. **IVLIA CIVITAS CHRYSOPOLIS DISTAT A CORPORE BEATI BONNINI PER XV. MILLIARIA.** Romanorum Colonia effecta cum Mutina, M. Emilio, Lepido, T. Ebutio Caro, & L. Quinctio Crispo Triumviris. Cæteris Italiae urbibus par, in autoritate nominis Romani stetit, quamdiu ipsius maiestatem Imperatores tutati sunt, qua contrita in diuersorum potestatem & dominium deuenit. Celebris Federici Imperatoris clade, cui hic omnia ornamenta Augusta & supplex regia adempta est, cum urbem toto biennio fermè obsedisset, & Henrico VII. postmodum Parmensis Reip. nomine restituta & dono iterum oblata est. Nunc clarissimæ familiæ Farnesianæ paret, concessa cum Placentia à Paulo III. Pontifice Petro Aloysio Farnesio eius filio, quo crudeliter in arce Placentiæ à coniuratis quibusdam nobilibus trucidato, ad Octavianum filium peruenit, eo defuncto ad Illustrissimum & inlytum Ducem Alexandrum Belgij gubernatorem.

IN AEDE

P A R M A.
IN AEDE CATHEDRALI.

ANTONIO BERNERIO.

*Magnus in exigua iacet hac Antonius urna
Bernerus, varijs lux celebrata locis.
Non tamen hic totus tegitur, caro sola sepulta est,
Vixit in aeternum caetera pars melior.
Præterea ingenium, probitas, prudentia, mores
Vixit, hac aliquam non subitura necem.
Hanc Mediolanum bis septem mœsibus, alma
Roma Senatorem vidit & ipsa tribus.
Caetera quid memorem? quantum mortale ferebat
Tegmen, erat cunctis praeclatus ille bonis.*

CIPRIANO RORI.

Flandr. artis Musicae viro omnium peritissimo, cuius nomen, fama; nec vetustate obrui, nec obliuione deleri poterit, Herculis Ferrarien. Ducis II. deinde Venetorum, postremo Octauij Farnesij Parmen. & Placen. Ducis II. chori Praefecto, Ludouic. frat. fil. & heredes mœstis. p. Ob. anno M. D. L XV. ætatis vero suæ XLIX.

BERNHARDO RYBEO.

Com. Berceti Episcopo Taruisino sub Leone X. Pontiff. Max. vrbis praefecto, paulo post vniuersæ Flaminiae Praeful Bononiae; simul Proleg. qui sedente Clemente VII. iterum vrbis praef. eam sua prudentia & integritate, ex summis belli ciuilibus difficultatibus expediuit, amplissima mox eximia virtutis præmia relaturus, ni mors repentina anno Christi M. D. XXVII. IV. Calend. Iulij ætatis suæ LVIII. cunctis mœrentibus ipsum præripuisset.

VIDI BOLD.O.

Caroli Magni nepoti, Ecclesiae Parmen. Episcopi & Comiti viro, religiosissimo, Canonici Parmenses beneficij non immemores dignitatis eorum auctori p. M. D. LXVII.

S. IV. SANCTORVM.

*Quatuor hac arca Sanctorum corpora clausa
Sunt, Abdon Senes, ac Mamius Herculiani,
Et corpus medium sacri Miomedis humatum,
Sacra quibus coniuncta tribus Pudencia virgo.*

DVORVM FRATRVM.

*Humatus tumulo hoc Euangelista Canutus
Conditur & frater Curtius acer ibi.
Alter erat Metis Mars strenuus, alter at huius
Templi inter primos thura dabat superis.
Qui grati cunctis aderant mortalibus ambo,
Prodesse hic dictis aptus, at ille manu.*

MARCO COLLA.

*Hic situs Marcus Colla de gente vetusta,
In sacris clari nominis ob meritum,
Ingenio superauit auos & diuite censu,
Castus, amans recti, munificusq; suis.*

LVCÆ CERATI.

Nihil interest huminè an sublime putrescamus. Ne autem Lucas Ceratus Episcopus Constan. ac in Parmen. Ecclesia suffragan. sui oblitus immemor videretur viuens p. Ann. Salut. M. D. LVIII.

ANTE ECCLESIAM ANTIQVAM.

VLASII

P A R M A.

VLASII PELASANAÆ.

*Inclita lux, illustre iubar, caeleste Sophia
Lumen, & Archadicum numen venerabile vatuum
Vlasius ecce sua studiorum atatis Apollo,
Quem Pelasana tulit Costamerenſis origo,
Immortale decus patria, iacet hic, tua Parma
Gloria, Philosopham ſub quo coluere Minervam,
Aſtriloquas Matheſinq; omnem ſua ſacula Muſas
Mille quadringentis ſedecim nonoq; Calendas
Maij, corporea iacet hic pars offea molis,
Mens abis in cælum felicibus hoſpita caſtris.*

DN. IOANNIS DE CENTVMBIS.

Legum Doct̃or hic iacet.

ALBERI ANSELMI.

*Hic iacet Alberus, poſt mortem vinere certus,
Qui fuit electus Parmenſis, vir benè factus,
Vir ſobrius, caſtus, vir vitans undiq; fallus,
Vir gremiis plenis, largus largitor egenis.
Dogmata maturuſq; inter contagia purus,
Huic Anſelmorum pater & genus extat auorum,
Mater de Flisco Comitiffa ex ſanguine Piſbo
Pontificiſq; nepos ſummi fuit Innocenti,
Qui fuit ipſius clarus frater genitricis.
In quinquaginta ſeptem cum mille ducentis
Et Maij menſis octo geminis fugientis.*

IN TEMPLO BEATAE VIRGINIS.

Incidit hæc ipſa Virginei ſimulacri traductio in feſtum Matthiæ Apoſtoli, lucem xxiij. Februar. qua die vir ſpectatiſs. de Monte Galliæ Ciſpad. Legatus, cum huic vrbi cum imperio præeſſet, primus omnium ad aram maximam ſolemni & Pontificio ritu rem diuinam fecit, tum ob ſuam erga Virginem beatiſs. pietatem, tum maximè ſuo vt alios exemplo augendam huius loci religionem accenderet.

GVIDO CORRIGIAE.

Co. animi magnitudine, prudentia, pietate, atq; ſummo vitæ ſplendore viro inſigni, qui eo fuit in virginem animo, vt eius templi collegium ex aſſe heredem teſtamento abſolutè & liberè fecerit, anno M. D. XXVII. b. m. p.

SFORZINO SFORZIAE.

Vrbe hac patria alumnis Muſis & Magiſtro omni militiæ Præſecto ordini, multa poſt prælia & optima ſpolia Franc. II. Duci Inſubr. honore perpetuo ac grauiſs. obſidione claris tantis maioris gloriæ inditijs morte præreptum deplorant Muſæ, Mars, Dux, Sf. milites deſtituti Vix. ann. XL. Obijt ſalut. ann. M. D. XXVI. VII. Idus Octobr.

BERTRANDO RVBEO.

Summæ nobilitatis ac optimæ ſpei adoleſcenti, Ioa. Hiero. Ticini Pontifex fratri b. m. p.

*Flare ani in primo, primo in certamine Martis
Bertrandus rapido ſancius igne cadit.*

Scilicet

*Scilicet est longa contraria gloria vita,
Nec nisi difficili queritur illa via.*
Vix. ann. XIX. M. III. D. IIII.

AD S. PAVLVM.

*Marmore sub modico iacet hic Fiolicola virgo,
Romani dudum sanguine nata patris.
Mors sua sub Flacco notuit certamine, lustris
Vita sibi ternis cum petit Elysios.
Cur modo sit Pauli translatus corpus in ade
Annales memorant, disce viator, abi.*

AD S. PETRVM.

RENATO RONSART.

*Primum Parca bonis dissumpsit flamina, primum
Ardua quæq; rapit impia pars manibus.
Ecce Renatus obit claro cognomine Ronsart
Quem Dominum armicrepa flent iuga amara Roches
Fleuit magnanimum illustisq; Palisia ductor
Armigerum & fortem Gallica tota manus.
Heu heu vita hominum bulla est, & fumus, & umbra
Da lacrymas, & dic, qui legis ista, vale.*

Hic iacet Renatus Ronsart vir nobilis genere Cenomannus Celtica Gallica
quondam Dominus de Rochea, qui decessit v. Id. Martias M. D. X.

IANI MARTILLII.

*Hoc Ianus aui in flore adhuc Martillio
Parente communi premor
Oenotrias misit quem in oras militum
Ferox bonorum Gallia
Optare qua me etsi potest partum ob decus
Carere certe non potest.
Obijt die xx. Iunij M. D. XVII.*

VINCENTII BLONDI.

Iureconsulti magnifici, qui in multis prouincijs summos Magistratus honorificè gessit, & tandem cum Regium se contulisset ibi præ nimio dolore obsessæ patriæ vitam cum morte mutauit anno ætatis suæ XLIX. die VI. Nouemb. M. D. LI.

IO. CASPAR AVANCINI.

Ferri Sacerdos apprimè eruditus, dum vitæ suæ annum clymaëticum scanderet dira siti oppressus hic quiescit M. D. LIIII. Die XXX. Ianuarij.

AD S. LVCAM.

ANDREAE VAGO.

*Andrea Vago fratres posuere merenti,
Quæ stat ab insigni nobilis urna loco.
Qui rarum ingenium, qui dignos undiq; mores
Egregiè in magnis prodidit officijs.
Canonicus, Præpositus & Archipresbyter istos
In patria gessit atq; foris titulos.
Pontificis summi Acolytus fuit, atq; Rarusq;
Præsidis exhibuit non sine laude vices.
Felsineaq; loco Legati functus in vrbe,
Emeritum nomen religione tulit,
At postquam quinos decies ita transigit annos,
Oppetiens prima redditus est patriæ.*

Vuu

D. Iacob.

P A R M A.

D. Iacob: Vuglius Præposit: Brixien: frat: b. m. p.

M D. IIII.

FRANCISCO MOYS.

Integerrimo omnium horarum viro, bonarum artium cumulado ob ingenij & morum elegantiam multis Principibus intimo, post longos Rom: curiæ labores & suis & sibi domi benè consulenti insperatè surrepto Anton: Moys frater mœstiss: p.

*Hic reliquum Moys tegitur: nam cetera servans
Cælum animam, famam pectora docta virum.*

Obijt ann: salut.: M. D. L. VIII. Cal: Mart: ætat: suæ LXIII.

AD S. FRANCISCVM.

HUGOLOTO LVPO.

*Hic recubat tumulo miles, pietatis amator,
Marchio magnanimus, vir constans, sanguinis albi,
Iustitia cultor servens, protector amici
Egregia natusq; Hugolotus stirpe Luporum,
Strenuus hic armis, securus turbine belli
Reddidit audaces furienti Marte catervas,
Quem nonaginta simul primo sub mille trecentis
Luce Febri quarta tulit hinc nimis innida Parca.*

LAZARVS DE MONTE.

Legum Doctör & Eques sub hoc duro clauditur marmore, Iulia vxor & Fabius filius m. posuere. Anno S. M. D. xxxviii. die xviii. Septemb: Vix: ann: Lv.

PAVLO CALDERONO.

Faentino, Peditum Ductori strenuo, literis non minus varijs quàm armis ore sapientum prædito, Dominicus Barbianus Fauent: heres p. anno Domini M. D. Lxxviii. Die xx. Maij.

IN COENOBIO PVLCERR: D.

BENEDICTI.

VINCISLAO BVZZACHARINO.

Patauino Guid: fil: nobilitate generis & armorum præstantia illustri, gravibus & assiduis militiæ laboribus extincto, Octavius Farnesius Parmæ Princeps ob eximiam eius in armis virtutem fideiq; constantiam hoc monumentum p. Idem Pataro eius fratri benemerenti domi, militiæ, vitæ mortisq; socio intra triduum facturus, nisi ille in patriam reuersus Agnetæ Capilistiæ infelicissimæ matri hoc officium attulisset Vix: ann: xxxix. Ob: anno M. D. Liii.

AD BIBLIOTHECAM.

Ingredere Musis sacer, nam & hic Dij habitant.

IBIDEM.

Nullus amicus magis liber quàm liber.

AD CAMINVM.

Præcipua domus vtilitas & pernicies ignis & lingua.

IN PALATIO.

AD INSIGNIA PAVLI III. PP.

Pro Paulo Deus, pro nobis Paulus.

INFERIVS.

Quæ pro te vis esse Deus tu lilia serua

ANTE

Paul. III. Pont. Max. Ann. xii. Pontif. anno M. D. XLIII.

IN PONTE.

Octau. Farnesius Parm. & Plac. Dux II. pontem, iussu genitoris extructum, impetu viq; aquarum collapsum, refici curauit, anno M. D. LXII.

IN PALATIO MARCHIONIS.

*Sed nos in vitium credula turba sumus.
Incipit hic nasci, tam benè qui moritur.
Fraude perit virtus, in apertos undiq; campos
Profiliunt hostes, & latus omne tenent.*

ANTE AEDES PRIVATAS.

Sum qui semper fui Parmæ fidelis.

REGIVM LEPIDI.

VVLGO REGGIO, FREQVENS, PRÆCLARA
& lauta vrbs, agro vberè, cælo admodum salubri & regio, vnde &
Regium dictum asserunt. Condita à Thuscis, possessa à Gallis, quibus
subiugatis Romanorum effecta est colonia; post varias fortunæ &
Imperij vices sub Gothis, Longobardis, Caesaribus, Regibus Galli-
cis Pontificibus & Regulis proprijs ac vicinis experta, nunc his nunc illis paruit, do-
nec anno M. D. XXIII. à Christo nato Ferraria Dux Alfonsus eam 1000. sco-
petarijs 200. equitibus & totidem cataphractis obsideret, & ex potestate Rom. Pon-
tificum eriperet & suam faceret. In cuius & successoris Herculis fide pacatè in hunc
vsq; diem stetit, & multos præclaros homines procreauit, celebris calcaribus, quæ
hic fabricantur venustissimè, sicuti etiam alijs rebus quàm pluribus, quæ ex ossibus
sunt politissimè.

IN TEMPO SVMMO.

BAPTISTAE PALLAVICINI.

*Hic Baptista iaces Regij dignissime Præsul
Marchio, quem genuit Pallavicina domus.
Florueris quamvis ingentibus illa triumphis,
Laude tamen proavos te superasse ferunt.
Rarus in orbe fuit qui te vel carmine posset
Vincere, vel calamo se equiparare tuo.
Sedis Apostolica meruisti clarus honores,
At tua nunc virtus clarior astra colis.*

M. CD. LXVI. Maij XII.

BON FRANCISCO ARLOTTO.

Theologo ac Philosopho eminentissimo, Regiensiq; Patricio, ac Episcopo &
principi meritissimo Io: Marcus frater & Ventura nepos pientissimi pos: publico
luctu decessit anno M. D. VIII. VII. Ianuar: ætat. LXXXVI. Episcopauit verò annis xxx.
cui successit Io. Lucas Pontremulensis.

Vna 2

VGONI.

REGVM LEPIDI.

VGONI RANGONIO.

Mutinen. qui Regij Lepidi Ponti: vrbis Re&tor, Parmæ ac Placentiæ Prolegatus in Germaniam ad eius prouinciæ Principes, in Hispaniam vero ad Carol. V. Imp. Legatus à Paulo III. Pontif. Max. missus egregium doctrinæ, pietatis, iustitiæ, atq; prudentiæ specimen dedit. Hercules Rangonius fratri B. M. P.

BEATRIX ABBATIA.

Hic sita est, quæ vt Deum Opt. Max. liberiùs coleret, despectis hominum delictijs, intra hoc contiguum sacellum anno Dom. M. D. xviii. se includi mandauit, vbi reliquam vitæ sanctissimè in solitudine vixit, quæ etiam Dæmones sibi valdè infestos, & vitæ sanctitatem inuidentes diuino ope superabat, Ob. ann. M. D. Li. Vix. ann. Lxiii. Calend. Sept.

MALEGVTII.

Pietati & memoriæ P. Valerij Malegutij familiæ decoris & patriæ, Sigismundus, Hannibal & Iulius filij DD. Ob. ann. vitæ Il. ab ortu Christi M. IId.

FRANCISCO MARTELLO.

Patricio Regienf. I. V. Consult. præstantissimo, Romæ, Venetijs, Ferrariæque honoribus amplissimis perfuncto, ac demum à Gregorio XIII. Pont. Max. Regienf. Episcopatu præfecto, Marcus Antonius, Alexander, & Ioan. Bapt. fratris filij pp. Vix. ann. Lxx. Ob. vii. Idus Martij M. D. Lxxviii.

CHERVINO SFORTIANO.

Canonico & Patrono Apostolico, viro in honorarijs conficiendis propè singulari, vt cuius in arte excellentia à summo Pontif. & à Carolo V. Imp. præmijs & dignitatibus aucta non semel fuerit, Theophilus fratris filius pos.

CAMILLI ROVERZANI.

Qualonq; sei, se tu sei pio.

Non molestar Camillo Rouerftani

Et sua moglie, & Horatio suo nepote

I quai giaciono qui misera mente & Vogliono esser soli l' Anno M. D. Lxxx.

THEOBALDO SESS.

Sessæ stirps tumba iaceo Theobaldus in ista,

Marmoreumq; habeo mortuus hunc tumulum.

At quondam viuus teneris electus ab annis,

Huius Regina Prasul eram patria.

GASPINO LANCEO.

Canonico Regien. doctissimo, grauissimoque ICto. domi forisq; noto, Raphael Lance I. V. D. quum olim ptuo meritissimo obsequentijsi. nunc desideratissimo memoria & pietate fidifs. p. S. Vix. ille ann. Lxix. M. vi. D. v. Obijt autem die Iouis xv. Cal. Septemb. M. D. xiii.

CONSTANTIVS PORRVS.

Ex præsentibus futura prospiciens, hoc sibi suisq; posteris monumentum confecit, in quo morte obita requiescat, dum surgentes hic rursus Deus euocet Ann. salut. M. D. Lii.

IN AEDE D. NICOLAI.

PHILIPPO ZABOLO.

Francisci fil. qui ob clarissimas virtutes à Xysto IV. Pont. Max. Comacini Episcopus constitutus, illo se dignissimum Pontificatu semper præstitit: nam templa aliquot D. O. M. Diuisque ære suo ob singularem pietatem exædificauit, nonnulla instaurauit, inopes liberalitate, ciues magnificentia iuuuit, familiam quoq; suam ab ipsa Pannonia deductam illustrauit, vnde sempiternam sui nobis memoriam reliquit, hoc posterum cum effigie sepul. pos. Vix. ann. xvc. decessit M. CD. xcvi.

IN AE-

308

REGIUM LEPIDI.
IN AEDE CARMELITARVM.

PINOTTI I. C.

*Pinottus referens clara cognomina gentis,
Cuius consilio viguit Galeatius olim.
Dux Ligurum, titulis hac supplex templa dicant
Virgo tuis, Virgo nostra spes una salutis,
Atq; suo sumptu venerandam surgere molem
Instit, & ex Patribus populo qui sacra litarent
Quatuor, aut si dira lues, aut bella verarent
Esse duos, memoresq; sui memoresq; suorum
Constituit, precibusq; suis auertere noxas
Insuper & templo hospitium, quo nullus egenus
Debeat excludi, prouentusq; addidit amplos,
Supremis votum tabulis mentemq; professus.*

M. CCC. LXXIV.

PROSPERI EPISCOPI.

*Hic situs est Prosper, quo sancto Prasule gaudet
Regium, & hic cineres ossaq; sacra iacent.
Marmoreo monachi condunt pia busta sepulcro,
Namq; vetus turris fregerat alta cadens.*

AD S. FRANCISCVM.

IO. BAPTISTAE GRIBBO.

I C. iuueni eximjis virtutibus ornato, qui dum Genuæ Vice Prætor esset, & sui expectationem vt cum maximè excitaret, ac plane superare contenderet, in malam valetudinem incidit, ex qua in primam reuersus, in ipso (proh dolor) suæ ætatis flore diem suum obiit Peregr. & Cathar. parent. mœstifs. pos. ann. salut. M. D. LX. V. Non. Octob. Vix. ann. XXVII. M. X.

MICHAELI PEGOLOTO.

Sacerdoti honestissimo, iuris ciuilis ac pontificij scientiæ consultissimo, summo ingenio, atq; prudentia acutissimo, & alijs item variæ multiplicisq; doctrinæ bonarum artium ornamentis copiosè redundantibus mirificè præcellenti & ornato, Franciscus exoptatissimo patruo optimè merito po. curauit, anno sal. M. D. LXIII. Vix. ann. LXXXIII.

AD S. DOMINICVM.

CATHARINAE VIGARANAE.

Gratij Phigni vxori, cui satis fuit quod vixit vel ad ætatem, vel ad prolis iucunditatem, cum honestissimam ad xxxc. annum produxerit vitam, ac filium Sebastianum omnis diuini ac humani iuris Consultifs. S. R. E. TT. S. Calixti Presbyt. Cardinalem æui sui decus ac patriæ lumen viderit, filia & Io. Paulus Corradinus gener. pp. Ob. M. D. LIX.

ALBERTO CANOSSIO.

Comiti, viro nobilissimo, atque omnibus laudibus bellicis florentissimo, qui Meliteni obsidione, atq; cum Alphonso II. Duce Ferrariæ Hungarico bello egregiè se gessit, nauali ad Echinadas prælio gloriosissimè pugnans oculum perdidit, ac domum dum ad maiores euocaretur honores in patria honestissimè vita cessit V. Cal. Aug. M. D. LXXII. Vix. ann. XXXII. Lucretia Canossia Confaloneria moerens marito incomparabili pos.

ALEXANDRO BONZANEO.

Quæstura & Tribunatu ærario in hac vrbe multos annos summa totius patriæ
Vu u 3 ac Esten.

REGIVM LEPIDI.

ac Estensium Ducum approbatione perfunçto, Nicolaus & Flaminius paternæ aui-
tæq; virtutis memores pp.

VINCENTIVS BOIARDVS.

Præpositus & Canonicus Regiensis, nil vnquam viuens quod optauit præter
optatissimam mortem assecutus, hic tandem quiescit in Domino, Vix. ann. XLIII.
M. VII. D. VIII. h. VIII. Ob. die XXI. Augusti M. D. LI.

SIMONIS BRAMI.

*Hoc tumulo Brami requiescunt ossa Simonis ,
Regia se vrbs tanto iactat alumna viro.
Felsina mirata est Ferrariaq; ipsa docentem
Græca, Latina, artes Paonis, astra, Deos.*

ACCIO SESSO.

Comiti, rerum foris domiq; gestarum gloria claris. Franc. F. obsequentis. pro-
pagandæ patris memoriæ ergò V. P. M. D. IIII.

F. EVSTACHIO LVCHATELLO.

Ciui bono, viro integerrimo, atq; omnium scientiarum cognitione cumula-
tissimo, deinde Pij V. piæ memoriæ Pont. Max. à secretis confesionibus, ac postremū
Episcopo & Principi Regien. Vincentius Referendarius Apostolicus. Ioan. Baptista,
& Aug. eius fratres mœstis. pp. Vix. ann. LVII. M. III. D. XII. Obijt anno M. D.
Lxxv. prid. Non. Octob.

PROSPERI BRYNEI.

*Quem Regium peperit, docuit quem Felsina, uterq;
Quem populus fleuit, hic iacet orbis amor.
Decessit xv. Cal. Maij M. D. xxix. Vix. ann.
xxi. M. D. x.*

VALERII.

*Hic tua marmoreus tumulus tegit ossa Valeri,
Cui genus alma dedit nobile Chrysirolis.
Morte tua cuncti iuuenes gemuere senesq;
Tam facis accessu sydera lata tuo.*

*Scire volens à quo fucrim modò facta capella
Hac legat attentis carmina luminibus.
Gentis Valeria clara virtute relucens,
Valerius fieri me moriendo iubet.
Et mihi multa dedit felicia iugera diues,
Villa Pradomeri qua modò lata tenet.
Præter Vgelinus fuit illi cum Nicolao
Dominici capto relligione patris.
Illa quidem pro se, pro fratribus illa reliquit,
Vt referant animis Dî meliora suis.*

ANNAE VIRGINI REGIEN: NAENIAE.

*Nil venerabilius referat si petra iacentem,
Vrna hac si caussam nil miserabilius.
Causa libido, furor, feritas, iacet Anna pudici
Laus sexus, patria gloria, stirpis honor.
Maluit immunis neptis, quàm turpis amica
Dici, & quàm pellex viuere, virgo mori.
Trux furit in mitem, inuadit lasciuus honestam,
Ex patruo liçtor, ex comitante latro.
Caso triumphato geminum gerit hoste trophæum,
Hinc auimus constans, hinc sine labe caro.*

ossæ

*Offibus hic cumulus, virtuti animaq; sacellum
Cui pia turba ferat balsama, thura, faces.*

M. D. XXXV. M. Quintil. ætatis anno super trieteride quinto expleto.

AD S. PROSPERVM.

LVDOVICI GEORGII.

Cy. Gist. noble homine Loys Georges an son viuant signeur de Hieuuille & dies Maignens homine de armes des ordinaances du Roy en la Compagnie de Monfor le prince de Ferrare & gentil homine du pars de Normandie le ques de cedale du iour de Nouemb. M. D. LVII. pries dien pur lui.

CLARIMONTO.

Infantulo bimulo, lepidulo, blandulo, Melchior Cassellinus mœstifs. pos. Obi. XIII. Cal. Aug. Anno M. D. LVIII..

IN ECCLESIA MONIALIVM S. MARIAE
A MISERICORDIA DICTAE.

ALEXANDRO SACRATO.

Com. Equiti Hierosolymitano, virtute ac pietate insigni fratres mœstissimi p. c.

IVLIA MANFRED A SCAIOLA.

Matrona lectissima, cuius animus temporibus secundis & dubijs rectus fuit, posteris & vitæ & mortis singulare exemplum admiratione imitationeq; dignum reliquit. Ob. ann. ætat. suæ xxxvi. v. Cal. Mar. M. D. Lxxi. Franciscus Co. coniunx coniugi integerr. mœstifs. P.

IN F O R O.

SVB BRENNONIS STATVA.

Brenno totius Saxoniae Rex, Germani exercitus Imperator, cum ea loca teneret, quæ Athesin Padumque interiacent, populos qui aduentantis in Italiam Odoacri metu in paludes sese abdiderant in vrbes suas restituit, Odoacrumq; ipsum per sororis nuptias sibi iunctum post Orestis mortem Romanis conciliauit: Quibus compositis cum oppida ad viam AEmiliam posita, iam Gothorum aduentu deprædata, non sine magna tantæ vastitatis admiratione peragraret, Regium Lepidi peruenit: Eam cum aliarum urbium exemplo vacuum hominibus molestè ferret, ex duobus ibi Sacerdotibus, quos casu in templo latentes inuenerat, certior factus populum ad petram Scitulam, Bismantuae petram hodie vocant, confugisse, eum in locum missis actutum legatis duobus, adiunctisque in itinere illis Sacerdotibus, nunciari ciuibus iussit, Regium vt redirent, ibi Brennum gratè eos accepturum esse, defensurumque etiam ab iniurijs Barbarorum. Itaque cum ipsi tanti Ducis audito nomine

spe pleni in patriam per Clodiam portam redirent, obuiam exeuntem in vrbis ponte Brennum habuerunt. Tum S. P. Q. Regiensis, qui cum C. D. equitum præsidio, M. peditum instructa sub Rom. Imp. signis acie aduenerat, moti præsentis Imperatoris maiestate equis descendere: quo spectaculo delectatus Brenno pari humanitate ab equo defiliens ingredientem senatum amicè suscepit, qui portam deinde Clodiam semirutam per eos ferè nouem annos, quibus apud eos fuit, instaurandam curauit, adiecitq; ab ea parte murum M. cubitorum: Eam in posterum, ob gratam rei memoriam, Brennonam portam appellari voluit, pedestremq; statutam eam ob rem sibi in illa erexit, insculpiq; ibi præterea familiæ suæ insignia pardos tres correptes iussit, notata literis eius rei in præsentem vsq; diem memoria.

SVB CAROLI MAGNI STATVA.

Carolus Francorum Longobardorumq; Rex, qui ob egregia eius gesta Magni cognomentum tulit, omnibus tum corporis, tum animi virtutibus præditus, Romani Imperij Moderator opt. veræ religionis obseruator integerrimus, eius eximia liberalitate precibusq; Apollinei tunc præsulis Regiensis illi confinium Regij memoriam in tabulis æneis incisam, & à Principibus Longobardorum iamdiu comprobata offerentis eisdem fines nedum cōfirmavit, verum etiam vltra terminos M. A. Emilij Lepidi Regilifundatoris Regij Romanor. Coloniae, & sub eorum imperij legibus insignis ab ipsis olim pace belloq; moderata à finitimis ob monumenta & indulta Deorum fortuito flammis consumpta interceptos produxit, finibusq; Mantuæ, Bononiæ, Lucæ, Parmæ, Ticini, Nouocomi adiunxit, ciuitatemq; ipsam instituendi gymnasij alijsq; quàm plurimis priuilegijs decorauit.

IN FORO OLITORIO.

Hieron. Regien. ciuis Gabrielis Pratonerij f. hoc frontispicium cum leonibus ad honorem D. Prosperi à fundamentis sua impensa instaur. Iul. II. Pont. Max. sedente, & Bonfrancisci de Arlottis Præf. Regij tempora. Hieron. Pratonerius Deo & D. Prospero hoc frontispicium cum leonibus piè dicauit M. D. IV. artifice Regiense Gaspare Biso.

*Non humana manus dedit, & natura Deusq;
Quod sum, iam vixi, sum modo quod Niobe.*

IN MONTE PIETATIS.

Mutuum date, nihil inde sperantes.

IN

Surgite, hoc virtutis opus.

*Semper honos, vestrum & nomen laudesq; manebunt,
O letis animis olim nunc urbe recepta,
Sis felix, populumq; iuues te in vota vocantem.*

SVB ARMIS DVCIS.

Atestinorum fulgor perstringit oculos.

IN ARCV TRIUMPHALI EXTRA VRBEM.

- Serenissimæ Margarithæ Gonzagæ optimæ principis aduentu
læta cuncta sperantes, publicæ pietatis & lætitiæ signum.

AQVILA.

ANCHORA.

Auspicijs manifesta fides,

Tutela præsens.

M V T I N A.

VLGO MODENA A MOVENDO (VT QVI-
dam conyiciunt) dicta, eò quod diluvio quondam tota submersa sit,
vnde versus:

Mutina submersa suis olim gurgitis unda.

*Vel quod à veteris Urbis à Longobardis omninò deletæ vesti-
gijs hodie nonnihil sit remota. Est Urbs Æmiliæ, nò procul ab Appenni-
no, mira agri fertilitate, & frugum viniq; optimi, quod Tribianum vocant, copia ce-
lebris. Condita primùm ab Hetruscis, deinde habitata à Gallis, postea à Romanis re-
cepta, eorumq; colonia cum Parma & Placentia deducta, maximam ruinam tempore
triumviratus C. Octavij. M. Antonij, & M. Lepidi passa, atq; à Gothis & Longo-
bardis Italiam infestantibus tota excisa. Iis postea a Carolo Magno expulsis nova
planè Urbs ædificata à quibusdam suorum civium familijs & nobilibus, quorum nomi-
nibus portæ insignitæ sunt, & à vetusta quæ altiori loco versus montes olim fuit, vti
vestigia adhuc monstrant, paulùm mota, id est, remotiùs posita: quæ licet primò sub
Atestinorum, Ferrariæ Ducum, voluntate civium, administratione erat, tamen postea
aliorum quoq; maxime Romanorum Pontificum imperium sensit: A Iulio II. Pont.
Max: Imperatori cessit, & ab eo iterum Leoni X. Iulij successorì X. mill. aureorum
nummùm pignori data est. Demum anno M. D. XXVII. cum in mole Adriani
Clemens VII. a Caroli V. legionibus obsideretur, Alfonsi ducis Ferrariensis armis
est recepta, in cuius & heredum ditione manet. Populosa est, & hodie adèò splendidis
aucta ædificijs & mœnibus fossisq; munita, vt incursioni hostili facilè resistere, & ab
illo contra quoscunq; defendi possit. Formigo torrens eam attingit. Fores in ea Ecclē-
siæ Cathedralis admirandæ sunt, & in ea statuæ Adami & Eue marmoreæ perpul-
cræ. Patria trium præcipuorum Cardinalium, Herculis Rangoni, Iacobi Sadoleti, &
Georgij Cortesij. In amoribus fæminarum res in ea parte & qualitate hic celebrata
vti Bauaricæ.*

IN AEDE CATHEDRALI.

ANNAE COLVMBÆ.

Animi

M V T I N A:

Animi candore & coniugij fide, matronęq; liberali forma, modestissimis moribus & christiana pietate ornata, loa: Baptista Molza coniugi optimę dulcissimę, cum qua vixit annos xx. M. II. D. VI. concordissimę mœrenti animo.

Vix: ann: xxxii. M. xi. D. vi.

Decessit xvii. Cal: April: M.D. LVIII.

*Vixit adhuc, nuncius volitatq; per æra pennis
Clara pudicitia fama Columba tua.*

IACOBI FOLLIANI.

Memorię, Musicorum præstantissimi, qui stanneis præsertim fistulis, quę folli-
bus instantur, ingentem sui nominis famam concitavit.

GERARDINI MOLZAE.

Viator hic lapis vivit, cor eius pietas, animus fides, vita Gerardinus Molza, qui
cum vxore hęc & in cœlis quiescit in pace.

FRANCISCI MOLZAE.

Si animarum auctio fieret, Franciscum Molzam licitarentur, virtutes, patria &
Catharina eius vxor, quę illi & sibi viuens hoc posuit.

M. AVRELIO PROCESSANO.

V.E. Excent: Præt: cohort: vi. Prot: Ducenaria Bononia Menodora coniugi
rarissimo, cum quo vixit ann: II. m. II. d. xv. b.m.

LVDOVICVS FVRNIVS.

Eques, humanos casus & naturę communis fragilitatem non ignorans, hoc se-
pulcrum adhuc viuens sibi faciendum curauit, anno restaur: sal: M.D. xlii.

FRANCISCI CASTALDI.

Corpus hic iacet, cui exulanti, quoniam afflictę bello patrię cum lectissima ma-
nu militum opem attulit, iure patria fuit restituta. Sed fata cauere nequeunt, cum
namq; nocte quadam domum redeuntem plures & armati solum & inermem ador-
tum multis vulneribus confectum trucidarunt.

BARTHOLOMAEI PRIGNANI.

*Callimachum facili vicit qui Pindarum & ore,
Cognitus & plene cui sisus orbis erat.
Bartholomaeus in hac Prignanus clauditur urna,
Qui tamen inuisa morte superstes erit.*

IN AEDE CARMELITARVM

FRANCISCO MARIO MOLZAE.

Equiti lectissimo atq; ornatissimo, morum elegantia, forma, opibus, & nobilitate
insigni, qui familię suę splendorem, si diuturnior ei vita contigisset, erat omni genere
præclarę laudis aucturus. Philippus Marius fratri pos: M.D. Lxxx.

LVCRETIAE PARMENSI.

Bergontiorum familię, splendore formę, ac venustatis decore clarissimę, verum
pietate & morum probitate rei q; familiaris cura quàm longę clariori. Iacobus Molza
coniugi amabilissimę, cum qua per annos xxiii. coniunctissimę vixit, mœstis. pos:
Vix: ann: xxxix. Ob: non: Cal. Maias M.D. Lxxii.

*Qua mortalis eram hic iaceo, at qua nescia mortis
In prole in claro sum rediina viro.*

Si nulla adfuissent delitię, nullę adessent miserię,
Quia delitię miserijs, miserię delitijs commutantur.

HORTENSIAE.

Qua vir

*Quæ virtute alias formaq; Hortensia vicit,
 Hæc nimis immisi funere rapta iacet.
 Hæc dulcem liquit Sponsam, carosq; parentes,
 Humida quævis fletu lumina semper erunt.
 Sed fama illius vivet, quotiesq; sepulcrum
 Videris hoc aliquis, legeris & tumulam.
 Ille quidem lecto suspirans nomine dicet,
 Non erat hæc ullo tempore digna mori.*

IOANN. BAPTISTA PIZACHARYS.

Ferrariæ & Mutinæ ciuis, & Regij Ducalis Massarius viuens sibi & posteris suis
 pos. Anno M. D. LXVII.

GRÆCÆ GRÆCÆ.

*Græca mihi nomen generis, cognomen & illud.
 Non obscura genus patria ne viola.
 Vixi dum vixi, diues, formosa, pudica,
 Vnum etiam hoc habeo, cætera mors rapuit.
 Nec tamen id curò, te te ô dulcissime coniunx
 Annam unum doleo me potuisse frui.*

IULII GUARINI.

*Hic situs est primo interceptus Iulius æno,
 Hic vestrum Latia est Graiaq; Musa decus.
 Quarere parce genus moresq; perennia aorum.
 Sat monumenta, urbis sat dolor ipse docet.*

Iulio Guarino Antonius pater M. P. Vix. ann. x v. M. x i. decessit pr. Cal. Octob.
 M. D. LXVIII.

NICOLAI ET ALBERTI BELLIVICINORVM FRATRVM.

*Vt vita unanimis, tumulus communis utrumq;
 Sic melior concurs, sic magè vita manes.*

FRANCISCO BELLIVICINO.

Equiti & Comiti Palatino, iurisq; & linguarum Latinæ, Græcæ ac Hebraicæ
 peritissimo, ad hæc comi æquè iucunda grauitate prædito, & cui, non facile scias,
 maiusne decus & ornamentum attulerit splendor, varietas & multitudo magistra-
 tuum, an illius doctrina, ingenium & prudentia Magistratibus dum illis Parmæ Præ-
 tor V. vir litibus iudicandis, Urbini produx, Romæ Senator, Parmæ Rector, & po-
 stremò Ferrariæ III. vir libellis supplicibus subscribendis apud Herculem II. & Al-
 phonsum, item II. Atestinos Duces ita functus est, ut sibi laudem & beneuolentiam
 comparauerit, alijs imaginem legum, ac rerum benè administrandarum expresserit.
 Ludouica Foliana vxor, cum qua vixit annos XLVII. coniunctissimè & amantissi-
 mè, & Bartholomæus Belliucinus frater viro & fratri dulcissimo lugentes poluere
 ex testamento Vix: ann. LXX. M. II. D. XIX. Obijt Ferrariæ XVIII. Maij M. D. LXV.
 cum vniuerso illius & huius ciuitatis fletu.

CONSTANTIAE FONTANAE.

Quæ constantissimè in optimis moribus & pudico amore coniugali perman-
 sit defunctæ Bartholomæus Rhenus carissimæ coniugi pos: ann: M. D. XX. prid. Cal.
 Mart: Vix: annos XLIIX. M. VI. D. XVI.

IN AEDE DOMINICI

GASPAR PETRAZANVS.

Petra Petri Gratiani & Geminiani Pontifex, pro templis, cum templis, in
 templis, natus, educatus, exercitatus, vixit, egit, cecidit. Si patriam cernis huic di-
 uersos decreuit honores. M. D. ICVIII. Cal. Decembr.

Flamma

M. V T I N A.

*Flamma sacri iuris, Flamen Iouis, optimus ossa
Petraeanus habet Gaspar in hoc tumultu
Maclabat superis, cecidit maclatus ad aras,
Vs cecidit pro Djs stat Deus ante Deos.*

PAULI MILITARI.

*Ferrariensis mortales reliquia hic sunt posita.
Hic situs est Paulus, magno notissimus orbi,
Clarus Apostolico, Ducibusq; Herumq; cohorti,
Carus erat cunctis nunc celi gaudet in arce
Physicus excelsus, praeulgens artibus, atq;
Non erat Astriloqua mens ipsi incognita Musa,
Calobia de stirpe parit quem Martina clarum.*

IOAN. BAPTISTAM CAP. BOVIS.

Primarium caussarum patronum ægrè superstes decrepita mater, & impubes
filius hoc in gentilitio sepulcro, destituto foro, consternata ciuitate, collocarunt,
vnde quinquagesimum annum agebat, cum improbi homines in D. Petri æde incon-
tinentia malè cautum & malè tutum multis vulneribus confodère, prid. Cal. Sextil.
M: D. LVII.

CONSTANTIAE BELLIVICINAE.

Cunctis matronalibus corporis animiq; dotibus insignis iure adamas reli-
quias coniugales, qua cum coniunctissimè conuixit annos xiv. hic posuit Camillus
Castaldius Eques, & cum ipsis omnes viuendi iucunditates xxxii. vitæ suæ anno
M. D. LII. à partu exspirans repente terminalia peregit, bissextilis Mercurialis ipso
interlunio, haud frustra habentur infausta.

IOANNI BAPTIST. SALVATICO.

Viro probo ac prudenti ac consuetudine suaui officioq; erga amicos Lucia vxor,
Barbara filia, viro & patri carissimo benemerenti mœstissimæ pos. Vix. ann. LXXII.
Obijt. M. D. LXV.

ORINTHIAE ALLIAE.

Romanæ matronæ antiquis Romanis animi & corporis dotibus comparan-
dæ, Ant. Calorius Casparis fil. carissimæ vxori mœstiss. pos. Obijt in abortu anno M.
D. XXII. ætatis XXVII.

CASPARIS CALORII.

Monument. qui sermonis affabilitate, ingenij probitate, animiq; bonitate adeò
valuit, vt his ne, an illo potius valeret, dubium semper fuerit.

IN AEDE S. AVGVSTINI.

MATTHAEO FREGNANAE.

*Clauditur urbis tumultu Matthaeus in isto
Corpore formosus Fregnana gloriagentis,
Interpres legum sapiens, eiusq; clienti
Fidus & Orator populi sermone peritus,
Publica res etiam fuerat benè recta per illum.
Hunc Mutina ciues clara virtute nitentem
Extinctum lugete virum: sed sidera cæli
Gaudia diffundant animam sumpsisse beatam.*

ANDREAE CAPVT BOVIS.

*Quid cultu hic tanto dignum est? quid notius unquam?
Nam legum numen hic colit & colitur.
Hoc numen quod numen habet? vah perdit, quis nam
Andream ignorat, dic mihi, Cade bove.*

M. D. V. die xi. Maij.

Io. Baptista Caputbouis p.

LVDO-

V. I. Peritissimo, pari candore animi & doctrina ornato, præclaris iuris dicendi per celeberrimas Italiæ ciuitates muneribus summa cum laude per xxii. annos perfuncto, Ferrariæ dum inter Alphonsum II. Atestinum Ducem & Venetos de finibus ascitus cognosceret, repentina vi morbi XLVII. ætatis suæ anno extincto, Camilla Mater & Ioannes frater, filio & fratri suauissimis moribus, & de suis ac de alienis optimè merito mœstissimi pos: M. D. Lxiv. Id: Sept:

SMERALDA MATETA.

Quæ virum habuit Ioannem Sadolerum, Iacobi amplissimi Cardinalis ex fratre Nepotem, cum quo vixit annos xv. Men: vi. & cum matrimonij nobilitate formam, cum forma pudicitiam difficillima omnium societate coniunctam, virilemque rerum aduersarum tum in coniugio, tum post coniugium tolerantiam constantissimè seruauit aduersus primarios ciuitatis competitores viduitatem, hic sita est post annos ætatis xxxvi. viduitatis III. vi. Cal: Sextil: ex testamento,

ATTI COMITIS PALAT:

*Membra Palatini comitis mors reppulit Atti,
Assalina flectant ardua tecta virum.
Magnifica proli titulos iam præbuit illi
Nicolæos Comitum Pontificale caput.*

IN AEDE S. PETRI.

NICOLAI MACHELLAE.

Monumentum, Medicorum scientia, bonorum probitate omnium sui temporis præstantissimi, quorum vtrius longiore spatio antecelleret, dubium semper extitit Vix: an: Lx.

Alta cadunt vitijs, virtutibus infima surgunt.

*Παύσατο πρωτότων Ασκληπείου κλύπης ὕδρι
Νικολέως τοῦδ' ἰητρῶν κ' ἀντάξιός αἱμάτων.*

IN AEDE S. LAURENTII.

IOANNI BAPT: BELLIVICINO.

Aurelij IC. Filio, Seni nonagenario nec moroso, nec difficili, nec auaro, integraq; mentis & corporis valetudine, mira; morum elegantia, rara præterea filiorum xxxxi. procreatione, ea; prudentia, vt fortuna nec secunda se extulerit, nec aduersa animum demiserit, Equestri ordine ac rei familiaris & publicæ administratione bello & pace priuatim publice; claro, qui & pauperes amplexatus est, sanctissimum; hoc Laurentianum virginum instituit collegium, instituto affuit, filiabus auxit, ædes; construxit, Cornelius Filius patri B. M. P. Obijt v. Id: Iunij M. D. Lxiv.

IN AEDE S. FRANCISCI.

NICOLAUS FESTATIUS.

I. V. Doctor hic quiescit, qui dum vixit, parùm quieuit, hoc sibi poni iussit, ne posteris suis crederet, Ob: ann: M. D. Lxvi. Die xxxi. M. Decembris. Vix: ann: Lxviii. M. i.

ASCANIO FILIO IUVENI
parens posuit.

*Dum fretus studijs, patria & virtute laboras,
Mars sua seu inbeat castra Minerva sequi.
Sæua tibi heu nimium primo sub flore iuuenta
Immitti abruptis flamina Parca manu.*

XXX

Fis mo-

M V T I N A.

*Fit more hoc solito, duri inclementia fasi
Dulcia sepe hominum singula prima rapit.
Tu desiderium patria & spes magna parentum,
Tu cunctis nimium sed mihi flende iaces.*

FRANCISCO BILIARDO.

Patri Trapezitæ primi nominis Leone illo fratri, IC.^{us} Equestrisq; ordinis insigni, ac sibi Iacobus paternæ artis imitator non minus liberalis, quàm pius pos: M. D. xxix. H. M. H. N. S.

IBIDEM.

Sic vre, sic feci, vt in æternum parcas.

IN THEATRO PVBLICO.

IN LIMINE SCRIBARVM.

*Aus Aquila vlticis sublimi concidas ungue,
Noxia auis pluma hinc aut spoliata voles.*

IN PALATIO POTESTATIS
CASTELLI FRANCI.

AD V. MILLIARIA VICINI.

*Hoc opus, hoc castrum, res has cognoscere gestas,
Cum fuit Vbertus prudens & clara potestas,
Is vice namq; Comes non à patre degenerauit,
Sed genus & patriam virtute sua decorauit,
Anni currebant Domini tunc mille ducentis,
Octo viginti, prior est indictio mœni.
Atq; potestatis miles Petrucius, huius
Rector erat castri, viget undiq; gloria cuius
Nobile tam castrum Francum de iure vocantes.*

ANTE PORTAM.

Munitioni castri Franc: quam Pius V. Pont: Max: extruendam curabat, & successor Gregorius XIII. statim funditus sustulit, Albertus Angolet: militum Ductor & Senen: Bon: sub vtroq; Pontifice præfuit. M. D. LXXII.

ANTE PORTAM PALATII GVBERNATORIS.

THOMAE GOZADINO.

*Felsina Petrus Legati Castus vrbe
Dum benè munus obit, iustaq; sceptrum tenet,
Hic Gozadina Thomas de sanguine gentis,
Præturam senis mensibus obtinuit.
Exeunte M. D. LXXXI.*

IMOLA.

ETERIBVS FORVM CORNELII DICTA,
condita à Romanis, & ab eo qui huc ad ius reddendum habendumq; forū à Senatu missus erat sic appellata, Subuersa ab Antiocho Narsetis Præfecto, & à Clephe Longobardorū Rege Alboini successore instaurata, & ab arcis nomine quâ eminentiori & vnico in tumultu habebat
Imola

IMOLA.

Imola dicta. Adiacet Sacerno amni, loco per bono & fecundo: colles enim habet amœnos, & latifundia campestria periucunda. Incolæ gnauī & ingenio peracri, quamobrem plurimos illustres & inclytos viros dedit, maxime Beneuennutū, qui in Dantem commendatus est, Ioannem ab Imola, Alcxandrum Tartapum IC.^{us} Urbanum Grammaticum, Hieron: Clarritium, & Ioannem Antonium Flaminium oratorem. Fossa, aqua, muro satis munita, & Romanis Pontificibus parens, non absimilis VViteberga. Saxatellorum & Vainorum factionibus nostro hoc sæculo misere afflicta, & fœdissime lacerata, quæ aliàs vniuersæ Italia summo ornamento esse potuisset.

IN AEDE CATHEDRALI.

IVLIANI GINORII.

*Ginorij hac cineres Iuliani continet urna,
Conspicui patria, nobilitate, viri.
Effera perpetuo quem mors complexa sopore
Dum vitam Sylla degeret ille foro.
Spiritus astra, colis requiescunt membra sepulcro.
Fama, vel inuicta morte, superstes eris.*

Ob: anno Domini M. D. LIX. VI. Calend: Septemb: ætatis suæ verò CVIII.

IOANNES ANGELINVS.

Mort: memor rebus suis ritè compositis hoc sibi S. V. F. in quod etiam Baptistæ Angelini Canonici patrui de se benè meriti, ac Barth: Canonici, & Petri Rauean: Mandiduarij patruellum suorum ossa inferri voluit. Id verò in primis statuit, vt partim clericis, qui in honorem Deiparæ virginis sacris peragendis Sabbatis adfuissent, partim egenis Orchignolæ agelli sui fructus quotannis viritim diuiderentur, quò posteris pietatem suam in Ecclesia, cuius filius & Canonicus fuit, testatum relinqueret, vitæ annum agens III. X. Cal: Octobr: M. D. LV.

HIERONYMO RIARIO.

Viccomiti Foricorn: Forib: Pontificis Vicario, Boschi Cariatiq; comiti, Pont: exerc; Duci vtriusq; Regni Neapol: Comestabili Equitum Cataphr: Reip: Venetæ alæq; Ducum Mediolanen: præfecto. V. ann: xLv. M. v. D. x. Ob: ann: M. CD. Lxxxvii. & Galeatio eius filio multis & corporis & animi dotibus ornato V. ann: Lxxi. M. i. D. xv. Ob: ann. M. D. Lvii.

Iulius Riarius Vicecomes auo patriq; optat: b. b. non sine magno mœrore erigi curauit an: M. D. Lvnii.

ANDREAE FERRI.

Ossa hîc recondi sat tibi viator dixisse, si vt medicorum optimus, ita & Philosophorum primus vndiq; nomen protulerit, hîc, inquam, puluis. Nam quod reliquum est hominis in homine diuinitatis cœlo residet: felix iam viue & vale. xix. Cal: Octobr. M. D. xLv.

FRANCISCO.

Ex illustri Saxatellorum familia oriundo, Comiti ac Duci Michaëlis Equiti, omnibus & animi & corporis dotibus ornatissimo, ob præclaram rei militaris peritiam pluries Peditum equitumq; cohortibus Præfecto, qui cum militum copijs à Pio V. Pont: Max: pro catholica veritate in vltiorem Galliam aduersus hæreticam Hugonotorum impietatem transmissis aduentitius proprio ære profectus est, cum intra Pistorien: urbem obsideretur, talem se præstitit propugnatorem, vt in fidei ac fortitudinis testimonium à Carolo ix. Gallorum Rege proprio cochleato torque donatus aliaq; regia munera ipse vnus adeptus est, verum in eo conflictu, qui

Xxx 2

v. Non:

V. Non. Octob: M. D. Lxviii. committebatur, intrepido animo medios inter hostes dimicansterrestre suis, coelestem sibi victoriam parans, ingenti ipsius Regis dolore ac militum moerore plumbea glande traiectus fuerit. Vix: ann: xxxvii. M. vii. Io: Cognatio Sax: eiusdem amantis: fratri, qui ipsum eo fuerat pari desiderio profectus, nec cum animi sui acerbitate praemoriens affisteret, febris correptus in Turonensi oppido decem diebus fratris immaturam mortem, morte immaturiori praeuenit. Vix: ann: xxxiiii. Felix Vrsina piissima mater felicissimis filijs de Christiana Repub: bene meritis, hunc memoriae titulum, sibi potius ab eis erigendum, moestissima posuit.

AD S. MARIAM.

CONIVGVM.

*Si genus & mores, famam, si nomina queras,
A Ione sub ferro dogmata sancta gero.
Physicus Andreas iam dat cum coniuge cuncta
Illa patri Annibali Purdegalo Comiti.
Vt comes Hyppoliten tenuit comitatur & ipsa
Hyppolites comitem, marmor utrumq; tenet.
Marmor habet comites, comites dinellere nequis
Vnanimes lethum, sic bene iunxit amor.*

Ipsa obiit anno Dom: M. D. xlviii. xvii. Cal. Septemb.

AD S. DOMINICVM.

IOANNES STRATA.

Ciuis primarius Imolen: à Gregorio S.^{mo} Pontifice xii. Episcopus.

LVCRETIAE VESTRIAE.

Anconiae filiae primogenitae dulciss: quod viuens & moriens ita se gesserit, vt mirifica semper erga Deum, parentes ac maritum pietate atq; obœdientia, erga omnes innocentia, modestia, deniq; in aduersis constantia, æquanimittate incomparabili extiterit, propterea spectandae bonis omnibus, atq; adeo diligenter imitandae, Octavianus Vestrius, Aconiorum Comes, pater cæteris liberis ac posteris ad tantæ sororis exemplum vehementer excitandis p. Vix: ann: xix. Obijt in partu parum felici anno salutis M. D: Lxviii.

IN AEDE CAPITVLARI.

COLATIO.

*Clauditur in ista praesente Colacius arca,
Qui mira tanta fecit, quod sibi multa subiecit.
Quem genuit Bononia, dans Rechadelli nomina.*

Qui obiit anno M. ccc. xli. in die Ioan: die xiii. Martis.

IN CHORO.

P. PAYLO CALDARINO.

Iureconsulto ciuit: Imolen: primario, multis magistratibus functo, viro clarissimo, Caldarinus fil: B. M. P. A. S. M. D. die xxii. Decembr.

ANT: MAR: SAX.

Qui dum ad Frusinum à Clemente vii. Pont: Max: Equitibus & à Lutree Galorum Prorege, peditibus ad Parthenopen & Terinae praefectus, & à Paulo Pont: xii. Praetorianis ad Nicæam praepositus, ab eo, qui in Camertes ac Tamanos cum peditatu missus Nauariam regens patriæ salutis studiosus vii. nec dum lustro exacto periit, Camillus frater moestiss. p. ann: Domini M. D. Lxiii.

FAVEN-

FAVENTIA.

VLG O FAENZA, ÆMILIÆ CIVITAS
perueta & splendide lapide extructa, quæ Salinis Saxonis
non iniquè comparatur. Hanc amnis Anemo secatur, eam à sub-
urbis diuidens, pontem lapideo coniungens pulcherrimo, ac minuto
cum duabus turribus quo & ciuitas suburbis, & Æmia via si-
bi coheret. Celebris templo Cathedrali, & Pratorio, quod in
fororum porticu habet pulcherrimo, populus frequens & Reip:
studiosus. Possessa aliquandiu ab illustri Manfredorum familia, qua crudeliter à
Cesare Borgia sub Alexandro VI. extincta, in Romanor: Pontificum potestatem
peruenit, in quorum fide pacifice & tranquille stetit, nec factionibus caput attollere
passa est. Astor Manfredus alta ac lata fossa cinxit, mœnia auxit, & Pratorium
construxit. Fridericus II. Imperator arcem presidij caussa edificauit, cum eam ali-
quando obsederat, & muros solo æquari iusserat. Ager eius opimus est, frumenti,
vini, & lini ferax. Maximus quoque hic figulorum excellentium numerus, qui tanta
arte in formandis vasis coloribusque suis depingendis pollent, ut Faentina totius Ita-
liæ primatum obtineant, & vberimum quæstum ex iis faciant. Etiam Bononien-
sibus paruit, sed exortis Lambertaciorum & Giremeiorum partibus in libertatem se
recipit, & in Manfredorum potestatem postea recidit, donec à Pontificibus eyce-
rentur.

IN AEDE CATHEDRALI.

ANDREAE SCIUROLAE.

*Andreas iacet hic Sciurola gloria gentis,
Virtute atque opibus nempe celebris eques.
Qui pius in miseros fuit, & sectator honesti
Ingenio validus, consilioque grauis.
Prole sua felix, & quo non are nec agris
Urbe Faentina ditior alter erat.*

M. CCCC. LVIII.

APHRICANO SEVEROLO.

Proton: Apostol: V. I. Doctori. qui virtute tantum duce, quod raro fit, in Ro-
mana curia eò euasit, ut aulicis omnibus in honore esset atque amore, tuncque deces-
sit, quum eum viuere opus erat, suo iussu huc translatus & conditus fratres aman-
tiss: b. m. p. Vixit ut moriturus, ut moriens viueret. Vix: ann: XLVII. D. x. Obiit Idi-
bus Octobris M. D. xxii.

Vitæ probitas mortis despectio.

SAVINI EPISCOPI.

Et martyris beatissimi ossa in hoc tumulo marmoreo requiescunt.

LVDOVICO NONIO.

Medico ac Philosopho eximio, qui dum cæteros ægrotantes mira quadam in-
dustria & arte curaret, omnibus ingenij laudibus indies magis excelleret, pestifera
& repentina febre in flore sui ætatis & gloria præripitur, incredibili amicis omni-
bus desiderio derelicto, Francisc: Nonius fratri cariss: ac benè m. p. Vix: ann: xxxvi:
M. vii. D. xiii. Obijt xii. Cal. Iul: M. D. Lxxvii.

XXX 3

ANTE

FAVENTIA.
ANNAE QUARANTINAE.

Puellæ primariæ, ab optimis parentibus ac nobili Quarantina familia ortum habenti, forma, pudore, fide cæterisq; bonis moribus adeo ornata, vt laudi, honori, gloriæ, non somno, non conuiuijs, non delectationi nata videretur, quæ cum xviii. ætatis suæ annum ageret, atq; in ore omnium esset, ab inuida morte primo partu de medio sublata est, Sigismundus Bonæcursius vxori incomparabili ob merita concordie coniugalis moestis: pos: Obijt die xv. Iunij Anno M. D. xLiv.

IOANNES BAPT: BOSIVS.

Eques, & V. L. Doctor, in annorum Lxviii. ætate constitutus, postquam multos peregrisset magistratus Bononia reuersus. & in patriam reductus dum benè viueret, & sciens vitam cum morte commutaturum, & putans non alios executores quod ipse executus non fuit more quasi aliorum omnium superstitem, postquam hanc capellam dotatam cum tabula in memoriam beatissimæ virginis Mariæ, & pro suorum cancellatione delictorum erexisset, volensq; eius ossa perpetuò quietare, hoc perfici sepulcrum mandauit. M. D. xLii.

Nosce tempus.

AD S. MARIAM.

FRANCISCVS MORETVS.

Vir sanè in Deum O. M. non minus pius, domi forisq; bonis omnibus gratus, quàm in re militari strenuus ac vigil peditum Ductor, cui primo in expugnatione Golettæ insignibus armis, quæ vides Lector, moenia fortiter superanti Maumetani hostes nec tormentis, nec alia vi resistere potuerunt, in solo natali innocens inermis, nec sine communi moerore patriæ occisus, hic Andrea patre curante annum agens xxviii. conditus est, anno Dom: M. D. xxxviii. Non: Decembr.

AD S. DOMINICVM.

LVDOVICI.

*Addidit egregium patria Ludonicus honorem,
Quo patria viuet pectore voce sua.
Cognatam celebri superauit nomine gentem,
Cuius surgenti lumine clarus eris.
Sedulus impleuit magni præcepta Tonantis,
Quem modo mens posito corpore lata tenet.
Hunc igitur vita orbatum fas dicere non est
Haud quicquam in veris sustinuisse bonis
Est tamen ætheream credendus ducere vitam
Et Paradisiaco tempora fausta tholo.*

M. D. X.

MENGALINO SALIO.

Phyfico Sena: q; opt: qui cum multis tam bono pu: legen: quàm in patria prudentis: doctissimeq; medendo profuisset, Obijt M. cccc. Lxxxv. viii. Id: Octobr: ætatis anno vi. & Lx. non exacto Venerius frater M. D. iiv. P.

NICOLAO CONNO.

Patricio Fauent: IC.^{us} Equitumq; clarissimo, pro Republ: Fauent: apud Leonem x. Adrianum vi. Clementem vii. & Paulum iii. oratorio munere quàm honorificè functo, Fani fortunæ Fulginei Forumliuij; Gubernatori, forum Cornelij, Rauennæ, Ceruiæ Prætori dignis: breui temporis curriculo magnos honores dignitatesq; magnas propria virtute consecuto (heu mortalium instabilis condito)
magna

magna suorum & civium spe acerbo fato de medio sublato, Meldina ex Barbauaris
mœstis: coniux pos: Obijt anno ætat: suæ XLVIII. ann: Dom: sal: M. D. XXXVII. die
III. Maij.

AD S. AVGVSTINVM.

PAVLO ANIO.

Philosopho ac Medico excellent: qui ob singularem eius in omni genere
doctrinam, & multas tam priuatorum hominum quam Reip: sublatas ægritudines
tota patria necdum Milcetta familia claruit, Petrus Paulus non ignarus quid pater-
næ virtuti debeatur p. M. D. LVIII. Iacobus Petrarius pictor Ferrar: inuito tandem
momo faciebat S. C. M.

FLORIANO MORIATO.

Causarum patrono sapientissimo Iurisprud: eloquentiaq; viris principibus,
propter summam solertiam tum domi forisq; carissimo fratres honorarium hunc tu-
mulum p. ænn: M. D. VIII. Men: April:

AD S. ANTONIVM.

CAROLI TRAVERSARII.

Canonici Fauent: ac huius Ecclesiæ Rector, nec non Rotæ Su: Palat: Apo-
stolici causarum Notarij, & istius societatis sacratiss: corporis Christi institut: ac be-
nefactoris corpus hic infra iacet, anima verò eius in pace requiescat, Amen.

Vix: ann: LX. diuersis & quàm plurimis tribulationibus & persecutionibus
semper laborans, tandem & eius vitæ finem imposuit dicens in vltimo clarè & altè
versus infra scriptos:

*Inueni portum, spes & fortuna valete,
Nil mihi vobiscum, ludite nunc alios.*
M. D. XXXXVIII.

ANTE HOSPITALE ORPHANORVM.

Quos parentum paupertas, pudorue repulit, pietas huius lo-
ci recipit.

IN AEDE OBSERVANTIVM EXTRA
CIVITATEM.

ANDREAE MANFRED:

Imperterriti, inuicti, singularisq; certaminis victoria præclari militis An-
dreæ Manfr. Fauent: qui sub Veneto: Rege, Cæs: Romanoq; Pont: ccc. peditum
munus Præfeti sæpius gerens summa cum laude meruit, cuban: ossibus mœstis:
cum Paula Ferrar: monumentum hic pos: Obijt ix. cit: annum natus Olymp: anno
salutis, M. D. XLVII. Cal. Quint:

ANDREAS RICCIUS.

Forliuini: Protonotarius Apostolicus, S. Palatij Apostolici & aulae Latera-
nen: comes Palatinus.

*Inueni portum, spes & fortuna valete,
Nil mihi vobiscum, ludite nunc alios.*

ALIVD.

Terra terræ.

IN PORTA PONTIS SVB INSIGNIIS.

GREGORII XIII.

*Expectate venis nobis clarissime Præsul,
Aduentu totum gaudet ovile tuo.*

Xxx 4

IN PA

F A V E N T I A.
IN PALATIO GVBERNATORIS.

GVIDONI FERRERIO.

S. R. E. Cardinali amplissimo, totius AEmiliae & Exarchatus
Rauennae iustissimo atq; prudentissimo de latere legato S. P. Q.
F. grati & deuoti animi ergò.

Iustitia & pietate regis, non vincitur auro.

ALEXAND: SFORTIAE.

S. R. E. Cardinali totius ferè status Ecclesiastici de latere le-
gato.

Cacos disperdit & hydras.

Superest gradus unus honoris.

Maturam fundis populis per sacula pacem.

ANTE HORTVM CVIVSDAM EQVITIS
MALTENSIS.

Satis diues, qui non indiget pane: Satis potens qui non cogi-
tur seruire. Ciuiles curæ procul hinc abite. Sabbas Cast: Solitari-
us seipso contentus hos securos incolit hortulos, pauper an di-
ues, si cordatus es, cogita. Vale.

FORVM LIVII.

V LGO FORLI, AMPLA CIVITAS ET MA-
gnitudine Bononiae haud impar, sita intra duos amnes Roncum &
Montonum, calo perbono, agro copioso, & vberc zea, hordeo, oleo,
rubea, glasto, aniso, fæno græco, cumino & coriandro adeò vt etiam
exportet. Prætorium hic sumptuosissimum in foro ab Ægidio Car-
dinale ædificatum, & semirutum Catharinae Sfortia iussu in cædis mariti vltio-
nem. In eo instar hominum manibus iunctis fædus ineuntium, aut illatam iniuriam
remittentium Liuius Salinator cum Nerone conspicitur, picturæ inscriptione ad-
iecta:

Sextus Tit: Liuius Salinator Cos. S. R. iussu Claud: Neroni
collegæ reconciliatus iureiurando pollicetur, se Rempubl: con-
tra Annibalem ac Asdrubalem fratres egregiè defensurum.

Postmodum videtur picturæ concessione regali factæ Foroliuiensibus, per
Fridericum Imp: Roman: item alia in memoriam Berengary ciuis appicta. Fuit ali-
quando in nobilium Ordelaphorum potestate, quibus extinctis in Pontificum imperi-
um peruenit, eodemq; ad hunc vsq; diem statu manet. Factionibus Numaliorum &
Moracinarum perniciosissimis & exitiosissimis olim flagrans, ijs compressis, ciuium quo-
rundā optimorum studijs & animaduersionibus pax & otium ciuitatis aliquandiu viguit.
De cuius primæ ædificatione annales referunt, quod post cæsum, à Liuiio Salinatore
Claudioq; Nerone Asdrubalē ad fluuiū Metaurū, miles quidā emeritus L. Hermius cū
aliquot

aliquot suis commilitonibus ætate confectis oppidulum cæpit ædificare, quod *Liuium* à nomine consulis dixit, erecta in foro statua cum elogio:

**Liuius ecce fui Romanus conditor vrbis
Huius, & hanc volui terram coluisse Quirites
Magnanimos, populisq; dedi cognomen & arma.**

Pagus verò erat illis temporibus in via *Emilia*, ubi ius dicere solebant *Roman*: Magistratus, & mercatus etiam habebantur, quamobrem forum dicebatur. Sic *Liuiani* coloni huius fori oportunitatem & commoditatem maiorem rati, quàm eius loci ubi ipsi confederant, & qui nunc *Castellutium* vocatur & *M. D. pass*: distat, cum fori incolis, ut habitare sibi vnà liceret conditiones iungunt, quod approbante *Augusto* ad *Linia* vxoris suasionem, coniunctis vtriusq; loci appellationibus, Forum *Liuij* dixerunt. Refert *Leander* hæc in annum natiuitatis *D. N. I. Christi*, cum iam anni *CC. VIIII.* à prima *Liuij* ædificatioe efflaxissent. Vt hæc sint vrbs est mirè iucunda & tranquilla, ingeniorum cultrix & obseruatrix. Templum Cathedralè, *S. Crucis*, Item *S. Dominici*. *S. Francisci*, & *Maria del Carmine* ornatissima sunt.

IN AEDE S. CRVCIS.

ALEXANDRO MONSIGNANO.

Consultori, nec non iuris ac legum interpreti clarissimo, qui tum magnis sacerdotijs honestatus, tum summo patriæ suæ vicariatus munere xxv. annis maxima semper cum laude perfunctus, non minori tandem gloria, quàm omnium bonorum moerore ex morbo contractam mortem obiuit, Euangelista frater, nec non Petrus Franciscus ac Paulus nepotes hæc dignæ vetæ virtutis suæ monumenta erigenda curarunt. Vix: ann: LVIII. M. IIII. D. IIII. Ob: anno M. D. LX. Die xiv. Septemb:

ROBERTI ROSSANI.

Art: & Medicinæ Doctoris celeberrimi, cuius exactissimam prudentiam optimamq; in facultate medica opem & nostrates & exteri senserunt, hic ossa deponentis, moestissimi filij Gaspar & Ioan: Baptista b. m. honestarunt, nec non & virtutis ergò d. Vix: ann: LV. M. III. D. xxv. Ob: ann: salut: M. D. LIII. Die xxv. Octobr:

AD S. DANIELEM.

PETRI SINNI

Manes, qui non sibi sed amicis vixit, ac pro amici honore obiit. M. D. LXVI.

PETRO STELLAE.

Præfeto militum, viro fortissimo, de patria benè merito, Vix: ann: LI. Ob: ann: M. D. LXII.

CICHINORVM.

*Ossa Cichinorum Christi conduntur ad aram.
Sub Duce Christo animæ carpite ad astra viam.*

AD ARAM LVCIÆ.

*Reddidit infanti illaso pia Lucia lacem.
Restituit tabulam gratas uterq; parens.*

AD PRAEDICATORES.

BEATI IACOBI DE VENETIA.

*Hoc Iacobum tumulus conseruat marmore fratrem.
Virtutum cumulus quem dat tibi Linia patrem.*

Gloria

FORM LIVI I.

*Gloria qui Venetis civitatibus est oriundus,
Virginis meritis meruit caelestia mundus,
Huius Dominicus Petrus Thomas ordinis almi,
Gaudent qui socio cantantur in aethera psalmi,
Cancros, artheticas febres, capitisq; dolores
Protulit, atq; alios morbos, mentisq; furores.
Fortunium gaude, pro te nunc Praeside tanto,
Qui patrem natumq; rogat cum pneumate sancto.*

IN SEPULCRO S. MARCOLINI.

Marcolinus cursu lampada tradens hic quiescit, posteris domum quieturis
relinquens.

AD S. MERCVRIALEM.

IN BAPTISTERIO.

*Id laus, quod primi desiderare parentes,
Et sine me nullus caelica regna petis.
Lege noua à superis nò sint hoc fonte lanati,
Sancitum est nullis incoluisse polum.*

AD SERVOS.

AD EFFIG: MARIAE VIRG:

Fauc virgo mater, abs qua non est reconciliatio.

AD IMAGINEM MORTIS.

Non terrori, verum lætitiæ solam spem in Deo habenti futura
sum.

AD IMAG: VITAE.

Vita fallax, anxia, crescendo decrescens, morti ludibrio quot
illaqueas.

SVB SENE.

Ratere.

SVB COLUMBA ALBA.

Abstine.

ANTE PALATIVM GVBERN:

Prostratis parcit, sternit pugnare volentes.

IN CAMINO, PALATII EPISCOPALIS.

Agallo plumis albo abstinendum.

ITEM.

Nescia fallere vita.

IN PORTA CESENAM VERSVS

sub religione & virtutib: moralibus.

Intra urbem venerande Pater cuius data clavis,

Ovum nam celum donet utraq; tibi.

IBIDEM.

Urbs antiqua potens armis atq; ubere gleba,

Religione Patrum multos servata per annos.

ITEM.

Urbs nunc tuta magis, nunc nullo tacta veneno,

Hic vigil, hic custos, hic tibi cersa salus.

IN POR-

IN PORTA, FAVENTIAM VERSVS
SVB LEONIBVS.

Petis per tela virosq̃.

Supplicibus clemens.

Benedictione iustorum exaltabitur ciuitas.

SVB SIMVLACRO FOEMINAE

papauer manu gestantis.

Per te parta quies.

SVB SYBILLA.

Redeunt Saturnia regna.

SVB CONCORDIA.

Venit post multos.

SVB STATVA LIVII SALINATORIS.

Vrbem quam statuo.

C E S E N A.

ELAMINIAE ANTIQVA CIVITAS, IN PE-
de Appennini & via Emilia, aedificijs perhonestis, incolis nobili-
bus, ingenioq̃ & industria atq̃ etiam opibus pollentibus: populoq̃ a-
deo frequens, vt tempore Leonis x. à Romanule praeside Bernardino
Rubrio ampliari capta, sed desertum opus, ipso ad Bononien. praesc-
eturam auocato. Arcem ex colle ad austrum versus habet munitissimam, à Fride-
rico II. Imp: conditam, ea cum ipsa vrbe iungitur mole intercedente, quae maiori ex
parte ruinis perijt, vbi etiam nunc aedícula illa, in qua frustum lardi nonnihil praeci-
sum catena ferrea dependet miraculi instar: abundans omnium rerum copia, & vi-
num quod profert generos: & laudatissimum est; sic dicta quod exiguo amne caesa,
vel à Sapi & Rubicone diuisa sit. A Britonibus olim magna clade affecta, à Bo-
noniensibus, Ordelaphis, Malatestis possessa, tandem Romanis Pontificibus subdita,
in quorum fide & tutela permanens, tranquillitatemq̃ consecuta incrementa sumpsit
maxima. Hospitale eius sumptuosissimum. In aede D. Francisci bibliotheca nouel-
li Malatestae eximij aedificij & preciosis ac rarissimis libris manuscriptis referta. In
eius vestibulo symbolum Malatestarum legitur hoc: Elephas Indus non cu-
rat culicem. Ad portam lapidi item marmoreo genti sepulcrum Malatestarum
cancellis ferreis circumdatum incisum.

D. O. M.

Principum Malatestarum senioris nouelliq̃ cineres, quos domi forisq̃
clarissima virtus coelo dicauit.

IN CATHEDRALI.

ANTON: PRAESVLIS.

Non procul hinc struxit celsas Antonius ades,
Et templa Antistes plurima dona tulit.

Elle taces

C E S E N A.

*Hic iacet, ætherias conscendit spiritus arces,
Sempronig, forum patria terra fuit.*

AD S. FRANCISCVM.

VINCENTIO TVSIO.

Medico & Philosopho clarissimo Ribertus Eques filius obsequentis. p. M.
D. LII.

D. O. M.

*Portirius patris pedibus contermina summi
Gentilefcha iacet, nostris memoranda per orbem,
Meliorata domus ianuam veneranda propago.
Cuius corpoream spernens euexit ad astra
Ignea vis molem meritis & sponte vorata,
Nam vitam exosa semper post funera sacri
Fratris, erat mandique Cardinis unica virtus;
Et sublimis honos tumulto radiante Rauennas
Hac libuit tegerens horum quo ergastula corpus.
Vtq, domum & sacras possent concernere sedes,
Mille quadringentos Phæbus dum volueret annos
Bis quinosq, semel, vigesimus atq, secundus
Martis ille dies, Luna dominante diebus.*

AD S. MARIAM SERVOR:

ANONYMI.

*Felix quem faciunt mundana miseria iustum:
Es calamitates eius per Deum patienter tulit.
Hic fuit talis, quem hac nunc regis urna.*

IN PALATIO.

DIVO MAVRO.

*Maure pater patria, serua nos tempore duro,
Nec cadat immerito te bona certa fides.*

DE VIRGINE MARIA.

*Sic tibi grata fuit cordis pietasq, fidesq,
Nunquam pro nobis numina magna rogem.
Te sine nulla fides, sine te nil nouimus esse,
Te duce per certas credimus ire vias.*

IBIDEM.

*Felicem AEmiliam dum te regit atq, tuetur,
Qui Christum gestat pectore, Christophorus.*

SVB INSIGNIBVS.

*Vnanimes vixisse patres insignia monstrant,
Dum tractant patria publica facta sua.*

IN ALIO PALATIO.

DE RESVRRECTIONE CHRISTI.

*Quem non agnouit, quem vidit terra sepultum,
Ad superas tendit, venerat unde, domos.*

DE CRVCIFIGATIONE CHRISTI.

*Pendentis supplex magnum cruce numen adora,
Conspectu veri sic potiùre Dei.*

AD IN-

*Scire cupis lector quare hac insignia nexus
Alliges : est quoniam nutrix concordia amorum.*

IM- ATRIO.

Vt manus, ita conscientiam laua.

ANTE AEDES PRIVATAS.

Nulla pusilla domus qua multos carpit amicos.

*EXTRA OPPIDVM in monte, veteribus Mauro dicto mona-
sterium S. Mariae sumptuosissimum, in cuius templo III. antiquae inscripti-
ones :*

I.

Scia T. F. Marcellina sibi & Vibenio Marcellino filio viua
posuit, quod voluit & potuit, quod potuit & voluit.

II.

Balneum Aurelianum ex liberalitate Imp: Cæs: M. Aureli Pel:
Aug: seruata indulgentia pecuniæ eius, quam Deus Aurelianus
concefferat facta vsurarum exactione, curante Statio Iuliano V.
curatore resi ferat.

III.

D. M. P. Crassinio Martino militi chor: III. Prætoriae S. T.
M. Sextilia Semphitia coniux incomparabilis, coniugi suo ca-
rissimo, dolens posuit & libertus H. V. Crassinius F. & ipse dolens
curauit.

FINIS QVARTI LIBRI
ET ITINERIS.

Yyy

EXEM-

EXEMPLVM CUIVSDAM MEMBRANAE DE MORIBVS ITALORVM:

nescio tamen an de hoc an de prisco saculo autor loquatur.

Florentini parci.	Neapolitani splendidi.
Lucenses elegantes.	Genuenses modici.
Mantuani viles.	Patauini mediocres.
Anconitani sordidi.	Aretini tenues.
Senenses magnifici.	Veneti obsonantur paruo.
Mediolanenses copiosi.	Papienses agrestes.
Nouocomenses luxuriosi.	Bononienses lauti.
Vincentini abundantes.	Astenses opipari.
Cremonenses exquisiti.	Perusini delicati.

DELECTANTVR.

Florentini caseolis.	Neapolitani caulibus.
Lucenses pyris.	Genuenses lactucis.
Mantuani phaseolo.	Patauini pisciculis.
Ariminenses anseribus.	Piceni porcis.
Tarvisani ranis.	Perusini piscibus.
Cremonenses farcimine.	Papienses capis & allio.

IN VESTITV.

Mediolanenses splendidi.	Neapolitani sumptuosi.
Genuenses elegantes.	Veneti magnifici.
Mantuani puériles.	Florentini ridiculi.

IN ORATIONE.

Florentini inepti.	Mediolanenses rudes.
Veneti putidi.	Genuenses ridiculi.
Senenses suaues.	Ferrarienses inexhausti.
Bergomates agrestes.	Brixienenses duri.
Perusini faceti.	Bononienses iucundi.
Spoletani celeres.	Fulginates versuti.
Nouocomenses balbi.	Capuani graues.
Romani elati.	Pistorienses festiui.
Consentini dicaces.	Neapolitani iactabundi.
Narmenses prompti.	Piceni varij.
Vmbri leues.	Appuli barbari.
Nouarienses rustici.	Ligures mendaces.

IN CON

IN CONSILIIS.

Mediolanenses præstantes.	Genuenses ignari.
Veneti prudentes.	Lucenses viles.
Lucani temerarii.	Vosci maligni.
Pisani inconstantes.	Brutij stupidi.
Placentini prouidi.	Mutinienses acuti.
Florentini lenti.	Perusini celeres.
Veronenses fideles.	Senenses tardi.
Ferrarienses cauti.	Patauini ambigui.

IN PERSEQUENDIS INIURIIS.

Lucenses mites.	Neapolitani benigni.
Mediolanenses faciles.	Ferrarienses pertinaces.
Perusini dissimulantes.	Veneti subdoli.
Fulginates accensi.	Cremonenses aperti.
Mutinienses placabiles.	Piceni maligni.
Senenses magnanimi.	Romani iniqui.

ERGA HOSPITES.

Calabri inofficiosi.	Neapolitani benigni.
Lucenses fideles.	Florentini profusi.
Senenses amabiles.	Astenses beneuoli.
Veneti blandi.	Spoletani agrestes.
Patauini duri.	Veronenses studiosi.
Mediolanenses incauti.	Papienses prudentiores.
Ferrarienses asperi.	Genuenses inhospitales.
Mantuani deglabatores.	Parmenses inconstantes.
Placentini feueri.	Mutinienses prolixi.
Piceni infensi.	Nouocomenses inhumani.

IN LITERIS AMANT.

Mediolanenses Iurisprudentiã.	Florentini Philosophiã naturalẽ.
Calabri linguam Græcã.	Neapolitani Hetruscã.
Mantuani Hebræam.	Lucenses literas sacras.
Veronenses humanas.	Vincentini Philosophiã moralẽ.
Bononienses Mathesin.	Veneti Musicam.
Patauini Medicinam.	Senenses Dialecticam.
Papienses Sophisticam.	Perusini ius Pontificium.

IN MERCATVRA SVNT.

Florentini callidi.	Lucenses fideles.
Genuenses tolerantes.	Veneti splendidi.
Mediolanenses aperti.	. . . . . cauti.

IN RE BELLICA.

Perusini strenui.
Calabri præcipites.
Spoletani callidi.
Senenses felices.
Bononienses efferi.
Neapolitani animosi.
Fauentini hosti instantes.
Pratenses sacrilegi.
Collenses libidinosi.

Piceni rapaces.
Æmilianii inconstituti.
Placentini crudeles.
Romani truces.
Mediolanenses intrepidi.
Romani fortes.
Vicentini vindictæ cupidi.
Pistorienses sanguinei.
Papienses firmi.

AD REM BELLICAM CONFERVNT.

Veneti pecunias.
Mediolanenses galeas.
Placentini carros.
Cremonenses tentoria.
Papienses lanceas.
Pistorienses pugiones.
Bononienses arundines.
Florentini . . . .
Romani perseverantiam.

Ferrarienses tormenta.
Neapolitani equos.
Parmenses clypeos.
Tarvisiani enses.
Viterbienses calcarea.
Laudenses comæcatum.
Neapolitani industriam.
Mediolanenses tolerantiam.
Genuenses perfidiam.

PRAESTANT.

Mantuani equitatu.
Pistorienses excipiēdo ictu clypeis.
Brixiienses extruendis vallibus.
Genuenses classe.
Lucenses obsidendis urbibus.

Cremonenses struēdis ordinibus.
Veneti apparanda classe.
Patauini moderandis equis.
Bergomates locandis insidijs.

DE MULIERIBVS.

Senenses pulchræ.
Florentinæ delicatæ.
Perusinæ elegantes.
Caietanæ formosæ.
Consentinæ obstinatæ.
Beneventanæ rusticæ.
Bononienses arrogantiunculae.
Mutinenses benignæ.
Cesenate rapaces.
Henuenses falaces.
Cremenses fallaces.
Placentinæ difficiles.

Lucenses castæ.
Pistorienses faciles.
Romanæ graues.
Capuanæ superbæ.
Neapolitanæ sollicitæ.
Brundusinæ inertes.
Ferrarienses auidæ.
Ravennates humanæ.
Urbinate affabiles.
Vincentinæ constantes.
Parmenses auaræ.
Papienses lucri cupidæ.

Medio-

Mediolanenses vrbanae.
 Pedemontanae procaces.
 Venetae petulantes.
 Veronenses gratiosae.
 Brixianae diligentes.
 Formianae speciosae.

Laudenses superstitiosae.
 Cremonenses sumptuosae.
 Tarvisianae zelotypae.
 Bergomates astutae.
 Aretinae tenaces.
 Puteolanae bellae.

DE AMORIBVS VIRORVM.

Proceram
 Saltatricem
 Arrogantem
 Pertinacem
 Carnosam
 Grandem
 Audacem
 Facundam
 Timidulam
 Candidam
 Exiguam mamillis
 Elegantem
 Lacertosam
 Purpurissatam
 Grauem
 Iucundam
 Cantatricem
 Blandam
 Animosam
 Obsequentem
 Ingenuam
 Pinguem
 Bene habitam
 Pathicam
 Rubicundam
 Nitidam

Mediolanenses	non zelotypi.
Mantuani	solliciti.
Neapolitani	perditissimi.
Lucenses	constantes.
Veneti	libidinosissimi.
Senenses	indefessi.
Perusini	ardentes.
Vrbinales	cauti.
Brixienfes	firmi.
Calabri	pertinaces.
Patauini	depereuntes.
Vincentini	diligentes.
Genuenses	odiosi.
Mutinenfes	gnau.
Bononienses	fideles.
Placentini	acres.
Cremonenses	auidi.
Veronenses	molles.
Romani	infani.
Rauennates	cupidi.
Pisani	vehementes.
Tarentini	profusi.
Monopolitani.	strenui.
Cortonenses	furiosi.
Pistorienses	sedati.
Sauonenses	placidi.

ALLIGIUNT AMICAS.

Mediolanenses magnificentia.
 Florentini rhythmis.
 Lucenses molestia.
 Senenses lacrymulis.
 Vrbinales oratione.

Mantuani minis.
 Neapolitani equis.
 Veneti autoritate.
 Perusini blasphemijs.
 Veronenses obsequijs.

Bononienses donis.
Romani iocis.

Cremonenses cantilenis.
Vincentini perpetua consecratione.

DE ITALIAE CIVITATIBVS
VERSVS PVLERRIMI.

*Fama tra noi Roma pomposa & santa,
Venetia ricca saggia & signorile,
Neapoli odorifera & gentile,
Fiorenza bella tutta il volgo canta,
Grande Milano in Italia si vanta,
Bologna grassa è Ferrar civile,
Padona forte & Bergamo fortile,
Genoa di superbia altiera pianta,
Verona degna è Perugia sanguigna.
Brescia L'armata è Mantua gloriosa,
Rimini Buona & Pistoia ferrigna,
Siena de bel podere Lucca industriosa,
Furli bizzarro, & Ravenna benigna,
E Singallia del aria noiosa,
E Capua amaroza
Pisa freudente è Pesaro giardino,
Ancora del bel porto pellegrino,
Fredelesimo Urbino
Ascoli rondo è lungo Recanate.
Foligno delle strade in Zuccarate.
Es per da cielo mandate
Le belle donne da fano se dice
Ma Siena poi tra L'altre piu felice.*

CAMPANIAE POPVLORVM
PROPRIA.

Castellani Caietani.	Pignatari son da fessa.
Belle foemine son de mola.	Papari de castello.
Cefali de patria.	Afinari de buzolo.
Cornati de Ischia.	Fogatori de prochyta.
Gentilezze à Napoli.	Buen graca fa la torre.
Meglio fa la somma.	Castel amare ne amico ne compare.
Auico porta pane contico.	Surrente stinge li denti.
Massa saluta & passa.	Sarraini son de capre.
Ficode donna grana.	Marinari de pasitano.
Vogatori de preano.	Samigothi de Cythara.
Taglia borfi di salerno.	Zeppolan son de Agropoli.

HELMSTADII
Typis Iacobi Lucij Transyluani.
ANNO

M. D. XCII.

THE WORLD
OF THE FUTURE

THE FUTURE OF THE WORLD

THE FUTURE OF THE FUTURE

